Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 20. (80.) évf.
1. szám. 2010 január
Ára: 1,50 lej

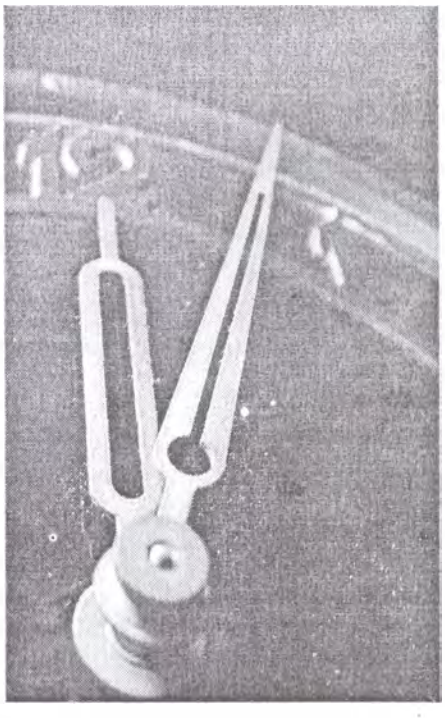
Mit reméljünk?

Kedves Testvéreim!

Istenben bízó hittel és nagy szeretettel köszöntöm Újév reggelén unitárius Híveinket, minden Gyülekezetet, szórványokban élő Híveinket, Lelkészeket és Gondnokokat. Nincs szebb és áldottabb pillanat életünkben, mint amikor magunk mellett érezzük családtagjainkat, barátainkat, és bizalommal telt lélekkel, őszintén tudunk beszélni velük közös örömeinkről, sikereinkről vagy épp gondjainkról. Örömteljes, tiszta érzés tölti el szívemet újév reggelén, hogy a nehézséggel és megpróbáltatással teljes esztendő napjai után őszintén és nyílt lélekkel fogalmazhatom meg jókívánságaimat minden Gyülekezetnek, Híveinknek és minden jó érzésű Embertársnak.

Az elmúlt esztendő eseményei arról győztek meg, hogy sokunkban jó szándék lakozott, hogy egyházunkért, közösségünkért mindannyian szívvel-lélekkel tudtunk dolgozni. Egyházi és világi híveink feladatukat, munkájukat igyekeztek lelkiismeretesen elvégezni. Erdélyi unitárius Anyaszentegyházunkat tovább gyarapítottuk szellemi és anyagi értékekkel. Messzire szakadt híveinkkel és unitárius közösségekkel is ápoltuk a testvéri kapcsolatainkat, erősítettük az egymásra-figyelést.

Az egymásnak feszülő személyi érdekek nem uralták el annyira közösségi életünket, hogy szem elől tévesszük a közös célt: valláserkölcsi közösségünk megtartását és erősítését. Egyetemes unitárius kincsünk a jézusi evangéliumban gyökerező összetartozás, testvériség. Csak úgy tudunk tovább élni, dolgozni és gyarapodni, ha egymás mellett maradunk, és a szó igaz értelmében felelősségteljesen hordozzuk egymás terhét. Hiszek benne és imádkozom érte: Isten gondviselő szeretete adjon bölcsességet, hogy az egymásnak feszülő véleménykülönbségek között megtaláljuk az egyetértést, azt a közös utat, amelyen együtt tudunk továbbhaladni. Ehhez semmi más nem kell, csak az Isten- és emberszolgálat iránti alázatosság. Jézus tanítása kell hogy felerősödjék lelkünkben: „tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok." (Mt 11,29b) Újév reggelén ezért imádkozom és imádkozunk. Örökkévaló, egy, igaz Istenünk segítsen megtalálni a közös utat, és adjon erőt az evangélium szellemében, hogy munkásai tudjunk maradni a szolgáló szeretetnek.

A tartalomból:

5 *Átvilágítás és közelmúltkutatás*

8 *Húsz esztendő fénye és homálya*

10 *ULOSZ: kapcsolatgyűjtemény?*

14 *Egy versmondó halálára*

Kedves Testvéreim! Évezredek távolából szól felénk a zsoltáríró üzenete az Újév reggelén: „Most azért mit reméljek, oh Uram?!" (Zsolt 39,8) Mennyi gond és bizonytalanság között vergődünk egyénileg is, közösségileg is! A gazdasági, pénzügyi gondok mellett egyre világosabbak a szellemi és lelki válság naponta tapasztalható jelei. A rossz értelemben vett versengés és irigység behálózta sokunk szívét. Meglazultak a családi, rokoni, nemzeti együvétartozás kötelékei. Sokan tesszük fel magunknak vagy a mellettünk élőnek a zsoltáros kérdést. Ilyen körülmények között mit remélhet az ember?!

A megtisztuláshoz és tisztánlátáshoz önvizsgálatot kell tartanunk. Isten jelenvalóságát érezve bátran szembe kell néznünk mostani magunkkal és múltbeli viselt dolgainkkal egyaránt. Csak így várhatjuk, hogy embertársainkkal való kapcsolataink rendeződjenek. Meg kell vallanunk, hogy nem mindig jézusi gondolatok vezérelnek. Őszintén el kell hogy mond-

folytatás a 4. oldalon

Bálint Benczédi Ferenc püspök

Szeretet és félelem

Este van, csönd van. A hótakaró letompítja a világ zaját.

Hóhulláskor a legcsöndesebb a világ. És mivel csöndes, így békés is. Lehet, hogy a karácsonyi-szilveszteri ünnepsorozat teszi, de ilyenkor kevésbé fél az ember. Csupa öröm, ragyogás, megértés. Még az esték is – bár hosszabbak, mint az év többi napjain – világosabbak, mert a hó fehérsége még a gyertya fényét is képes tükrözve felerősíteni.

Ez az időszak mégsem mondható teljesen nyugodtnak. Jó másfél hónapja az adventi készülődés már nap nap után készenlétbe állított. Legtöbbször külsőleg hangolódik rá a mai ember az ünnep befogadására, hogy majd a karácsony élménye közepette fáradt lelkét belesüppessze „az ünnepi fotelbe".

S ha mégis lappang némi félelem a nyugodt, télies táj ölén bolyongó emberben? Némi hiányérzet?...

Majd jönnek az évfordulás percei. Nagy téboly világszerte, búcsú és köszöntés, hagyományőrző istentiszteletek, fáklyás felvonulások, óévtemetés, újév-köszöntés, sivító tűzijátékok robaja, a petárdák versenyt durrognak a pezsgősdugókkal, civilizált ünneplők vagy emberségükből kivetkőzött tombolók... *Külsőleg* múlik az idő, és *belül* nyomaszt az ismeretlen. Elmúlt, amit megtehettem volna! Mit hoz a holnap? Netalán ott lappang némi félelem a robajló idő múlásában? Mégis?

Miért fél az ember? Mitől fél az ember? Mi a félelem? Aki folyton hangoztatja – „Én nem félek!" – az fél igazán...

És te?... Te félsz?

Érdekes megállapítást olvastam a félelemről: *védelmező* emóció, amely nélkül az ember nem maradt volna fenn – az előember lesétált volna a sziklaszirten, besétált volna az éhes ragadozók szájába és követte volna a kíváncsiságát a mérges kígyók felé. Nem is olyan rossz dolog hát a félelem! Értünk van, nem ellenünk. „Jobb félni, mint megijedni" – tartja a közmondás is, és sok esetben valóban megtart, visszatart a félelem megannyi meggondolatlanságtól.

Eszünkbe juthat *ellenpéldaként* a szentírás. Az első ember, aki félt – a teremtés története szerint –, Ádám volt. Nem az ismeretlentől, a váratlantól való félelem volt az övé, amely éppen védelmét szolgálta volna, hanem a bűntudat ébresztette félelem. Tudta, hogy megszegte Isten parancsát és félt a megtorlástól, bujkált és takargatta magát.

Így látva a téli hónapokat, az ünnepi fergeteget, azt kell mondanom: talán nem teljesen abszurd állítás, hogy valamilyen fokon félelmünket is belegyártjuk a villogókba és durranókba, a külsőségek fényűző kavalkádjába, mert valamiről megfeledkezett a mai ember, vagy épp megsértett valakit és el szeretne rejtőzködni...

Számtalan filozófus azonosította a félelmet a gyávasággal, hiszen a bizonytalanság és az ismeretlentől, újtól való félelem olyan erőként hat az emberre, amely gátolja őt a boldogság elérésében.

Az továbbá, hogy ki mitől fél, számos tényezőtől függ. Amitől viszont mindenki fél, nem egyéb, mint az egyedüllét. Sok esetben – mintegy vigasztalásképpen, de keserű szájízzel – hangoztatjuk az „egyedül jövünk a világra, és egyedül is távozunk" mottót. Ez az érzés azonban a legtöbb esetben felülkerekedik az egyénen, meggátolván abban, hogy teljes életet éljen. De mit is teszünk, amikor egyedül vagyunk? A megkérdezettek többnyire a következő válaszokat adják: tévét néznek, zenét hallgatnak, olvasnak vagy felhívnak egy barátot. Ezek olyan (pót)cselekvések, amelyek bizonyos ideig elvonják a figyelmet az egyedülléttől. A napjainkban még inkább felerősödött félelem és elmagányosodás, az emberek közötti személyes kommunikáció, eszmecsere

„Ne félj, én veled vagyok"
(Ézs 41,10a)

Hogy kiről feledkezett meg? Talán Istenről vagy embertársainkról feledkeztünk meg? Talán Istent vagy embertársainkat sértettük meg? Vagy egyszerűen saját magunkról van szó? Megfeledkeztünk magunkról, képességeinkről, lehetőségeinkről és megsértettük magunkat önérzetünkben és emberségünkben?

Bizonytalansággal és kilátástalansággal tarkított mindennapjainkban a legtöbb emberből óhatatlanul előtör a félelem. A félelem egyik oka lehet tehát a kilátástalanság és a bizonytalanság. Ebből is nyilvánvaló, menynyire szeretünk előre számítgatni, tervezgetni, holnapokba látni. Napjainkban is nagyon divatosak azok a kifejezések, hogy *jövőkép*, meg hogy *stratégia*, ne is említsem az „aranykor" ötéves terveit. Nehezen valósulnak meg, mert a jövőt mindig a jelen hordozza. Bár kell hogy legyen célunk, ha a *célban* élünk, el nem érhetjük. Számtalan filozófus azonosította a félelmet a gyávasággal, hiszen a bizonytalanság és az ismeretlentől, újtól való félelem olyan erőként hat az emberre, amely gátolja őt a boldogság elérésében.

Az továbbá, hogy ki mitől fél, számos tényezőtől függ. Amitől viszont mindenki fél, nem egyéb, mint az egyedüllét. Sok esetben – mintegy vigasztalásképpen, de keserű szájízzel – hangoztatjuk az „egyedül jövünk a világra, és egyedül is távozunk" mottót. Ez az érzés azonban a legtöbb esetben felülkerekedik az egyénen, meggátolván abban, hogy teljes életet éljen. De mit is teszünk, amikor egyedül vagyunk? A megkérdezettek többnyire a következő válaszokat adják: tévét néznek, zenét hallgatnak, olvasnak vagy felhívnak egy barátot. Ezek olyan (pót)cselekvések, amelyek bizonyos ideig elvonják a figyelmet az egyedülléttől. A napjainkban még inkább felerősödött félelem és elmagányosodás, az emberek közötti személyes kommunikáció, eszmecsere hiányából fakad. Ez pedig az emberi kapcsolatokban üresjáratot, érzelem nélküli állapotot hoz magával. Aztán, amikor többnyire már késő, ráeszmélünk, hogy félelmeink miatt elszalasztottunk igazán élni, megélni és átélni.

Ezek belső félelmeink, küzdelmeink *saját* képességeinkkel. De vannak külső félelmeink is:

Szegénység – a szegénység nem szégyen, „csak" nyomasztó – bizony menynyire félünk az efféle „kellemetlenségektől". Pedig sokszor kellemetlen helyzetbe hozzuk magunkat csak azért, hogy pár garassal többet keressünk...

Betegség – számtalanszor semmi ésszerű magyarázata nincs egy-egy betegségnek, amely ekként derült égből villámcsapásként rázza meg mindennapjaink monoton félelmeit. Nem is fáztam meg – mennyire vigyáztam –, mégis fáj a torkom. Nem gondoltunk arra, hogy van valami, amit félünk kimondani? Fáj a gyom-

rom, pedig nem ettem nehéz ételt, s különben is félek sokat enni, mert szigorú diétát rendelt az orvos, akkor most miért fáj mégis? Nem gondoltunk arra, hogy van valami, amit már nem tudunk megemészteni és jobb lenne beszélni róla? Stb.

Öszülés – igen, az öregségtől való félelem is az ember öröksége. Amióta világ a világ, az ember mindig is kereste azt az elixírt, amely megóvja az idő múlásától, a vele járó betegségek gyakorodásától, a gyengeség érzésétől, a magánytól. Ezzel a félelemmel együtt jár az elveszítés félelme. Egész életen át gyűjt az ember, idős korra egyre többet; gyűjt, mert fél, hogy elveszítheti.

A félelem további forrása lehet az önbizalom hiánya is. Hányszor hallani, főként gyerekektől, fiataloktól: nem vagyok képes rá!, nem vagyok elég okos!, nem vagyok ügyes!, elveszek!, megpróbálhatom, de... stb. Pedig nincs próbálkozásra lehetőség. Tenni kell, kellő önbizalommal és hittel.

Önbizalom és hit. Milyen egyszerűnek hangzik! Pedig hatalmas „ügy"! Ez a megoldás minden félelmünkre. Az önbizalom és hit mozgatója a szeretet. Nem véletlen, hogy a szeretetnek a félelem éppen ellentéteként működik. A félelem pedig az elme, a kavargó gondolatok végterméke. „Agyalással", állandó töprengéssel, netalán aggodalmaskodással *létrehozzuk* önnön félelmeinket, ugyanakkor ezt a negatív érzésáradatot azok az emberek is generálhatják bennünk, akikkel nap mint nap kapcsolatba kerülünk. „Ne fesd az ördögöt a falra" – ismerjük, ugye? Mert félelmeinkkel épp azt vonzzuk be, amitől félünk.

A szeretet viszont hitet, bizalmat táplál. Hitet és bizalmat Istenben, embertársban és önmagunkban. Éppen ezért a szeretet nem cél, hanem a célhoz vezető biztos út, még akkor is, ha közben félünk.

„Ne félj, én veled vagyok" – Isten ott van szeretetünkben. Ott van, ha védelemre van szükségünk, mert hajunk szála sem görbülhet meg az ő tudta nélkül. Ha szándéka vagy ajánlása ellenére cselekedtünk is, keres, szólít; ha bizonytalanok vagyunk is, jelen van, csak meg kellene látnunk, meg kellene értenünk az apró jeleket. Ha épp a magány szorongat, akkor sem vagyunk egyedül, mert van valaki, aki meghallja szavainkat. Ott van a szegénység súlyában, a betegség türelmetlenségében és az idő múlásával járó ősz, agg napok bölcsességében. A szeretet ott van minden nap – nem csak karácsonykor!

A szeretet tehát „építő energia", ami feltölt és boldoggá tesz. Ezzel ellentétben a félelem olyan „negatív energia", amely – bár végső fokon önvédelmi eszközünk – arra vár, hogy legyőzzük. Amíg félelmeinket nem bírjuk le, aligha vagyunk képesek arra, hogy a szeretetnek életünkben helyet adjunk. A megoldás kulcsa nálunk van: félelmeinkkel óhatatlanul szembe kell néznünk, meg kell értenünk őket és fel kell oldanunk – legalább egy részüket.

Lázár Levente

Év eleji imádság (válság idején), 2010

„Az Úr pedig a Lélek; és a hol az Úrnak Lelke, ott a szabadság."
(2Kor 3,17)

Örökkévaló Szeretet, Gondviselő jó Atyánk!

Egy olyan világban szólítunk meg ez új év kezdetén, amelyben az ember sokkal inkább rá kell hogy érezzen életében létedre és jelenvalóságodra, mint eddig. A világválság, amelyre általában gazdasági, pénzügyi szempontból tekintünk, tulajdonképpen nem más, mint egyre elmélyülő lelki válság. Ahol az ember csak önmagát látja, csak saját érdekeivel van elfoglalva. A csak önmagunk keresése és dicsőítése korlátoz kibontakozásunkban, a lélek szárnyalásában, abban a szabadságban, ahol valóban rátalálhatnánk az embertársra, a felebarátra, a testvérre. Éppen ezért arra kérünk Téged, hogy Szent Lelked érintse meg lelkünk, életünk. Hassa át egész valónkat. Az új év ebben a vonatkozásban hozzon újabb lehetőségeket egyének és közösségek életében egyaránt! Adj békességet, szeretetet otthonainkban, a családokban. Áldd meg gyermekeidet, és egész teremtett világodat! Adj boldog új esztendőt. Ámen. (*Benedek Jakab*)

Drága Gyermekem!

Most, hogy fordult egyet a számodra oly értékes Idő kereke, és úgy gondolod, valami „új" kezdődött el; megerősítelek ünneplésedben. Ne bántson a „vallási esemény" hiánya, mely közösségi megidézése szellemibb keretet szabhatna az évfordulók számára! Te tudod, megannyi pillanat értelemmel telítődhet, s ekképp *Isten-közelivé* válhat saját életed kontextusában, ha azt nem(csak) évekkel töltöd meg, hanem élettel. *Idő fölötti élményekkel*, melyek közelebb visznek a Szellem megtapasztalásához. De, hogy jobban érts...

Tán emlékszel még, amint kicsi gyermekként a térdedig érő hó és egy kerék találkozásából keletkezett nyomba beálltál. Apró lábacskáidnak biztos irányt szabott egy külső tárgy, és az arasznyi széles út vezetett. Nem tudtad, merre haladsz, meddig, miért; csak egy volt a fontos: ki ne billenj a nyomból. Olyankor ropogott a hó a talpad alatt, és az *Örökkévalóság határán* jártál. Erre bizonyság, hogy az angyalokat nem csak karácsonykor láttad; és minden alvással és ébredéssel új időszámítás kezdődött.

Ifjúként sötétebb utakra is keveredtél. A föld porából gyúrt sárban egy nagyobb terpesszel több nyomot átfoghattál. Lehetetlennek tűnt, hogy csak kettőn járj egyszerre! És, bár két lábad volt, álmaid olykor szárnyra kaptak... Útjaidat már a csillagok szabták meg, és belsődet feszítő vágyaid *Önmagad határait* fürkészték. Minden felfedezett világ meg is kérdőjeleződött egyben. A hűség volt a legfontosabb; mindenáron. Így kerested Te, ki vagy, merre tartasz...

Később, évek múlva, a felnőttek komolykodásával álltál az Élet mezején: munka, kitartás, elvek. Állandó küzdelem, hogy „megvalósítsd önmagad". Az *idő* lett legfőbb *kincsed, törvényed*. És, ha „vállaltad" felsejleni egy újszülöttben az időtlenség távlatát, szorongva képezted „új idők új követelményeire", hordoztad tudás- és országhatárokon át, remélve a benne kiteljesülő határtalan szabadságot...

Gyermekem, jöjj közelebb! Szíved, ilyentájt, érzékenyebb. Hisz az Idő,

folytatás a 4. oldalon

Mit reméljünk?

folytatás az 1. oldalról

juk: gyarló vágyak uralják szívünk, és cselekedeteinket is ezek irányítják. Önös érdekek, konok makacsság, hatalmi vágy és önzés gördít akadályt nap mint nap elénk. A reményvesztett emberek, a szótlan közömbösségbe zárult életek még inkább nehezítik napjainkat. Azt tapasztaljuk, hogy az életharc, a fennmaradás és megmaradás küzdelmében sokszor egyedül marad az Istenben bízó ember is a többi ember között. Az eredménytelenséget, az egy helyben való topogást látva fakad fel bennünk a kérdés: mit reméljek, mit reméljünk, oh Isten?!

De Isten élő hittel megáldott gyermeke, az ember nem adja fel a harcot. A hívő ember szívében a remény nem hal meg. Nem keríthet hatalmába a beletörődés, nem béníthat meg a tehetetlenség. Meg kell találnunk a megoldást! Ez pedig csak együtt sikerülhet, ha mi mindannyian feltétlen hittel és szolgáló szeretettel Jézus-tanítványoknak valljuk magunkat. Szívünk szeretetét, értelmünk világosságát és a bennünk lakó jóságot egyesítjük magunkban. Egymás mellé illesztjük azt, ami mindenki számára jó, szép és igaz.

Hadd idézzem József Attila *A számokról* című versét:

„Tanultátok-e a számokat? / Bizony számok az emberek is, / Mintha sok 1-es volna az irkában. / Hanem ezek maguk számolódnak / És csudálkozik módfelett az irka, / Hogy mindenik csak magára gondol, / Különb akar lenni a többinél / S oktalanul külön hatványozódik, / Pedig csinálhatja a végtelenségig, / Az 1 ilyenformán mindig 1 marad / És nem szoroz az 1 és nem is oszt. / Vegyetek erőt magatokon / És legelőször is / A legegyszerűbb dologhoz lássatok – / Adódjatok össze, / Hogy roppant módon felnövekedvén, / Az Istent is, aki végtelenség, / Valahogyan megközelítsétek."

Keresztény Testvéreim!

Újév reggelén a költővel vallom, hogy erőt kell vennünk magunkon. Nagyobb buzgósággal munkálkodjunk feladataink teljesítésén, szívmelegséggel és bizakodva forduljunk egymás felé! Mindennapi cselekedeteink igazolják az evangélium kisugárzó erejét világunkban, mert a reménykedő ember Isten jelenlétét igazolja a világban! Ha Újév reggelén a zsoltáros költő kérdése hangzik el ajkunkról, akkor az apostol tanítása szerint adjuk meg a feleletet: azért fáradunk és küzdünk, „mert az élő Istenben reménykedünk, aki minden embernek megtartója..." (1Tim 4,10) Az élő Isten szeretetével akarunk tovább dolgozni, aki nemcsak megteremtett, de képesnek is tartott arra, hogy a szeretet munkásai tudjunk lenni. Nekünk az a feladatunk, hogy erről az élő Istenről valljunk hittel és cselekedettel, aki minden benne bízni tudó embernek gondviselő Atyja. Életünk igazolja, hogy nem az önzés, nem a magunkkal való kizárólagos törődés irányít, hanem a szolgáló szeretet! Így leszünk fontosak egymásnak és jelentünk egymásnak értéket.

A szeretetnek és áldásnak egy, örök, igaz Istene vezessen bennünket az új évben! Segítsen nemzeti közösségünkért, egyházunkért meghozni minden áldozatot! Áldja és szentelje meg Belé vetett hitünket, reménységünket! Adjon népünknek, egyházunk minden tagjának és minden békeszerető embernek áldott új évet!

Drága Gyermekem!

folytatás a 3. oldalról

s az *Időben az Élet teremtődik újjá* minden új évben. A Fény ugyan legyőzte a Sötétséget, és hosszabbodik a nappal; de a Te lelked mélyebbről fakadó világosság növekedésére vágyik. Úgy sejtem, a határokon való lét állapota benned feszültséget szül. És ezt az újévi mulatozásban próbálod kiélni, ellensúlyozni. Tágabb léptékben: a felnövekvő gyermekember elfelejti az időtlenség átjárható kapuját; a fiatal „letisztul", választani kényszerül; a felnőtt csak nyeli az éveket... Tudni szeretnéd, melyik igazabb: ami elmúlt, vagy ami elkövetkezik?! Miként élj, hogy jobb legyen?! Mit fogadj, és mit tarts meg?!

Fel nem tárhatom kifürkészhetetlen és kiismerhetetlen létem titkait. De emlékezz a megéltekre, a Benned (is) jelen-létező Egységre! Ebben rejlik a Mi lényegünk: lüktető Szeretetünk. Miként nincs éjszaka nappal nélkül, sem tenger szárazföld nélkül, úgy holnap sincs tegnap nélkül! És „idén" is csak a „tavaly" viszonylatában létezik. De legyen bár a kettősségre épített teremtéstörténet, fény és sötétség, ég és föld, Nappal és Hold, szárazföld és tenger; párosával alkotott növény- és állatvilág – a *kettősség állandó eggyé válása* valósul meg általunk, mibennünk. Ez legyen hited legfőbb támasztéka!

Sűrítsd magadba múltad összes tanulságát, és a legnagyobb teljességgel és odaadással éld a jelent!

Emlékezz, hogy mindig Veled vagyok, és kutasd a nehéz pillanatok értelmét!

Az Életet tiszteld mindenekfelett!

Ha gyermek vagy, játssz sokat!

Ha szülő, szeress feltétel nélkül! Akkor is, ha Téged nem úgy szerettek. Akkor is, ha Téged nem szerettek. Engedd, hogy a világot átmosó Szeretet Téged is megtisztítson! Ifjúkorodban légy türelmes magadhoz!

Gyűlöld a rosszat, de sose az okozóját! Ha sérelem ér, emlékezz, hogy ez a világ nem tökéletes! A szenvedőt vigasztald! Erőért és megértésért imádkozz!

A hitet tartsd meg; mert – ha nem is tökéletes – csónakként szolgál az élet bizonytalanságának taván.

Minden nap tanulj! Bármi legyen az: új szokás, recept, nyelvek, komputer, szólás-mondás, vers, zene... Légy több, mint tegnap voltál! Oszd meg tudásod!

Szeress! És mondd ki azoknak, akiket szeretsz!

Gyermekem!

Nem ígérek Neked se jobb, se rosszabb évet, mint az előzőek. Olyan lesz, amilyen Te vagy! És emlékezzél: ott tartasz életedben, ahol épp tartanod kell. Ez adjon belső békét.

Mindig Veled,

Orbán Erika

Egyházi és társadalmi életünk egyik érdekfeszítő kérdésköre a volt államvédelmi szervekkel együttműködő személyek átvilágítása. Az alábbiakban a rövid eszmei alapvetést követően megpróbáljuk időrend szerint ismertetni az egyházunkon belüli átvilágítási és közelmúltkutatási folyamat fontosabb állomásait.

Az út kezdetén

Az Erdélyi Unitárius Egyházon belüli átvilágítás és közelmúltkutatás folyamatáról

Meggyőződésem, hogy egyházunk számára a közelmúltunkkal való szembesülés nem lehet kényszer, sokkal inkább erkölcsi kötelesség az áldozatok és a helytállók iránti tiszteletadás jegyében. Egyházunk (is) tartozik ezzel a kommunista rendszer áldozatainak és ellenálló hőseinek, ugyanakkor a múlt hibáinak tárgyilagos feltárása örök történelmi tanulságul szolgálhat a jelen és a jövő számára. A múlt igazságtalanságai és bűnei ellen nem az elhallgatás jelent megoldást, hanem az utókor igazságérzetének érvényesítése. Ugyanígy a múltbeli vétkek és botlások megbocsátásának előfeltétele azok megbánása az elkövetők által.

Egyházunk 1989 utáni korszakában az első úttörő lépésnek az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége (ULOSZ) konferenciájának 2001. július 20-án elfogadott nyilatkozata tekinthető, amelynek lényegi részét a következőkben idézem: „Sajnálattal állapítjuk meg, hogy az elmúlt tizenegy évben a nacionál-kommunista államhatalmi és egyéni érdekek nagyfokú átmentése következtében társadalmi szinten elodázódott az átfogó igazságtétel, így nem került sor erkölcsi megtisztulásra és a kommunista rendszer áldozatainak méltányos kárpótlására. Az általános erkölcsi megújulás egyik előfeltételét az államvédelmi és titkosszolgálati szervek, valamint az azokkal együttműködő személyek tevékenységének teljes leleplezése képezi. Meggyőződésünk, hogy a keresztény eszméket és az isteni igazságokat hirdető egyházaknak példaadó kötelessége saját hatáskörükben is elősegíteni ezen előfeltétel megvalósulását, így kötelezővé kell tenniük a bármiféle egyházi hivatal és tisztség betöltésére jelölt személyek nyilatkozatát az államvédelmi és titkosszolgálati szervekkel (Securitate, Román Hírszerző Szolgálat stb.) való múltbeli és jelenlegi kapcsolataikról. Mindez nem a személyes lejáratást célozná, hanem a közelmúlttal való igazságos elszámolást tenné lehetővé. Enélkül elképzelhetetlen az egyházak erkölcsi megtisztulása és áldásos hivatásbetöltése. [...]"

Az ULOSZ kezdeményezése nyomán az Egyházi Főtanács 2001-ben kötelezővé tette az egyházi hivatalokra és tisztségekre jelölt személyeknek az államvédelmi és titkosszolgálati szervekkel való esetleges kapcsolataikról szóló nyilatkozat megtételét. E nyilatkozattételi kötelességet a Zsinat 2002-ben az Egyházi Alaptörvénybe is belefoglalta. Azóta a bármiféle szintű egyházi hivatalok és tisztségek betöltésére jelölt személyek kötelesek nyilatkozni a választó egyházi hatóságoknak az államvédelmi és titkosszolgálati szervekkel való esetleges kapcsolataikról, valamint az alapvető emberi jogokat sértő más intézményekkel, hatóságokkal vagy politikai szervezetekkel való együttműködésükről. Mindezt csak a belkörű átvilágítás legenyhébb válfajának tekinthetjük, az esetleges együttműködés ténye ugyanis nem zárja ki az illető jelölt megválasztásának lehetőségét; a nyilatkozattétel csupán módot kínál a választóknak a nyilatkozat tartalmának figyelembe vételére.

Két évvel később, 2004-ben az Egyházi Képviselő Tanács (a továbbiakban EKT) a nyilatkozattétel rendjét pontosító határozatot fogadott el, ami nem tartalmazott lényegi változást a korábbi szabályozáshoz képest. A jelöltek továbbra is lelkiismeretük szerint, „Isten és ember előtt" vállaltak teljes felelősséget nyilatkozatuk valóságtartalmáért.

Az egyházi közelmúltkutatás és átvilágítás terén 2008 decemberétől kezdődően gyökeres változás történt. Az újabb kezdeményezések szükségességének és időszerűségének megértése érdekében fontosnak tartok egy rövid kitekintést az átvilágítás kérdésének társadalmi-politikai alakulására. A Securitatének mint politikai rendőrségnek leleplezéséről és a saját iratcsomókhoz való hozzáférhetőségről szóló 1999/187-es törvény eredetileg kötelezővé tette a mindenféle lelkészi és egyházvezetői tisztségre pályázók nyilatkozattételét a Securitatéval való esetleges együttműködésükről, ugyanakkor bármelyik romániai állampolgárnak vagy egyházközségnek lehetősége volt a lelkészek és minden szintű egyházvezetők átvilágítását kérni – megválasztásuk előtt és hivataluk gyakorlása idejében egyaránt. A sokoldalú engedmények miatt amúgy is langyosra sikerült törvényt már elfogadásától kezdődően megpróbálták „kiherélni". Mindezt elsősorban a román görögkeleti egyház igényelte, igyekezetük gyümölcsének azonban más egyházak körében is akadtak „haszonélvezői". A jogszabály legutóbbi (2006, majd 2008) csonkításai nyomán már csak az egyházak vezető testületei kérhetik a lelkészek és az egyházvezetők átvilágítását, de az sem kizárt, hogy idővel még ez a lehetőség is megszűnik, az iratcsomókat pedig örökre megsemmisítik. E kilátás sürgette újabb két határozati javaslat megszületését (I.) az átvilágítási folyamat kiteljesítéséről, valamint (II.) az államvédelmi szervek egyházi életbe való beavatkozásának feltárása céljából. A szóban forgó határozat-tervezeteket az Egyházi Főtanács a 2008. december 5-i ülésén szinte egyhangúlag fogadta el.

(I.) Határozat az átvilágítási folyamat kiteljesítéséről: *Az Erdélyi Unitárius Egyház Főtanácsa a hatályos állami jogszabályok alapján a Securitate Irattárait Vizsgáló Országos Tanácstól legkésőbb 2008. december 31-ig kérvényezi az 1945 és 2008 között főhatósági és egyházköri*

folytatás a 6. oldalon

Szabó László

Az út kezdetén

folytatás az 5. oldalról

szinten megválasztott egyházi tisztségviselők megfigyelési, illetve együttműködési iratcsomóját. A birtokába kerülő iratcsomókat és más szakmai anyagok tartalmát a főhatósági testületek tagjai számára nyilvánossá teszi, miközben biztosítja az érintett személyek emberi méltóságának védelmét, valamint a hatályos állami jogszabályok előírásait a személyi adatvédelemre vonatkozóan. Az Egyházi Főtanács az Egyházi Képviselő Tanácsot megbízza a jelen határozatban foglaltak végrehajtásával.

(II.) Határozat kutatócsoport létrehozásáról: *Az Erdélyi Unitárius Egyház Főtanácsa elrendeli egy kutatócsoport létrehozását, amelynek feladata az államvédelmi és titkosszolgálati szervek 1945 és 1989 közötti egyházi életbe való beavatkozásának feltárása. Az Erdélyi Unitárius Egyház Főtanácsa a hatályos állami jogszabályok alapján a Securitate Irattárait Vizsgáló Országos Tanácstól kérvényezi az 1945 és 2008 között főhatósági és egyházköri szinten megválasztott egyházi tisztségviselők megfigyelési, illetve együttműködési iratcsomóját, valamint az államvédelmi és titkosszolgálati szervek által üldözött, meghurcolt és megfigyelt egyházi emberek iratcsomóját. A birtokába kerülő iratcsomókat és más szakmai anyagok tartalmát az Egyházi Főtanács a kutatócsoport rendelkezésére bocsátja. A kutatási folyamat során és az eredmények közlésekor a kutatócsoport biztosítja az érintett személyek emberi méltóságának védelmét, valamint a hatályos állami jogszabályok előírásait a személyi adatvédelemre vonatkozóan. Az Egyházi Főtanács az Egyházi Képviselő Tanácsot megbízza a jelen határozatban foglaltak végrehajtásával.*

A fent említett főtanácsi határozatok végrehajtásának előkészítése céljából az EKT 2009. január 30-án bizottságot hozott létre a következő összetétellel: dr. Kovács Sándor, Korodi Alpár, Pál János, Molnár Lehel, Szabó László. Az előkészítő bizottság jelentése alapján az EKT 2009. április 24-i ülésén tudomásul vette, hogy a hatályos állami jogszabályok szerint az iratcsomók tanulmányozása csak az egyházi főhatóság megbízásával rendelkező személyek által lehetséges, akik a helyszíni (bukaresti) kutatásra kiadott anyagokról másolatot igényelhetnek az egyház számára. A Securitate Irattárait Vizsgáló Országos Tanács (a továbbiakban SIVOT) székházában történő elsődleges kutatásra és a másolatok igénylésére az EKT a következő személyeket jelölte ki: dr. Kovács Sándor, Szász Ferenc, Pál János, Csete Árpád, Szabó László. Ez a munkacsoport a SIVOT-tól első körben ötven személy iratcsomóinak kutatását kérvényezte. Közülük 36 személynek létezik a SIVOT-nál iratgyűjteménye, ami összesen mintegy 14000 (tizennégyezer) oldalnyi anyagot jelent. Az előbbiek érdemi részeiről másolatokat igényeltünk, amit már indulásból kiegészít azoknak a személyeknek az iratgyűjteménye, akik önkéntesen bocsátották annak másolatát az előkészítő bizottság rendelkezésére.

A történész-kutatócsoport munkájának előkészítéseként az EKT a 2009. július 3-i ülésén elhatározta, hogy körlevéllel fordul az egyháztársadalomhoz, minden érintett személy segítségét kérve a használható kordokumentumok összegyűjtésében. Az EKT határozata az államvédelmi szervek egyházi életbe való beavatkozásával kapcsolatos szakmai anyagok gyűjtéséről és a vonatkozó egyházkormányzati felhívás az *Unitárius Közlöny* jelen lapszámában olvasható.

Az iratgyűjtemények tanulmányozása során a munkacsoport, illetve az előkészítő bizottság tagjai a következő általános megállapításokat fogalmazták meg:

„– Az 1945 és 1989 közötti időszakban az alapvető bűnösséget maga a nacionál-kommunista rendszer léte jelentette. Mivel ezt az istentelen és embertelen államhatalmi rendszert emberek teremtették és tartották fenn, azokat terheli a fő bűn, akik ennek elsődleges működtetői voltak: a különböző szintű pártvezetők, az állam- és közigazgatási vezetők nagy része, az államvédelmi szervek és a karhatalmi erők tagjai, valamint sokan mások. Nem kevésbé bűnösök azok sem, akik az előbbiekkel szándékosan, meggyőződésből vagy haszonelvűségből rendszeresen együttműködtek. A besúgók seregének egy része mindenképpen ilyennek minősíthető.

Tisztelt Olvasók!

Egyház-szerte köztudott, hogy az Egyházi Főtanács 2008. december 5-i ülésén két határozat született *az átvilágítási folyamat kiteljesítéséről*, valamint *az államvédelmi szervek egyházi életbe való beavatkozásának feltárása céljából*. A határozatok végrehajtását előkészítő bizottság 2009 nyarán megkezdte a Securitate Irattárait Vizsgáló Országos Tanács levéltárában található unitárius vonatkozású iratgyűjtemények másolatának a megszerzését. Ezenkívül léteznek más olyan levéltári állagok is, amelyek az egyházi közelmúltkutatás számára szintén értékes forrásanyagot tartalmaznak. Mindezek kiegészítéseként, az egyházi közelmúltat kutató történészcsoport munkájának segítéseként az Egyházi Képviselő Tanács felhívással fordul az egyháztársadalomhoz, minden érintett személy segítségét kérve a használható szakmai anyagok összegyűjtésében. A megfigyelési és együttműködési iratcsomók mellett szakmailag értékelhető és tárgyilagos tartalmú tanulmányok, vallomások, visszaemlékezések, okiratok és más kordokumentumok beküldését várjuk.

Az *Unitárius Közlöny* útján tisztelettel kérjük az Olvasókat és egész Egyháztársadalmunkat, hogy a lehetőségek szerint járuljanak hozzá a meghirdetett anyaggyűjtés eredményességéhez. Meggyőződésünk, hogy ezek az anyagok szakszerű feldolgozás nyomán az egyháztörténet-írás hasznos és hiánypótló forrásává válnak. Az anyagokat – eredetiben vagy másolatként – az Egyházi Képviselő Tanács címére kérjük elküldeni. Az eredeti iratokat a tulajdonos kérésére visszaszolgáltatjuk.

Az Egyházi Képviselő Tanács Elnöksége

– Az államvédelmi szervek a rendszerellenes megnyilvánulások megelőzése és leszerelése érdekében a társadalom egészét igyekeztek megfigyelni, teljesen ellenőrizni és félelemben tartani. Így a rendszer alattvalóinak döntő többsége áldozatnak minősíthető.

– Mindebben az egyházak és az egyházi emberek kiemelkedő fontosságú célpontot képeztek. Az egyházi emberek egy része üldöztetése ellenére helytállt hivatásában, sőt esetenként példásan szembeszegült az elnyomó rendszerrel. Az egyes iratgyűjteményekből előkerülő bizonyítékok alapján ezúton is tiszteletünket és elismerésünket fejezzük ki irántuk!

– Más egyházi emberek kényszerűségből a rendszer fenntartóivá váltak.

– Sajnos, néhány egyházi ember nem pusztán kényszerűségből működött együtt a szekuritátéval, ráadásul esetenként súlyos károkat okozott embertársainak és az egyház hitelének. Nem kényszerűségből történt együttműködésnek minősíthető többek között az, amikor az együttműködés indoka a rosszindulat volt / amikor az együttműködés bizonyíthatóan kárt okozott másoknak / amikor az együttműködés az államhatalmi rendszer iránti meggyőződéses lojalitásból fakadt / amikor az együttműködés jutalmaként az együttműködő anyagi juttatásokat és előnyöket élvezett.

– Az egyházi emberek Securitatéval való együttműködése csak esetenként vizsgálva és a körülmények figyelembevételével minősíthető. Ebben a Securitate által vezetett egyéni iratgyűjtemények alapvető fontosságúak, azonban nem kizárólagosak, és nem megkérdőjelezhetetlen hitelességű dokumentumok.

– Hiteles forrás szerint 2009 nyaráig az egykori Securitate levéltári anyaga alig fele arányban került a SIVOT birtokába, a papír alapú iratgyűjtemények mikrofilmen őrzött másolatai pedig még ennél is kisebb mértékben. Ez az arány bizonyos eltérésekkel az egyházi emberek egyéni iratgyűjteményeinek létezése és SIVOT-nál való nyilvántartása közti összefüggést is meghatározza.

– Léteznek más olyan levéltári állagok is (pl. a Román Hírszerző Szolgálat, a Román Kommunista Párt, az egykori vallásügyi felügyelőségek levéltáraiban), amelyek az egyházi közelmúltkutatás számára szintén értékes forrásanyagot rejtegetnek. [2009 őszén lépéseket tettünk az ezekhez való hozzáférés érdekében. – Sz. L.]

– Egyházunkban 2002 óta kötelező a különböző egyházi hivatalokra és tisztségekre jelölt személyek nyilatkozattétele az államvédelmi és titkosszolgálati szervekkel való esetleges kapcsolataikról. Azóta két főhatósági választáson, tizenkét egyházköri választáson és az alkalmi lelkészválasztásokon számtalanszor elhangzott a jelöltek ajkáról a mindenféle kapcsolatot kizáró, nemleges nyilatkozat. Erre akár is büszke is lehetne egyházunk, azonban egyes egyéni iratgyűjtemények tartalma egyértelműen bizonyítja, hogy némely nyilatkozat nincs összhangban a valósággal."

A fenti megállapítások alapján az előkészítő bizottság újabb négy határozati javaslatot fogalmazott meg, amelyekből az EKT 2009. október 9-én hármat elfogadott, egyet pedig elutasított. (*Határozat az átvilágítás tárgyában megfogalmazott korábbi nyilatkozatok pontosításának lehetőségéről*)

Az első, *elvi jellegű határozat az egyházi átvilágítási folyamatot koordináló bizottság létrehozásának szükségességét* mondta ki és egyben előírta annak létrehozását az EKT soron következő ülésén.

A második határozat tárgya *az államvédelmi szervek által vezetett egyéni iratgyűjtemények másolatának begyűjtése*. A határozat kötelező érvényű mindazokra, akik 1989. december 22. előtt betöltötték a 16. életévüket, és a következő tisztségek, illetve hivatalok valamelyikének jelenlegi betöltői vagy a múltban azok voltak: – főhatósági szinten: püspök, főgondnok, főjegyző, közügyigazgató, előadó-tanácsos, főszámvevő, teológiai tanár; – egyházköri szinten: esperes, felügyelőgondnok, jegyző, közügyigazgató, pénztárnok. Az érintett személyeknek 2009. november 20-ig kérvényezniük kell a SIVOT-tól az egyéni iratgyűjteményüket és annak teljes körű másolatát, amit az egyházi átvilágítási folyamatot koordináló bizottság rendelkezésére kell bocsátaniuk.

A harmadik határozat az *erdélyi magyar történelmi egyházak átvilágítással és közelmúltkutatással foglalkozó bizottságai, illetve kutatócsoportjai Szakmai Egyeztető Fórumának tárgyában* született. Lényege a következő: Az EKT alapító szerepet vállal a Szakmai Egyeztető Fórum létrehozásában, elfogadta annak összetételéről, jogállásáról, szerepéről és szervezetéről szóló alapokmányt, ugyanakkor megbízta Csete Árpádot és Szabó Lászlót, hogy az Erdélyi Unitárius Egyház képviseletében vegyenek részt a Szakmai Egyeztető Fórum megalapításában és további munkálataiban.

A fentiekben kivonatosan ismertetett határozatok szövege az EKT 2009. október 9-i jegyzőkönyvében olvasható, amely az *Unitárius Közlöny* 2009. decemberi számának mellékleteként jelent meg.

A fentiekben összefoglalt folyamat legutóbbi fejleményeként az EKT 2009. december 4-i ülésén két lényegi és egy kiegészítő határozat született. Ez utóbbi az államvédelmi szervek által vezetett egyéni iratgyűjtemények másolatának begyűjtéséről szóló októberi határozat hatályossági körét kiterjesztette az egyházi átvilágítási folyamatot koordináló bizottság és az egyházi közelmúltkutatással megbízott történész–kutatócsoport tagjaira, póttagjaira és külső munkatársaira, valamint az EKT azon tagjaira, akikre nem volt érvényes a korábbi határozat. A másik két határozat az egyházi közelmúltkutatással megbízott történész-kutatócsoport, illetve az egyházi átvilágítási folyamatot koordináló bizottság működési szabályzatát rögzíti.

Az egyházi közelmúltkutatással megbízott kutatócsoport elsődleges feladata a különböző állami szervek 1945 és 1989 közötti egyházi életbe való beavatkozásának feltárása tudományos igényességgel. A kutatócsoport működési elvei: szakszerűség, tárgyilagosság, méltányosság és történelmi hűség. A működési szabályzat elfogadása után az EKT megválasztotta a kutatócsoport tagjait: Gidó Attila, Koppándi-Benczédi Zoltán, Korodi Alpár, dr. Lőnhárt Tamás, Molnár Bodrogi Lehel, Oláh Sándor, Pál János, dr. Kovács Sándor, Szász Ferenc.

folytatás a 8. oldalon

Az út kezdetén

folytatás a 7. oldalról

Az egyházi átvilágítási folyamatot koordináló bizottság (a továbbiakban Bizottság) működési elvei: tárgyilagosság, pártatlanság, méltányosság, igazságosság és jogszerűség. Tevékenysége során a bizottság köteles biztosítani az érintett személyek emberi méltóságának védelmét, valamint a hatályos állami jogszabályok előírásait a személyi adatvédelemre vonatkozóan. A Bizottság általános felügyeletét, akárcsak működési feltételeit az EKT biztosítja. A bizottsági munka szakmai forrásait az érintett személyek nyilatkozatai és szóbeli vallomásai, egyházi és világi levéltárakból származó iratok, az államvédelmi szervek által vezetett iratgyűjtemények, a SIVOT által kiállított igazolások, tárgyilagos tartalmú kordokumentumok és felkért tanúk vallomásai képezik. A tagság feltételei: szakmai alkalmasság, továbbá a múltbeli és jelenlegi államvédelmi szervekkel és titkosszolgálatokkal, valamint az alapvető emberi jogokat sértő más intézményekkel vagy politikai szervezetekkel való együttműködés hiánya. A Bizottságnak nem lehetnek tagjai a következő jelenlegi egyházi tisztségviselők és tisztviselők: püspök, főgondnok, főjegyző, közügyigazgató, előadótanácsos, főszámvevő, esperes, egyházköri felügyelőgondnok.

A Bizottság alapvető feladatainak összefoglalása:

(1.) A Bizottság a szakmai anyagok tanulmányozása alapján összeállítja azoknak az élő személyeknek a jegyzékét, akik esetében feltételezhető az államvédelmi szervekkel való együttműködés valamelyik alábbi formája: amikor az együttműködés indoka a rosszindulat volt; amikor az együttműködés kárt okozhatott másoknak; amikor az együttműködés az államhatalmi rendszer iránti meggyőződéses lojalitásból fakadt; amikor az együttműködő anyagi juttatásokat vagy előnyöket élvezett. Az előbbi esetekben kötelező az érintett személyek Bizottság előtt történő személyes meghallgatása, ami által az érintett személyek vallomása segítheti a Bizottság tisztánlátását, fontos tényekre és lényeges körülményekre világíthat rá, ugyanakkor könnyítheti az illető személyek lelkiismeretét. A Bizottság a személyes meghallgatás nyomán alaptalannak minősítheti vagy fenntarthatja a meghallgatás okát képező feltételezést. Ez utóbbi esetben az érintett személy köteles bocsánatot kérni mindazoktól, akiknek az államvédelmi szervekkel való együttműködése kárt okozhatott. Amennyiben a Bizottság felkérése nyomán nem kerül sor a személyes meghallgatásra, illetve indokolt esetben a bocsánatkérésre, akkor a Bizottság az EKT tudomására hozza a tényállást. További intézkedésekre kizárólagosan az EKT jogosult.

(2.) A Bizottság a szakmai anyagok tanulmányozása alapján összeállítja azoknak a jelenlegi tisztségviselőknek, tisztviselőknek, teológiai tanároknak és EKT-tagoknak a jegyzékét, akik esetében eltérést észlel a 9/2001. főtanácsi határozat által kötelezővé vált ún. jelöltségi nyilatkozatokban foglaltak és a másfajta szakmai anyagok alapján feltételezhető tények között. Ezekben az esetekben kötelező az érintett személyek Bizottság előtt történő személyes meghallgatása, ami nyomán a Bizottság alaptalannak minősítheti vagy fenntarthatja a meghallgatás okát képező feltételezést. Ez utóbbi esetben az érintett személy köteles lemondani a hamis nyilatkozattétellel elnyert tisztség vagy hivatal betöltéséről. Amennyiben a Bizottság felkérése nyomán nem kerül sor a személyes meghallgatásra, illetve indokolt esetben az önkéntes lemondásra, akkor a Bizottság az EKT tudomására hozza a tényállást. További intézkedésekre kizárólagosan az EKT jogosult.

A fentiektől eltérő esetekben is bárki önkéntesen beszámolhat a Bizottságnak az állami szervekkel való esetleges együttműködéséről. Az EKT által megválasztott bizottsági tagok és póttagok (szavazati arány szerint): Csete Árpád, Szabó László, Kecskés Csaba, Andorkó Ferenc, Jakabházi Béla Botond tagok, valamint Székely Miklós, Tordai Ernő, Balázs Sándor, Demeter Erika, Székely Kinga-Réka póttagok.

(A fentiekben ismertetett működési szabályzatok az EKT 2009. december 4-i ülése jegyzőkönyvének részeként hamarosan megjelenik az *Unitárius Közlöny*ben.)

Kedves Olvasók! A fentiekből kitűnik, hogy – bár lényeges lépéseket tettünk meg – bizonyos értelemben még az út kezdetén tartunk. Adjon az Isten őszinteséget és bölcsességet mindazoknak, akik így vagy úgy érintettek a folytatásban!

Húsz esztendő fénye és homálya

Elegendő-e húsz év ahhoz, hogy egy társadalmi-politikai sorsforduló történeti értékét felbecsüljük? Ez a korántsem csak szónoki kérdés jó okkal foglalkoztathatta azokat, akik az Erdélyi Unitárius Egyház központi hivatala részéről tavaly december 5-ére emlékkonferenciát hirdettek meg az 1989-es népfelkelés huszadik évfordulója alkalmából. A húsz év önmagában csak fizikai „időmennyiség", többségünk azonban jól érzékeli, hogy máig sem inthettünk végbúcsút olyan politikai törekvéseknek és érdekszövetségeknek, amelyek ellen felzúdulva 1989 decemberében (és azóta) százak és ezrek váltak hőssé vagy áldozattá.

Az emlékkonferencia ökumenikus áhítattal és adventi gyertyagyújtással kezdődött – Pap Mária esperes mondott imát –, majd a szervezők nevében Bálint Benczédi Ferenc püspök üdvözölte az érdeklődőket.

Moyses Márton tűzhalála

Az előadássorozatnak jól felismerhetően hármas szerkezete volt. Az első tömb egyházközeli emberek üldöztetéséről és ellenállásáról tanúskodott. Novák Csaba

Zoltán marosvásárhelyi történész előadásában általános, összefoglaló képet nyújtott a múlt rendszerről, külön kitérve a kommunista rezsim által képviselt egyházpolitikára. A totalitárius rendszernek ugyanis – mint Novák összefoglalta – nem pusztán a hatalom birtoklása volt alapvető érdeke, hanem a társadalmi szerkezet egészének ellenőrzése is. Ennek mentén semmilyen eszközt nem tekintett erkölcsileg tiltottnak. Nem csoda, hogy a tudatmanipuláció legváltozatosabb eszközeit „kitüntetett" módon és mértékben vetette be a romániai magyar egyházakkal szemben, hiszen azok természetesen a közösség-fenntartás, az identitás-ápolás valódi bástyái voltak, olyan ellenállási pontok, amelyek megtörése nélkül az államhatalmi szervek nem biztosíthatták a kommunista ideológia mezébe bújtatott diktatúra bontakozását. Az egyházakkal szemben foganatosított legalizált és törvénytelen intézkedések – a vagyonelkobzás, az oktatási rendszer felszámolása, a „békepapi mozgalom", a lelkészek és a teológiai hallgatók letartóztatása és meghurcolása, a nyomtatási cenzúra – így egyfelől az állami „hitvallássá" emelt ateizmus és antiklerikalizmus megnyilvánulásai, másfelől viszont – főleg a hatvanas évektől kezdve – a megszilárduló pártarisztokrácia hatalmi-gazdasági érdekeinek eszközei voltak.

A kommunista rendszer áldozatainak sorában ma már sokak előtt hangzik ismerősen Moyses Márton neve, aki a cseh Jan Palachhoz és a budapesti Bauer Sándorhoz hasonlóan önkéntes tűzhalállal tiltakozott a kommunista rezsim ellen. Moyses életútját és annak tragikus lezárulását Benkő Levente újságíró, történész mutatta be. 1956 novemberében négy baróti középiskolás diák – köztük Moyses – nekieredt a határnak, hogy csatlakozzék a magyarországi szabadságharcosokhoz. Négy évvel később az elsőéves kolozsvári bölcsészhallgató Moysest (aki annak idején nem jutott át a határon) a Securitate elhurcolta, és a kolozsvári katonai törvényszék rövid tárgyalás nyomán előbb hét, majd a fellebbezést követően két év börtönbüntetésre ítélte. 1962 novemberében történt szabadulása után Moyses sem egyetemi tanulmányait nem folytathatta, sem képességeinek megfelelő munkahelyet nem kapott, csak a nagyajtai mezőgazdasági termelőszövetkezetben dolgozhatott napszámosként. Bár formálisan rehabilitálták, a kétségbeesett fiatalember 1970. február 13-án Brassóban a pártszékház előtt egy fához kötözte, benzinnel leöntötte, majd felgyújtotta magát. Csak három hónapi szenvedés után halt bele sérüléseibe.

A konferencia első tömbjét Nyitrai Levente Magyarországon élő lelkész és a székelyudvarhelyi Sándor Balázs – egykori politikai foglyok – visszaemlékezései egészítették ki.

Magyar felségjelű román harckocsik

A második rész az 1989. év decemberének eseményeit elevenítették fel – természetesen máig ható következtetések levonásával.

Gazda Árpád újságíró 1989-ben egyetemi hallgató volt Temesváron. Előadásában abból a kérdésből indult ki: mekkora esélye volt annak, hogy „a vég kezdetét" érző diktatúra interetnikus – természetesen román–magyar – összetűzést provokálva kerekedhetett volna felül az ellene mind fenyegetőbb helyzeten. Gazda arra is választ keresett, miért éppen az akkor Temesváron lelkipásztorkodó Tőkés László körül indultak az események, és mi volt az oka annak, hogy a december 16-i „megtorlás" után a tiltakozási hullám nem enyészett el. Az első kérdésre az előadó határozottan azt válaszolta: a Securitate és a pártszervek félreismerhetetlen szándéka volt, hogy jól kidolgozott forgatókönyv alapján, diverzív módszerekkel – román harckocsik magyar felségjellel való ellátása révén, dorongokkal felfegyverzett Craiova-környéki munkások Temesvárra-szállításával – „kanalizálják" a temesvári tömeghangulatot a magyarellenesség irányába. Másfelől, tézisként állapította meg, hogy Tőkés László lelkipásztor 1989 nyarától fogva a gyülekezetében megvalósított teljes átláthatóság és nyilvánosság révén, az őt ért zaklatások következetes hírül adása nyomán élvezhetett viszonylagos védettséget a Securitate radikális intézkedésével szemben – egészen december 15-ig. Gazda ugyanakkor megosztotta a hallgatósággal meggyőződését arról, hogy a temesvári református gyülekezet azért tudott tántoríthatatlanul kiállni Tőkés mellett, mert napról napra nagyobb ellenállási erőre tett szert, hiszen lelkipásztorát is fokozódó pszichikai és fizikai atrocitások érték. Az újságíró előadásának végkicsengése szerint ha 1989-ben ténylegesen is sikerült volna legyőzni a kommunizmust, akkor az interetnikus viszonyok is másképpen alakulhattak volna, mint ahogyan az utóbbi húsz év során tapasztalhattuk.

Szilágyi Zsolt, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) alelnöke szintén temesvári diák volt 1989-ben. Az emlékkonferencián felidézte a Dsida-szavalóestet, amelyet a Thália színjátszó csoporttal adtak elő még 1988-ban. A versműsor későbbi megismétlése a Securitate rosszallását vonta maga után, ezért a folytatást csak öten vállalták – már a Thália keretein kívül. Mondandóját Szilágyi egy meglepő utalással zárta: amint a nácizmusra a nürnbergi per mondta ki a verdiktumot, legfőbb ideje volna, hogy a kommunizmusnak is meglegyen a maga „nürnbergi pere" – amire azonban az elmúlt húsz év során nem került sor, még ha a Tismăneanu-jelentés ennek előkészítéseként fogható is fel. A kommunizmussal való

folytatás a 10. oldalon

J. T.

Húsz esztendő fénye és homálya

folytatás a 9. oldalról

szembenézés márpedig nemcsak Románia vagy a többi egykori csatlós állam ügye, hanem egész Európáé.

Tőkés László Európa-parlamenti képviselő, EMNT-elnök, egykori temesvári református lelkipásztor ugyancsak húsz évvel ezelőtti személyes élményeit osztotta meg hallgatóival. Mondandójának súlypontját mégis a társadalom megtisztulásának szükségességére való emlékeztetés alkotta, s ennek a felhívásnak a megformálása az épp küszöbön álló elnökválasztás kontextusában korántsem volt „kampánycsendes". Tőkés megbélyegezte a kommunizmus túlélésének kedvező meghunyászkodást, amely a romániai magyar közéletben éppúgy jelen van, mint a román politikai magatartás-palettán. Ekként az erdélyi magyarok nemcsak a trianoni békediktátum örökségét cipelik magukkal – mondta Tőkés –; a kommunizmus terhétől sem szabadultak meg.

Megvallatott dossziék

Az emlékkonferencia harmadik tömbje az egyházak körében olykor nagy hullámveréssel járó „átvilágításüggyel" foglalkozott. Nagy Mihály történész, a vallásügyi minisztérium tanácsosa a Securitate (és a vele együttműködők) leleplezésére irányuló kísérletekről és az átvilágítás helyzetéről tartott előadást. Az egykori szocialista államideológiájú országokban ma általánosan törvények sora szabályozza a közelmúlt-kutatás módját és eszközeit. Nagy Mihály az átvilágítás-problematikára vonatkozó romániai jogszabályok elégtelenségeire mutatott rá. Joghézagok és lejáratú politikai szándékok együttesen teszik, hogy a közelmúlt-kutatás nagyon is szükséges és fáradságos folyamata sokszor ügynökvadászattá banalizálódik, miközben olykor épp a legérintettebbek maradnak árnyékban. A közelmúlt-kutatás történettudományi részterület, de éppen személyi aktualitásai miatt válik lépten-nyomon politikai csörték terepévé.

Az Erdélyi Unitárius Egyházban nemrég intézményesen is elkezdődött közelmúlt-kutatási (és átvilágítási) kísérletekről Szabó László lelkész és Kovács Sándor teológiai tanár adott gyors áttekintést. Szabó László szerint az egyház nem kerülheti meg, hogy szembenézzen a múlt század második felének eddig homályba burkolózó fejezeteivel. A felej(te)tés nem megoldás, az átláthatósággal mind a kortárs unitáriusoknak, mind az utánunk következő nemzedékeknek tartozunk. A körültekintő, higgadt és szakszerű dokumentálódás persze hosszú folyamat, s ma még „az út kezdetén vagyunk" – mondta Kovács Sándor, az átvilágítással foglalkozó egyházi munkacsoport tagja.

Az adventi 1989-es emlékkonferenciát az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet fiataljainak, unitárius teológiai hallgatóknak és világi diákoknak köszönhető, *Megváltó karácsony* című irodalmi műsor zárta.

Szóra bírtuk

ULOSZ: kapcsolatgyűjtemény?

Székely Kinga Rékával, az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének elnökével Jakabffy Tamás beszélget

A lelkészszövetségről hallván világi embernek az az első benyomása támadhat, hogy ez egy „céhes", szakmai képzésre, érdekvédelemre, a kapcsolattartás megerősítésére szolgáló papi intézmény. Helytálló-e ez az elképzelés, és milyen hangsúly-változások történtek – ha történtek – a fentebb felsorolt funkciók között az ULOSZ történetében?

Számomra mindig nagy öröm a világi emberek benyomásait, véleményeit hallgatni a papságot illetően. Ebben az elvilágiasodó világban sokszor az a tapasztalatom, hogy a világiak úgy viszonyulnak a papsághoz, mint egy szép leány a kellemetlen, nem kívánt udvarlóhoz. Inkább kerülnek minket. Egy másik hasonlattal élve, sokszor az az érzésem, hogy olyanok vagyunk, mint az óvodások, akiket a szülők beadnak az oviba, s megkönnyebbülve sóhajtanak fel: egy kis szabad idő végre. A világiak örvendenek, ha valami elfoglaltságot találunk magunknak – például konferenciákat szervezünk –, addig sem akarunk semmit a világiaktól.

A kérdés velejéhez visszakanyarodva: igazad van, az ULOSZ mindazokat a funkciókat be óhajtja tölteni, amelyeket felsoroltál. Megalakulásának időpontja egy századdal korábban keresendő, és azóta nyilván a funkcióit illetően is történtek változások. Ezek a szavak, amelyeket felsoroltál – szakmai képzésre, érdekvédelemre, a kapcsolattartás megerősítésére szolgáló papi intézmény – mind úgynevezett modern, avagy posztmodern szavak. Száz évvel ezelőtt a lelkészkörök, illetve az egyetemes lelkészkör szolgálatról, hivatásról, hazaszeretetről, a nép megtartásáról, és a jó pásztor tulajdonságairól beszélt.

Ami igazán meglepő, az az, hogy bár a kifejezések változtak, a tartalom, a problémák és kihívások ugyanazok maradtak. Helyesebben fogalmazva: a régi kihívások megmaradtak, és még újabbakkal gazdagodtak – bánatunkra.

Mégis... az a gyanúm, hogy a lelkészszövetség „hivatása" már csak azért is szükségszerűen változott, mert hát a papi hivatás is átalakult némileg száz év alatt – vagy tévedek?

A papság – a múló és a maradandó idők bábái és pásztorai – akkor is és ma is hitet és szeretetet ígér a szenvedés és a csüggedés ellensúlyozására. A változás abban áll, hogy a 20. szá-

zad első felében, a szegénység, a kivándorlás, a háborúk, a leigázások, a fogságok idején a hívek még hitték, hogy a közösségnek megtartó ereje van. Az értékek rangsorolása akkor még így kezdődött: Isten (örökkévalóság, hit, erkölcs), haza (közösség), család és én. A lelkészben pedig segítőtársat és a maradandó értékek egyik letéteményesét látták. Mára megváltozott az értékrend – mondanom sem kell: először van az én, s utána az összes többi.

De mit tud mondani és – ami ennél fontosabb – mit tud tenni *az individualizmus ellenében egy ULOSZ-szerű papi intézmény?*

Az intézmény szó sem a kezdetekben, sem most nem helytálló. Az ULOSZ nem intézmény, csak egy szövetség. A bibliai *szövetség* szóra kell gondolni, arra a szövetségre, amelyet Isten kötött és köt ma is az emberrel. Ezt a szövetségi üzenetet szeretnénk egymás között és a hívekkel egyetemben érvényre juttatni. Lényege az, hogy Isten teremtette az embert, hogy Isten szereti az embert, de az embertől el is várja törvényeinek betartását.

Nyilván az ULOSZ életrajzából sem hiányzik a „nagy törés"... A rendszerváltás nyomán feltámasztott lelkészszövetség mennyiben folytat vagy mennyiben kezd újat?

A kommunizmus alatt nyilván nem működhetett a lelkészszövetség, így több mint ötven évig azokból a hajdanvolt szép időkből táplálkoztunk, amelyeket a nagy öregek meséltek nekünk. Érdekes, világosan érthető és egy kicsit hátborzongató is, hogy éppen azokban az időkben valósultak meg a szolgálat nagy jelképes mozzanatai, amikor a nemzetet a legnagyobb csapások érték.

Az 1989-es forradalom után eltelt húsz év. Ez nagy idő egy szövetség életében. A feltámasztott lelkészszövetség különböző korszakait lehet megjelölni e húsz éven belül. Az újjászületés azért volt bajos, mert elég nagyszabású volt az emlékezetkihagyás. Sokan egyfajta „egyház az egyházban" felállást láttak a szövetségben, és nehezükre esett felfogni, hogy a papoknak – akik meglehetősen különleges munkakört töltenek be – egyáltalán szükségük van egy efféle szövetségre: szolgatársra, szakmai beszélgetésekre, lelki feltöltődésre, s időről időre arra is, hogy egyszerű emberi életük égi és földi érdekeit megvédjék. Igazán boldog volnék, ha itt, az *Unitárius Közlöny* hasábjain kialakulna egy kis párbeszéd arról, hogy mi is a papság szerepe a mai társadalomban. Hisz időnként félreértelmezzük papi hivatásunkat, s két igen ijesztő végletben kötünk ki: egyfelől a szolgálatot szolgaságnak fogjuk fel, s a végtelenségig meg-

alázzuk magunkat, másfelől hivatásunkat egyszerű szakmának tudjuk be, s aszott lelketlenséggel végezzük a nagyszerű adminisztrációs munkát – s ezzel annyi a lelkészi szolgálatnak!

Szóval a bajos újjászületés után jött a tudatos építkezés: alapszabályt alkottunk, szervezeti keretet biztosítottunk, felvettük a kapcsolatot a nemzetközi unitárius lelkészszövetségekkel, pályázatokat hirdettünk meg, zsíroskenyeres esteket szerveztünk, éves tevékenységi keretet hoztunk létre. Mára azonban megint nagy változások előtt avagy alatt állunk, hisz generációváltás ment végbe. Az újjászületést és az építkezést véghezvivők egy része nyugdíjba ment, más része viszont az egyházi élet más természetű munkájára összpontosítja erejét. A papság megfiatalodott, más a közhasználatú nyelvezet, másként zajlanak a közös találkozások – remélem, a lényeg mégis ugyanaz marad.

Miben látod a lelkészszövetség legfontosabb, központi feladatát?

Napjainkban mindenképpen a kapcsolattartás megerősítését tartom a legfontosabb kihívásnak. Lényegi, lelki kapcsolattartásnak is lehetne nevezni ezt a viszonyulást: ismerjük-e eléggé egymást? Ismerjük-e eléggé a szolgálat mélységeit és magasságait, ismerjük-e képességeinket és korlátainkat? Ismerjük-e a kinyilatkoztatást: mit akar Isten tőlünk, avagy mire hívott el? Ismerjük-e az üdvözülés grádicsait: milyen lépcsőket kell megmászni annak érdekében, hogy Istennek tetszően élhessük életünket?

A lelkészi hivatás kegyetlenül nehéz. Az alázat és a hiúság, a kitárulkozás és az elszigetelődés, az elfogadás és a megvetés harcosai csapnak össze bennünk és általunk nap mint nap. E hivatás szakmai tudnivalóit megtanítják a Kolozsváron oktató teológiai tanárok, illetve azok a szerzők és előadók, akiket ma már ösztöndíjas tanulmányok során vagy egyszerűen a világhálón el lehet érni. Minőségi munkát végeznek, köszönet nekik. Az ULOSZ nyomására ugyan, de ma már az egyházi vezetés is érdekelt abban, hogy a lelkészeknek a mindennapi kenyere meglegyen. Mégis szinte nap mint nap azt érzem, hogy az ULOSZ-t megint újjá kell szülni. Elődeink rengeteg munkát végeztek, de mivel az életformák, a személyek, a tapsztalatok váltakoznak, mindig jószerével elölről kell kezdeni a küzdelmet. Ahány generáció, annyi küzdési minta. Mi most tudatosítjuk küzdelmeink okát, célját és módját.

Térjünk vissza kissé a lelkészi összefogáshoz! Néhány évvel ezelőtt egyházi vezetőtől hallottam egy ingerült mondatot, hogy tudniillik „az ULOSZ nem szakszervezet"... De az is tudott dolog, hogy az egyházkörök papságának egy része ugyancsak ingerülten szokott beszélni a „központról". Hogy látod ezt a feszültséget? Volt-e, van-e az ULOSZ-nak ellensúlyozó vagy – erősebben fogalmazva – ellenzéki szerepe az Egyházi Központ bizonyos döntéseivel vagy általános magatartásával szemben?

folytatás a 12. oldalon

ULOSZ...

folytatás a 11. oldalról

Én tartózkodnék az általánosításoktól és az anonim kijelentések ismételésétől. Tudom, hogy az ilyen fogalmazás tökéletes csapda. A kérdezőnek szép, társasági álarcot ad; de engem a hideg ráz, mert irtózom a képmutatóktól és a szándékos félrevezetőktől.

Lelkészi összefogás akkor van, ha közös a problémánk. Ha mindenkinek ugyanott fáj. Amikor az ULOSZ (még Kovács István elnöklete alatt) akarata ellenére befutott az ellenzéki szerepbe – például az Alaptörvénymódosító Bizottságban, a Fizetési Bizottságban és az Egyházi Képviselő Tanácsban –, a papság egészének közös volt a fájdalma, nevezetesen a megélhetési probléma. Keményhangú felszólalások borzolták az idegeket. Szépen egymás fejéhez vágtuk a Nagy Igazságot. A nagy gyülekezetben szolgálók kifogásolták a kis és közepes lélekszámú gyülekezetekben szolgálók úgynevezett lustaságát. Miért nem megyünk nagy gyülekezetbe, s ott akkor megvolna a mindennapi?! Másfelől pedig azt kifogásoltuk, hogy a nagy gyülekezetben szolgálók „kisajátítanak" maguknak több ezer embert, akikről nyilván nem tudnak gondoskodni, de egyszerűen lehetetlenné teszik, hogy új lelkészi állások jöhessenek létre. A többezres nagyságú gyülekezet lelkésze arról panaszkodik, hogy a második lelkész fizetését nem lehet kihozni. Na de akkor mit csináljon az, akinek égen-földön csupán százötven híve van? Ott kitől vegye fel a fizetését? Ha pedig minden lelkész nagy gyülekezetbe s főleg városra vágyna, mi lenne a vidékkel? A vidéken nem kell élni? Nyilván olaj volt a tűzre, amikor a vidéki lelkészek megtudták, hogy a központi alkalmazottaknak ünnepi prémium, tizenharmadik fizetés és efféle ínyencségek voltak kiutalva. Merthogy Kolozsváron drága az élet – volt a magyarázat. Én azon a véleményen voltam, hogy először minden lelkésznek adjuk meg a megélhetéshez szükséges fizetést. A lelkész mellett a tanár és a tanító a nemzet napszámosa. Illő tehát, hogy egy lelkésznek – függetlenül attól, mekkora gyülekezetben szolgál – hasonló ja-

Nagyvilág

Jézus korából fennmaradt házra bukkantak Názáretben. Az első olyan lakóház maradványaira bukkantak izraeli régészek Názáretben, amely bizonyíthatóan Jézus korából maradt fenn. A felfedezés révén új kép nyerhető arról, milyen lehetett Názáret Jézus korában. Minden bizonnyal kis falucska volt, hozzávetőleg ötven házában pedig szegény zsidók éltek – közölték az ásatásokat végző izraeli régészek. Beszámolók alapján a régészek olyan agyag- és mészkőedényeket is találtak, amelyeket a Jézus korában élt galileai zsidók használtak. Mindezek alapján arra következtetnek, hogy a ház egy egyszerűbb család otthona volt. A régészek szerint Jézus és gyerekkori társai ismerhették a házat. (MTI)

Január közepén szabadult a börtönből Mehmet Ali Agca, az a török férfi, aki huszonnyolc évvel ezelőtt merényletet kísérelt meg a néhai II. János Pál pápa ellen. Agca 1981. május 13-án a római Szent Péter téren többször rálőtt II. János Pálra, de az egyházfő túlélte a merényletet. A gyilkossági kísérletért életfogytiglani börtönre ítélték, de 2000-ben az olasz államfő kegyelmet adott neki, és kiadták Törökországnak. Hazájában ismét azonnal bebörtönözték egy érvényben lévő ottani ítélete alapján egy újságíró meggyilkolása miatt, amit még 1979-ben követett el. (szabadság.ro)

Elkészült az emberi méltóságra való emlékezés honlapja. A honlap célja, hogy ne nyerjen teret a közéletben a rasszista, antiszemita, keresztény-, illetve magyarellenes retorika. A felhíváshoz csatlakozhat minden magánszemély, a honlapot ezért hozták létre www.emberimeltosag.eu címmel. A honlap bevezető nyilatkozatban többek között az áll: „A felhíváshoz csatlakozó személyek az általuk képviselt szervezetek nevében is elkötelezik magukat az emberi jogok, az egyenlő méltóság védelme mellett, és visszautasítanak minden olyan sértő megnyilvánulást, mely más személyek vagy csoportok ellen irányul, azok vallási vagy nemzeti és etnikai hovatartozása miatt." A dokumentum szövege szerint „hazánk [Magyarország] XX. századi történelme során számos olyan jogsértést követtek el, amelyek máig ható következményekkel járnak. Különösen igaz ez a nemzeti szocializmus és a kommunizmus áldozataira." (MTI)

A bibliaolvasás forradalma: itt a digitális Biblia. Jelenleg az USA-ban nagy szenzációnak számít az új digitális Biblia, amely a bibliaolvasási szokások változását, valóságos bibliaolvasási forradalmat hozhat magával. A Glo nevű program a „klikkelős-digitális generációnak" szól... Az új nemzetközi angol nyelvű bibliafordításhoz (NIV) kommentárok is rendelkezésre állnak, 7500 lexikon-bejegyzéssel, 2400 érdekes fotóval, 500 virtuális zarándokúttal a Szentföldön, a mai és a Jézus korabeli Jeruzsálemben. Multimédia Bibliának is nevezhetjük a Glo-t, hiszen három és fél órás filmet is lehet nézni a felületen. További 700 szép műalkotás reprodukciója is segít a Biblia szemléletesebbé tételében. (református.hu)

• Összeállította KBZ •

vadalmazása legyen... legalább. Ha megadtuk azt az emberi méltósághoz elegendő fizetést az úgynevezett központi alapokból, *azután* máris követelőzhetünk a lelkészi munka minőségét illetően. Addig azonban nem. Főleg azért nem, mert az unitárius lelkésznek rendszerint családja van, s illő is, hogy az legyen – a családot pedig el kell tartani.

Úgy tűnik a szavaidból, hogy az ULOSZ hangadói pusztán prioritási kérdésekben láttak másként, mint Kolozsváron...

Ha még érzünk magunkban öntudatot, akkor bólintsunk csak rá arra, hogy Csegez is fontos, Homoródkeményfalva is fontos, Kolozsvár is fontos, a vallástanár is fontos, a kórházlelkész is fontos, az ifjúsági lelkész is fontos – és felejtsük el azt a minősítést, hogy a kis gyülekezetben szolgálók nem annyira fontosak. Ne a *hol*, hanem a *miként* legyen fontos! A szolgálat minősége, a hivatástudat megélése. Mert a kis gyülekezetekben még a félig holtat is visszaráncigáljuk az életbe, hogy legyen, hogy ne fogyjunk el. A vallástanár azért a három diákért is lót-fut egyik városnegyedből a másikba, a kórházlelkész azért az egy betegért is felkutatja a megyei kórházat – mert mindenki számít. A nagy gyülekezetekben pedig ne amiatt panaszkodjanak a lelkészek, hogy nem tudják a rengeteg munkát elvégezni, hanem azon igyekezzenek, hogy kellő számú lelkésznek biztosítsanak munkateret!

Hogy mindezt elmondtam, hozzá kell tennem: tisztelet a kivételnek. Mert mindig vannak. Hogy önkényesen csak egyet mondjak: Székelykeresztúr, ahol a vezető lelkész mindig gondoskodott arról, hogy legyenek segédlelkészek, s azoknak lakásuk is legyen.

A jelek szerint ezek az Általad sorolt témák ma is témák... Hogy érzed, milyen irányban alakítja a mai egyházvezetés a pár évvel ezelőtt oly kényes viszonyt?

Az ULOSZ az akkori vezetősége által megharcolta a maga harcát. Számomra érthetetlen volt, miért kellett ilyen széles frontot nyitni, miért nem értették az akkori csúcsvezetők, hogy tenni kell valamit. Egyetlen magyarázatom az volt, hogy valamikor elszakadtak a mindennapi lelkészi élet valóságától – ami, *sarkítva*, arról szólt, hogy az elvégzett munka után ki kellett koldulni a javadalmat, vagy a keblitanácstól, vagy a testvérgyülekezettől. Véleményem szerint az új egyházi vezetés véget vetett a tekintélyelvű és privilegizált egyházkormányzatnak. Nem a vezető pozícióból származó tekintély a mérvadó, hanem a megegyezett és megfogalmazott szabályok, a jogok és kötelességek. Egyedül a belső tekintély számít, amit nem a pozíció, nem a titulus ad, hanem az ember bensejéből, lelkéből, hiteles életéből fakad.

Nyilván ma sincs minden megoldva, ma is vannak konfliktusok. Vannak lelkészek, akik még sokat kell hogy beszélgessenek egymással annak érdekében, hogy a lelkészi munkát, az egyházi vezetők szolgálatát, az egyház jelenét és jövőjét hasonló szemszögből vizsgálják és ítéljék. A vizsgálódás és a véleményalkotás azért nehéz, mert a lelkészi munka nagyon sokrétű, s így a teljesítmény skálája is szinte beláthatatlan. Nem azonos mértékben van meg a tehetségek sora a lelkészekben. Mindenki abban a tehetségben emelkedik ki, amiben a legjobb. Van, aki karizmatikus szónok, de az adminisztrációs munkát, amennyiben lehet, kerüli. Van, aki az egyház birtokait jószágigazgatókat megszégyenítő teljesítménnyel kezeli, de képtelen arra, hogy egy lelkigondozói beszélgetést összehozzon. Van, aki operaénekes hanggal végignótázza az éjszakát a hívekkel egyetembe és azok gyönyörűségére, de hiányos a műveltsége. Van, aki több idegen nyelvet is beszél, de nem találja meg a hangot az egyszerű, munkás emberekkel. Van, aki nagy lélek és igazán jó ember, csak éppen minden folyik ki a keze közül. Van, aki odaadóan hazafi, csak egy kicsit szűk a világnézete, van aki igazi világfi, de a hon sorsa nem érdekli.

Abban reménykedem, hogy soksok beszélgetés, egymás igazi megismerése után képesek leszünk arra, hogy elfogadjunk egy közös értékrendet. Az nem baj, ha a lelkészek, a városiak és a vidékiek, a kis és a nagy gyülekezetben szolgálók vagy a vezetők és a vezetettek között olykor feszültségek vannak. A baj akkor van, ha ez a feszültség méltatlan a szolgálathoz, ha nem a közösség, hanem kizárólag az egyén érdekeit szolgálja. A vezetők tudatában kell hogy legyenek: pozíciójukból adódóan privilégiumokat élveznek. Kiváltságosak – és ez az élet rendje szerint való. De hogyan élik meg ezt a kiváltságot? Ha a püspök, az esperesek, a tanácsosok, a teológiai tanárok az isteni törvényekkel összhangban élik meg kiváltságos voltukat, akkor biztos, hogy az ULOSZ-nak nem kell belemennie a szakszervezetesdibe. Ha azonban visszaélések történnek, az ULOSZ-nak erkölcsi kötelessége szavát felemelni még akkor is, ha ezáltal a felszólaló megvetett vagy kiszorított helyzetbe kerül. Sem a „pozíció", sem az ULOSZ-tagság nem menthet fel annak szem előtt tartása alól, hogy a mindenkori unitárius lelkész legfőbb kötelessége Isten országának építése a földön. Ha ezért őt megvetik, ne csüggedjen el, Isten mindig gondoskodni fog róla.

Irány: Strasbourg

Az Európai Unió Információs Irodája által meghirdetett „unióismereti" versenyben a János Zsigmond Unitárius Kollégium csapata is győzedelmeskedett. A diákok és irányítóik 2009 tavaszán vágtak bele az Euroscola pályázásába.

Amint Nagy Réka, az Unitárius Kollégium tanulója a *Szabadság* című kolozsvári napilapban írta, a csapatoknak először az uniós választásokkal kapcsolatos bemutatót kellett elkészíteniük. A kollégium „szenszi-mob kampányának" célja az volt, hogy aktivitásra bírja a szavazásra jogosult személyeket. A 20–25 diák és három tanár munkája nyomán a csapat továbbjutott. A döntőben a diákoknak egy esszét kellett összeállítaniuk a béke Nobel-díjas John Hume egyik idézetére.

A december közepén közzétett eredmény szerint a tíz romániai nyertes iskola közül az egyik az Unitárius Kollégium, amelynek csapata így áprilisban meglátogathatja a strasbourg-i Európa Parlamentet. (UK)

„Kései sirató" egy lelkes versmondóért

Egy versmondóért, akit napjaink neves közírója, Bölöni Domokos egy, a *Népújság*ban megjelent cikkében egyenesen bajnoknak nevez. Merthogy nem is egy alkalommal érdemelt ki első díjat belföldi és magyarországi szavalóversenyeken.

Nem kifejezett célunk a nyertes laudációja, sokkal inkább főhajtásos tisztelgés szeretne lenni ez az írás Rüsz Karcsi bácsi drága emléke előtt. Pedig hát ő nem is volt unitárius! Reformátusként azonban abból a „fajtából" való volt, amelynek képviselőiről eleink így fogalmazták meg a hiteles keresztény magatartás kívánalmait: „szeretni a miénket, tisztelni a másét." Sokunk okulására mondom: ha minden unitárius annyira szeretné a maga vallását és egyházát, mint amennyire azokat Karcsi bácsi tisztelte, akkor anyaszentegyházunkat kis létszáma ellenére is bátran illethetnénk a „nagy" jelzővel – hisz „nem beszédben áll az Istennek országa, hanem erőben." (1Kor 4,20)

Karcsi bácsi holtteste a nagykendi temető méltóságteljes csendjében nyugszik. Váltakozó idők tanújának tövében, az öreg „cserefa tömött árnyának szemfedője" (Kányádi Sándor) alatt pihenő ősei mellé temették. Nyitott sírjánál Kecskés Csaba lelkészkollégám szomorúan mondta: „fájó lélekkel és hálás szívvel veszek búcsút sok unitárius ember nevében is Karcsi bácsitól, aki minden unitárius templomban és rendezvényen otthon érezte köztünk magát, aki sok és felejthetetlen, lelket gyönyörködtető élménnyel gazdagította életünket."

1937. április 27-én született Nagykenden. Nevét azonban – s minden bizonnyal az unitáriusok iránti szimpátiáját, tiszteletét, szeretetét is – Pipéről „örökölte", apai ágon. Egy olyan házasságból született, amelyben mindkét fél – édesanyja és édesapja egyaránt – a Gondviseléstől mintegy a második kirendelt lehetőséget vélte felfedezni. Nagykendi édesanyja első férje csakúgy, mint pipei édesapja első felesége korán, fiatalon halt meg. A két özvegy életútját egymás felé vezérelte a jó Isten. Az egymással vigasztalódó, a veszteségeket egymásban kárpótolva megtapasztalt, még

December 4-én került sor az Egyházi Képviselő Tanács (EKT) negyedik évnegyedi ülésére Kolozsváron. Az ülést megelőző napon a különböző állandó bizottságok tagjai gyűléseztek. Az egész napos gyűlés keretében a Képviselő Tanács tagjai körvonalazták a 2010. évi egyházi rendezvénynaptárat és ülésrendet. Az egyházi közelmúltkutatás és átvilágítás kapcsán az EKT létrehozta a történész-kutatócsoportot, illetve az egyházi átvilágítási bizottságot, amelyek a továbbiakban együttműködésben végzik munkájukat. Az EKT elfogadta e bizottság működési szabályzatát, az igényelt és többséget nyert módosításokkal. Az EKT úgy döntött, hogy az ügy fontosságát kiemelve, ünnepi nyilatkozatban üdvözli a Magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa által hozott határozatot a két egyház újraegyesítése érdekében. Az EKT ezen ülésén elfogadta az egyház 2010. évi központi költségvetését is.

Sólyom László köztársasági elnök december 7-én találkozott a magyarországi és határon túli magyar egyházi tisztségviselőkkel a Sándor-palotában, köztük Bálint Benczédi Ferenc unitárius püspökkel is. A megbeszéléseken szó esett az advent és a közelgő karácsonyi ünnep mellett aktuális kérdésekről, így a határon túli magyarok és az egyházi fenntartású intézmények helyzetéről.

December 8-án Budapesten, az Országos Széchényi Könyvtárban is bemutatták Kénosi Tőzsér János és Uzoni Fosztó István latin nyelven írt unitárius egyháztörténetének második kötetét, Márkos Albert fordításában. A bemutatón mintegy 80 érdeklődő vett részt. A könyvet Jankovics József, az MTA Irodalomtudományi Intézetének igazgatóhelyettese mutatta be.

Az Erdélyi Unitárius Egyház vezetőségének meghívására óévbúcsúztató fogadásra került sor a püspöki házban december 29-én egyházi és világi személyiségek részvételével.

Kelemen Miklós nyugalmazott lelkész november 24-én, hosszú szenvedés után szerettei körében elhunyt. Szegeden született 1925. február 16-án, az Unitárius Teológiai Akadémiát Kolozsváron végezte, és 1947-ben szerzett Unitárius Lelkészképesítő Oklevelet. Előbb Erdélyben volt lelkész több gyülekezetben is, majd 1956-tól Magyarországon végezte a lelkészi szolgálatot, többek között Füzesgyarmaton, Hódmezővásárhelyen, Szegeden (és a dél-alföldi térségben), ahonnan 1985-ben nyugdíjba vonult. Haláláig a Duna-Tisza közi szórvány lelkésze volt. Hódmezővásárhelyen kezdett egyháztörténeti kutatásokkal foglalkozni. Elsősorban az unitárius püspökök, teológiai tanárok életét, unitárius írók, költők munkásságát kutatta. Kiemelkedő munkája az *Unitárius Kislexikon*. Gyász-istentisztelettel egybekötött búcsúztatását december 11-én tartották Budapesten, a Bartók Béla egyházközség templomában. A szószéki szolgálatot dr. Rezi Elek végezte. A magyarországi lelkészek nevében Léta Sándor lelkész, a világiak nevében Kelemen Attila főgondnokhelyettes, a Magyarországi Unitárius Egyház nevében Balázsi László püspökhelyettes-főjegyző búcsúztatták.

fiatal férj és feleség közé „szent kötésként" érkező gyermeknek azonban mégsem adatott meg egy viszonylag gondtalan, biztonságos gyermekkor. A már kissé megcsontosodott életelveket az anya és az apa nem tudták kellőképpen összecsiszolni. A szülői döntés eredménye végül is az lett, hogy a kisfiú Kenden, édesanyja gondoskodó szeretetében lett érett férfivá. Édesapja azért rendszeresen támogatta, oltalmazta, gondját viselte, érdeklődött felőle, látogatta, nyaranként pedig akár hetekre is magához vette, haza: Pipére.

A kendi kisfiú mindig tanító, népnevelő szeretett volna lenni. (Nem adatott meg neki. De azért valahogy mégis kárpótolta őt a jó Isten, amikor Hajnalka lánya vegyészmérnöki diplomával a zsebében Marosvásárhelyen tanítónőként megkezdte „a nemzet napszámosainak" nagyszerű munkáját. A szerető apa szíve ezért Isten iránt mindig hálával volt tele.) Ám ha nem lehetett „lámpás" a szellem s a lélek kicsiny hajlékaiban, lett „napszámos" a szenvedés birodalmában. Amilyen keserű szívvel kellett odahagynia a régeni tanítóképzőt, éppen olyan reménykedve, derűsen lépett be a marosvásárhelyi egészségügyi középiskola kapuján. A lendületes asszisztens Gyergyóhodoson „esett kenyérbe", majd dicsőszentmártoni és gyulakutai „állomások" érintésével érkezett végleg haza, szülőfalujába, s itt állt népének szolgálatába nem csupán testi fájdalmakat enyhítve, de lelki-szellemi-erkölcsi egészségéről is gondoskodva. Mivel orvos nem lakott helyben, számos alkalommal látott el – önmagát felülteljesítve – orvosi teendőket. Ami pedig szakmai teljesítményét mintegy megkoronázta és sok páciens szívében hálát fakasztott: az a lelkület és empátia, amellyel szenvedő embertársa fölé hajolt, az a derűs-mosolygós arc és kedélyes hang, amellyel akár éjjeli pihenéséből, akár a család ünnepi asztalától, de mindig azonnal indult a szenvedő betegágyához vagy épp életre segíteni az érkező gyermeket.

És éppen ilyen lelkiismeretesen gyógyította ama társadalmi kórokat is, hivatalok küszöbeit koptatva falutársainak ügyes-bajos dolgaiban.

Valami mégis hiányzott életéből. Folytonoson vágyott valamire, aminek köze van gyermekkori álmához: arra, hogy népnevelő lehessen. 1989 decembere nyitott neki is kaput, hogy addig ritkán s jobbára csak házon belül, családi események alkalmával művelt nagy szenvedélyének, a versmondásnak hódolhasson.

1990. március 15-én a fehéregyházi múzeumkertben Petőfi Sándor *Jövendölés* című versével indul útjára ez az életét kiteljesítő, altruista hivatás, a versmondás, amelynek 331 állomása volt. Az utolsó megállót – halála előtt napra pontosan egy hónappal, július 7-én – a felújított kendi kultúrotthon avatásán jegyezte. A szeretett és hűséges közönség ekkor már csak elhaló, fátyolos hangján hallgathatta egyik legkedveltebb versét, a *Tornyot raktam*-ot. Az ismerős színpadon homályosodó szeme sarkában könnycsepp csillant meg, amikor ahhoz a sorhoz ért, amely karnyújtásnyi közelségbe hozta a megváltozhatatlant: „s tetőtlen tornyokból hullunk ölébe a zord halálnak."

Román nyelvű egyháztörténeti mű született az erdélyi protestáns egyházak kezdeteiről. 2009. november 21-én Nagyszebenben, az Akadémiai Központban Vígh Béla történelem szakos tanár megvédte doktori dolgozatát, amelynek címe: *Disputele sinodale lutherano-calvino-unitariene în Transilvania secolului al XVI-lea* (A XVI. századi Erdély evangélikus-református-unitárius zsinati vitái). A disszertáció megvédése protestáns és katolikus egyháztörténet-tanárok, professzorok és egy akadémikus jelenlétében zajlott, a fogarasi unitáriusok egy kis csoportja is megjelent az eseményen. A dolgozat szerzője cum laude elismerést kapott.

Nézegetem, olvasgatom már sokadik alkalommal műsorainak pontosan vezetett, előadások, szerzők és versek szerint csoportosított nyilvántartását. Ebből is, akárcsak lényéből, erőteljesen kisugárzik a lelkesedés, az átélés, az élményszerzés szent hevülete. Minden felkérést kitüntető megtisztelésnek vett, s valahánynak nagy szeretettel, teljes önátadással tett eleget. Sok templom, sok temető visszhangzott hangjától, kultúrotthonok és iskolák hallgatóságát ragadta magával, falutalálkozók és falunapok, szobor- és emléktáblaavatások színvonalát emelte egyéni versműsora, könyvbemutatók, kiállítások, irodalmi körök, évfordulós megemlékezések hiányozhatatlan szereplője volt több helyen és alkalommal. 1998 és 2001 között ötször tett eleget a mi kérésünknek is, négy alkalommal örvendeztette meg a jobbágyfalvi és nyárádszeredai híveket, egyszer pedig egy jobbágyfalvi nőszövetségi találkozó keretében tartott irodalmi körbe látogatott el. Tervezgettük siménfalvi szerepeltetését is – sajnos nem kerülhetett sor rá. Mindenütt az alkalomhoz illő repertoárral szerepelt. Úgy, ahogyan Orbán Balázs sírjánál „elimádkozta" a *Székely Miatyánk*ot, Tamási Áronénál elmondta a legodaillőbbet, Kányádi-

folytatás a 16. oldalon

Szén Sándor

„Kései sirató"...

folytatás a 15. oldalról

nak a *Tamási Áron sírjára* címűt. Aki ennyire szerette az embereket, nem is tudta volna visszautasítani a felkérést, hogy a barátja, Rózsa László müncheni házában összegyűltek társaságába is elmenjen, s ott elmondja *Erdélyi gyöngyszemek* című versösszeállítását. Hogy is engedhette volna meg magának a másoknak szolgáló ember, hogy szavalataival ne fokozza egy borkóstoló társaság jókedvét?! És a család, a drága szűk család s ama nagy, terebélyes rokonság és barátok családja! Hát el lehetett volna még csak képzelni is, hogy név- vagy születésnap, keresztelő, esküvő vagy épp temetés megtörténhessék bár egy négysorosa nélkül?! Azok csak így lehettek teljesek, szépek, s ezért is maradtak emlékezetesek. Ehhez pedig az kellett, hogy szívében és elméjében hetvenöt költő 255 verse találjon otthonra.

Szavaló műsorait hét téma szerint tagolta. Érdemes itt ezeket felsorolnunk, hiszen ars poeticáját rajzolják körül. *A nyelv csak élve tündököl.* Reményik Sándor és Faludy György hátborzongató versei: *Az ige* és az *Óda a magyar nyelvhez* mellett még tizenöt van ebből a fajtából. Az *Erdélyi templomok fehére* istenes versek csokra, a *Szállj, költeménnyel* József Attilának állított emléket. Az ismert Illyés Gyula-verscímmel fémjelzett válogatás, a *Haza a magasban* a szülőföld iránti hűséget domborítja ki, akárcsak az a másik, amelynek a *Van olyan föld* címet választotta. A *Hálaadás Anyámnak* az örök édesanya, de legfőképpen a sajátja iránt érzett szeretet megszólaltatása. És végül a *Szabadság, szerelem*mel, e két, általa is nagyra értékelt életvalóságnak hódolt.

Bármelyikkel állt is közönség elé, mindegyikkel megnyerte, magával ragadta hallgatóságát, hisz nemcsak a szavalás törvényei szerint mondta a verset, hanem lélekkel, mélyen átélve azokat. Volt is része jutalomban bőven: tapsban, virágban, elismerő szavakban – s ami mindezeknél többet jelentett: ragaszkodó szeretetben. „Legszeretőbbje" műsorainak legfőbb ihletője és bátorítója, legigényesebb hallgatója felesége, Terézke volt, de Hajnalka leányától és imádott Réka unokája szintén törzsközönségéül szegődött.

Előadásaira mindig a lelkiismeretes színész vagy lelkész komolyságával készült fel, mégis kiemelt alkalmakként kezelte a versmondó-versenyeket. A jelzett időszakban összesen 16 különböző szavalóversenyen vett részt országhatáron innen és túl. Igaz, legtöbbnek csak egy-két kiírására nevezett be, de voltak olyanok is, amelyekről soha nem hiányzott. A díjait is ez utóbbiakon szerezte. Nagyon szerette a Brassóban szervezett Bartalis János versenyt, de ott volt Zilahon az Ady Endre és Nagyváradon a Dsida Jenő nevével fémjelzetteken is. A magyarországiak közül a tragikus sorsú antikommunista költő, Csengey Dénes emlékét őrző, Nagykanizsán tartott szavalóversenyre járt el szívesen, vagy Debrecenbe, a dr. Kardos Albert neve alatt megszervezettre, ahová nyolc alkalommal jutott el. Kettőről azonban semmiért nem mondott volna le, ott is volt valahány kiírásán mindkettőnek. A Szatmárnémetiben szervezett „Gellért Sándor-féléről" is csak azért hiányzott egy alkalommal, mert 2008-ban a versenyt anyagi alapok híján nem tudták megtartani. Az utolsó, amelyiken részt vehetett s egyben a legnagyobb beteljesülést is jelentette számára, az addig nyert díjak közül a legfényesebbet hozhatta haza. Történt mindez 2009. május 3-án, Veresegyházán az *Anyám fekete rózsa* magyar nyelvű nemzetközi vers- és prózamondó döntőjén. Testét ekkor már teljesen behálózta a gyilkos kór, a lélek azonban még keményen küzdött az életért.

„Kénosi–Uzoni 2."

Az Erdélyi Unitárius Egyház Gyűjtőlevéltárának és Nagykönyvtárának kiadványai című sorozatban 2009 novemberében megjelent a Kénosi Tőzsér János és Uzoni Fosztó István nevével fémjelzett, Márkos Albert által latinból magyarra fordított unitárius egyháztörténeti munka több mint nyolcszáz oldalas második kötete (az első kötet 2005-ben készült el, s még egy harmadik áll szerkesztés előtt).

A kötet kolozsvári bemutatóján Káldos János, a Budapesti Országos Széchényi Könyvtár Különgyűjteményének igazgatója adott vázlatos ismertetőt a kötetről, majd Balázs Mihály, a Szegedi Tudományegyetem professzora méltatta a hatalmas munkát, illetve Hoffmann Gizella, a kötet egyik társszerkesztője avatta be az érdeklődőket a kritikai szerkesztés, a jegyzetanyag- és mutatókészítés ágas-bogas munkafolyamatába.

Az unitarizmus múltjának közismertté tételében kétségkívül mérföldkőnek számít a „Kénosi–Uzoni". Hogy a gazdasági válság-időszak közepette az Erdélyi Unitárius Egyház megengedhette magának azt a „luxust", hogy egy ilyen igényes, terjedelmes és körültekintően feldolgozott dokumentumgyűjteményt adjon ki, az elsősorban azoknak az elszántságát dicséri, akik napi teendőik mellett is szívósan, csüggedést nem ismerve végezték a kézirat feldolgozását, a szereplők azonosítását, a megnevezett források felülvizsgálását – meg persze az anyagi források felkutatását. Ugyanazzal az örömmel fogadjuk a második, mint annak idején az első kötetet. Évszázados adósságot törlesztünk" – mondta a könyvbemutatón Szabó Árpád nyugalmazott teológiai tanár és püspök.

Az egyháztörténeti dokumentum-gyűjtemény szerkesztését tudományos szempontból Balázs Mihály professzor vezette. Hoffmann Gizella tudományos munkatárs mellett Kovács Sándor egyetemi oktató és Molnár B. Lehel levéltáros végezte a kéziratanyag feldolgozását. A mellékletben található térképeket Elekes Tibor készítette, a kötet tipografizálását ifj. Szombatfalvi József homoródszentmártoni lelkész vállalta.

(U.K.)

A verseny előtt pár nappal Hajnalkáékhoz, Zsófi lányunk keresztszüleihez mentünk. Karcsi bácsi és Terézke néni már ott voltak. Mint ahogy máskor, ez alkalommal is felajánlotta, sőt megkért: hadd szavalhassa el nekünk azt a verset, amelylyel Veresegyházán elő fog állni. Arra kért, a végén mondjunk véleményt is. Az volt a nagy dilemmája, vajon illike az ő korához a Farkas Árpád verse, a *Nagyapám sírjánál* című. Feleségem és én meggyőződéssel mondtunk igent.

Aztán elutazott, színpadra állt és utánozhatatlan fejtartással és hangon elmondta a verset. Győzött, megkoronázta életművét. A díjat alázattal és gyermeki örvendezéssel vette át. Hazaérkezett, leült megpihenni...

Augusztus 7-e volt, péntek délután, a telefon megcsörrent. Feleségem diákkori barátnője, Hajnalka hangja halk volt és fájdalomtól fátyolos, csak ennyit tudott mondani: vége lett. A vonal innenső oldaláról a másik barátnő is ugyanilyen hangon szólt bele, csupán ennyit: születésnapodon fogadd őszinte részvétemet.

Két napra rá izzóan fénylő, szomorú vasárnap volt. A templomban sokan voltunk, komor arcunkon időnként könnyek peregtek alá. Feleség, gyermek és unoka szorosan állt egymás mellett, az előreszegzett tekintetek időnként a koporsóra, majd az ég felé irányultak. Sokáig néztem így ezt a „hármasegységet". Amíg Pál tiszteletes ajkáról hangzott a gyászbeszéd, azon gondolkoztam: mi van most a szívekben, elmékben? Legnagyobb valószínűséggel a Rékáét fejtettem meg. Tudtam: ő most azokkal az emlékekkel bíbelődik leginkább, amikor Tata megfogta a kezét, és ketten mentek versenyre. Amikor rá került a sor, megölelte, ő pedig egy biztató tekintet fénycsóvájában lépett a színpadra. Korcsoportjában a zsűri különdíját hozta el. Az oly ismerős hangon verscímek, verssorok csengtek fülében. Egymást váltogatva kettő makacsul megismétlődött: *Nagyapám sírjánál* és *Valakinek állni kell a tornác küszöbére*.

A gyászmenet elindult, Kecskés Csabával együtt mentünk. Thália papjáról beszélgettünk. Mondtuk saját emlékeinket. Én közben Rékát láttam az időben előre menve, állott az öreg cserefa árnyékában nagyapja sírjánál, pár másodperc után már Szatmárnémetiben a Gellért Sándor szavalóverseny hajlékának tornácküszöbén.

nők világa

Nőszövetségi zászlóavatás a marosvásárhelyi Bolyai téri egyházközségben

A marosvásárhelyi unitárius nőszövetség 1922-ben alakult nyolcvan lelkes, egyházukért és a közért felelősséget vállaló nő közreműködésével. Programukban a szegény sorsú gyermekek tanulmányi ösztöndíjának biztosítása, a sokgyermekes családok ruhával és élelmiszercsomaggal való segítése, idős, magukra maradt emberek gondozása, nemzeti örökségünk megtartásáért kulturális rendezvények szervezése, országos egyházi vagy állami programok támogatása (a kolozsvári leányotthon számára ágy vásárlása, háború idején a katonáknak gyapjúzokni, sál, kesztyű és pulóver kötése) szerepelt. A kommunista időkben, ha nem is szervezetten, de a nők mindig ott voltak és segítették az egyházközségi életet. Nőszövetségünk 1991 februárjában alakult újra és azóta rendszeresen működik. A kövesdombi egyházközség megalakulásakor (2006) ott is megalakítják a nőszövetséget. A zászlóavatásra ünnepi istentisztelet keretében került sor, amelyre meghívtuk a kövesdombi egyházközség nőszövetségét is. A zászlót Hunyadi Mária képzőművész tervezte, és Sárosi Anna készítette el. Nagy László lelkész-esperes alkalmi beszéde után (Zsolt 20, 2-6) megkeresztelték Kutasi Attila és Incze Réka gyermekét, Norbertet, majd Kiss Katalin és Kisgyörgy Emilia bemutatták a gyülekezetnek a zászlót. Konrád Tünde a nőszövetség elnöke röviden beszámolt a nőszövetség 18 éves tevékenységéről, az újraalakulástól napjainkig és megemlékezett elhunyt nőtestvéreinkről. Elmondta, hogy ez idő alatt több mint 120 tagja volt a nőszövetségnek és felsorolta azokat a tevékenységeket, amelyekben aktívan részt vesznek az egyházközség nő tagjai. Kisgyörgy Zoltánné Barla Júlia nyugalmazott tanárnő a zászlóról tartott érdekes és értékes előadást. Hunyadi Mária képzőművész nem tudott részt venni az ünnepélyen, üzenetét Nagy Gizella tiszteletes asszony olvasta fel. A világos zöld alapú zászlón egy terebélyes, lombos fa található, amely két gyökérből táplálkozik, és a gyökerek átölelik, védik az unitárius címert. Ugyanakkor a zászlón a „Marosvásárhelyi Unitárius Nőszövetség 2009" írás olvasható.

Az istentisztelet után szeretetvendégségre került sor az egyházközség tanácstermében.

Konrád Tünde

HIRDETÉS

A Nők Világa előfizetésének határidejét 2010-re meghosszabbítottuk 2010 január 31-éig. Az előfizetés díja 4 számra összesen 10 lej postaköltséggel együtt. Várjuk a csoportos és egyéni előfizetéseket a következő címek egyikére:

- Kovács Júlia, 400104 Cluj-Napoca, str. Brassai nr. 6
- A köri elnökök vagy az egyházközség közvetítésével vagy személyesen Asztalos Klára elnöknek

A terjesztési nehézségek miatt felhívjuk a figyelmet, hogy aki nem fizet elő, nem fog hozzájutni a kiadványhoz.

Év vége – év eleje Sepsiszentgyörgyön

Aki tavaly decemberben lépett be templomunkba, azt a bejáratnál hatalmas adventi koszorú simogatta meg. A Demeter Sándor segédlelkész által egykor jól megalapozott hagyományt követve, Szabó Adél segédlelkésznőnk irányításával, Költő Zsombor fenyőág-ajándékának jóvoltából a hatalmas koszorú ifjaink szorgos kezemunkáját dicsérte.

A novemberi nőszövetségi szeretetvendégség témája ez volt: *Egyházunk életének rövid áttekintése, Török Áron életútja*. Kovács István lelkészünk „mesterének" tekinti Török Áron nyugalmazott lelkészt, ezért hívta az élő történelem emblematikus szentgyörgyi alakját „tanúnak".

Török Áron Homoródszentpálról indult, szántó-vető kisbirtokos

család negyedik gyermekeként. Az útravalójául kapottakat így jellemzi: rend, fegyelem, tisztaság, pontosság, munka. 1946-ban érettségizett, '47 őszétől a kolozsvári teológián tanult, majd egy évnyi gyakorló lelkészkedés után „nagypapizott". Három évet a Zsil völgyében, Lupényban, Vulkánban szolgált. A számok magukért beszélnek: egy 254 lelkes gyülekezetben, 200 lejes fizetésért szolgált, amiből 103 lejt ebédjegyre kellett befizetni. A lelkes gyülekezet már akkor sem hagyta sorsára papját, naponta estebédre híva lelkészüket, lelki támaszukat.

1954-ben Török Áron a 610 lelkes Énlakán rakott újabb fészket, tizennyolc évre szólót. Feleségül vette Domokos Klárát, akinek a megbélyegzett kuláklány sorsát kellett vállalnia. Óvónőként a hozzá hasonlók sorsára jutott: reménytelenül állástalan maradt. (Csak tizenöt év után, 1969-ben vették vissza a tanügybe, sorstársaival együtt.) Két lányuk született.

A sepsiszentgyörgyi lelkészi állásba az 1973. február 26-i közgyűlés nyomán került, Ürmössy Gyula esperes, illetve Nemes Dénes lelkész háromhónapos beszolgálása után. Akkor a lélekszám 1200 volt.

Nehézségekből bőven kijutott neki Szentgyörgyön is. A templomépítés gyötrelmeit, anyagi gondjait azonban kitartóan hordozta, egészében nézve „férfimunka volt" – emlékezik vissza. A testvérkapcsolatok alapkövei ezekből az időkből valók. A sok-sok keresztelő, vallásóra, nőszövetségi találkozó, szeretetvendégség, konfirmálás, esketés és a koporsók fölötti imák, majd a kórházlelkészi teendők után megérdemelt nyugdíjas kor érkezett el.

Segédlelkésznőnk, Szabó Adél kérdésére – hogy tudniillik mi volt a legszebb élménye? – hamar jön a válasz: amikor egy évben 71-et kereszteltem. 1998 volt a stafétaváltás éve, amióta Kovács István a lelkésze az immár háromezresre duzzadt gyülekezetünknek.

Szeretetvendégségünkön asszonyaink süteménnyel, teával, Pillinger Lenke pedig kiváló diótortájával kínálta a résztvevőket.

A második adventi istentisztelet után Benkő Enikő emlékének adóztunk. Templomunk kertjében, az úton és a járdán összegyűlt sokaság jelenlétében – kezünkben sok-sok piros, fehér virág vagy koszorú – kopjafát avattunk a fiatalon elment, sokoldalú, tehetséges, önmagát százfelé osztó, szeretett karnagyunk emlékére. A kopjafát Balázs Antal nyugalmazott tanító, kórustársunk faragta. Jelképei hosszú időn át hirdessék a közösségünket összekovácsoló-összetartó, nagyra értékelt kórusvezetőnk, a Vox Humana Kamarakórus jeles tagja, a Művészeti Líceum megbecsült csellótanára emlékét!

Kovács István Istenhez, emberhez, szívhez szóló imája és áldása, majd Szilágyi Domokos sorai vigasztaltak: „...a fájdalom is csak energiaforrás – Ó, soha ne legyen más, csak energiaforrás"

Ferenczi Mária Magdolna

ifjúsági oldal

Hitértelmező hétvégék

Akik a hűvös, téli hónap ellenére is vették a fáradtságot, és az ország több tájáról részt kívántak venni az ODFIE *Hitértelmező hétvégéjén*, azoknak az idén két helyszínt is kínáltunk, hogy senkinek se kelljen túl messzire utaznia. A Háromszék–Székelyudvarhely–Székelykeresztúr körieket Székelykeresztúron, míg a Maros–Küküllő–Kolozs-Torda egyházkörökből az érdeklődőket Nyárádszentmártonba várták a szervezők. Mindkét helyszínen hasonló programterv alapján dolgoztak a résztvevők, mégsem volt minden egyforma.

Nyárádszentmártonba egész későn estére érkeztünk, közben összeszedve a Marosvásárhelyen délután még egyletezőket. Kis bemelegítő után a *The Dreamers* című film segített ráhangolódni arra, ami másnap ránk várt. A film néhány fiatal filmrajongó életébe tekint be, akik lassan rájönnek, hogy nem elég az, ha gyönyörű, világmegváltó elképzeléseink vannak. Ha csak hangoztatjuk, soha

nem lesz belőle semmi. Ha igazán hiszünk ezekben az értékekben, akkor megbánás nélkül lázadnunk kell, és felvállalni, hogy amit teszünk, az helyes és igaz. Egy ilyen film után volt min gondolkodni egész éjszaka. A szombat reggelt egy szokatlan áhítattal kezdtük, amellyel mindenkinek sikerült egy kicsit feltöltődni. Bele is vágtunk hát a sűrűjébe: arról vitáztunk, hogy mi is a „szép" és miért van az embernek szüksége rá. A szép az, ami élményt ad, feltölt, és különösebb érdek nélkül, őszintén tetszik. A szépnek rengeteg formája van, mely minden érzékszervünket – főleg a látást – igénybe veszi. Arra a kérdésre pedig, hogy miért is kell, szinte ugyanezeket lehet elmondani. A szép azért kell, hogy többet adjon, és persze a „megtisztító" katarzisért, amely a szép által nyújtható legnagyobb élményértéket jelenti. Délután azon dolgoztunk, hogy ezt az új témát minél elérhetőbbé tegyük, hogy minél több helyen találkozhassanak vele az egyletesek. Az, hogy *IsTEn szép*, valójában azt az önkifejezést takarja, amelyen keresztül mi mindannyian próbáljuk megmutatni a bennünk rejlő tehetséget és azt, hogy Isten valójában jelen van a munkánkban, a szépben, amit létrehozunk és bennünk. Reméljük, hogy elegendő meglepetéssel szolgálhatunk majd ebben a témában, és hogy ezek segíthetnek mindenkinek abban, hogy megtalálja önmagát, merjen hinni és tenni az álmaiért. A rendezvény a vasárnapi istentisztelettel zárult. Összesen 18-an voltunk, amely létszám tökéletes volt a komoly és bensőséges beszélgetésekhez, ahhoz, hogy a tervezésben teljes erővel vegyen részt mindenki, és egy hitértelmező hétvége adhasson valami maradandót mindenki számára.

Péntek este Székelykeresztúron is filmnézéssel indult a hétvége. A résztvevők a *Ray* című filmet nézték meg, amely Ray Charles zongorista-énekes életét, karrierjét mutatta be. (A hatévesen megvakult Ray kitartó munkájának eredményeként és újító szándékával sikeres lett a zene területén.) Másnap reggel áhítattal próbáltunk a nap hátralevő feladataira ráhangolódni. Mi is a szépről beszélgettünk, ennek a fontosságáról, meg egyáltalán az igényről a szépség, az esztétikum iránt. Majd megpróbáltuk kifejezni önmagunkat különböző művészeti ágazatok segítségével. Nagyon kreatív volt mindenki.

A *Hitértelmező hétvége* egyik fontos részeként a 2010-es egyleti évet beszéltük át. Hat csoportban egy-egy rendezvényről, programról beszélgettünk és próbáltuk összeszedni az összes megvalósítható ötletünket arra vonatkozóan, hogy a 2010-es egyleti témát miként tudjuk a rendezvényeinken, egyleti életünkben megvalósítani. Kérlek Téged, kedves Olvasó, ha van Neked is egy jó ötleted ezzel kapcsolatosan, ne habozz, írd meg nekünk!

Vasárnap a templomban találtunk egy kis nyugalmat a hétvége örömei és fáradalmai után. A 35 résztvevő lassan elindult haza, kiürült és csendes lett a bentlakás. Ám még mindig őrzi azt a hatalmat, amely az isteni szándékban, az isteni művészetben rejlik.

Így telt hát a hatodik alkalommal megszervezett Hitértelmező hétvége, melyet idén is két helyszínen kínáltunk az érdeklődőknek. Ha a lelkesedés nem hagy alább, az új téma, az *IsTEn szép* (avagy hogyan fejezzük ki önmagunk a művészet által), segít majd egy új látószöget nyitni a fiatalok számára, tudatosabbá tenni életüket, és jó példával elöl járni.

Fülöp Júlia, Kertész Ágnes

Minden Közlöny-Olvasó figyelmébe!

2010-ben havilapunk ára a következőképpen alakul:

Januártól márciusig egy példány 1,50 lejbe, áprilistól kezdve 2 lejbe kerül.

A *Közlöny* első negyedévi előfizetési ára tehát 4,50, egész évre 22,50.

Szerkesztőségünk ajánlja az előfizetéses megrendelést.

Olvasóink további hűségét kérjük és előre köszönjük.

Az ODFIE hírei

– Január–február hónapokban ismét indulnak az egyletlátogató körutak! A részletekről január folyamán figyeljétek a honlapot (www.odfie.hu), illetve érdeklődjetek a köri képviselőknél vagy a belkapcsolatok szakosztályvezetőinél (Kertész Ágnes, Pájer György).

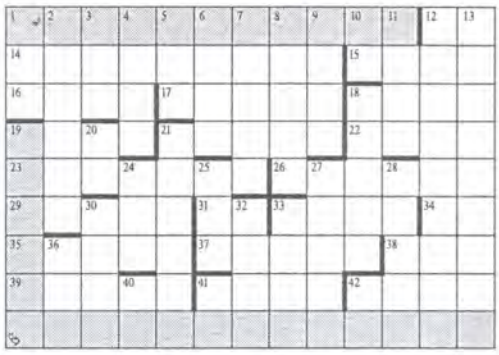
– Február 26–28. között szervezzük a XIII. ODFIE Versmondó és népdaléneklő versenyt Székelykeresztúron. A jelentkezésről és egyebekről részletesebben olvashattok az újévi egyleti körlevélben, valamint a januári Hírlevélben.

– Az ODFIE 2010-es kártyanaptárának megtervezésére novemberben pályázatot hirdettünk, melyre 13 ötlet érkezett. Az ODFIE elnöksége és munkatársi köre Zoltáni Botond székelyudvarhelyi pályázó tervét választotta ki. Ha szerencsések vagytok, máris rendelkeztek ezzel a naptárkával, amelynek hátoldalán megtalálhatók az egylet jövő évi fontosabb rendezvényei. Ha még nincs ilyen a pénztárcátokban, naplótokban, zsebetekben, akkor kérjetek a köri képviselőktől, lelkészektől!

– Az ODFIE képviselete (Tőkés Lehel, Kertész Ágnes) részt vett a Magyar Ifjúsági Tanács december 10-én Kolozsváron tartott küldöttgyűlésén, amelyen beszámoltak az ODFIE elmúlt negyedévi tevékenységéről. A küldöttgyűlésen beszéltek a MIT országos programjairól, valamint a Magyar Ifjúsági Konferencia jelenlegi helyzetéről, és más ifjúsági témákról. Figyelmetekbe ajánljuk a jövő évben is folytatódó Civilsuli-konferenciákat. Bővebb részleteket a www.civilsuli.ro oldalon találtok.

– Januárban az ODFIE újból meghirdeti a négyrészes vezetőképző-sorozatot. Itt csak előre jelezzük, hogy várhatóan a négy hétvégére az év első felében (februártól májusig) kerül sor, és a bejelentkezetteknek kötelező lesz mind a négy hétvégén való részvétel. Érdemes belevágni, további részleteket az újévi körlevél, ill. Hírlevél rejt majd.

Feledékenység

A kilencven éves bácsika elvesz egy tizennyolc éves lányt. A nászéjszakán az öreg ül az ágyon, és megkérdezi nejét:

– Szívem, neked édesanyád elmondta, hogy mi most mit kell csináljunk?

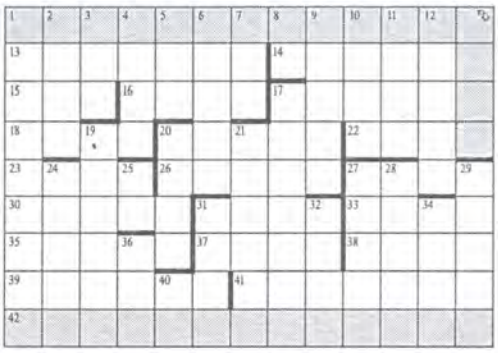
– Nem!

– ...! – mondja szomorúan az újdonsült férj. *(Poén a rejtvényben.)*

Vízszintes: **1. A poén első része.** 12. ... Bencze, Nyírő József hőse. 14. Jól megnedvesítés. 15. Magyar focista volt, az Újpest és a válogatott csatára (Ferenc). 16. Női név becézve. 17. Híres magyar ménes illetősége. 18. Ceruza, rég. 19. Lét. 21. Magyar sakkozó volt (István). 22. Teremsport. 23. Nagy vízesés a kanadai–amerikai határon. 26. Ijesztget. 29. Hunor testvére. 31. Szintén. 33. Árvita. 34. Tiltás. 35. Csomót kibogoz. 37. Idegen női név. 38. Ereinkben folyik. 39. Szlovákiai folyócska. 41. Arab állam, fővárosa Bagdad. 42. Idegen női név.

Függőleges: 1. Eltérő. 2. Olaszország. 3. Orosz uralkodói cím volt. 4. Tüzet éleszt. 5. Bizonyos ideje. 6. Salvador ..., spanyol festő volt. 7. Ritka női név. 8. Magyar színész volt (Antal). 9. Hull. 10. Szén és bór vegyjele. 11. Lusta méh. 12. Nőnemű rokonféle. 13. Koncerthelyiség. 18. Innivaló, tréfásan. **19. A poén befejező része.** 20. Középen lead! 21. Norvég síugró. 24. Kapuban a labda. 25. Verscsengő. 27. Becézett Ilona. 28. Madárfajta. 30. Tiger Woods sportága. 32. Hajtás. 33. Gabonát betakarít. 36. Sasztri egyik neve. 40. Germánium. 41. Kiel központja! 42. A végén hajt!

Macskák a tetőn

Két lánymacska beszélget a tetőn:

– Te mit szeretnél karácsonyra?

– Egy kosárra való aranyos kiscicát! És te ?

– Én is!

– ...! – szólal meg a kandúr a kémény mögül.

Vízszintes: **1. A poén első része.** 13. Kocsmából hallatszik ki. 14. Ihaj-...! 15. Az indul szó rövidítése a menetrendben. 16. Fénymáz. 17. Maurice Ravel szerzeménye. 18. Vásárló. 20. ... Costin, román krónikás volt. 22. Fővárosa Bagdad. 23. Madridi focicsapat. 26. Csődör. 27. ... Tóth László, magyar színész. 30. Ennek a bandának volt a vezére Egon. 31. Gárdonyi Géza színműve. 33. Ünnepélyesen átad. 35. A fizika egyik ága. 37. Napok, németül (TAGE). 38. Lajos, becézve. 39. Kazah állóvíz. 41. Lyuk a céltáblán. **44. A poén befejező része.**

Függőleges: 1. Az infarktus is ez. 2. Muzsika. 3. Vége, angolul (END). 4. Csontban van. 5. Bölöni László csapata volt. 6. Szállítókas a bányában. 7. A panasz szava. 8. Tisztelt cím, röviden. 9. Lopakodó. 10. Kínai riksahúzó. 11. Angol énekesnő. 12. Francia női név. 17. Fejével helyesel. 19. Nem vékony. 20. Thomas ..., német író volt. 21. Keskeny, hosszú virágágy. 24. Toronyiránt. 25. A föld felé. 27. Lel. 28. Belgrád hegye. 29. Vályú. 31. ... atyafiak, Mikszáth Kálmán műve. 32. Elektromágneses jelfogó. 34. Fundamentum. 36. Szoknya. 40. Karkötő vége!

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Hírek, Ifjúsági Oldal)

Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Heltai Gáspár Unitárius Nyomdában.
A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail: unitariuskozlony@gmail.com
A lapszám megjeleníthető az Erdélyi Unitárius Egyház központi honlapján: www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.
15 napnál régebbi eseményről szóló olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését a Communitas Alapítvány támogatta.

Lapszámunk szerzői: **Benedek Jakab** lelkész (Segesvár), **Ferenczi Mária Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Fülöp Júlia** teológiai hallgató, egyetemi–ifjúsági lelkész (Kolozsvár), **Kertész Ágnes** diák, ODFIE-köri vezető (Fiatfalva), **Konrád Tünde** ny. technikus (Marosvásárhely), **Lázár Levente** lelkész (Csokfalva/Szováta), **Szabó László** lelkész (Szind–Kolozsvár), **Székely Kinga-Réka** lelkész (Homoródszentpéter), **Szén Sándor** lelkész (Siménfalva)

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 20. (80.) évf.
2. szám. 2010 február
Ára: 1,50 lej

Február – hol a nyár?!

Ellentéte-e a hagyomány- vagy szokáskövetés a bátorságnak? Mire jogosíthat fel a szellem szabad vizsgálódásának elve és a lelkiismeret korlátok-közé-nem-szoríthatósága? Ezeket járja körbe „A lélek kenyere" rovatunkban Orbán F. Dezső. Írásának egyik kulcsmondata szerint *biztonságot csak az elkerülhetetlen bizonytalanságok bátor vállalása által nyerhetünk*. Elegáns, szemléletes „paradoxonokkal" írja körül a szerző az egyházalapító erkölcsi-szellemi alapállását: meggyőződésből, nem pedig a konformizmus nyomvonalában volt nonkonformista, az igaz hit kedvéért volt „hitehagyó", a türelem diadaláért volt „türelmetlen" és a szeretet győzelméért volt „szeretetlen".

Lapszámunkban Czire Szabolcs eszmélkedik a maga személyes böjtgyakorlatáról, néhány általánosítható szabályt összefoglalva és az általa célravezetőnek tartott böjtfolyamat felépítésével, módjával, időbeosztásával megismertetve az Olvasót.

Egy érdekes „kísérletet" is örömmel tárunk az olvasni szeretők elé. Egy vállalkozó szellemű unitárius munkatársunk Marosvásárhelyen több felekezet templomát is végigjárta, tradicionális és új(protestáns) egyházi közösségekét, rácsodálkozva a ceremóniák, jelentések és hívő emberek sokféleségére. Vasárnapok egész sorát szánta arra, hogy szertartási, hangulati, közösségi vagy akár istenélmények félspontánul kialakult palettájáról adhasson számot a *Közlöny* olvasóinak. Az ökumenikus közeledésre nyíló időben egy efféle „templomtúra" érdekes tanulságokkal járhat. Kocsis Tünde cikkének második részét márciusi számunkban tesszük közzé.

A Kolozsvár-belvárosi lelkészi család évkezdésébe ad bepillantást Sándor Krisztina interjúja Rácz Norberttel, akinek a napjait az ODFIE-elnöki felelősség súlya is terheli. Az ikerfiúk apukája és az unitárius ifjúság közkedvelt „Norbija" természetesen különösen is érzékeny a lelkészi munka nemzedéki differenciálására: „Jelenleg egyházközségünkben egy korosztály alapú építkezésbe kezdtünk – mondja –, azaz módszeresen figyelünk gyermekeinkre, ifjainkra, fiatal felnőtteinkre, felnőtteinkre és időseinkre."

A Gondviselés Segélyszervezet öt akciójáról szóló híradás is helyet kapott a lapszámban: a fülöp-szigeteki árvízkárosultak segélyezésére szánt adománygyűjtés, a székelykeresztúri karácsonyi vásár, 15000 németországi és svájci élelmiszercsomag szétosztása Udvarhelyszéken, a székelykeresztúri intézményesített gyermek(gyógy)torna, illetve az ugyancsak keresztúri kismama-klub. (UK)

A tartalomból:

2 *Dávid Ferenc időszerűsége*

3 *Czire Szabolcs böjtgyakorlata*

7 *Templomi szépségek nyomában*

13 *Interjú Rácz Norberttel*

Dávid Ferenc üzenetének időtlen időszerűsége

Az ember jelleme és személyisége – az örökölt adottságokon túl – neveltetésének következménye. A család, az iskola, a barátok, a munkaközösség, az egyház vagy bármely más, többé-kevésbé intézményesült közösség egyaránt rányomja bélyegét énünkre, és igyekszik „a maga képére és hasonlatosságára" formálni minket. A nevelő és oktató munka következtében már zsenge gyermekkorban kicsíráznak bennünk azok az ismeretrendszerek, hitelvek, meggyőződések, szokássá váló *utánzások*, erkölcsi normák, amelyek meghatározzák későbbi mentalitásunkat és világszemléletünket. Énünk a tanultakkal való azonosulás vagy a velük szembeni kritika által bontakozik ki, később mintegy „számítógépes programként" vagy „térképként" könnyíti meg – de mindenképp determinálja – a tájékozódásunkat ebben az otthonos vagy ellenséges, melengető vagy elidegenítő világban.

Személyiségünk a serdülőkorra már annyira megszilárdul, hogy később már csak a meglévő alapra építkezhetünk. Ezt a gyors megszilárdulást „programozóink", „térképészeink" – elsősorban szüleink, tanítóink, papjaink – segítik elő, függetlenül attól, hogy amit belénk táplálnak, kiállja-e az igazság, a használhatóság és a korszerűség próbáját – még akkor is, ha jóindulatukhoz nem férhet kétség. Tekintettel arra, hogy sok és fáradságos munkánkba kerül a személyiségünket, hitünket alakító ismeretrendszerek elsajátítása, előbb-utóbb teljes mértékben azonosulunk azzal, amit a magunkénak vallunk, és kitartunk mellette, még ha a világ változásai, a valóság tényei annak feladására intenek is. Azért ragaszkodunk foggal-körömmel alkalomadtán még az elavult, idejétmúlt szemléletekhez, meggyőződésekhez, világnézetekhez is, mert bizonyosságra, biztonságra vágyunk.

A biztonság-igény ösztönörökségünk, márpedig úgy érezzük: ezt a biztonságot *szavatolja*, ha van kiforrott véleményünk, állásfoglalásunk, elv- és hitrendszerünk; s ezzel szemben a bizonytalanság, a kiforratlanság, a nyugtalanság a kiszolgáltatottság érzésével jár. Az ember még a rosszat is inkább elviseli, mint a bizonytalanságot. Ezért van az, hogy lelkivilágunkat megviseli egy kiszámíthatatlan főnök a munkahelyen, egy szeszélyes társ vagy barát, mint ahogy a tanulót is elbizonytalanítja a kiszámíthatatlan, kénye-kedve szerint jutalmazó vagy büntető oktató, a gyermeket is „kikészítik" a perpatvar és hirtelen kibékülés partjai között hánykolódó szülők.

„Nincs az egész derék Szentírásban világosabb tudomány, mint az egy Istenről szóló tudomány."

(Dávid Ferenc: *Rövid magyarázat...*)

Ezek után merjük amolyan „aranyszabályként" tételezni: *biztonságot csak az elkerülhetetlen bizonytalanságok bátor vállalása által nyerhetünk.* Hiszen az élet dinamikus természetű, s így tele van kiszámíthatatlan eseményekkel, történésekkel; miként mi magunk is: bár lelkünkben egyértelműségre törekszünk, mégis tele vagyunk ellentmondásokkal. A lelkileg felnőtt, nagykorú ember el tudja fogadni az élet és a lélek természetéből eredő bizonytalanságokat, ellentmondásokat, és akár pánikszerű helyzetekben is felelősen tud dönteni. Az erkölcsi szempontból felnőtt ember önmaga feladat-adója, számonkérője és végrehajtója egyszersmind. Az autonóm személyiséget a lelkiismerete irányítja, józsefattilásabban: „az én vezérem bensőmből vezérel."

Válságot okozhat, ha gyökeresen fordul körülöttünk a világ, ha átértékelődnek vagy átalakulnak az értékek és a mértékek, ha megrendülnek az addig megdönthetetlennek hitt elvek, tételek, hitek. Biztonságérzetünk megtartása érdekében olykor nem szívesen veszünk tudomást az újról, a haladásról, a fejlődésről, s ha már nem odázhatjuk el a velük való szembesülést, gyakran konok ellenállást tanúsítunk irántuk még akkor is, ha meggyőződtünk igazabb vagy „használhatóbb" voltukról. A biztonság kétségkívül fontos igényünk, ám a megcsontosodott, beidegződött álláspontok – s a rájuk támaszkodó viselkedési sémák – valósággal terrorizálhatják is életünket.

Mindezt tudva és ismerve csak csodálhatjuk egyházalapító Dávid Ferencünk bátorságát, aki a korszellemmel, az érdekféltő engedelmességgel vagy a tudatlansággal dacolva vállalni merte régi igazságok új ruhába öltöztetését. Az ember belső biztonsága, önazonossága jórészt attól függ, mennyire meri vállalni önnön múltját annak összes hibáival, tévedéseivel együtt. Elfogulatlanul, de kíméletesen kell ítélkeznünk magunk felett. Igazat mond Arthur Miller: „az öngyűlölet, a véget nem érő önvád, az állandó bűntudat, az önmagunknak megbocsátani nem tudás kegyetlenné tesz nemcsak önmagunkkal, de másokkal szemben is." Tartani kell azoktól, akik csalatkozhatatlannak, tévedhetetlennek hiszik magukat, és fennen hirdetik, hogy megtalálták – de csak ők találták meg! – az igazságot. Hála Istennek, Dávid Ferenc nem tartozott közéjük. A hitigazságok keresésében fel- és beismerte tévedéseit mint a hitben való növekedésének szükséges velejáróit, hogy a megismert igazság annál fényesebb legyen.

A hitnek – ha élő és ható akar lenni – a fejlődő, állandóan változó élet dinamikájához kell alakulnia, nem szabad „csalatkozhatatlan", megkérdőjelezhetetlen meggyőző-

déssé szilárdulnia; dávidferenci értelemben az embernek mindig készen kell állnia az újabb, a jobb és igazabb befogadására, szüntelen önrevízió által, hogy meggyőződését Isten folyamatos kijelentésének igazságával szembesítse. Ezt így fejezte ki: „Ha valaki az általam hirdetett igazságnál igazabbat tud, akkor én hajlandó vagyok azt követni."

Dávid Ferenc nagyságát nem is annyira az általa a szentírásból és az emberi lélek természetéből fokozatosan felismert hitigazságok – és elsősorban az egységhit – fémjelzik (mert „a hit Isten ajándéka"), hanem az a mártíromságig elmenő hősiesség, amellyel az igazság, szeretet és türelem oltárán áldozott, akárcsak mestere, Jézus. Bár radikális reformációja az épp aktuális korszellemből, a humanizmusból táplálkozott, nem a kor *divatját* követte – azt tudniillik, hogy a hitért meghalni dicsőségnek számított –, hanem a „jobb Istennek engedni, mint az embernek" belső parancsolatát. Másként – akárcsak Luther – ő sem tehetett. Meggyőződésből, nem pedig a konformizmus nyomvonalában volt nonkonformista, az igaz hit kedvéért volt „hitehagyó", a türelem diadaláért volt „türelmetlen" és a szeretet győzelméért volt „szeretetlen". Hitte és hirdette: egyetlen hitvallás sem érdemli meg, hogy miatta vétsünk a szeretet törvénye ellen, és azt is, hogy mindenki számára lehetővé kell tenni, hogy megismerje az igazságot emberi méltósága és szabadsága tiszteletben tartásával, mert nincs nagyobb esztelenség, sőt lehetetlenség, mint bármire is kényszeríteni a lelket, amely felett egyedül és kizárólag teremtő Istenének van és lehet hatalma. Míg az igazság megismerésének útján van, nem szabad elvenni azt, amije van, ha nem tudunk jobbat, igazabbat, megtartóbbat kínálni. Ez márpedig a hit és lelkiismereti szabadság alfája és ómegája – amelyet vallásszabadságként törvénybe foglalni csak az emberségben és hitben kisdedek számára kellett.

A „nehéz az ösztön ellen rugódozni" páli tanítását úgy is értelmezhetnők: az embernek azt a legnehezebb belátnia, hogy tévedett, hogy amit ismer, az csak részigazság, hogy nem meri gyávaságból, kényelemből az újat és igazabbat vállalni, hogy végső soron nem mer önmagával szembenézni. Dávid Ferenc időtlen időszerűsége éppen az önvállalásban, a sok próbát kiállt meggyőződéséről való, félelmet nem ismerő bizonyságtevésben áll. Csak akkor lehetünk az ő méltó követői, ha mi is hasonlóképpen cselekszünk. Ne csak valljuk, hanem *éljük* is hitünket; arról ismerjék fel, hogy unitáriusok vagyunk, hogy egymást szeretjük és mindenkit szeretünk. Mindannyiunknak arra kell törekednünk ebben az önvállalásban, az unitárius önazonosság-tudat kialakításában, hogy önmagunk és egymás őrzőivé, lelki pásztoraivá legyünk.

Dantét az *Isteni színjáték*ban az ókori római költő, Vergilius lelke segíti a pokoljárásban. Dante valójában *saját* poklát járja. Erről az alvilági vándorútról megerősödve kerül vissza az élők közé. Nincs már szüksége vezetőre, Vergilius el is búcsúzik tőle, ezeket mondván: „Lelked szabad már és egyre tisztább, nem azt követned vétek lenne... Rád teszem hát a koronát s a mitrát" (mitrát mint papi jelképet Mithrász isten papjai viseltek – majd, analógiásan, a keresztény püspökök jelvényét is ezzel nevezték meg). Vagyis önmaga királyává és papjává koronázza. Éljünk mi is úgy, hogy a jóságos Isten nekünk adhassa az örök élet koronáját és a „legyetek szentek, miképpen az Isten is szent" mitráját, hogy ne kolduskénti, hanem királyként, méltóságban éljünk az ő országában, feloldódva és feloldozva.

Orbán F. Dezső

Böjtgyakorlatom

Azoknak, akik böjtölni akarnak

Mára már nagyon sokan szereztek némi sejtést arról, hogy a böjt nem aszkézis és testsanyargatás, hanem a testi-lelki-szellemi megújulás leghatékonyabb vallási és egészségügyi gyakorlata. Sőt olyannyira divatos témává vált, hogy minduntalan felbukkan a napilapok, magazinok és más kiadványok kínálatában. A túl sok információ itt is kiolthatja egymást, és mi könnyen az összezavarodott ember lekicsinylő legyintésével maradunk.

Azoknak írok, akik ennél többet akarnak: akik meg szeretnék tapasztalni ezt a mélyreható vallási gyakorlatot, akik végig szeretnének csinálni egy böjtöt. Néhány ismerősöm biztatására írom le azt a böjti gyakorlatot, amelyet másfél évtizede évi egy-két alkalommal gyakorolok, és amelyet unitárius lelkészként nyugodt szívvel tudok ajánlani mindenkinek, aki a lemondáshoz elég erős és nagy dolgokat átélni elég elszánt.

Ha utánaolvasunk

Történetileg a böjt mindenkor a megtisztulást, a kiürülést jelentette, mégpedig egy új tartalom számára való kiürülést. Minden ősi kultúra ismerte és gyakorolta. A Biblia első részében egyre inkább a bűnbánattal, a gyásszal, a rendkívüli megpróbáltatással kapcsolódott össze, vagyis erősen közösségi, kultikus jelleget öltött, és az Isten kezére való odaalázódás, az önátadás kifejezésévé vált. Böjtölt akkor is az ember, ha imája őszinteségét, élet-halál jellegét nyomatékosította. Az Újszövetségben Jézus a böjtnek egy teljesen új értelmezését adta azzal, hogy annak egyéni, titokban való gyakorlását szorgalmazta. Az imádsággal, az Istenhez való felemelkedéssel való kapcsolat itt is nyilvánvaló.

A kereszténység sajnos a böjtben egyre inkább az aszkézis, az önsanyargatás eszközét látta, a felfogása szerinti szégyellni való test megzabolázásának eszközét. A keresztény szerzetesi hagyomány, különösen a keresztény misztika azonban a böjt lelki és szellemi vonatkozásait is

folytatás a 4. oldalon

Czire Szabolcs

Böjtgyakorlatom

folytatás a 3. oldalról

kihangsúlyozta. A protestánsok, részben a katolikus aszketikus hagyományok ellen tiltakozva, a böjtöt elspiritualizálták, és annak testi vonatkozását felszámolták, ezzel tulajdonképpen kiiktatva híveik életéből a teljes böjt gyakorlatát. A katolikus (nép)egyházi gyakorlat mára többségében ugyancsak felszámolta a böjt testi vonatkozását, és részint szintén az elspiritualizálás útjára lépett, miközben böjtöt emlegetve a hangsúly egyre inkább a negatív lelki tartalmak leépítésére és a pozitív cselekedetekre való felhívásra tevődött át.

Új reneszánsz

A modern orvostudomány és a *természetgyógyászat* a böjthöz való viszonyulásban gyökeres szemléletváltást hozott. Ennek a vallási hagyományokban mindig jelentős szerepet betöltő gyakorlatnak megvilágítást nyert biológiai, fiziológiai, egészségügyi vetülete is. E szerint a böjt a teljes testi méregtelenítés és megújulás leghatékonyabb eszköze, mivel a méregtelenítést és regenerálódást közvetlenül a testünket alkotó mintegy 60 trilliónyi sejt szintjén végzi. Mégpedig nagyon hatékonyan. Gyógyító hatása igazolást nyert a szív és érrendszeri betegségek, anyagcsere betegségek, emésztőrendszeri, immunológiai, de még a bőr és légzőszervi betegségek esetében is. Ugyanakkor – elsősorban a pszichoszomatikus gyógyászat jóvoltából – nyilvánvalóvá vált a testi és a lelki folyamatok kölcsönhatása, és így a böjtnek tudományos, orvosi körökben is egyre hangsúlyozottabb lett a testi mellett „lelki", „szellemi" vonatkozása is. Amit évezredek vallási hagyományai tudtak, a tudományos tapasztalás része lett.

Akkor mi is a böjt?

Számomra a böjt a lét teljességéhez való visszatalálás egyik vallási gyakorlata az ételtől való huzamosabb tartózkodással párhuzamosan gyakorolt tudati munka által, amely életem testi, lelki, szellemi és szociális síkjait átvilágítva az Egységélmény vallási tapasztalatába, érzületébe emel. Innen a felelősség, az életmód miléntje, a személyes létértelem kérdése jó válaszeséllyel fölvethető.

Mikor a legjobb végezni?

Böjtölni az év bármely szakaszában lehet, kevésbé télen a hideg miatt, leginkább pedig tavasszal és az őszi gyümölcsérésben.

Az egyházi hagyomány – az ősi szellemi tudással összhangban – a nagyböjtöt jó okkal időzíti tavaszra. Húshagyó keddtől (idén február 16.) 40 nap áll erre rendelkezésre, plussz a vasárnapok.

Tavasszal a megtisztulásnak van egy természetes ritmusa: ez mindenütt megtörténik körülöttünk. Bennünk miért nem? Része vagyunk a nagy Egésznek, testünk a „természet" Testének része. Mi lenne, ha a tavaszi olvadás ott felejtené az útszéli olajas, üszkös hordalékot, ha a kopár mezőket nem újítaná meg zsenge fű, ha a fák erei nem frissülnének rügyre? Ne álljunk útjába ennek a természetes ritmusnak, mely bennünk is érvényesülni akar!

Néhány általános szabály

- Időben úgy tervezzünk, hogy legalább az első két böjti napon lehetőségünk legyen több pihenésre, elvonulásra.
- Ha kitartásunkban kételkedünk, keressünk egy társat, akivel párhuzamosan végezve megbeszélhetjük élményeinket és erősíthetjük egymást.
- Készítsünk elő több meleg ruhát, és ha fázunk, öltözzünk fel, takarózzunk be.
- Tornásszunk, sétáljunk, sportoljunk a böjt alatt, mert a mozgásra most különösen szükségünk van!
- Lehetőleg minden fölöslegest hagyjunk el a böjt alatt: kávé, cigaretta, édesség, szokás-függőségek. Gyógyszerek esetében kérdezzük meg az orvost (de menniük kell a vízhajtóknak, hashajtóknak és étvágycsökkentőknek).
- Igyekezzünk a böjt alatt minél inkább elszakadni a hétköznapoktól, főként a tévétől, és igyekezzünk a külső hatások általi irányítottság helyett a belső irányításnak teret engedni.
- És természetesen: ne együnk egy meghatározott ideig, csak igyunk, szomjunk felett.

Hogyan épül fel?

Többféle böjtöt kipróbáltam a teljes nemevéstől az egyféle táplálékbevitelre (tea; rizs; gyümölcslé) korlátozódókig. A legbiztonságosabban és legkönnyebben kivitelezhetőnek a Buchinger-Lützner féle gyógyböjtöt találtam. A módszer részletes leírását Hellmut Lützner *A gyógyító böjt* könyvében találjuk, csak ajánlani tudom mindenkinek, akinek elhatározását kérdések árnyékolják. A továbbiakban ez a módszer a gerinc, amely mentén haladunk.

A böjtnek általában három szakasza van:
- 2 ráhangoló nap,
- legalább 5 böjti nap,
- 2 felépítőnap.

A három szakasz részleteiről az egyik első böjtnaplóm alapján írok, hátha ezzel is segíteni tudnám a megértést és könnyíteni az elhatározást. A napló jelleggel ugyanakkor a megélés, az élmények személyes jellegét szeretném hangsúlyozni.

Böjtnapló

1. Első ráhangoló (tehermentesítő) nap

Egészen eltölt egy várakozó izgalom, hogy újra részt vehetek ezen a csodálatos utazáson. Önmagam felé. A teljesebb lét felé. Isten felé. Az előző napokban döntést kellett hoznom, hogy a tehermentesítéshez mit választok. Lehetne 5–7 héjában főtt burgonya, 3 jó marék (barna)rizs vagy gyümölcs. Rotációs alapon a gyümölcsöt választottam. Többfélét, érettet, finomat. Itt nem is annyira a *mit* számít, mintsem a *mennyi* és a *hogyan*: enyhe jóllakottság és nagyon alapos rágás. A lényeg a tudatosságban van, a megszokottból való kilépésben.

Egész nap éhes vagyok, ezért még kicsit rápótolok. Húst nem eszem, de a vajas pirítóst és az őrölt lenmagos joghurtot annál nagyobb örömmel fogadom. A legjobb a víz: azt korlátlanul fogyaszthatom, és jól enyhíti az éhséget.

E két napra számos tennivaló vár. Ezek közül az egyik, hogy *a környezetet fel kell készíteni*. Csoportban vagy társakkal mindig könnyebb a böjt, mint egyedül. Jó előre tisztázni néhány dolgot, hogy a jószándékú család tréfás megjegyzéseit vagy „csak egy falást" győzködését ki lehessen védeni. Lelki próbaként még nehezebb, ha közben a családra főzni is kell, de az elégtétel is nagyobb.

Egy másik tennivaló a *bevásárlás*. Van ebben a vásárlásban valami nagyon szakrális. Csak azt és annyit, ami a testemnek kell. Tudatos tervezés és végrehajtás. A menta-, kamilla- vagy köménymagteának való kikerül, ezt nem írom fel, de igen, ha tisztító teakeveréket akarok. Jó minőségű a vezetékes víz, tehát nem kell szénsavmentes ásványvizet vennem. De kell: 1 liter savanyúkáposztalé, 2 liter jó minőségű gyümölcslé, 5 citrom, 40 gramm Glauber-só (gyógyszertárból pontos méréssel) vagy 30 gramm keserűsó (ha nincs beöntőkészülék). Aztán a levesekhez egy csokor petrezselyem, egy kis tasak élesztő, egy tasak szerecsendió és öt kisadag zöldségleveshez való zöldség. Hát ennyi.

2. Második ráhangoló nap

Éhesen ébredek. Tudom, hogy sokan ilyankor adják fel azzal, hogy még nem kár a megtett útért, későbbre halasztják. De aztán annál jobban esik a reggeli tea és a lenmagos joghurt, majd két óra múlva a gyümölcs.

A mai nap újra fontos tennivalók várnak.

Böjtöm akkor teljes, ha négy síkon világítja át életem: testi, lelki, szellemi és szociális síkon. Persze a négy nem választható el egymástól, sőt: bármelyikre is hatunk, az összhangban állva a többivel, hatást gyakorol azokra is. De megválaszthatom, hogy melyikre figyelek hangsúlyozottan.

Testi síkomhoz hozzátartozik a tárgyi világom is. Jönnie kell a hólének, az olvadásnak, és átmosnia életterem. Áttekintem mindazokat a tárgyakat, amelyek életem külső terét alkotják, és rendet rakok közöttük. Letakarítom az íróasztalt (már megint mennyi fölöslegesen elhasznált papír), helyére teszem a könyveket, rendszerezem a CD-ket. Végigjárok mindent a kamrától az edényekig, rendezgetek, tisztogatok, és közben betölt a hála. Mennyi minden van, ami életemet hivatott segíteni. Ki ne tudná, hogy a tárgyak mennyi emléket, mennyi érzést szólítanak elő, milyen sok ismerőst idéznek fel. És milyen sok feladatot állítanak elénk: befejezetlen munkák, elhanyagolt kapcsolatok... Lassan haladok, hagyok időt bőven az érzéseknek és a feladatok végiggondolásnak. Lám a test-tárgy síkjáról indultam el, és máris a lelki és szociális síkokban szövődnek szálaim. A hála érzése pedig az egészet Istenhez emeli, és a szellem fényével hatja át.

Estére már konkrétan tudom, hogy mivel szeretnék a böjt alatt foglalkozni, és alig jut eszembe, hogy valamit enni kéne.

3. Böjt – első nap

A nap szertartásosan indul. Volt, amikor korábban keltem, hogy munkába menés előtt elvégezhessem a reggeli tennivalókat, de úgy az igazi, ha otthon maradhatok, ahogy most is. A béltisztítás igen intim mozzanata következik, mert ezzel nem csak a fölösleg távozik, de a szervezet is átkapcsol „belső energiamódra", ahogy teszi minden éjjel is. Csakhogy ez a megújító éjszaka sokkal hosszabb lesz. E mozzanat átugrásával böjt helyett végig az éhség gyötörne.

Éhgyomorra egy pohár savanyúkáposztalé a legtöbb esetben megteszi. Székrekedésre hajlamosoknál rásegíthető Glauber- vagy keserűsó oldattal (fél liter vízben, citrommal, negyed óra alatt elfogyasztva). De jó tudni, hogy béltisztításra a beöntés a leghatékonyabb mód.

Következik a tusolás, citromos tea, majd az enyhe gyomorgörcsökre háton fekve melegvizes tömlő. Az utóbbit szakszerűen úgy végezzük, hogy megnedvesített langyos törülközőre meleg vizes tömlőt (helyettesíthető műanyag flakonnal vagy zipzáros tasakkal) teszünk, majd az egészet kívülről betakarjuk. Fekszem, és engedem érezni, ahogy megkezdődik a „belülről táplálkozás".

Délelőtt bőségesen fogyasztok vizet, majd ebédre könnyű zöldséglevest készítek zsiradék nélkül, amelynek levét (kb. ¼ liter) egy kanálka élesztővel és ízlés szerinti fűszerezéssel apró kortyokban elfogyasztom.

Délután pihenek, sétálok, teát iszom, belső dolgaimmal foglalkozom, majd estére vízzel hígított gyümölcslevet (kb. ¼ liter) kortyolgatok.

4. Böjt – második nap

Tapasztalatból tudom, hogy a böjt legnehezebb napja: a kapu átlépése előtti küszöb, a hegycsúcs előtti utolsó hágó. Az embert ilyenkor fogja el a kétség, hogy nem vállalt-e túl sokat. Sokan ilyenkor kapnak be néhány falatot, amivel megtörik a jóformán el sem kezdett böjtjüket. De akik messzire indultak, azok most a leghatározottabbak.

Ébredés után jól látható, ahogy a méregtelenítés megindult. Lepedékes a nyelv, a salakanyagokkal terhelt görcsös izomzat vízvesztése fájdalmat (fej, végtag vagy derék) okoz, és egyfajta lelki „másnaposság" kínoz. Mindezt könnyű átlépni, ha tudom, hogy az történik, aminek történnie kell. A fejfájás több folyadék igényét is jelezheti, tehát újabb pohár víz.

Reggel tornászom, majd munkába megyek. Vedelem a vizet, és nap közben többször lemosom arcom is hideg vízzel. Munkabírásom jó. Nem vagyok éhes, de hiányzik az evés reflexe, a nassolás, a száj póttevékeny ingerlése. Főként délután, ezért elmegyek sétálni.

Fegyelmezetten tartom a mindennapi böjti „menűt": reggel citromos tea, délelőtt víz, ebédre zöldség(leves)lé, délután tea-víz, vacsorára oldott gyümölcslé. Ebéd után lepihenés, májpakolás.

5–7. Böjt – harmadik, negyedik, ötödik nap

Különös álmok után a Nap belül kel fel. A test könnyűvé vált, áttetszővé. A léptek olyanok, mintha nem lenne gravitáció. Séta közben különösen könnyen lehet látni, ahogy a fény mindenen áthatol és mindent eggyé ölel. És én szerves része vagyok ennek az Élet nevű csodának.

folytatás a 6. oldalon

Böjtgyakorlatom

folytatás az 5. oldalról

Csodálatos felszabadultság az evésfüggőség nélkül létezni. És csak a fontos dolgokra figyelni: Istenre, az imára, létem sajátos értelmére, szeretteimre.

Amikor „ebéd" után lefekszem, mély bizalom hat át: testem pontosan tudja, hogy mit kell tennie. Mintha érezném, ahogy minden egyes sejtemben – a hatvan trillióból – percenként mintegy hétezer kémiai folyamat játszódik le. És ezeket a folyamatokat gondolataim és érzéseim befolyásolják! Minta érezném, ahogy percenként 300 millió sejtem hal meg, és helyettesítődik újakkal. És mintha érezném, ahogy összes sejtemet valamilyen szeretetfonal tartja egybe, egy nagy fehérjemolekulák mentén szövődő kommunikációs misztériummá téve egész testemet. Ó, miket is beszélek? Csak dadogok a tudomány próbálkozásával, amivel a testben is leképeződő égi harmóniát próbálják elmondani... Ennél sokkal nagyobb csoda zajlik... Ezt most pontosan tudom.

És nekem annyi a dolgom, hogy több vizet igyam, mint amennyire szomjas vagyok, pihenjek, sétáljak, és engedjem testemet meghívnia engem mindennel és mindenkivel kapcsolatban álló szentélyébe. Emberként minden tapasztalás csak testemen keresztük juthat el hozzám, de testem messze több, mint pusztán test! És én milyen sokszor vagyok vak és süket mindet meglátni és meghallani.

8. Első felépítőnap

A böjt lelkigyakorlat, amikor „elvonultan" meg lehet tapasztalni azt, amit aztán át kell hozni a hétköznapokba, és ott megélni. De ehhez viszsza kell térni. Ezt a visszatérést jelenti a „felépítőnap". A felépítőnapok nagyobb fegyelmet igényelnek, mint a ráhangoló vagy böjti napok. Nem csoda, ha annyi figyelmeztetést hallunk, melyek az étkezésre visszatérés fokozatosságát hangsúlyozzák. A gyakran böjtölő író, George Bernard Shaw, szerint „Böjtölni az oktalan is tud, de a böjtöt helyesen megszakítani csak a bölcs képes".

Hát, hogy bölcs legyek, és az emésztőnedvek újratermelésének, valamint az anyagcsere helyreállásának fokozatosságát botorul meg ne sürgessem, mindent úgy teszek, ahogy meg van írva.

Reggel megiszom a teát, és úgy időzítem, hogy a böjt megtörése dél tájára essen. Kell hozzá az előkészület, a ráfordított idő és a csend. Kevés intimebb pillanat van az életben. A tányéron a szép alma egyszál magában. Két tenyerembe fogom, hogy részemmé váljon. Hálafohász, illatvétel és harapás. Soha ilyen finomat nem kóstoltam. Aztán lassan rágom, minden cseppjét kiízlelem, és már felénél úgy érzem, hogy jóllaktam. (Egyik évben egy dombtetőn „törtem" egy fa alatt. Ott az ízek még teljesebbek!)

Ebédre jöhet egy kis zöldségleves, immár szűretlen. Délután folyadék. Este paradicsomleves, (lenmagos) joghurt, és egy piríitós.

9. Második felépítőnap

Savanyúkáposztalével indul a nap, majd pár szem aszaltszilvával. Fél óra múlva 2 szelet pirítós juhtúróval.

Ebédre a lenmagos joghurtot már héjában főtt burgonya kíséri, és paradicsomos levelessaláta, kevés olajjal, fűszerrel.

Este zöldségleves vagy főzelék, joghurt, pirítós kenyér.

Többnyire kitisztult szervezetemben minden felszívódik utolsó cseppig. És bár energiám kb. 30 százaléka újra emésztésre megy el, egész nap frissnek és lelkesnek érzem magam.

Most már készen állok arra, hogy „visszatérjek" hétköznapjaimhoz. De immár tudok arról, hogy teljesítőképességem jelentősen kevesebb táplálék mellett is jól érvényesül. Ezért kevés jobb alkalmat találhatok arra, mint ez, hogy életvitelemet, táplálkozási szokásaimat újragondoljam. Elő hát a papírt és ceruzát, mert kell, amihez később oda tudjam mérni magam!

Kedves Olvasóim! Zárásként mit mondhatnék egyebet, mint annak idején Hillel rabbi: „Ki, ha nem én, és mikor, ha nem most?"

Horn Ildikó: *Hit és hatalom. Az erdélyi unitárius nemesség 16. századi története*

A könyv az erdélyi unitárius nemesség példáján mutatja be a 16. század második felének emelkedések, bukások és diadalmas újjászületések láncolatából álló lüktető korszakát, amelynek politikáját János Zsigmond, a Báthoriak, Habsburg Miksa és Rudolf, valamint az utolsó Jagellók, vallási életét pedig Dávid Ferenc, Giorgio Biandrata, Melius Juhász Péter és az Erdélyben menedékre lelő külföldi szabadgondolkodók formálták. A kötet feltárja, mi váltotta ki Erdélyben a szentháromságtagadó tanok népszerűségét, miért nem vált mégsem államvallássá, és hogyan lett az egységes, egyetemes protestantizmus eszméjéből négy különböző, egymással szembenálló felekezet, s e felekezetek végül miként voltak képesek – Európában egyedülálló módon – véres vallásháborúk nélkül évszázadokon át egymás mellett élni. (Balassi Kiadó, 2009)

SOS Lelkisegély-telefonszolgálat

A Kovászna megyei SOS Lelkisegély-telefonszolgálat országszerte minden mobilhálózatból ingyen elérhető a 0800 800283-as számon, illetve a Romtelecom-hálózatból vezetékes telefonról is.

A szám munkanapokon este 7 és éjszaka 12 között hívható. Hétvégén szünetel az ügyelet.

Várjuk a lelki bajokkal küszködők, válságban levők hívásait.

Névtelen hívásokat is fogadunk!

0800 800283

Templomi szépségek nyomában – 1.

Nem tudom, miért indultam el. Talán a kíváncsiság vagy a telítődés vágya indított. De lehet, hogy a kihívás, a feladatszerűség volt az oka, hogy Marosvásárhelyen huszonhárom templom istentiszteletét látogattam-tapasztaltam meg, bennük: 7 katolikus, 9 református, 2 unitárius, 1 ortodox, 1 görög katolikus, 1 pünkösdi, 1 baptista és Jehova tanúinak egy szertartását.

A kisebb, zártabb közösségekből néha megszólítottak, mert azt hitték, hogy a helyemet, vallásos meggyőződésemet keresem. Nem mondhattam el, hogy jelenlétem csupán része saját hitem megélésének. A másságban, a sokféleségben keresni és megtalálni az Egyet, a mindenhol érvényeset – a szabadság igazi hozadéka és szépsége. Az ODFIÉ-s időszakomban is feltettem a kérdést: az unitárius fiataloknak miért nincsenek vallásos ifjúsági énekeik? Mert ha hívő vagy, akkor a hétköznapibb, közönségesebb dalban, slágerben is meg kell tudnod érezni-találni Isten jelenlétét, amely, ha nincs a szövegben, akkor a dallamban, ha ott sincs, akkor az ének közösségében vagy a vele járó kacagásban, netalán üvöltésekben lehet – fogalmaztam meg később. Ettől még kár, hogy nincsenek unitárius ifjúsági vallásos énekek.

Az unitáriusoknak nagy szabadságuk van hitük megélésére. Viszont vagy van élő hite az embernek, vagy nincs. Nem lehet *néha* vallásosnak lenni, amolyan félig-meddig hívőnek, mint ahogy az áldott állapotban lévő nő sem lehet félig viselős. Az hívő, aki a mindennapjaiban is érzi Isten jelenlétét és kapcsolatban áll vele. A hívő embernek akár az ágy melege, a olvasás élménye, a reggeli falat íze, egy jó beszélgetés is Isten jelenlétével telítődhet. Így akartam feltöltődni én is a sok templomban. Nem igényeltem bennük világmegváltó szónoklatokat, sőt ha olyan próbált is lenni egy-egy papi beszéd, akkor is inkább a kis emberi gesztusoktól, neszektől, hangoktól kaptam a legtöbbet, s mindez kiteljesedett a formákkal, az igehirdető gondolataival, az együttlét erejével vagy a majdnem kongó templomi csenddel.

A katolikus templomokban szép volt az úrfelmutatás csengővel kiemelt pillanata, a ritkán elhangzó vagy falról olvasható latin szöveg: Totus Tuus (Egészen a Tiéd), Gloria in excelsis deo (Dicsőség a magasságban Istennek), de egy-egy magyar mondat is ékes: „Óáltala, óvele és óbenne...". Vagy „Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval mondd, és meggyógyul az én lelkem" – és a háromszor ismételt: „Őrizd meg lelkemet békédben, Uram." Jól esett, amikor a plébános nagy csendet hagyott a szabad, személyes imádkozásra. Egy helyen mise után kiürült a templom, de a kántor elég sokáig tovább énekelt – egyedül. Ilyen az Istennel levés öröme. Voltam túldíszítetten szép, de puritánul egyszerű, lakóházból alakított, amolyan „lakótemplomban" – így nevezem a továbbiakban azokat a templomokat, amelyek lakóházból szentelődtek. Hallottam elgondolkodtató, aktuális kérdést felvető plébánost, és bosszankodtam, valahányszor Isten nevében, kinyilatkoztatásszerűen beszélt valaki. Láttam kimért, precíz rituális mozdulatokat és elhamarkodottakat. A templomba bejövők Istent köszöntő letérdelése számtalanszor elbűvölt.

Egy éneklő hanglejtésű és székelyes kiejtésű plébános a mise előtt számos szóképet sorolt fel Szűz Máriáról. A litánia rendje szerint a közösség *könyörögj érettünk*kel válaszolt; például *Mennyország ajtaja* (mármint Mária), válaszolt a nép: *könyörögj érettünk!* Majd: *Elefántcsonttorony.* Nép: *Könyörögj érettünk!* Ezen nagyot derültem. A népi, illetve paraliturgia naivsága tehát ma is, városon is él – persze korántsem megvetendő. A mise végén a szóképek Jézust illették, s a nép azt válaszolta: *Irgalmazz nekünk!* Szép és meditatív volt a sok *irgalmazz* és a mise eleji *könyörögj!*

A református templomok hangulata ismerős volt. Itt is, akár a katolikusoknál, szimpatikus volt az istentisztelet előtti bűnbánati rész, csak éppen a régi dogmatikus bűnbánó szöveg nem nyerte meg tetszésemet, amely örök bűnösnek festette az embereket.

Az egyik helyen a lelkész túlhangsúlyozta ugyan minden mondatát, de nagyon jól gesztikulált. A fekete palást előtt a két kéz – mint egy bábelőadás – elmutatta, láthatóvá tette a beszédét. A sok katolikus templom után ez a református istentisztelet kioktatónak, túl racionálisnak tűnt. Az érzékek, a szertartás helyett a rációra tevődött a hangsúly, amely néha azt eredményezte, hogy gondolataim elkalandoztak.

Egy református templomot a harangszava révén találtam meg. Beszaladtam – és a templom üres volt. Fenséges és félelmetes az üres templom látványa! Kiderült, hogy csak egy órával később lesz az istentisztelet. A kissé beszédhibás lelkésznő kioktató és vészmadárkodó prédikációval feszült a népnek. Valaki még az elején rosszul lett, de vélhetőleg nem a prédikáció miatt.

Egy városvégi lakótemplomban a meghirdetett istentisztelet egy negyedórás áhítatra redukálódott, mert mindössze három hívő jelent meg. Hármójuk közül az egyik megtisztelőnek élte volna meg, ha ily kevés ember-

folytatás a 8. oldalon

Kocsis Tünde

Templomi szépségek nyomában

folytatás a 7. oldalról

nek is prédikálnak egy becsületeset. A lelkész beszéde a rutin ízét hordozta: „Hallgassátok meg az igét, mely írva található a Pál Apostolok..., bocsánat, Az Apostolok Cselekedete könyvében..." Kifele megjegyezte, hogy más szombatokon 5-ön, 6-on is vannak!

Egy másik lakótemplomban viszont sokan voltunk. Megfigyeltem egy idős bácsit, aki leülés előtt egy *valódit* imádkozott. Ezt a konfirmálóknak – tudtommal – nem tanítják, mégis aki belenő a templomi életbe, tudja, hogy leülés előtt össze kell fognia kezét és egy villanásnyi köszöntésre máris Istenhez kell szólnia. Ez talán a „protestáns térdhajtás".

Két szabadtéri istentiszteleten is voltam. Egyen saját hibámból, késésem miatt. Egyedül álltam a fák, a kőtörmelék, egy játszó kisgyerek és egy kutya társaságában. Az udvarra kihangosított szertartásból az ének felszabadítóan hatott, a beszéd nem.

A másodikon egy élő gyülekezet majdnem idilli képe tárult elém: Ősz. Vasárnap. Napsütés. Könyvstandon könyvek. Szórólapok egy Kálvin-rendezvényről. A templom mellett egy épületben vasárnapi iskola. A templom tele. Sok fiatal és fiatal szülő az udvaron elhelyezett padokon.

Kihangosított istentisztelet. Énekeskönyv nélküli, szép éneklés. Egy-két „kiszökött" gyerek játszik a fűben. A *lelkész lelkes* hangja, az ismert imákon is aktuális nyomaték. A kinti falra az ablakból egy faragott perselyt helyez ki egy testes hölgy. Egy kislány szalad el előttem olyan nagy, gyereki örömmel, hogy belesikít. Közben egy piros-fekete mintás bodobács mászik az aszfalton. És az áldás kiárad a templomból.

Az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának Elnöksége üdvözli a Magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának 2009. november 7-ei döntését, amellyel az egyházrészek újraegyesítése mellett foglalt állást.

Bízunk abban, hogy a Magyarországi Unitárius Egyház zsinati képviselői maradéktalanul tudatában vannak az egyházegyesítés történelmi lehetőségének, és ennek megfelelően döntenek.

Az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa régóta vár a Magyarországi Unitárius Egyház Zsinatának kedvező döntésére, és készen áll egy vegyes bizottság létrehozására az egyesülés szakmai előkészítése céljából.

Kolozsvár, 2010. január 10.

Az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának Elnöksége

A Szentábrahám községhez tartozó Gagy egyik házában, S. C. lakásában a rendőrség január 14-én lőfegyvert és lőszert talált. A vélhetőleg külföldről törvénytelenül behozott, LR 22-es kaliberű golyóspuskát és a hozzá tartozó kilenc töltényt S. C. illegálisan tartotta magánál. A puskát és a töltényeket elkobozták, a férfi ellen bűnvádi eljárás indult csempészet és illegális fegyvertartás jogcímén. A nyomozás annak kapcsán indult, hogy január elején Gagy unitárius gyülekezete klubtermének ajtaját ismeretlen tettes átlőtte, megrongálva a terem belsejének falát is. (a szekelyhon.ro alapján)

Gondviselés

Adomány a Fülöp-szigetekbeli árvízkárosultaknak

2009 szeptemberében hosszas esőzések nyomán a Fülöp-szigeteken árvizek pusztítottak: százezrek váltak hajléktalanná vagy szenvedtek tetemes kárt. Egyházunk főhatósága már az első napokban érdeklődött a néhány ezret számláló helybeli unitárius–univerzalista egyház vezetőitől a hittestvéreinket érintő árvízkárokról. Az együttérzés kifejezésén túlmenően az Egyházi Képviselő Tanács az októberi ülésén számba vette a segélyezési igényt és az egyházi lehetőségeinket. Az EKT Elnöksége és a Gondviselés Segélyszervezet egyezsége alapján a Fülöp-szigetekbeli unitárius árvízkárosultak megsegítése az erdélyi unitáriusság részéről a Gondviselés Segélyszervezet költségvetéséből történt. A segély összegének (1000 $) meghatározására és folyósítására novemberben került sort. A segélyezettek nevében a Fülöp-szigetekbeli unitárius–univerzalista egyház elöljárói megható köszönőlevélben fejezték ki hálájukat. *(Szabó László)*

Karácsonyi vásáron a Gondviselés Segélyszervezet

2009. december 19–20-án kétnapos *Karácsonyi Vásár*t rendeztek Székelykeresztúron.

A Berde Mózes Unitárius Gimnáziumban már évek óta hagyomány az adventi vásár, de más iskolákban és egyesületeknél is voltak kezdeményezések. Ebben az évben sikerült a helyi önkormányzat védnöksége alatt a Berde Mózes Unitárius Gimnázium, az Orbán Balázs Gimnázium, a Petőfi Sándor Általános Iskola, a Székelykeresztúri Kistérség Szövetség, a Fehérlófia Egyesület és a Gondviselés Segélyszervezet közös szervezésében először együtt megrendezni a vásárt a kisváros és környéke számára. A központi parkban színes programot kínáltak kicsiknek és nagyoknak, dísz- és ajándéktárgyak kiállítása mellett kézműves-tevékenységet szerveztek, éne-

keket tanítottak gyermekeknek, óvodások és iskolások léptek fel műsorokkal a szabadtéri színpadon. A Gondviselés Segélyszervezet biztosította a jutalmat a szereplőknek, ugyanakkor gondoskodott a rendezvény széleskörű ismertetéséről a médiában. Legfőbb „vásári" tevékenységünk – amelyhez nagy segítséget nyújtottak mindkét napon a nagy hidegben is kitartó helybeli ifjúsági egyletesek – az adománygyűjtés volt. *Ajándékozz, hogy más is örülhessen!* mottóval arra kértük a gyermekeket és szüleiket, hozzák el megunt játékaikat a standunkhoz, hogy azokat majd szétoszthassuk nehéz sorsú gyermektársaiknak. Felhívásunknak nagyon sokan eleget tettek, több zsáknyi játék gyűlt össze a Karácsonyi Vásárra látogatók jóvoltából. *(Andrási Erika, P. Dávid Tünde)*

Rászorulók élelmiszer-segélyezése

A karácsonyt követő napokban Udvarhelyszék-szerte és más székelyföldi településeken élelmiszer-segélyezésre került sor szegénysorsú családok körében. Az adomány elsősorban a Johannita Lovagrend gyűjtési akciójának az eredménye; származási helye Németország és Svájc. Ők egész éven át gyűjtik a pénzt és karácsonyra élelmiszercsomagokat készítenek, amelyekkel minden évben különböző országokat céloznak meg. Az idén Székelyföldre is jutott bőségesen az adományaikból. Összesen 11 tehergépkocsinyi élelmiszert hoztak 15 000 csomag formájában. Az egyenként 16 kilogramm alapélelmiszert és tisztálkodási szereket tartalmazó csomagok fogadására és célba juttatására az adományozók a Lókodi Ifjúsági Alapítványt kérték fel. A csomagok szétosztásának előkészítésében és kivitelezésében az említett alapítványok irányításával a következő szervezetek, illetve egyházi intézmények vállaltak szerepet: a Wolter Alapítvány, a Gondviselés Segélyszervezet, a Civitas Alapítvány székelyudvarhelyi fiókja, a székelyföldi megyei önkormányzatok szociális igazgatóságai, a Szent Gellért Alapítvány, a Mallersdorf-i ferences nővérek, a CJ Domus, a Csibész Egyesület, más társadalmi szervezetek, valamint a helyileg érintett református, római katolikus és unitárius egyházközségek. *(Szabó László)*

Alsóboldogfalvi unitáriusok látogatása Westportban

Az Alsóboldogfalvi Unitárius Egyházközség és a Westporti Unitárius Egyházközség (Egyesült Államok) közötti kapcsolat több mint tíz éve alakult ki. Ez idő alatt többször járt nálunk látogató csoport Westportból, így most sor került egy tíztagú boldogfalvi csoport meghívására és utazására.

Október 9-én Bukaresből Amszterdamon át New Yorkba repültünk. Westporti tartózkodásunk mindkét vasárnapján részt vettünk az istentiszteleteken, illetve a gyerekeknek tartott vasárnapi iskolai délelőttön és sok egyéb egyházi programban.

Két napot töltöttünk New Yorkban, ahol a látványosságok mellett megnéztük az egyik nagy unitárius templomot is. Vendéglátóink minden napra változatos és élményekben bővelkedő programot szerveztek.

Találkoztunk Krammer Kingával is, aki nagyon örvendett, hogy falubeliekkel találkozhat „a világ túloldalán". A vendégfogadó családok nagyon kedvesek és lelkesek voltak, s ezzel jelentősen hozzájárultak ahhoz, hogy a tíz alsóboldogfalvi számára életre szóló élmény maradjon ez a pár nap.

Lőrinczi Gizella

Olvastató

Farkas Boglárka: Befejezetlenül

Nemigen szokás manapság hazaszeretetről beszélni. Talán azért nem, mert kialakult valamiféle közfélelem vagy közviszolygás a pátosztól. Hiszen „racionálisak" vagyunk ugyebár, s ha valaki mégis olyan érzelmeket emleget, amelyek száz-kétszáz évvel ezelőtt a legszentebb és legmegbecsültebb tartalmakkal kapcsolódtak össze, azt avatagnak vagy giccsesnek tartják. Még a „nemzetiek" szóhasználatában sem találkozni túl gyakran a *hazaszeretet* szóval, mert a nemzet valamiért – talán a világpolgársággal szemben? – kedvesebb lett a hazánál.

Farkas Boglárka kis könyvének olvastán megerősödtem abbéli meggyőződésemben, hogy az *élő* és *megkophatatlan* hazaszeretet mára leginkább amolyan magasztos „kuckósságként" élhető meg. A „kuckó" Farkas Boglárka miniesszéiben és karcolataiban egyféle társas otthonosság, kulturális folyamatosság, érzelmi megállapodottság metaforája, függetlenül attól, hogy ez az érzelmi tér fizikailag vagy politikai-földrajzilag milyen határok közé iktatható be. A számunkra leginkább tévéképernyőről ismert szerző „vallomásosan" írja körül azt, amit hazájának tekint. Hazájának múlt-dimenziója egyértelműen Erdély körül sűrűsödik, s természetesen nem hiányzik ebből – már miért is hiányozna?! – a nosztalgia. Farkas Boglárka ezen a ponton a „listázást" választotta; mintha hazája erdélyi részére gondolva leginkább egy hosszú és körültekintő felsorolást élne át, színhelyek és személyes történések függvényeinek számba vételét. Ebben a listában az erdélyiség mögött előkelő helyen találjuk a „családi" unitarizmust, aztán a gyerektestvérek világát, az erdélyi táj ifjúkorban kezdett belakását, a kolozsváriságot, a temetőjárást.

A *Befejezetlenül* szövegeinek másik szembetűnő vonása az emberek (kevésbé az egyes konkrét személyek, mint inkább az általánosított Ember) jellemzése. Nő és férfi, társ és szingli, történő és szemlélődő emberek tulajdonságai szinte litániaszerűen sorakoznak fel. Ebben a vonulatban a legmeglepőbb talán mégis egy „korlátolt és groteszk" párbeszéd, amely egyszerre lehet az elszemélytelenedésnek, az internet-szubkultúrának és a félművelt előítéletességnek a parabolája: „– Szia! – Szia! – X. Y. vagyok. – Y. Z. vagyok. – Nekem eláll a fülem, és utálom a töltött káposztát. – Aha, akkor te alkalmatlan vagy egy párkapcsolatra. – Igen, azt hiszem. – Akkor szia. – Szia."

A prózai írásokat versek, illetve vers formába tördelt szövegek egészítik ki a kötet utolsó negyedében. Ezek a munkák is a tudatos, „ízlelgető" átélésre való késztetéshez, olykor önfigyelmeztető magatartáshoz mutatnak *vissza*. Farkas Boglárka – az egész könyv tanúsága szerint – a sietség, felszínesség és „trendiség" ellenében tart ki a higgadt és szerető emberi alapállás mellett. Erre gondolva teljes mértékben igazoltnak érezhetjük, hogy a *Befejezetlenül* hátlapján ez – éppen ez! – a négy sor olvasható: „Ha iszom – csak jó borokat iszom. És azt is lassan, ízlelgetve. Vágyom a ráérős sétákra, és mérhetetlenül taszít a város zaja. Mindennél fontosabb lett a béke és a biztonság. Na meg a békés és biztonságos csend."

(Kairosz Kiadó, Budapest, 2009)

Jakabffy Tamás

Visszhangok

Az igazság „ára"

Negyvenhét évi szolgálataimból ez alkalommal a bűn kérdése ver visszhangot. Többször is foglalkoztam egyházi beszédeimben ezzel a kérdéssel. Nagyon fontosnak tartottam időről időre híveimnek elmondani, hogy boldogtalanságunk legfőbb, leggyakoribb okozója a bűn, vagyis a gonosz cselekedet és a gonosz beszéd. A bűn lehet önmagunk vagy mások ellen elkövetett rossz cselekedet. A bűn kérdése a keresztény vallásban – bár mi, unitáriusok keveset foglalkozunk vele – központi helyet foglal el. A legtöbb felekezet erre építi teológiáját, vallásos nézetét. Nem is csoda, hogy ez így van. A Biblia szerint – de mondhatnám bátran, hogy a több ezer évvel ezelőtt élt gondolkodó ember szerint is, aki a bibliai teremtéstörténetét megfogalmazta – az emberiség története a bűnnel kezdődik. Az Édenkertben elhelyezett első emberpár: Ádám és Éva nem tartja be Isten parancsát – bűnt követ el.

Az Egyházi Képviselő Tanács 2009. december 4-én Kolozsváron tartott ülésén hozott határozatok

(kivonat az ülés 926/2009 szám alatt iktatott jegyzőkönyvéből)

Az EKT ülése 31 tag jelenléte által határozatképes volt. Négy személy hiányzását az elnökség utólagosan igazolatlannak minősítette (Kovács István, Osváth Ilona, Sztranyiczki Szilárd, Tódor Csaba).

0. tárgy: Napirend előtti határozatok

– 130/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta az Elnökség által javasolt tárgysorozatot.*

– 131/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta a jegyzőkönyv hitelesítésére javasolt személyeket (Farkas Emőd, Andorkó Ferenc, Tódor Csaba).*

1. tárgy: Jelentés a főhatósági közigazgatásról, döntés-előkészítésről és -végrehajtásról, képviseletről, ügyvitelről, elnökileg elintézett ügyekről

– 132/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta az Egyházi Főhatóság közigazgatási munkájáról szóló jelentését.*

2. tárgy: Szakbizottságok jelentései, jegyzőkönyvei

a.) A Kiadó- és Nyomdabizottság, valamint a Médiabizottság 2009. november 24-i együttes ülésének jegyzőkönyve

– 133/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta a Kiadó- és Nyomda-bizottság, valamint a Médiabizottság 2009. november 24-i együttes ülésének jegyzőkönyvét, és határozatba foglalta a következőket:*

(1.) a bizottságok javaslatára a kiadói terv indokolt esetben év közben is módosítható az EKT által;

(2.) a bizottságok a költségvetés elfogadása után pályázatot hirdetnek arra az összegre, amelyből önrészre pályázhatnak a kéziratok szerzői;

(3.) a bizottságok kérjék a PTIUK tanárait, hogy ismertessék a kiadói tervre vonatkozó javaslataikat;

(4.) a főtanácsi jegyzőkönyveket az egyház nem adja ki nyomtatott formában, de elektronikus változatban elérhetővé teszi;

(5.) a bizottságok 2010 elején hirdessenek pályázatot fényképészek számára unitárius ünnepi album tárgyában;

(6.) az Unitárius Közlöny ára az előfizetéstől függetlenül 2010 első három hónapjában 1,50 lej, áprilistól pedig 2 lej;

(7.) az unitárius rádióműsorok helyzete változtatást igényel, szükség van egy felelős személy megbízására.

b.) A Jogügyi Bizottság 2009. december 1-jei ülésén felvett jegyzőkönyv

– 134/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT 13 mellette, 1 ellene, 7 tartózkodó szavazattal elfogadta a Jogügyi Bizottság 2009. december 1-jei ülésének jegyzőkönyvét, továbbá határozatba foglalta a következőket:*

(1.) az EKT 17 támogató szavazattal, 6 ellenszavazat és 7 tartózkodás mellett fegyelmi eljárást indított Tódor Csaba lelkész ellen;

(2.) az EKT 27 támogató szavazattal, 3 tartózkodás mellett felkérte a Homoródszentpáli Unitárius Egyházközséget, hogy intézkedjen a megüresedett lelkészi állás betöltéséről;

(3.) az EKT 19 támogató szavazattal, 1 ellenszavazat és 3 tartózkodás mellett kimondta, hogy az egyházi hatóságok ülésein való hang- és képfelvétel rögzítése, illetve közzététele szabad;

(4.) az EKT egyhangúlag hozott határozatban kimondta, hogy amennyiben egy szavazás eredményének számbavételekor kiderül: a szavazók számát tekintve a testület határozatképtelen, akkor az adott szavazás tárgyában hozott határozat érvénytelen;

(5.) az EKT 17 támogató szavazattal, 1 ellenszavazat és 6 tartózkodás mellett kimondta, hogy az EKT-nak a szejkefürdői találkozóról hozott, 45/2009-es (2009.04.24.) számú határozata jogerős, és felettes egyházi hatóság rendelkezéseként az Egyházi alaptörvény 164. és 3. cikkelye értelmében kötelező érvényű az egyházközségekre nézve.

c.) A Misszió Bizottság 2009. december 3-i ülésén felvett jegyzőkönyv

– 135/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta a Misszió Bizottság 2009. december 3-i ülésén felvett jegyzőkönyvet.*

3. tárgy: A Nyugdíjintézet Vezető Tanácsa 2009. december 3-i ülésének jegyzőkönyve

– 136/2009 (2009.12.04.) számú határozat:

(1.) Az EKT 28 támogató szavazattal, 2 tartózkodás mellett elfogadta a Nyugdíjintézet Vezető Tanácsa 2009. december 3-i ülésének jegyzőkönyvét;

(2.) az EKT egy tartózkodással elhatározta, hogy 2010. január 1-jétől minden egyházi alkalmazott a besorolása után köteles fizetni a nyugdíjjárulékot.

4. tárgy: Határozat az egyházi nyomda felszámolásáról 2010. április 1-jétől

– 137/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT 29 támogató szavazattal, 1 ellenszavazat mellett kimondta az unitárius egyházi nyomda működtetésének felszámolását, 2010. április 1-jétől való hatállyal.*

5. tárgy: A 2009/III. évnegyedi lelkészi értekezletek

– 138/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta a III. évnegyedi lelkészi értekezletekről megtett előterjesztést.*

6. tárgy: A 2009/IV. évnegyedi lelkészi értekezletek

– 139/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta a IV. évnegyedi lelkészi értekezletekről megtett előterjesztést.*

7. tárgy: A 2010. évi egyházi rendezvénynaptár és ülésezési terv

– 140/2009 (2009.12.04.) számú határozat:

(1.) Az EKT egyhangúlag tudomásul vette a 2010. évi egyházi rendezvénynaptár és ülésezési terv előterjesztett formáját;

(2.) az EKT 1 tartózkodás mellett megbízta az Elnökséget, hogy egy hét alatt összesítse, illetve pótolja a tervezet hiányos adatait.

8. tárgy: A 2010. évi szejkefürdői unitárius találkozó

Az EKT jelen levő tagjai hosszasan elemezték a szejkefürdői unitárius találkozó-sorozat vitás fejleményeit és a folytatás feltételeit, de nem sikerült többségileg elfogadott megoldást találni, ezért a döntés elnapolása mellett született határozat.

– 141/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT 13 támogató szavazattal, 5 ellenszavazat és 3 tartózkodás mellett kimondta, hogy a szejkefürdői unitárius találkozó tárgyában hozandó határozatot a következő ülésre halasztja.*

9. tárgy: Az Erdőszentgyörgy-Bözödújfalvi Unitárius Egyházközség kérése ingatlan eladásának jóváhagyására

– 142/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT 1 tartózkodás mellett jóváhagyta az Erdőszentgyörgy-Bözödújfalvi Unitárius Egyházközség kérését a volt imaháza eladására vonatkozóan.*

10. tárgy: Határozatok az egyházi közelmúlt-kutatás és átvilágítás tárgyában

- 143/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT 22 támogató szavazattal és 1 tartózkodással elfogadta a kutatócsoport működési szabályzatának az ülésen módosított formáját.* (A szóban forgó működési szabályzat a jegyzőkönyv 1-es számú mellékletét képezi.)
- 144/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT 22 támogató szavazattal, 1 ellenszavazat mellett elfogadta az átvilágítást koordináló bizottság működési szabályzatát.* (A szóban forgó működési szabályzat a jegyzőkönyv 2-es számú mellékletét képezi.)
- 145/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT 21 támogató szavazattal, 1 ellenszavazat és 3 tartózkodás mellett elfogadta az egyéni iratgyűjtemények begyűjtéséről szóló kiegészítő határozatot.* (A szóban forgó működési szabályzat a jegyzőkönyv 3-as számú mellékletét képezi.)
- 146/2009 (2009.12.04.) számú határozat:

(1.) Az EKT 22 támogató szavazattal, 1 ellenszavazat és 2 tartózkodás mellett kimondta, hogy a jelen ülésén megválasztja a kutatócsoport és az átvilágítást koordináló bizottság tagjait;
(2.) az EKT a szavazatszedő bizottságba egyhangú szavazattal Bartha Alpárt, Czimbalmos K. Csabát és Vónya Lászlót választotta meg;
(3.) az EKT titkos szavazással megválasztotta a következő személyeket:
- az egyházi közelmúlt-kutatással megbízott történész-kutatócsoportba: Gidó Attila, Koppándi B. Zoltán, Korodi Alpár, Lőnhárt Tamás, Molnár B. Lehel, Oláh Sándor, Pál János (26-26 támogató szavazat), Kovács Sándor, Szász Ferenc (25-25 támogató szavazat);
- az egyházi átvilágítási folyamatot koordináló bizottság tagságába: Csete Árpád, Szabó László (22-22 támogató szavazat), Kecskés Csaba (21 támogató szavazat), Andorkó Ferenc (17 támogató szavazat), Jakabházi Béla Botond (15 támogató szavazat)
- az egyházi átvilágítási folyamatot koordináló bizottság póttagságába: Székely Miklós, Tordai Ernő (26-26 támogató szavazat), Balázs Sándor, Demeter Erika, Székely Kinga Réka (25-25 támogató szavazat).

Az előterjesztés során a kutatócsoport külső munkatársi körére vonatkozó ajánlatként a következő személyek neve hangzott el (betűrendi sorrendben): Andrási Benedek, Asztalos Klára, Stefano Bottoni, Makkai-Ilkei Ildikó, László Márton, Novák Zoltán Csaba, Pap Mária, Tófalvi Zoltán. Az elhangzott ajánlatról az EKT nem szavazott.

11. tárgy: A Magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának 2009. november 7-i határozata

- 147/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag megbízta az Elnökséget, hogy ünnepélyes nyilatkozatban üdvözölje a MUE Képviselő Tanácsának az egyházegyesítés tárgyában hozott, 2009. november 7-i határozatát.*

12. tárgy: Jelentés az elnökileg elintézett valláserkölcsi nevelési ügyekről

- 148/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag tudomásul vette az elnökileg elintézett valláserkölcsi nevelési ügyekről szóló jelentést.*

13. tárgy: Jelentés az elnökileg elintézett oktatási és iskolai ügyekről

- 149/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag tudomásul vette az elnökileg elintézett oktatási és iskolai ügyekről szóló jelentést, és felkérte a PTI Unitárius Karát, hogy az egyházi közigazgatási és pénzügyviteli tantervet bocsássa az Elnökség rendelkezésére.*

14. tárgy: Jelentés az elnökileg elintézett gazdasági ügyekről

- 150/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta az elintézett gazdasági ügyekről előterjesztett jelentést a Gazdasági Bizottság vonatkozó határozati javaslataival együtt.*

15. tárgy: A Gazdasági, valamint a Pénzügyi Bizottság 2009. december 3-i együttes ülésének jegyzőkönyve

- 151/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag tudomásul vette a Gazdasági, valamint Pénzügyi Bizottság 2009. december 3-i ülésének jegyzőkönyvében foglaltakat, és határozatba foglalta a következőket:*
(1.) az EKT a Gazdasági Bizottság javaslatára 20 támogató szavazattal, 1 tartózkodás mellett kimondta, hogy nem indít újabb pert a Seso Kft. ellen a 2009. június–december közötti időszak kifizetetlen házbére tárgyában;
(2.) az EKT 19 támogató szavazattal, 2 tartózkodás mellett kimondta, hogy ha 2009. december 31-éig nem oldódik meg a régi kollégiumi épület ügye, pert indít Kolozsvár önkormányzata ellen;
(3.) az EKT egyhangúlag kimondta, hogy kéri a Seso Kft. által használt, lejárt szerződésű irodahelyiség átadását, és ha erre nem kerül sor, akkor pert indít a Seso Kft. ellen;
(4.) az EKT egyhangúlag hozott határozatban tudomásul vette a Nyugdíjintézet átvilágításával kapcsolatos tennivalókat.

16. tárgy: A 2010. évi egyházi központi költségvetés

- 152/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT 24 támogató szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a 2010. évi egyházi központi költségvetést, továbbá határozatba foglalta a következőket:*
(1.) az EKT egyhangúlag kimondta, hogy a Csokfalvi Unitárius Egyházközségnek 2005-ben megítélt 1.735 (ezerhétszázharmincöt) USD értékű javítási segélyt, valamint a kamatját a 2010. évi építési-javítási segélyalap terhére ki kell fizetni;
(2.) az EKT 12 támogató szavazattal, 4 ellenszavazat és 7 tartózkodás mellett kimondta, hogy az építési-javítási segélyalap 80.000 (nyolcvanezer) lejes keretösszeggel része lesz a 2010. évi egyházi központi költségvetésnek;
(3.) az EKT 23 támogató szavazattal és 2 tartózkodással egyházi érdekű prioritásként állapította meg, hogy 2010-ben a romániai állami támogatásokat a következő templomok építésére, illetve javítására irányítja: Szováta, Nyárádszereda, Erdőszentgyörgy;
(4.) az EKT egyhangúlag kimondta, hogy a Nyugdíjintézet felé esedékes 40.000 (nyegyvenezer) lejes tartozást csak a 2010. évi többletjövedelmekből téríti vissza;
(5.) az EKT 1 ellenszavazat és 1 tartózkodás mellett hozott határozattal megbízta a Misszió Bizottságot, valamint az Elnökséget, hogy az EKT következő ülésére készítsen javaslatot a szórványalap felhasználására vonatkozóan;
(6.) az EKT 18 támogató, 2 ellenszavazat és 2 tartózkodás mellett elhatározta, hogy a 2010. évi költségvetésnek része lesz az Egyházi Közigazgatási Hivatal alkalmazottjainak 5.000 (ötezer) lejes keretösszegű prémium-alapja.

17. tárgy: Beadványok, interpellációk, különfélék

Székely Kinga Réka szót emelt az egyházi közéletünkben (különféle levelezőlistákon és más nyilvános formában) elterjedt mocskolódások, becsmérlések, esetenként rágalmazó és becsületsértő megnyilvánulások ellen.
Andrási Benedek észrevételezte, hogy a jegyzőkönyv hitelesítésével megbízott egyik személy az ülés elején véglegesen távozott a teremből, ezért javasolta egy másik személy kijelölését a jegyzőkönyv-hitelesítő bizottságba.
- 153/2009 (2009.12.04.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta Andrási Benedek javaslatát, és az ülésről eltávozott Tódor Csaba helyébe Pap Máriát jelölte ki jegyzőkönyv-hitelesítőnek.*

A fentiek hiteléül:

Bálint Benczédi Ferenc *püspök*, Csáka József *főgondnok*

Andorkó Ferenc, Farkas Emőd, Pap Mária *jegyzőkönyv-hitelesítők*

Kain megöli testvérét, Ábelt. Lesújtó véleménye lehetett az emberről annak, aki ezeket a legendás történeteket írásba foglalta.

Isten és a bűn, szentség és szentségtörés – a valláserkölcsben a végletek. Ezért „gyűlöli" – ószövetségi kifejezéssel élve – a bűnt Isten. Az emberi gondolkodásban, nemcsak az ószövetségi időkben vagy Jézus korában, de ma is ott él a felfogás, hogy Isten minden bűnt megbüntet. Ha valakit csapás, bánat, betegség ér, ma is felteszi a kérdést önmagának: vajon mit követtem el, mi rosszat cselekedtem, hogy Isten ezzel büntet engem? A környezetében élő emberek is egymás fülébe súgják: „lám, lám, ki tudja, milyen titkos bűnéért vonja felelősségre Isten?!" Mondanom sem kell, hogy a szerető és megbocsátó Atyát hirdető Jézus, vallásunk alapítója ezzel a felfogással nem értett egyet. Kézenfekvő ennek igazolására az a bibliai történet, amikor hozzá visznek egy születésétől fogva vak embert, hogy gyógyítsa meg. A kíváncsi sokaságból valaki megkérdezi: „Mester, ki vétkezett, ez, vagy ennek szülei, hogy vakon született?" Mire Jézus így válaszol: „Sem ez nem vétkezett, sem ennek szülei, hanem hogy nyilvánvalókká legyenek benne az Isten dolgai" (Jn 9,1–3). Világos és határozott cáfolat ez arra a feltevésre, hogy minden betegség, szerencsétlenség és nyomorúság valamely elkövetett bűn miatti isteni büntetés volna. Ez a jézusi felfogás azonban egyáltalán nem jelenti azt, hogy Isten minden bűnt elnéz és megbocsát. A Bibliában találunk ide vonatkozó jézusi tanítást is, amely így hangzik: „Ezért tehát mondom néktek, minden bűn és káromlás meg fog bocsáttatni az embereknek, de a Lélek káromlása nem bocsáttatik meg. Ha valaki az Emberfia ellen szól, annak is megbocsáttatik, de aki a Szentlélek ellen szól, annak nem bocsáttatik meg sem ebben a világban, sem az eljövendőben" (Mt 12,31–32). Hogy mely bűnökre gondolt a Mester, arra nem találunk tanításában pontos feleletet. De mi magunk is rájöhetünk erre. Hányszor kiáltunk fel hangos szóval, vagy sóhajtunk fel csöndes magányunkban egy-egy „égbekiáltó"

folytatás a 12. oldalon

Lőrinczi Károly

Az Erdélyi Unitárius Egyház ülésezési terve és rendezvénynaptára 2010-re

Az Egyházi Képviselő Tanács ülései
(I. évnegyed) március 19.; (II.) július 2.; (III.) szeptember 17.; (IV.) december 3.

Az Egyházi Főtanács ülése
július 30–31., Kolozsvár

Egyházköri közgyűlések
Kolozs-tordai EK: június; Marosi EK: június 12., Szentgerice; Küküllői EK: június; Székelykeresztúri EK: június 12., Székelyszentmiklós; Székelyudvarhelyi EK: június; Háromszék-Felsőfehér EK: jún. 19., Sepsikőröspatak.

Lelkészi értekezletek
I. évnegyed
Kolozs-tordai EK: március 1–9.; Marosi EK: március 5., Szováta; Küküllői EK: március 1–9., Székelykeresztúri EK: március 9., Csekefalva; Székelyudvarhelyi EK: március 1–9.; Háromszék-Felsőfehér EK: március 3., Sepsiszentgyörgy.
II. évnegyed
Kolozs-tordai EK: május 7., Torda; Marosi EK: május 7., Torda; Küküllői EK: május 3–8.; Székelykeresztúri EK: május 4., Székelykeresztúr; Székelyudvarhelyi EK: május 3–8.; Háromszék-Felsőfehér EK: május 4., Székelykeresztúr.
III. évnegyed
Kolozs-tordai EK: október; Marosi EK: október 8., Magyarzsákod; Küküllői EK: október; Székelykeresztúri EK: október 12., Bencéd; Székelyudvarhelyi EK: október; Háromszék-Felsőfehér: október 13., Kálnok.
IV. évnegyed
Kolozs-tordai EK: november; Marosi EK: november; Küküllői EK: november; Székelykeresztúri EK: november 9., Fiatfalva; Székelyudvarhelyi EK: november; Háromszék-Felsőfehér: november.

Gondnok-presbiteri konferenciák
Kolozs-tordai EK: február 20.; Marosi EK: február 20.; Küküllői EK: február 27.; Székelykeresztúri EK: február 27.; Székelyudvarhelyi EK: február 27.; Háromszék-Felsőfehér: tebruár 20., Árkos.

Lelkésztovábbképző tanfolyam
Első kiírás: június 22–24.
Második kiírás: augusztus 31. – szeptember 2.

Oktatási és VEN tevékenység
Vallástanár-továbbképző tanfolyam – később pontosítva
Vallásolimpia – később rögzítendő
Felnőttképzés és előadássorozat több helyszínen

Szórványtábor és gyermektáborok
Szórványtábor, gyermektáborok, angol nyelvű tábor – július 5–11.; július 12–18.; július 19–25.

Dévai zarándoklat: november 6.

Az ULOSZ rendezvényei
Konferencia és közgyűlés: július 29–30., Kolozsvár; Lelkész-családok találkozója: szeptember 10–11.; Lelkészi munkaértekezlet: április 7–10., Magyarország.

Az UNOSZ rendezvényei
Konferencia és közgyűlés: szeptember 4., Homoródszentpál; Választmányi ülések: február 27., május 28–29., szeptember 3., december 11.; Nők világ-imanapja: március 5., helyi nőszövetségekben; Centenáriumi évfordulós rendezvény: október 16., Kolozsvár

Az ODFIE rendezvényei
XIV. ODFIE Versmondó- és népdaléneklő verseny, február 26–28., Székelykeresztúr;
XIV. ODFIE Színjátszó találkozó, július 30. – augusztus 2.;
XXXIV. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia, augusztus 19–22.;
Az ODFIE 2010. évi küldöttgyűlése, szeptember;
Unitárius egyetemisták és főiskolások IX. találkozója, október 22–24.;
XII. Dávid Ferenc emlékzarándoklat, november 6., Déva.

Egyéb rendezvények
Ballagás: János Zsigmond Unitárius Kollégium, Kolozsvár – később rögzítendő; Berde Mózes Unitárius Gimnázium, Székelykeresztúr: június 10.;
Iskolahét: Berde Mózes Unitárius Gimnázium, Székelykeresztúr: november 17–21.
ICUU lelkészi konferencia: július 9–12., Kerkrade (Hollandia)
ICUU teológiai szimpózium: július 13–17., Kerkrade (Hollandia)
Testvéregyházközségi évfordulós rendezvény: július 23–24., Kolozsvár
Unitárius kórustalálkozó: később rögzítendő
Szejkefürdői (?) találkozó: később rögzítendő

Egyházközségi évfordulók
Bözöd – 200 éves templom
Nagyernye – 100 éves templom
Bordos – 100 éves templom
Nagyajta – (2010) a faragott, reneszánsz kőszószék 300 éves évfordulója; (2011) Kriza János születésének 200. évfordulója; (2012) az orgona 100. évfordulója

Az igazság „ára"

folytatás a 11. oldalról

igazságtalanság, bűn, gazemberség láttán ekképpen: „Ha van Isten az Égben, ezt büntetlenül nem hagyja!" És aztán látjuk, tapasztaljuk, hogy „ebben a világban" mégiscsak büntetlenül megússza az illető. De ne felejtsük a jézusi figyelmeztetés utolsó szavait se, hogy nem bocsáttatik meg az „eljövendő világban sem". Az emberek bűne miatt szenvedők is el kell hogy nyerjék – ha nem ebben, de a „másik világban" – Istentől megérdemelt jutalmukat. Enélkül a hit nélkül nincs vallás. Az igazságos Isten másképp nem tehet.

UnitInfó

filmajánló

dokumentumfilm
három unitárius templomról (Unitárius templomok – m1)

http://unitvideo.wordpress.com/2009/11/30/unitarius-templomok/

a szentegyházi egyházközségről (Unitárius Magazin)

http://unitvideo.wordpress.com/2009/12/06/unitarius-magazin-mtv-2009-december-6/

2010. január 1-jén Kolozsváron sor került a hagyományos újévi fogadásra a püspöki házban, kolozsvári egyházi és világi személyek részvételével.

A Kőhalom-homoródi Unitárius Egyházközség január 10-én tartotta Vass Mózes nyugalmazott lelkész kibúcsúzó ünnepélyét. A Háromszék-felsőfehéri Egyházkör részéről Pap Mária esperes mondott köszönő beszédet, az istentiszteleten jelen volt Bálint Benczédi Ferenc püspök is. Vass Mózes január 1-jétől, 36 évi lelkészi szolgálat után vonult nyugalomba.

Január 11-én az Erdélyi Unitárius Egyház elnöksége Székelykeresztúron ülésezett, ahol az egyházvezetés időszerű kérdéseiről tanácskoztak.

Az Erdélyi Unitárius Egyház a vallásszabadság napját 2002 novemberében a kövendi zsinaton egyházi ünneppé nyilvánította. Január 13-án az idén is ünnepeltünk. Az egyházközségek nagy részében az alkalomhoz illő beszédekkel emlékeztek az 1568-as vallásügyi törvény megszületésének évfordulójára. A világi írott és elektronikus sajtó több helyen is figyelmet szentelt e napnak.

Január 16-án került sor a Királyhágómelléki Református Egyházkerület új püspökének, Csűry Istvánnak a beiktatójára, amelyen egyházunk részéről Bálint Benczédi Ferenc püspök volt jelen.

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) megalakulásának 20. évfordulójára a Kolozsvári Állami Magyar Operában január 16-án szervezett ünnepségen az Erdélyi Unitárius Egyház részéről Csáka József és Máthé Dénes főgondnokok voltak jelen. Bálint Benczédi Ferenc püspök az alkalomra szánt ünnepi gondolatait levélben juttatta el a Szövetség vezetőinek.

Január 18-án Bálint Benczédi Ferenc püspök meglátogatta a Lókodi Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthont. Az azt működtető Jakab Lajos Alapítvány kuratóriumi tagjaival és az otthon igazgatójával beszélgettek.

Az Erdélyi Unitárius Egyház Püspöki Hivatala és az Amaryllis Társaság pályázatot hirdetett Brassai Sámuel felújított csellójának három éves használatára. Pályázhat 18 és 40 év között bárki, aki erdélyi, partiumi vagy bánsági állandó lakcímmel rendelkezik. A szándéknyilatkozathoz csatolni kell a szakmai önéletrajzot.

A jelentkezést követően március 10-én versenyvizsgára kerül sor Kolozsváron, ahol a pályázó szakemberekből álló bírálóbizottság előtt két meghatározott (J. S. Bach: csellószvit, két különböző karakterű tétel és J. Haydn csellóverseny első tétele), valamint egy szabadon választott csellódarabot mutat be.

A pályázatok február 28-ig nyújthatók be az alábbi elérhetőségek valamelyikére: személyesen az Erdélyi Unitárius Egyház Püspöki Hivatalának titkárságán, naponta 8–15 óra között (Kolozsvár, December 21. u. 9. sz.); villámpostán az ekt@unitarius.com címre; postai úton a következő címre: Erdélyi Unitárius Egyház Püspöki Hivatala / Episcopia Unitariana, 400105 Kolozsvár / Cluj-Napoca, B-dul 21 Decemberie 1989 nr. 9.

Elhunyt Bustya Albertné Bíró Piroska Elza tiszteletes asszony Magyarsároson. Temetése 2010. január 19-én volt. A temetési szertartást a családi háznál Bálint Imre helybeli lelkész a Péld 14,1 verse alapján végezte. Nagy Endre esperes a Gal 5,22 vers alapján búcsúzott a hosszú évtizedekig aktívan dolgozó tanítónőtől és a gyülekezet tiszteletes asszonyától.

"A humor Isten ajándéka"

(Báró József)

Nyelvi nehézségek

A verespataki unitárius lelkész konfirmációra készített fel néhány román fiatalt. A majdani konfirmáció természetesen magyar nyelven zajlott, de a fiúk-lányok igen nehezen boldogultak a szövegek megtanulásával.

Amikor egy alkalommal a lelkész kedvesen rákérdezett, hogy is állnak a felkészüléssel, az egyik fiú töredelmesen bevallotta:

– Miatyánku' mai mere, da' Hiszekegyu' nişidecum.

Elmondta Bulbuka Csaba, Kolozsvár

Az elmúlt év utolsó hónapja szokás szerint zsúfolt volt a Belvárosi Unitárius Egyházközségben is. Rácz Norbertet 2009 júniusától nevezték ki az egyházközség lelkészének. Az év eleji – látszólag nyugodt napokban – az eddigi tapasztalatokról, valamint az új évi tervekről beszélgettünk.

Évkezdés a belvárosban

Rácz Norbert Kolozsvár-belvárosi unitárius lelkésszel Sándor Krisztina beszélget

Fél évvel ezelőtt kezdted munkádat az egyházközségben. Ennyi idő alatt mennyire sikerült megismerned a gyülekezetet?

Azt hiszem, egy ekkora gyülekezet megismeréséhez egy élet sem elegendő. Nagy a város, és hál' Istennek elég sokan vagyunk. Jelen pillanatban azt látom, hogy nagyon sokszínű gyülekezetben élünk, ahol meg kell találni azt, hogyan szólítsuk meg a fiatalokat, gyerekeket, időseket, nőket, férfiakat, értelmiségieket, szegényeket, gazdagokat egyaránt. Természetesen az egyházközség megismerésének egyik legjobb módja a családlátogatás, ami lassan elkezdődött, és amitől igen sokat várok.

Hogyan zárta az évet az egyházközség?

Sok tervvel, jókedvvel, néhány megvalósítással a hátunk mögött, és egy nagy sóhajjal a lelkész részéről. Ez

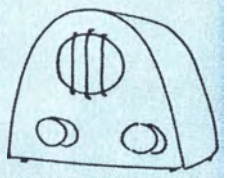
nem amolyan búslakodó sóhaj volt, hanem inkább olyan munkát kezdő lélegzetvétel. Mint amikor az ember egy nagy hegyet készül megmászni, és a hajrá előtt még egy nagyot sóhajt, majd egy *Isten segítsen*-nel nekilát a magaslatnak.

Milyen újításokat sikerült bevezetni, és mi az, amit feltétlen folytatni szeretnétek?

Nem akartam egyből újítani. Nem tudom, hogy egyáltalán van-e újításra szükség. A korábbi tapasztalataimból levonva a következtetést megválasztásom után úgy döntöttem, hogy egyszer megpróbálom megismerni a gyülekezetet, megfogalmazni az igényeket, feltérképezni a terepet, majd ezután nekilátni az esetleges újdonságok bevezetésének. Jelenleg egyházközségünkben egy korosztály alapú építkezésbe kezdtünk. Azaz módszeresen figyelünk gyermekeinkre, ifjainkra, fiatal felnőtteinkre, felnőtteinkre és időseinkre. Azt akarjuk megfogalmazni, hogy az adott korosztály számára mi az igény. Mi az, amit egyedül az egyház adhat nekik, és amire igazán szükségük is van.

folytatás a 14. oldalon

Unitárius rádióműsorok

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
Február 28., március 21.

Igehirdetés
Az unitárius egyház részéről
Marosvásárhelyi Rádió, a 98,9 MHz ultrarövid, valamint 1323 kHz (Maros) / 1593 kHz (Hargita) középhullámon. Szerkeszti: Tóth Béla. Vasárnapokon 12.00 órától.
Február 14. (Kecskés Csaba)

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Príma Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen. Szerkeszti: Csáki Levente.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Évkezdés a belvárosban

folytatás a 13. oldalról

Kolozsvár az unitáriusok történelmi központja. Mit jelent ez a belvárosi gyülekezetnek, illetve a lelkésznek?

A Kolozsvár-Belvárosi Egyházközség lényegében az erdélyi unitáriusok anyaegyházközsége. Ez a szerep azonban manapság csak jelképes. És ez – azt hiszem – jól is van így. Azt szeretném, hogy felnőjek elődeim szintjére. Azt a bizonyos aranyjánosi kalapot magam is bőnek tartom, ám remélem, hogy idővel sikerül „betölteni". Mi, kolozsvári unitáriusok büszkék vagyunk múltunkra, ebből táplálkozunk, ám egy a jövő felé néző, távlatokban gondolkodó közösség kívánunk lenni, ahol az ember valóban lelki otthonra lelhet.

Év elején általában a lelkészek számára családlátogatás kezdődik. Hogyan zajlik ez egy nagyvárosban?

Számunkra – a többes szám abból adódik, hogy a feleségem is lelkész, így ezt munkát is együtt végezzük – jelen pillanatban arról szól ez a munka, hogy a nyil-

Nagyvilág

Németországi fiatalok Istenhite A Bertelsmann Alapítvány vallási mutatója szerint Németországban minden második fiatal hisz Istenben és az örök életben. Hétezer keresztény, illetve nem vallásos, 17–21 éves fiatal adott választ a felmérés kérdéseire. A megkérdezett hívő fiatalok több mint fele személyesen tapasztalta Isten jelenlétét az életében. Az értékelt kérdőívek szerint a felekezetekhez nem tartozó fiatalok 15 százaléka is rendelkezik valamilyen istentapasztalattal. A keresztények több mint fele hiszi, hogy Isten nem puszta ideaként, hanem személyesen jelenlévő Isten. A megkérdezett nem vallásos fiatalok egytizede vallotta hasonlóképpen.

A 14 és 17 éves kor közötti katolikus fiatalok 41%-a mélyen hisz Istenben, a hasonló korú evangélikus fiataloknak 35%-a tett tanúbizonyságot mély hitről. A katolikus és az evangélikus fiatalok 40%-a „közepesen erősnek" tartja hitét. A 18–21 éves katolikusok fele, az egykorú evangélikusok 42%-a tartja erősnek istenhitét. A megkérdezett hívő fiatalok nagyon fontosnak és értékesnek tartják a vallásgyakorlást. A katolikusok több mint 50%-a, az evangélikusok 39%-a hangsúlyozta a szentmise/istentisztelet jelentőségét. A felmérés szerint az ifjú katolikusok 60–65%-a s az evangélikusak 50%-a szerint is nagyon fontos a személyes imádság. (Magyar Kurír)

A választás szabadsága: az amerikaiak többsége felnőttként dönt a hitéről Egy friss tanulmány szerint az amerikaiak közel fele – függetlenül a szülei vallásától – felnőttkorában dönti el, akar-e valamelyik felekezethez csatlakozni, és ha igen, melyikhez.

A szociológusok egy része a felmérés eredményeit úgy értékeli, hogy a vallás is a piaci elvekhez hasonlóan működik, ahol az egyházak folyamatos versenyben vannak, a lakosság pedig teljes szabadságot élvez abban, hogy eldöntse, hitét hogyan és mely felekezet keretein belül kívánja megélni.

Az eredmények megerősítették, hogy a vallási kötődés nagyon sokszínű, és könnyen változik az Államokban. Az amerikai felnőttek közel fele elhagyja azt a vallást, illetve felekezetet, melyben felnevelkedett. Régebben egyes vallások rendelkeztek tradicionális megtartó erővel, melyekben a hívők nemzedékeken át „ott ragadtak". Mára azonban alábbhagyott a bizalom a szervezett vallási formák iránt, és a bizalomvesztés leginkább a hagyományos felekezetek irányában mutatkozik meg. Mások értelmezés szerint a vallás terén tapasztalható dinamikus mozgás összefüggésben áll az amerikai életformával és kultúrával, amely rendkívül mobilisnak mondható: az emberek gyakran költöznek, és könnyedén változtatják munkahelyüket.

Az amerikai felnőttek több, mint egynegyede hagyta ott gyermekkori hitét, egy részük valamely más vallás vagy felekezet miatt, más részük pedig jelenleg egyetlen hitvallást sem követ. Ennek ellenére az Egyesült Államok lakosságának 78 százaléka továbbra is kereszténynek vallja magát.

A protestánsokon belül jelentős mozgás és aprózódás figyelhető meg. A több száz különböző felekezet három kategóriába sorolható: 1. evangéliumi protestáns gyülekezetek, amelyeket a felnőtt lakosság 26,3 százaléka látogat, 2. hagyományos protestáns felekezetek (18,1%) és 3. fekete protestáns gyülekezetek.

Az amerikai vallási színtér dinamizmusát leginkább a katolikus egyház tapasztalatával lehetne szemléltetni, amelyet egyesek a vallások közötti mozgás legnagyobb vesztesének tartanak. A felmérés alapján az amerikaiak közel egyharmada katolikusként nevelkedett fel, mára azonban a társadalom kevesebb mint egynegyede nevezi magát katolikusnak, ami azt jelenti, hogy az amerikaiak majdnem 10%-a volt katolikusokból áll.

A 70 év felettiek 62%-a protestánsnak vallja magát, a 18 és 29 közötti korosztály egynegyede azonban nem kötődik semmilyen vallási intézményhez. A férfiak általában nagyobb arányban *nem kötődnek* egyetlen vallási intézményhez sem. A legnagyobb családokkal a mormonok és a muszlimok rendelkeznek. (hetek.hu)

• Összeállította KBZ •

vántartásunk és a térkép fölé görnyedve tanuljuk a város utcaneveit és próbálunk tájékozódni. Én kolozsvári vagyok. Itt születtem és itt nőttem fel, ám pironkodva vallom be, hogy nem ismerem a város minden lakónegyedét, gyakran nem tudom, melyik utca hol van, így szükségem van a segítségre. Nagyvárosban a családlátogatás sajátos „műfaj". Falusi gyülekezetben szolgáló kollégáink elmondása szerint náluk jóval áttekinthetőbb módon, kevesebb gondot okozva zajlik ez. Egy-egy utcában futótűzként terjed a hír, hogy jön a pap, és az emberek felkészülnek, várják a látogató lelkészt. Kolozsváron természetesen előre be kell jelentkezni, egyeztetni kell a programot, mert ha nem, könnyen megtörténhet, hogy a lelkész a bezárt ajtót nézi szomorkásan. Így ez fokozottabb szervezést és odafigyelést igénylő feladat.

A meglátogatott családokban milyen problémákkal szembesülsz leginkább?

A gyülekezet nagy és sokszínű, ezért a gondok is családról családra különböznek. Vannak időseink, akik igen sok segítségre szorulnak. Vannak betegeink, akiknek szintén fokozott segítségre van szükségük. Ám a legnagyobb gond számomra a gyakori igénytelenség, illetve az egyházról kialakított sztereotip kép. Eszerint a pap az egyházzal együtt amolyan „szolgáltató". Ha jön a pap, úgy teszünk, mintha érdekelne a dolog, ám aztán minden marad a régiben. Én ezen változtatni kívánok küzdeni. Nem akarok hivatalnok lenni, akit eltart a társadalom azért a 2000 évért, amit az egyház túlélt. Sokkal inkább azt szeretném, hogy segítsek az embereknek megfogalmazni a maguk számára a hétköznapi léten túli kérdéseket, és segítsek nekik felébreszteni magukban a teljesség utáni vágyakozást.

A kő, amelyről a legenda szerint Dávid Ferenc egyházalapító egykor Kolozsvár lakosságához beszélt, a belvárosi unitárius templom bejáratánál áll. Hányan kíváncsiak rá évente? Mit kínál az érdeklődőknek, a turistáknak az egyházközség?

A kő valóban az egyik legerősebben élő unitárius legendát őrzi. Egyik tervünk a látogatók felé történő nyitás. Főleg nyáron látogat el néhány turistacsoport a templomba, és nézik meg a követ, ám sajnos nem nagyon tudnak létünkről az „idegenek". Ezen változtatni kellene. Dávid Ferenc kövén kívül igen sok más érdekesség is látható a templomban. Ezeket az értékeinket meg kell mutatnunk a világnak. A délutáni istentiszteleteink során többször megtörtént, hogy román anyanyelvűek és más vallásúak is bejöttek a templomba, alaposan körülnéztek, majd amikor kifelé indultak, elmondták, milyen szép ez a templom, valamint mosolyogva tették hozzá: sok évtizede laknak ebben a városban, de ebben a templomban még nem járhattak. Terveink szerint ezt meg kell változtatni. A templom az Úr tiszteletére épített ház, amit meg kell mutatni mindenkinek, és el kell mondani, hogy az ősök mekkora erőfeszítések árán – pénzt, erőt és vért nem sajnálva – építették fel.

Az Ádámosi Unitárius Egyházközség fájdalommal tudatja, hogy egykori gondnoka, id. Bordi András elköltözött az élők sorából.

Bordi András 1939-ben született Ádámoson. Iskolái elvégzése után a dicsőszentmártoni vegyi kombinátban dolgozott mozdonymechanikusként. 1970-ben feleségül vette Bilka Katalint, a házasságból két fiú (András és Huba) született. Az 1980-as évek második felétől Bordi Andrást az egyházközség keblitanácsosi tagsággal ruházta fel. A keblitanácsnak – választás által vagy hivatalból – élete végéig tagja maradt. 1990-ben még többre bízták, hiszen az egyházközség világi vezetőjévé, gondnokává választották. 2003 tavaszán a tisztújítás során nem vállalta tovább a gondnoki tisztségre való jelölését. A tizenkét év gondnokság valóban megpróbáló munka volt, hiszen ez időszakban három rendes lelkész és a közöttük levő beszolgálási alkalmak során a gondnok jelentette az összetartó erőt az egyházközségben. Ebben az időszakban kellett visszaszerezni az egykor elkobzott egyházközségi földeket, erdőket; azokat megmunkálni; templomot, papilakot javítani. Mindebben Bordi András gondnoksága sikeresnek mondható.

Kivette részét az egyházkör munkálataiban is, hosszabb ideig tagja volt az Erdélyi Unitárius Egyház Zsinatának, valamint a Főtanácsnak is.

2008 őszén daganat miatt megműtötték, 2009 őszén a rettenetes betegség kiújult, s így a beteg néhány hónapi fájdalmas szenvedés után, 2009. december 30-án visszaadta lelkét Istennek. 2010. január elsején kísértük utolsó útjára, s testét megpihentettük az ádámosi temetőben. Emlékét őrizzük. (*F. D. A.*)

Gyerekgondok viselése

Idejében kell megtanulni a mozgás szeretetét

Hétfő és csütörtök délutánonként a székelykeresztúri egyházközség szociális otthonában játékok között sok kisgyermek ugrál, tornászik. A Gondviselés Segélyszervezet területi irodájában Dobos Katalin gyógytornász gyermektorna-foglalkozást tart óvodás és kisiskolás korúaknak. A mozgás a kisgyermekek egyik legfőbb tevékenysége kell hogy legyen. A gyógytornász véleménye szerint nagyon oda kell figyelnünk a gyermekeink

folytatás a 16. oldalon

Gyerekgondok viselése

folytatás a 15. oldalról

mozgás-lehetőségére. A képernyő előtt üldögélés okozta mozgásszegény életmód, az igénytelenség, az iskolai oktatás kedvezőtlen feltételei maguk után vonják a különféle mozgásszervi betegségek kialakulását, kiváltképp a gerinc területén. A gyermeki gerincet tartó izmok nem megfelelő működése, erőtlensége tartáshibákat, különböző síkú és irányú gerincferdüléseket okozhat.

Főként tartásjavító és -erősítő gyakorlatokat végeznek a foglalkozások során, amelyek aerobik-alaplépéseket és nagyon sok játékot tartalmaznak, de gyógytorna-elemeket is (pl. a lassan népbetegséggé váló lúdtalp megelőzésére). Ezáltal a kicsik játékos formában sajátítják el a gerincet stabilizáló izmok megfelelő erősítését és nyújtását. Társas és egyéni gyakorlatok, versenyek, csoportos játékok sarkallják őket arra, hogy egyre többet tornásszanak.

Andrási Erika gyógypedagógus szerint a mozgás segíti az idegrendszer érését és a személyiség fejlődését. Fontos szempont a csoport ösztönző ereje is, ami pozitívan hat a gyermekek személyiségére, így idővel a félénkebbek is egyre nyitottabbá, együttműködőbbé válnak. Ha felkeltik a gyermekekben a testedzés iránti igényt, akkor szervezetük fokozatosan ellenállóbbá, teherbíróbbá, erősebbé válik. A Székelykeresztúron elindított gyerektorna célja éppen ez: a Gondviselés Segélyszervezet által működtetett foglalkozás segít kialakítani és fejleszteni a helyes, egészséges testtartást, és játékos módon szeretteti meg a gyermekekkel a mozgást. *(P. Dávid Tünde)*

Keresztúri Kismamaklub

A Keresztúri Kismamaklub tavaly októbertől működik a székelykeresztúri unitárius egyházközség szociális otthonában, amely egyúttal a Gondviselés Segélyszervezet területi irodája is.

A klubot a segélyszervezet működteti, házigazdái Andrási Erika gyógypedagógus, Biró Enikő gyermekgyógyász szakasszisztens, Simó Orsolya szociális munkás, akik érdeklődő kismamák és babáik számára kívánnak segítséget nyújtani a kedd délelőttönként tartott foglalkozások által.

A találkozások szerves része egy-egy tematikus előadás vagy problémafelvetés, ezeket közösen beszélik meg a jelenlevők. A beszélgetések során a fiatal édesanyák és a gyermekáldásra váró asszonyok önbizalma erősödik, lehetőséget kapnak a tapasztalatcserére, a klubban kialakult „közösségi háló" biztonságot, erősítést nyújt számukra szülői szerepkörükben. Ezért a találkozásokon időt szentelnek személyes élmények és tapasztalatok megosztására, ami megerősíti a kismamákban a „sorstárs-közösség" érzését. Nagy hangsúlyt fektetnek emellett a „ringató" foglalkozásokra azért, hogy a kismamák könnyen énekelhető és zeneileg értékes dalanyagot sajátítsanak el, ismerjenek meg magyar mondókákat, hagyományos ringató játékokat. Az énekszó, a közös ölbeli játék ugyanis a kicsik „lelki tápláléka" kell, hogy legyen. A foglalkozások oldott légkörében jó példát kapnak az anyukák a legkisebb gyerekek zenei nevelésére is. Megismernek néhány módszertani tudnivalót anélkül, hogy „kimódolt, tudományoskodó" lenne a közös éneklés és játék. A kellemes légkörben bátran énekelnek együtt a szülők és a gyermekek, ez a kellemes hangulat később beépül mindennapjaikba. A klubtagok igényei szerint orvosok, logopédusok, gyógytornászok, tanítók, óvónők is bekapcsolódnak a foglalkozásokba. A kismamaklub „kiegészítéseként" babamasszázs-csoport is működik Biró Enikő okleveles babamasszőr vezetésével. *(P. Dávid Tünde)*

Múltidézés – kerek évfordulók éve

A 2010. esztendő, amelynek küszöbét nemrég léptük át, rendkívüli ünnepi alkalmakat tartogat az unitárius nőszövetség számára – bátran nevezhetjük a kerek évfordulók évének. Visszatekintve közeli és távoli múltunkra a következő évfordulókról érdemes megemlékeznünk: száz éve, 1910-ben jött létre az unitárius nőszövetség; húsz éve, 1990-ben alakult újjá; tíz éve, 2000-ben jelent meg a *Nők Világa* című kiadványunk első száma; öt évvel ezelőtt terveztettük az UNOSZ logóját.

Lehet, hogy a világ más tájain élők nem értik, miért foglalkozunk olyan sokat mi, erdélyiek, magyarok a múltunkkal, miért fontos nekünk a jeles évfordulókat megünnepelni. Valóban: a napilapokat böngészve szinte nem telik el egy hét, hogy ne olvasnánk híradást szervezetek, épületek, műemlékek fennállásának évfordulójáról, megemlékezésekről múltbeli jeles személyiségek vagy események kapcsán. Miért?

Mások gondolataival próbálok válaszolni a kérdésre, olyan megfogalmazásokkal, amelyekkel nemcsak hogy egyetértek, de együtt is *érzek*:

„Az a nép, az a közösség, amely nem tanul múltjának a hibáiból, kénytelen azokat megismételni." „A múlt nem mögöttünk van, hanem alattunk, azon állunk." „A kisebbségi sorsban az önazonosság tudatának megtartásában a közös múlt mint összetartó erő felértékelődik."

Múltidézésünk akkor lenne káros, ha úgy gondolnánk: elődeink érdemei kiváltságokra jogosítanak fel, ha túlzott önbecsülést eredményezne, illetve mások lenézését, s a múlt tárgyilagos megítélése helyett a jelen érdekei szerint állítanánk be a múlt történéseit.

A mi nőszövetségi megemlékezéseinknek nem célja az efféle, szűk látókörű múltidézés. Elődeink és a magunk eredményei további kitartó munkára, helytállásra, áldozatválla-

lásra kell hogy ösztönözzenek minket a jelenben s a jövőben. A múltunkat, hagyományainkat megismerni, azoknak a munkáját megbecsülni, akik jó példával előttünk jártak, egyenesen kötelességünk.

Az évfordulók jelentőségéről röviden megemlíteném a következőket:

A megemlékezések sorából kiemelkedik a centenárium, amelynek méltatására külön emlékünnepség keretében kerül sor Kolozsváron 2010. október 16.-án. Az unitárius nőszövetség megalakulásának jelentőségét az a cél határozza meg, amelyet az alapszabályzat így fogalmaz meg: az unitárius nők valláserkölcsi alapon álló, öntudatos egyháztársadalmi munkára való megszervezése.

A 20. évforduló alkalmat ad megemlékezni arról, hogy az Egyházi Képviselő Tanács 1990. február 22-i határozata életre hívta az 1948-ban kényszerből megszüntetett egyházi egyesületeket, köztük az Unitárius Nőszövetséget, és a Nőszövetség központi szerveinek megalakítására Zsakó Erzsébet főtanácsi tagot kérte fel. Ezzel párhuzamosan megindult az alulról való szervezés, az egyes egyházközségekben rendre megalakultak a helyi nőszövetségek.

Tíz évvel ezelőtt a magyarsárosi millenniumi UNOSZ-konferenciára megszületett a *Nők Világa* kiadványunk első füzete, és azóta teljesen önkéntes munkával, folyamatosan megjelent évente három száma, 2009-től négy. A növekvő igénynek köszönhetően az évek folyamán a példányszám megnőtt, 500-ról 1000-re. A lapot nők írják főként nőknek, nőket érdeklő témákról.

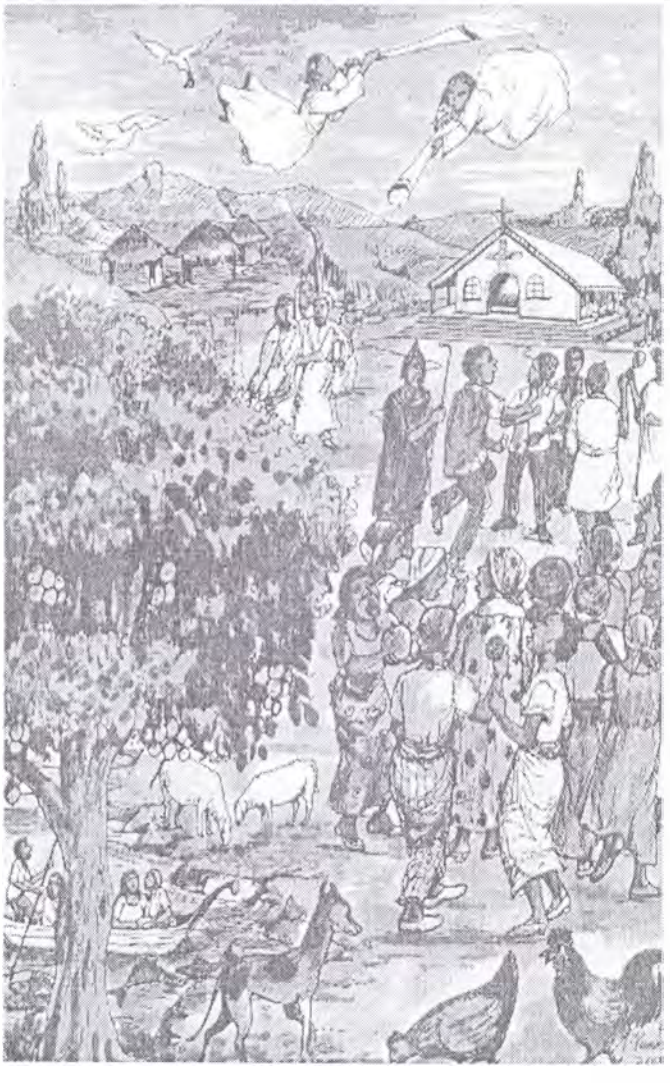
Öt éve a küküllődombói közgyűlés többségi szavazattal elfogadta az UNOSZ logóját, Metz Judit képzőművész megragadóan ötletes alkotását, amelyet azóta is büszkén használunk.

Minden nőszövetségi tagnak kívánok tevékenységben és eredményekben gazdag 2010. esztendőt! Ne feledkezzünk meg az előttünk járókról, legyen a mi múltidézésünk tanulságos, ösztönző, jelent és jövőt építő!

Asztalos Klára

A Nők Világ-imanapjának liturgiáját az idén a kameruni asszonyok állították össze.

Minden lélek dicsérje az Urat!

Kamerun Nyugat-Afrikában, a Guineai-öböl belső területén fekszik, viszonylag kis szakaszon érintkezik a tengerrel. Nevét portugál tengerészektől kapta, akik 1472-ben érték el az itteni partot. Feltűnt nekik a Wouri-folyóban élő sokféle rák, és elnevezték Rákfolyónak, portugálul Rio dos Camarõesnak. Ebből ered a Kamerun név.

Domborzata változatos. Déli részén a Kamerun-fennsík helyezkedik el, amely a Kongó-medencét körkörösen körülvevő küszöbrendszerhez tartozik. Az ország északi területein terül el az Adamaua-felföld. A Kamerun-hegység vulkáni övezete már a szomszédos nagytájhoz, Felső-Guineához tartozik, és a Csád-tó medencéje is inkább a szudáni tájakkal mutat rokonságot. Az ország észak-déli kiterjedése meglehetősen nagy, ennek köszönhetően a növénytakaró is széles skálán változik. Vannak kaszálók, legelők, szavanna, trópusi erdőség. Méltán nevezik Kamerunt „Kis Afrikának", hisz itt megtalálható a kontinens minden éghajlati zónája. Az éghajlat mindenütt trópusi ugyan, de a csapadékmennyiség délről, a partvidékről észak felé haladva egyre kevesebb. Míg délen a száraz évszak nagyon rövid, addig északon ugyanez az esős évszakra jellemző. Ahogy a csapadék fogy, egyre szárazabbak az erdők, és az északi síkságot már magas füvű szavanna fedi, tüskés bozótokkal tarkítva.

A nagy kiterjedés és a változatos természeti feltételek miatt sokoldalú mezőgazdaság jött létre Kamerunban, az árutermelés viszont jobbára az ország déli területeire összpontosul. A parti síkságot és az azzal határos domb- és hegyvidékeket trópusi esőerdő fedi. Az esőerdő kiirtása még nem öltött óriási méreteket, de a kitermelt fa

folytatás a 18. oldalon

Jakabházi Vera

Minden lélek...

folytatás a 15. oldalról

így is nagy bevételeket hoz az országnak. Kisebb ültetvényeken foglalkoznak a kávé és kakaó termesztésével. A nyugati területeken, nagyobb ültetvényeken banánt termesztenek, jelentős mezőgazdasági növény továbbá az olajpálma, a nyersgumi és a tea is, utóbbi leginkább a Kamerun-hegy lejtőin található meg, mert a Kamerun-hegység vulkanikus talajai nagyon termékenyek. Az északi területeken már inkább a külterjes állattenyésztés a jellemző, de az alacsonyabb területeken megindult a gyapot és a köles térhódítása is.

Közigazgatásilag Kamerun tíz tartományból áll, az országban több mint 280 népcsoport él. Délen élnek a bantuk, Közép- és Észak-Kamerunban a semibantuk, csádik és szudáni népcsoportok. Kamerun sok kis etnikum hazája. Mintegy 240 helyi nyelv és ugyanannyi kultúra él az országban. Hivatalos nyelve a francia (80%) és az angol (20%). A helyi nyelvek és az európai nyelvek keverékeként ún. pidzsin nyelven beszélnek.

A lakosság 25%-a protestáns, további egynegyede katolikus és 20%-a muszlim. A muszlimok az ország északi részén élnek. Az ország lakosságának mintegy 40%-a írástudatlan, annak ellenére, hogy van iskolakötelezettség. Főleg a nők helyzete hátrányos, hisz tudatlanságuk miatt zsarolhatóak. Sok kislánynak reggel, tanítás előtt rengeteg feladatot kell teljesítenie a háztartásban, a mezőgazdaságban, kisebb testvérei ellátásában, zöldség- és gyümölcs-árusításban. Így legtöbbjük olyan fáradtan kerül iskolába, hogy nem képes a koncentrációra. Nemigen törődnek ezekkel az elcsigázott lányokkal, hisz úgyis férjük tulajdonát képezik majd. Végzetes következményei vannak ennek az életmódnak: gyenge tanulmányi előmenetel, számos kudarc, kiskorú bűnözés, prostitúció, túl korai házasság és nem kívánt terhességek.

A kameruni asszonyok a 150. zsoltár 6. versével („Minden lélek dicsérje az Urat!") hívnak Isten magasztalására. Az imanapi liturgiában kifejezésre jut a kameruni asszonyok mélységes hite. A nőket, lányokat érintő erőszak, a természeti katasztrófák – földrengés, árvizek, szárazság – ellenére bátorságot akarnak önteni sorstársaikba, hogy őrizzék meg Istenbe vetett hitüket, lássák meg a világban a szépet és a jót, és legyen bátorságuk változtatni a rossz dolgokon. Felkérik a Föld nőit, lányait, hogy zenével, tánccal ünnepeljék a közös imanapot, hogy az ő sorsukon okulva imádkozzanak, és imádkozva cselekedjék a jót.

Az imanap jelképe egy 38 éves kameruni művész, Yangeh Emmanuel festménye. A képen nők, férfiak, angyalok, állatok, növények láthatók. Ki-ki a maga módján dicsőíti az Istent. A férfiak jó hangulatban társalognak, a nők táncolnak, énekelnek. Vannak, akik most csatlakoznak hozzájuk. Még az állatok is vidámak. Ünnepnap vagy vasárnap lehet, amikor a munka szünetel, s a gondokbajok egy időre feledésbe merülnek. Templomba igyekeznek vagy éppen istentiszteletről jönnek. Ekkor vannak együtt Afrika sok részén az egyházi közösség tagjai. Az előtérben egy terebélyes fa látható, amely árnyékot és gyümölcsöt kínál az arra járóknak. A művész vallomása szerint ez a fa Istent jelképezi, Istent, aki minden jó forrása, aki mindig védelmet, segítséget nyújt az embernek. Csak Őbenne bízhatunk, ezért dicsőíti Őt minden lélek ezen a Földön.

„Hogy jusson szeretet mindenkinek"!

Ez lehetne a székelyudvarhelyi belvárosi unitárius asszonyok jelmondata ebben a nehéz gazdasági időszakban is. Sokrétű tevékenységünk egyik fontos részét képezi a szociális gondok enyhítése az idős vagy egyedül élő személyek körében. Éppen ezzel a céllal már három évvel ezelőtt arra gondoltunk hogy az advent időszakában szólítsuk meg a templomba járó híveket azzal a kéréssel, hogy adakozzanak a négy adventi vasárnapon a szeretetkosárba és az összegyűlt összegből a nőszövetségi tagok alapélelmiszereket vásárolunk, elvisszük az idős és nehéz helyzetben lévő családoknak, hogy egy kis örömet, reménységet nyújtsunk a nehéz napokban. Így sikerült 50 darab csomagot összeállítani a begyűlt összegből és meglátogatni a rászorulókat. A látogatások alkalmával a beszélgetések során megismerkedhettünk az illető személyekkel, családtagokkal, és lelki vigaszt nyújtottunk a szürke hétköznapokban. A meglátogatott személyek imába foglalták a hála szavait, és köszönetet mondtak a kapott segítségért.

Ezt a jó szándékot fokozta a Németországból érkezett segítség is, amelyet a bajorországi családok állítottak össze, amelyből az udvarhelyi családok is részesültek és ebből a belvárosi unitárius egyházhoz 80 darab jutott. Ennek kiosztásában is segédkeztünk. Leértesítettük az érintetteket, vagy személyesen vittük el saját autóval a csomagokat a rászorulóknak. Megrázó élményekben volt részünk a látogatások alkalmával: ágyhoz kötött betegember, aki felkelni sem tud az ágyból, egyedül élő idős asszony, aki napokig nincs kivel beszélgessen, idős asszony, aki nem tudja kifizetni a gázszámlát, egyedül élő idős asszony, aki szeretne templomba járni, de mozgásképtelen, idős férfi, aki még soha nem kapott semmiféle külső segítséget és még sokan mások.

Mindenki nagyon hálás volt a kapott segítségért és könnyes szemmel köszönték az egyháznak és a nőszövetség tagjainak hogy szeretetet, kedvességet reményt nyújtottak a nehéz napokban. Sajnos nem jutottunk el mindenkihez, de a kezdeményezés jó volt, és reméljük, hogy további összefogással, jóakarattal és segítségnyújtással majd a következő alkalommal meglátogathatunk sok idős személyt azzal a céllal, hogy „jusson szeretet mindenkinek".

Blénessy Jolán

Itt a Versmondó- és népdaléneklő verseny!

Mire e sorokat olvassátok, már javában zajlanak az előkészületek az idei Versmondó- és népdaléneklő versenyre, amelyre Székelykeresztúron kerül sor február 26-a és 28-a között. A rendezvényre minden egyletből két személyt várnak, egy versmondót és egy énekest.

A versmondók két verssel kellett hogy készüljenek: az egyiket teljesen szabadon választhatták, míg a másikat a következő költők versei közül: Kosztolányi Dezső, Reményik Sándor, Faludy György és Váci Mihály. A tavaly bevezetett követelmény egyik célja, hogy ezáltal évente megpróbálják felhívni a figyelmet jeles költőinkre, és a kerek évfordulók kapcsán külön is emlékezzenek rájuk. Idén 100 éve született Faludy György (1910–2006), 120 éve Reményik Sándor (1890–1941), 125 éve Kosztolányi Dezső (1885–1936) és 40 éve hunyt el Váci Mihály (1924–1970).

A népdalosok egy 5+1 népdalból álló listát kellett hogy összeállítsanak, amelyből egyet (ezt jelöli a +1) szabadon elénekelnek, a másikat (az 5 közül egyet) a bíráló bizottság választja ki a listáról.

A következő lapszámban részletes beszámolót közlünk a lezajlott versenyről.

Fülöp Júlia

Újraindul az ifjúsági vezetőképző-sorozat

A korábbi évekhez hasonlóan az ODFIE idén is meghirdeti a vezetőképzők sorozatát. A vezetőképző célja, hogy megfelelő ismeretekkel, gyakorlati tudással lássa el mindazokat, akiket érdekel az egyletezés, szeretnék helyi szinten fejleszteni, rendszeresíteni az egyleti munkát, és tudni akarják, hogy mi fán terem a szervezetfejlesztés, -építés stb.

A vezetőképző négy hétvégére szól, négy különböző témakörben, a következők szerint:

1. helyi egyletek működése és belkapcsolatok (avagy hogyan lehet működtetni az egyletet, s milyen hálózat vesz körül, amely segíthet);
2. rendezvényszervezés (avagy miként szervezzünk ezt-azt helyi és egyházköri vagy épp országos szinten);
3. konfliktuskezelés és szervezetmenedzsment (avagy miként alakítjuk kapcsolatainkat csapaton belül s milyen rendszerben dolgozunk egymás közt);
4. adományszervezés, külkapcsolatok (vagyis hogyan szerezzünk pénzt a terveinkhez, kikkel érdemes felvenni a kapcsolatot stb.).

A vezetőképző négy szakasza egymásba kapcsolódik, ezért a jelentkezőknek feltétlen ajánlott mindeniken részt venni. Természetesen a rendkívüli helyzetektől eltekintünk, de az alapvető cél az, hogy olyanok iratkozzanak be, akik vállalják, hogy mind a négy alkalmon részt vesznek. A vezetőképző ismeretanyagát az ODFIE jelenlegi és korábbi vezetői, illetve szakemberek biztosítják. A négy hétvége időpontja a következő: március 5–7., április 16–18., május 7–9. és június 4–6. Állandó helyszínt még nem jelöltünk ki, de mindenképp valamelyik székelyföldi településen tartjuk majd e vezetőképzőket.

Az érdeklődők február 20-ig jelentkezhetnek az ODFIE központi székhelyének elérhetőségein, vagy Kertész Ágnesnél (0733505878, 0752808196, k.agica@yahoo.com) és Fülöp Júliánál (0747586514, f_julcsi@yahoo.com). A beiratkozási díj a négy alkalomra összesen 50 lej, ezt legkésőbb az első vezetőképző helyszínén kell kifizetni. A jelentkezéshez kérjük, írjátok meg elérhetőségeiteket és a képviselt egyletet (ha van ilyen). A határidőig bejelentkezett résztvevőknek további tájékoztató leveleket küldünk. (*Rácz Norbert*)

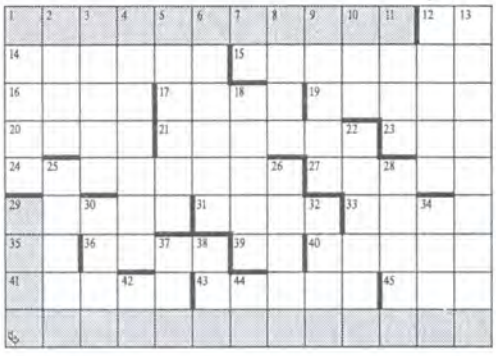
Egyletlátogató körutak

Az immár hagyományossá vált egyletlátogató körutak mind a hat egyházkörben 2010-ben is folytatódnak. Ezek tervezett időpontjai:

- Mamut-körút (a legnagyobb, minden köri képviselő jelenlétével zajló egyleti körút): január 31. – február 3.
- Marosi és küküllői egyházkörök: március 12–14.
- Kolozs-tordai egyházkör: március 19–21.
- Háromszéki egyházkör: március 26–28.
- Székelyudvarhelyi egyházkör: április 9–11.
- Székelykeresztúri egyházkör: április 16–18.

Körutazókra mindig szükség van! Ha időd és kedved is van körutazni, szólj legkésőbb az adott körút előtt két héttel. Az esetleges változtatások jogát a belkapcsolatok felelősei fenntartják. Kertész Ágnes (0733505878, 0752808196, k.agica@yahoo.com) és/vagy Pájer Gyuri (0733505882, 0748684983, pajergyorgy@yahoo.com) szükség esetén további részletekkel szolgál. (*Kertész Ágnes*)

Színházban

A páholyban egy idősebb hölgy megszólítja a mellette ülő urat:

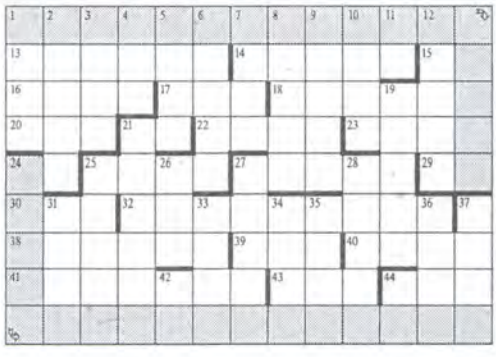
– Bocsánat, kedves uram, véletlenül ráültem a távcsövére!

– Nem tesz semmit, asszonyom! – válaszol az úr. – ... ! *(A folytatás a rejtvényben.)*

Vízszintes: **1. A poén első része.** 12. Német rohamosztag volt. 14. Gyengén termő magyar búzafajta. 15. Gépet kenő. 16. ... Arthur, távolkeleti kikötő. 17. Olasz filmrendező. 19. Akinek nincs ez az érzéke, az nem viccel, nem kacag. 20. Régi török súlymérték. 21. Bogár testrésze. 23. Állami illeték. 24. Néma. 27. Orosz teherautómárka. 29. Csúfondáros. 31. Gabonát vág. 33. Farkas..., Tamási Áron szülőfaluja. 35. Széken helyet foglal. 36. Ócskaság, régiség. 39. Üres tár! 40. ... Daszajev, a kijevi Dinamo kapusa volt. 41. Konyhai edény. 43. Vihar. 45. Győri klub.

Függőleges: 1. Unalmas vicc jelzője. 2. Hamis indok. 3. A fej hátsó része. 4. Tanítás. 5. Hirtelen megáll. 6. Zenei kifejezés: három hang éneklése két időérték alatt. 7. Közelre mutató névmás. 8. Kenőanyag. 9. Ilók mesebeli társa. 10. Portéka. 11. Az örök város. 12. Mosószer. 13. Szériában ismétlődő. 18. Rajt. 22. Durva posztó. 25. Futását Vörösmarty írta meg. 26. Kábítószer. 28. Francia festő volt, de NDK-s motor is. **29. A poén befejező része.** 30. Az egyik oldal. 32. Ókori nép volt. 34. Becézett Katalin. 37. Kerti szerszám. 38. Kapus bánata. 42. Juttat. 44. Páratlan rugó !

Doktornál

Bemegy a székely a doktorhoz:

– Doktor úr! Két éve voltam itt a reumámmal, és akkor azt tetszett mondani, hogy kerüljem a nedves helyeket...

– Így van bácsi, és?

– ...? – kérdez a székely. *(A poén a rejtvényben.)*

Vízszintes: **1. A poén első része.** 13. Germán nép volt. 14. Trója, másképp. 15. Arany vegyjele. 16. Férfinév. 17. Regényszerző. 18. Izgalmas út. 20. Tengeri halfajta. 21. Numero, röviden. 22. Számítógép-tartozék. 23. Ceruza, régiesen. 24. Milligramm. 25. Fát metsz. 27. Népi hosszmérték. 29. Mutatószó. 30. Határozatlan névelő. 32. Más ruha felvevése. 38. Kiskorú. 39. Felső végtag. 40. Nem áll biztosan. 41. Székről felemelkedő. 43. Lámpás is készül belőle. 44. Szántóeszköz.

Függőleges: 1. Katolikus főpap. 2. Hangosan sír. 3. Királyi ülőke. 4. Nemzetközi segélykérő jel. 5. Szalonnából olvad. 6. Nagy bankjegy. 7. Kiabál. 8. Kölcsönvesz. 9. Pápai korona. 10. ... me tangere, latin szállóige. 11. Spanyol és norvég autójel. 12. Massenet operája. 19. Erősen mérgező kémiai elem. 21. Erdélyi folyócska, a népdalban „zavaros". **24. A poén befejező része.** 25. Gyomrába juttató. 26. Etele, becézve. 27. Létre-hoz. 28. Orvosi kés. 31. Jöjj, régiesen. 33. Kis termetű édesvízi halfajta. 34. Londoni képtár. 35. Mindig tartó. 36. Későre. 37. A bikavér városa. 42. Málha része! 44. Spanyol és máltai autójel.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

Januári rejtvényeink megfejtése: *Feledékenység:* „Micsoda pech, én meg elfelejtettem"; *Macskák a tetőn:* „Szevasztok, csajok, megjött télapó!"

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Hírek, Ifjúsági Oldal)

Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.
A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail: unitariuskozlony@gmail.com
A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.
15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Lapszámunk szerzői: **Andrási Erika** gyógypedagógus (Székelykeresztúr), **Blénessy Jolán** óvónő (Székelyudvarhely), **Fülöp Júlia** teológiai hallgató, egyetemi–ifjúsági lelkész (Kolozsvár), **Jakabházi Vera** tanár (Segesvár), **Kertész Ágnes** diák, ODFIE-köri vezető (Fiatfalva), **Kocsis Tünde** tanár, egyetemi hallgató (Marosvásárhely), **Lőrinczi Gizella** egészségügyi asszisztens (Alsóboldogfalva), **Lőrinczi Károly** ny. lelkész (Aranyosrákos), **Orbán F. Dezső** lelkész (Gyepes), **P. Dávid Tünde** újságíró (Székelykeresztúr), **Rácz Norbert** lelkész (Kolozsvár-Belváros), ODFIE-elnök, **Szabó László** lelkész (Szind–Kolozsvár).

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 20. (80.) évf.
3. szám. 2010 március
Ára: 1,50 lej

A tartalomból:

3 *Asszonybeszéd*

7 *Interjú Dimény Józseffel*

9 *Új emlékjel Bolyai Jánosnak*

13 *Vargyasi centenárium*

Feszültség és tökéletesség

„Gyakran érzem azt, hogy – akár magánéletünkben, akár közösségekben – *mi magunk keressük a problémákat*, a nehézségeket. Mintha mi magunk akarnánk fájdalmakat! Mi magunk »keltjük a feszültséget«" – véli Koppándi Benczédi Zoltán a tökéletességhez való emberi viszonyulásunk margóján, *„Erőt adott és mi itt lehetünk"* című írásában. Isten tökéletessége előtt hajoljon meg minden fej! De ne a csüggedés gesztusa legyen ez, hanem az alázatos elszegődésé: „az ember hivatása, hogy a világ tökéletesedésében aktív szerepet vállaljon, Isten munkatársává nemesedjék."

Közlöny-olvasók számára talán kevéssé megszokott téma, de a változó idő sodrában érthető módon egyre aktuálisabb a „lelkésznő-kérdés". Vida Rozália a nemek viszonyának egyházi leképeződéséről ír *Asszonybeszéd* című cikkében. Szeretettel, türelemmel, de a méltatlan megkülönböztetések fölött szemet nem hunyva mondja: „Hihetetlenül nagy lehetőség van abban, hogy férfi és női lelkészek szolgálnak Egyházunkban, csodálatos egyensúly jöhet létre. […] Egyházi életünk egy olyan legénylakáshoz hasonlít, amelynek tulajdonosa eljegyezte magát, de lakásában még nem állandósult az asszonyi jelenlét. A női parfüm illata már ott lebeg, de ez még a lány illata, ígérete – nem asszonyának erőteljes jelenléte."

Tizenhat lelkész vélekedéseiből rajzolódott ki erdélyi települések unitárius közösségeinek derű- és borúlátási „látlelete" Jakabffy Tamás *És nálunk?* című írásában. A kérdezősködésre az adott okot, hogy egy tavalyi, széles körű felmérés eredményei szerint a Magyarországon élő magyarok 34%-a látja sötéten a jövőjét, s minthogy Románia nem szerepelt a 120 (!) országban végzett vizsgálódás megkérdezettjei között, talán többeket érdekelhet, „mi a helyzet" nálunk. A válasz természetesen részleges, szociológiai szemmel kevéssé releváns, csupán amolyan „hangulatjelentés" – és kifejezetten a jövőpesszimizmus okait firtatja.

„A lelkész nagyon nagy emberismerettel kell hogy rendelkezzen, és kell lennie benne nagyfokú alázatnak is. A közösség szervezésén túl a konfliktuskezelő képesség is fontos. Adott helyzetben tudnia kell, mikor kell hallgatni és mikor kell beszélni. Össze kell tudnia békíteni embereket. Attól lesz valaki jó közösségi vezető, ha mindezekhez van valami érzéke. Ehhez még kell bátorság, az akarat arra, hogy békesség legyen" – válaszolta Sándor Krisztina kérdésére Dimény József alsófelsőszentmihályi lelkész. De hiszen ez nem is csak lelkészekre érvényes! – döbben rá máris az Olvasó,... és persze igaza van.

Templomi szépségek nyomában járva Kocsis Tünde marosvásárhelyi „felekezetközi" templomlátogatást tett. Tapasztalatok, tanulságok, benyomások, vágyak és ötletek sorjáznak cikke e lapszámunkban közölt 2. részében is. (U. K.)

„Erőt adott, és mi itt lehetünk"

Szögezzük le kezdettől fogva: a tökéletességről kiemelt bibliai vallomás Pál apostol szájából hangzik el, és a mögötte álló élettapasztalatot, vallásos élményt, munkásságot foglalja össze. Félreérés ne essék: nem kívánom szavait „csak" magamévá tenni, a magam személyére átültetni, de úgy érzem, jogosan remélhetem és hihetem, hogy a kedves Olvasóra is érvényes. Mert lelkészek, gondnokok, egyházi elöljárók, világi hívek egyaránt olvassák ezt a lapot, akik – kivétel nélkül! – felelősséggel tartozunk gyülekezeteink, egyházunk életéért.

A márciusi hónap a maga ünnepeivel és újjászülető jelképeivel valósággal arra kötelez, hogy szabadjára engedjük gondolatainkat, hangot adjunk tavaszi érzelmeinknek. Ilyenkor sokszor jutnak eszembe az író-költő szavai: „bármelyik órában eljöhet egy olyan pillanat,

„Nem mondom, hogy már elértem,
vagy hogy már tökéletes volnék;
hanem igyekezem, hogy el is érjem,
amiért meg is ragadott engem a Krisztus Jézus."
(Filippi 3,12)

amely csak a te pillanatod, műved kivitelének végzetszerűen kijelölt időszaka. Kényelem, szöszmötölés, gyávaság, lustaság néha késleltetik feladatod kivitelét, bár szíved mélyén tudod jól, hogy az idő telítve van azzal, amit rajtad keresztül el akar mondani. Egy pillanatot sem mulaszthatsz el, mert lehet, elmondja más helyetted, s talán nem úgy mondja el, ahogyan te jónak és igaznak hiszed. Tudományban, művészetben, irodalomban, közéletben vannak ilyen sürgető pillanatok, mikor egy igazságot ki kell mondani. S ha úgy érzed, neked szólnod kell, ne késlekedj, mint a rossz színész, aki elmulasztja a jelenet végszavát. Nemcsak műved van, hanem az idő is rendelkezésedre áll. Az időn belül megvan a te pillanatod, melyet nem szabad elmulasztani." (Márai Sándor: *Füves könyv*)

Eddigi tapasztalatom alapján azt látom, hogy unitárius emberekként általában nem mulasztjuk el a felkínálkozó alkalmakat. Mert bár szószékek magaslatáról is szólunk, leginkább a mindennapokban kell példásan jelen lennünk, amikor a kihívásoknak kell megfelelnünk. Szólunk a hívekhez, munkatársakhoz, szólunk a különböző hivatalok tisztviselőihez, szólunk építészhez, napszámoshoz, csordapásztorhoz. Gondnokokként szólunk, egyházfikként emeljük fel szavunkat. Szólunk hívekként a hűségünk által, odaadásunkkal és munkánkkal. Szólunk kétkezi munkával, szervezéssel, szólunk, mert a bennünk lakozó hit és Isten iránti tisztelet erre kötelez. Ebben a szellemben nevelkedtünk, ezt láttuk szüleinktől, ezt örököltük nagyszülőktől, csak ezáltal teljes a mi életünk, ezt követeli emberségünk – ott lenni az emberek lelkében, szeretetében. Ott lenni gyülekezetek élén, ott lenni a templompadokban, ott lenni hitünk által a mindennapi életben, és tehetségeink szerint sáfárkodni, munkálkodni. Ott lenni, és a jézusi eszmék megvalósítása által a Tökéletességet szolgálni.

Szeretett híveimnek gyakran szoktam beszédeimben elmondani, hogy meggyőződésem szerint minden ember jót akar, egy becsületesebb, tisztább világot szeretne megvalósítani. Meggyőződésemből adódóan természetesen gyakran érnek csalódások. De minduntalan hinni fogok ebben! A probléma akkor kezdődik, amikor lelkesedésünk lankad, amikor egyesek inkább a sikertelenségek, a kudarcok mezején érzik jól magukat, és ebben a környezetben alakítják ki számukra a megélhetés feltételeit. Gyakran érzem azt, hogy – akár magánéletünkben, akár közösségekben – *mi magunk keressük a problémákat*, a nehézségeket. Mintha mi magunk akarnánk fájdalmakat! Mi magunk „keltjük a feszültséget"! Olykor biz'Isten hajlamos vagyok elhinni, hogy ez a tökéletesedés felé vezető egyetlen járható út!

Pedig Isten teremtett világában mindennek megvan a maga helye, szerepe és hivatása. Semmi sincs „csak úgy", céltalanul, ok nélkül. Ő kezdetektől megvolt és mindörökké meg is marad. Emberi életünk egyetlen pont e végtelen intervallumban. Mi, emberek vagyunk azok, akik állandóan változunk. Ő mindenkor tökéletesen gondot visel minden teremtményére. Isten tökéletes – hangzik tanításunk gondviselő Atyánkról. Ez azonban nem jelenti azt, hogy távol áll tőlünk, elérhetetlen számunkra. S éppen amikor emberi hivatásunkra keressük a választ teremtett világában, unitárius szellemiségünkhöz híven valljuk, hogy „az ember hivatása, hogy a világ tökéletesedésében aktív szerepet vállaljon, Isten munkatársává nemesedjék." (*Unitárius Ösvény*) Jézus ezt legtalálóbban úgy fogalmazta meg, hogy „legyetek azért ti tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes." (Mt 5,48) Ő kijelölte számunkra a célt, a maga életével, tanításával, mindennapos munkásságával példát mutatott, bebizonyítva, hogy járható út ez. A jó hír számunkra az, hogy mindannyiunknak megadatik a lehetőség. Hivatásunk tehát Jézus tanítása nyomán az, hogy állandóan törekedjünk a tartalmasabb, gazdagabb, igazibb életre, azaz nap mint nap munkáljuk tökéletesedésünket. Ezáltal, hiszem, közelebb kerülhetünk Hozzá, a gondviselő Atyához.

Ugyancsak jó példa számunkra Pál apostolnak emberi alakja. Mert ugye gyakran elmarasztaló véleményként fogalmazódik meg bennünk az a megállapítás, hogy ő volt az, aki Jézus személyét olyan „elemekkel" gazdagította, amelyek homályba burkolták az ember Jézus nagyszerű alakját. De Pál apostolról el kell mondanunk azt is, hogy munkásságával igazán maradandót alkotott. Mert az a mód, ahogyan megalakítja a keresztény gyülekezeteket, ahogyan állandó látogatásaival vagy levelezéseivel gondoskodik azokról, mindörökre követendő példát ál-

lított az utókor elé. Gyakran saját kereszténnyé válása és keresztény léte példáján mutatta be, hogy *lehet* Isten közelségében élni, s ezt belső magatartással igazolni.

Én vállalom, és bátran kijelentem, hogy mindazokat, akik olvassák ezt a lapot, valamiképpen megérintett, megragadott a jézusi evangélium tanítása. Mert épp az Ő tanításának szellemében értettük meg az új idők kihívásait, és munkánkkal, lelkesedésükkel, odaadásunkkal felvállaltuk egyházközségeink, egyházunk sorsát – s ezáltal a tökéletesedést. Tudom azt, hogy tehetségünk szerint igazgatjuk, vezetjük azokat, és *csakis* a jót akarjuk!

A tökéletességet életünk, munkánk által még nem értük el. De azt is tudom, hogy nap mint nap igyekszünk közelebb kerülni a kitűzött célhoz.

Persze tudjuk, nem könnyű mindig helytállni, az elvárásoknak megfelelően bizonyítani, példát mutatni. Gondold csak meg, milyen sokfajta csábítás hívogat útközben, hogy megpihenj, hogy félbeszakítsd utadat, mással törődj! Nézd csak az évenkénti beszámolókat, a népesedési mutatót, a keresztelések és temetések aránytalanságait, gondolj a pénzügyi nehézségekre, a folyamatos beolvadásra. Gondold el, hányszor emelünk akadályokat emberi hibánkból adódóan. Hányszor beszélünk gyülekezetek építéséről, netán virágzásáról, miközben a belső ellentétek szétmarcangolják energiánkat. Hányszor tudnánk a haladást szolgálni, de inkább az emberi gőg, büszkeség, konokság kerül előtérbe.

Ezek mindennapos gondok, amelyekkel szembe kell néznünk. Mégis, mindezek tudatában nekünk tovább kell mennünk az úton, hisz közösen és egyénenként feladatunk van! Nem tudhatjuk, mennyit élünk, egyáltalán lesz-e időnk a kitűzött célokat, álmokat megvalósítani. Ezért kell minden nap tovább mennünk, a tökéletesedés útján haladnunk. Egy lépéssel... egy arasznyival... egy kicsivel jobbnak, igazabbnak, becsületesebbnek lenni. S ha szólnunk kell, szerényen mondogassuk az apostollal: „Nem mondom, hogy már elértem, vagy hogy már *tökéletes* volnék; hanem igyekezem, hogy el is érjem, amiért meg is ragadott engem a Krisztus Jézus."

Február derekán hatalmas hólepel borította tájainkat. Vasárnap volt. Jómagam is az istentiszteletre készültem. A megszokott templomi cipő helyett a már jól bevált, vastag talpú bakancsot vettem elő. Templomunk a város fölé húzódó domboldal legfelső építménye. A felé vezető út gyermekkorom hosszú szánkópályáját juttatja eszembe. Lelkemet már azzal nyugtattam, hogy a zord időjárás sokakat otthon marasztal. A domboldal aljára érve szinte nem hittem a szememnek. Föltekintve idősödő férfiakat és asszonyokat láttam, amint a térdig érő hóban egyetlen ösvényt vágva lépkednek óvatosan. Csodálatos látvány! „Hála legyen a jó Atyának, erőt adott, és mi itt lehetünk..." – szólt egy nyolcvanhat éves bácsi.

Ezzel az egyetlen gondolattal akartam példázni mondanivalóm lényegét. Íme, bizonyos embereket miként tud „megragadni a Krisztus Jézus".

Koppándi Benczédi Zoltán

Asszonybeszéd

A „hosszú haj: rövid ész" mondás napjainkban nem túl egyértelmű. Ha azonban valaki azt hallja: *asszonybeszéd* (mellette a „hozzá illő" legyintéssel és szájbiggyesztéssel), akkor nyilvánvaló, hogy miről van szó. Mindenki tudja, bármiről van is szó abban a bizonyos beszédben, nem kell komolyan venni, semmi jelentősége sincs.

Kedves Uraim, vallják be férfiasan, hogy önökkel is megtörtént már efféle. Ha nem is pontosan a szót, de azt a negatív általánosítást, amit az asszonyokkal kapcsolatban összefoglal ez a kifejezés, mondták vagy gondolták.

Cserében én is „asszonyosan" bevallom: igen, velem is előfordult, hogy bizonyos helyzetekben általam megértőnek és bölcsnek vélt legyintéssel és nem igazán hízelgő gondolatokkal mondtam ki valakire, hogy – „férfi".

„Férfi és nő hogyan is érthetnék meg egymást?"

Karinthy azért teszi fel ezt a kérdést, mert szerinte mindkettő mást akar, tudniillik a férfi a nőt, a nő meg a férfit. Igen... hogyan is érthetnénk meg egymást? Nagyon különbözőek vagyunk.

A téma örök. Válthatják egymást kultúrák, népek, és pereghetnek az évezredek az idő homokóráján, semmivel sem lesz könnyebb objektíven beszélni erről sem férfinak, sem nőnek. Mindkét nem hajlamos a túlzásra, általánosításra. Azt azonban minden további nélkül el kell ismernünk, férfiaknak és nőknek egyaránt, hogy minden ember egyedi, megismételhetetlen lény. Tőlünk független okok miatt, Isten akaratából férfinak vagy nőnek születünk. Abban a pillanatban, sőt még *azelőtt*, az anyaméhben, ahol már kiválaszt minket az Úr, életünk egyik fővonala megadatott. Akár nőként, akár férfiként látjuk meg a teremtett világot, a bennünk levő részek összegeként jelenünk meg nemcsak a külső, hanem a belső színpadon is.

A világban a *férfi teremtőelv* és a *női teremtőelv* két világmozgató princípium. Természetesen nem „vegytiszta" állapotban van bennünk ez a két erő, mert hiszen minden férfiléleknek van női pólusa, és minden női léleknek van férfipólusa. Talán ebben keresendő a lehetőség, hogy bizony meg is érthetjük egymást. Megérthetjük egymást, mégpedig úgy, hogy közben megtapasztalhatjuk a különbözőségek adta isteni áldást.

A férfi teremtőelv fontosságát próbálom megérteni. Nem bonyolítom a dolgot, csak egyszerűen arra gondolok, milyen lenne a világ férfiak nélkül – és most nem elsősorban az em-

folytatás a 4. oldalon

Vida Rozália

„Asszonybeszéd"

folytatás a 3. oldalról

beri faj fennmaradásának kérdésére gondolok. Nem kell sokat elmélkednem... Borzalmas volna!

Előfordulhat, hogy elmérgesedik a viszony, és bizony nem szép dolgokat gondolunk, mondunk róluk. De kedves lányok, asszonyok, képzeljük el a világot apánk, társunk, fiunk, barátunk, tanárunk nélkül...

A női jelenlét fontosságán elmélkedve, tisztelt Uraim, kérem, képzeljenek el egy nők nélküli világot! Nem akarok hazabeszélni, de egyértelmű, hogy semmi értelme nem lenne az életnek az édesanyák, hitvesek, szeretők, lányok, nővérek nélkül.

Isten a nőt és a férfit *egymás társának* teremtette, Tőle jövő, hihetetlen nagy áldás az, hogy férfiak és nők alkotják az emberiség egészét. De... mint oly sok mindennel, ezzel is visszaéltünk.

Elsőség vagy partnerség?

Az emberiség abban a téveszmében élt – s egy része mindmáig –, hogy a férfi magasabb rendű, és kiosztotta a szerepeket. A férfiuralom több ezer éves önbizalmával osztódtak ki a szerepek. Nem mondok újat, ha emlékeztetem Önöket arra, milyen megalázó vélemény alakult ki a nőkről még a keresztény teológiában is – a páli teológiától kezdve! Sokaknak ez volt természetes, a férfiak éltek kiváltságukkal, és a nők önbizalomhiánnyal és passzivitással viselték sorsukat. De voltak olyanok is, akik megelégelték a dolgot.

Aztán felvirradt az „egyenjogúság" hajnala, ami sok jót hozott ugyan, de nemcsak azt. A szélsőségesség semmiben sem jó. A modernkori egyenjogúság-hajsza elbizonytalanította a férfiakat s a nőket egyaránt. Az egyenlőségi küzdelem rossz vágányra fut, ha nem az általános emberi méltóságért, egyenértékűségért harcol. A nők és a férfiak *egyenlő mértékben* értékesek, de *egyformák* sohasem lesznek!

A nő legyen nő, a férfi legyen férfi! Isten őrizzen minket attól, hogy egyformák akarjunk lenni. Adjunk hálát Istennek, amiért különbözőnek teremtett minket! Egészítsük ki, segítsük egymást, ki-ki a maga erősségével a másik gyengeségét. Ne gondolja senki azt, hogy bármelyikünk is értékesebb a másiknál.

Emlékezzünk csak vissza arra, amikor elképzeltük, milyen lenne a világ, ha nem lenne női vagy férfi „fele". Az Isten végtelen bölcsessége mutatkozik meg ebben is! A nagy egyensúly ebben az erőrendszerben akkor következik be, ha a két pólus kiegészíti egymást. Gondoljunk csak arra, hogy egymásrautaltságunkban mi, nők és férfiak micsoda teremtő boldogsággal tudunk egymásra találni.

„Jaj annak a betegnek, akit nem nők gyógyítanak, akit ők nem ajándékoznak meg, és jaj annak a szomorúnak, akit nem vidítanak fel ők." (Lope de Vega) Általában véve sokan egyetértünk a fenti megállapítással, beleértve a férfiak többségét is. A bajban levőknek szükségük van arra, hogy keblére öleljen egy asszony, és erőt adjon abból a csodálatos erőtartalékból, amely által életet tud „teremteni".

Mindannyiunk ősi vágya, hogy édesanyai szeretetet kapjunk. Elfogadó, mindent megbocsátó, semmit cserébe nem váró, feltétlen anyai szeretetet. Hogy betakarjanak takaróval és szeretetmelegséggel egyaránt. Eledelt adjanak elénk és biztassanak, amikor az élet csatateréről sebesülten térünk haza...

Szóval nyilvánvaló, milyen nagy szükség van az asszonyokra, de abban is nagyon sokan egyetértenek, hogy „maradjanak meg" a férfiak anyjának és feleségének, esetleg nővérének, lányának, vagy kedvesének.

Lelkészek és lelkésznők

Egyházunkban jónéhányan jelen vagyunk lelkésznőkként is, de a sajátos női megközelítési módok, „módszerek" még mindig háttérbe szorulnak. A gyakorlat azt mutatja, hogy kőkemény férfilogikára alapuló módszerek szerint állapítódik meg az irány, amerre tartunk.

A mindenkori egyházakban a mindenkori Péterek legeltették a nyájat. Karámot készítettek és oda terelték be a juhokat, mert rájöttek, hogy így könnyebb szemmel tartani, hisz nem kószálhatnak el. Ha valamelyiknek nem tetszett a karám és kiszökött, visszaterelték dogmák, írott és íratlan törvények juhászkutyáival. Farkasokkal ijesztgették, és a botot jóságosnak mondták. Azért néha elővették a furulyát, és megérintették a lélek húrjait is.

Jöttek azonban olyan Péterek is, akik máshogy akarták a nyájat legeltetni. És jöttek Jánosok és Istvánok, akik szeretetről beszéltek és mártíromságot vállaltak. Mint ahogy Veronikák és Máriák is jöttek, akik letörölték a verítéket, lezárták a halottak szemét és bebalzsamozták a testét.

Az idő múlásával sok minden változott gondolkozásban és életmódban.

Vannak dolgok, amelyek nem változnak. Ezekhez tartozik az is, hogy az embernek nem csak teste, hanem lelke és szelleme is van. Nemcsak testi, hanem lelki táplálékra is szüksége van. Márpedig az emberek keresik a lehetőségeket, hogy lelki életük megélésére új és még újabb megoldást találjanak. Az egyházi oldalon is komoly munkával folyik a megoldási lehetőségek keresése.

Ne felejtsük el azonban, hogy bármilyen hatalmas is a férfilogika, *Anya*szentegyházról beszélünk, nem pedig *apa*szentegyházról. Isten-, boldogság-, békesség-, életkereső emberek talán arra várnak, hogy keblére ölelje őket az Anyaszentegyház.

*Anya*nyelv, *anya*ország, *anya*föld, *anya*szentegyház – ezekhez a szavakhoz kapcsolódnak az örök édesanyához tartozó pozitív életérzések.

Az Anyaszentegyház mindenkori gyermekei a hívek. A hívek, akik Isten teremtményei, és lényegében az Ő gyermekei. Úgy, ahogy az édesanyákra rábízza az Úr a gyermekeit, úgy bízza a híveket is az Anyaszentegyházra. Bármilyen legyen is az egyházakhoz fűződő viszonya az embereknek, az Anyaszentegyház fogalmának mélysége megmaradt. A mindenkori hívőknek az Anyaszentegyház lelki-szellemi segítséget kell hogy adjon ahhoz, hogyan éljenek, hogyan kereshetik saját és segíthetik mások boldogságát. Hogy megtalálják a helyes utat Isten és ember felé.

Jézus Atyának mondta Istent, de nála gyönyörűbben nem fejezte ki senki a Teremtőben meglévő másik

princípiumot: a személyválogatás nélküli, a biztonságot adó, feltétlen szeretetben. Jézus olyan Istennel ismertet meg minket, akinek igazsága és ítélete is irgalmas, megbocsátó szeretetből fakad.

Az a család, amelyben csak férfi vagy csak női jelenlét van, *csonka család*, sőt még akkor is az, ha valamelyikük háttérbe szorul. Benedek Elek mondta: a gyermeknek azért van két keze, hogy az egyiket az apja, a másikat az anyja fogja. A teljesség csak a kettő egységéből jöhet létre.

Létfontosságú kérdés, hogy az Anyaszentegyházban kik azok, akik Istent és az Isten gyermekét, az embert szolgálják. A kiegyensúlyozottság felé tartunk azáltal, hogy nő-lelkészek is szolgálnak Egyházunkban. Jézusi szóhasználattal a tökéletesedés felé tartunk. A tökéletesedés folyamatában nagyobb teret kell hogy kapjon a női szemléletmód, világkép, módszer és érték.

Lelkészként sokszor vagyok kénytelen „férfimódszereket" alkalmazni, hiszen még nem állunk teljesen készen az asszonyi erő kihasználására, értékének felismerésére. Ezek a módszerek természetesen nem teljesen idegenek számomra, mint ahogy a férfiak is tudják használni a „női felüket". Mégis az lenne a természetes, hogy mindannyian azokat a képességeinket, erőinket használjuk, amelyekkel a „legjobbak vagyunk".

Biztos vagyok abban, hogy mi, lelkésznők, csakis női mivoltunkon keresztülszűrve tudjuk úgy megélni hivatásunkat, hogy a tőlünk telhető legtöbbet és legjobbat tudjuk kihozni önmagunkból.

Hihetetlenül nagy lehetőség van abban, hogy férfi és női lelkészek szolgálnak Egyházunkban, csodálatos egyensúly jöhet létre. Ez az egyensúly azonban, amelyet a férfi és a nő csak *együtt* tud megvalósítani, még nincs meg. Egyházi életünk egy olyan legénylakáshoz hasonlít, amelynek tulajdonosa eljegyezte magát, de lakásában még nem állandósult az asszonyi jelenlét. A női parfüm illata már ott lebeg, de ez még a lány illata, ígérete – nem asszonyának erőteljes jelenléte.

Nem is olyan régen még elképzelhetetlen lett volna egy asszony lelkészi funkcióban egy gyülekezet élén. Most is talán elképzelhetetlen lehet sokak számára, hogy más lehetőségek is vannak, mint amelyeket eddig láttunk és használtunk. Milyen óriási lehetőség van abban, ha a lelkésznő ősi asszonyi ereje és tanulása útján megszerzett tudása összekapcsolódik! Hiszem és vallom: itt még csodák történhetnek!

És nálunk?

Amint arról az *Unitárius Közlöny* 2009/12. számában is hírt adtunk, megrázó adatokat tett közzé Manchin Róbert, a Gallup Europe igazgatója a társadalmi közérzetről. A Gallup WorldPoll reprezentatív mintán, 120 országban tett föl kérdést arról, milyennek látják jövőjüket – pontosabban életüket *öt év múlva* – a világ társadalmai. Romániában nem szervezték meg a felmérés, de a Magyarországra vonatkozó elemzések – és Hankiss Elemér kommentárja – jórészt Erdélyre, illetve a romániai (magyar) lakosságra is jellemző.

Magyarország a felmérés szerint a határozottan borúlátó országok sorába tartozik, csak Zimbabwe „múlja felül" (vagy alul?) a társadalmi jövőpesszimizmusban. Ukrajnában, Lettországban, Portugáliában 20%, Lengyelországban 10% körül mozog azok aránya, akik nem bíznak a jövőjükben. A kifejezetten pozitív jövőképpel rendelkező országok: Németország (7,5%), Belgium (3,3%), Ausztria (3%), az Egyesült Államok (2,2%), Dánia (0,8%) és Hollandia (0,6%). A derűs jövőt látók világbajnoka Norvégia, ahol a felnőtt lakosságnak mindössze 0,5%-a látja sötétnek a jövőjét.

A Gallup WorldPoll nemzetközi felmérésének eredményeit olvasva természetesen több kérdés is feltevődhet az olvasóban. Talán elsősorban az a *méltatlankodó* kérdés: vajon mi oka lehet, hogy a híres-neves társadalomkutató intézet, a Gallup Europe 120 (!) országot átfogó kutatásába nem fért be Románia. De tegyük túl magunkat első felindultságunkon, hisz ez sehova sem vezet.

Ezután a többi kérdés már *magunkat* firtathatja, vagyis a „kimaradtakat". Technikailag és anyagilag nem volna könnyű ugyanazt a felmérést romániai reprezentatív mintán elvégezni. De minket, akik épp az *Unitárius Közlöny*t tartjuk kezünkben, nyilván nem hagyhat érintetlenül a kíváncsiság: vajon erdélyi/magyar/unitárius közösségeink miként látják a jövőt? Persze ennek a túl „általános" kérdésnek a körültekintő megválaszolása is rengeteg előkészítéssel, anyagi áldozattal, munkaórával, kérdezőbiztossal jár(na) – de talán nemsokára efféle „egyházközérzeti" eredmények is közkinccsé válhatnak.

Azt viszont minden további nélkül megtehetjük – és meg is tettük –, hogy lelkészek segítségéhez folyamodjunk, olyanokéhoz, akiknek kialakult, többé-kevésbé pontosan megfogalmazható, „rálátó" véleményük lehet a saját egyházközségük jövő-látásáról, az unitáriusok közérzetéről. Harminchárom lelkészt megkérdezve (és tizenhattól választ kapva!) hadd vegyük magunknak a bátorságot, hogy az erdélyi unitáriusok jövő-vízióiról néhány általános, de számszerűségekkel megtámasztott megállapítást tegyünk. A válaszadó lelkészek természetesen mind a hat egyházkört „képviselik", városi és rurális környezetet egyaránt.

A kérdezést első fokon a derű- illetve borúlátás köré koncentráltuk, majd a társadalmi pesszimizmus okait próbáltuk rangsoroltatni s a borúlátásra néhány jellemző okot „körülíratni". Bizalommal tárjuk e korántsem precíz, szociológiailag semmiképp sem mértékadó „felmérés" tanulságait Olvasóink elé. Abban bízunk, hogy bizonyos diagnózisok kimondása – elsősorban a több szem többet lát, több száj többet mond elvén – nem más, mint egy-egy bátortalan lépés az önismeret, majd az önsegítés felé.

folytatás a 6. oldalon

Jakabffy Tamás

És nálunk?

folytatás az 5. oldalról

Lelkészi vélemények – beszélő számok

– Míg a magyarországi magyarok 34 százaléka borúlátó a jövőjét illetően (Gallup WorldPoll), a 16 erdélyi unitárius lelkész összesített becslése szerint a helyi közösségekben magasabbra, 37%-ra rúg a jövőpesszimisták aránya (a legalacsonyabb becslés 5%, a legmagasabb 70%);
– a megkérdezett lelkészek 8:7 (tehát szinte fele-fele) arányban becsülik többségben levőknek *a maguk településközösségében* a borúlátókat (egy megkérdezett egyensúlyosnak véli a két „tábort");
– Van olyan (a székelyudvarhelyi körhöz tartozó) gyülekezet, amelynek lelkésze 75%-nyi optimista unitáriust becsül, illetve, a másik végleten
– egy marosi egyházkörbeli gyülekezet lelkésze 70%-nyi pesszimistát vél egyházközségében;
– négy lelkész szerint *sokkal* több az optimisa (40% vagy annál több), öt lelkész szerint pedig *sokkal* több (40% vagy több) a borúlátó;
– hat lelkész szerint viszonylag nagy (40% vagy annál több) a jövőjükkel szemben közömbösek aránya.

A társadalmi pesszimizmus okainak rangsorolásában
– a munkanélküliség 4 esetben fordul elő 1. helyen (és további 5 esetben a lista első harmadában);
– az általános gazdasági hanyatlás, a szegénység, illetve a létbizonytalanság 7 esetben fordul elő 1. helyen a borúlátás kiváltó okaként (és további 6 esetben a lista első harmadában);
– a szociális háló elégtelenségére 5 utalást találunk a listákban;
– további „listavezető" pesszimizmus-motívumok: a hit meggyengülése, a távlattalanságot keltő motivációs alapállások (a határozott életcél hiánya, negatív életfilozófia, személyes érdeklődések hiánya, közömbösség), a közösségek felbomlását követő letargia, az erkölcsi értékválság, a tudatlanság/kulturálatlanság;
– más, de nem legjellemzőbbnek tartott pesszimizmus-motívumok: ingatag közbiztonság-érzet, közlekedési gondok (elsősorban kis települések viszonylagos elzártsága), egyházi személyek megromlott hitelessége, a hangsúlyos népességfogyás és az ezzel kapcsolatos elszórványosodás, az elöregedést követő elmagányosodás, külföldi munkát vállalók családjainak ziláltsága, elcigányosodás, a politikai élet visszásságai (elsősorban a politikai vezetők megbecsültségének esése), a korrupció, az alkoholizmus mint erkölcsi bomlással járó népbetegség, a személyközi kapcsolatok fellazulása és az elidegenedés, az emberi tűrőképességet többszörösen meghaladó napi stresszhatások, a besúgói „rendszer" új formában való feléledése stb.

Kommentárok

• Egy, a székelyudvarhelyi körhöz tartozó egyházközség lelkésze írja:
A pesszimizmus megnyilvánulásai generációfüggők. Különböző változatok vannak: 1) A magukra maradt *öregeknél* a „bárcsak már magához venne az Isten" kifakadások. 2) A *középkorúaknál* a hirtelen beálló betegség, valamint a munkahely elvesztése miatti aggodalom táplálja a peszszimizmust. 3) Az *ifjúság* az alacsony bérektől van megbokrosodva. „Bezzeg külföldön..." – mondják, és sokan el is mennek a most divatos rabszolgamunkákra évente néhány hónapot Nyugatra. Azt azonban beismerik, hogy amit ott megcsinálnak, itthon nem tennék meg.
• A háromszék-felsőfehéri egyházkör egyik lelkésze így elemez:

Az emberek elveszítették a különböző értékátörökítő intézményekbe vetett hitüket. Iskola, egyház, egészségügy, politikum – nem képesek hitelesen közvetíteni azokat a hagyományos értékeket (tudás, hit, szolidaritás, egészség, tisztesség, munka, család), amelyek alapjai lehetnék egy boldog társadalomnak. Nem bíznak abban, hogy személyesen tehetnek valamit; felelősek személyes boldogságuk és boldogulásuk érdekében. Nagyon kevesen kreatívak, kezdeményezőek életvitelükben.
• Egy, a székelykeresztúri körhöz tartozó faluközösség lelkésze az egyházi jelenlétben és részvételben mutatkozó fogyatkozásokkal példázza az igen negatív közszellemet:

A legjellemzőbb pesszimizmus-okokat akár egyazon kategóriába is sorolhatnám s ezt *közösségi depresszió*nak nevezném. Az egyházközség csaknem egészére, az 50% közömbösre és a 30% pesszimistára egyformán jellemző a közösségi alkalmaktól, tevékenységektől való távolmaradás, az istentiszteletektől, az úrvacsorától, a nőszövetségi találkozóktól, az ifjúsági egylet programjaitól, a közmunkától, az adakozástól való idegenkedés vagy attól való teljes elfordulás.
• A marosi egyházkörből érkezett egyik lelkészi vélekedés:

A „búsmagyarok" érzelemvilágát még ma is az ártalmas kelet-európai mentalitás, a vesztes-tudat itatja át. Vesztesek az 1989 óta megkeseredettek, és azok is, akik az utóbbi egy-két évben váltak még reménytelenebbül vesztesekké.
• De olyan lelkész is van, aki a műveletlenséget, az általános minőségi csökkenést teszi szóvá (székelykeresztúri egyházkör). Az illető faluban – mint mondja – erősen megcsappant az értelmesen és pozitívan gondolkodó emberek száma.

Közülük sokan városra vagy külföldre mentek, a megmaradt közösségek így „felhígultak". A régi példát és tartást mutató öregjeink idősek, vagy már elhaltak. Az emberek összefogásra nem hajlandóak, mindenki magán akar segíteni, de a falvaink zárt rendszere megmaradt, külső kezdeményezést, segítséget sem képesek elfogadni.
• A háromszék-felsőfehéri egyházkör egyik városából pedig:

A közömbösség a legjellemzőbb. A közösség életében eltelt majdnem két évtized, amely idő alatt megszokták a „semmittevést". Az egyházközségi élet kimerült a templomlátogatásban, s az is csupán néhányaknak. Egyszerűbb semmit sem tenni, mert azzal nem jár munka, még kevésbé felelősség.

Dimény József hét éve szolgál az alsófelsőszentmihályi unitárius gyülekezetben. A lelkészek szabadnapján, egy ráérősebb hétfő reggelen az elmúlt hét esztendőről, a papi hétköznapokról, a közösségi életről beszélgettünk.

Össze kell tudni békíteni az embereket

Dimény József alsófelsőszentmihályi lelkésszel Sándor Krisztina beszélget

Hogyan mutatná be a gyülekezetet?

Az alsófelsőszentmihályi unitárius egyházközségbe 2003 augusztusában kerültem. Nehéz helyzetben vettem át harmadik szolgálati helyemet. Elsőként össze kellett szedni a gyülekezetet. A meglévő tapasztalatom alapján az akkori egyházközségi vezetőséggel egy jó tevékenységsorozatot indítottunk be, amely azóta is zajlik. A vasárnapi istentiszteleteken kívül rendszeresen tartunk különböző összejöveteleket, nőszövetségi, ifjúsági egyleti tevékenységek zajlanak, bár ez utóbbi főként a nyári időszakban működik, amikor a kollégista és egyetemista diákok hazakerülnek Kolozsvárról.

A téli időszakban a mezőgazdasággal foglalkozó falusi emberek nagy része szabadabb. Ebben az időszakban tartjuk a farsangi összejövetelünket, szeretetvendégségeket, teaesteket, havonta egy alkalommal mindig szervezünk valamit ebben az időszakban. A lényeg, hogy a közösségi élet ne csak a templomlátogatásra korlátozódjék, hanem más tevékenységekre is kiterjedjen.

Az elmúlt években sikerült a helyi önkormányzattal jó kapcsolatot kialakítani. A közösségért számtalan eseményt együtt szerveztünk. Úgy gondolom, egy közösségben akkor lehet jó munkát végezni, ha összhang van a vezetők között. Itt 2004-től van magyar polgármester. Közös megegyezés alapján a teljes magyar közösség támogatta őt. A lakosság 27%-a magyar, és azt hiszem, hogy a környéken és Kolozs megyében is különleges helyzet ez, hogy magyar polgármestere van a falunak. Ez azt is jelenti, hogy a választók elsődlegesen az embert látták benne, nem a pártot vagy a nemzetiséget.

Mekkora a gyülekezet? Hány szertartást végeztek a múlt évben?

Jelenleg 460 lelket számlál a gyülekezet, tavaly három esketés, három keresztelés és hat temetés volt az unitárius egyházközségben. A magyar lakosság felekezeti megoszlása a faluban így fest: van kb. 550 református és 70–80 római katolikus.

Az év eleje a legtöbb egyházközségben hagyományosan családlátogatással kezdődik. Ezalatt elég sok tapasztalatot gyűjthet a lelkész – és a családok is. Milyen hangulatot tapasztal?

A gyülekezet tagjai igénylik a családlátogatást és minden év elején várják is. Azt szoktam mondani, hogy egy ilyen családlátogatási időszak után én leszek a leginformáltabb ember a faluban. Valóban: a közösség dolgait nagyon jól meg lehet érezni e látogatás-sorozat révén. Gyakran elég néhány szót váltani a családtagokkal a saját otthonukban, s rögtön látja az ember, hogy milyen problémái vannak az adott családnak.

Azt tapasztalom, hogy az emberekben – nem kimondottan a gazdasági válság miatt! – félelem él. A jelen és a jövendő ebben a helyzetben meglehetősen bizonytalan, a munkahelyek megtartása és keresése elég nagy problémát jelent. A mezőgazdasággal foglalkozó családok egyre nehezebben értékesítik terményeiket. Folyamatos gond a „hogyan tovább". A multinacionális cégek bejövetele következtében a városi lakosság kezdett átszokni a nagyáruházakban való vásárlásra, a falusiaknak pedig egyre nehezebb lesz értékesíteni, egyrészt mert nincsenek ráállva, és nem sikerült megvalósítani, hogy nagyobb tételben tudjanak termelni, s a kis parcellákon történő termelés nem jövedelmező. Ezek mellett természetesen az emberek lelki problémái is előrekerülnek. Köztük kiemelném azt, hogy például a szülők nagyon nehezen tudják elviselni és feldolgozni gyermekeik válását.

Két vasárnap között hogyan zajlanak a hétköznapok a lelkészi családban?

Az idéntől megváltozott a családi helyzetünk. Három gyermekünk van. Artúr negyedik osztályos, az ikrek pedig – Zalán és Izabella – az ősszel kezdték az első osztályt. A nagyobbik fiunk már tavaly ősztől a Montessori iskolába járt Kolozsváron. A hétköznapjaink így zajlanak: hétfőtől péntekig a feleségem Kolozsváron van a gyermekekkel. Hétfő a lelkész pihenőnapja, a szabadnapom, ilyenkor én is Kolozsváron vagyok. Általában kedd reggel megyek Alsófelsőszentmihályra, ott keddtől csütörtökig végzem a munkámat a közösségben, és csütörtök délután vagy pénteken jövök Kolozsvárra a családért.

folytatás a 8. oldalon

Össze kell tudni békíteni...

folytatás a 7. oldalról

Pénteken együtt megyünk ki Szentmihályra, s hétvégén együtt zajlik az élet. Mivel apósomék velünk laknak, valaki mindig van otthon. Ez a hívek szempontjából fontos, hiszen rendszeresen bejönnek a lelkészi hivatalba, különböző egyházközségi ügyekben.

Alsófelsőszentmihály is sokféle változáson ment át az utóbbi években. Torda közelsége biztosan befolyásolja a közösség életét. Nyilvánvaló, hogy a templomhoz és az egyházhoz való viszonyulásukban is változások következhettek be. Hogyan látja?

Az elmúlt közvetlen időszakban nem történt drasztikus változás Szentmihály életében. Az a réteg, amely eddig is bekapcsolódott az egyházközség életébe, a templomlátogatásba, most is jelen van. Közösségi vezetőként úgy látom, hogy folyamatos tevékenységek kellenek. Nem mindig kimondottan újak, hanem olyanok, amelyek megmozgatják és érdeklik a gyülekezetet. Mi például minden évben szervezünk egy kirándulást. Az elmúlt években egyre messzebbre merészkedtünk. Ópusztaszer, aztán Eger és Miskolc környéke után megnéztük a két fővárost, Budapestet és Bécset. Az idén Rómába készülünk. Utazásaink célpontját közös elhatározással határozzuk meg. Hasonló sikerrel szerveztük meg az idősek vasárnapját, ahol a községben élő nyugdíjas tanítókat külön köszöntöttük. Ez a kezdeményezés kedvező visszhangra talált.

Miután Szentmihályra kerültem, a feleségemmel együtt elkezdtünk énekelni a kórusban. Felkérésükre elvállaltam a kóruselnöki tisztséget, miután az elődöm hirtelen meghalt. A kórus tevékenysége nagyon áldásos a közösség életére. A heti rendszeres próbák során a kórustagokkal jó kapcsolatom alakult ki. Az együtt éneklés öröme ezt szintén elősegíti. Szabó Zsombor a karnagyunk, szakképzett zenetanár, református kántor, neki köszönhetően valóban szép összhangban énekel a kórus.

Tehát napjainkban a lelkész jó közösségszervező kell hogy legyen és... Hogyan folytatná a mondatot?

A lelkész nagyon nagy emberismerettel kell hogy rendelkezzen, és kell lennie benne nagyfokú alázatnak is. A közösség szervezésén túl a konfliktuskezelő képesség is fontos. Adott helyzetben tudnia kell, mikor kell hallgatni, és mikor kell beszélni. Össze kell tudnia békíteni az embereket. Attól lesz valaki jó közösségi vezető, ha mindezekhez van valami érzéke. Ehhez még kell bátorság, az akarat arra, hogy békesség legyen. Nagyon könnyű ellenségeskedést szítani egy vezetőnek. A jó vezető a közösség érdekét nézi, azt, ami előbbre viszi mindannyiuk életét.

Gondviselés

Világhálós rádió kisbabáknak és kismamáknak

Az egész úgy kezdődött, hogy 2007-ben megszületett két iker kisfiúnk, akik életük első napjaiban, heteiben elég nehezen viselték „árnyékvilágunk" képeit és hangjait. Lázadásuknak szinte folyamatos sírással adtak hangot, amely – tudja, aki érti – olyan, hogy az ember nem képes megszokni. Ott kering az agyban a hang, és hallatán az ösztön azt dübörgi: „vedd fel őt, talán éhes, esetleg beteg, veszélyben van". Úgy tűnt, hogy az egyedüli, ami némileg megnyugtatja őket: a gyermekzene, amely akkoriban viszonylag kis mennyiségben volt a birtokunkban, számítógépünkön tárolva. Egy idő után aztán – a kor szelleméhez hűen – a világhálón próbáltunk zenét keresni fiainknak. Ám a keresésünk hamar abbamaradt, ugyanis kiderült, hogy a nagy, széles világhálón nincs olyan oldal, ahonnan folyamatosan szól a gyermekzene. Mindenhol kattintgatni, meg várni kell, két gyermekkel viszont a percenkénti kattogtatás nem megoldás. Így fogalmazódott meg bennünk az elhatározás: indítsunk el egy, a világhálón elérhető, jó minőségű zenét és meséket folyamatosan sugárzó rádiót. Aztán a képzeletünk messze szaladt, és idővel, már olyan interaktív honlapról álmodoztunk, amelyen a kismamák és kispapák tanácsokat kérhetnek és találhatnak, megoszthatják élményeiket, feltölthetik fényképeiket, vásárolhatnak és eladhatnak ruhákat, játékokat, ahol az őket érdeklő rendezvényekről, tevékenységekről hírt szerezhetnek. Röviden: olyan honlapot álmodtunk, mely segíti a kezdő szülőt a gyermeknevelésben.

babaradio.ro

Ötletünket felkarolta a Gondviselés Segélyszervezet, amely – részben a Szülőföld Alaptól elnyert pályázati támogatásból, részben saját költségvetéséből – anyagi alapot biztosított a rádió beindításához és vállalta a további működtetési költségeket. Munkánkban nagy segítségünkre van a Kolozsváron is tevékenykedő Életfa Családsegítő Egyesület, amely szakmai tanácsokkal és műsorszerkesztéssel is segít minket. Azóta eltelt közel két év, és lassan – talán túlságosan lassan, de – meglett a honlap, amely a *www.babaradio.ro* névre hallgat, megvan a megfelelő felszerelés és megvannak a műsorokat vezető szakemberek, az orvos, a pszichológus, a jogász, a tapasztalattal rendelkező szülő. Egyelőre folyamatosan szól a zene a babáknak, a mamáknak és az apukáknak, de hamarosan élő, illetve szerkesztett műsorok is hallhatóak lesznek. A honlapra pedig fel lehet tölteni gyermekeink képeit, aranymondásait, meg lehet osztani kérdéseinket, illetve tanácsokat lehet adni azoknak, akik csak most szokják a gyermekáldás gyönyöreit és nehézségeit.

És még valami... Ez a honlap akkor válik élővé, célját akkor éri el, ha minél több szülő vesz részt a szerkesztésében, bővítésében, illetve az oldalon keresztül történő párbeszédben. Éppen ezért, ha lehetőségünk van rá, népszerűsítsük a Babarádiót!

juttassuk el a hírt minél több fiatal szülőhöz, hogy ők is váljanak részeseivé ennek a közös tevékenységnek, és így a Babarádió elérhesse a célját. *(Rácz Mária)*

A Gondviselés Segélyszervezet mecénás programjának „első felvonása"

Az Erdélyi Unitárius Egyház segélyszervezetének egyik célja a tehetséges, de szociálisan hátrányos helyzetű diákok támogatása. E cél szolgálatában a Gondviselés Segélyszervezet a *mecénás program* keretében a múlt év nyarán ösztöndíjpályázatot hirdetett V–XII. osztályos diákok számára. Pályázási feltételként, majd elbírálási szempontként a következő tényezők voltak az irányadóak: szociális helyzet, tehetség, tanulmányi eredmények, a közösségi életben való részvétel. A pályázat meghirdetésével és lebonyolításával párhuzamosan a segélyszervezet vezetősége mecénásokat keresett, akik vállalták egy-egy nyertes pályázó egyszeri ösztöndíját (500 lej évente). Az eddigi felajánlások száma elérte a tízet. Mecénásaink magánszemélyek, egyházi tisztségviselők, egyházközségek vagy cégek.

Pályázati felhívásunkra összesen 69 diák nyújtott be formailag helytálló pályázatot, amelyeket a segélyszervezetünk ösztöndíj-bizottsága véleményezett. Az eddigi felajánlásokat a segélyszervezet saját költségvetéséből megduplázták, így összesen 19 diákot részesítettünk ösztöndíjban. A nyertes pályázók mellé mentorokat kértünk fel, akik figyelemmel kísérik az illető diákok életpályáját, esetenként szakmai és erkölcsi tanácsadással segítik fejlődésüket, és minderről természetesen tájékoztatják a segélyszervezet illetékes munkatársait – akárcsak a mecénásokat.

A következő pályázati kiírás ez év nyarára várható. Addig is köszönjük támogatóink bizalmát és a pályázók érdeklődését! *(Szabó László)*

Unitárius jelenlét Bolyai János jelfája avatóján

Fogcsikorgató hidegben több mint háromszázan gyülekeztek január 27-én a marosvásárhelyi református temetőben Bolyai János matematikus-zseni halálának 150. évfordulóján az eredeti sírhelynél tartott kopjafa-avatón. Az emlékoszlop megálmodója a Marosvásárhelyen élő, magyarsárosi származású, unitárius vallású Bandi Árpád nyugalmazott matematikatanár.

Korabeli feljegyzés alapján tudható, hogy Bolyai Jánost 1860. január 27-én bekövetkezett halála után mindössze a temető lelkész, két marosvásárhelyi polgár és két osztrák katona kísérte utolsó földi útjára – ez utóbbiak csupán katonai kötelességnek tettek eleget, hisz az elhunyt nyugalmazott kapitányi rangot viselt.

A kopjafa-avató ünnepségen unitárius papi áldáskérés is elhangzott a marosvásárhelyi Bolyai téri gyülekezet lelkésze, Nagy László részéről. Varga M. Sándor nyárádszentmárton–csíkfalvi lelkész is fontosnak tartotta, hogy jelen legyen az emlékhely-avató szertartáson. Verset mondott az iklandi származású, unitárius Kilyén Ilka színművésznő. Majd a Soli Deo Gloria Ökumenikus Vegyeskar énekelt a jelfánál. „Áldás és béke szálljon e népre" – csendült fel csillogó intonációval a kórus első éneke, majd Hajdó Károly karnagy Wass Albert versére írt *Gyökér, az megmarad* című kórusműve emelte az ünnepi szertartás fényét.

Az avató ünnepségre több hazai megyéből és Magyarországról is érkeztek tanárok, Bolyai-kutatók. A felszólalásokat követően közel hatvan koszorút helyeztek el a kopjafa talapzatánál. Örvendetes, hogy a Bolyaiak városaként is ismert Marosvásárhelyen még egy Bolyai emlékhely létesült, ahol kegyeletteljes tisztelgéssel lehet ezentúl ápolni a nagy matematikus szellemét. Örvendetes, hogy ehhez az unitáriusok is példásan hozzájárultak! A szóban forgó kopjafa elkészítésénél ugyanis lelkesen dolgoztak, faragtak azok a fiatalok, akik a néhai neves iparművész, néprajzkutató, a magyarsárosi származású, unitárius Bandi Dezsőről elnevezett faragókörben is tevékenyek. *(Pálffy Tamás Szabolcs)*

Templomi szépségek nyomában – 2.

Egy öreg néni minden istentiszteletre elmegy. Megszokott helye van a padsorok között, sohasem késik, táskájában minden elő van készítve: az énekeskönyv, a szemüveg, a perselybevaló... A nénike egy napon azonban hiába nyomkodja a templom hatalmas ajtajának kovácsoltvas kilincsét, nem nyílik. Görnyedt hátát némileg kiegyenesítve felnéz és meglátja a feliratot: „Isten nincs itthon, kérem, keresse KINT." Az öreg néni megfordul és meglátja a templom előtti virágokat, meghallja a templom melletti gesztenyefán fészkelő madarak énekét, észreveszi az utca sokszínűségét, és az emberek másságában rejlő szépségeket... Ekkor döbben rá arra, hogy Isten mindvégig *kint is* volt, az ezerszínű világban és történésben.

Így szól egy régen hallott történet, amely manapság kifordítva érdekes. A kint rohanó emberekkel kellene „megízleltetni" a templomokban *bent* levő gazdagságot! Az Istenhez vezető út sokszor embereken, gondolatokon keresztül vezet. A templom akkor sugározza, hogy benne lakozik az élő Isten, amikor otthonának érzi azt egy lelkes, aktív emberi közösség. Amikor az egyének Istenhez, de embertársukhoz is barátként, akár családtagként viszonyulnak.

folytatás a 10. oldalon

Kocsis Tünde

Templomi szépségek nyomában

folytatás a 9. oldalról

Nincs szándékomban felsorolni azt a sokféle hangulatot, rítust, szokást, hitelvi és viszonyulásbeli különbséget, amit nyolc felekezet templomainak egy-egy istentiszteletén tapasztaltam. Egyetlen vállalható gesztusom: személyes benyomásaim egy részét úgy az olvasó elé tárni, ahogy engem megérintettek.

Az ortodox és görög katolikus istentisztelet nyomatékosította bennem azt a sejtésemet, hogy a közvetlen közelemben élő románok vallását, világnézetét, kultúráját – s így őket magukat is – nagyon felszínesen ismerem. Templomaik mellett naponta elsétálok, és közönyömmel legtöbbet én veszítek.

Gyönyörű faragott kapu fogadott. A pap kijött az álló nép közé, és tömjénezett. Szép, ahogy a füstölőt lógatja, és a légcsövön behatoló füst enyhén bódítani kezd. Egyesek a lelkész ruháját érintették, ez régi szokás lehet. A templomban végig elég nagy járkálás volt, azt hittem, túl korán érkeztem, s furcsamód a szertartás végét sem tudtam pontosan behatárolni. Aki újonnan bejött, előrement az ikonhoz és megcsókolta. Hangszeres kíséret nélküli kórus, majd egy nő énekelt lenyűgöző módon: zenei haj-

Nagyvilág

Nyolcmilliárd: kritikus szám Ha nem sikerül nyolcmilliárd körül visszafordítani a világ népességének növekedését, akkor a Föld az aktuális környezeti válságoktól (felmelegedés, az ivóvízkincs és a termőtalaj elszennyeződése stb.) függetlenül is pusztulásra van ítélve – állítja legújabb filmjében Sir David Attenborough. A nemrég elkészült film *(How many people can live on planet earth?* – Hány ember élhet a Földön?) a túlnépesedés tudományos tényeivel és következményeivel szembesít. Attenborough most a saját eszközeivel indul harcba azért, hogy a népességszabályozás – vallási és ideológiai gátakat áttörve – felkerüljön a világpolitika napirendjére. Ennek legfőbb akadályát ma az egyházak (a születésszabályozással kapcsolatos konzervatív nézetek révén), és a vallást a saját céljaikra használó politikai csoportok jelentik. (NOL / Hargitai Miklós)

Az istenrészecskék nyomában Újraindítják a napokban a világ legnagyobb részecskegyorsítóját, az Európai Nukleáris Kutatási Szervezet (CERN) nagy hadronütköztetőjét. A világ eddigi legkomplexebb berendezése az ősrobbanás után röviddel – 13,7 milliárd évvel ezelőtt – uralkodó állapotokat hivatott újraalkotni. A berendezés Genf közelében, a francia-svájci határon egy 27 kilométeres alagútban található. A berendezés segítségével a fényhez közeli sebességre gyorsítanak fel, majd ütköztetnek egymással protonnyalábokat. Ennek során új elemi részecskék jönnek létre, amelyeknek tanulmányozásával az anyag tulajdonságait és a világegyetem keletkezésének titkait remélik megfejteni a fizikusok. A kutatók az univerzum 96%-át kitöltő „sötét anyag" és „sötét energia" természetét szeretnék megismerni, ám a legfőbb céljuk megtalálni az úgynevezett Higgs-bozont, amelyet a kozmológiai tolvajnyelvben „istenrészecskének" is neveznek. Peter Higgs skót fizikus 1964-ben jósolta meg a létét egy olyan részecskének, amely képes tömeget adni más részecskéknek, és feltételezése szerint végső soron lehetővé tette az univerzum létrejöttét. (MTI)

A pápa a repülésről XVI. Benedek felfogása szerint a repülés nagy horderejű változásokat hozott az istenkeresésben és a modern evangelizációban is. Az utóbbi években a repülőtér „a világ tükre" lett, az emberiség kereszteződési pontja, hiszen különböző nemzetiségek, kultúrák és vallások találkoznak rajtuk. Menekültek és emigránsok lakóhelyévé vált, akik félelmek és remények között próbálják itt átvészelni a vészterhes időszakot. Gyerekek és idősek, betegek és mozgássérültek fordulnak meg itt, akik különleges bánásmódot és figyelmet igényelnek. Új pasztorációs lehetőségek nyílnak meg így a repülőtereken. (Vatikáni Rádió/Magyar Kurír)

Gyökössy Endre: Hogyan böjtöljünk a modern világban? „Úgy érzem, manapság sokkal inkább a szemünket és a fülünket kell megböjtöltetni, hogy Isten halk és szelíd hangját meghalljuk, amely felülről és mégis belülről akar hozzánk szólni. Mi a feladat, a »leckénk« a halk és szelíd szó meghallása érdekében? Mondjuk: egy héten legalább egy nap ne nyissuk ki a rádiót, televíziót, ne olvassuk el az újságok szomorú, riasztó, keserves, rossz híreit – az anti-evangéliumot, az ellenörömhírt –, amelyek bajokról, háborúkról, gyilkosságokról, sikkasztásokról, gazdasági és hatalmi küzdelmekről szólnak; ehelyett csöndesedjünk el. Tudom, nem kevesen vannak, akik azt mondanák erre, hogy ez szinte képtelenség. Ennél sokkal egyszerűbb egy héten egyszer a gyomrot megböjtöltetni – és ez így is van. Nekünk azonban fontos ezt a fajta böjtöt gyakorolnunk. Csak így, szemünket-fülünket böjtöltetve tudunk olykor-olykor lényünk alaphangjára hangolódni, hogy így megtudjuk, mi rejlik bennünk. Mit mond a csönd; Miről, kiről beszél lényünk mélye? Békés, tiszta hangok, képek jönnek-e elő, vagy zavaros, nyugtalanító, elintézésre váróak? Vagy éppenséggel a nagy semmi?" (www.evangelikus.hu)

• összeállította KBZ •

lításokkal, átéléssel, mégis egyszerűen és tisztán. A pap kinyilatkoztatásszerűen prédikált, és konzervatívan, elutasítóan viszonyult a mai világhoz, de élvezhetővé tette beszédét hétköznapi történetekkel. „Mindenki imádkozik: aki káromkodik, az is. Azt mondja: az Isten verjen meg! Tehát azt *kéri*, hogy az Isten verje meg..." – mondta. A prédikáció után sokan előrementek a paphoz gyertyával a kezükben – gondolom –, hogy személyes áldást kapjanak. Fontos tehát a testiség: a közvetlen közelség, de a képiség, és a hang is. Minden, ami „odaadás". Tetszett a liturgiában egy pont, amikor énekelnek, és a pap közben félhangosan imádkozik – egy ilyen pillanat a katolikusoknál is van. Mintha a kettő erősítené egymást és titokzatossá tenné az Istennel beszélőt. A szertartás közben érdekes volt nézni a sokszor keresztet vető tömeget. Talán érdemes lett volna megszámolnom: az istentisztelet alatt egy személy körülbelül hányszor vet keresztet. Gyakran gyorsan végezték a hitvallásnak e gesztusát, de egy öreg néni nagyon lassan, már-már meditatív módon tette. Meglepett, amikor előttem egy nagyon kiöltözött, középkorú és mellette egy öreg nő letérdelt a földre, míg közelükben mások – fiatalabbak – nem tették. A görög katolikusoknál egy-egy férfi várt a kijáratnál, az egyik hatalmas lábost fogott, tele kenyérkockával. Kicsit egymásra csodálkoztunk.

Az újabb keletű egyházak istentiszteletei is számos meglepetéssel szolgáltak. A Jehova tanúinál az istentiszteletet élő bibliaórához hasonlított. A körülbelül százas létszámú gyülekezetben felváltva szólalt fel két-három, aznapra kijelölt szónok. Az *Őrtorony*ból ők olvassák fel a mondatokat és visszakérdezik a jelenlevőktől az elhangzottakat. A jelentkezők és válaszolók között 5 évestől 99 évesig mindenki aktív, a szónok nevén szólítja őket. Ritkán kisebb beszélgetés is kialakul. Mindenkinek a kezében, ölében az *Őrtorony*, a *Biblia* és az énekeskönyv. Csak úgy sercegnek a lapok a buzgó kereséstől. Ha nem a közösséghez tartozó unokatestvéremmel mentem volna oda, lehet, hogy utána, mint újat és idegent, szépen és finoman megkörnyékeztek volna... Utólag visszagondolva az lett volna ám igazi kihívás: érvekkel kitartani hitem szilárdságában! Majd legközelebb!

Marosvásárhely egyetlen magyar baptista templomának istentiszteletéről önhibámon kívül késtem el, ugyanis éppen hálaadó ünnepség volt, és a kiírtnál két órával hamarabb megkezdődött. A hálaadás nagy gyülekezeti ebéddel kezdődött – erről maradtam le. De hátra volt még egy prédikátor beszéde. A bácsi mindenféléről beszélt: Istenről, a Bárányról, magáról. Kiemelte a személyes bizonyságtétel fontosságát. S hogy elégedettek, hálásak legyünk – s adakozzunk. Az ima viszont érdekes volt: a közösségből imádkozhatott, aki csak akart – hangosan. És mindig együtt nagyosan válaszoltak rá: ámen! A pap beszéde után is. A közös éneklés után bárki jelentkezhetett és hirdethetett. Sok család volt, kicsiktől öregekig, és egy nagy család: a gyülekezet. A pulpitus előtt az úrasztala tele volt őszi gyümölcsökkel és dísznövényekkel. A gyerekek tiszte – hirdették a végén – megenni a gyümölcsöket. „Finom" szokás.

Az egyik legnagyobb meglepetést a román pünkösdistáknál éltem meg. Egy nagy csarnok tárult elém tele kék székkel, a kis pódiumszínpadon is körbe állított székek, elöl, középen pulpitus. Felül, a bemélyített falüregben nagy betűkkel: *Isus lumina lumii* [Jézus a világ világossága]. Zenével kezdtek, a szöveg falra vetült, mint ahogy már egyes katolikus templomokban is. Nagyon könnyű és dallamos vallásos énekek voltak. A zenéhez a kíséretet egy gitáros fiú és egy szintetizátoros férfi biztosította. Viszonylag sokat énekeltek, elég gyakran felállva. De nem táncoltak. Egy bácsi vezette az egészet, először is a Bibliából olvasott, udvariasan megvárva, hogy a hívek is kikeressék az igeverset. Egy mondatot mondott róla, majd imádságra hívta a jelenlevőket. Imagyakorlatuk borzongató és lenyűgöző volt. Egyszerre mindenki elkezdett hangosan imádkozni. A közösségben az egyéni ima hangja csendesen indult, de erősödött, egyesek már majdnem ordítottak, aztán csendesedtek, s mindenki mintegy néma vezényszóra elhallgatott. Kiment egy másik személy, és nagy lendülettel szónokolni kezdett az újak befogadásának fontosságáról, amihez állandó felkészültség, s a templomban mindig isteni hangulat, szent lélek kell, mert bármikor bejöhet egy új – és megtérhet. Megint imádkoztunk, annyi különbséggel, hogy most mindenki letérdelt. Utólagos nagy meglepetésemre én is gépiesen letérdeltem, noha a katolikus templomokban is csak egyszer bátorkodtam félve, lopva kipróbálni e számomra szokatlan „fejhajtást". Énekeltünk még, talán hogy oldódjék az erőteljes imák utáni fojtó légkör. Majd kiment egy lány a közösségből és elmondott kívülről – de néha lapjába lesve – egy istenes verset. Két nő követte, s végül egy férfi. Ők szépen énekeltek. Ezek után megkérdezte a „szertartásmester", hogy milyen betegekről tudnak, akiknek szükségük volna imára, és akkor a közösségből X. Y. elmondta, hogy Ilie bátyja ilyen és ilyen betegség miatt a kórházban van. Felírták és kivetítették a falra a nevüket, a betegeket, a szegényeket, rászorulókat, akikért imádkozni kell. És mindenki állva el is kezdett imádkozni értük. Figyeltem egy embert, nagy hangerővel beszélt és nagyokat gesztikulált, gesztusai ki is lendítették olykor egyensúlyából, talpán ingott előre-hátra. Távolról is kísérteties erők, energiák törtek fel belőle. Előttem egy fiatal lány imádkozás közben sírt. A közös, hangos imáknak fizikailag is érezhető, intenzív hatása volt.

Egy harmadik szónok félórán keresztül össze-vissza idézett a Bibliából, néha elváltoztatott sírós hangon beszélt. Az előcsarnokban egy férfi várt két folyóirattal és egy Bibliával. Nem fogadtam el. Elég volt, amit kaptam: élő és erős hitű embereket láttam, összetartó közösséget és egyénre szabott figyelmet, tiszteletet – például a megnyilvánulási lehetőségek által is.

Már csak unitárius istentiszteletek maradtak, de azokról benyomásomat sejtelmesen hadd hallgassam el – személyes érintettségem folytán.

Célom az összes marosvásárhelyi templom meglátogatása volt, s bár nem a mennyiség a fontos, az egyéni feladat számomra továbbra is áll! Már csak a templom épületének megtalálása is olykor egyfajta zarándoklat, a templomok működési rendjének kifürkészése pedig olykor fejtörés – mivel hogy nincs... –, de ha minden megvan és működik, akkor meglepetések sorozata ér, és öröm Istennel lenni a sokszínű egységben.

Találkozás Cseke Péterrel

Lakatos Gyula nyugalmazott unitárius lelkész azzal kezdi Recsenyéd falumonográfiáját, hogy veszélyes dolog „bolygatni" a kutyáról szóló történetet, hisz van, aki úgy tartja, hogy a megrekedt kutya nem is recsenyédi, hanem szentpáli volt. Éppen ezért jobb, ha nem boncolgatjuk, mert odalesz a falu egyetlen nevezetessége is: a kutya-történet. Ám amint az az elmúlt napokban is bizonyságot nyert, nemcsak a megrekedt kutyáról szóló anekdota kapcsán tartják számon kis falunkat. Van nekünk egy írónk, egyetemi tanárunk: Cseke Péter.

Öröm volt és megtiszteltetés, hogy 65. születésnapja alkalmából itthon, a szülőfalujában köszönthettük. Tettük ezt nagy írónk, Tamási Áron gondolatával „az ember lelke mélyén örökké oda való, ahol született." Hisszük, hogy ekként éli meg ő is a szülőföldhöz való tartozást, hiszen erről beszél egész élete, munkássága, könyvei. Reméljük, hogy gondolatban, képzeletben sokszor bejárja a szülőfalu utcáit, a gyermekkori játszóhelyeket, s Váci Mihállyal így mondja ő is: „gyalog szerettem volna jönni... gyalog menni az utcán végig / tornácokon ülni, mint régen, hogy mindenki arcomba nézzen, / s mondják: semmit sem változott." Akik ott voltunk, nagy tisztelettel néztünk rá, ízlelgettük személyiségének vonásait, emberi, írói, tanári nagyságát. Időseink, az egykori iskola- és játszótársak bizonyára ismételték a költő sza-

Január végén az Egyházi Képviselő Tanács pályázatot hirdetett az egyházi szertartások során átnyújtott emléklapok megtervezésére. A keresztelési, konfirmálási és esketési emléklapok kötelező elemként az unitárius egyház címerét kellett tartalmazzák, illetve a konfirmálási emléklap esetében Körösfői Kriesch Aladár *Tordai országgyűlés* című festményének reprodukcióját kellett felhasználni. A pályázatra bárki jelentkezhetett, a kiválasztott pályamunkák nyertesének 500 lejes díjat ajánlottunk. A pályázatok beérkezésének határideje március 1-je volt. A pályázat eredményéről következő lapszámunkban tájékoztatjuk Olvasóinkat.

Nagy Endre, a Küküllői egyházkör esperese 2010. január 1-jétől való hatállyal lemondott tisztségéről. A megüresedett tisztség betöltésére január 23-án szervezték meg a választást, melynek eredményeként a Küküllői egyházkör új esperese Szentgyörgyi Sándor désfalvi lelkész lett.

A Magyarországi Unitárius Egyház Zsinatának ülését az Egyházi Képviselő Tanács 2010. február 6-ra hívta össze a Budapesti Unitárius Egyházközség tanácstermébe. Az ötvenkét zsinati képviselő közül csupán huszonkilenc jelent meg, így a zsinati ülés kellő létszám hiányában nem volt határozatképes. A jelen lévő személyek informális tanácskozást tartottak, megvitatva a zsinati ülés tervezett tárgysorozatát. Az egyes napirendi kérdésekről kialakult közös álláspontjukat alkalmi nyilatkozatba foglalták.

A nyilatkozatból kiderül, hogy a jelenlévő zsinati tagok ismertették az általuk képviselt egyházközségek álláspontját az egyházegyesítéssel kapcsolatban. A MUE tizenegy egyházközségéből kilencnek a közgyűlése, illetve presbitériuma az Erdélyi Unitárius Egyházzal való teljes körű szervezeti egységesülés mellett foglalt állást. Az egyesülés menetrendjének és részleteinek kidolgozására egyházi tisztségviselőkből és szakemberekből álló vegyes bizottság lenne hivatott, miután a MUE Zsinata támogató határozatot fogad el e tárgyban.

A zsinati ülésről távol maradó képviselők egy része a Zsinat összehívását törvénytelennek tekintette, ugyanakkor elutasította az Egyházi Képviselő Tanács tagjainak többsége által támogatott, egyházegyesítést szorgalmazó zsinati előterjesztést és határozati javaslatot. Kifogásaikat napirend előtti beadvány formájában küldték el a Zsinatnak.

A jelenlevő zsinati képviselők nem értettek egyet az ún. petícióban foglaltakkal, azonban kifejezték szándékukat párbeszéd folytatására a tiltakozókkal. E célból egy hónapon belül kerekasztal-megbeszélést hívnak össze, majd záros határidőn belül egy újabb zsinati ülés összehívását kezdeményezik.

Az Erdélyi Unitárius Egyház részéről a tanácskozáson Bálint Benczédi Ferenc püspök és Nagy László főjegyző vett részt.

Nagy László főjegyző 2010. február 1-jétől való hatállyal lemondott marosi egyházköri esperesi tisztségéről. A megüresedett tisztség betöltésére február 27-én szerveztek választásokat. A *Közlöny* e számának lapzártakor még nem volt ismeretes ennek eredménye.

A hagyományos gondnok-presbiteri konferenciákra idén a következő helyszíneken és időpontokban került sor: február 20-án Jobbágyfalván (a Marosi egyházkörnek) és Árkoson (Háromszék-felsőfehéri egyházkör), február 27-én pedig párhuzamosan négy településen: Várfalván (Kolozs-torda), Székelykeresztúron és Székelyudvarhelyen (az azonos nevű egyházkörök számára), valamint Küküllődombón (a Küküllői egyházkörnek). Az értekezletek legfontosabb napirendje az egyház készülő stratégiai tervének véleményezése volt, melyet az Egyházi Képviselő Tanács Elnökségének megbízásából a stratégiai bizottság egyik tagja vezetett fel minden helyszínen. A konferenciák mindenik helyszínén jelen volt az Elnökség egy-egy tagja, képviselője.

vait: „semmit sem változott." Mi pedig, az ifjabb nemzedék csak szerényen, halkan suttogtuk: köszönjük, hogy itt van. Köszönjük, hogy írásain, tanulmányain keresztül oly sokszor „hazajön", hogy érdekli a falunak, vidéknek sorsa, nehézsége, hogy viseli, mint bőrt a testen, a kistérség gondjait, s hogy álmodik jövőt, nagy reményeket!

A találkozás falunk szülöttével ünnep volt. Nemcsak a hatvanöt életévet köszöntöttük, hanem belenéztünk a felnőtt-évek tartalmába, lényegébe. A barát, Máthé András bemutatásában megismertük munkásságát, írásait, díjait, kitüntetéseit, elmélkedtünk, beszélgettünk a kistérség „nagy reményein", s hittük/hisszük, hogy a remények bennünk és általunk válnak felkiáltójellé. Azokban és azok által, akik itt élünk, akiket foglalkoztat a vidék jövője, akik mernek nagyot álmodni, s álmaikból valóságot formálni.

A könyvből ragaszkodással és szeretettel kaptunk mindannyian, s mi ugyanilyen ragaszkodással és szeretettel mondjuk: adjon Isten még sok szép, tartalmas találkozást!

Nagy Adél

Száz éves a vargyasi Dávid Ferenc Dalárda

Nem mindennapi eseményre került sor a vargyasi Dávid Ferenc Dalárda szervezésében január 23-a estéjén a művelődési otthonban. Mintegy százhatvanan gyűltünk össze, hogy az ünnepi műsor, az emlékkiállítás és az ezt követő szeretetvendégség alkalmával megemlékezzünk a Dalárda fennállásának centenáriumáról.

A vargyasi négyszólamú férfidalárdát Kiss Károly (1889–1974) kántortanító szervezte meg, aki 1909 őszén kezdte meg 32 éven át tartó népnevelői munkáját. Ez idő alatt sok alkalommal és sok helyen szerepelt a dalárda. Ennek emlékét őrzik a máig fennmaradt emléklapok és oklevelek. A dalárda szervezésében sok „színdarabos est", táncmulatságok, dalos vetélkedők őrzik a jól irányított és szervezett munka emlékét. Ez a lelkes munka a tanító úr eltávozásával megtorpant: 1941-ben ugyanis családjával együtt Kolozsvárra költözött, ott is halt meg 1974-ben. De élete végéig vargyasinak tartotta magát! Utódai is gyakran megfordulnak Vargyason, régi emlékeket keresve. Hajdani tanítványai és tisztelői a szülői házon (a mai kántori lakás falán) évekkel ezelőtt emléktáblát helyeztek el a tanító úr emlékére.

A háború és a rövid magyar fennhatóság idején szünetelt a dalárda működése. A mindenkori énekvezérek és a megmaradt énekes tagok azonban elszántan újraszervezték a dalárdát. Bár nem a régi fénnyel, de megújuló éneklési vággyal folyt a munka a negyvenes évek végén. Ott vannak a „régiek" és az irányítóik: Felcser Ibolya, id. Székely Ferenc, illetve az új énekvezér, Máthé Vilma, de jönnek – besegítőkként – új tanügyiek is: Tóth Rebeka, Nagy Endre, László Attila. Őket azonban „leinti" az új államhatalom. 1948-tól kezdődően az egyházat mindenhonnan kirekesztik, korlátozzák, háttérbe szorítják, így az éneklés is csak a templomfalakon belül folyhat. A dalárdások a sanyarú körülmények dacára is rendszeresen éneklik a passiót nagypénteken, és más egyházi ünnepek alkalmával szintén felcsendül a zsoltár.

1957-től kezdi kitartó, hűséges munkáját Máthé Viima. Négy évtizednyi tevékenykedés után ma már nyugalmazott énekvezér. A világiak életében is ott vannak a lelkes irányítók, akik énekelni, zenélni tanították a falu apraját-nagyját. Ott tűnik fel Vágási (Tóth) Rebeka 1953-tól, majd a hetvenes évek elején József Lenke tanárnő. Ma ők is nyugdíjasok Vargyason.

A '89-90-es változások után megadatott a lehetőség arra, hogy az egyháztársadalmi szervezetek a sokévi hallgatás után újra szóhoz jussanak. Így hívtuk életre a mai,

folytatás a 14. oldalon

Andorkó Ferenc

Száz éves...

folytatás a 13. oldalról

egyházalapító püspökünk nevét viselő Dávid Ferenc Dalárdát. A kezdetnél ott voltak a régi énekvezérek: Máthé Vilma, Tóth Rebeka, József Lenke és az énekelni szerető férfiak, asszonyok, legények és leányok. Az utóbbi húsz év sok szép emléket őriz. A kórustalálkozók (Barót, Bodok), a kiszállások más egyházközségekbe (Felsőrákos, Bözöd, Rava, Városfalva, Brassó, Botfalu, Bölön, Nagyajta, Korond, Homoródújfalu), az unitárius kórustalálkozók, a szejkefürdői találkozók jelzik a megtett utat, a folytonosságot, a száz esztendőt... egy parányi részét egyetemes magyar kultúránknak.

A januárvégi ünnepély alkalmával természetesen ismét fellépett a Dalárda. Majd sor került az emléklapok átadására. Emléklapot kapott az egyházi zene és éneklés terén kifejtett hűséges munkájukért Máthé Vilma nyugalmazott énekvezér közel ötven évi szolgálatáért, Tóth Rebeka nyugalmazott tanítónő, József Lenke nyugalmazott zenetanárnő, Varga Réka énekvezér-kórusvezető. És a régiekről is emlékeztünk egyperces csendes felállással.

A jelenlevők a szünetben megtekinthették a hajdani fényképekből és emléklapokból szerkesztett kiállítást és a dalárda zászlóját. Az este szeretetvendégséggel zárult. Öröm volt a szívünkben. Együtt vallottuk, valljuk: „Zsoltárban, dalban / Benne dobog szívünk. / Velünk lesz az Úr, / Ha együtt énekelünk."

Unitárius rádióműsorok

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
Március 21.

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
Április 7., 28.

Igehirdetés
Az unitárius egyház részéről
Marosvásárhelyi Rádió, a 98,9 MHz ultrarövid, valamint 1323 kHz (Maros) / 1593 kHz (Hargita) középhullámon. Szerkeszti: Tóth Béla. Vasárnapokon 12.00 órától.
Március 28. (Pál János)

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Prima Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen. Szerkeszti: Csáki Levente.
Minden vasárnap reggel 8.30-kor.

nők világa

Barabás Miklósról

együtt református nőtestvéreinkkel

Ropogós szőlő és lágy kenyér mellett Incze Zsolt, a sepsiszemerjai református egyház lelkészének bibliai magyarázata tette feledhetetlenné az elmúlt év vége fele nőszövetségünk egy kis csoportjának vendégfogadását. Örömmel adtuk át magunkat a zsúfolásig megtelt (és korántsem szűk) tanácsterem hangulatának, együtt imádkoztunk, beszélgettünk, betekintést nyerve a több mint 70 tagú nőszövetség munkájába.

E meghívást természetesen viszont-hívás követte, húshagyó kedden mi láttuk vendégül a református nőket-asszonyokat.

Kezdésként Szabó Adél segédlelkészünk felolvasta a 111. és 112. zsoltárt, azonosuló lélekkel meghallgattuk imáját, majd zsoltárt énekeltünk.

Horváth Piroska nyugalmazott tanárnő Barabás Miklós életét és munkásságát bemutató előadását méltán emlékezetünkbe vésték. Belefonva személyes élményeit a kolozsvári Bánffy-palotában, a budapesti Nemzeti Galériában, Gödöllőn, avagy itthon megtekintett alkotásairól, a tanárnő így sommázta Barabás-méltatását: „kis szülőföldetek nagy fiára legyetek büszkék!"

„Földink", a festő és grafikus Barabás Miklós talán az egyetlen, aki a korabeli Magyarországon művészi tevé-

kenységével tudta eltartani magát és családját anélkül, hogy külföldre kényszerült volna.

Épp 200 éve, 1810. február 10-én született Kézdimárkosfalván. Alig félévesen édesanyja szülőfalujába Dálnokra kerül, hat és fél évesen Nagyenyeden kezdte az iskolát. Főbb állomásai: Szeben, Kolozsvár, Bukarest, Bécs, Velence, Budapest. Már Kolozsváron kapcsolatba került többek között a Bánffy, Teleki, Kemény, Rhédey családokkal. Budapest befogadta, svájci nőt vett feleségül, veje segítette alkotásainak értékesítésében. Barabás hat nyelvet beszélt. (Egy vitát így zárt le a maga rendjén: „de hogy az angol nyelv szebb lenne a magyarnál, ezt tagadom.")

Megfestette korának arcképcsarnokát, Petőfi Sándortól Liszt Ferencen, Ferenc Józsefen, Arany Jánoson, Wesselényi Miklóson, Vörösmarty Mihályon át Széchenyi Istvánt, de persze feleségéről is készített portrét. 1877-ben már több mint 5000 grafikai és festői alkotásáról tudunk, és azon túl még 20 éven át dolgozott! A magyar biedermeier festészet kiemelkedő mestere a Magyar Tudományos Akadémia tagja is volt, 1862-ben a Képzőművészeti Társulat alapítója és haláláig elnöke.

Solymár József *Akinek a történelem ült modellt* című könyvében így ír: „Nagyobb hatású művész született előtte is, utána is, nem is egy, de kedélyesebb, szelídebb s hivatását oly maradéktalanul betöltő piktor aligha."

88 évesen, 1896-ban Budapesten hunyt el.

A sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumban gróf Mikó Imre festménye tekint ránk. A Budapesti Történeti Múzeum kiállításán most többek között Petőfi Sándor, Arany János, Tompa Mihály arcképeit, *A Vezúv kitörése* című képét, eddig ismeretlen remekműveit láthatja az arra látogató.

Az életrevaló, biztos kezű székely festő önéletrajzban örökítette meg munkásságát. A nagyenyedi Bethlen-könyvtár őrzi ennek az önéletrajznak a korai kiadásait (a könyvtár falán szintén gróf Mikó Imre portréja látható).

Városunk Gyárfás Jenő képtárában 13 Barabás-alkotás látható, s örömmel jelezhetjük előre: a nyár folyamán nagyszabású kiállítás kíséri emlékünnepélyét.

Szülőfaluja Barabás Miklós emlékét kopjafával, iskolája, könyvtára nevével és mellszoborral őrzi, ápolja, mi pedig ezzel az előadással tisztelegtünk előtte születésének 200-ik évfordulóján.

Ferenczi Mária-Magdolna

Búcsú egy tanító nénitől

A véges emberi elme a végtelen időt három részre osztotta: múltra, jelenre és jövőre. Jelenben életünk, múltra tekintünk és jövőben remélünk nap mint nap.

Szomorú a jelen itt, Magyarsároson. Január 19-én búcsúztunk özv. Bustya Albertné született Bíró Piroska Elza tiszteletes asszonytól, a szeretett tanító nénitől. Közelről és távolról érkezett, végbúcsúvételre egybegyűlt rokonok, ismerősök, barátok, pályatársak hullattak gyászkönnyet a koporsó mellett.

Bíró Piroska Elza 1934. május 2-án született Hargita megyében, Ócfalván. Az elemi iskola elvégzése után a székelyudvarhelyi református tanítóképzőben tanítói diplomát szerzett és Magyarsárosra nyert kinevezést 1952-ben. Itt kötött házasságot Bustya Albert lelkésszel. Szívvel-lélekkel dolgoztak együtt harminchárom éven át az egyházközség építő, szépítő munkájában. Széppé tették templomunkat, a kékírásos kézimunkák is az ő nevükhöz fűződnek. Feladatait a tanító néni mindkét helyen, az iskolában éppúgy, mint az egyházközségi munkában, mély hivatástudattal végezte, ami azért az „aranykorszakban" gyakran korántsem volt könnyű. A tanuló ifjúságnak színműveket tanított, megszervezte a művelődési életet.

Nyugdíjazása után a helyi nőszövetség irányítója volt. Munkájában Gellért Sándor gondolatait vélte megtestesülni: „Nagy vihar jöttekor / – Bármi legyen bére – / Valakinek állni kell / A tornác küszöbére."

Lakásának és szívének ajtaja mindig nyitva állt. Szeretettel és szívében élő türelemmel fogadott mindenkit. Szívesen adott útmutatást annak, aki hozzá fordult, sokan találtunk meghallgatásra, segítségre.

Aztán jöttek a megpróbáltatások, a mérhetetlen fájdalmak: szeretteinek elvesztése. Betegségek, szenvedések gyötörték meg testét-lelkét. Tudta, hogy életgyertyája lassan kialszik. S bár a jövővel kecsegtető idő végtelen, az orvostudomány véges – és győzött a halál az élet felett.

Sok átélt fájdalmas nap alatt feltörhetett lelkében a fájdalom, amelyet a költő így fogalmazott: „Hagyj el, óh Reménység! / Hagyj el engemet; / Mert ez a keménység / Úgyis eltemet. / Érzem: e kétségbe / Volt erőm elhágy, / Fáradt lelkem égbe, / Testem földbe vágy." (Csokonai: *A reményhez*)

Számunkra marad a jövő, amit hittel és reménnyel kövezünk ki.

Tanító néni, hiányozni fognak a meghitt beszélgetések, az együtt töltött órák, a jó tanácsok. Hiányozni fog nekünk az a lelki nevelő, akinek sohasem voltunk terhére. Nyugodjék békében, emléke legyen áldott!

Lukácsi-Tóth Ildikó

Elmúlt a rövid farsang

A mindannyiunkat nyomasztó gazdasági válság ellenére változatlanul megmaradt a székelyudvarhelyi unitáriusok igénye a hagyományos farsangi bálra. Februárban így hát félretettük a gondjainkat, és örültünk, vigadtunk, jól éreztük magunkat. Örültünk annak, hogy hagyományőrző közösségünk tagjai megszervezték a kosaras

bált. A meghívókat Csáki Júlia, Balázs Mária és Péter Erzsébet kézbesítette, Soós Sándor, Balázs Lajos keblitanácsosok közönséget toboroztak, Csáki Dénes zenészeket hívott, a nyugdíjasok színjátszó csoportja városunk szülöttének, Tomcsa Sándornak a *Szülészet* című farsangi jelenetét mutatta be Csiszár Odett rendezésében.

Az est folyamán a kosarakból előkerültek a hagyományos finomságok, házi sütemények. A jó zene és a vidám hangulat majdnem reggelig tartott.

A farsangi időszak jó alkalomnak bizonyult arra, hogy összekapcsolódjon a nőszövetség és ifjúsági egylet tevékenysége is. Az ifjak örömmel készültek a farsangi bemutatóra és kedvesen meghívták az előadásra a szülőket, nőszövetséget és keblitanácsot is. Mesebeli feldolgozással léptek színpadra. Tófalvi Tamás „kicsi tiszteletes" volt a megalkotója és rendezője a *Piroska és a farkas* című mesejelenetnek. Az aktualizált meseszövés, a befűzött köznapi események, a gyermeki báj és játékos kedv biztosította a szépszámú közönségnek a jó hangulatot. A nőszövetség tagjai (kivétel nélkül mindenki!) kedves házigazdaként süteménnyel, farsangi fánkkal, kürtőskaláccsal, a keblitanácsosok pedig jó házi borral kínálták a szereplőket és a díszes társaságot.

Természetesen a nótázás és népdaléneklés sem maradt el, amelyekkel a Júliákat köszöntöttük közelgő névnapjuk alkalmából.

Ebben az évben rövid, de emlékezetes, szép farsangot zártunk. Kérjük egy igaz Istenünket, hogy tartsa meg szervezőink egészségét és kitartását, résztvevőink jó hangulatát és közösségi hajlandóságát, az összetartó erőt, híveink jóakaratát és támogató szándékát.

Blénessy Jolán

Kérjük, éljen a törvény adta lehetőséggel, és személyi jövedelemadójának 2%-át ajánlja fel az Unitárius Nők Országos Szövetségének támogatására. A szervezet következő adatait a 230., illetve a 200. űrlapra kell beírni:

Denumire entitate nonprofit:
ASOCIAȚIA FEMEILOR UNITARIENE DIN ROMÂNIA (AFUR)
Cod de identificare fiscală: *9343746*
Cod bancar (IBAN):
RO47 BTRL 0130 1205 9214 39XX

Az űrlapok leadási határideje a helyi pénzügyi hivatalokba: május 15.

Az UNOSZ vezetősége

Időseink csillogó szeme

Pillanatképek a torockószentgyörgyi nőszövetség életéből

„Sorsod hagyd az Úrra, s bízzál híven" – csendült fel az ének január utolsó napján torockószentgyörgyi teaestünkön. Mintegy 150-en gyűltünk össze, hogy a hit és a szeretet kovászának munkáját érezzük, tudatosítsuk.

A teaesten a műsor – meg persze a tea – után a nők jóvoltából 30 házi készítésű tortát sorsoltunk ki tombolán, más tárgynyeremények mellett. Szó szót hozott, és felmerült egy lókodi „hozzájárulás" terve is. A nőegylet tagjai sebtében mintegy 900 lejt gyűjtöttek össze, hogy majd szeretetcsomagot vihessenek a Kis Rozália Ökumenikus Öregotthon lakóinak.

Február 11-én került sor a látogatásra. Az utazást a torockói nőszövetséggel együtt oldottuk meg. Havazás közepette, kissé megszeppenve indultunk útnak, de amikor a lókodi „bentlakók" meleg szeretetét megéreztünk, minden hó és jég elolvadt. A csomagok átadása után verseket, énekeket is ajándékoztunk az időseknek. Meghatottan néztük szemükben a könnyeket: pillantásaink egymást tükrözték. Biztattuk őket: „Teérted is fölkél Isten áldott napja", „Mi lehet a nyugdíjas dal vége? / Legyen köztünk s a világon béke. / Adjon Isten még sok boldog évet, / Békességet, erőt, egészséget!"

A műsor után somodi kaláccsal is megkínáltuk kedves vendéglátóinkat.

Megható pillanat volt, amikor egy tizenkét éve benn lakó idős bácsi megköszönte az ajándékokat és azt, hogy egy kis időre pótolni tudtuk, ami sokuknak mindennapi hiánya: a családi melegséget.

Isten áldását kérve életükre elbúcsúztunk tőlük. A kinti hideg „kijózanító" volt ugyan, de a belső fűtés, a szeretet hazáig sem múlt el. Köszönjük Urunknak, hogy lehetőséget kaptunk erre az alkalomra.

Imre Elvira

Segesváron hét felekezet női képviselői

Hosszas szervezői munka eredményeként kerülhetett sor február 19–20-án a segesvári Gaudeamus Házban a Női Világimanap Romániai Bizottsága korábbi működésének megvizsgálására és a „hogyan tovább" megvitatására. Ez az alkalom lehetőséget kínált ugyanakkor a küszöbön álló Női Világimanap (március 5.) minél színesebb és vonzóbb megtartását célzó megbeszélésekre. Kolozsvárról, Bukarestből, Temesvárról, Brassóból, Nagyszebenből, Szászvárosból, Szovátáról, Segesvárról, Marosszentgyörgyről és Cserefalváról hét felekezet részéről tizennégy női képviselő vett részt e találkozón.

Kétnapos rendezvényünket jelenlétével megtisztelte Jean Hackett anglikán vallásoktató lelkészfeleség, aki az Egyesült Királyságból, Wales-ből érkezett Maros megyébe, és aki jelenleg a Nemzetközi Női Világimanap egyik európai képviselőjeként tevékenykedik.

E böjtidőben lezajlott női imafórumon Egyházunk képviseletében Jakabházi Vera UNOSZ-alelnök és e beszámoló szerzője, szervező vett részt.

Nyilvánvalóvá vált, hogy e bizottság jövőbeni tevékenysége megköveteli a Női Világimanap Romániai Bizottsága Alkotmányának kidolgozását, majd elfogadását és érvénybe léptetését. Jegyzőkönyvbe került az a jövőbe mutató törekvés, hogy Romániában a Női Világimanap mozgalom önálló úton kell hogy járjon. Ez azt is jelenti, hogy ki kell lépni a Romániai Keresztyén Nők Ökumenikus Fóruma ernyője alól.

Idén március 5-én a kameruni nőkért imádkozunk. Egyházunkban megtörtént a világimanapi liturgiai füzetek szétosztása. Tisztelettel javaslom, hogy az unitárius egyházközségeinkben megtartott Női Világimanap során összegyűlt perselypénzt ajánljuk fel az UNOSZ megalakulása 100. évfordulója megünneplésére.

Pálffy Anna-Mária

Jean Hackett, a Nemzetközi Női Világimanap európai képviselője és Pálffy Anna-Mária unitárius lelkésznő a felújított nagyernyei unitárius templomban

Hírsaláta

a háromszék-felsőfehéri egyházkör néhány nőszövetségének háza tájáról

A téli hónapokban a nőszövetségek asszonyai lelkesen tevékenykednek. A heti találkozások kellemessé teszik a hétköznapokat. Február havában pillantottam be a szomszédos nőszövetségek életébe. Asszonyaink szeretettel meséltek munkájukról, amely több esti találkozás alkalmával született meg. „A téli esték még hosszúak, szükségesek a találkozások, beszélgetési lehetőségek, hisz ilyenkor nyerünk tapasztalatot, ismerjük meg egymást közelebbről" – mondták az asszonyok. „A nőszövetség a legmegfelelőbb keret, ahol a nők ráébrednek, hogy milyen szellemi értéket képviselnek az Egyházban." – olvashattuk Zsakó Erzsébet *Hinni és tenni* című könyvében.

Kökös Az asszonyok rendszeresen találkoznak. Együttléteiket bibliamagyarázattal kezdik. Szeretnek kézimunkázni – mondhatni, ez a találkozásaik alapja. Ötletes játékokkal szórakoznak. Február 4-én, ellátogatva Szentkirályba, kedves farsangi hangulatot hoztak.

Szentiványlaborfalva A rendszeres pénteki találkozások sikeresnek mondhatók. Különböző felekezetű lelkészek bibliamagyarázatát hallgatják. Az asszonyok szívesen fogadják az orvosi tanácsokat, újságírót, akár női politikusokat is vendégül látnak. Az idei könyvbemutató is sikeresnek bizonyult. Március 16-ra a szomszédos nőszövetségekből várják az asszonyokat esti tereferére.

Sepsikőröspatak A csütörtöki találkozások rendszeresek. Január végén a sepsiszentgyörgyi nőszövetséget fogadták, farsangi mulatságot szerveztek. A nőszövetség templomi használatra tíz énekeskönyvet vásárolt, amire borítókat varrtak. Találkozásaik alkalmával vallásos énekeket tanulnak.

Sepsiszentgyörgy: Minden hónap végén szeretetvendégséget szerveznek. A rongyszőnyeg-szövés és a laskakészítés alapvető pénzforrásuk. A gyerekekről nem feledkeznek meg, a karácsonyi csomagokba 300 lejt pótoltak. Az asszonyok megtartották a farsangot, a református asszonyokkal jó a kapcsolatuk – mesélte Váncsa Csilla elnöknő.

Sepsiszentkirály A csütörtöki találkozások rendszeresek, ilyenkor csodás ötletek születnek. Egyedülálló öregeket kerestünk fel, egy-egy szimbolikus csomaggal. A gyermekek karácsonyi ajándékcsomagját 100 lejes pénzadományunkkal támogattuk. Vendégül láttuk a kökösi nőszövetséget. Február legfontosabb tevékenysége: a gyermekek farsangjának előkészítése volt.

Adorjáni Gyöngyvér

Hírmorzsa Szentábrahámról...

A szentábrahámi unitárius nőszövetség farsang beköszöntével hetente tartja rendszeres összejöveteleit. Nagy örömünkre szolgál, hogy egyre több érdeklődő látogat el a nemrégiben elkészített, hangulatos lelkészi irodába, vasárnap délutánonként. Minden alkalommal jóindulatú asszonytársaink finomabbnál finomabb sütteményekkel lepnek meg bennünket, ezzel is gazdagabbá téve a lelkészi házaspár által tartott színes és tartalmas délutánjainkat. A hagyomány- és értékmegőrzéssel kapcsolatos előadásokat mindig vers és dalolás követi. Idősebb asszonytársaink, Lőrinczi Anna és Bodó Irén, régi idők nótáit, dallamait nagy szeretettel osztják meg velünk annak reményében, hogy Megtanuljuk, s így utódaink számára is meg tudjuk őrizni a múlt kincseit. *(Mátéfi Ildikó)*

ifjúsági oldal

Elcsendesedni vagy csendben maradni?

A *teológiai csendesnapok* kifejezés sokak számára keveset mond. Hadd mutassam hát be röviden!

Ha a lelkészképzés folyamatának elkészítjük egy „metszetét" és egy tanév terjedelmében vizsgáljuk, akkor a *csendesnapok*at úgymond' a félidőben rendezik. A téli vizsgaidőszak lejártával rövid vakáció, pár napos pihenés a teológiai hallgatagók jutalma, de ez a szünet nem olyan hosszú, hogy elkényelmesedjenek. Az egyhetes vakáció csütörtökig tart, mert már pénteken kezdődik a rendezvény, amely felöleli a teljes hétvégét, és lényegében a második félév kezdetét is jelenti.

A három napos rendezvény az évek során rögzült forgatókönyv szerint zajlik. Rendszerint három lelkész-meghívott van: egy sikeres pályakezdő lelkész beszámol gyülekezeti munkájáról; egy középnemzedékhez tartozó lelkész gyülekezete életéről, a problémákról, eredményekről, módszerekről beszél; illetve egy nyugalmazott vagy ahhoz közel álló lelkész életpályáját, élettörténetét osztja meg a teológus-hallgató ifjúsággal. Pénteken és szombaton a délelőtti, illetve délutáni programrészek bibliamagyarázattal kezdődnek, amelyet a meghívott lelkészek tartanak, majd következnek az előadások.

Ez évi meghívottaink a Székelyderzsen illetve Székelymuzsnán szolgáló Demeter Sándor Loránd és neje, Újvárosi Katalin lelkészek voltak, akik elénk tárták gyülekezetépítő munkájuk részleteit, és közvetlen előadásmódjuknak köszönhetően nemcsak gyülekezeti, hanem családi életükbe is bepillantást nyerhettünk. Előadásukból kitűnt, hogy mindkettőjük lelkészi mivolta kedvező hatással van gyülekezeteik életére.

Vass Mózes lelkész volt a következő meghívottunk, aki januárban vonult nyugdíjba. Felelevenített néhány szép, illetve néhány kellemetlen élményt – utóbbiakat az egykori (pár évtizeddel ezelőtti) politikai, társadalmi körülmények érzékeltetése végett. Kérdésünkre válaszolva beszélt jövőbeli terveiről is, amelyek már csak a pihenésre szánt évek lehetnének, de akinek egy életen át a Jn 5,17 volt a jelmondata („Az én Atyám mind ez idáig munkálkodik, én is munkálkodom"), arról nehezen képzelhető el, hogy a továbbiakban csupán passzív pihenéssel töltse idejét.

Vasárnap – az előző évek gyakorlatához képest a kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt – sem kirándulni, sem téli sportot űzni nem tudtunk, de meghallgattuk a belvárosi unitárius templomban az istentiszteleti szolgálatot követően a székelyderzsi asszonykórus falubemutatással egybekötött, népdalokból és zsoltárokból összeállított műsorát.

A csendesnapok – ahogyan már említettem – két félév között zajlanak, ahogyan mi is az elméleti és tapasztalati ismeretszerzés között haladunk. Szerepét abban látom, hogy a teológiai hallgató az elméleti oktatás mellett az előadások, személyes vallomások által tanúság értékű pillanatképekhez jusson a lelkészi pályáról. Csupán elképzelt helyzetekkel szembesülünk, de ha ezek idővel valósággá válnak, lehet a kezünkben egy megoldási lehetőség. Minden alkalom, minden elmesélt történet, az összes meghallgatott előadás vagy elolvasott könyv a fejlődésünket hivatott előmozdítani, hogy lelkészekként, az Egyház embereiként majd mi is segíthessünk másokat a sikeres előmenetelben.

Major László

Ez Valami Más

A Mamut szépen lassan növekedik. Telnek az évek, változnak az egyletesek, de a Mamut, az mindig ugyanaz – és valahogy mindig más. Ötödik alkalommal indult el február elején a Mamut Körút. Most nem a megtett útvonalról szeretnék beszélni, nem is az egyletek számáról, amelyeket a Mamut meglátogatott, és még a jól megtervezett programrészekről sem szólok. Valami másról fog szólni ez a beszámoló – mint ahogy maga a körút is Valami Másról szólt.

Én nem születtem varázslónak, csodát tenni nem tudok – énekeltük szívből, ám valahol mélyen tudtuk, hogy talán mégis tudunk csodát tenni. Az a néhány nap egyféle átélt csoda volt, amely még most is bennünk él. Csoda volt, ahogyan közénk férkőzött a barátság és egyre erősebbre fonta hálóját. Csoda volt az a sok nevetés, amelytől „szárnyalt" a két kisbusz (na persze csak a megengedett sebességhatáron belül). És csoda volt az, hogy már fél szavakból is megértettük egymást.

Néhány kép, néhány pillanat örökre az emlékezetünkbe véső dött. Talán nem fogjuk elfelejteni azt, hogy is iszik egy igazi tyúk (!), meg talán azt sem, mennyire örültünk, amikor üzemanyag nélkül maradt az egyik kisbusz a végcél előtt, a hatalmas hidegben. Egyesek azt is megtanulták, hogy ruhában zuhanyozni nem a legkellemesebb, mások megmutatták, hogyan kell a lelkészt megkérni: ne vegyen részt a játékban – és még sorolhatnám ezeket a különös, mosolyra fakasztó, de mindenképp felejthetetlen pillanatokat.

Valami Másról, valami megfoghatatlan, de megtapasztalható dologról szólt ez a Mamut Körút, immár az ötödjére. Te, kedves Barátom, aki részt vettél benne, Te tudod. Te pedig, aki fogadtad a Mamut körutazóit, gondolom, Te is sejted. Végül pedig Te, kedves Olvasó, remélem, megérted fiatal és nyughatatlan, ám egyletezni vágyó lelkünket.

Kertész Ágnes

Mamut 5.0

Január 30-án, nagyon késő-este. A program frissítése elindult. Töltés 10%. A programhoz szükséges anyagok: egy nagy tányér meleg vacsora, egy meleg szoba, egy még magát frissnek érző, ám lassan fáradó társaság, egy kis zene, egy kis jókedv, egy kis akarat valami jóra, egy kis vágyakozás, két kisbusz és egy jókora mamut.

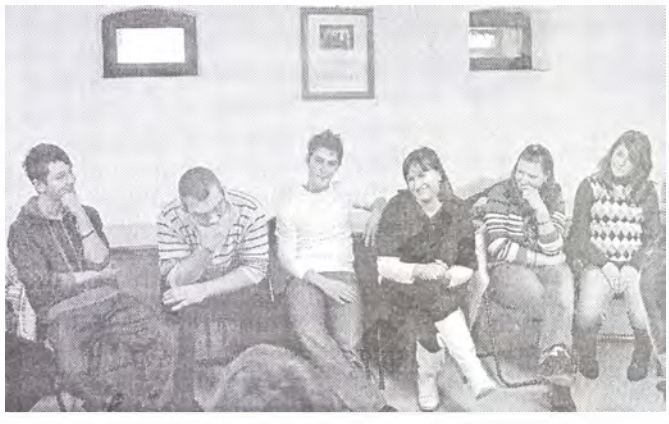
Igen, végre megjelent a program legújabb verziója. Egy évet vártunk rá, s most itt van. Új képekkel, helyszínekkel, emberekkel, a régi kisbuszokkal, az örökös sárral, mindig meglepetést okozó hideggel, újult erővel és még újabb ötletekkel.

Február 1. Valamikor délután. Töltés: 45%. Lassan úgy tűnik, hogy mégis működhet ez az egész. Lassan összeállnak a darabok. A felelősök megtalálják a helyszíneiket, az ötletek alakot nyernek, a hideg fokozódik, az erő néha lankadni látszik, de mindig új magaslatokba hág. Talán nem is olyan nehéz ez az új verzió. Talán nagyon nem is más, mint az eddigiek. Legalábbis kinézetre ugyanolyan. Mégis... valami más... ez most már valami új.

Február 3-a, délután-estefele. Töltés: 87%. Már napok óta próbálkozunk ezzel a frissítéssel, és még mindig nincs kész. Pedig mára ígérték. Még mindig kell erő, még tart a hideg, még nincs kész a legújabb ötlet, még hátravan néhány helyszín telepítése. De valami még van itt. Ez a program még valamit elindított. Nem csak a frissítést tölti, itt még valamit furfangoskodik. Valahol a háttérben fut még valami. Bár tudnám megmondani, mi ez a fura érzés, amit generál! Valami földöntúli.

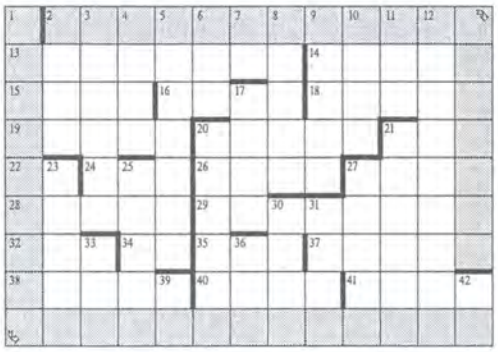
Február 3. Nagyon-nagyon késő-este. Töltés: 99%. Most már csak egy kicsi van hátra. Milyen furcsa is! Még egy kicsi, és egészben láthatom ezt az új változatot. Most már mindjárt teljesen összehasonlíthatom az eddigiekkel. Már nincs hideg, most már biztos nem fagy le. Az összes erő, ami rendelkezésre állt, mind telepítődött a programba. Minden helyszín színes, képes, ötletes és kreatív. A kisbuszokra már rátelepedett Erdély összes sara. És belénk is betelepedett valami megmagyarázhatatlan. De még mindig nincs kész. Pedig már mindjárt vége. Minden a helyén van.

Valamikor március–április környékén, egy találkozás alkalmával, vagy csak úgy, egy nosztalgikus estén. Akárhol. Töltés 100%. Minden kép összeáll. Minden részlet passzol. Minden részlet tökéletesen éles. Az új verzió már a miénk. Érleljük, használjuk és táplálkozunk belőle. A jókedvből, a nevetésekből, a tervekből... a barátságokból. Hát ezt futtatta olyan nagyon gyanúsan ez az

őslény program a háttérben. Csendben, míg telepítette magát, a programrészeit is összeszőtte olyan láthatatlan és megmagyarázhatatlan kötelékkel, hogy ezt kivenni soha nem lehet belőle. Annyira az alapjává varázsolta, hogy enélkül már nem is működhet rendesen. Enélkül már nem is az igazi. Alattomos egy program ez, mint egy vírus. Megfertőz, és nincs az a vírusirtó, ami megszabadítana tőle. De nem is akarsz már megszabadulni. Minden egyes része és pillanata kell. Mert így teljes a frissítés. Minden egyes új csodája és előreláthatatlan húzása létfontosságú, még mindig. Magába szippant. Uraddá válik. Alkotóeleme leszel. És megbabonázottan várod az újabb és újabb kiadást, amikor újra támad a Mamut, amikor újra a rabja lehetsz. *(Gergely Noémi)*

Felfogta

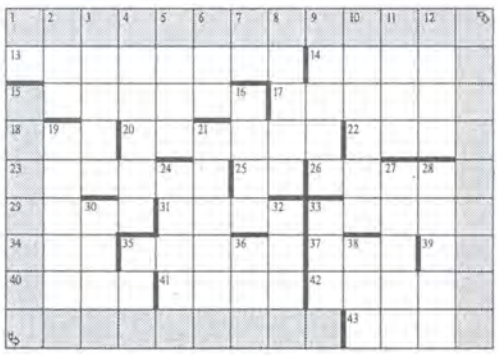
Egy részegest az orvos eltilt az alkoholtól, meghagyja neki, hogy csak tejet igyék. Pár nap múlva az iszákos megjegyzi:

– .... ! *(Poén a rejtvényben.)*

Vízszintes: **2. A poén első része.** 13. Atomokat elektromossá tevő. 14. Nem helyes. 15. Idény. 16. Gazdasági ág. 18. Húsos levelű dísznövény. 19. Törlőgumi. 20. Romano ..., olasz politikus. 21. Himnemű német névelő. 22. Temes megyei autójel. 24. Becézett Ibolya. 26. Tehát, latinul. 27. Döntetlen-féle a sakkban. 28. Latyakos. 29. Hajnal, de tévéműsor is. 32. Kézzel jelez. 34. Félig torz! 35. Idegen szavak elején jelentése: föld, földdel kapcsolatos. 37. Etikett. 38. Ijedt. 40. Kis édesvízi halfajta. 41. Veterán lengyel labdarúgó.

Függőleges: **1. A poén befejező része.** 2. Új csillag. 3. Szibériai folyam. 4. Szoknyaféle. 5. Ókori egyiptomi istennő. 6. Jogtalan jövedelem. 7. Üres tál! 8. Haragszik a kutya. 9. Odanyújtó. 10. Sok évvel ezelőtti. 11. Akit a kígyó rászedett. 12. Kacagtató. 17. Abba az irányba. 20. ... világ, az az időszak, amikor egy másik pénznem volt használatban. 21. Melódia. 23. Szenvedély. 25. A csontrendszer része. 27. Válogatott magyar vízilabdázó-lány (Anikó). 30. Könyvek állanak rajta. 31. Szép táj jelzője. 33. Órahang. 36. Traktor húzza. 39. Tisztelt cím, röviden. 42. Indok.

In flagranti

Két férfi beszélget:

– Tegnap, amikor este hazamentem, a feleségemet rajtakaptam egy olasz pasival! – mondja az egyik.

– Egy olasszal? És mit mondtál nekik? – kérdezi a másik.

– ...! *(Poén a rejtvényben.)*

Vízszintes: **1. A poén első része.** 13. Irodalmi tehetség. 14. Papírfajta. 15. Feldatot kiadó, megszabó. 17. Orosz női név. 18. Electric Light Orchestra. 20. Lopás. 22. Olyan, mint a méz. 23. Hazai hegység Szilágy megyében. 25. Francia arany. 26. Becézett Ilona. 29. Könyv tárgya. 31. Mondat végén áll. 33. Ujjainkon nő. 34. Nagyhatalom. 35. Gyermekjátékszer. 37. Én, latinul. 39. Termőrész! 40. Falusi bútordarab. 41. Bibliai testvérgyilkos. 42. A két ..., regénycim. 43. Táplál.

Függőleges: 1. Magunk. 2. Tollforgató. 3. Káposzta is van ilyen. 4. Érzékeny növény. 5. Erőd régi része. 6. Szemmel figyel. 7. Német és norvég autójel. 8. Pedagógus. 9. Máramarosi. 10. Vékonyra vágó. 11. Román „karós vajda" volt. 12. Francia folyó. **15. A poén befejező része.** 16. Oxigén-módosulat. 19. Földre hull. 21. Lopakodás. 24. Elbeszélő irodalom. 27. Malaszt jelzője. 28. Gyümölcs-fajta. 30. Magyar hagymaváros. 32. Aki látta az eseményt. 33. Szükséges. 35. Mely helyen? 36. Alapszámunk. 38. Caragiale úrfija.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

Februári rejtvényeink megfejtése: *Színházban*: „Látott ez már különb dolgokat is. *Doktornál*: „Azt szeretném tudni, megfürödhetek-e már."

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Hírek, Ifjúsági Oldal)

Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.
A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail: unitariuskozlony@gmail.com
A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.
15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő (Sepsiszentkirály), **Andorkó Ferenc** lelkész (Vargyas), **Blénessy Jolán** óvónő (Székelyudvarhely), **Czire Alpár** tanár, fényképész (Székelykeresztúr), **Gergely Noémi** egyetemi hallgató (Székelyudvarhely–Kolozsvár), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Imre Elvira** énekvezér (Torockószentgyörgy), **Kertész Ágnes** diák, ODFIE-köri vezető (Fiatfalva), **Kocsis Tünde** tanár, egyetemi hallgató (Marosvásárhely), **Koppándi Benczédi Zoltán** lelkész (Lupény-Vulkán, Déva), **Lukácsi Tóth Ildikó** laboráns (Magyarsáros), **Major László** teológiai hallgató (Csekefalva–Kolozsvár), **Nagy Adél** lelkész (Recsenyéd), **Pálffy Anna-Mária** lelkész (Ikland-Nagyernye), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy–Szászrégen), **Rácz Mária** lelkész (Kolozsvár), ODFIE-elnök, **Szabó László** lelkész (Szind–Kolozsvár), **Vida Rozália** lelkész (Kadács)

EGY AZ ISTEN.

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 20. • (80.) ÉVF. • 4. SZÁM. • 2010. ÁPRILIS • ÁRA: 2,00 LEJ

Öröm és megújulás

Három unitárius lelkész *lelki olvasmány*ával és egy átfogó, vallásszociológiai érdekű felmérés „húsvét-kommentárjával" összpontosítunk idei áprilisunk központi ünnepére. Gyerő Dávid az egyház szervezeti működésének szintjeiről – s ezek mentén a kellő és való világ olykor ellentmondásos találkozásáról – kínál áttekintést cikke első részében. Március 15-ének nyomait (egy „testvéri" Háromszék–Lupény kapcsolatban, egy kevéssé ismert Nyikó menti emlékhely felidézésében és két Homoród menti falu lelkes ünneplésében) fedezhetik fel Olvasóink. Az egyházi átvilágítás és közelmúlt-kutatás újabb fejleményéről egy dokumentumot teszünk közzé, és felhívjuk minden Olvasónk figyelmét a Gondviselés Segélyszervezet pályázati felhívásaira. Két új rovattal is kirukkolunk: az egyik a vasárnapi iskolá(so)k számára kínál hónaphoz kötött segítséget, a másik – a „Harmóniasarok" – az életvezetés, a testi–lelki–szellemi közérzet-ápolás kulcsait ajánlja.

Minden Olvasónknak szép ünnepet, boldog húsvétot kíván

a szerkesztőség

A tartalomból:

4 *Unitáriusok húsvéti hite*

6 *Felelősség és annak elhordozása*

8 *Egy kopjafa története*

11 *Nőiség és anyaság*

„Vesztek erőt, minekutána a Szent Lélek eljön reátok" (ApCsel 1,8)

Az egyház hírei

• Nagy László főjegyző, a Marosi egyházkör esperese 2010. február 1-jétől való hatállyal lemondott esperesi tisztségéről. A megüresedett tisztség betöltésére február 27-én szerveztek választásokat. Az egyházkör új esperese Kecskés Csaba, a Marosvásárhely-kövesdombi egyházközség lelkésze lett.

• 37 éves korában Svédországban elhunyt Miklósi Vári Katinka unitárius lelkésznő. Temetése március 10-én volt Firtosmartonosban. A temetési szertartást Székely Kinga-Réka és Lakatos Csilla végezték. Bálint Benczédi Ferenc püspök az egyetemes egyház nevében búcsúzott az évekig súlyos betegségben szenvedő, mégis rendkívül erős és kitartó lelkésznőtől.

• Március 11-én Marosvásárhelyen, a Kövesdombi Unitárius Egyházközség Bözödi György termében 18 órától könyvbemutatóra került sor. Tódor Csaba *Szavak a hídon. Tanulmányok a kontextuális teológia köréből* című kötetét Simó Sándor, a Székelyudvarhelyi Egyházkör esperese ismertette.

• Március 12-e és 14-e között Kolozsváron német és angol nyelven zajló nemzetközi konferenciára került sor *Az erdélyi unitarizmus gyökerei, szereplői, eszméi; fogadtatásuk a késő humanizmusban és Nyugat-Európa szellemi életében* címmel. Az Erdélyi Unitárius Egyház Dávid Ferenc imatermében zajló, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem kezdeményezésére létre jött konferencián neves hazai és külföldi előadók vettek részt. Az Unitárius Egyház részéről Kovács Sándor teológiai tanár, Molnár B. Lehel levéltáros, valamint Mikó Ferenc lelkész tartott előadást.

• Március 12-én Kolozsváron tartotta alakuló ülését az erdélyi magyar történelmi egyházak átvilágítási és közelmúlt-kutatási Szakmai Egyeztető Fóruma. Az alakuló ülés résztvevői sajtótájékoztatón ismertették a Szakmai Egyeztető Fórum szerepét, céljait, összetételét, valamint létrejöttének előzményeit.

• A Duna Televízió immár jó pár éve március 15-e környékén unitárius ünnepi istentiszteletet közvetít. Idén a Vallási Műsorok szerkesztőségének csapata Székelyderzsben járt, és március 7-én rögzítették a felvételt az unitárius templomban. Az istentiszteletet március 14-én közvetítették.

• Március 19-én került sor az Egyházi Képviselő Tanács (EKT) első évnegyedi ülésére Kolozsváron. Az ülést megelőző napokban a különböző állandó bizottságok tagjai gyűléseztek.

• A Képviselő Tanács elfogadta a különböző központi és bizottsági jelentéseket, értékelte az első évnegyedi gondnok-presbiteri konferenciákat, valamint a lelkészi értekezleteket. Az egyházi közelmúltkutatást és átvilágítást előkészítő bizottságban Kecskés Csaba esperessé választása nyomán összeférhetetlenség állt be, így a lemondása nyomán megüresedett helyre új tagot választott az EKT Márkó László személyében. Ismertették annak a húsz személynek a névsorát, akik az EKT határozata értelmében nem tettek eleget a személyes iratcsomó kikérésének. Az EKT ezen ülésén elfogadta az egyház 2009. évi központi zárszámadását is.

• Március 21-én a szentábrahámi unitárius templomban az ökumenikus imahét záró istentiszteletét követően sor került dr. Rezi Elek *Az Úr, a mi Istenünk, egy Úr* című könyvének bemutatására. Ugyanaznap a budapesti Szent Imre templomban jótékonysági koncertet tartott Mága Zoltán és Pitti Katalin a székelyderzsi templom freskóinak felújítására.

~

Brassóban március 7-én a hiterősítő hét zárórendezvényeként megtartották a Homoródkarácsonyfalváról elszármazottak találkozóját. Az istentiszteleti szolgálatot Benedek Mihály karácsonyfalvi lelkész végezte. Az istentisztelet végén Máthé Sándor óvárosi lelkész köszöntötte az egybegyűlteket. A rövid ünnepi műsor után a meghívottak és családtagjaik – több mint száz személy – az új gyülekezeti házba vonult, ahol szeretetvendégség keretében folytatódott a találkozás. Dr. Kovács Sándor teológiai oktató érdekes történelmi vonatkozású előadást tartott, majd Benedek Mihály lelkész Karácsonyfalva jelenéről beszélt. *(Máthé Sándor)*

A **székelyderzsi** egyházközség február 9-én gyülekezeti kirándulást szervezett Kolozsvárra, amelynek keretében a lelkész istentiszteletet tartott és az asszonykórus bemutatta a *Kenyér a múlt* című előadását.

Március 6-án az egyházközségben régi álom vált valóra: elkezdődött a gyermekek néptánc-tanítása

Március 13-án Fiatfalvára szerveztek csoportos látogatást, itt az imahét keretében az asszonykórus is fellépett. *(Demeter Sándor Loránd)*

A **székelymuzsna**i egyházközségben március 15-e és 18-a között tartották az idei hiterősítő imahetet, mely alkalomból olyan lelkészeket hívtak meg, akik valaha ebben a gyülekezetben szolgáltak, illetve akik származásilag kötődnek a faluhoz: Katona Dénest, id. Kozma Albertet, Barabás Áront és Orbán Fitori Dezsőt. *(Újvárosi Katalin)*

A **székelykeresztúr**i egyházközség Vasárnapi Iskolája március idusán 53 taggal előadta Petőfi Sándor *János Vitézét* a templomban. Emellett elhangzott Bartók Béla *Szegény legény vagyok én* című daljátéka, amelyet hangszeres kísérettel játszottak és énekeltek a vasárnapi iskolások. A díszes szereplés után a vasárnapi iskolások havilapjának 20. számát ünnepeltük meg. Örömünket tetézte, hogy március 20-án vendégszereplésre utaztunk Gagyba.

A kisebb gyermekek után a Székelykeresztúr Gyöngye Unitárius Színjátszó Társulat tagjaival adtuk elő Méhes György *Széna vagy szalma* című bohózatát, illetve Szylveszter János *Nagymosás* című darabját. *(Mikó Amália)*

Virágvasárnap – nagypéntek – húsvét

Arc a virágok között

Az Újszövetségben gyakran olvashatunk Jézus életének olyan mozzanatairól, amikor elismeréssel, tisztelettel veszik őt körül kortársai. A kánai menyegző, a Hegyi beszéd, az ötezrek megvendégelése, Jairus leányának vagy Lázárnak a feltámasztása, a Bethesda tavánál történt gyógyítás nagyszerűségével, rendkívüli voltával méltán vívta ki az elismerést. A názáreti ácsmester fiát, aki végül népe tanítója és az utána következő évezredek nagy példaképe lett, ma már általános vallási tisztelet övezi.

A jeruzsálemi bevonulás szintén nagyon sokakat mozdított meg. Elterjedt a hír, hogy jön Izrael várva várt messiása, a fölkent, aki szabadítást hoz népének. Úgy gondolták, ő lesz a régen várt király, aki visszahelyezi a választott népet Isten „kegyelmi" állapotába. Remélték, hogy ez a király elhozza a tisztességet és a méltóságot, a szenvedések jutalmát, és új helyet, új szerepet jelöl ki a zsidó népnek a történelem színpadán. Belső látásunknak nem nehéz megeleveníteni a jelenetet.

De meglepetések egész sora következett: nem pompával és fényes kísérettel lovagló hadvezér érkezett, hanem egy szegényes öltözetű fiatalember, szamárháton. Csendes volt, lelkében mély gondolatok laktak. A közeli ünnep kavalkádjában a kinyílt szívek örömére, a ledobott felsőruhákra, a pálmaágakra itt lép rá virágvasárnap egy *árnyéka*, egy *másik értelme*.

Jézus csendesen ült a szamár hátán, és nem szólt a népünnepély ellen. Láthatólag nem zavarta a tiszteletadás. Határozott volt az úticélja: ment a templom felé. Az Írás kutatói szerint többször járt már Jeruzsálemben – mások azt mondják, hogy ez volt az első alkalom –, az viszont tény, hogy ez volt az *utolsó* megérkezése Jeruzsálembe.

Vajon miért maradt ennyire higgadt, ilyen komoly? Mi tette „védetté" az ünneplő tömeggel szemben, miért volt látszólag közömbös az emberek öröme láttán? Mennyire volt tisztában hivatásával, mennyire azonosulhatott az Ézsaiás könyve 54. részében megnevezett szenvedő szolgával, hogy békességet hozzon, egy valamikori új Kánaánt? Akik körülvették, *politikailag* kétségkívül hittek ebben az ígéretben, nyilván ezért is volt annyira fellelkesülve az utcára áramló tömeg.

Jézus számára azonban nem a trón, hanem a templom volt az úticél.

De ami ezután következik, az még megdöbbentőbb: Jézus kötélostort vesz a kezébe, és a templomból kiűzi a galambárusokat, a pénzváltókat, a kereskedőket. De hát nem a megbocsátást hirdette ez az ember? Nem vállalt asztalközösséget a bűnösökkel, a vámszedőkkel, nem bocsátott-e meg a házasságtörő asszonynak, nem tisztította meg a tisztátalan lelkeket? Most, a kufárokat kikergetvén a templomból az intolerancia legszélsőségesebb példáját adja!

Távolabb, az oszlopok között ott állnak a farizeusok, az írástudók, a nép professzionista tanítói, a zsidó vallásos élet tekintélyes személyiségei, a nagytiszteletűek vagy főtisztelendők..., akik mindent tudtak a vallási törvények *szövegéről* és betartatásuk eszközeiről. S akkor jön ez a harminchárom éves fiatalember, szinte dühkitörésben „bontja meg" a hangulatot a templomban. Aztán meggyógyít néhány nyomorultat, akik ott fekszenek a templom lépcsőin, és várják a vigasztalást. Jézust továbbá gyermekek veszik körül – mint olvassuk – a templom előcsarnokában. Kint, a bejáratnál, még mindig van, aki a tömegből kiáltja, hogy „hozsánna, dicsőség a Dávid fiának, áldott, aki az Úr nevében jön!" Összetett, mozgalmas kép, furcsa hangulat...

folytatás a 2. oldalon

Tódor Csaba

Arc a virágok között

folytatás az 1. oldalról

A papok felhorkannak: mi zavarja meg az évszázados rendet? Mi ez a nagy zaj? Innen, ettől a ponttól kezdődik Jézus végtörténete, amelyet mindannyian jól ismerünk – amely a nagypénteki kereszthalálban tetőződik majd.

Mindazok a képek, víziók, érzések, amelyek bennünket virágvasárnaphoz kötnek, emberi keretek között valósulnak meg. Amit értelemmel, gondolattal, szívvel fel lehet fogni, el lehet képzelni, az mind emberi körülményre vall. A virágvasárnapi „képnek" azonban van egy másik dimenziója is. Az, hogy Isten az ő szolgáját és prófétáját elindítja a nép felé, elküldi a nép közé. Fogalmazhatunk úgy is, hogy prófétája révén Isten elindul az elhűlt, megkövesedett, törvényes előírások közé beszorított lelkű nép közé. Ha a nép nem tud megindulni Isten (és temploma) felé – mert a zsidók, minden látszat ellenére, megdermedt szívvel éltek a rituális szabályok sokasága között –, akkor a megbocsátó, szerető és gondviselő Atya indul el az emberek felé.

Jézus rövid életét állandó motívumként kísérte végig a „farizeizmusnak" valló ellene-mondás. Hiszen a „betartásból" és „betartatásból" hiányzott a lélek, az érzés, a jóindulat, a szeretet, az egyéni érintettség, a felindultság Isten és ember iránt. Hiányzott az elemi istenszomjúság. Az emberek csak azt tartották be, amit a főpap, a vallási közösség, a társadalmi szokásrend vagy a rituális törvények követeltek meg – de többet nem. Már nem kérdezték meg őszinte magányban: hogyan juthatnék el Istenemhez, hogy tudnék saját érzéseimmel és szavaimmal szólni, vallani, megbocsátani. Jézus viszont a maga rendjén nem egy villámló tekintetű és megtorló hajlamú demiurgoszról beszélt, hanem egy *szerető* Atyáról, aki *jóságában* teremtette a mindenséget, aki létezésünk alapja, életünk pásztora. Jézus a vallásos üzérkedést, az állattetemekkel megvásárolható „helyettes elégtételt" űzte ki a templomból.

Értjük-e, miért volt ennek a szamárháton ülő embernek komor az arca? Felfogjuk-e, miért nem törődött különösebben az őt ünneplő tömeggel? Istenhez vágyott, hozzá ment! Isten küldte őt az emberek közé, hogy gyógyítson, szemeket nyisson fel, lépteket indítson el, hogy bűnöket bocsásson meg, hogy megdermedt szíveket feloldozzon, hogy szeressen. Isten éppen azért küldte el, hogy *emberi* módon éreztesse meg az emberrel: nem vagyunk magunkra hagyatva.

És *mi*? Mi mennyivel lettünk jobbak az utóbbi kétezer esztendőben? Hiszen vasárnapról vasárnapra halljuk: Isten megbocsát, Isten szeret, ő a jó Atya, s te tehetsz bármit, mert nagyszívűsége folytán „happy end" lesz a vége.

A szamárháton baktató Jézust végül is a pálmalengetők nem fogadták el messiás-ígéret beteljesülésének. Virágvasárnapot lehet tehát úgy is nézni, mint egy nagy félreértést. Jézus emberségével, szeretetével és alázatával jött közénk. Amikor valaki a bizalmunkat megnyerni érkezik hozzánk, többnyire pénzével és hatalmával érkezik. De az *ilyen* érkezőkbe már annyira belefásultunk, hogy már azoknak sem hiszünk, akiknek a poggyászában „csupán" jóindulat és igaz beszéd van.

Nagypénteki ima

Gondviselő Istenünk, szerető jó Atyánk! Hálát adunk neked gondviselésedért, hogy a Veled való közös találkozásunknak egy újabb alkalmát megérhettük. A mai nap a Te igaz fiad halálára és áldozatvállalására emlékezünk. Amikor ezt tesszük, nemcsak Jézus halálát gyászoljuk, hanem egész életét felidézzük. Arra a példaadó életre emlékezünk, amely nem fullad a nagypénteki gyászba, hanem a karácsony és húsvét közötti nagypéntekkel együtt válik teljessé.

Amiként a mai nap hajnalát madárcsicsergés jelezte, úgy a nagypéntekhez vezető út is karácsonnyal kezdődött egykoron. Hálát adunk neked, teremtő Atyánk, Jézus születéséért, azért, hogy e világra küldted az emberiség nagy barátjaként és igaz tanítómestereként. Továbbá köszönjük, hogy jellemünk és cselekvő akaratunk nyomán bennünk is bármikor megszülethet. Úgyszintén állandó hálával tartozunk neked a mindenkori személyes karácsonyainkért, például amikor családunk új élettel teljesedik ki, amikor sikerül akaratod szerint cselekednünk, amikor életünkben az igazi értékek érvényesülnek, vagy amikor egyszerűen jó napunk támad.

Köszönjük, jó Atyánk, azt a tökéletes életpéldát, amit a názáreti Mester számunkra oly hitelesen felmutatott. Valláserkölcsi életünk alapját ma is az ő tanítása és példája képezi. Alázatos jellemével egyszerre volt ő a szegények és a gazdagok királya, aki nem nézte a bőr színét, a társadalmi rangot vagy az értelem csiszoltságát. Ehelyett a belső értékekre tekintett, embertársai lelkét nemesítette, és az igazán szükséges elérésére igyekezett rávezetni őket. Ennek rendjén a legmélyebb alázattal, ugyanakkor a leghatékonyabb erővel munkálkodott a Te országod földi viszonyainak megvalósításáért. Hitelességét végső áldozatvállalása koronázza meg. Erre a Jézusra tekintünk hát példaképként karácsonykor és nagypénteken egyaránt, és nem a csillagok között vagy a mindenkori ünnepek középpontjában keressük őt, mert annál sokkal közelebb áll hozzánk. Szellemisége bennünk is tetten érhető, hatása általunk is megteremthető, hiszen az ott van, ahol a tiszta szív, a feltétlen jó szándék és a másokért élés akarata munkálkodik.

Gondviselő Atyánk! Életünk és a történelem uraként megengedted nekünk, hogy közel kétezer év távlatában a gyászos nagypéntek hálaadó emlékünneppé alakulhasson. Más egyházi elöljáróink és hőseink emlékünnepénél többet jelent számunkra nagypéntek: saját mulandóságunkra és földi életünk korlátoltságára is emlékeztet minket. Nyelvi eszközként is jelzi, hogy életünkben bármikor nagypéntek következhet. Nem tudjuk, mikor és hol szembesülünk nagypéntekkel, mint ahogy nem tudjuk, a közeljövőben bölcsőt ringathatnak-e karjaink vagy koporsó mellé vezetnek lépteink. Lehet, hogy kórházi folyosón, lehet, hogy országúton, lehet, hogy telefonkagylót emelve, vagy családi ajtónkat ismeretlen hírhozónak megnyitva szembesülünk újabb nagypéntekekkel. Mindezek emberi létünkkel járó eshetőségek, amelyeket nem lehet kiiktatni életünkből, azonban fel lehet készülni rájuk. Amiként a halál és a gyász elkerülhetetlen, úgy adott

lehetőség számunkra a hit és a bizalom is, amelyekkel felvértezve nem az előbbiek miatti félelem bénaságában szorongjuk végig napjainkat. Mindehhez hinnünk kell, jó Atyánk, hogy te nem oka és okozója vagy a szenvedésnek, hanem oltalma a szenvedőknek és vigasztalója a gyászolóknak. Hinnünk kell, hogy te mellettünk vagy mindig és a mérhetetlen szenvedéshez, illetve a gyász súlyához méred a segítséged. Add, hogy a gondviselésedbe vetett bizalmunkkal birtokunkba kerüljön az a hit, amely segít elviselni a mindenkori szenvedést, és tompítja a koporsókra hulló göröngyök fájdalmasan visszacsengő hangját. Ezzel a hittel taníts minket imádkozni a bajban és együtt élni a fájdalommal. Nagypéntek ünnepén ennek a hitnek a megerősödéséért fordultunk hozzád. Köszönjük, hogy meghallgattál. Ámen.

Szabó László

Tűnődés az örök életről

Húsvét. Az a keresztény ünnep, amely a legtöbb titkot rejti, melyben a legtöbb miszérium van. Mély gondolatokat ébreszt. Most nem születést, termékenységet ünneplünk, nincs évforduló, hanem az örök élet diadalát, a halál feletti győzelmét, az életet magasztaljuk. Mennyi kérdés fogalmazódik meg ilyenkor!

Kányádi Sándor versét idézem, mint gondolatindítót: „Eltűnődtem. A magas ég / tűnődésre elég tágas, / s csöndessége bennem olykor / reményt reményre zöldágaz. / Most is, hogy ott nézelődtem, / megkapott a végtelenség. / Úgy éreztem, mintha máris / fönn a csillagok közt lennék."

A végtelenség – a tér- és időnélküliség – a gondolkodó ember örök vágya, mert az ember valóban ősidőktől fogva egy nyitott világban él: nyitott a múlt felé az emlékezet által, és nyitott a jövő felé, a gondolatai, a hite által. Az univerzum végtelensége kitágítja földi létünket, és annak ellenére, hogy fizikailag nagyon is kötöttek vagyunk, gondolatainknak nincsen határa. Az idézett vers szerint is a csillagok közé lehet kerülni. De szabad gondolatainknak is láthatatlan az elmúlás és annak következményei.

Több mint tíz évvel ezelőtt egy kiránduláson vettem részt Rómában. Az egyik kápolna kriptájában mumifikálódott holttestek voltak koporsókban. A testek pergamenszerűvé preparálódott bőre megtartotta a külső formát, de az egykorvolt emberek teste belülről teljesen szétporladt. Megdöbbentő volt a több száz éves holttestek látványa. Egyik társam megjegyezte: „Ennyi marad majd belőlünk is. Nem sok..."

Vajon valóban csak ennyi marad a halál után? Legjobb esetben egy összeaszott bőrburok (ha különlegesen balzsamozták) – vagy ennyi sem? Mind pillanat-, percemberek vagyunk? Most lelkészként sokszor állok koporsó mellett, és vigasztaló szavakat mondok, az örök élet reményét, a valamilyen formában tovább-élést sugallom, mert ezt is hiszem és hirdetem. Az emberek ősidőktől fogva hittek egy halál utáni folytatásban, a mitológiában az árnyak jól szervezett birodalomban éltek, a mítoszokban mindig jelen van a halál utáni lét is. Minden nép hitt a lélek, a szellem továbbélésében még a materializmus megjelenése előtt, de egyedül a keresztény vallásban jelent meg a testi feltámadás hite. Ennek az új hitnek az alapja Jézus csodálatos feltámadásának mítosza, a húsvéti örömhír, amely emberek millióinak adott évszázadokon keresztül belső erőt és reményt.

Mit jelent azonban a húsvéti örömhír a mai, a 21. századi embernek, és nekünk, unitáriusoknak? Korunkban a feltámadást és az öröklétet sokkal tágabb összefüggésekben kell megvizsgálnunk ahhoz, hogy magunkévá tegyük a gondolatot. Feltámadás csak halál után lehet, és halál csak életet követhet. Így az életről kell először a gondolatsort megkezdenünk.

Mi az élet? Titok. Titok, hogy az atom–molekula–sejt szerveződésből miként jött létre ez a sokszínű világ, ezernyi változat rendszere. A tudomány számára végképpen megmagyarázhatatlan az embereknél megjelenő tudat, ami átveszi egész lényünk felett az uralmat. Tényként megállapíthatjuk azt is, hogy az Életet elpusztítani nem lehetett, sem természeti katasztrófákkal, sem az emberek sokszori próbálkozásai által. Elpusztítható egyáltalán? Állatfajok, növényfajták kihaltak ugyan, de az ember, a tudatos lény, akinek ott van képzetében az örök szó értelme – az ember, ő megsemmisülhet?

A mai, esetleg vallástalan ember is hisz valamilyen transzcedentálisban létét illetően. Mindenki arra gondol, hogy halála után nem tűnik el teljesen, marad valami belőle: az emléke, vagy szerves anyagként egy más élőlény, vagy az új számítások szerinti 21 gramm lelke...

A vallásos embernek könnyebb a válaszadás, mert a világmindenség teremtője Isten. A földi világ, a végtelen kozmosz egy isteni alkotás része, amelyben rend van, és mindennek célja van. Mennyire csodálatos a legapróbb részletekig kidolgozott működés, milyen harmónia jellemzi a sokszínűséget is! Ugyanakkor ez a világ valós, létezik, látható – „csupán" végtelen. Isten örök, és az általa teremtett világmindenség is az. Akkor csak a földi élet lenne véges? Akkor mi volt a célja teremtésünknek? Csak a Vörösmarty által megfogalmazott feladat: „Küzdeni erőnk szerint a legnemesebekért"? Nem lehet csak földi célja életünknek, ha a teremtett végtelen kozmosz részei vagyunk!

Ha a fizikai feltámadás nem történhetett és történhet meg, Isten teremtményeként hisszük az élet örökkévalóságát – de mi a kapcsolata az örök életnek Jézussal és Húsvéttal?

Jézus az unitárius hitvallás szerint ember volt, Isten és ember iránti szeretet rendkívüli példáját nyújtotta az emberiségnek. A megkínzott test meghalt nagypénteken, de a szeretet nem halhatott meg! Jézus feltámadásának eszmei üzenete csodálatos igazságot hordoz: a szeretet megmaradását. Pál érdekes megállapítása a korintusiakhoz írt levelében (1Kor 15,44), hogy a feltámadt test *szellemi* (görögül *szóma pneumatikon*). Nem magyarázza bőveb-

folytatás a 4. oldalon

Mikó Ferenc

Tűnődés az örök életről

folytatás a 3. oldalról

ben, mi is ez a szellemi test, de arra gondolhatunk, hogy a fizikai testünk térbeli volta miatt bizonyos kötöttséget is jelent, míg a szellemi test korlátoktól mentes, időhöz nem kötött, örökkévaló. De mikor történik meg a fizikai testből a szellemibe való átmenet? – ez egy újabb kérdés, teológusok vitáinak témája. Az egyik lehetséges válasz: a halál pillanatában. Annyi azonban tény, hogy Isten legjobb gyermekének, Jézusnak a jósága és szeretete, engedelmessége Isten iránt megmaradt, és *ez a húsvéti örömhír*. Minden keresztény embernek vágya a Jézus felé való haladás, az Ő példájának követése, mert tiszta lénye egy világot változtatott meg, gondolkodást alakított át.

Húsvét ünnepe pedig Jézushoz kapcsolódik, a halála után először a tanítványok, majd mind többen rádöbbentek, hogy nem lehet keresztre feszíteni a testtel együtt az eszméket is. És a húsvét ünnep maradt. De ünnep azért is, mert – amint Mircea Eliade is vallotta – a vallásokban az öröklét egy állandó, körforgásos ismétlés, ciklikusság. A ciklusok indítója egy vallási ünnep, mikor az embereknek alkalma nyílik újraélni azt az időt, amelyben hitük szerint kapcsolatban álltak isteneikkel. Kilépnek, a valóságból és az örökkévalóságra, mozdulatlan időre lelnek. A keresztény ember nem egy meghatározatlan ősi múltba lép vissza, hanem egy történelmileg meghatározott időbe, Jézus halálához, és egy kegyetlen világban a szeretet diadalát látja a gonoszság felett.

Isteni teremtettségünknél fogva hinnünk kell az örök-létben, Jézus végtelen, mindent túlélő szeretetét kell példaként szívünkben hordoznunk. Ünnepeljük meg minden húsvétkor az Élet és a Szeretet diadalát az elmúlás felett: az örök életet!

Unitáriusok húsvéti hite – egy felmérés fénytörésében

Széleskörű felmérés készült a közelmúltban az unitáriusok vallásosságáról. Mintegy 700 embert kérdeztünk meg, akiket az egyházközségek lélekszámának megfelelő arányban véletlen mintavétellel választottunk ki az egyházfenntartói listákról.

Ebben a rövid írásban arról szeretnék számot adni, hogyan vélekednek híveink húsvét tartalmáról. A kereszténységben a húsvéti ünnepben konkretizálódó teológiai tartalom középponti jelentőségű, más tartalmak ehhez viszonyíthatóak. Induljunk ki abból, hogy ez nincs másként az unitáriusoknál sem. Tekintsük tehát ez alkalommal a kérdőív húsvétra vonatkozó kérdését az alapkérdésnek, amelyet számos más kérdés összefüggésében is megvilágítunk.

A kérdés így hangzott: *Ön húsvétkor milyen arányban ünnepli a következőket?* Válaszként öt kijelentéssel való egyetértés fokát lehetett megjelölni, ahol az 1-es az „egyáltalán nem", az 5-ös a „leginkább egyetértek" álláspontot fejezte ki. A válaszok szabályosan növekvő számértékét rendezett skálaként tekintve, a válaszokat átlagolva a következő értékeket kapjuk:

Húsvétban ünneplem: (az értékek csökkenő sorrendjébe rendezve)

hogy Jézus eszmei győzelmével az emberi jóság győz a gonosz erői felett.	3,91
az örök életet, melyet Jézus Isten szeretetéről szóló tanítása mutat meg.	3,82
a természet megújulását mint Isten gondviselését és az örök élet bizonyságát.	3,76
hogy Jézus testileg feltámadt, ezért mi is fel fogunk.	2,22
Számomra húsvét csak egy formális keresztény ünnep.	1,56

Látható, hogy az „unitáriusabb" válaszok kapták a magasabb értékeket. Az alapján, hogy a válaszadók hány százaléka értett teljesen egyet a kijelentéssel, ez a következőképpen alakul: Jézus eszmei győzelme (42,6), Jézus tanítása alapján felismerhető örök élet (43,9) és az örök élet bizonyságát és Isten gondviselését igazoló természet megújulása (40,4). A legalacsonyabb értéket a „csak egy formális ünnep" kapta (5,9). Figyelemre méltó ugyanakkor, hogy a testi feltámadás hite is meglehetősen magas értéket kapott (15,2). A testi feltámadással egyáltalán egyet nem értők százalékaránya 53,8, a többiek (31%) valahol a bizonytalankodók táborában helyezkednek el.

Érdemes közelebbről is megvizsgálni ezt az eredményt. A magas értékű válaszokból emeljük ki felváltva az elsőt és másodikat, valamint külön vizsgáljuk meg a testi feltámadást. Mindezeket vessük össze néhány demográfiai és vallási mutatóval!

Nemek szerinti megoszlásban nem mutatható ki szignifikáns különbség a válaszadók között.

A lakhely típusa szerint azonban szignifikáns a különbség: a falun élők közel 20%-kal nagyobb arányban azonosultak az unitárius hitelvekkel, mint a városon élők. Ez azonnal felveti a vallási szocializációval és médiafogyasztással való kapcsolat kérdését.

Vallási szocializáció tekintetében emeljük ki a szülő vallását és a korábbi vallásoktatásban való részesülést.

A *szülő vallása* tekintetében kijelenthető, hogy a szülők vallási származása nem jelent szignifikáns eltéréseket eredményező tényezőt a válaszadók húsvéti hitére nézve. A *gyerekkori vallásoktatás* tekintetében már kimutatható a különbség. A pozitív unitárius hitet jelentősen nagyobb arányban képviselik azok (70% körül), akik rendszeres iskolai és/vagy rendszeres parokiális vallásoktatásban részesültek, kevésbé azok, akik csak a konfirmációi felkészülésben részesültek. Hasonló a helyzet a feltámadás hitével, csak fordítva: itt a rendszeres vallás-

oktatásban részesülők nagyobb arányban jelennek meg a határozottan elutasítók között (65% körül), viszont nem jelennek meg kisebb arányban a feltámadás hitét elfogadók között (20% körül).

Médiafogyasztás tekintetében leginkább arra lehetünk kíváncsiak, hogy a feltámadás hite milyen viszonyban áll saját és a más felekezetek vallási műsorának és sajtótermékeinek a fogyasztásával. Meglepőnek tűnik, hogy azok, akik rendszeresen hallgatják az unitárius rádiós istentiszteleteket, nagyobb arányban nyitottak a testi feltámadás elfogadása iránt, mint azok, akik saját bevallás szerint soha nem hallgatják. Ugyanez a kép tárul elénk a más felekezetek rádiós istentiszteleteivel kapcsolatban is. Elvárásainknak megfelelőbb helyzet, hogy a pozitív unitárius húsvéti hittételek elfogadásában az unitárius rádióműsorok rendszeres hallgatói a leghatározottabbak. És végül, hogy egy sajátos vallási műsort kiemeljünk, a magyarországi Hit Gyülekezete által szerkesztett *Vidám Vasárnapra* is rákérdeztünk. Itt a feltámadással egyetértők aránya 50% körül mozog (szemben pl. az adást nem nézők 15%-ával), de innen kerül ki a némileg eszkatologikusan is érthető „eszmei győzelem" legnépesebb tábora is (az egyetértők aránya közel 90%!).

Az ellentmondásosnak tűnő eredmények értelmezésére – mélyebb vizsgálódás nélkül – talán megkockáztatható az a feltevés, hogy a jelenség magyarázata az elvilágiasodással és nem annyira az unitárius öntudattal áll kapcsolatban. Azok, akik általában kerülik a vallási műsorokat, jóval nagyobb arányban utasítják el a sarkalatos teológiai/dogmatikai tételeket, mint azok, akiknek a vallási érdeklődése a médiafogyasztásban is megmutatkozik.

Ezt látszik megerősíteni a *templomlátogatási szokás*okkal való összevetés is. Miközben a pozitívabb tételek esetében szignifikáns különbség nem mutatható ki, a feltámadás hitének az elutasításában a leghatározottabbak a templomba soha vagy a nagy ünnepeknél is ritkábban járók. A legbizonytalanabbak a nagy ünnepeken templomba járók. A rendszeres templomlátogatók a leghatározottabbak: a testi feltámadást 65% körül elutasítók mellett az azt vallók 20%-a válaszol, és csak a fennmaradó rész osztozik a bizonytalan válaszlehetőségeken.

Szintén erősíteni látszik az előbbi feltevést, ha a *vallásosság*ra kérdezünk rá általában. Itt újra az állapítható meg, hogy a magukat vallásosnak mondók mindenik húsvéti állítással jóval nagyobb mértékben értenek egyet, mint a magukat nem vallásosnak mondók.

Végül az *elvégzett legmagasabb iskola* tekintetében a következő kép tárul elénk: a feltámadás hite egyenes arányban csökken az iskolázottsággal; némileg kivételt csak a szakiskolát végzettek jelentenek, akik mind a 8 osztályt, mind a 4–6 osztályt végzetteknél nagyobb mértékben ünneplik húsvétkor a feltámadást.

Összegzésként, a rész kiragadásának kockázatával, néhány megállapítást tehetünk. Annak ellenére, hogy sokak elvárásának megfelelően az unitárius hit a modern kor hatásait magába ötvözve inkább a tanult emberek vallása lehetne, a felmérés itt bemutatott része inkább azt sejteti, hogy az unitárius hitet falun tisztább formában őrzik és gyakorolják. (Természetesen nem feledkezhetünk meg arról, hogy a városi gyülekezeteinkben nagyon magas a vidékről származó hívek száma; inkább arról van szó, hogy a népvallási jelleg erős kulturális beágyazottság mellett a hitelvi átörökítést elősegíti.)

A sajátos unitárius hitelvek átörökítésében a családon belüli vallási szocializáció hatékonysága elenyésző, és a vallásoktatás hatékonysága is számos kérdést vet fel.

A vallásukat rendszeresen gyakorló unitáriusok közel egyötödétől távol állnak a sajátos unitárius hittételek.

A legmeghatározóbb vízválasztó az, hogy valaki menynyire tartja magát vallásosnak. A magukat vallásosnak tudók természetszerűleg szívesebben járnak templomba, és fogyasztanak vallási médiatermékeket, és elsősorban ezek a hatások határozzák meg vallási felfogásukat, többnyire függetlenül felekezeti hovatartozásuktól.

A mutatók statisztikai eloszlása határozottan jelzi az unitárius hittételekről való valamiféle kollektív tudás jelenlétét, de az arányok önmagukban is elgondolkoztatók és cselekvésre indítók.

Czire Szabolcs

Felelősség és annak elhordozása – 1

avagy kinek mi (lenne) a dolga az unitárius egyházban?

Unitárius egyházi szervezetünk és annak tevékenysége *hármas felosztású*: egyházközségi, egyházköri és egyetemes egyházi. Az alapelvet az Alaptörvény 3. cikkelye szögezi le, amely szerint az egyház, szervezeti felépítésének megfelelően, rangfokozatú hatóságok által kormányozza magát. A törvény szövege pontosítja az egyes szintek közötti viszony milyenségét is: a magasabb fokú hatóságok az alacsonyabbakkal szemben irányítói és felügyeleti jogot gyakorolnak a kölcsönös segítség és a közös célok megvalósítása érdekében.

E hagyományos szervezeti felosztás életképessége az utolsó fél évszázad alatt sok tekintetben *halálos* átalakuláson ment át. A középső, egyházköri szint többnyire élet nélkül maradt, míg a másik két szint jellegzetessége gyökeresen megváltozott. Az egyházközségek, megfosztva hagyományos erőforrásaiktól és elárasztva tagjaik életformáját fel(há)borító változásokkal, többnyire egy minimális tevékenység takaréklángon való éltetésére rendezkedtek be; a felelősség csak a saját portán előálló szükségletek kezelésére terjed ki.

Az egyetemes egyházi szervezet felelőssége ezzel szemben a központosítások következtében elhordozhatatlanul megnövekedett: helyi és regionális jellegű szükségletek kezelésére is egyaránt feléje irányul a szervezési, pénzügyi, képviseleti, szakértői és intézési elvárások sora. Ezeket az elvárásokat azonban – és a kezelésük iránti felelősséget – sem emberi erőforrásai, sem tárgyi felszereltsége, sem pedig szervezeti kultúrája tekintetében nem tudja kellőképpen elhordozni.

Ez a folyamat éppen ellentéte annak az erővonalnak, amely vele egy időben Európában a közösségi öntudatot, majd intézményeket segített megerősíteni. Hogy divatos, európai szóval éljünk, egyházi kultúránk a *felelősség szubszidiaritása* ellentétének: a *felelősség központosításának* megélésére rendezkedett be. Európai meghatározás szerint ugyanis a szubszidiaritás elve szerint minden döntést azon a lehető legalacsonyabb szinten kell meghozni, ahol a legkedvezőbb informáltság, a döntési felelősség és a döntések hatásainak következményei a legjobban láthatók és érvényesíthetők.

Ennek egyházi lefordítása szerint az egyház felső hatóságaira csak azokat a jogköröket szabadott volna átruházni, amelyeket hatékonyabban lehet egyetemes egyházi szinten gyakorolni, mint az önállóan eljáró egyházközségekben vagy az egyházkörökben. Hogy nem így történt, annak számos tényezője közül csak a legfontosabbat emeljük ki: az egyház nem tudta kezében tartani sorsát, és érdekeinek megfelelően hozni döntéseit. Igaz, hogy ez a mentség csak a rendszerváltásig igaz, attól kezdve már más akadályozó tényezők jöttek.

E bevezető megállapítások fényében lássuk, mit jelent a gyakorlatban egy-egy szinten az egyház mint szervezet tevékenysége. A leírás célja nem a kritika, hanem az unitárius szervezeti kultúra jellegzetességeinek leíró jellegű bemutatása. A minden szinten beindult és a változásokat előkészíteni hivatott stratégiai tervezésnek ugyanis mindig a jelen állapotok valósághű számbavételéből kell kiindulnia.

Az egyházközség: hagyomány és minő?ség

Az egyházközség szervezeti értelemben vett autonómiája elméletileg elégséges az egyházi törvényekben kimondott céljai eléréséhez: belügyeit maga igazgatja hatóságai, tisztviselői és tisztségviselői által, a felsőbb hatóságok irányítása és felügyelete alatt. Ez az autonómia azonban a gyakorlatban több szempontból is függőséggé alakult át: életképesség helyett gyakran éltetés-képesség lett a próbaköve.

Egyházközségeink zömének tevékenysége elsősorban *lelkész-függő*. Az Alaptörvény elméletileg négy nagy területre bontja a lelkész hatáskörét, kötelességeit és jogait: hitéleti, lelkigondozói, nevelői és ügyintézői tennivalókra. A gyakorlatban azonban annyi ügyintézői – szervezési, pénzügyi, gazdasági, építészi, erdészi, földművelői, könyvelői, nyilvántartói és egyéb – tennivaló nyomja a vállát, hogy alig marad ideje és szellemi-lelki ereje lelkészi munkája igazi lényegére: a szószéki szolgálatra, a lelkipásztori gondozásra és a nevelésre. Segítséget egyfelől a világiak részéről kaphatna, akik az előbbiekben felsorolt ügyintézői felelősséget fokozatosan átvehetnék tőle. Másfelől a szakmai továbbképzés jöhetne segítségéül, amelynek rendjén a lelkész *lelkészként* erősödik meg és lesz maga is jobb erőforrássá.

Erdélyi unitárius hagyományunk a lelkész szervezeti szerepére nézve egy sajátos minőséget talált ki: *egyidőben* fizetett tisztviselője és választott tisztségviselője is az egyházközségnek (az Alaptörvény ugyanezen kettős felelősséggel ruházza fel még az egyházkörben az esperest és az egyetemes egyházban a püspököt, ellentmondásos módon kijelentvén, hogy *rajtuk kívül* a tisztviselői és tisztségviselői hivatalok egyidejű betöltése összeférhetetlen). A nyugati demokráciákban ez a kettős szervezeti felelősség nem lelhető fel, mert ott elképzelhetetlen, hogy egy végrehajtási hatáskörrel megbízott személy döntési joggal is bírjon; más szóval, maga döntse el érdekei szerint, hogy mit kell cselekednie.

Egyházi törvénykezésünk a lelkészi munka fegyelmét is próbálja szabályozni. Előírja például, hogy a lelkésznek kötelessége állandó jelleggel az egyházközségben, sőt a szolgálati lakásban lakni, hogy három napnál hosszabb távolmaradás esetén a gondnok tájékoztatása mellett esperesi engedélyt kell kérnie, hogy külföldi tartózkodásra írásban engedélyt kell kérnie az Egyházi Képviselő Tanácstól. E fegyelmi és magatartásbeli

előírások azonban a gyakorlatban sokszor rendkívül tág értelmezést nyernek, gyakran pedig egyáltalán nem valósulnak meg.

Az egyházi törvény új előírása az, hogy a lelkésznek erkölcsi és hivatali kötelessége tagja lenni – és egyházfenntartói járulékot fizetni – annak az egyházközségnek, amelyben szolgálatát végzi. Sokat vitatott alaptörvényi kitétel az is, amely előírja, hogy a lelkész családjának (férj, feleség, gyermek) unitárius vallásúnak kell lennie. Az ellenzők legtöbbször a személy jogára hivatkoznak a szabad választáshoz, a megtartók pedig a közösség azon jogára, hogy érdekei szerint szabályozza akár személyi kérdéseit is.

Az egyházközségek rendeltetésszerű működésének másik nagy akadálya az *anyagi függőség*. A falusi egyházközségek esetében a valamikori anyagi erőforrásokat biztosító földek, erdők és ingatlanok a rendszerváltás óta többnyire visszakerültek ugyan az egyházi tulajdonba, de a megváltozott gazdasági feltételek mellett nem tudnak elegendő alapot biztosítani az önfenntartáshoz. Sőt, gyakran a puszta fenntartásuk is meghaladja a közösség erejét. A városi egyházközségek többsége viszonylag újonnan alakult, a 19–20. században, ezért hagyományos egyházi vagyonnal alig rendelkezik. A városi egyházközségek hatalmas, de ellentmondásosan kihasználatlan tőkéje viszont az *egyháztagokban* rejlik.

Hogyan működik ilyen körülmények között az egyházközség? A helyi adottságok függvényében, erőteljesen és eredményesen – vagy ellenkezőleg: erőtlenül és visszafogottan.

Minden egyházi közösség dönthet saját jellege felől: anya- vagy társegyházközség, netán leány-egyházközség vagy szórvány kíván-e lenni; a kérdésben a végső döntés azonban, az egyházköri közgyűlés véleményezése alapján, a Főtanács hatáskörébe tartozik.

Mérlegelheti bevételi forrásait, eldöntheti a hívek hozzájárulásának összegét, de tekintettel kell lennie azok gazdasági lehetőségeire is. Emiatt a kis lélekszámú közösségek nagy része egyházi központi segítségre szorul lelkészi fizetése kifizetésére. Az állami fizetés jelentős összege pedig – autonómia-elvek ide vagy oda – minden egyházközség terhein immár pótolhatatlan módon könnyít.

Eldöntheti más alkalmazottai számát és munkakörét is, azonban anyagi okokból a legtöbb helyen csak egy templomgondozóra, esetleg énekvezérre futja. Eldöntheti alkalmazottai javadalmazását, de legtöbb esetben, anyagi alapok híján, elfogadja az egyház központosított fizetési rendszerében kiszámított besorolásokat.

Eldöntheti vagyona rendeltetését, ingatlanjai elidegenítését és megterhelését azonban csak felső egyházi beleegyezéssel teheti meg. Eldöntheti beruházási és fejlesztési céljait, a biztonsági szempontot azonban itt is a felső egyházi jóváhagyás jeleníti meg.

Az egyházi törvényekbe foglalt egyházközségi kötelezettségek közül általában sehol nem tudnak eleget tenni az egyházi ingatlanok tűzkár, természeti csapás vagy más rongálódás elleni biztosítási kötelezettségnek. A vagyonleltár felvétele rendjén pedig szintén általános gondot okoz a leltári vagyon felértékelése és a leltári érték könyvelési megjelenítése.

Az egyházközségi bizottsági munka – valláserkölcsi nevelési, gazdasági és testvér-egyházközségi – nagyon változatos képet mutat. A nagyobb lélekszámú gyülekezetekben előfordulnak a jól működtetett és rendeltetésüknek – szakvéleményezésnek és javaslattételnek – eleget tevő bizottságok, sőt vannak új, sajátos célra létrehozottak is, például szociális bizottságok. Többnyire azonban a bizottságok az esetleges megválasztáson túl alig működnek, jó esetben a bizottsági tagokat bekapcsolják a keblitanács munkájába, és meghívják annak üléseire.

Minden egyházközségi hatósági határozat ellen elméletileg *óvással lehet élni*, a meghozatáltól számított tizenöt napon belül. Az óvás első fokon az egyházköri tanácshoz, második és végső fokon az Egyházi Képviselő Tanácshoz nyújtandó be. A gyakorlatban az elmúlt húsz évben egyházunkban formálisan egyetlen egyházközségi határozatot sem óvott meg senki. Elsietett értelmezés lenne ebből azt a következtetést levonni, hogy e tekintetben minden a legnagyobb rendben van. Inkább a személyek és közösségek azon állapotának jele ez, hogy jogaikkal nincsenek tisztában, és azzal sem, hogy a történésekkel kapcsolatban igenis lehet véleményük.

Az egyházkör: kettő között a földön?

Az egyházköri szervezet gyakorlatilag felelősség és öntudat nélkül áldegél a két másik egyházi szint között. Kialakulása, mai európai szóval élve, az azonos régiókon belül élők közös érdekeinek képviseletéhez fűződött. Ezek az érdekek idővel elhalványultak, és mára már alig léteznek. De az egyházkör nem létezik lelki és szellemi értelemben sem, nincs egyházköri öntudat, amely az egyházközségi hovatartozáshoz képest valami többnek határozná meg önmagát, vagy az egyetemes egyházi öntudathoz képest valami egyedinek, sajátosnak.

Nem létezik kellő egyházköri közösségvállalás sem, a szolidaritás azon értelmében, ahol a nagyok és erősek segítenek a kicsik és gyengék szükségleteinek enyhítésében. És nem létezik gazdasági életképesség vagy anyagi önállóság sem, hiszen az egyházkör egyetlen saját bevétele az egyházközségek által lélekszámuknak megfelelő értékben befizetett ún. köri díj.

Az egyházkörnek három hatósága van, az egyik az *esperesi vizsgálószék*, amelyet mára találóbb volna egyházköri vizsgálószéknek nevezni, hogy a világi vezetők: a felügyelő gondnokok áldozathozatalát is kellőképpen értékeljük. A vizsgálószék hatásköre az egyházközségek valláserkölcsi életének, valamint nevelési, közigazgatási és vagyoni ügyeinek ellenőrzése. Kérdés, vajon minden évben szükség van-e a vizsgálószéki maratonra, ha a formalitásokon túl nem tud az egyházközségi szükségletek valós segítője lenni? Igazi tennivalója éppen ez volna: hogy az egyházközségekben tapasztalt rendellenességeket ne csak számba- és jegyzőkönyvbe vegye, hanem lehetőségeihez mérten segítsen is rajtuk.

Az egyházkör legfőbb hatósága természetesen az *egyházköri közgyű-*

folytatás a 8. oldalon

Gyerő Dávid

Felelősség...

folytatás a 7. oldalról

lés. Szervezeti felelőssége alig több, mint magáé az egyházköré, amelynek érdekeiben el kellene járnia. Ülését rendszerint évente egyszer hívják egybe, hogy az egyházkör életéről szóló esperesi, és újabban a felügyelő gondnoki, évi jelentést kiértékeljék.

A közgyűlés keretében választják meg az egyházkör tisztviselőit, tisztségviselőit és bizottságait is, közülük az esperes hivatalból tagja az egyház összes főhatóságának, a felügyelő gondnok pedig a Főtanácsnak. A közgyűlés legfontosabb választói felelőssége azonban az egyetemes egyházi választásokkal való összefüggésben betöltött szerep: a testület választja meg ugyanis a Főtanács lelkészi és világi tagjait, valamint a Zsinat világi tagjait is.

A közgyűlésnek szervezeti felelőssége van az egyházközségi jelleg (anya- vagy társ-egyházközség, leányegyházközség, szórvány) megállapításánál is: a Főtanács részére az egyházközségi jelleg módosítására beérkezett javaslatokat ugyanis véleményeznie kell. Ugyanakkor a Főtanács részére véleményeznie kell az egyházközségek által tiszteletbeli címek adományozására megfogalmazott kéréseket is.

Az egyházkör harmadik és legfiatalabb hatósága az *egyházköri tanács*, de létrehozásával aligha sikerült elérni a kitűzött célt. A tanácsot ugyanis azért találták ki az 1996-os alaptörvény-módosítás rendjén, hogy a keblitanács, valamint az Egyházi Képviselő Tanács mintájára az egyházkörnek is végrehajtó testülete legyen. A testület azonban többnyire összehívatlanul várja a jobb időket, mert a végrehajtás továbbra is az esperes kezében maradt.

Az *egyházköri jellegű tennivalókat* nem nehéz felsorolni, mert alig van néhány említésre érdemes. Formális, többnyire gyakorlati tét nélküli feladat például az esperesi véleményezés, amely egy főhatóság elé terjesztett egyházközségi ügy eldöntésében a felelős vélemény által hivatott segíteni. Az esperes véleményezését azonban legtöbbször az egyházközség számára kedvező módon fogalmazza meg, ezért a tulajdonképpeni döntési helyzetben érdemben igen sokszor használhatatlan.

Gyakorlatilag hasznos felelősséget hordoz viszont az esperes alábbi hatásköre: a lelkészi állás megüresedése esetén gondoskodik a beszolgáló lelkész megbízásáról, nyomon követi az egyházközségek átadási-átvételi intézkedéseit, intézkedik a szabadságon levő lelkészek helyettesítéséről, beiktatja az új lelkészt, felügyeli az egyházközség lelkész-választó eljárását, vezeti a lelkészi értekezletek munkáját, irányítja az egyházköri bíróságok eljárását. És mindemellett persze végzi saját egyházközségében a teljes lelkészi szolgálatot.

Az esperes személyében – mint az egyházköri szervezet első számú kézzelfogható megjelenítőjében – tehát már erőteljesebb felelősségek és kötelezettségek jelennek meg. Elkötelezettsége azonban kettős, és a két valóság kölcsönösen egymás kárára van, ahelyett, hogy erősítené egymást. Egyfelől ugyanis azok érdekeit kellene képviselnie, akik megválasztották, vagyis az egyházközségekét, másfelől pedig azokét, akik megfizetik, vagyis az egyetemes egyházét. E kettős képviseletet a gyakorlatban nehéz egy időben megélnie: hol a szabályok betartásának szigorú őreként kell fellépnie, s akkor a lelkészek szemében „a központ embere", akit bizony nem fognak visszaválasztani, hol a vidék hangját és érdekét kell felerősítenie, s „akkor fizessék meg ezután azok, akikért követelőzik."

Egy kopjafa története

Összetartozunk! – ez a székelyföldi megyék közösségépítő programjának mottója. Ennek szellemében Háromszék és Hunyad megye között – legalábbis a magyarság szerveződéseinek szintjén – „együttműködési szerződés" pecsételtetett meg. Nagyon szép gesztus, hiszen a külvilággal, intézményekkel, munkaadókkal vagy szolgáltatókkal lépten-nyomon szerződéseket írunk alá, közben pedig megfeledkezünk saját vérrokonunkról. Egy baráti, mondhatnám rokoni kézfogás két ikertestvér között – így értelmezem ezt a kezdeményezést. Szándékosan nem használom a „nagy testvér" és „kis testvér" hasonlatot, bár a számarányokat és a földrajzi adottságokat tekintve helyénvaló lenne. Inkább azt mondom: az *iker*testvérek újból találkoznak, kezet nyújtanak, összeölelkeznek. Nem szabad ugyanis elfelejtenünk, hogy a Hunyad megyében élő magyarok többsége épp a Székelyföldről, a hagyományosan magyar területekről vándoroltak el két nagy hullámban.

Március 15-én a Zsil-völgyi magyarok is tisztelegtek az 1848–49-es forradalom és szabadságharc hősei előtt. Lupényban ökumenikus istentiszteletet tartottunk, ahol megjelent három román pópa és két polgármester is, mindannyian piros-fehér-zöld kokárdát hordtak mellükön! Velünk ünnepelt a háromszéki küldöttség is, egy kopjafát adományoztak nekünk, azt avattuk fel a katolikus templom udvarán. Ennek a ténynek a jelentőségét fokozza, hogy Lupényban eddig egyáltalán nem volt magyar vonatkozású szobor, emlékmű, kopjafa, a háromszékiek gesztusa által tehát „történelmet is írtunk".

A kopjafát a sepsiszentgyörgyi Balázs Antal faragta, aki igazi székely emberhez illő öltözetben és ennek megfelelő humorral mutatta be művét. De az igazi meglepetés csak ezután következett: Balázs Antal bácsi az oltár elé hozott egy „miniatűr"

kopjafát, úgy másfél méterest. Maga mellé hívott engem és a Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközség nevében átadta unitárius közösségünknek. A meglepetéstől nehezen találtam a köszönet szavait, valami odaillőt mindenesetre megpróbáltam elmondani, igaz, most sem tudnám felidézni. De megragadom a lehetőséget, és az *Unitárius Közlöny* hasábjain megköszönöm először is neki, Balázs Antal bácsinak, valamint a sepsiszentgyörgyi egyházközség vezetőinek és minden egyes tagjának!

Az ünnepséget követő vasárnapon a kis kopjafát „hivatalosan" is felvittük templomunkba, mint ahogy keresztelendő gyermekkel tesszük, bemutattuk a gyülekezetnek, és méltó helyére, a szószék mellé állítottuk.

A kopjafa érdekessége, hogy egy százéves, Csehétfalváról származó nagykapu fájából faragta ki a művészmester. Elmondása szerint gyermekkori barátjával, egykori szomszédjával ezen a kapun jártak át nap mint nap. Nos, ez a gyermekkori játszótárs és barát, Albert Árpád bácsi jó hatvan éve él Lupényban, unitárius közösségünk tagja. Hihetetlen egybeesés, csodálatos példája és jele a lelkiekben is kibontakozó testvérkapcsolatnak. Egymásra találtak, közös emlékeiket is idézi e kopjafa.

A sepsiszentgyörgyi unitárius közösség az egyszerű gesztussal nagy örömet szerzett az itteni unitáriusoknak. Kezet nyújtottak, s erre – reméljük – a magunk rendjén méltóképp tudunk válaszolni. Kezdet ez, felhívás, amelyet a többi háromszéki és Hunyad megyei unitárius közösségek baráti kézfogása követhet. Remélem, így lesz!

Koppándi-Benczédi Zoltán

Egy kevéssé ismert unitárius emlékhely

A Nyikó menti Székelyszentmihályon szép ünnepségre került sor március 15-én a Székelykeresztúri Egyházkör, a helyi egyházközség és a Siménfalvi Önkormányzat közös szervezésében.

Nem tudják elegen, hogy ebben a faluban egy unitárius emlékmű áll. 1848-ban az Ugron-kúria udvarán négy unitárius fiatal honvédet (Sebestyén József homoródalmási, Bedő Ferenc sepsiköröspataki, Barabás János árkosi papnövendékeket, Bántó Sándor fiatfalvi gazdatisztet) kínoztak halálra a portyázó román csapatok martalócai. Úgy gondoltuk, ez az emlékhely megérdemli, hogy az egész Nyikó mente ünnepének helyszíne legyen, ezért hangsúlyosan odafigyeltünk a szervezésre. Meg is volt az eredménye, hiszen a havas és hideg idő ellenére sok felzászlózott, éneklő hazafiakkal megrakott szekér vonult fel Rugonfalvától és Farkaslakától indulva, sok lovas „honvéd" által kísérve. A kultúrháztól gyalog vonultunk fel együtt az 1907-ben emelt emlékműhöz. Jelen voltak a Nyikó menti unitárius, református, katolikus lelkészek, önkormányzati vezetők, az iskolák képviselői és sok ünnepelni vágyó ember.

A Székely Himnusz eléneklése után a helyi lelkész, Kiss Gergely köszöntött, beszélve a hely történetéről, elhelyeztük a kegyelet koszorúit, majd Lőrinczi Lajos esperes tartott ünnepi istentiszteletet. A siménfalvi és farkaslaki polgármesterek beszéde következett, majd áldással és a Nemzeti Imánkkal zárult ez a rész.

A havazás miatt az ünnepi műsorra a kultúrházban került sor. Felléptek a malomfalvi gyermekek és fiatalok, a szentmihályi citerások, a kobátfalvi és szentmihályi iskolások, a rugonfalvi tánccsoport. Szavalatok hangzottak el, és a siménfalvi vegyeskar is énekelt. Színvonalas, szép műsor volt, tele örömmel és bizakodással. A helyiek a műsor után kaláccsal, pánkóval és itallal kínáltak.

Mindannyian megegyeztünk abban, hogy ünnepi összejövetelünk jó kezdeményezés volt, amely összefogja a Nyikó mente népét, felekezeteit, önkormányzatait, iskoláit – és jövőben hasznos volta megismételni. Isten áldása legyen rajta!

Lőrinczi Lajos

Március 15-e Homoródjánosfalván és Homoródderócon

Büszkén, őseinkre és hőseinkre emlékezve, magyar hittel készültünk március 15-re a homoródderóci iskola diákjaival és tanárainkkal. Versekkel, énekekkel, Profir Viola és Márkos Szilamér gyönyörű fuvola- és trombitakíséretével nagyszerű előadást hoztunk össze, amit szerintem mindenki tiszta szívvel érzett át és élvezett.

Nagyon boldogan öltöttük magunkra hétfő reggel a szép népi szőttes székelyruhákat, készen állva a nagy napra – akár őseink sok-sok évtizede.

Homoródderócon a Simó Sándor esperes által tartott istentisztelet keretében adtuk elő ünnepi műsorunkat.

folytatás a 10. oldalon

Márkos Szilvia VIII. osztályos tanuló

(Homoród mente)

folytatás a 9. oldalról

Ezt követően Homoródjánosfalvára vonultunk át, hogy az ottaniakat is megörvendeztessük, és lelkük mélyén egy kis szabadságérzést keltsünk – az emlékezés mellett. Nagyon kedves fogadtatásban részesültünk: fánkkal és üdítővel vártak minket az unitárius nőszövetség tagjai a templom melletti óvodában. Miközben csemegéztünk, diáktársainkkal, kísérőinkkel és a falubeliekkel népdalokat énekeltünk, csodálatos hangulatban részesülve.

Az ünnepi műsor is nagyon szépen sikerült. Hazafele ballagva eszembe jutottak Gilbert Keith Chesterton szavai: „Az ember lábának a saját hazája földjébe kell mélyednie, de szemének fürkésznie kell a nagyvilágot."

Március 12-én Kolozsváron tartotta alakuló ülését az erdélyi magyar egyházak átvilágítási és közelmúlt-kutatási Szakmai Egyeztető Fóruma. A SZEF szervezett lehetőséget biztosít a benne képviselt egyházak átvilágítással és közelmúlt-kutatással megbízott munkacsoportjainak a szakmai tapasztalatok és a közérdekű eredmények kölcsönös ismertetésére, az állami szervek egyházi életbe való beavatkozásának összehangolt feltárására, továbbá az előbbiekkel kapcsolatos közös kutatói, tájékoztatási és kiadói tervek megvalósítására.

Nyilatkozat

az egyházközi átvilágítási és közelmúlt-kutatási Szakmai Egyeztető Fórum megalakulása alkalmából

Alulírottak, az általunk képviselt egyházak, illetve egyházkerületek megbízásából a mai nap megalapítottuk az erdélyi magyar egyházak átvilágítási és közelmúlt-kutatási munkacsoportjainak Szakmai Egyeztető Fórumát.

A Szakmai Egyeztető Fórum szervezett lehetőséget biztosít az egyházi átvilágítás és közelmúlt-kutatás terén szerzett szakmai tapasztalatok megosztására, a közérdekű eredmények kölcsönös ismertetésére, valamint az állami szervek egyházi életbe való beavatkozásának összehangolt feltárására.

Tiszteletben tartjuk a testvéregyházak sajátos viszonyulását a közelmúlttal való szembenézés kérdésköréhez; együttműködésünknek nem célja az egyházankénti megoldások egységesítése. Ugyanakkor meggyőződésünk, hogy szakmai együttműködésünk nyomán az egyházankénti átvilágítás és közelmúlt-kutatás eredményesebb lesz, mint az elmúlt húsz évben.

Szakmai összefogásunkra egyházaink küldetése és közelmúltunk közös tapasztalatai ösztönöznek. Egyházaink számára a közelmúlttal való szembenézés elsősorban tiszteletadás a kommunista rendszer áldozatai és ellenálló hősei iránt. Az 1945 és 1989 közötti időszakban az alapvető bűnösséget maga a kommunista diktatúra léte jelentette, a legnagyobb felelősség pedig ennek az államhatalmi rendszernek a létrehozóit és működtetőit terheli. Kötelességünk fényt deríteni a rendszer szolgálatában álló egykori elnyomóink kilétére, valamint a velük meggyőződésből vagy haszonelvűségből együttműködő egyházi emberek tényekedésére. A keresztény/keresztyén eszményeket és az isteni igazságot hirdető egyházaknak kötelessége elősegíteni a megtévedt személyek bűnvallását és hibáik jóvátételét, amennyiben ez még lehetséges.

Céljaink megvalósítása érdekében nyitottak vagyunk az együttműködésre az igazságosság és méltányosság érvényesüléséért.

Az Erdélyi Református Egyházkerület képviseletében:
Dobri András, Kiss Tibor
A Királyhágómelléki Református Egyházkerület képviseletében:
Antal János, Wagner Erik
Az Erdélyi Unitárius Egyház képviseletében:
Csete Árpád, Szabó László
A Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház képviseletében:
Csendes László

UnitInfó – internetes ajánló

Államosított egyházi műkincsekről és 1989 utáni sorsukról (Duna Televízió, Térkép, Reggel):
http://80.249.172.28/video/2010_05/10110022054590.wmv

Unitárius istentisztelet Székelyderzsről (Duna Televízió):
http://www.dunatv.hu/musor/videotar?vid=616491

A nőiség és anyaság misztériuma

A kép ismétlődik: mentálhigiénés csoport diákokkal. Azokról a dolgokról beszélünk, amikről nem szokás. Lassan mindenki megnyílik. Komolyságukon és felnőttes válaszaikon túl érzem, önismeretük mélyebb, mint az átlagé, és két dolgot már biztosan magukkal visznek: személyiségünk rugalmassága és életünk alakítása mindenekelőtt tőlünk függ. Aztán egyikük hirtelen azt kérdi: „Miért van az, hogy a legfontosabb dolgokról olyan keveset beszélünk?" Az őszinte válasz, hogy: „a fontos dolgokról nem merünk vagy nem illik beszélni." Mintha nem jutna ezekre idő! De – folytatom a sort magamban – honnan fogjuk megtanulni, mi a jó házasság titka, hogyan lehet jó szülőnek lenni, és mitől válik a felnőtt Nővé vagy Férfivá? És mit jelent az anyaság vagy apaság misztériuma? Hogy érezzük meg, mi a hivatásunk? És létezik boldogság? Van harmonikus élet? Vagy ezek csak fogalmak, (el)idealizált állapotok, amelyekről prédikálni lehet a szószéken? Dehogy! Mert a vágy ott van bennünk. A mag számára pedig elő kell készíteni a termőtalajt. Majd öntözni, szeretni és simogatni kell. És beengedni a Transzcendencia fényét.

Amikor a tizen- vagy huszonéves fiatal leül velem egy körbe, és túl vagyunk azon, hogy biztosítjuk egymást bizalmunkról, hamarosan kiderül, mennyire hisznek a többre-hivatottságban. Szemükben ott a fény. Arcukra enyhén kirajzolódik a majdani felnőtt arca. A kölcsönös szeretetben pedig új érzések születnek. És a szeretetnek senki sem tud ellenállni! A sok-sok együttlét közepette nekem csak az a dolgom, hogy megtanítsam, merjenek nagyokat álmodni és ezekért az álmokért vállalni a mocsaras mélységeket is, amik csak azért vannak, hogy kiemelkedjünk belőlük és minket még „profibbá" tegyenek. Mert soha nem az a kérdés, hogy „Miért történik ez velem?", hanem „Mit tehetek, hogy ezt a helyzetet a lehető legjobban megoldjam?"

Hogy mivel kellene kezdeni? Önmagunk elfogadásával. Aminek legeslegelső lépése válaszolni arra, hogy miért is születtünk annak, aminek. Nem jól felépített és kicsiszolt mondatokkal, hanem életigenléssel és sugárzó magatartással.

Amikor várandós szülők ismerősei arról érdeklődnek, milyen nemű lesz a gyerek, tulajdonképpen sokkal fontosabb dologról beszélnek, mint gondolnánk. Mert azzal, hogy fiú lesz-e vagy kislány, eldől valami, ami már meghatározza élete egy igen jelentős szerepét. Amikor első gyerekünket vártuk, és az orvos azt kérdezte, hogy szeretnénk-e tudni a nemét, egy kicsit úgy éreztem, hogy a lét misztériumába való behatolás ez az előre tudás. De igent mondtam, és utóbb sem bántam meg. Mert jó a pocaklakóról megtudni, hogy ki ő. Jó, ha van idejük a szülőknek felkészülni arra, hogy kit fognak nevelni. Mert nagy kihívás! Bár néha én is éreztem: lehet, hogy a lét misztériumába való behatolás ez az előre tudás, azaz már a „pocaklakótól" megtudni, hogy ki ő, saját esetemben végül mégis az győzött bennem: jó, ha van ideje a szülőknek készülni arra, akit várnak, akit nevelniük lehetőségük adatik. Készülni kell rá, nagy szeretettel és nagy tudatossággal. Szerepeinket nagyon korán tanuljuk és éljük. Tanuljuk elsősorban szüleinktől, környezetünktől, majd önmagunk tapasztalataiból, mert Nővé lenni és Férfivá válni önmagában még nem jár együtt a felnőtté válással – sőt a korral sem.

A nagy lányom 4 éves lehetett, amikor egy reggel, óvodába készülődve, hosszasan álldogált a szekrénye előtt, töprengve, hogy melyik kisruhát vegye fel, vagy ha éppen szoknyát választ, milyen blúzzal társítsa (mert ez a szoknyás korszak volt), miközben kicsúszott a száján: „Anya, milyen jó, hogy lánynak születtem!" Azóta már ő is többnyire nadrágban jár, de ha szoknyát vesz, a tanci mindig megdicséri, amitől még nagyobb kedvet kap. Én nőként, anyaként nagyon boldog voltam azon a reggelen.

És boldog vagyok mindig, amikor azt látom, hogy valaki összhangban él azzal a szerepével, amelyet *nem véletlenül* kapott. És sokszor az empátia legmélyebb érzésével hangolódom a mellettem vagy körülöttem levőkre, hogy megérezzem, ők mit éreznek. Különös tapasztalás. Sokszor jobban sugározzuk, mint gondolnánk vagy szeretnénk. Mert verbális kommunikációs csatornánkat tarthatjuk ugyan sakkban, de ami azon túl van, ami igazán rólunk beszél, az szerencsére nem ellenőrizhető.

Csoportjaimban mindig megkérdem: mit jelent lánynak vagy fiúnak lenni? Vagy mik azok a szerepek, amik ehhez kapcsolódnak? És nem a fontossági sorrend a fontos, hanem hogy összeálljon: lány, nő, anya, társ, feleség. S hamaros kiderül, hogy létezik ezeknek nagybetűs változata is: Lány, Nő, Anya, Társ, Feleség – teljesen más jelentéssel. Mert a nagybetűs „dolgokba" nem egyszerűen csak beleszületünk, hanem mi varázsoljuk őket azzá. És a varázslás művészet. *Élet*művészet.

A múlt héten egy kommunikációs játék alkalmával ezt írtam az egyik cetlire: *anya*. A feladat az volt, hogy körül kellett írni, ami a cetlin van anélkül, hogy a beszélő használná az adott kifejezést. A diák első mondata ez volt: „Az, aki, végtelenül jó hozzánk". És egyből kitalálták.

Minden ember anyától születik. Az első ember, akivel megismerkedünk, az édesanyánk. Szíve dobbanása megnyugtat, bőre illata feledhetetlen, és a kötelék, amelyen

folytatás a 12. oldalon

Ferenczi Enikő

A nőiség és anyaság misztériuma

folytatás a 11. oldalról

keresztül minket mindig érez: egyedi és elvághatatlan. Tőle tanuljuk a létezés misztériumát.

Az anyaság a létbe érkezés bölcsője. Ebből a bölcsőből oly sok érzést és életfilozófiát hozunk, hogy talán nem is sejtjük. És legyen az nő vagy férfi, az első életérzések, amik átjártak és eltöltöttek, amit valahol a tudatunkban vagy tudatalattinkban mélyen őrzünk, a nőiség, az anyaság misztériumán keresztül érkeztek hozzánk. Ezért van az, hogy emberként *mindenkit* érint a nőiség, az anyaság misztériuma. Éreztük vagy érezzük ennek mélységét, létmeghatározó voltát. Ennek tudatában viszonyuljunk hozzá!

És mi, nők, akiknek megadatik ezt kétszer megélnünk, gyerekként és anyaként, fogadjuk méltósággal ezt a kiválasztottságot és merjük kimondani, felvállalni, hogy boldogsággal tölt el, hogy nők lehetünk. Ez az elfogadó magatartás elindíthat azon az úton, amelyen nemcsak nők, hanem Nők lehetünk. Így talán a férfiak is könnyebben lehetnek férfiak, sőt Férfiak.

Kórházlelkészi szolgálat

Hogy beteg hozzátartozóját idejében elérjük, kérjük tartózkodási helyét (nevét, a kórházat és a kórterem számát) a következő telefonszámokon bejelenteni:

Orbán Erika, Sepsiszentgyörgy, **0740-502563**;

Ferenczi Enikő, Kolozsvár, **0740-063767**;

Katona Dénes, Székelyudvarhely, **0266-213100**;

Pavelka Attila, Marosvásárhely, **0746-234917**.

Nagyvilág

Megtalálták Thot óegyiptomi isten négyméteres szobrát Két hatalmas, vörös gránitból faragott szobrot tártak fel Luxor közelében, a Nílus menti birodalom egyik leghíresebb fáraója, a 3400 évvel ezelőtt uralkodó III. Amenhotep halotti templomában. Thot istent az Óbirodalom korától tisztelték, íbiszfejű ember, íbiszmadár, guggoló pávián vagy ritkán ember alakjában ábrázolták. Az egyiptomi panteon egyik legsokoldalúbb figurája: bölcsességisten, az istenek írnoka, az írás és számolás tudományának adományozója, a csillagok járásának ismerője. Bölcsessége folytán az írnokok védőistene volt. Előkerült III. Amenhotep szobrának felső része is, amely egy másik istenszobor mellett áll. Az i. e. 1402 és 1364 között uralkodó III. Amenhotep (Nebmaatré) az újbirodalmi XVIII. dinasztia kilencedik fáraója, Tutanhamon nagyapja volt. Harminchat éven át tartó uralkodása alatt a birodalomban béke és bőség honolt, virágzott a kereskedelem, „reneszánszát" élte a kultúra. III. Amenhotep nevét még ezer évvel később is a bőséggel, a gazdag terméssel hozták összefüggésbe. Uralkodását monumentális épületek, köztük a luxori és karnaki templomegyüttes fémjelzi. Minden óegyiptomi uralkodó közül III. Amenhotepnek maradt fenn a legtöbb szobra. III. Amenhotepet Egyiptom trónján fia, Ehnaton követte, aki bevezette a Nílus-parti birodalomban az egyistenhitet, a napkoronggal fémjelzett Aton kultuszát állítva a középpontba. (evangelikus.hu)

Az Egyházak Ökumenikus Tanácsa imahetet hirdetett a Közel-Kelet békéjéért A Genfben meghirdetett, május 29-e és június 4-e közötti időszakban megvalósulandó imahét azokhoz szól, akik osztoznak az igazságosság reményében. Célja, hogy megvalósítsák a gyakorlatban a béke eszményeit és gesztusait, közösen és nemzetközi szinten tegyenek tanúságot a béke vágyáról. Az imahéten a részt vevő országok egyházai küldjenek erőteljes jelzéseket a politikusoknak, a közjogi hatóságoknak sürgetve olyan békeegyezményt, amely biztosítja mind az izraeliek, mind a palesztinok jogait és jövőjét – olvassuk a közleményben. Az Egyházak Ökumenikus Tanácsa ezért azt kéri, hogy a csatlakozók és rokonszenvezők imádkozzanak a békéért, neveljenek a békére és ökumenikus kezdeményezésekkel mozdítsák elő a békét és az igazságosságot. Itt az ideje, hogy a palesztinok és izraeliek egyaránt osztozzanak az igazságos békében. (Vatikáni Rádió)

Egy Németországban készült felmérés szerint az egyház és a vallás nem játszik szerepet a gyereknevelésben Az *Eltern Family* című lap által készített felmérésben 1629 tanulót kérdeztek meg, 8 és 19 éves korú fiatalokot. A megkérdezettek 54%-ának véleménye szerint a szülők mellett a nagyszülőknek van a legnagyobb befolyásuk a vallásos nevelés terén. Ezután következnek a tanárok (34%), a nagynéni és a nagybácsi (28%) és a testvérek (24%). A barátok 20%-kal az ötödik helyen állnak, az egyesületek és az ifjúsági csoportok előtt (14%). A kérdőívet kitöltők 10%-a szerint a szülők azok, akik a nevelés kizárólagos aktorai. A sportedzők 6%-kal még mindig a lelkészek és az egyház (5%) előtt végeztek. (idea.de)

• összeállította KBZ •

A Gondviselés Segélyszervezet pályázati felhívásai

Hosszúra nyúlt előkészítő munka eredményeként a Gondviselés Segélyszervezet négy területen hirdet pályázatot. A Segélyszervezet elnöksége azért döntött a tevékenységek pályázat alapú beindítása mellett, mert meglátásunk szerint ez elősegíti az érdeklődő egyházközségek, illetve egyháztársadalmi szervezetek részvételi szándékát. Másfelől, a sikeres együttműködés záloga a kölcsönös felelősségvállalás a pályázati programok kivitelezéséért – anyagi és szervezési vonatkozásban egyaránt.

A pályázók körét minden esetben erdélyi és magyarországi unitárius egyházközségek, egyháztársadalmi szervezetek képezik. A pályázati kiírásokkal kapcsolatban bármilyen kérdéssel Andrási Erika ügyvezetőhöz lehet fordulni, aki a 0740050510-es és 0733505886-os telefonszámokon, valamint az *unit.gondviseles@gmail.com* elektronikus postafiókcímen áll a pályázók rendelkezésére.

Pályázati felhívás szociálisan rászoruló személyek élelmiszer-segélyezése tárgyában

A pályázati program célja és tárgya: szegénységi küszöb alatt élő, illetve halmozottan hátrányos helyzetű személyek segélyezése alapélelmiszereket tartalmazó csomagokkal; a program keretében a 2010. június 1. – 2011. május 31. közötti időszakban a rászoruló személyek négy alkalommal részesülnek egyenként 20 lejes értékű élelmiszercsomagban.

A pályázat tartalma:

– a pályázó egyházközség vagy egyháztársadalmi szervezet levélben fejezi ki pályázási szándékát és a kötelező önrész vállalását;

– a szándéklevélhez mellékelni kell az adott egyházközség rászorulóinak név- és címjegyzékét, valamint az alábbi 3 csoport valamelyikébe való besorolását;

– jelen segélyezési program keretében az alábbi szociális csoportok valamelyikéhez tartozó személyek minősülnek rászorulónak: (1.) a családi összjövedelem egy családtagra eső értéke 200 (kétszáz) lej alatti; (2.) a 85 év feletti személyek; (3.) krónikus betegek; testi vagy szellemi fogyatékkal élő személyek.

A támogatás elnyerésének feltételei: legalább az összköltségvetés 50%-ának vállalása és biztosítása önrészként (a pályázó saját költségvetéséből és/vagy más forrásokból); jelen kiírás keretében összesen 10 pályázat részesül támogatásban, ezért az elbíráláskor az önrész mértéke is befolyásolja a döntést.

Az elnyerhető támogatási összeg felső határa: 1600 lej (napi árfolyamon: 104 000 Ft).

A pályázatot (szándéklevél és rászorulók jegyzéke) *2010. április 20-ig papír alapon és elektronikus formában* kell eljuttatni a Gondviselés Segélyszervezet székelykeresztúri területi irodájába (postacím: isz.: 535400, Székelykeresztúr, Orbán Balázs u. 16-os szám, Hargita megye), valamint az *unit.gondviseles@gmail.com* elektronikus postafiókcímre.

Pályázati felhívás idős emberek közösségi programjai tárgyában

Támogatott tevékenységek: időseknek szervezett közösségi programok.

A pályázati program tárgyidőszaka: a 2010. június 1. – 2011. május 31. közötti időszakban legalább 6 hónapon át. *A pályázati program kötelező gyakorisága*: havonta legalább két alkalom.

A támogatás elnyerésének feltétele az összköltségvetés 40%-ának vállalása és biztosítása önrészként (a pályázó saját költségvetéséből és/vagy más forrásokból). *Az elnyerhető támogatási összeg felső határa*: 2000 lej (napi árfolyamon: 130 000 Ft).

A kitöltött pályázati űrlapot és annak mellékletét *2010. április 20-ig papír alapon és elektronikus formában* kell eljuttatni a Gondviselés Segélyszervezet székelykeresztúri irodájába, valamint az *unit.gondviseles@gmail.com* elektronikus postafiókcímre. *A pályázati űrlap letölthető* a Gondviselés Segélyszervezet honlapjáról (*www.gondviseles.org*) és *elektronikus levélben is igényelhető* az *unit.gondviseles@gmail.com* címre küldött kéréssel.

Pályázati felhívás fogyatékkal élő személyek közösségi programjai tárgyában

Támogatott tevékenységek: fogyatékkal élő személyeknek szervezett közösségi programok, csoportos foglalkozások havonta legalább két alkalommal; sorstársközösségi találkozók és szakmai tanácsadás fogyatékkal élő személyek hozzátartozóinak.

A pályázati program tárgyidőszaka: 2010. június 1. – 2011. május 31.

A támogatás elnyerésének feltétele az összköltségvetés 20%-ának vállalása és biztosítása önrészként (a pályázó saját költségvetéséből és/vagy más forrásokból). *Az elnyerhető támogatási összeg felső határa*: 4000 lej (napi árfolyamon: 260 000 Ft).

A kitöltött pályázati űrlapot és annak mellékleteit *2010. április 20-ig papír alapon és elektronikus formában* kell eljuttatni a Gondviselés Segélyszervezet székelykeresztúri irodájába, valamint az *unit.gondviseles@gmail.com* elektronikus postafiókcímre. *A pályázati űrlap letölthető* a Gondviselés Segélyszervezet honlapjáról (*www.gondviseles.org*) és *elektronikus levélben is igényelhető* az *unit.gondviseles@gmail.com* címre küldött kéréssel.

Pályázati felhívás szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek délutáni felzárkóztató programjai tárgyában

A pályázati program célkitűzései: szociálisan hátrányos helyzetű iskolai előkészítős gyermekek és I–II. osztályos kisiskolások segítése a tanulásban; a tanulás megszerettetése: az olvasás, írás, számolás életkornak megfelelő, kedvező mértékű elsajátítása; az egyházi kötődés és a közösségtudat fejlesztése; szépérzék, esztétikai érzék fejlesztése; kulturált magatartás és viselkedés kialakítása, fejlesztése; tisztálkodás, egészségügyi nevelés.

A pályázati program tárgyidőszaka: a 2010–2011-es tanév. *A foglalkozásra ajánlott időszakok*: heti két-három alkalom egy-egy napos szünettel; alkalmanként legalább 3 óra.

folytatás a 14. oldalon

A Gonviselés...

folytatás a 13. oldalról

A támogatás elnyerésének feltétele az összköltségvetés 20%-ának vállalása és biztosítása önrészként (a pályázó saját költségvetéséből és/vagy más forrásokból). *Az elnyerhető támogatási összeg felső határa*: 4000 lej (napi árfolyamon: 260 000 Ft).

A pályázatok előkészítése és benyújtása háromlépcsős:

– Először szándéklevelet kell eljuttatni a pályáztatóhoz, melyben a pályázási szándék kinyilvánítása mellett közölni kell a foglalkozások célcsoportjának tervezett létszámát. Határidő: *2010. április 20.* (a szándéklevél beérkezésének időpontja).

– A pályázóknak május elején a Gondviselés Segélyszervezet tájékoztató találkozót szervez, ami szakmai segítségnyújtásként szolgál a program megtervezéséhez, valamint a költségszámításhoz.

– A mellékelt űrlap szerinti pályázatokat *2010. május 31-ig papír alapon és elektronikus formában* kell eljuttatni a Gondviselés Segélyszervezet székelykeresztúri irodájába, valamint az *unit.gondviseles@gmail.com* elektronikus postafiókcímre. *A pályázati űrlap letölthető* a Gondviselés Segélyszervezet honlapjáról (*www.gondviseles.org*) és *elektronikus levélben is igényelhető* az *unit.gondviseles@gmail.com* címre küldött kéréssel.

A Gondviselés Segélyszervezet Elnöksége

A mesékért érdemes élni

Az egész úgy kezdődött, hogy igen sokat hallottuk, hogy *sportnap*. Mesélgették, suttogták, félszavakból egy-egy történeten nevettek egymás között. Ezért hát, mint a szegény legények a mesében, azt mondtuk mi is: Egy életünk, egy halálunk, a sportnapot kipróbáljuk!

Vettük is a kis tarisznyánkat, igaz, nem volt benne hamuba sült pogácsa. Amúgy egyetemistásan elstoppoltunk Nyárádszeredáig. Hát ez volna az a kacsalábon forgó sportterem, gondoltuk, most már nincs hátrálás. Bent nem várt minket sem a gonosz boszorka, sem a százéves öreganyó, még egy vézna kis sárkány sem. Valahonnan ismerős arcok fogadtak, és mind úgy üdvözöltek, mintha már réges-rég ismernének minket.

Minden pillanat külön mese volt. Minden sportnap külön meséskönyv. Volt minden: hamuba sült pogácsa nemcsak a fáradt egyetemisták kedvéért, volt verseny, mert minden királyfi meg kell hogy küzdjön egy bajnokságban, hogy a végén a jutalmát elnyerhesse, volt a királykisasszonyoknak is mindenféle esély, hogy megmutassák, vannak ők is olyan jók, vagy akár még különbek is, mint a focirajongó ifjú trónörökösök.

Mi is megkaphattuk a magunk szegénylegényi vagy éppen királyi helyét, és senkinek sem kellett a sárkány szerepét elvállalnia. Ez a mese nem a jóról és a rosszról szól, hanem arról, hogy a mesék szereplői – még ha néhányuk gonosz farkasnak tűnik is – együtt érzik magukat a legjobban, amikor nem a mindennapi szerepedet kell játszanod a mesében.

De a meséskönyveknek is van hátsó borítójuk. A sportnapos mesék utolsó mondata mindig az, hogy egy hónap múlva folytatjuk. Így hát, ha a szegény egyetemista visszatér kincses városába, a királyfiak és hasonló mesebeli lények is visszatérnek mindennapi meséjükbe. Egy hónap múlva, ahogy eljön újra az idő, ismét felkerekednek, előveszik a tarisznyát és mennek hetedhét országúton, oda, ahol a mese újra és újra megelevenedhet: Nyárádszeredába.

Gergely Noémi

Szeretni és becsülni egymást!

Még csak fél éve, hogy új lelkészünk érkezett Magyarsárosra, szolgálatot tenni Isten örömhírének továbbadásával és az emberek közti szeretetteljes, példamutató élettel.

Mi tagadás, szétszórtak voltunk – mert lelkész nélkül a falunk olyan volt, mint a pásztor nélküli nyáj. Lelkiekben is kezdtünk egymás „farkasává" lenni. De most, amióta velünk van a lelkészünk és felesége, kezdtünk megint összekovácsolódni, és megindult újra az egyházi tevékenységünk is. A megújulást Bálint Imre lelkészünknek és Bálint Mária tiszteletes asszonynak köszönhetjük. Munkájuk nyomán megpezsdült egyházi életünk. Mutatóban fel szeretnék sorolni néhány fontosabb mozzanatot az elmúlt hónapokból.

Egyházközségünk első „öregek napja" nagyon szépen sikerült. Szívszorító és ugyanakkor felemelő volt meggörbült hátú és megfehéredett hajú édesanyáinkat és édesapáinkat látni, amint végigkönnyezték az ünnepélyt, és boldog örömmel mondogatták: lám, rájuk is gondolt valaki. Ekkor már tudtuk, hogy jó „lelkészi családot" választottunk.

Október 6-ának ünneplése is kiemelkedő esemény volt, köszönet – nem utolsósorban – Dezső Margit Hajnal kántornőnek.

Következett azután az 50 évesek kortársi találkozója. Elsóhajtottuk, milyen gyorsan elszálltak az évek, de azt is számbavettük, ki mit gyűjtött az esztendők során. Nosztalgia és öröm ötvözete volt ez a nap.

A Dávid Ferenc-emlékünnepélyen az Ifjúsági Egylet adott elő műsort, majd következett karácsony, amikor először a gyermekek szavaltak és adtak elő karácsonyi jelenetet, majd a házasok indultak „kántálni" házról házra. Mindenhol gyorsabban dobogott a szív, amikor felcsendült az ének: *A szeretet szent ünnepén.*

Már ősszel, az „öregek napjára" sikerült a tiszteletes asszonynak összegyűjtenie pár asszonyt, akiknek ez alkalomra énekeket tanított be. Azóta ezek az asszonyok, mi, rendszeresen találkoztunk, s a lelkész többszöri szó-

széki hirdetésére – meg persze szóbeli hívogatásokra is – januárban sikerült hivatalosan is újraalakítani és elindítani a nőszövetséget, amelynek heti találkozóin (!) egyre több nő vesz részt.

A lelkészházaspár kezdeményezésére és irányításával szeretetvendégséget tartottunk, sőt a szavalatok és énekek mellett még egy rövidebb színművet is láthattunk az iskolásgyermekek előadásában. A nőszövetségesek a Nők Világimanapját is szépen megszervezték, nőnap alkalmából pedig a magyarsárosi iskolások köszöntötték a nőket és édesanyákat – hiszen ebben a két szóban a számu(n)kra mindig legdrágábbat lehet megtalálni.

Rendezvény rendezvényt érint, a személyes szálak összefonódnak, emberek csoportjaiból közösségek kovácsolódnak össze. De a találkozásainkon nemcsak magunkért, a mieinkért, hanem minden szegényebb vagy rosszabb sorsra jutott embertársunkért is imádkozunk. Ahogy a templombelső varrottasait és díszítéseit kijavítottuk, rendbe és tisztába tettük, úgy jön rendbe és tisztába közösségi életünk is. Jól tudjuk, először Istent illeti a hála. De utána rögtön a lelkészházaspár következik, és szépen sorban az újraindult nőszövetség tevékeny tagjai, akik között mindenképp Bálint Mária tiszteletes asszony a kovász.

Czerán Zsuzsa

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
Április 7., 28., május 19.

Igehirdetés
Az unitárius egyház részéről. Marosvásárhelyi Rádió, a 98,9 MHz ultrarövid, valamint 1323 kHz (Maros)/ 1593 kHz (Hargita) középhullámon. Szerkeszti: Tóth Béla. Vasárnapokon 12.00 órától.
Május 16. (Kecskés Csaba)

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Prima Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen. Szerkeszti: Csáki Levente.
Minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Non omnis moriar

Emlékbeszéd Kiss László sírjánál

Február 28-a gyásznap a tordai gyülekezet életében. Négy évvel ezelőtt e napon távozott tragikus hirtelenséggel – élete delén, mindössze 34 évesen – Kiss László lelkész. Február 28-a nemcsak a család, a szülők, a testvér, a hitves és a gyermekek életébe íródott be koromfekete betűkkel, hanem a lelkésztársak, barátok s a gyülekezet életébe is.

Kiss László fiatalon távozott az élők sorából, mégsem halt meg „egészen". Rá is érvényes a latin szállóige: „Non omnis moriar" (Nem fogok egészen meghalni). Kiss László élete szétválaszthatatlanul és örökre összefonódott a magyarságunkért, jövőnkért vívott napi küzdelmeinkkel. Neve a magyarság jogaiért folytatott küzdelmünk szimbóluma lett!

Fiatalon halt meg, de „miként a színpadon, úgy az életben sem az a fontos, hogy milyen soká, hanem hogy miként szerepelt!" Kiss László az élet színpadán kiválóan megállta helyét, jelesre vizsgázott. S érdemes felidézni ilyenkor azt is, hogy „az életet nem években, hanem megvalósításokban mérjük". Az életnek az értékét nem a hossza, hanem a tartalma adja. A hosszú élet önmagában még nem érték!

Nem szeretném Kiss Lászlót Petőfihez vagy Jézushoz hasonlítani, de sorsukban van egy közös vonás: mindannyian fiatalon haltak meg. Petőfi Sándor mindössze 26 évet élt, mégis a legnagyobb magyar költőink egyike. Jézus 33 évet élt csupán, mégis az egyik legnagyobb vallási tanítóként, a keresztény vallás megalapítójaként tartjuk számon. Kiss László

életének értékét sem a hossza, hanem a tartalma, a minősége adja. Bár fiatalon halt meg, életére és munkájára nem érvényes a költő megállapítása: „Az én mezőmön nem értek kalászok. Az én aratásom egy marék virág" (Kiss József).

Kiss László „magvetése", életáldozata nem volt hiábavaló. Nemcsak „egy marék virágot" és éretlen kalászokat termett az ő élete, hanem megteremte a magyar iskolát Tordán. Életáldozata mint földbe esett gabonaszem sokszoros termést hozott.

„Csak az hal meg, akit elfelejtenek" – tartja a közmondás. Kiss Lászlót nem lehet elfelejteni, mert neve szétválaszthatatlanul összeforrt a mi tordai magyar múltunkkal és jövendőnkkel.

A beindult magyar iskola hosszú távon minden bizonnyal beváltja a hozzá fűzött reményeinket és hatásos ellenszere lesz a létünket fenyegető asszimilációnak.

Arra kérjük örökkévaló, egy, igaz Istenünket, hogy adjon hűséges szolgájának csendes, békés pihenést, lelkének üdvösséget, gyászoló szeretteinek lelki erőt a fájdalom elviseléséhez!

Józsa István Lajos

Márciusi találkozás Szentiványlaborfalván

„Az élet zenéjét a nők adják, akik őszintén, minden feltétel nélkül fogadják magukba a dolgokat, hogy érzéseiken át szebbé alakítsák át azokat." – vallotta Wagner. A Háromszék asszonyai türelmetlenül várják a köri gyűlések fogadását, vagy talán a kis gyülekezet asszonyai szeretnek bizonyítani, szeretnek tudomást adni magukról....ezért gyakorolják a „ mini" köri találkozó megszervezését. Aztán, ismerjük el, ha meghívnak, örömmel megyünk, hogy együtt legyünk, találkozzunk, meséljünk tevékenységünkről, vagy akár tapasztalatot szerezzünk. Március 16-án, a szentkirályi asszonyok indultunk Szentiványlaborfalvára, hogy találkozzunk asszonytestvéreinkkel. Az esti találkozón Kököst 13, Sepsiszentgyörgyröt 15, Kőröspatakot 14, Kálonkot 2, Szentkirályt 6 asszony képviselte, és természetesen nem maradtak otthon a szentiványi asszonyok sem, akik szeretettel fogadták vendégeiket.

Az elnöknő nem csak köszöntötte az asszonyokat, de kihangsúlyozta, hogy különböző felekezetű nők egy akarattal dolgoznak és különböző gondjaik vannak, de a nőszövetségbe tartoznak. Az estén rövid ismertetést hallhattunk a faluról, valamint a falu neves szülöttjeit ismerhettük meg, mint Berde Mózes, Berde Áron, valamint dr. Szent-iványi Tamás. A szentiványi nőszövetség tevékenységéről Pap Mária esperes-lelkésznő beszélt képek segítségével. A finom sütemények, teázás, szendvicsezés közben tombolajegyeket vásárolhattunk, a nyeremény reményében. A találkozás hangulatát szórakoztató játékok fűszerezték. Ennek a találkozásnak a célja: ismerkedés, ismerjük meg a szomszédot. Abban a reményben búcsúztunk, hogy az összejövetelek tovább folytatódnak, évről évre, ahol együtt, közösen énekelhessük: „Mint a szép híves patakra a szarvas kívánkozik..." Kívánkozzunk mi is összejövetelekre, találkozásokra, hogy mindennapi gondjaink hordozása könnyebb legyen!

Adorjáni Gyöngyvér

Kérjük, éljen a törvény adta lehetőséggel, és személyi jövedelemadójának 2%-át ajánlja fel az Unitárius Nők Országos Szövetségének támogatására. A szervezet következő adatait a 230., illetve a 200. űrlapra kell beírni:

Denumire entitate nonprofit:
ASOCIAȚIA FEMEILOR UNITARIENE DIN ROMÂNIA (AFUR)
Cod de identificare fiscală: ***9343746***
Cod bancar (IBAN):
RO47 BTRL 0130 1205 9214 39XX

Az űrlapok leadási határideje a helyi pénzügyi hivatalokba: május 15.

Az UNOSZ vezetősége

Női Világimanap – 2010

Marosszentgyörgyön március 7-én öt keresztény felekezet (unitárius, református, római, illetve görög katolikus, valamint román ortodox) női képviselőinek közös részvételével tartottuk meg a Női Világimanapot a román ortodox egyház 1. számú templomában (tavaly az unitárius templomban került sor e rendezvényre).

A 2010. év liturgiáját a kameruni nők állították össze *Minden, mi él, Istent dicsérje!* témában/címmel.

Az ökumenikus szertartást Pálffy Anna-Mária unitárius lelkésznő vezette román nyelven, az említett egyházközségek résztvevői az imádságok között román és magyar nyelven egyházi énekeket énekeltek, ezzel is emelve a szertartás ünnepélyességét. Rendezvényünket természetesen megtisztelték jelenlétükkel a férfiak is, hisz jelen voltak a helybéli unitárius, református, görög katolikus és ortodox felekezetek papjai, kántorok, a házigazdák részéről egyháztanácsosok is.

A jelen levő nőket a házigazdák részéről a román pópa ajándékozta meg egy-egy szál virággal. A rendezvény szeretetvendégséggel zárult. A maga rendjén sor került a perselyes adakozásra is. Az összegyűlt adományok is segítik a nemzetközi Női Világimanap ügyét, illetve a kameruni nőket is támogattuk általuk.

Az ökumenikus istentiszteleten jelen lévő mintegy száz magyar és román keresztény mindkét nyelven elmondta a Jézustól tanult imádságot, a MiAtyánkot.

A 2010. évi Női Világimanap megtartása előtt és során nagy örömöt jelentett nekünk a különböző európai országok női képviselőinek (román, magyar, német, francia, szlovén, albán, szerb, egyesült királyságbeli, norvég, észt, svájci, spanyol, portugál) elektronikus postán elküldött jókívánságai, a közös öröm megosztása, hogy a női imalánc átfogja az egész Földet, és nemes ügyet szolgál.

Köszönet illeti a felekezetek női képviselőit, hogy Marosszentgyörgyön is éltetik e nemzetközi imaláncot. (*Pálffy Anna-Mária*)

Segesváron az idei Világimanap szervezői a katolikus asszonyok voltak, akik közül Simon Terézia nevét illő kiemelni, hisz ő volt a rendezvény szíve-lelke. Még február 24-én előkészítő beszélgetésre hívott a Kolping házba, ahol az imanap nemzetközi előkészítését szolgáló füzetke alapján meghitt hangulatban összeállítottuk a „forgatókönyvet". Március 5-én a hat vallásfelekezet asszonyai – mintegy 60-an – összegyűltünk a templomban, ahol meghallgattuk Pál Antal plébános köszöntő szavait,

majd kezdetét vette a tájékoztatás Kamerunról. „Afrika kicsiben" – magyar nyelven az unitárius Jakabházi Vera tartotta a tájékoztatót, majd ezt követte a román és német nyelvű is, miközben képsorokat láthattunk Kamerunról, lakosairól – de főleg nőkről. A köszöntést és az imádságra hívást a helyiek végezték, majd következett a litánia és magasztalás az ortodox asszonyok részéről. A felszólaló kérdéseit és a válaszokat a református asszonyok adták, majd az ApCsel 16,2–34 verseit (evangélikus részről) német nyelven olvasták fel. Isten együttérző szeretetéről görög katolikus nők tettek vallomást, majd mi, unitáriusok könyörgő imádságokat mondtunk. A plébános záró imáját és áldását, majd a záróéneket hallgatva, hálát adtunk Istennek ezért a szép, együtt eltöltött óráért. A 155 lej összegű perselypénzt a (katolikus) Rózsafüzér Társulat vette át, amelynek tagjai pirított földimogyoróval kínálták a más vallású vendégeket – akár Kamerun déli tájain az ottani szokásokhoz híven ragaszkodó asszonyok.

Másnap, azaz március 6-án mi, unitárius asszonyok is ugyanígy, földimogyoróval vártuk a gyűlésünkre érkezetteket, majd mi is imádkoztunk, énekeltünk az „Afrika kicsiben" metaforával illetett ország nőiért. Programunk legemlékezetesebb pillanata az volt, amikor a tizenhat résztvevő megpróbálta úgy a fejére tekerni a kendőjét, sálját, akár a kameruni nők a maguk színes kelméit. (*Benedek Enikő*)

Március 2-án a szentkirályi asszonyok **Kökös** unitárius nőszövetsége meghívásának tettek eleget, hogy együtt ünnepeljenek, együtt imádkozzanak a Nők Világimanapján. A kökösi asszonyok már harmadik alkalommal szervezik meg az imanapot – meséli Bíró Annamária unitárius tiszteletes asszony.

A szép számban megjelent helyi református asszonyok mellett ott voltunk mi is, szentkirályiak. Mivel az idén a liturgiát a kameruni asszonyok állították össze, ezalkalommal értük imádkoztunk: „Minden lélek dicsérje az Urat!" „Erő az imához: remény a holnapra."

A helybeli lelkész imája után Bokor Ágnes ismertette az ország gazdasági helyzetét, majd Sánta Edit a nők szerepét vázolta, s a kameruni asszonyok munkáját, akiknek a mindennapi alap-élelmiszereket is önerőből kell előállítaniuk. Ezen az estén együtt imádkozhattunk velük és értük, együtt unitárius, református és katolikus asszonyok. Milyen szép is kis gyülekezetben együtt lenni, együtt dolgozni felekezeti különbségekre való tekintet nélkül!

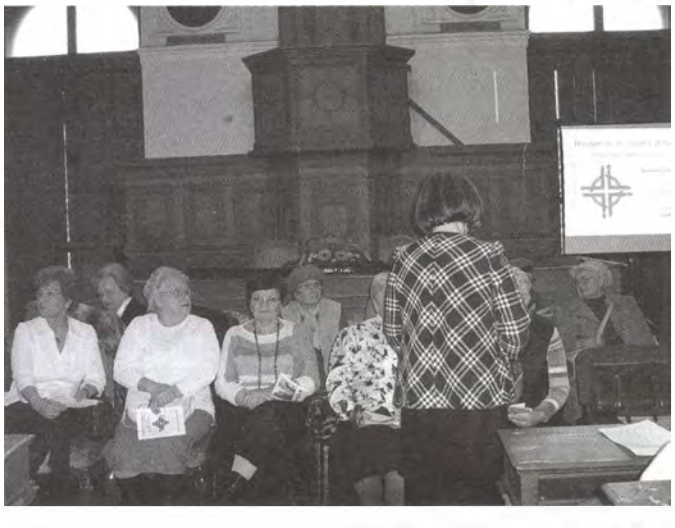
Természetesen a gazdagon terített asztal sem maradt el a közös imádkozást követően, és a társalgás alkalmával a két gyülekezet asszonyai jobban megismerhették egymást. Ötletes volt a helyi nőszövetségi elnöknő, aki a Kamerunban termesztett termékekből mutatott be a „piacon" – kávét, kakaót, szegfűszeget, fahéjat vagy szerecsendiót – és tovább is sorolhatnám. Kamerun hangulatát próbálták érzékeltetni a finom gyümölcssalátával, amit kameruni zene kíséretében fogyasztottunk el.

A Bibliából feltett kérdések játékos megválaszolásával folytatódott a találkozás. Az imanapi programot egy záróima tetőzte be, amelyet a tiszteletes asszony olvasott fel.

Köszönet illeti a kökösi asszonyokat, akik nemcsak a vendégfogadásra gondoltak, hanem a közös imanapi program kiváló megszervezésére is. Isten adjon erőt gyülekezeteink asszonyainak, hogy találkozásainkat tovább tudjuk ápolni, és együtt imádkozhassunk a szomszédos gyülekezet asszonyaival. (*Adorjáni Gyöngyvér*)

Közel kétszáz résztvevője volt a március 5-én **Kolozsvár**on rendezett ökumenikus imanapnak. Református,

folytatás a 18. oldalon

Női világimanap – 2010

folytatás a 17. oldalról

evangélikus, katolikus nőtestvéreink együtt imádkoztak az idei ima-akció házigazdáival, az unitárius nőszövetség tagjaival. Ebben az évben először csatlakozott hozzánk a györgyfalvi református nőszövetség népes küldöttsége. Népviseletükkel mindnyájunkat elkápráztattak.

A János Zsigmond Unitárius Kollégium Dávid Ferenc imatermében Ferenczi Annamária, az imanapi bizottság elnöke irányította a rendezvényt, a szószéki szolgálatot Boldizsár Beáta evangélikus lelkészjelölt végezte.

Jó volt együtt lenni, s az imanap alkonyán tea és kalács mellett elbeszélgetni más vallású testvéreinkkel. Köszönet a szíveslátásért a kolozsvári unitárius nőszövetségnek! (*Péterffy Enikő*)

Hinni és tenni

Zsakó Erzsébet könyvéről beszélgetünk Székely Erzsikéék lakásán. Kevesen vagyunk, egy szórványban élő kicsiny gyülekezet nőtagjai, gyergyószentmiklósi unitárius asszonyok, akiknek igényük van arra, hogy együtt legyenek, és a közös imák, közös beszélgetések, közös tettek segítségével megvalósítsák, kifejezzék lényüknek egy darabkáját, hogy közösséget teremtsenek.

Az erdélyi unitárius nőszövetség küzdelmeiről beszélgetünk a márciusi ülésen. Száz év telt el a megalakulás óta, és ez a száz év bővelkedik eseményekben, megvalósításokban, nagyszerű kezdeményezésekben. Az önálló nőszövetség az 1930-as, 1940-es években bámulatosan gazdag és sokrétű tevékenységet fejtett ki, törődött a csecsemőgondozással, a lánynevelléssel, a külvárosi szegények megsegítésével, a háziipar fellendítésével és még ezernyi más dologgal.

Mi egyelőre ismerkedünk, a közösségalakítás időszakában vagyunk. Próbálgatjuk a cselekvési lehetőségeket kedves, szeretetreméltó tiszteletes asszonyunk, ifj. Nagy Endréné Patkó Éva irányításával.

Jó együtt lenni, élmény minden találkozás hol az imaházban, hol egymás otthonaiban.Októberi ülésünkre meghívtuk Simó Melinda tiszteletes asszonyt, aki bemutatta a köri nőszövetség tevékenységét. Karácsonyfadíszeket készítettünk az imaházbeli karácsonyfára, ajándéktárgyakat idős, beteg nőtestvéreinknek, akiket meglátogattunk otthonaikban. Lelkészünk válaszolt a vallással kapcsolatos kérdéseinkre. Egy másik ülésünkön meghívott vendégünk, dr. Pázmán Enikő tartott foglalkozást Család és egészség címmel. Elfogadta meghívásunkat Székely Kinga-Réka homoródszentpéteri lelkésznő, aki Nők a Bibliában címmel tart majd előadást áprilisi ülésünkön.

Zsakó Erzsébet kölcsönvett könyvcímét használom fel e cikk zárására, hiszen nekünk az elődök példáját követve ennyi a feladatunk: hinni és tenni.

Máthé Gyöngyi

ifjúsági oldal

Képzelt interjú egy maros-küküllői körútról

A tavasz az idén is az egyletlátogató körutak ideje. Március 12-én a jól ismert kék kisbusz bölcs öregként indul el újabb, ki-tudja-hányadik útjára. Helyszíni tudósítónk a csapat tagjaitól érdeklődik a hangulatról.

R.: Hányadik körutad ez?

G. N.: Nem tudom, sosem számoltam össze. A sokadik. Szívesen végzem ezt a munkát, ha munkának nevezhető egyáltalán, hiszen annak idején velem is egy hasonló körút szerettette meg az egyletet.

R.: Neked mi a feladatod?

G. N.: Ügyesen osztottuk le a munkát, hogy senki számára ne legyen megterhelő. A csapatnak nyolc tagja van, és nyolc egyletet látogatunk meg. Így két-két ember feladata kitalálni és levezetni két egyleti tevékenységet. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy nem segítünk egymásnak. Társammal együtt tegnap a marosvásárhelyi, ma délután pedig a magyarsárosi egylet tevékenységét állítottuk össze.

R.: Sz., úgy tudom, te voltál N. társa. Milyennek ítéled ezt a két alkalmat?

Cs. Sz.: Nem azért, mert mi találtuk ki, de szerintem nagyon jó volt. Én még fiatal egyletes vagyok, és nagyon örvendenék, ha az otthoni egyleti találkozások ilyen hangulatban telnének. A vásárhelyieken és a sáro-

siakon is úgy láttam, hogy élvezték.

R.: Úgy látom, te nagyon dolgozol valamin. Mi lesz ebből?

M. L.: Szabéd a következő megálló, ezt számukra készítem, nagyméretű activity-t tervezünk. Persze, nem lesz az olyan egyszerű, mint azt a hagyományos játékszabályok előírnák, megfűszereztük néhány érdekességgel.

R.: Lesz kivel játszani?

M. L.: Biztos vagyok benne, Szabédon mindig nagy és lelkes csapat vár. Remélem, most sem lesz ez másként.

R.: O., te milyennek ítéled ezt a körutat?

K. O.: Nagyon jónak. Igaz, a reggel nehezkésen indult, hisz a reggel Nyárádszentmártonban csupán hárman vártak ránk, de azután a szentgericei csapat visszahozta jókedvünk. De most, hogy lassan lejár a nap, megelégedéssel nézek vissza rá.

R.: Ha jól értettem, már csak egy maradt hátra. Mi vár rátok holnap?

K. O.: Holnap két helyre látogatunk el, Segesvárra, illetve Dicsőszentmártonba.

R.: L., te nagyon hallgatsz a gitárod mögött. Fáradt vagy?

Sz. L.: Nem, egyáltalán. Igaz, lassan tizenkét órája, fél napja, hogy talpon vagyunk, de úgy látom, senki sem fáradt. Mi magunk is élvezzük ezt a munkát, ezért nem megterhelő. Szerintem egyedül a sofőrünk, B. érez fáradtságot, közülünk csak ő végez igazán fárasztó munkát.

R. Mivel zárnátok ezt a helyszíni tudósítást?

Ha teheted, indulj te is útnak, Barátom. Akaszd nyakadba jókedved, csomagold be néhány ötleted, a többivel ne törődj, mustáros kenyér mindig akad. De tudd, egyedi kaland vár, ami egy nap visszaköszön Rád. Ha úgy érzed, kiöregedtél már a játékból, kérdezz minket! Meséléssünk biztosan visszahozza majd fiatalos jókedved, és annak az élményét, hogy a munka játék, ha nem egyedül végzed. Azok számára pedig, akik mesélés nélkül is értenek a szóból: *húsz szám van...*

Fülöp Júlia

Egy kék kisbusz nyomában

Újból útjára indult a kék kisbusz. Ez az a jármű, amelyet az egyletesek már a falu határából kiszúrnak, és még akkor is megállítanak, ha nem is hozzájuk jöttek az utasok „egyletet tartani". Ezt a kék kisbuszt elég nehéz nyomon követni, mert mikor Erdély egyik sarkában, mikor a másikban jelenik meg. Márciusban, két hétvége alatt Segesvártól Torockószentgyörgyig látták a kisbuszt csaknem 15 különböző településen parkolva, és még számtalan másikon áthaladva.

Március idusán indult el a nagy körutas idény, és először a marosi kört, Vásárhelyt és környékét, valamint a küküllői egyházkör néhány egyletét látogatta meg egy csapat, akik a hideggel, hóval és távolságokkal dacolva vágtattak keresztül-kasul a Nyárád mentén. A két körből 8 helyen fogadták az átfázott körutasokat, hol többen, hol kevesebben. Szabédtól Szentgericéig és Szentháromságtól Magyarsárosig zengtek a *Daloskönyv*ből jól ismert énekek, dobogtak a lábak, és kattogtak az agytekervények, hogy megoldhassák a feladatokat, amiket a körutasok készítettek elő.

Egy héttel később már a Kolozs-Torda köri egyletek várhatták a kisbuszt. A kék autó egy másik csapattal és újabb ötletekkel indult neki az Aranyos menti falvak egyletei meglátogatásának.

Nemcsak a jól bevált helyeken, hanem néhány új helyen is leparkolhatott ezúttal. Ilyen volt Torda és Bágyon, ahol meglepetésként nagy sereg fiatal várta a körutazókat. Ezenkívül Alsófelsőszentmihálytól Tordatúrig és Torockószentgyörgyig várták az érkezését. Érveltek és játszottak, verset írtak és népdalt költöttek, és alig-alig engedték el a kisbuszt, hogy az folytathassa kiszabott útját.

Amint lehetett, sietett is tovább az egylet egyetlen, drága kisbusza, a „kékség", amit majd nemsokára biztosan Te is meglátsz valahol elsuhanni, vagy jobb esetben leparkolni az egyleti gyülekezőhelyen.

Gergely Noémi

Április a vasárnapi iskolában

• Húsvét ünnepkörének körbejárása: mozgó ünnep (Virágvasárnap, Nagypéntek, Húsvét – a bibliai történet alapján dolozzuk fel, majd kérjük meg a gyerekeket, hogy játsszák el vagy rajzolják le a történetet. Tanítsuk meg az Unitárius Énekeskönyv egyik húsvéti énekét. Ne feledkezzünk meg a közös tojásfestésről sem!)

„Ha húsvétkor eső száll, pünkösdig az meg nem áll."

• Április 1. – Áprilisjáratás avagy „bolond április" – a régi francia naptár szerint az év kezdete erre a napra esett. Ma a tréfálkozás napjaként ismeretes. (Milyen csúfolkodó versikéket ismernek?)

• Április 4. – Laboratóriumi állatok világnapja – kozmetikumok, szépítőszerek (ecseteljük részletesen, milyen előélete van egy egyszerű krémnek is!)

• Április 11. – A költészet napja – József Attila születésének napja is (ha lehetőség van rá, hallgassunk megzenésített verseket, esetleg örvendeztessük meg a gyülekezetet egy pár szép verssel)

• Április 22. – a Föld napja – környezetünkért való felelősség (ültessünk fákat vagy virágokat a templom udvarára)

• Április 24. – Szent György napja – tavaszkezdet: ekkortájt hajtották ki az állatokat a legelőre, ettől a naptól fogva lehetett mezítláb járni. (Beszéljünk a régi magyar pásztorokról, tanítsunk pásztornótát. pl. *A juhásznak jól megy dolga*)

„Ha Szent György napja előtt az ég dörren,
bő termés lesz abban az évben.
Ilyenkor, akinek fájós a dereka,
jó meg kell hengerőzzön a földön,
szántáson-vetésen, réten, aztán
soha többé nem fog fájni!"

• Április 25. – Márk napja – ezen a napon kezdték vetni a búzát, a kukoricát. Régen búzát szenteltek s azt az állatoknak adták, hogy ne dögöljenek meg.

Újvárosi Katalin

„A hit Isten ajándéka" – vallásismereti vetélkedő

Március 5-én a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium I–IV. osztályos tanulói rendkívüli hangulatban és ünnepi öltözetben érkeztek az iskolába. Az ok is „rendhagyó": ez volt a nap, amikor a vallásszabadság témájában szervezett vetélkedő sorra került.

Kezdés előtt a fekete-fehérbe öltözött, nyakkendős kisiskolások csoportok szerinti kitűzőkkel, színességgel, jókedvvel, élettel töltötték meg a Kollégium dísztermét. De érkeztek büszke és kíváncsi szülők, nagyszülők, érdeklődők, és persze osztálytársak és tanító nénik is, akik együtt szurkoltak és tapsoltak a csapatoknak.

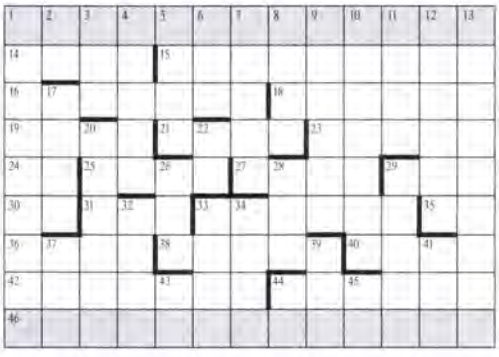
E vetélkedő ötlete úgy született meg, hogy, az osztályban zajló tanulás mellett, kerestük az alkalmat, amikor a kisdiákok együtt tevékenykedhetnek, tanulhatnak és emlékezhetnek történelmünk jeles napjaira és fontos személyiségeire. S mindezt a felekezetek közötti párbeszéd jegyében, hiszen a különböző vallások jellegzetességeiből állítottuk össze a vetélkedő kérdéseit. Ma már a kisdiákok tudják, ki fordította le először magyar nyelvre a Bibliát, hogy ki a legismertebb refomátus zsoltárfordító, vagy hogy melyik fejedelem nevéhez fűződik a vallásszabadság elvének törvénybe iktatása. De ennél sokkal gazdagítóbb volt az együttlét!

A vetélkedő kérdéseit, próbáit ének, vers és ima fűszerezte, ezeket a csapattagok adták elő, ezzel is színesítve az emlékezés és az együttlét hangulatát. Bátran mondhatjuk, hogy sikeres és örömteli alkalom volt, és a befektetett munka és fáradozás meghozta gyümölcsét. Ezért pedig köszönet illeti Baka Judit tanítónőt a Balázs Ferenc Oktatási Központ részéről, aki ötletével, lelkesedésével és a diákok felkészítésébe fektetett munkájával tette lehetővé ezt a különös alkalmat. De köszönetet érdemel minden tanítónő és tanár-kolléga, akik segítették a vetélkedő megszervezését és sikeres lebonyolítását. Külön köszönetet mondunk az Unitárius Nőszövetségnek az anyagi támogatásért! Ez lehetővé tette, hogy a részt vevő diákok aprócska tárgyi jutalomban is részesüljenek, amely emlékeztetni fogja őket arra a napra – és remélhetőleg emlékeztető marad mindarra, amit közösen tanultak és megéltek. Adja Isten, hogy számos hasonló alkalmat élhessünk meg közösen!

Bodor Lídia-Emese

Látszólagos veszély

Egy férfi férjes asszonyt szöktet meg egy létrán a holdfényes éjszakában. A nő így szól:

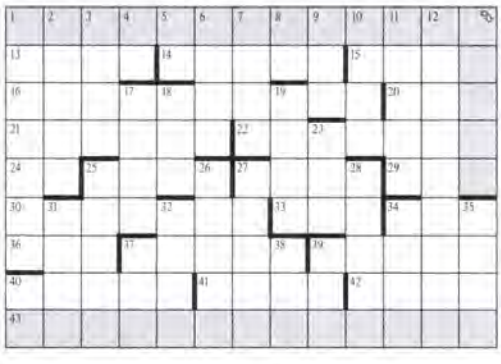
– Ha a férjem tudná mit csinálunk, mindkettőnket azonnal megölne!

– ...! – jön a váratlan megnyugtató válasz a pasitól.

Vízszintes: **1. A poén első része.** 14. Tokaji borfajta. 15. Kérdésekkel elbizonytalanit valakit a helyes válasz megadásában. 16. Bűzös mocsár. 18. „ Már hó .... el a bérczi tetőt." (Petőfi: Szeptember végén) 19. Lada tipus. 21. Cseh teherautó márka. 23. Csattogó, éles hangú költözőmadár. 24. Nagyság része! 25. Az egység 10^{-18}-ik része. 27. Konzervet kibont. 29. Romlott a tojás. 30. Rubel magánhangzói. 31. Magyar esztéta volt (Lajos). 33. Ruhatartozékokkal ellátott. 35. Üres a ler! 36. Francia író volt (André). 38. Zendül valami ellen. 40. ..., az idegen – Neoton Familia sláger. 42. Porciózó. 44. Aki ezzel kel, az morcos egész nap. **46. A poén befejező része.**

Függőleges: 1. Napkelte elletéte. 2. ... királya, Lalo-opera címe. 3. Az Ung ukrán neve (UZS). 4. Madárfajta. 5. Szalonnát főz. 6. Textilnövény. 7. Ahhoz hasonló. 8. Franciaországi város. 9. Európaiak megszólítása Indiában. 10. Ütemesen kattog. 11. Nemi jelleg. 12. Erre-arra változtat. 13. Levéliró azonosítása céljából szokták csináltatni a gyanúsítottal. 17. Francia folyó. 20. Darabkákra szeletel. 21. A Jupiter egyik holdja. 26. Taszít. 28. ... Sumac, perui énekesnő. 29. Férfinév. 32. Monda. 33. Díszelőadás, díszruha jelzője. 34. Oxigénmódosulat. 37. Múlását óra méri. 39. Nóta. 41. Lokál. 43. Véd. 44. Bárium vegyjele. 45. Nedv.

Óvatosság

A doktor találkozik az egyik páciensével, és megkédezi:

– Na, hogy vagyunk, hogy vagyunk?

– ...! – jön az elővigyázatos felelet. *(poén a rejtvényben.)*

Vízszintes : **1. A poén első része.** 13. Ilona, falun. 14. Francia folyó. 15. Vágóeszköz. 16. Nagy lakoma. 20. Kopasz. 21. A puskagolyó és a puskapor is ez. 22. Ócskaság a piacon. 24. Előd. 25. Nem enged. 27. Véres költő és császár volt az ókori Rómában. 29. Könnyezik. 30. Az utolsó erdélyi polihisztor (Sámuel). 33. Angol tagadás. 34. Napszak. 36. Táncmulatság. 37. Növényféle. 39. Szinnyei ... Pál, magyar festő volt. 41. Korallzátony. 41. Gárdonyi Géza színműve. 42. Gabonafajta. **43. A poén befejező része.**

Függőleges: 1. Minél hamarabb. 2. Most kezdi az iskolát. 3. Béklyóba kötés. 4. Maros megyei autójel. 5. Bodri lakik benne. 6. Fekete, franciául. 7. Ékesség. 8. A sort közepe! 9. Minőség Ellenőrző Osztály, röviden. 10. Kis hegyecske. 11. Betegség-megelőző injekció. 12. Egyfajta apáca. 17. ..., az is, mindegyik. 18. ... Ferrer, filmcsillag. 19. Zavartság, feszélyezettség. 23. Irodalmár. 25. Kártyaletét. 26. Zacskó. 27. Ókori görög istennő volt. 28. Dél-amerikai író volt (Lissandro). 31. Részlet. 32. Látószerv. 34. Férfinév. 35. A mértanban a kúp is, a kocka is ez. 37. ... de France. 28. Szemcsés anyag. 39. Angol asszony, röviden. 41. Költői indulatszó.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Hírek, Ifjúsági Oldal)

Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail: unitariuskozlony@gmail.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.
15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Székelyderzs

faluismertető CD

A hasznos és példamutató „elektronikus kiadvány" a település múltját és jelenét hozza az érdeklődő elé. A Székelyderzsi Unitárius Egyházközség, a székelyudvarhelyi Kuckó Egyesület és a Civitas Alapítvány közös kiadványában a falutörténeten, illetve az egyházközség és templom ismertetőjén kívül az iskoláról, az önkormányzatról, a turizmus szempontjából fontos adottságokról és kilátásokról, illetve a falu sajátos hagyományőrző arculatáról hallgatunk-láthatunk-olvashatunk. Külön figyelemre méltó az egyházközség bemutatása – ezen belül is Demeter Sándor Lóránd lelkész személyes „idegenvezetése" –, hiszen filmfelvételeket láthatunk a harang- és orgonaszentelésről, helyi úrvacsora-osztásról, esküvőről, keresztelőről, konfirmációról, az ODFIE által rendezett színjátszó találkozóról, mint ahogy a vasárnapi iskolások életéről is.

Rezi Elek: „Az Úr, a mi Istenünk, egy Úr"

Hiánypótló kötet látott napvilágot Rezi Elek teológiai tanár és a Kolozsvári Egyetemi Kiadó jóvoltából: *Az Úr, a mi Istenünk, egy Úr* címmel bevezetés az unitárius vallás és teológia világába. Nem iskolai „hittankönyv", mégis az unitárius hittan rendszeres foglalatát kínálja a kötet minden igényes érdeklődő számára. Az alapfogalmak meghatározása és rendszerbe állítása után a dogmatika és hittan értelmezése, majd a hitvallás elemzése következik. A szerző ezután a teológia viszonyát vizsgálja a többi tudományokhoz, utána pedig a teológia és a vallás meghatározó elemeit sorolja. A teológia forrásainak áttekintése után az unitárius vallás istentanát foglalja össze, majd Isten „munkái" között a teremtés, a gondviselés, illetve a szentlélek értelmezését adja. Az imádságról szóló fejezetet az unitárius vallás jézustana, majd embertana követi. A bűnről és a bűnbocsánat fogalmáról, illetve a szertartásokról és magáról az egyházról is külön fejezetek szólnak. Az üdvözülés és az örök élet elemző megközelítését végül a kereszténység és a világvallások párbeszédének áttekintése követi.

A kötet az EUE iratterjesztő hivatalában kapható.

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő (Sepsiszentkirály), **Benedek Enikő** út- és hídépítő almérnök (Segesvár), **Bodor Lídia-Emese** teológiai hallgató (Kolozsvár), **Czerán Zsuzsa**, nyugdíjas, háztartásbeli (Magyarsáros), **Ferenczi Enikő** kórházlelkész, mentálhigiénés szakember (Kolozsvár), **Fülöp Júlia** gy. teológiai hallgató, egyetemi-ifjúsági lelkész (Kolozsvár), **Gergely Noémi** egyetemi hallgató (Székelyudvarhely–Kolozsvár), **Gyerő Dávid** lelkész, EUE-előadótanácsos (Kolozs–Kolozsvár), **Józsa István Lajos** lelkész (Torda), **Koppándi Benczédi Zoltán** lelkész (Lupény-Vulkán, Déva), **Lőrinczi Lajos** esperes-lelkész (Csehétfalva), **Márkos Szilvia**, diák (Homoródaróc), **Máthé Gyöngyi** tanár (Gyergyószentmiklós), **Mikó Ferenc** gy. segédlelkész (Székelykeresztúr), **Pálffy Anna-Mária** lelkész (Ikland-Nagyernye), **Péterffy Enikő** tanár (Kolozsvár), **Szabó László** lelkész (Szind–Kolozsvár), **Tódor Csaba** lelkész (Homoródszentpál), **Újvárosi Katalin** lelkész (Székelymuzsna).

EGY AZ ISTEN.

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 20. • (80.) ÉVF. • 5. SZÁM. • 2010. MÁJUS • ÁRA: 2,00 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Pünkösd közeleg

Az egyház születésnapja közeleg. A nyelveken szólás „új adománya" – amint erről Török István szól *A lélek kenyere* rovatunkban – közelebb hoz térben és időben. Mi ez az új nyelv? Az internet? A blogok? Az angol? A nemzetközi betűszók? A globalizáció? „Hiszem, hogy pünkösd az őszinte és a tiszta beszéd ünnepe; az egymásra találás és az Istennel való találkozás élményével gazdagítja életünket s egyetértésre törekvő közösséggé formálhat."

Az erdélyi unitarizmus egy alkotó és nemes emlékű alakjáról, Gellérd Imréről is szót ejtünk lapszámunkban születésének 90., halálának 30. évfordulóján. Két bensőséges hangú levélrészlet tanúskodik róla, halálát jócskán túlélő hatásáról, elbűvölő, önzetlen egyéniségéről.

Hölgyem, Uram, Ön milyen általánossal végzett? A meglepő kérdés az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének budapesti találkozójáról szóló beszámolót vezeti be, amely az erdélyi és magyarországi lelkészek közötti kollegiális kapcsolatok fölötti örömmel is eltöltheti az Olvasót. (UK)

A tartalomból:

1 *Nyelvek adománya*

2 *Gellérd Imre (1920–1980)*

7 *Interjú Szentgyörgyi Sándorral*

10 *Orbán Balázs-kapu*

15 *Pezsdül a kultúr*

„Kitöltök Lelkemből minden halandóra…" (ApCsel 2,17)

Az egyház hírei

Kolozsvári egyházi központunkban március 23-án az erdélyi magyar történelmi egyházak vezetői megbeszélést folytattak Markó Béla RMDSZ-elnökkel, valamint az érdekvédelmi szövetség oktatási szakbizottságának képviselőivel a készülő új tanügyi törvényről, és javaslatokat tettek a törvény szövegével kapcsolatban a felekezeti oktatás biztosításának érdekében.

Március 31-én a **püspöki hivatalba** látogatott Borboly Csaba, Hargita Megye Tanácsának elnöke, akivel Bálint Benczédi Ferenc püspök az elmúlt év sikeres pályázatairól, valamint a további megyei együttműködési lehetőségekről, támogatásokról beszélgetett.

Az **Egyházi Képviselő Tanács** határozata szerint az egyházi kiadványaink arculatának javítása érdekében április 1-jétől az Egyház egy korszerű nyomdával, külső szerződés keretében készítteti el ezeket. E váltással egy időben természetesen a két rendszeres egyházi folyóiratunk – az *Unitárius Közlöny* és a *Keresztény Magvető* – is új külsőt, tetszetősebb borítót kapott. Reméljük, hogy e változások tetszésre találnak gyülekezeteinkben!

Április 2-án, nagypénteken este a **székelykeresztúr**i unitárius templomban Bálint Benczédi Ferenc püspök kezdeményezésére ünnepi zenés műsorra került sor, amelyre a város és a környék világi és egyházi vezetői kaptak meghívást. A kolozsvári Concordia vonósnégyes (Márkos Albert, Botár Gerő, Király Erzsébet és Ortenszky Gyula) J. Haydn *A Megváltó hét szava a kereszten* című zeneművet adta elő.

Április 8–9-én az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége (ULOSZ) munkaértekezletet tartott **Budapes**ten. Az értekezlet témája *Hivatás és szakmaiság, avagy a magyar unitárius lelkész jövőképe* volt. Az ifjabb nemzedéket is megszólaltató beszélgetés-sorozatot különböző fővárosi szabadidős tevékenységek egészítették ki. Az értekezleten 23 erdélyi és 5 magyarországi lelkész vett részt.

A **kőhalmi unitárius egyházközség** április 18-án tartotta lelkészválasztó közgyűlését, amelyen megválasztották Márkos Ervint, az eddigiekben Fogarason és Nagyszebenben szolgáló lelkészt.

Húsvét nagyhetén Jézus szenvedéstörténete, a Passió hangzott el unitárius lelkészek és feleségeik előadásában a **Homoród mente** gyülekezeteiben. A kénosi, homoródújfalvi,homoródszentmártoni,homoródjánosfalvi, homoródkarácsonyfalvi, városfalvi, illetve homoródszentpáli unitárius templomokban szerre felhangzott a Péterffy Gyula teológiai zenetanár által feldolgozott és énekkarra alkalmazott mű. A szereposztás a következő volt: Jézus: Simó Sándor lelkész-esperes (Homoródjánosfalva); evangélista: Tódor Csaba lelkész (Homoródszentpál); Péter: ifj. Szombatfalvi József lelkész (Homoródszentmárton); főpap: Ilkei Árpád lelkész (Homoródújfalu); Pilátus: Lőrinczi Botond lelkész (Városfalva); Júdás: Benedek Mihály lelkész (Homoródkarácsonyfalva); ajtónálló: Ilkei Árpád; százados: Andorkó Attila lelkész (Kénos). Az énekkart Tódor Éva énekvezér irányította. A kórusban énekelt: Tódor Éva és Albert Krisztina.

Április 24-én a **Nagy-Homoród** menti iskolák és egyházközségek szemétgyűjtést szerveztek. Néhány éve a diákok és ifjak a Föld napja körül szemétgyűjtési akciót szerveznek, mellyel megtisztítják a főút mentét. Tevékenységükkel egyben szeretnék felhívni a Nagy-Homoród menti lakosok és az átutazók figyelmét a környezetszennyezés káros hatásaira.

Homoródaróctól Kénosig szinte minden faluból bekapcsolódtak a tanítók, tanárok, osztályfőnökök, lelkészek, diákok az ODFIE tagjainak szelektív hulladékgyűjtési munkájába, amelyet idén is a homoródszentmártoni polgármesteri hivatal támogatásával bonyolítottak le.

Március 30-a és április 8-a között **Recsenyéd**re látogatott a Washington állambeli bremertoni testvérgyülekezet hét tagja. A testvérkapcsolat újrafelvétele óta ez volt a második látogatás. Vendégeinket családok fogadták. A nyelvi korlátok ellenére élményekben gazdag kilenc napot töltöttünk együtt amerikai testvéreinkkel: közmunkáztunk, kirándultunk, ünnepeltünk. (*Nagy Adél*)

A **Marosvásárhely**-Bolyai téri unitárius egyházközség a közművelődés terén kifejtett tevékenységéért, kultúra-terjesztő munkájáért, önzetlen támogatásáért díszoklevelet kapott az alapításának 125. évfordulóját ünneplő Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesülettől. Az okleveleket április 17-én adták át Kolozsváron. Ugyancsak díszoklevelet kapott **a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet** is, a diplomát dr. Rezi Elek rektor vette át. (*UK*)

Székelykeresztúron március végén megjelent a SZUVI (Székelykeresztúri Unitárius Vasárnapi Iskola) havilap 21. száma, amelyben a vasárnapi iskolások számoltak be gagyi vendégszereplésükről. Nőszövetségünk pedig ökumenikus záró találkozót tartott az egyházközség gyülekezeti termében, vendégeink voltak a helyi református és katolikus nőszövetség tagjai. (*Mikó Amália*)

Hibaigazítás: Áprilisi számunkban szomorúan adtuk hírül, hogy Miklósi Vári Katinka unitárius lelkész meghalt. A híradásban halálának helyeként *tévesen* Svédországot tüntettük fel. Miklósi Vári Katinka Svájcban halt meg. Ugyancsak előző számunk első oldaláról lemaradt a címlapkép készítőjének neve: Czire Alpár.

A tévedésekért elnézést kérünk. (UK)

Nyelvek adománya

A pünkösdi történet számomra mindmáig egyik legizgalmasabb eseménye a nyelveken szólás közismert története: az ott jelenlévők, a Szentírás elbeszélése szerint, mindannyian anyanyelvükön hallják az apostolok beszédét. Az esemény kezdetben zavart kelt közöttük. Értetlenkedve találgatják, hogyan lehetséges ez. Vélemények formálódnak a jelenség körül. Megnyugtató, általánosan elfogadott választ nem találnak. De már nem is fontos... Az élmény, *az értés élménye* kezd eluralkodni rajtuk. Ők nem azért jöttek ugyan, hogy Jézus tanítványait hallgassák, de már nem lehet nem odafigyelni: a beszéd, amely mindannyiuk számára érthetővé vált, szíven találta őket. Sokan készek megtérni és megkeresztelkedni, elfogadni a Szentlélek ajándékát. Közösség született, *szeretet*közösség, amely kitartó az evangélium hallgatásában, a kenyér megtörésében és az imádkozásban. Az élmény összehangolta őket.

Az azóta eltelt idő alatt a keresztény egyház egysége visszafordíthatatlanul megbomlott. A keresztény ember ma már egymástól igen eltérő hitfelfogások, hitvallások, vallásos világnézetek mentén szerveződött egyházak és gyülekezetek keretében éli életét – igen nagy nyelvi és kulturális különbözőségben. Érdekszövetségeknek és érdekellentéteknek alárendelt világban keresi a helyét és mindennapi kenyerét. Egy olyan világban próbál talpon maradni, ahol az egyéni szempontok és érdekek megelőzik a közösségieket. Mindenki jólétre törekszik, s közben egyre többen érzik magukat becsapottnak, csalódottnak. Egyre rosszabbul tűrik a kudarcot, a sikertelenséget, az ebből fakadó borúlátás miatt mind többen adják fel a küzdelmet és mondanak le terveik, álmaik megvalósításáról. A pozitív jövőkép, a bizakodó és folyamatosan reménykedő életszemlélet fenntartása létszükséglet lett. A közösségi élet újraszervezése, a bizalom megerősítése, a belső, lelki erőforrások felfedezése és felismerése, a kölcsönös segítségnyújtás felkínálása sokat segíthet e téren.

A sokszínűségben, amely önmagában is jelentős erőforrássá válhat, igen fontos szerepe van az összhangra való törekvésnek, intézményesen és egyénileg egyaránt. Intézményesen az egyházak folyamatos párbeszédének kezdeményezésével és fenntartásával. Az együttélés, együttgondolkodás és együttmunkálkodás lehetőségeinek folyamatos keresésével. Egyéni életünkben családi, baráti, közösségi kapcsolatok létesítésével, fenntartásával, ápolásával, kitartással – és türelemmel.

A nyelvi korlátok lassan eltűnnek, és nincs akadálya egymás beszéde megértésének, akár egyik vagy másik anyanyelvén, akár egy közösen ismert világnyelven vagy a kommunikációs technika naponta gazdagodó eszköztára segítségével.

A világ bármely részén élő családtagjainkkal, barátainkkal, hittestvéreinkkel egyre könnyebben hallhatjuk vagy akár láthatjuk is egymást. Egyre többet telefonálunk, az internet egyre közvetlenebb kapcsolatteremtést tesz lehetővé. Információt közlünk, adatokat továbbítunk, időpontokat egyeztetünk, beszélünk és megbeszélünk. Ha közös dolgaink rendezése közben létrejön a kapcsolat, és halljuk egymás hangját, látjuk egymás arcát, küldjük vagy olvassuk az üzenetet, az egymásra találás élménye tölt el.

Az ember és ember közti kommunikáció minden eszköze és lehetősége adott, és szinte végtelen távlatokat nyit emberi kapcsolataink építésében. Éljünk vele minél gyakrabban és eredményesen, mert eljövendő életünk milyensége az értelmi és érzelmi kapcsolataink minőségétől függ!

„Amikor pedig eljött a pünkösd napja, és mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen, hirtelen hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás támadt az égből, amely betöltötte az egész házat, ahol ültek. Majd valami lángnyelvek jelentek meg előttük, amelyek szétoszlottak, és leszálltak mindegyikükre. Mindnyájan megteltek Szentlélekkel, és különféle nyelveken kezdtek beszélni; úgy, ahogyan a Lélek adta nekik, hogy szóljanak.

Sok kegyes zsidó férfi tartózkodott akkor Jeruzsálemben azok közül, akik a föld minden nemzete között éltek. Amikor a zúgás támadt, összefutott ez a sokaság, és nagy zavar keletkezett, mert mindenki a maga nyelvén hallotta őket beszélni. Megdöbbentek, és csodálkozva mondták: »Íme, akik beszélnek, nem valamennyien Galileából valók-e? Akkor hogyan hallhatja őket mindegyikünk a maga anyanyelvén?...«" (ApCsel 2,1–8)

Emberi létünk és keresztény mivoltunk azonban nem lehet egysíkú, nem maradhat földhözragadt. Testi és lelki életünk egyensúlya érdekében szükségünk van az Istennel való jó kapcsolat megerősítésére és folyamatos ápolására is. Ha ez a kapcsolat valami okból megszakadt volna, az Istenkeresés és Istenre találás áldott alkalmát kínálja az ünnep. Annak kimondását, hogy „itt vagyok, Istenem, meghallottam hívó szavad, és kész vagyok szent lelked újjáteremtő, megtartó és gondviselő áldását befogadni, hogy megújuló életem

folytatás a 2. oldalon

Török István

Nyelvek adománya

folytatás az 1. oldalról

szebb legyen, jobb legyen." Hogy a mindennapjaink rendjén, életünk napos és árnyékos oldalán tiszta szívvel, őszinte lélekkel mondhassuk: „...az Úr lelke beszélt általam, az ő szava volt nyelvemen." (2Sám 23,2) Ha Isten szava van a nyelvünkön, az Ő lelke beszél általunk, örömet, bizakodást, bátorítást, vigasztalást, együttérzést árasztva, akkor igen nagy esélyünk van az összhangos életvezetésre.

Hiszem, hogy pünkösd az őszinte és a tiszta beszéd ünnepe; az egymásra találás és az Istennel való találkozás élményével gazdagítja életünket, s egyetértésre törekvő közösséggé formálhat.

Azt szeretném, ha az ünnep erős indítást adna az összhang keresésére a gyülekezetekben, a falusi és városi közösségekben, a családokban egyaránt.

Idén pünkösd vasárnapját – mint ahogy a húsvétot is – a keresztény világ együtt ünnepli. Nemzetek és felekezetek felé egy időben hangzik az evangélium, kinek-kinek a maga nyelvén. Hiszem, hogy értjük és megértjük az ünnep üzenetét. Hiszem, hogy Isten lelkének harmóniateremtő ereje lesz mindazokkal, akik szent házában keresik Őt, akik együtt örvendenek, együtt énekelnek, együtt imádkoznak, és együtt vesznek úrvacsorát. És remélem, hogy általuk, általunk azokkal is, akik más elfoglaltságot keresnek, más programot terveznek erre a hétvégére. Akiknek velünk küldi Isten az örömüzenetet.

Gellérd Imre (1920–1980)

Kilencven éve született és harminc éve halt meg az erdélyi unitarizmus egy mély nyomot hagyó lelkész-egyénisége. Kortársainak megbecsülése és irigysége, tisztelet és kiszorítósdi, hatalmas tárgyi tudás és vakvágányra állítottság, felajánlott apostolság és viszonzásul kapott megalázás cövekelte ki életútját azokban az évtizedekben, amelyek a háború borzalmait csak alig valamivel „múlták alul".

Sokan élnek még olyanok, akik jól ismerték, de aligha van, aki ne döbbenettel gondolna ma is Gellérd Imre nagy döntésére, hogy tudniillik önként vált meg a földi élettől. Nézőpont kérdése, kit tekintünk vértanúnak: azt-e, aki tűzön-vizen át megpróbál talpon maradni, s legfeljebb a külső körülmények gyűrik le, vagy pedig azt, aki megadja magát – elhajítván az Istentől *ajándékba* kapott életét, még ha sorsát elviselhetetlennek, jövőjét kilátástalannak gondolja is. Vértanú volt-e tehát Gellérd Imre vagy „csupán" áldozat? A 20. század történetében sajnos mindkettőhöz rengeteg viszonyítási vagy igazolási példa kereshető és található.

Életregénye ma már mindenki számára hozzáférhető. Az Egyesült Államokban élő lánya, dr. Gellérd Judit a maga életében bizonyára egyféle központi küldetésnek tartja édesapja sokszorosan megérdemelt rehabilitálását. A gyermeki optikán át lát(tat)ott „Gellérd-életrajz", *A Liberté rabja* az Egyesült Államokban és Erdélyben egyaránt emlékezetes olvasmánya ama sokaknak, akiket Gellérd egyénisége lebilincselt, s akik hajlandók – összeszorított fogakkal bár – az ötvenes-hatvanas évek szellemi és (ami még tragikusabb!) morális pokoljárásairól olvasni.

Gellérd Imre alakja így hát „megirodalmiasodóban" van, ami a kanonizáció – a tiszteletteljes és a hivatalos „bélyegre" is számító elismerés-történet – magas lépcsőfoka. Biografikus portréja azonban *természetesen* más, mint azok a személyes emlék-nyalábok, amelyeket kortársak, tanítványok, falusfelek, templomjárók, egykor kisiskolás parasztemberek, a Gellérd közelébe került városi értelmiségiek manapság őrizgetnek róla. Gellérd Judit jóvoltából egy homoródszentmártoni testvérpár két levele jutott el hozzánk, ezek közzétételével talán havilapunk is hozzájárulhat a Gellérd-kép árnyalásához, a hányatott sorsú lelkész-prédikátor utóéletének pontosabb belátásához.

Gellérd Imre és lánya, Gellérd Judit a hetvenes években

Az egyik levélíró, Tódor Melinda ezeket a kísérő sorokat mellékelte emlékezéseihez:

„Drága Judit! Isten vezérelte levelem kezeidbe. Szüleim a tanúk rá, hogy Édesapádról írt könyved, *A Liberté rabja* után feltett szándékom volt írni Neked. Végül nem volt hozzá kellő bátorságom. Isten útjai kifürkészhetetlenek. [...] A legnagyobb tisztelettel teszek eleget annak a felkérésnek, hogy Édesapád születésének 90. és halálának 30. évfordulója alkalmából személyes levelem tartalma nyilvánosságra kerüljön az *Unitárius Közlöny*ben. Úgy érzem, Édesapád messzemenően megérdemli egy volt tanítvány igaz emléksorait. Mindazonáltal a homoródszentmártoniak felkéretlen szónokaként adom közre írásomat, amely – rendhagyó módon – levél stílusban marad."

Következzenek tehát részletek a levelekből.

Tódor Melinda leveléből: Gellérd „pap bácsi" személyében polihisztort ejtett az ég a Homoród mentére, aki mindenki őszinte csodálatára a legnagyobb alázattal járt közöttünk. Soha nem lehetett neki előre köszönni. Orvos, matematikus, irodalmár, orgonista, műfordító, filozófus és teológus volt egy személyben.

Gellérd Imre a dosztojevszkiji „valakinek csak meg kell bűnhődnie" eszme nyomán ártatlan Aljosa volt, aki kijárja a poklot Mityaként, de én már Zoszima sztáreccként ismertem meg őt. Harmadikos koromban költöztünk Homoródszentmártonba a közeli Abásfalváról.

A találkozás életem igazi ajándéka ez Istentől. 2005-ös nyári otthonlétünkkor a nővérem mondta: olvassam el feltétlenül dr. Gellérd Juditnak édesapja életéről írt könyvét, amely nemrég jelent meg.

*A Liberté rabjá*t elolvasva döbbenten vettem tudomásul, milyen meghurcoltatásokban volt része. Gyerekként rettegtem a rezsimtől, felnőttként már tudtam, mit jelent, ha valakit elérnek. Hét év börtönre ítélték. – Csoda, hogy e borzalmas időszakot túlélte, a szamosújvári börtöntől a Duna-delta lágeréig - ártatlanul. Mérhetetlen szenvedés!

Bárcsak tudtuk volna! – ez jutott eszembe..., de ez a „bárcsak" nem kell. Nem tudtuk volna jobban szeretni annál, ahogy szerettük. Így megnyugodtam. Viszont valami mégis nyugtalansággal töltött el, éspedig az, ahogyan a lánya írt a homoródszentmártoniakról. Hiszen minden szentmártoni szerette dr. Gellérd Imrét. Hívő életünknek tartópillérévé lett örökre.

Zizi írásában nem azt olvastam, amiben éltem. Emlékszem, ahogy a fehér irhabundájában jött apjához – és fivére is. Nem értettük, miért van egyedül a „pap bácsi". De utólag értem, az életrajzi írásnak köszönhetően.

Milyen volt Gellérd „pap bácsi"?

Bárcsak itt ülhetnének mellettem mindazok a tanítványok, szülők, nagyszülők, akik ismerték őt! Mindenkinek mindenkor mindenben segített. Ha nem tudtuk a leckét, hónunk alá csaptuk a füzetet és vidáman ugrálva mentünk a pap bácsihoz. Soha nem volt türelmetlen, visszautasító, mindig ráért, és őszinte csodálatunkra a bonyolult dolgainkat simává és könnyűvé varázsolta. Mindig mosolygott. Soha nem volt zárva a parókia kapuja, és a fonott kosárban ott volt minden földi jó, ami szemnek-szájnak való. Degeszre ettük magunkat!

S a hittanórák!... egy egész szombat délután tartott nekem. Délelőtt mentünk iskolába, de azzal a fenséges tudattal, hogy aznap délután megyünk a pap bácsihoz hittanra. Nem kellett minket egyszer se kilökni az otthoni kapun. Hárman vagyunk testvérek, a nővérem, Editke két évvel nagyobb, öcsém, Vendelke két évvel kisebb. Mindhárman egyszerre mentünk, holott nem egyszerre voltak a foglalkozások. A szemközti óvodában hintázva, a parókia udvarán játszva vártuk, hogy a nagyobbaknak véget érjen a foglalkozás. Odafelé siettünk, hazafelé már nem annyira. Másnap nem hiányoztunk a templomból, pedig nem volt központi fűtés. Nyitott szívvel és a magam részéről tátott szájjal hallgattam minden szót, amit Gellérd pap bácsi a szószékről a gyülekezethez intézett. Az igazi szellemi, lelki nagyság hallgatói voltunk. Ezt jelezte többek közt az is, hogy képes volt maradandót adni nekünk, úgy beszélni hozzánk, hogy értettük mindannyian, korosztálytól függetlenül.

Nem volt kántor, így a szószéket elhagyva felment az orgonához és a hangja betöltötte a templomot, mi pedig teljes torkunkból énekeltünk vele együtt.

Minden egyes hitoktatás és istentisztelet után úgy éreztem, sokkal okosabb vagyok, mint egy nappal azelőtt. És ez így is volt.

Szüleimtől, szomszédainktól, falustársainktól soha rosszat nem hallottam róla. (Azóta se, hogy felnőttem, és ma már a negyvenes éveimet taposom.) Bírálni vagy bármilyen tettét megkérdőjelezni – ismeretlen tett volt a faluban.

Kis írógépén szorgalmasan gyártotta nekünk a verseket, a bibliai jelenetek szövegeit. Angyalkák lehettünk és az összes bibliai szerepben jártasak. Micsoda készülődések és izgalmak voltak a templomi szerepléseink előtt! Karton szíveket vont be piros sztaniollal (nem is tudom, honnan jutott hozzá sztaniol-papírhoz, mert csokit mi nem láttunk a kirakatokban a Ceauşescu-rezsimben), ráragasztotta a gépelt éneket, és abból énekeltünk a templomban. Minden korosztálynak megfelelő bibliaismereti füzetecskéket készített szép borítóval, a lapokat összefűzve... – amelyeket aztán 1979 tavaszán libasorba állítva, parancsra kézről kézre adva hordtunk az iskolai fásszínbe. Emlékszem, döbbenten néztük a számunkra sokat jelentő, kedves tárgyak méltatlan sorsát.

Egy piros karton szívet sikerült Edivel kicsempésznünk.

1979 telén a pap bácsi karácsonykor eljött hozzánk, mint megannyiszor. Szüleinknek házi bort, nekünk édességet hozott. Ezek különleges alkalmak voltak. Ilyenkor mind kitódultunk, és úgy vártuk, távozásakor mindannyian elkísértük a kapuig. Senki le nem maradt erről a szertartásról, kivéve, ha éppen beteg volt és ezért jött pap bácsi.

1979. december 31-én láttam utoljára a templomban, az óévet búcsúztattuk és az új évet köszöntöttük az ifjúsággal együtt. Arra emlékszem még, hogy Anyuka bejött a szobánkba és közölte a tragikus hírt. Nem bírtuk felfogni, elhinni és megérteni! Hogy történhetett?!

1980 májusában öt fiú és öt leány konfirmált, mindannyian végigsírták a konfirmációt. Velük együtt mi is.

Nem volt könnyű nyomdokaiba lépni, mert a mi paraszt füleink igencsak szép égi muzsikához szoktak.

Jókai hősei jutnak eszembe, akik az adott szóért halni képesek. Kiderült Zizi írásából, hogy apja ilyen volt. Nem meglepetés. De az igen, hogy akit védett és akiért kiállt, a legkevésbé volt méltó rá. Kegyetlen idők voltak ezek. És a becsület ekkor előtte volt a családi boldogságnak! Feleségnek, fiúnak, leánynak...

Nem tudtuk, hogy ennyit szenvedett, mielőtt hozzánk ért. Dehogy tudtuk! A besúgók mélyen hallgattak, mert ebben az időben jobb volt hallgatni, sajnos egyeseknek hallgatózni is.

folytatás a 4. oldalon

Jakabffy Tamás

Gellérd Imre (1920–1980)

folytatás a 3. oldalról

Ha lehetne az unitáriusoknak szentje – és miért is ne lehetne! –, Gellérd Imre az. Halálában is mosolygott, nem vádaskodott.

Ne haragudj, hogy így eltértem a szép zenétől. De írásod nyomán én is visszamentem a múltba.

Élő emlék, s mint ilyen – jelen és jövő is. Magunkban hordozzuk ezeket örökre.

„Bizony, bizony, mondom néktek: ha a búzaszem nem esik a földbe, és nem hal meg, egymaga marad; de ha meghal, sokszoros termést hoz." (Jn 12,24)

Tódor Vendel leveléből: Kedves Judit! Én is olvastam *A Liberté rabja* című könyvet, és mindig is szerettem volna megköszönni Önnek azt, amit az édesapjától kaptunk, mert neki sajnos nem tudtuk, nem volt már alkalmunk rá. Azokat a szép történeteket, amelyeket a vallásórákon hallhattunk tőle, amelyekben benne voltak a tanítások az emberi jóságról, szeretetről, a magyarság történetéről. A kedvességet és szép gondolatokat, amelyek ma is kísérnek útjainkon. Én gyermekkoromban sokat betegeskedtem és mindig eljött, hogy megnézze, hogy vagyok, és mindig hozott valami édességet, de az is elég lett volna, ha csak eljön meglátogatni a szeretett pap bácsink, akire mi felnéztünk gyermekként is, mert éreztük a nagyságát. És így nem értettük, hogy miért hagyott olyan hirtelen ott minket, tanítványait is. Nekünk is még nagy szükségünk lett volna rá. Középiskolás koromban sokszor eszembe jutott, amikor nem értettem a matek leckét, hogy ha most itt lenne a pap bácsi, biztosan meg tudná magyarázni nekem, s mennyivel könnyebb volna. Az Ön könyvét olvasva és mindjárt már 40 éves élettapasztalattal sikerült megértenem azt, amit gyermekként nem, hogy vannak olyan élethelyzetek, amikor az ember nem lát megoldást, amikor nem látjuk semminek az értelmét, és amikor, ha nincs megfelelő támasz az ember közvetlen közelében, összedőlhet a világ. Az ő döntése volt, és mi tiszteletben kell hogy tartsuk azt, még ha nagy űrt hagyott is maga után.

Gellérd Imre sírja Székelyudvarhelyen

***

Élet- és haláltörténete, munkássága és szellemi „utóélete" egyaránt a 20. század unitárius egyházának emblematikus alakjává avatja Gellérd Imrét. Félárvaság, szegénység, tehetség, házitanítói szolgálat rajzolja körül gyermek- és ifjúkorának krónikáját. Majd több-szakos tanár és unitárius lelkész lesz; felsőfokú tanulmányai Kolozsvárhoz kötik. Maga és családja 1947-től Siménfalván él.

A műveltséggel pompázó, hatásos prédikációk s a megélénkülő valláserkölcsi nevelés áldásos nyomai a mai napig fellelhetők a faluban. Siker, öröm, megelégedettség tölti el a fiatal prédikátort, ráadásul 1956-ban Kolozsváron teológiai magiszterré avatják summa cum laude minősítéssel. Gellérdet tanítványok, tisztelők veszik körül, az irodalom, a lélektan, a filozófia, a teológia asztalánál olyan, mint a mindennapi kenyér. 1959-ben azonban letartóztatják; hét évi fogságot mérnek ki rá „államellenes cselekedeteiért". Csak 1965-ben szabadul, amnesztia útján. Családja közben széthullott, Siménfalvára nem mehet vissza, elszigetelték a kolozsvári teológiai katedrától. Végül Homoródszentmártonban jutott lelkészi szolgálat – de immár a megkeseredett Gellérd Imrének. A záróakkord tragikus volt.

Felelősség és annak elhordozása – 2

avagy kinek mi (lenne) a dolga az unitárius egyházban?

Unitárius egyházi szervezetünk mai jellemzőinek vizsgálatáról szóló írásunk első részében a szervezet első két szintjét tekintettük át. Megállapítottuk, hogy sajátos történelmi okokból az egyházközségek erőforrása legfennebb a saját szükségletek kezelésére elegendő, de igen gyakran még arra sem. Az egyházkörök többnyire jelképes értékű örökségei lettek egy szebb reményű múltnak, és önfenntartás híján sem a lefelé, egyházközségi irányban, sem a felfelé, az egyházhoz kötő szálakból nem nyernek elég életerőt.

Nem csoda hát, hogy ilyen körülmények között az egyházi főhatósági szervezet felelőssége túlnőtte az adottságait, mert kénytelen volt átvállalni a másik két egyházi szintre tartozó tennivalókat is. Az emberi tényezők, a tárgyi felszereltség és főként a szervezeti öntudat tekintetében azonban nem nyert a felelősséggel azonos mértékű eszközöket, sem erőforrásokat. Ma azt kell látnunk, hogy a fő-

hatóság mindenben nem tud megfelelni a túlméretezett elvárásoknak, erejéből csak az egyik napról a másikra végzett munka futja, a szakszerűen tervezett működés kérdése pedig a változás után 18 évvel (!) merült fel először. A 2009 elején elindult stratégiai tervezés folyamata épp ezt az állapotot hivatott megváltoztatni: számba venni, ami van, és megtervezni, aminek lennie kell.

Tisztáznunk kell, hogy az egyházi főhatóság nem tévesztendő össze az egyetemes egyházzal; ez utóbbi ugyanis, mint az országban élő unitáriusok valláserkölcsi közössége, magába öleli az egyházszervezet mindhárom szintjét: az egyházközségit, egyházkörit és a főhatóságit is. Továbbá nem tévesztendő össze az „egyházi központtal" sem, mert az csak az egyházi főhatóságok, tisztviselők és tisztségviselők eredményes munkáját szolgáló közigazgatási hivatal. És nem azonos a „püspökséggel" sem, hiszen az végső soron a központi hivatal katolikus ízű elnevezése, amely a zsinatpresbiteri gyökerű unitárius szervezeti hagyománnyal elvileg nem egyeztethető össze.

Az egyházi főhatóság felelősségének szabályozását elsősorban az Alaptörvény végzi el, különösen a IV. részben. A főhatóságra a törvény szövegében nyilván korábban is találunk utalásokat, de ezeket többnyire áttekintettük az első két szervezeti szint tárgyalásánál. Nem volt szó viszont az egyházközség autonómiájának kapcsán betöltött főhatósági szerepről: az egyházközség a belügyeit maga igazgatja ugyan a hatóságok, tisztviselők és tisztségviselők által, de az egyházköri hatóság közvetlen és a főhatóság közvetett irányítása és felügyelete alatt.

Az alaptörvény szerint az egyháznak három főhatósága van: a Zsinat, a Főtanács és az Egyházi Képviselő Tanács. A *Zsinat* a legfőbb törvényhozó szerv, összetételének igazságos alapelve, hogy pontosan annyi világi tagja van, ahány lelkészi, összesen kb. 250. A háromévenként vidéki egyházközségbe összehívandó testület hatásköréből kiemelkedik a püspök választása és beiktatása, valamint a lelkészszentelés. Az egyházi jogszabályalkotást illetően a legfontosabb teendője az Egyházi Alaptörvény megalkotása és módosítása, az istentiszteleti és szertartási rend megállapítása, a káté és az énekeskönyv elfogadása. 2002-ben ráruházott teendője az egyházi ünnepek meghatározása – azóta lett hivatalos ünnep egyházunkban január 13-a, a vallásszabadság napja.

A *Főtanács* az egyház évenként összehívandó legfőbb kormányzati szerve, általában Kolozsváron ülésezik. Tagjainak egy része – főtisztségviselők, tisztségviselők, bizottsági elnökök, intézményi képviselők – hivatalból való, más részét az egyházköri közgyűlések választják. Tagságának létszáma kb. 150, összetételében a világiak és lelkésziek aránya kissé az előbbiek javára hajlik. Hatásköréből kiemelkedik az egyház előző évi tevékenységéről szóló beszámolók meghallgatása és elfogadása, a testület ebben az értelemben az egyház közgyűlése is. Jelentést tesz a püspök (2007-től a főgondnokok is), az Egyházi Képviselő Tanács, a Nyugdíjintézet, az egyháztársadalmi szervezetek, az egyházi középiskolák, valamint az egyház holdudvarába tartozó intézmények is. Sajátos történelmi örökség, hogy a jelentéseket egy előző évben kiküldött főtanácsi bizottság az ülés előtt áttanulmányozza, majd az ülésen véleményezi. E bizottsági munkának a ráfordított kevés idő és energia miatt mára többnyire jelképes értéke lett.

Jogszabályalkotás tekintetében a Főtanácsnak szintén fontos hatásköre van: az egyházra, a központi hivatalra, a tanintézetekre, a szociális létesítményekre, a gazdasági egységekre és más intézményekre vonatkozó mindennemű szabályzat megalkotása, módosítása, jóváhagyása. További hatásköre az egyházközségek alapítása, illetve megszüntetése, anyaegyházközségeknek társ- vagy leányegyházközséggé, illetve a leányegyházközségeknek társ- vagy anyaegyházközséggé alakításáról való határozat. De a Főtanács intézkedik az egyházi tanintézetek és bentlakások, az egyetemes egyházi célokat szolgáló szociális és más intézmények, valamint alapítványok létesítése, fenntartása, illetve megszüntetése tárgyában is.

És végül: a testületnek lényeges választási hatásköre is van, hiszen keretében választják meg a főgondnokokat, a főjegyzőt és a közügyigazgatót, az Egyházi Képviselő Tanács választott tagjait, az állandó bizottságok választott tagjait, az egyházi bíróságok – fegyelmi, illetve közigazgatási – választott tagjait, a Lelkészképesítő Bizottság választott tagjait, valamint a Nyugdíjintézet vezető tanácsának és végrehajtó bizottságának tagjait. De teendője az esperesek és felügyelő gondnokok, az előadótanácsosok és a főszámvevő, a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Kara dékánja és tanárai, valamint a középiskolák igazgatói választásának a megerősítése is.

Az *Egyházi Képviselő Tanács* a legkisebb a főhatóság testületei közül, mindössze 35 tagja van, de a leghatékonyabb is. Összetételében nagyjából egyenlő a lelkésziek és a világiak aránya. Az EKT az egyház legfőbb vezető és intéző testülete, más megfogalmazásban végrehajtó szerve. Évente négyszer tartott ülésein átfogja nemcsak a főhatósági, de a hatáskörébe tartozó egyházköri és egyházközségi tennivalókat is.

Elvi tekintetben a legfontosabb tennivalója a Zsinat és a Főtanács határozatainak végrehajtása. Az Alaptörvény azonban megengedi, hogy amennyiben a határozatok végrehajtása az alkalmazás körülményei miatt változtatást igényelne, joga van ezt a változtatást saját felelősségére megtenni. Teendője ugyanakkor a Zsinat és a Főtanács hatáskörébe tartozó tárgyak: az Egyházi Alaptörvény, a törvények és a szabályzatok megalkotására és módosítására vonatkozó tervezetek és javaslatok előkészítése, illetve véleményezése is. Az előkészítő és véleményező munkát azonban egy szerencsétlen időbeli tényező miatt néha csak formálisan tudja elvégezni, sőt gyakran még úgy sem. Egyfelől egyházi gyakorlatunk a Főtanács időpontját megengedhetetlenül későre, a nyár idejére helyezte, így valóságainkat kénytelenek vagyunk akár másfél éves késéssel is kezelni. Másfelől ugyanez a hagyomány az esperesi vizsgálószékek idejét szintén későig kinyújtja, akár a nyár kezdetéig is. A két szervezeti abszurdum azt eredményezi, hogy a későn megtartott egyházköri közgyűlé-

folytatás a 6. oldalon

Gyerő Dávid

Felelősség...

folytatás a 5. oldalról

sek után az EKT-nak nincs elegendő ideje tisztességes előkészítő és véleményező munkára. Emiatt gyakran előfordul, hogy az ülésre az anyagok egy része az EKT tényleges hozzájárulása nélkül érkezik meg.

Az EKT hatáskörének többi vetülete inkább gyakorlati: az egyházközségek és egyházkörök valláserkölcsi életének felügyelete; az egyház belső életével kapcsolatos szellemi, irodalmi és gyakorlati tevékenységek irányítása, amelyek a valláserkölcsi élet megerősítését szolgálják; a lelkész (tovább)képzéssel, valamint az énekvezér-képzéssel kapcsolatos tevékenység irányítása a Lelkészképesítő Bizottság útján; az egyházközségi, egyházköri és egyetemes egyházi pénzvagyon kezelésének ellenőrzése; az egyházi rendről és fegyelemről való gondoskodás a szabályzatok alapján; az egyházi központi hivatal működési szabályzata végrehajtásának felügyelete, a hivatali személyzet alkalmazásáról és javadalmazásáról való gondoskodás, a hivatal ügykezelésének, irattárának, könyvtárának, az egyházi levéltárnak az ellenőrzése, és mások.

Hogyan működik ilyen körülmények között az egyházi főhatóság? Ahogy a három felelős testület működteti – válaszolhatjuk elvileg, de tudjuk, hogy ez a működtetés önmagában sajnos nem elegendő a boldoguláshoz. Egyfelől a testületek munkáját a változások óta eltelt időszakban gyakran nem sikerült jól előkészíteni, így az általuk hozott határozatok nem érték el céljukat, a döntések formálisak maradtak. Másfelől a határozatok végrehajtása emberi-tárgyi tényezők hiánya miatt gyakran fogyatékos jelleggel jegyzőkönyvben maradt. Ezért merült fel az utóbbi időben egy főhatósági hivatal vagy legalább titkárság létrehozásának kérdése.

Ahogy az egyházi központi hivatal működteti – válaszolhatjuk ugyanakkor gyakorlatilag, és jellemző, hogy a tárgyi tévedésen túl a megállapításnak sok valóságtartalma van. Papíron ugyan a „központnak" nem kellene többnek lennie egy, a főhatósági döntések előkészítését és végrehajtását szolgáló, közigazgatási és gazdasági hivatalnál, de ténylegesen e hatáskörnél jóval nagyobb szerepet tölt be. A „megkérdezzük a központot" hozzáállás egy-egy egyházközségi tanácstalan helyzetben még a szelídebb függőség tényét jelzi. A „majd a központ elintézi helyettünk" reménység már feladja a saját tennivalóval szembenéző felelősség vállalását, és a túlzott központosítás káros örökségét élteti tovább.

A hivatal tulajdonképpeni feje a püspök, akit az alaptörvény számos szervezeti felelőssége között azzal is felruházott, hogy az egyházi közigazgatás legfőbb vezetője legyen. A hivatalnak három hagyományos ügyosztálya van, élén egy-egy előadótanácsossal. Ezek legújabbika a valláserkölcsi nevelési részleg, amely 2000-ben vált le a közigazgatásról. Önállósodása után gyors fejlődésnek indult, annyira, hogy 2009-ben a felgyűlt munkát ketté kellett választani egy *valláserkölcsi nevelési*, valamint egy *oktatási* jellegű részre, amelyeket immár külön szakember vezet. Előbbi hatáskörébe tartoznak az alternatív oktatási programok, adatbázisok készítése, szórvány- és gyermektáborok szervezése, felnőtt vallásoktatás, vasárnapi iskolák segítése, más képzési formák megtervezése és szervezése, a konfirmáció-előkészítés és általában az egyházközségi vallásoktatás felügyelete és koordinálása. Utóbbi feladatköre a tantervek és a hivatalos tankönyvkiadás követése, a minisztériumi és tanfelügyelőségi kapcsolattartás, az iskolák felügyelete és szakellenőrzése, a vallásolimpia és más vetélkedők, a kreditpontos továbbképzések, véglegesítő és fokozati vizsgák koordinálása, az unitárius tanintézetek, valamint a létesítendő felekezeti iskolák ügyei, a vallástanár-képzés és mások.

A leginkább változó és rugalmasságot kérő ügyosztály a *pénzügyi-gazdasági*. Hozzátartozik a pénzforgalmat kezelő és nyilvántartó számvevőség felügyelete is. További hatásköre a gazdasági és pénzügyi rendelkezések követése, ezekről tájékoztató küldése az egyházközségeknek és egyházköröknek; az építészeti tanácsadó szakmai koordinálásával végzett építési-javítási ügyek; az államosított egyházi vagyonok nyilvántartása, a vagyonok visszaszerzésével kapcsolatos teendők; az egyházi központi hivatal kezelésében levő egyetemes egyházi ingatlanok ügyei; az egyetemes egyházi vagyon nyilvántartása; az egyházközségek és az egyházkörök pénzügyi ellenőrzése; az állami fizetések, illetve a javadalom után fizetendő járulékok nyomon követése és mások.

A legkiterjedtebb és emiatt a leginkább leterhelt a *közigazgatási* (adminisztratív) ügyosztály. Sajátos történelmi tényezők miatt többnyire ide tartozik minden, ami a másik két ügyosztályban nincs. Pattanásig feszített hatáskörében vannak a központi, egyházköri és egyházközségi személyzeti ügyek, beleértve a munkaviszonyi felelősséget és a munkakönyvek vezetését; az állami hatóságokkal való kapcsolattartás; a külföldi egyházakkal és nemzetközi szervezetekkel való viszony; a levéltár és könyvtár ügyei; a felekezetközi ügyek; a protokoll; az iktatási és nyilvántartási rendszer felülvizsgálata; az irattár kelezésének irányítása; az egyházközségek és egyházkörök közigazgatási munkájának összehangolása; a hivatali szervezet fejlesztésének felelőssége és mások. Az egyházi kiadóinyomdai tevékenység koordinálására, valamint a médiatevékenység ellátására 2009-től végre külön munkatárs hordozza a felelősséget. Ugyancsak ideje lenne, ennek mintájára, a lelkész- és énekvezér(tovább)képzést is jobb szakmaiságot és több energiát biztosító formába helyezni.

A főhatóság leghatékonyabb működtetését valószínűleg az *elnökség* tudná biztosítani. A 2002-es alaptörvény-módosításkor szövegbe foglalt testület arra hivatott, hogy az EKT-ülésközi időszakban az egyház ügyeit intézze. Tagságát a püspök, a két főgondnok, a főjegyző és a közügyigazgató alkotja, de tagjai – tanácskozási joggal – az előadótanácsosok és a főszámvevő, valamint illetékességük esetén az esperesek. Az elnökség hatáskörébe az EKT határozatainak és rendelkezéseinek végrehajtása, a következő ülésen tárgyalandó ügyek előkészítése és véleményezése, ugyanakkor az EKT ülések közötti időszakban a szükséges döntések meghozatala és végrehajtása tartozik.

E hatáskört azonban, a mai feltételek mellett, nehéz betöltenie. A főtisztségviselők ugyanis – a püspök kivételével – mindannyian máshol keresik a kenyerüket és külön szakmai felelősség nyomja a vállukat. Az egyházi ügyekre gyakran alig marad idejük vagy energiájuk, a napi ügyintézésre, a tárgyak közötti összefüggésre nincs folyamatos rálátásuk. Emellett a tagok lakóhelye közötti földrajzi távolság is valós akadályokat gördít a munka hatékonysága elé, hacsak a virtuális elnökségi ülésezés valamilyen módját ki nem sikerül találni.

Az elnökséget a főhatósági munkában az egyházi központi hivatal szakemberei mellett az *állandó bizottságok* tudnák segíteni. Ezek a főhatósági testületek munkájának előkészítését segítő, véleményező és javaslattevő szakmai körök. Az Alaptörvény szerint kilenc van belőlük: Püspöki Szék, Misszió Bizottság, Valláserkölcsi Nevelési Bizottság, Oktatásügyi Bizottság, Gazdasági Bizottság, Pénzügyi Bizottság, Jogügyi Bizottság, Médiabizottság, Kiadó- és Nyomdabizottság. Ezek tevékenysége viszont sokszor formális maradt.

A körvonalazódó stratégiai tervezés egyik fontos területévé az egyházi szervezet fejlesztésének kell lennie. A szervezetet élettel megtöltő átalakulásoknak olyan általános célokra kell nézniük, mint a szubszidiaritás elvének érvényesítése mindhárom egyházi szinten, az egyházszervezet kommunikációs technikáinak és gyakorlatainak korszerűsítése, a döntés-előkészítés, -hozás és -végrehajtás átláthatóságának és hatékonyságának növelése, valamint az intézményi fegyelem, az egyéni és testületi felelősségvállalás megerősítése. A konkrét céloknak pedig arra kell nézniük, hogy a három szervezeti szint mindenikén hogyan lehet elérni a felelősség *megosztását* és valós hordozását, a képességek felélénkítését.

Jellemző, hogy a szervezetfejlesztési stratégia váltás-orientált stratégia lesz, ahol a mai szervezeti gyengeségeinket kell ötvöznünk valós lehetőségeinkkel. (Az egyházi élet másik két alapvető fontosságú strtatégiája is váltás-orientált jellegű: a hitélet fejlesztése és a vagyongazdálkodás!) E stratégiai tervezés során egyházi életünk olyan valóságait kell alapvetően megváltoztatni, mint a szervezeti merevség és a működési rugalmatlanság, a fejletlen és idejétmúlt egyházkormányzati gyakorlatok, a lelkészi hivatásbetöltés részleges fogyatékosságai, a kulturális, művelődési és egyházszervezeti igénytelenség, az elszámoltathatóság és felügyeleti gyakorlat hibái, a pontatlan és nem átfogó statisztikák, nyilvántartások és adatok. Monda azért Jézus nekünk is: „Az aratni való sok, de a munkás kevés; kérjétek azért az aratásnak Urát, hogy küldjön munkásokat az ő aratásába."

Szentgyörgyi Sándorral, a küküllői unitárius egyházkör újonnan megválasztott esperesével eddigi életútjáról, az esperesi tisztséggel járó feladatokról, tervekről, az egyházkör sajátos kérdéseiről Sándor Krisztina beszélgetett az Egyházi Képviselő Tanács évi első ülése után.

Ki az esperes az egyházkörben?

Hol született, nevelkedett?

Ádámoson születtem, 1965. június 4-én. Szüleim is unitáriusok, édesapám ádámosi, édesanyám küküllővári származású. A hadiárvaság rányomta bélyegét az édesanyám életére, nehéz élete volt, és mindig azt várta, hogy mikor jön el életébe az az időszak, amikor boldog lehet. Mostanában mondogatja, hogy eljött a rég várt idő, hiszen egyetlen fia pap lett. Ma mindketten ennek örvendenek. Elemi iskoláimat Ádámoson, az általánost Küküllődombón jártam. Második osztályban megkérdezte a tanító bácsi, hogy ki mi szeretne lenni. Én már akkor határozottan azt mondtam, hogy pap szeretnék lenni.

Honnan jött ez a válasz akkor?

Lehet, hogy édesapámtól jött az indíttatás. Gyakran mondogatta, hogy milyen jó volna, ha a fiam pap lenne... Apai nagyapám mindig ott állt a templom kijáratánál, és ő köszöntötte a lelkészeket, amikor istentiszteletről kijöttek. Nagybajuszú Szakács Sándornak nevezték.

Visszatérve az iskoláimra: a dicsőszentmártoni ipari líceumban érettségiztem 1983-ban. Immár tudatosan készültem a teológiára. Ketten irányítottak erre a pályára. Simén Domokos, aki akkor lelkész volt Ádámoson, és keresztelő fiának nevezett, illetve Nyitrai Csongor, aki nevelt gyermekeként tekintett rám. (Jut eszembe: Simén Domi bácsi mondta egyszer, hogy amikor valaki saját magáról beszél olyan, mintha saját temetési beszédét írná, készítené elő.)

Akkoriban nehéz volt bekerülni a teológiára. Először 1983-ban felvételiztem, a felvételi végén viszont kiderült, hogy egyetlen helyet hagytak jóvá, azt is katonaviseltnek. Katonai szolgálatot Bukarestben teljesítettem, majd ismét felvételizni szerettem volna a teológiára, de elutasítottak, mivel katonaviselt voltam. A rákövetkező évben is abba a szerencsétlen helyzetbe kerültem, hogy a jóváhagyott helyre katonakötelest szerettek volna felvenni, de én már katonaviselt voltam. 1987-ben két helyet hagytak jóvá, s akkor bejutottam. E két évet nem töltöttem hiába, a dicsőszentmártoni üveggyár alkalmazottjaként dolgoztam, három műszakban, mint fémforgácsoló-esztergályos. Így becsületes mesterséget is tanultam. Visszaemlékszem, 1987-ben húsvét másodnapján éjszakára mentem be dolgozni, mikor minden fiatal szórakozni ment, és én elaludtam a gép mellett. Jött a mester, figyelmeztetett, hogy ez volt az utolsó alkalom, többé ne forduljon elő. Mondtam neki, hogy én is remélem, hogy ez volt az első és utolsó, mert

folytatás a 8. oldalon

Ki az esperes?

folytatás a 7. oldalról

ha a teológiára a felvételim sikeres lesz, itt hagyom az egészet.

A teológiai évek alatt érte a rendszerváltozás. Ott mi változott? Hogyan élték meg azt az időszakot?

A teológia unitárius tagozatán akkor 10-11-en voltunk. Mindenki ismert mindenkit, egymás iránti tiszteletben éltünk, mindegy volt, hogy hányad évesek vagyunk. A felsőbb évfolyam hallgatóinak atyai szeretetét élveztük, mi, az első-másodévesek. Utána megváltozott ez a hangulat. 1989 előtt volt rend, fegyelem, íratlan szabályok, amelyek szerint éltük a mindennapjainkat. A rendszerváltás után szabadabb lett minden, mindenki azt próbálta tenni, amit akart. Lehet, hogy ez rontott a teológiai éveinken.

Hova került a teológia elvégzés után?

1992-ben Marosvásárhelyre kaptam a kinevezést, Kolcsár Sanyi bácsi mellé, gyakorló segédlelkészként. Falusi gyermekként felnőve, öt évig Kolozsváron tanulva, a marosvásárhelyi két év kihívás volt. Volt olyan nap, amikor három temetési szolgálatom volt a város három különböző temetőjében. A szószéki szolgálatokról jelképesen szólva: magas volt a marosvásárhelyi szószék. A vallásórák, ifjúsági órák tartása is rám hárult. A családlátogatásban nem vettem részt, és a keblitanács munkájában sem. Viszont minden hétfőn és csütörtökön beteglátogatást végeztünk a marosvásárhelyi kórházakban.

1994 októberében kerültem Désfalvára. Itt ismét más világ fogadott, mégis szerencsés helyzetben éreztem és érzem magam, hiszen elődöm nem más, mint a jelenlegi püspök, Ft. Bálint Benczédi Ferenc. Gazdaságilag és minden szempontból rendbe tett egyházközséget vettem át, és próbáltam folytatni azt a felfele ívelő pályát, amit elődömtől kaptam.

A Kis-Küküllő menti emberek gondolkodásmódját már ismertem. Nem a székely furfang, hanem az egyszerűség jellemzi őket. A magyarok és románok együttélésére itt a megélhetés közös munkájából fakadó egyetértés jellemző. A vidéket mára viszont kikezdte nemcsak a szórványélet, hanem a gazdasági nehézségek is. Dicsőszentmártonban és környékén '89 előtt minden családból 2–3 személy az iparban dolgozott. Az anyagi háttér biztosítva volt, elég gazdag vidék volt. Azután ez megváltozott, minden tönkrement, ipar már nem létezik, a munkahelyek minimálisak, az életszínvonal pedig egyre alacsonyabb.

Marosvásárhelyre érkezésem előtt családot alapítottam, feleségem ákosfalvi születésű tanítónő. Együtt szeretnénk építeni és fejleszteni a közösséget, ahová rendeltettünk. Népet nevelni, gyermekekhez lehajolni, öregeket vigasztalni, s társainkkal együtt a mában élni, és építeni a jövendőt. Két gyermeknek vagyok az édesapja, Sanyika fiunk hetedik osztályos, idén konfirmál, kislányunk, Tündike harmadik osztályos. Fontos, hogy a lelkész ott éljen a gyülekezetében. A pap csak addig pap, ameddig a templomban van, mondják errefelé, de a mindennapi életben is az kell hogy legyen, egyféle követendő példa. A hetedikes fiam szokta mondani, hogy neki miért nem szabad bizonyos dolgokat megtenni, hisz ő is gyermek. Fiam, de apád pap és édesanyád tanító – kapja a válaszokat.

Jól ismeri az egyházkört, hiszen idevalósi, és itt lett esperes is nemrég. Milyen gondolatokkal kezdte el az esperesi tevékenységét?

A maros-küküllői egyházkör még egybetartozott, amikor én Marosvásárhelyre kerültem. Amikor Nagy Lászlót esperessé választották, én köri pénztáros lettem. 12 éven át én végeztem ezt a „piszkos munkát", azaz osztottam-szoroztam a pénzt. Akkor bizonyos mértékben ráláttam a körbeli gyülekezetekre, de korábban, Kolcsár Sándor esperes úrral el is jártam a különböző egyházközségekbe. Nem egyszer szólt: fiú, vedd az autót meg a palástot és megyünk vizitációba. Olyankor nemcsak sofőr, hanem prédikáló pap is voltam. Már akkor belenézegettem a jegyzőkönyvekbe, láttam, hogyan dolgoznak különböző egyházközségekben a Küküllő, a Nyárád mentén. 12 év után nem vállaltam tovább a pénztárosságot, akkor esperes-helyettesnek jelöltek, de nem lettem az.

Idén januárban felvetődött a kérdés, miután megüresedett az esperesi tisztség, ki lenne alkalmas esperesnek. Tizenegy lelkész – ennyien vagyunk az egyházkörben – egymás közt megbeszéltük, hogy ki lenne hajlandó elvállalni. Őszintén megkérdeztük egymástól, hogy ki mit vállalna? Felmerült az én nevem is; vállalom, mondtam, ha bizalmat szavaznak. Azzal kezdtem büszkélkedni, hogy Désfalva a küküllői egyházkör földrajzi központja,

55–60 km-re vannak innen a legtávolabbi egyházközségek is. Még nem tudom, milyen az esperesi élet, csupán gondolom, hogy sok feladattal és felelősséggel jár.

Milyen változásokra számít?

A küküllői a legkisebb egyházkör, legkevesebben vagyunk. Itt mindig egyetértés volt, sohasem marakodtunk, s mindenki a munkáját többé-kevésbé becsülettel elvégezte. Tiszteltük az időseket, a fiatalokra felnéztünk, segítettük őket. Én valahol a középúton vagyok most. Egyszer mellettem valakitől megkérdezték, hogy idős vagy fiatal, aki mellette ül, és az illető középkorút válaszolt. Meglepett, mert eddig én a fiatalokhoz soroltam magam, de tény, hogy öreg sem vagyok, de már fiatal sem.

Nagy változások nem lesznek, mert ami eddig jól ment, azon nem kell változtatni – lásd az adminisztrációt. Viszont a gazdasági helyzeten erősíteni kellene, mert az mindig rányomta bélyegét az ember életére. A vissza nem kapott tulajdonokat, erdőket, ingatlanokat továbbra is kérni kell, a műemlék-épületeket rendbe kell tenni, a templomokat gondozni kell, a gyülekezeteket bátorítani. Nem borúlátóan, hanem jövőbe tekintő módon kell élni, a mindennapi életben megtalálni azokat az értékeket és társakat, amivel, és akikkel együtt közösen tudunk dolgozni.

A küküllői egyházkörben a legtöbb gyülekezet nemzetiségi szempontból is kisebbségben van az adott településen. Emiatt a szórványosodás is jelentősebb, gyakoriak a vegyesházasságok. Az esperes úr hogyan látja ezt a folyamatot?

Többször megtörtént, hogy szolgálataim alkalmával megkértek, hogy román nyelven is szóljak. Saját tudásomhoz, képességeimhez képest megpróbáltam mindig hozzájuk is szólni. Nyitnunk kell! Sohasem szabad elfordulni! Gyakran nem is azokkal van baj, akik évszázadok óta együtt élnek. Itt a két nép egymás nyelvét szinte tökéletesen érti, beszéli. Én a román emberrel románul beszélek, ő pedig magyarul válaszol. Az egymáshoz való közeledés és tisztelet közös cél kell hogy legyen.

Voltak olyan románok a környéken, akik érdeklődtek az unitárius vallás iránt?

Volt, nem is egy alkalommal. Tavaly egy olyan konfirmálónk jött, akinek édesanyja román, román iskolába jár, s az anyjának azt mondta, hogy márpedig ő az édesapja templomába jön konfirmálni. Megtanulta a kátét magyarul, s bár nehezebb, de mégis csodálatos volt vele foglalkozni. Vegyesházasságok esetén arra szoktam biztatni a szülőket, hogy maradjanak unitáriusok, s a gyermekeket is hozzák közénk. 15 éve vagyok Désfalván, és a lélekszám nem apadt ez idő alatt. 1500-an laknak a faluban, a lakosság fele magyar, ebből 330 unitárius, kb. 370 református, és 5–6 katolikus. A faluban van baptista gyülekezet, akik főként a cigányságot szólítják meg.

Egy érdekes szokás van nálunk: az egyik nőszövetségi találkozó alkalmával felmerült, nem jöhetnének-e a férfiak is ezekre a találkozókra? Mondtam: dehogynem! Mára kialakult, hogy minden vasárnap délután eljön tíztizenkét házaspár, s bibliaórát tartunk. Lehet, hogy ezt zokon veszik az idősebbek vagy a fiatalabbak, de voltak alkalmak, amikor őket is összegyűjtöttük. Sajnos a fiatalok – többnyire az életminőség javítása érdekében – külföldre mennek, a 30–40 évesek, a korban hozzánk közel állók viszont jönnek rendszeresen, gyermekeiket vallásórákra hozzák. És ez máshol is így van az egyházkörben.

Az esperes az egyetemes egyházi teendőkre, az egyházi intézményrendszer fenntartásának gondjaiba is nagyobb rálátást nyer. Ön szerint melyek a legnagyobb gondok jelenleg ezen a szinten? Miben és hogyan kívánja segíteni az elkövetkezőkben az Egyházi Képviselő Tanács, valamint az egyházi elnökség munkáját?

Az egyetemes egyház teendőire még nem látok rá. Ma voltam először az Egyházi Képviselő Tanács ülésén, szinte megfigyelőként. Érdekes volt látni, hogy az egyházban is vannak jól működő dolgok, és vannak, amelyek nehézséget okoznak, de úgy érzem, hogy minden rendbejön. Úgy látom, hogy van közös nevező, amely mentén lehet építkezni, haladni.

Szerintem nem szabad „leírni" az idősek tanácsát, ugyanakkor a fiatalokat is meg kell hallgatni. Közös erőfeszítéssel, az öregek tapasztalatával és a fiatalok lendületével másoknak is meg kell mutatnunk magunkat, s ha az egymás iránti szeretetben, tiszteletben, gyöngédségben elöl tudunk járni, akkor ott vagyunk Isten közelségében, s betöltjük hivatásunkat.

Azzal próbálom segíteni az egyházat, hogy az egyházközségekben ne legyenek gondok, mindenki végezze a dolgát. Nem akarok tanácsot adni azoknak, akik nálam értelmesebbek, vagy amihez nem értek. Gondolom, saját hitemmel, tapasztalatommal a vállalt helyemen én is tudok tenni valamit az egyházért, az egyházkörért, az emberekért.

Április 18-án a kolozsvári Iskola Alapítvány konferenciatermében Gémesi Ferenc, a magyar Miniszterelnöki Hivatal kisebbség- és nemzetpolitikai szakállamtitkára Rezi Elek rektornak átadta a Nemzeti Jelentőségű Intézmény feliratú réztáblát, amely a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet kiemelt státusát igazolja. (PTI)

Anyák napi gondolatok

Május közeledtén anyák-napi programot készítek: verseket újra- és újraolvasva vagy *másokat* keresve, hogy a gyerekek örömmel tanulják. Horváth István csodálatos sorai kerülnek kezembe, amely nyilván sokak számára ismerős.

Anyák napja közeleg. A gyerekek örömmel tanulják a rájuk kiosztott versszakokat. A próbán meghatódva hallgatom őket – vagy közösen mondjuk –, közben arra gondolok: milyen boldogok is, hisz van édesanyjuk, nagymamájuk, van kit ünnepelniük. Aztán mintha megsimogatnám

folytatás a 10. oldalon

Adorjáni Gyöngyvér

Anyák napi gondolatok

folytatás a 9. oldalról

a csemetéket, amikor ezt mondom nekik: „Isten éltesse az édesanyákat, hisz még kicsikék vagytok, még szükség van a gondoskodásra, családi örömökre..."

A kicsikkel foglalkozva egy gyerekkori emlék elevenedik fel bennem. Édesanyám óvónő volt, számomra mégsem volt minden megengedve az óvodában. Szerettem a verseket, szerettem verset mondani. Abban az időben faluhelyen az úgynevezett *difuzort* is hallgattuk, sőt még helyi „kábelrádiós" műsor is volt. Egy ilyen adásra hívták meg az óvódásokat is egy nap. Vállaltam, hogy szavalni fogok. Olyan négyéves-forma lehettem. *A cinege cipőjét* választottam Móra Ferenctől.

Édesanyám figyelmeztetett, hogy hosszú lesz a vers, és nem segíthet, mert minden hallatszik. Mi tagadás, amolyan „akarom"-kislány voltam... a mikrofon előtt elkezdtem mondani a hosszú verset. Most is látom Édesanyám tekintetét, amint aggódva figyel. Én mondtam, mondtam, aztán... „Csak a cinegének szomorú az ének"... és megtorpantam. De édesanyám tekintete segített, és mély lélegzetvétel után folytatni tudtam a verset, mintha mi sem történt volna. Jól sikerült a közvetítés a faluban, még dicséretet is kaptam. Édesanyám, büszke volt. De én is, hogy segítséget édesanyámtól kaptam.

A kislány felnőtt, családom lett... és Édesanyám *emlékével* maradtam már elég rég. Most, anyák napján hányan és hányan vagyunk, akik csak az emlékekkel élünk, pedig milyen jó lenne most is egy biztató tekintet, jól fogna az anyai segítség. Ezen a napon sokan gondolunk szeretettel a drága Anyákra, akik valamikor életet adtak, akik felneveltek, vigyáztak ránk, gyerekekre. Ha már nincsenek is közöttünk, emlékezzünk ezen a vasárnapon Rájuk! Gondolatban, mindannyian legyünk ott a sírjuk mellett, kulcsoljuk imára kezünket és súgjuk halkan sokszor azt a szót: „köszönöm!"

Orbán Balázs halálának 120. évfordulóján tudományos konferenciával és székelykapu-avatással emlékeztek meg „a legnagyobb székelyről" szülőfalujában, Székelylengyelfalván.

Emlékre nyíló kapu

Az április 17–18-i nagyszabású ünnepségre a helybelieken kívül számos erdélyi helységből és magyarországi településről érkeztek meghívott vendégek és érdeklődők. Hajdó István katolikus plébános – korábbi gyergyói főesperes – az ünneplő sokaság mellett Orbán Balázs kései leszármazottait is köszöntötte: Orbán Rékát és férjét. A megemlékezésről nem

hiányzott Berettyóújfalu küldöttsége (Orbán Balázs ugyanis a magyar parlamentben 1881-től 1890-ig Bihar – és jelesen Újfalu – képviselője is volt).

Az ünnepség fontos programpontja volt a Magyar Örökség-díjas Lövey Lilla és Váradi Péter Pál (Veszprém) vetítettképes előadása, elsősorban *A Székelyföld leírása* körülményeiről és hatástörténetéről. Orbán Balázs 520 települést járt be, s az első fényképész volt, aki tudományos célokra használta felvételeit. Mintegy 356 fotográfia, illetve illusztráció készült a leírásokhoz.

A rendezvénysorozatnak kiemelkedő alkotóeleme volt a tudományos konferencia, amelyen kolozsvári, székelyudvarhelyi és budapesti szakemberek tartottak előadást, Orbán Balázs szobrairól, történelemszemléletéről, illetve keleti utazásairól. Orbán Balázs és az unitárius egyház kapcsolatáról dr. Kovács Sándor egyháztörténet-tanár, a Protestáns Teológiai Intézet oktatója tartott rövid előadást.

A hétvégi lengyelfalvi esemény csúcspontja az Orbán-kúria feljárójánál emelt székelykapu avatása és szentelése volt. A székely öntudat és a vallási tolerancia összefonódásáról, a több mint egy évszázad megpróbáltatásainak és a gondviselés felismerésének párhuzamáról beszélt a székelykapu mellett Bálint Benczédi Ferenc püspök.

Orbán Balázs, az író, néprajzi gyűjtő, történész, politikus, a Magyar Tudományos Akadémia tagja 120. esztendővel ezelőtt halt meg.

1849 és 1852 között Londonban, Kossuth Lajos környezetében élt, sőt, éppen ő maga akadályozott meg egy Kossuth elleni merényletet. 1859-ben, 30 éves korában került haza Székelyföldre. A szejkefürdői kúria 1871-ben került a tulajdonába, amit aztán tovább épített. Mindvégig Kossuth feltétlen híve, harcostársa volt. 1872-ben országgyűlési képviselő lett. 1881-ben gimnáziumot „ajándékozott" Keresztúrnak, és a berettyóújfalui térségben nyert országgyűlési képviselőséget. 1890. április 17-én Budapesten halt meg, máig tisztázatlan körülmények között. Földi maradványait négyszer temették el, s mára a szejkefürdői síremléke az őt tisztelők zarándokhelyévé vált. A síremlékhez tizenöt székelykapun át vezet az út.

A kapuállítás ötletével több mint egy éve Sándor József polgármester kereste fel Sófalvi Lászlót, a Hargita megyei tanács alelnökét. A szándék nyilvánvaló összhangban állt a megyében kezdeményezett székelykapumentési programmal, amelynek a csíkmadéfalvi Kovács Piroska néprajzkutató az élharcosa. A most felállított és felavatott kapu a szejkefürdői síremlék előtti kapu-sor utolsó darabjának hasonmása: „a legnagyobb székely" által 1888-ban állíttatott kapué. Az új Orbán Balázs-emléket Hargita Megye Tanácsa segítségével sikerült felállítani, a faanyagot a lengyelfalvi Ferenczi Domokos adományozta. A tereprendezési munkálatokat a községi tanács végeztette.

A kapuavatást és a kulturális műsort követően a kultúrház udvarán álló Orbán Balázs-szobornál Bálint Benczédi Ferenc püspök és több más ünneplő – közöttük helyi elöljárók – megkoszorúzták a mellszobrot. A berettyóújfaluiak nevében Muraközi István alpolgármester és Nagy László önkormányzati képviselő, az Orbán Balázs Társaság titkára helyezett el koszorút.

A megemlékezést az Orbán Balázs Alapítvány, Szent László Kistérség, Lengyelfalva római katolikus egyházközsége és Felsőboldogfalva község önkormányzata szervezte. Az eseményen kb. 400–500 ünneplő érdeklődő volt jelen. A lengyelfalviak mellett a Szent László Kistérség lakói is tiszteletüket tették a rendezvényen, a közeli Székelyudvarhelyről is sokan látogattak ki.

UK-hírösszefoglaló;
a képek forrása:
Udvarhelyi Hírportál (uh.ro)

Harmóniasarok

A szív szorításában

Rossz hírt kaptunk, nagyon rosszat. Aggódunk a holnapért. Megcsaltak, átvertek. Gyermekünk messzire költözik. Megbántott, akit végtelenül szerettünk és titkunkat bíztuk rá.

Mellkasunkra szorító érzés telepszik, lélegzetünk akadozik. Vajon mi történik „lelkünkben" ilyenkor, amikor úgy tűnik, hogy bennünk megszakad a szív? És ki az, aki életében legalább egyszer ne élte volna át, hogy fájdalmában úgy érezte, megszakad a szíve? Mondják: szív és szeretet összefügg. Hol van a szeretet, amikor megszakad a szív? Vagy azért szakad meg, mert elhagyta a szeretet? Vagy nagyobb a fájdalom, mint a szeretet?

Azt tartják, hogy vannak emberek, akik képesek irányítani szívük működését, úgy ver a szívük, ahogy irányítják, lassítják és gyorsítják annak ütemét. Lehet, hogy le is tudnák állítani. Kevesen vannak! De vajon az érzéseiket is tudják szabályozni?

És egyre magasabb azok száma, akik éjszakánként a mentőt hívják, mert úgy érzik, hogy szívrohamuk van. Ám hosszas és ismétlődő vizsgálások után mégis gyakran az derül ki, hogy semmi szervi bajuk! Ők az úgynevezett szívneurotikusok.

És vannak emberek, akik még a 21. század rohanásában is megtalálták magukat, boldogságukat. Arcuk ragyog, szépségük lenyűgöz, energiájuk körülölel minket. Hiába keressük az „igen, de..." mondatokat: ők is rohannak, ők is terheltek, bajuk nekik is van bőven, pénzük sem több... De nem szoronganak, nem rettegnek, hanem az élet szerelmeseiként munkájukat jól végzik, sőt nagyon jól. És belenevetnek a pörgő hétköznapokba, vagy csendesen mosolyognak mindenen. Mit tudnak ők?

Te hova tartozol?

Mert lelkigondozóként, szakemberként naponta találkozunk szomorú, megkeseredett, életunt, szorongó, gátlásos, pánikszindrómás, depressziós emberekkel, akiknek minden eredményük jó, diagnózisuk nincs. Nem betegek, pedig már több orvost végigjártak. Mégis nagyon rosszul vannak. Az első adag antidepresszánstól egy kicsit megnyugszanak, de tudni lehet, hogy ez csak időleges. És sajnos azt is tudjuk, hogy az emberben képességek rejtőznek, amelyeket rossz irányban használva az ember teljesen beteggé tudja tenni magát.

Ráadásul ezek a nagyon nehéz betegek! Mert vannak betegségek, amelyek bár nem halálosak, krónikussá válnak, elkísérnek minket és tönkreteszik életünket, szorongatják szívünket és megkeserítik létünket. Vannak „betegségek", amire a gyógyírt mindenkinek magának kell elkészítenie, még ha erre külső segítséget kap is.

Mit tudnak azok, akiknek nem szorít a szívük? Ők mit tesznek, ha szenvednek? Vagy nem szenvednek?

Sokszor érzem azt, hogy miközben értékeik nyilvánvalóak, a mesék megtévesztenek minket. Pedig milyen előszeretettel olvassuk gyermekeinknek, és bizony sok erőszak és kegyetlenség van bennük. Vannak benne nagy szerelmek, a Kedves utáni vágyódások, amitől később a szív szinte megszakad. De nem is ez a legrosszabb. A legrosszabb szerintem az a mondat, ami a hetedhét országra szóló lakodalom után következik: „boldogan éltek, míg meg nem haltak!" Ilyen pedig nincs! Illetve van, de csak pillanatokra! Csakhogy ezekről a részletekről nem szólnak a mesék, sőt a tanórák súlyos anyagai sem. S ha nincs, akkor mégis hogy van?

Válaszom egyszerűbb, mint gondolnád, kedves Olvasó! Tőled függ, hogy a mese miként folytatódik.

Mert mindenkinek vannak pillanatai és állapotai, amikor azt érzi, hogy ekkora fájdalmat már nem bír elviselni: lelke, szíve megszakad. Mekkora igazságtalanság, hogy épp velem történik! Magányában és tehetetlenségében szenved és retteg, és közben érzi, hogy érzései szétrepesztik szívét. És ez a pillanat az, amikor eldől, hogy *kik vagyunk valójában.* Eldől, mennyire vagyunk

folytatás a 12. oldalon

Ferenczi Enikő

A szív szorításában

folytatás a 11. oldalról

képesek „varázspirulánkat" elkészíteni. Miközben ott lenn, szenvedéseink mocsarában lassan beterít az iszap, ott adatik meg a lehetőség a választásra, hogy végleg elmerülünk vagy kiemeljük a fejünket. Jó, ha arra gondolunk: Isten nem ad többet, mint amennyit képesek vagyunk elviselni. „És szenvedéseink által csiszol minket igazi gyémánttá!" – vágnák rá kedves tanítványaim.

„Fel a fejjel!" – mondom nekik. Csak aki felemeli fejét, az látja meg az eget! S az Ég a teremtett világ nyugalma. Ebbe vágyik a lelkünk, és itt lazul a szív. Ismeritek a Piramis dalát, hogy *Szállj fel*...? És azt is tudjátok, hogy a felhők mögött mindig ott van a Nap? A Napban pedig Isten szeretetének melege. És ha körülölel minket a tavaszi szél, benne ott van Isten megnyugtató léte, anyánk kezének melegsége, kedvesünk ölelése. És aki tud az égre nézni, az képes megérezni magában azt a hihetetlen erőt, amely csodákra képes, amely bárhonnan és bármiből kiemeli. Szíve ellazul, megtelik nyugalommal, arca mosolyog, Isten tenyerébe hajtja fejét, megtelik az élet szerelmével. Mert szerelem ez. És ezzel öleli körül a mellette levőket.

Kórházlelkészi szolgálat

Hogy beteg hozzátartozóját idejében elérjük, kérjük tartózkodási helyét (nevét, a kórházat és a kórterem számát) a következő telefonszámokon bejelenteni:

Orbán Erika, Sepsiszentgyörgy, **0740-502563**;

Ferenczi Enikő, Kolozsvár, **0740-063767**;

Katona Dénes, Székelyudvarhely, **0266-213100**;

Pavelka Attila, Marosvásárhely, **0746-234917**.

Nagyvilág

Elhunyt Popper Péter Hosszú betegség után, hetvenhét évesen elhunyt Popper Péter pszichológus, pszichoterapeuta, egyetemi tanár. Fő kutatási területe a pszichoterápia, a társadalmi beilleszkedési zavarok és a valláspszichológia volt, Budapesten született 1933. november 19-én. Tudományos tevékenységén kívül szívesen foglalkozott szépirodalommal is, maga is írt néhány színművet. Írásait teológusok sok nemzedéke használta és használja fel az egyházközségi pasztorációban vagy épp a beszédírásban. (MTI)

Tanúskodjunk a jó papok mellett! „Ébresztő, hajdani hittanosok, egyházi intézmények növendékei! A gonosz, néhány szomorú – eléggé el nem ítélhető – papról lerántotta a hallgatás fátylát. Jól tette, de ti, akik oly sok lelkiismeretes, nagyszerű, szentéletű papot, szerzetest ismertek, miért hallgattok?" – Böjte Csaba ferences pap üzenete nyomán elindult a „jó papok" mellett tanúskodó honlap. A ferences szerzetes internetes akciója ellensúlyként kíván szolgálni arra a lejárató kampányra, amelyet bizonyos médiumok a papi pedofília-botrányok nyomán indítottak a katolikus egyház ellen. (ilyenazenpapom.com)

Blogolást javasol a papoknak a pápa Az interneten hatékonyabban lehet hirdetni Isten igéjét XVI. Benedek pápa szerint. A pápa legújabb üzenetében felhívta a katolikus egyház papjait, hogy az evangélium hirdetésében használják a modern kommunikációs lehetőségeket, így az internetet is. A katolikus egyházfő azt írta: az elektronikus média a hithirdetés „új korszakát" teszi lehetővé. „A modern kommunikációs eszközök által a pap bemutathatja az egyház életét, és segíthet a ma emberének Krisztus arcát felfedezni" – írta a pápa, sürgetve, hogy a papok a blogokat és online-videókat is használják az evangelizálásban. Mint írta, az internet használatát a papképzés részévé kell tenni. (fn.hu)

Besúgással gyanúsított lelkészek neveit tette közzé Tőkés László Huszonöt református lelkész nevét tette közzé Tőkés László európai parlamenti képviselő, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület (KREK) volt püspöke, aki szerint ezek az emberek együttműködtek a román kommunista titkosszolgálattal, a Securitatéval. Tőkés az általa éveken keresztül irányított egyházkerület átvilágítását kezdeményezte. Közleményében kifejti: az elmúlt időszakban kilenc lelkészről derült ki, hogy együttműködött a Securitatéval, 2008-ban pedig másik tizenhat papról derült ki ugyanez. Ez utóbbiak személyét a Securitate Irattárát Vizsgáló Tanács (CNSAS) azonosította – olvasható a dokumentumban. Az EP-képviselő szerint annak ellenére, hogy az elmúlt időszakban megtorpant Romániában az átvilágítás folyamata, további kilenc lelkészről derült ki ügynöki múltja. A KREK kezdeményezését az erdélyi református egyház több lelkésze is bírálta. A református egyház által kezdeményezett átvilágítási folyamathoz az erdélyi unitárius és evangélikus egyház is csatlakozott, a római katolikusok viszont nem. (MTI)

• **összeállította KBZ** •

A LEADER-programról

Vidéken élő közösségi emberekként az utóbbi időben egyre többet hallunk az Európai Közösség LEADER keretprogramjáról. Remélhetőleg mihamarabb megalakulnak a helyi kezdeményező csoportok az unitárius közösségeink által lakott különböző kistérségekben is, ezért nem árt tudni róla, más szóval: hasznos idejében felkészülni az általa kínált közösségfejlesztési lehetőségekre. Erdélyben az elsők között alakult meg a Homoród–Rika–Küküllő LEADER térség, amely 96 településből áll, és területileg sok unitárius egyházközséget is magában foglal. A Gondviselés Segélyszervezet szerepet vállalt a szóban forgó térségbeli kezdeményező csoport létrehozásában, amely e sorok íróját a Székelykeresztúr környéki szervezési felelősnek jelölte ki. Az alábbiakban összefoglalom a fontosabbnak vélt tudnivalókat a LEADER-ről.

Az Európai Közösség szakpolitikusai és döntéshozói felismerték a fenntartható helyi fejlődés jelentőségét, amely figyelembe veszi az adott vidékek környezeti, gazdasági, szociális és kulturális jellegzetességeit is. Egyre több új és újszerű fejlesztési módszer kidolgozására kerül sor, miközben a helyi közösségeket is egyre inkább bevonják a megoldások keresésébe. Így született meg az Európai Unió LEADER programja, amely az egyik legsikeresebb közösségi program.

A LEADER francia mozaikszó: *L*iaison *E*ntre *A*ctions pour le *D*evelopment de l'*E*conomie *R*urale, ennek jelentése magyarul: közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében. Ilyenként a LEADER-program a helyi szinten működő társulások, együttműködések által kialakított és végrehajtott integrált terveket támogatja. A program célja a helybeli közösségek segítése a környezetükben rejlő lehetőségek felfedezésében, és azok fenntartható jellegű használatában. A program keretein belül a következő területeken születnek vidékfejlesztési stratégiák: a természeti és kulturális örökség védelme; a helyi gazdaság megerősítése; a közösségek önszerveződésének javítása; az együttműködés ösztönzése.

Mi a LEADER lényege?

A program eredetisége abban áll, hogy a térség fejlesztési stratégiáját az önkormányzatokból, a térség vállalkozóiból és társadalmi szervezeteiből megalakult *helyi vidékfejlesztési munkacsoport* a helybeliek cselekvő bevonásával állítja össze. Az elkészült stratégia alapján a döntéshozó egy keretösszeget határoz meg a munkacsoport számára, melyet vidékenkénti pályáztatás útján kell a végső kedvezményezettek számára biztosítani, az elfogadott program megvalósítása érdekében. A legfontosabb jellemző az, hogy a program alulról jövő kezdeményezéseket támogat. Ennek az előnye, hogy a projektek összeállítása és kivitelezése a helyi lakosok tudásán és helyismeretén alapul, ebből következően az ő igényeiknek és a táj adottságainak megfelelő ötletek valósulhatnak meg. A másik fontos jellemző az összefogás. A LEADER az adott kistérségben élő emberek kreativitására, leleményességére, ötletességére alapoz, és ösztönzi a helyi társadalmi szervezetek, intézmények, valamint vállalkozások összefogását és együttes munkájukat a térség fejlesztése érdekében.

A társuló települések kiválasztása és együttműködése a LEADER-programban résztvevő településeken élők szabad elhatározásán alapul. A helyi vidékfejlesztési munkacsoportok csak földrajzilag összefüggő területen, egymással szomszédos települések közösségeinek összefogásával alakulhatnak meg.

A LEADER alapelvei

1. A terület-alapú megközelítés

A LEADER-térség olyan terület, amelynek lakói a vidéki azonosságtudatot közösen élik meg, szívükön viselik településük sorsát, érzelmileg kötődnek a tájhoz, és azzal összhangban igyekeznek a fejlesztéseket megvalósítani. A terület alapú megközelítés révén azok az emberek dolgoznak együtt, akik közös otthonuknak érzik az adott térséget, és ez biztosítja a projekteket lendületben tartó ösztönzést.

2. Az alulról építkező megközelítés

A helyiek részt vesznek a döntéshozatalban a térséget érintő fejlesztési programok kidolgozása és megvalósítása terén. A helyi szereplők közvetlenül bekapcsolódnak a saját mindennapi életüket meghatározó fejlesztési folyamatokba. Az alulról építkező tervezéssel és megvalósítással együtt jár az erőforrások felhasználásának hatékonysága is.

3. Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek

A jól összeállított, helyi vidékfejlesztési munkacsoportokban az üzleti élet és a civil társadalom képviselőinek ugyanannyi szavazati joguk van, mint a helyi önkormányzatoknak. A döntéshozási eljárások és a támogatáspolitikai elvek célja többek között az, hogy elősegítsék a kiegyensúlyozott hatalomelosztást.

4. Háromoldalú partnerség

A fejlesztésben megvalósuló partnerség azt jelenti, hogy a helyi önkormányzatok, a vállalkozók és a civil társadalom között önkéntes, kölcsönösen gyümölcsöző kapcsolatok vannak, és ezek révén együtt dolgoznak a közös fejlesztési elképzelések megvalósítása érdekében.

5. A tevékenységek újító jellege

Az újító jellegre, az új tevékenységekre azért van szükség, mert a vidéki emberek ma már nem tudnak pusztán a mezőgazdaságból megélni, ezért létkérdés, hogy a mezőgazdaság mellett új vagy legalább kiegészítő megélhetési lehetőségeket találjanak. Fontos, hogy az innovatív tevékenység helyi erőforrásokon alapuljon, eredeti ötlet legyen, és illeszkedjék a térség jellegéhez.

6. A tevékenységek közötti kapcsolatok

A LEADER ágazatközi megközelítése a vidéki gazdaság fejlesztésére irányuló tevékenységek közötti kapcsolatot jelenti.

7. Hálózatépítés, térségek közötti és nemzetközi együttműködés

A LEADER-csoportok közötti hálózatépítés célja, hogy a helyben

folytatás a 14. oldalon

András Erika

A LEADER-programról

folytatás a 13. oldalról

szerzett tapasztalatokat és eredményeket terjessze, így segítve más vidékfejlesztési munkacsoportokat. A jól működő hálózatok révén a csoportok ötleteket meríthetnek egymás programjaiból. A LEADER sikertörténetében nagy szerepet játszanak a többboldalú együttműködési kapcsolatok.

Mindezek ismeretében joggal mondhatjuk, hogy a LEADER-program a kis települések és közösségek építkezését szolgáló uniós fejlesztési lehetőség, amelynek kihasználása rajtunk áll: rajtam, rajtad, rajtunk… Csupán vállalni kell önmagunkat, összefogni, és közösen tenni terveink megvalósításáért. Sok sikert hozzá!

Hölgyem, Uram, Ön milyen általánossal végzett?

ULOSZ-munkaértekezlet Budapesten

Ezt a kérdést eddig középiskolai, egyetemi tanév végén hallottuk. Újszerűen, sőt egy kicsit idegenül hangzott, amikor Szász Ferenc szolgatársunk az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének a Nagy Ignác utcai templomegyüttesben április 8–9-ikén tartott munkaértekezletén tette fel. A két nap alatt huszonnégy, Erdélyben szolgáló lelkész és öt, Magyarországon tevékenykedő lelkésztársunk arról értekezett, miben nyilvánul meg a hivatás és a szakmaiság az unitárius lelkész munkájában, és hogy ezek összhangja milyenné alakítja az unitárius lelkész jövőképét.

Kászoni József budapesti és Szász Ferenc brassói szolgatársaink kaptak felkérést arra, hogy megosszák velünk gondolataikat. Mélységesen meghatott, hogy szakmai vallomássá alakultak a felvezetők, hogy beszédjük során magunk előtt láttuk lejátszódni az emberi és papi sorsokat. Láttuk a kolozsvári vagányt, a fiatal Kászonit, akiről a „rossznyelvek" azt suttogták, hogy figyelni kell rá, mert „arisztokratikus allürjei" vannak. Aztán láttuk helytállását a Székelyföldön és minden magyarok fővárosában, Budapesten. Láttuk a korán költőnek indult brassói fiút, Szász Ferencet, aki Marosvásárhely és Kolozsvár után szülővárosában, Brassóban találta meg a szolgálat végső helyét.

Megtudtuk, hogy a papi szolgálat szakaszokból áll: gazdag, pompázatos részekből, de sokszor szegény, szerencsétlen szakaszokból is. Ha pedig Isten azt akarja, hogy mind a pompát, mind a szerencsétlenséget túléljük, a munka végén felteszi majd nekünk a kérdést: Hölgyem, Uram, milyen általánossal végzett?

A fiatal lelkésznemzedék tagjainak három-három percben kellett összefoglalniuk a jövőjükről alkotott képet. Nagyon borúlátó és megnyugtatóan derűlátó szempontok kerültek előtérbe. Még én is – aki remélhetőleg még középkorú vagyok – elcsodálkoztam: milyen más ízű világot hoznak magukkal a fiatal papok! De hogy mindent megérthessek, ifj. Nagy Endre szolgatársam megnyugtatott: a mai helyzettel csak az a furcsa, hogy „már a jövő sem a régi".

A közös ima és éneklés, a kiscsoportos beszélgetés, a közös étkezés azonban újra visszacsalt valami örökkévalót fejünk fölé – és mélyen benn a szívünkbe. Az az örökkévaló, régi érzés pedig az volt, hogy Szentiványlaborfalvától Bécsig minden unitárius tudja azt, hogy a vallás az Isten és a felebarát iránti szeretet, hogy Isten megáldott hittel és szabad akarattal, és minden apró jó közelebb visz a *földi Istenországa* megvalósításához.

Öröm és rémület vegyült bennünk, amikor meghallgattuk a pestszentlőrinci egyházközség történetét. Első látásra furcsán nézett ki a kis fehér templom a hatalmas szürke tömbházak között. Mindjárt együtt-éreztünk vele, amikor megtudtuk, hogy nem ő vándorolt a tömbházak közé, hanem azok őhozzá – persze úgy, hogy előbb a kertes házikókat lebontották. (Mi is „veszteg maradtunk", ugyebár, csak a határvonal vándorolt el nyugatra.) Az örömre az ad okot, hogy egy kitartó gondnokasszony, s egy lelkes keblitanács nem engedi kihalni a közösséget, reményteljesen dolgozik azon, hogy lelkész és hitélet újra igazi gyülekezetet teremtsen.

Történelmi pillanatként éltük meg, hogy újra átölelhettük azt a gondnokot, akit évtizedes odaadó munkája után kitiltottak még az unitárius templomokból is. Megköszöntük Zoltán Csabának, hogy még mindig kitart egyháza, közössége, hite mellett. Igazi lelki élmény volt látni azt, hogy az igaz ember igaznak marad akkor is, ha rosszindulattal mocskolják be.

Széchenyi István szobrának szomszédságában megsimogattuk a kétszáz éves akácfát, irigyeltük tőle, hogy ledőlve bár, de egyhelyben áll. Görgey Artúr szobra előtt megértettük, hogy a bátor is megadhatja magát a túlerővel szemben. József Attila szobránál megannyi szerelmes vers jutott eszünkbe. Szent István lovasszobránál azon bölcselkedtünk, hogy épp annyi lábát emeli fel a ló, mint a kolozsvári Mátyás-szobor lova. (A budai huszárszobornál is elmélkedtünk, de az az elmélkedés nem tűri el a nyilvánosságot.)

Szombaton reggel hazaindultunk. A ragyogó napsütést szomorkás idő váltotta fel, a Királyhágón már zuhogott az eső. Mintha minden esőcsepp azt a kérdést akarta volna összerakni bennünk: Hölgyem... Uram... mennyi az általánosa??

Székely Kinga Réka

Pezsdül a kultúr

A kövendi nőszövetség tevékenységének margójára

1989 után, amikor a kultúrotthon teljesen közvagyon – magyarán: gazdátlan – volt, az a hír terjengett, hogy falunk sihedere bebiciklizett a nézőtérre. Bemutatót tartott a diszkóba gyülekezőknek: nyolcasokat karikázott a parketten. A bevezető mutatvány után kezdetét vette a buli, ennek rendjén ripityára törettek az ülőalkalmatosságok. Némely kultúrbarát elemelt egy-egy ép széket, hadd legyen a házában egy darab kultúra. Kesernyésen mosolygok az egykorvolt állapotokon, pedig volt ennél képtelenebb is. Néhai Páskándi Géza írta volt, hogy ég a Kleopátra néni csűrje. A tűzoltók rá se bagóznak, nem oltják a tüzet – mert önkéntesek.

A kultúrház valamikor a szentéllyel volt egyjelentésű Kövenden. Volt, akit duhajkodás miatt egy évre kitiltottak belőle. Legények, lányok színműveket próbáltak, bejárták vele a szomszédos falvakat, közben megszerelmesedtek. A színjátszó csoportok emlékét fénykép őrzi. A színpadon az emlékezetes időkben kérdezz–felelek versenyt rendeztek mezőgazdasági ismeretekből, a nyertes *oltóbicskot* kapott – metszőollót. Ugyan kit érdekel?! Az meg egyenesen megmosolyogtató, hogy az idős bácsi elvitte a hokedlit a kultúrba, ne kelljen állva végignéznie az előadást. Legendába kövülhetne: Vásárhelyi Géza orvos és költő ügyködése nyomán megfordultak itt a romániai magyar irodalom nagyjai. Kós Károly állatkiállításon volt a faluban.

Éveken át rója sihederünk a nyolcasokat a kultúrpajtában, ég a Kleopátra néni csűrje, ázik a plafon a bejárat fölött...

Ilyenek és másmilyenek kegyeskednek eszembe jutni, mielőtt beülnék megnézni – akár tavaly – a nők napjára s március 15-ike ünneplésére tartandó előadást. A régi épületben felújított kultúrterem... Nincsenek már meg a hajdani lócák, a léccel összerögzített székek, kicserélték őket az „előadótermekből" ismertekkel. A falon (Abrudbányai) Fikker János tiszteletes, a falu mindenesének plakettje. Szivarban társaim ezennel nem pöfékelnek. A függöny rendeltetésszerűen takar, nem áttetsző holmi. Át kell hozni a tanácsteremből a székeket. Itt az alpolgármester, de aztán a polgármester is megtisztelt jelenlétével. Jócskán vannak Bágyonból, Várfalváról. Hajdani tanulómmal, a vállalkozóvá lett Dávid Jenővel is találkozom. Mintha visszaköltözött volna a hajdani kultúrbarátság szellemisége!

Székely Surányi Ilona előbb kézimunkára hívta a nőszövetség tagjait. Az ott készült darabok eljutottak Balatonakaliba, a magyarországi testvértelepülésre, s a minket támogató amerikai testvéregyházba is. A kézimunkázók, a nőegylet tagjai a falunapon lángost árulnak. Tárgyiasul a közös igyekezet: felszerelik a tanácsterem melletti konyhát. Ezek az asszonyok ünneppé teszik az estét a bemutatott bohózatokkal, amelyeket Székely Miklós tiszteletes konferál.

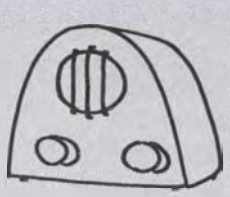
Elszórakozunk, két óránál is hosszasabban, a színpadra vitt emberi gyöngeségeken, elfelejtjük, hogy mindezek – a mieink. A jelenetek között elhangzik néhány szerelmes vers. Tapsolunk, kacarászunk, mintha nem tudnók – pillanatnyilag nem is! –, hogy már kezdjük a televízióból látni a világot, s némely gyerek úgy csügg az internettartalmakon, mint eleji az alkoholon.

Voltak próbára járó asszonyok, amikor gazdára lelt, és az egyház védnöksége alá került a kultúrotthon. Akadt szervező!

Nem sorolom fel az öt bohózat címét. De odaadásuk miatt a szereplők névsorát ide kell írnom: Barta Jutka, Dávid Ildi, Demény Jutka, Egei Gizella, Egri Katalin, Jobbágy Etelka, Máté Piri, Nagy Gyöngyi, Nagy Melinda, Szabó Annamária, Szabó Enikő, Szász Enikő, Székely Surányi Ilona.

Cserés Ferenc

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30-kor.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
Május 19.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
Május 23., június 6., 27.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Príma Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen.
Szerkeszti: Csáki Levente.
Minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Anyaszentegyház született

Pünkösdre készülünk, az Anyaszentegyház születésnapjára. Keresem a szó – tudniillik az *Anyaszentegyház* – megfelelőjét más európai nyelvekben, és rájövök, hogy az általam ismert nyelvekben az egyház vagy anyaszentegyház szavunk megfelelője egyszerűen azonos a templom szóval. Church, Kirche, biserică – ezek a szavak jelentik a templomot és az egyházat egyaránt. Ízlelgetem az Anyaszentegyház számomra kifejező, sokatmondó szavunkat. Nem vagyok nyelvész, de tudom, hogy a magyar nyelv logikája, szóalkotása sajátos, sokban eltérő más nyelvektől, mert képzőkkel vagy szavak összekapcsolásával nagyon sok tartalombeli árnyalatot tud kifejezni, amely olykor nehezen fordítható le más nyelvekre. Az összetett új szó magában hordozza az alkotó szóelemek eredeti értelmét, de az összeillesztés többletértelmet eredményez, új fogalmat alkot.

Lássuk csak, mit mond nekünk az Anyaszentegyház szavunk az összetevőkből kiindulva. A *ház* azt jelenti: építmény, ahol többen laknak egy fedél alatt, akiket a sors vagy saját elhatározásuk közel hozott egymáshoz, tehát közösség jött létre. Hozzátéve az *egy* szót, egyházzá alakul. Ez már jelzi, hogy egy bizonyos közösségről van szó, amelynek tagjai valamiben egyetértenek, ugyanabban hisznek. Ez a közösség szervezett formát ölt: az ugyanazon hitfelfogást vallók szervezetét, az egyházat, mint intézményt. A *szent* szócska előrehelyezése (szentegyház) már egyértelműen tudatja, hogy ebben a közösségben szent dolgokról, magáról az Istenről, a világ teremtőjéről és mindenható atyjáról szóló tanítás képezi az összetartozás alapját.

Eddig józan logikával követtem a szóalkotás folyamatát, de amikor az utolsó elemet, az *anya* szót helyeztem a szentegyház elé, akkor kissé megdöbbentem. Hogy kerül éppen az anya szó ide, hiszen „az egész derék Szentírásban" lényegesen többször fordul elő az *atya* szó, mint az *anya*. Ha jobban belegondolok, rájövök az értelmére. Mit is jelent az anya? Azt az emberi lényt, aki képes új életet világra hozni, táplálni, ápolni, nevelni, a családról gondoskodni, érte áldozatot hozni. Igen, a keresztény Anyaszentegyház is új, addig ismeretlen életfelfogást tett magáévá, azt ápolja, hirdeti és fenntartja. Az Anyaszentegyház a keresztény közösség lelki anyja, amelynek hivatása az ige hirdetése, a (lelki) betegek ápolása, az elesettek, a rászorulók felkarolása, a közösség összetartása.

Május van, anyák napját ünnepelünk egyházközségeinkben, templomainkban. Test szerinti édesanyánkat köszöntjük, vagy emlékezünk az eltávozottakra.

Pünkösdkor lelki édesanyánkat ünnepeljük, Anyaszentegyházunk születésnapját. Emlékezzünk hát az apostolokra, akik „...mikor a pünkösd napja eljött, mindnyájan egyakarattal együtt valának. És lőn nagy hirtelenséggel az égből mintegy sebesen zúgó szélnek zendülése és eltelé az egész házat, ahol ülnek vala. És megtelének mindnyájan Szent Lélekkel és kezdének szólni más nyelveken, amint a Lélek adta nékik szólniok. Minekutána pedig ez a zúgás lőn, egybegyűle a sokaság és megzavarodék, mivelhogy mindegyik a maga nyelvén hallá őket szólni."... „Akik azért örömest vevék az ő beszédét, megkeresztelkedének és hozzájuk csatlakozék azon a napon mintegy háromezer lélek." (ApCsel 2,1–6,41). Íme: így örökítette meg a Szentírás a keresztény Anyaszentegyház megszületését.

Asztalos Klára

Köri közgyűlés az Aranyos mentén

A kolozs-tordai unitárius egyházkör nőszövetségei március 27-én Várfalván tartották választással egybekötött közgyűlésüket. Tizenegy helységből (Alsófelsőszentmihály, Aranyosrákos, Kolozsvár, Kövend, Magyarszovát, Mészkő, Sinfalva, Torda, Torockó, Torockószentgyörgy, Várfalva) 41 képviselő vett részt ezen a rendezvényen. Az UNOSZ vezetőségét Asztalos Klára elnök és Zsakó Erzsébet képviselte. Öröm volt újra találkozni, együtt lenni, tavaszi frissességgel telve – vagy épp kimerültséggel küszködve –, egymást megtisztelve jelenlétünkkel.

Dimény Csilla köri elnök köszöntő szavai után Sipos László lelkésztől hallhattuk a várfalvi egyházközség rövid történetét. Az ismertetőből érdemes kiemelnünk – mert talán nem köztudott –, hogy a templom falán látható egy 1613-as feljegyzés, amelyben történetileg második alkalommal fordul elő az unitárius elnevezés. Asztalos Klára köszöntő szavai után Balla Ilona üdvözölte az egybegyűlteket a várfalvi nőszövetség részéről.

Tartalmas beszámolókat hallgathattunk meg, amelyekből kitűnt, hogy a legtöbb nőszövetségben periodikusan s inkább a téli hónapokban szerveznek találkozókat heti rendszereséggel. Ilyenkor áhítat vagy bibliamagyarázat nyitja az összejövetelt, előadásokat hallgatnak meg, kézimunkáznak, egyházi énekeket tanulnak. Ezeken kívül minden nőszövetség beszámolhatott egy-két sajátos, kiemelkedő eseményről. *Alsófelsőszentmihály*on Petőfi-emlékünnepet tartottak, terményt gyűjtöttek a kollégium részére. *Aranyosrákos*on a fiatal anyák gyerekeiket is viszik az összejövetelekre, ünnepek előtt közösen takarítják a templomot. *Kolozsvár*on most is működik a három állandó csoport, emellett a János Zsigmond Unitárius Kollégium első osztályosainak bemutatkozását is megszervezték. *Kövend*en közös szilveszterezést, kirándulást szerveztek, megünnepelték lelkészük 50. születésnapját. *Magyarszovát*on a nők világimanapja alkalmával mindenki saját, személyes imáját is felolvasta, közösen énekelték a passiót. *Mészkő*n színdarabot tanultak, amelyet Csegezben is előadtak, ápolták Balázs Ferenc sírját. *Sinfalván* gyűjtést szerveztek a templomi padok beburkolására, felköszöntötték a 100 éves Péczi Rebekát. *Tordán* az értékesített kézimunkákból étkészletet vásároltak, részt vettek a vasárnapi iskola tevékenységein. *Torockón* nagyszabású gyűjtést szerveztek a lókodi öregotthon részére, sikeres nőnapi rendezvényük volt. A *torockószentgyörgy*iek a kibúcsúzó lelkész-házaspárt műsorral is köszöntötték, az építkezési munkálatok után meszelést, takarítást végeztek, Lókodra látogattak. *Várfalván* a téli esték összejövetelei megerősítették a résztvevőket abban, hogy az asszonyok megtartói lehetnek egy-egy közösségnek.

A beszámolók után Asztalos Klára összegzésében elmondta, hogy a lelkészi jelentés mellékleteként szereplő beszámoló kell a statisztika miatt, de szeretné, hogy megmaradjanak az egyéni, szöveges beszámolók is. Felhívta a figyelmet a Gondviselés Segélyszervezet és a nőszövetségek együttműködésének fontosságára. Megköszönte a várfalvi nőszövetségnek, hogy vállalta a közgyűlés megszervezését, a kedves vendéglátást.

A közgyűlés egyhangúlag újraválasztotta a volt vezetőséget: elnök: Dimény Csilla, titkár: Józsa Emese, jegyző: Pálfi Ildikó, tagok: Balázs Katalin, Koppándi Éva.

A közgyűlést istentisztelet követte, amelynek szószéki szolgálatát Rácz Mária lelkésznő végezte, az énekvezér Fodor Melinda volt.

Ezt követte Ferenczi Enikő *Mit jelent nőnek lenni a 21. században?* című előadása, amelyet mindenki élénk figyelemmel követett. Kibontakozott előttünk, mennyire fontos életünkben az értelem és érzelem egyensúlya, mely által megőrizhetjük női sugárzásunkat. Így élhetjük meg az anyaságot kiválasztottságként, és így kezelhetjük a fellépő gondokat akár tágabb környezetünkben is.

A találkozó közebéddel zárult. Isten áldása legyen a várfalvi nőszövetség tagjain, akik lehetővé tették, hogy ezt a szép napot együtt tölthettük!

Pálfi Ildikó

ifjúsági oldal

Woodstocki hangulat és lelkesedés

A Székelyudvarhelyi Ifjú Unitáriusok Klubja közösségének sikerült megszólítania mintegy 30 fiatalt. Az életkor sajátossága a keresés, a lázadás: beszélhettek róla a pszichológussal, lelkészekkel és egymással is. Helyzetgyakorlatokon próbálhatták ki a kommunikációt, és a szeretetkapcsolatok nagyszerűségét. Amit végül imában is megfogalmaztak: „Adj hitet minekünk!" Tófalvi Tamás segédlelkész álma: fiatalok, akik megtöltik a templomot. Akik az istenarcúságot az „elfelejtett érzések" újrafelfedezésében, a „szeretetet nem lehet elkerülni" igazságában élik meg – az „örökben és halhatatlanban", ami közösségben tart. És hisznek abban, tesznek érte, hogy a nagy, közös, de egyénenként álmodott életérzés valósággá váljék. Van egy álmom – idézte Martin Luther Kinget. „Az álmom Ti vagytok!" Végül imában kérték: „A lelkünkben őrzött lángot ne engedd kialudni!" (M. M.)

A készülődés mámora hatotta át a vakáció nyugodt pillanatait. Aztán eljött, megérkezett a várva várt csütörtök, amikor mindenki tudta, hogy lesz SZIJUK-tevékenység, de azt is tudtuk mindannyian, hogy ez most egy kicsit más lesz, mint a többi. Sokan voltunk! Megtelt a terem a szőnyegen ülő kíváncsi fiatalokkal, akik csak arra vártak, hogy megkezdődjenek a III. Székelyudvarhelyi Unitárius Ifjúsági Napok! És jött a pillanat, zene, mozgás, versrészletek, tánc, színek és érzések, minden, ami segít felidézni és átélni a woodstocki hangulatot és szabadságot. A megnyitót követően megpendültek a gitárhúrok.

Péntek délelőtt a rendezvény egy összetett műfajú vetélkedővel kezdődött, ahol a fiatalok nemcsak elméleti tudásukról, hanem ügyességükről is bizonyságot tettek. Vallási és általános műveltségi kérdések között megtakarítottuk a templom előtti Dávid Ferenc teret, és megmozgattuk fantáziánkat a közös összefogásban.

folytatás a 18. oldalon

Vass Zsuzsánna

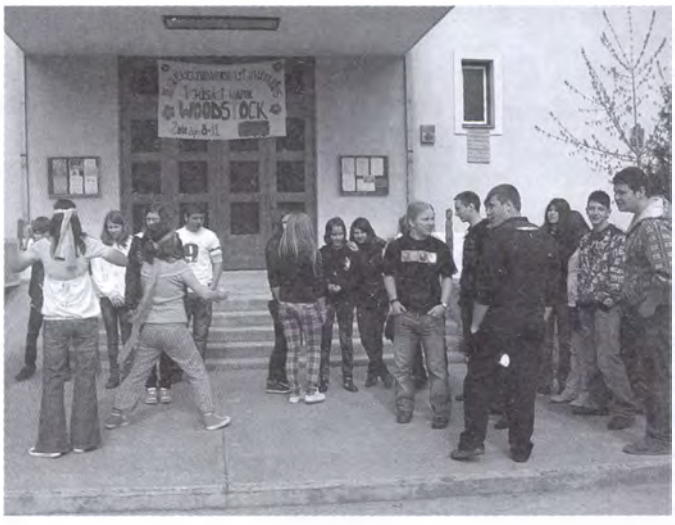
Woodstocki hangulat és lelkesedés

folytatás a 17. oldalról

A délutánt sem lehetett unalmasnak mondani, hiszen szalontánc-tanítás volt, majd ezt követte az est folyamán az Ifjúsági Napok témájának nevét viselő Woodstock-party, ahol mindenki korabeli zenére bulizhatott.

Annak ellenére, hogy az eső felfrissítette a várost és a környezetét, az esőcseppek mégsem tudták eltántorítani azt a közel harminc fiatalt, akik elszántan készültek a szombat reggelre tervezett, *A város lepkéje* címet viselő vetélkedőre. A vetélkedő során kiderült, hogy nem az okoz gondot a csapatoknak, hogy egy idegennek kell énekelni vagy esetleg szerelmet vallani, netalán a város egyik végéből a másikba átjutni, nagyobb fejtörést okozott viszont Az Apostolok Cselekedeteiből kiválasztott mondat, amelyet össze kellett rakni ahhoz, hogy nyertesek legyenek. A délután folyamán Szalay Zsuzsa pszichológus a lázadó tinédzserekről beszélt, az őket jellemző harcos, dacos természetről, megoldásokról, kudarcokról, csalódásról. A szombat este is különlegesen zárult: egy éjszakába nyúló film-maratonnak lehettek a részesei azok, akik kitartóak voltak.

A rendezvény egyik záró jelenete a vasárnapi ifjúsági jellegű istentisztelet volt, délelőtt 11 órától, ahol az ifjak közösen imádkoztak, majd Tófalvi Tamás gyakorló teológus végezte a szószéki szolgálatot. A hűségokleveleket azok kapták, akik a rendezvény időtartama során összegyűjtötték az összes aláírást és tanúbizonyságot tettek kitartásukról.

A woodstocki színkavalkád, a zene, a boldog, örömteli pillanatok, a rengeteg nevetés, az együtt töltött idő áthatotta a vakáció utolsó napjait. Lehet, hogy testünk kicsit elfáradt, de a lelkünk feltöltődött, és újult erővel, fiatalos lendülettel indulunk az előttünk álló feladatoknak.

Zöldfás hétvége

Elindulni, utazni, úton lenni, megérkezni... akár az Élet nagy szakaszai is lehetnének – de ezúttal egy tényleges útról szeretnék beszámolni.

Hosszú ideig tartó tervezgetés eredményeképpen április harmadik péntekének reggelén Kolozsvár főterén 14 fiatal gyűlt össze indulásra készen, hogy egy hasznos hétvégét töltsön el a Szeged melletti Domaszéken. A Keskeny út ökumenikus fesztiválmissziós csoport tagjaként immár másodszor volt alkalmam részt venni a Nemzeti Civil Alapprogram támogatása révén lehetővé vált képzésen, melynek Schád László szegedi pszichológus és egyben a „keskenyutas" csapat barátja volt a koordinátora, munkatársa pedig Csernus Anikó.

A kimerítő út után lelki és testi felüdülést jelentett az a rövid séta, amelyet Szeged központjában tettünk. Megnéztük a Fogadalmi templomot, és egy lelkes idegenvezető segítségével a dóm tornyának magaslatából is megszemlélhettük a várost. Betelve a csodálatos látvánnyal, megújult erővel térképeztük fel a környéket, hogy rátaláljunk a Zöldfás Katolikus Ifjúsági Központra, amely ideiglenes, hétvégi otthonunk és munkaterünk lett. Tárt karokkal, meleg ebéddel, mosollyal és izgalmas programmal vártak bennünket.

Az élettel, tavaszi illatokkal és színekkel teli környezet úgy ölelt magához mint gyermekeit, mi pedig egymást, hiszen a hétvége második napján csatlakoztak hozzánk a Brüsszelből viszontagságok közt hazaérkező csapattársaink (az izlandi vulkánkitörés gátolta őket a pontos érkezésben). Csatlakoztak hozzánk ugyanakkor a SZETITEL (Szegedi Tini-telefon Lelkisegélyszolgálat Egyesület) és a TEKMEK (Temesvári Keresztény Magyar Egyetemisták Közössége) tagjai is, hogy együttes erővel lássunk munkához.

Bár különböző földrajzi területeken működünk, célunk e képzéssel ugyanaz volt: kapcsolatépítés, tapasztalatcsere, a szakmai munka hatékonyságának javítása és növelése. Feladatunk ugyanakkor az is, hogy saját működési területünkön az ifjúság helyzetéről, ifjúságsegítő tevékenységeinkről tájékoztassuk a régió fiataljait.

A munka kiscsoportban és nagycsoportban folyt, mindenik szervezet megfogalmazta a maga egyéni céljait, és ennek tükrében dolgozott a hétvége folyamán. A nagycsoportos tevékenységekre esténként került sor.

Péntek esténket Plesi, ismertebb nevén Plesnovics András zenész és rocktörténész tette még izgalmasabbá.

Ő a Szegedi Tudományegyetem tanára. Olyan hétköznapi használati tárgyakból csalogatott ki hangokat, amelyeket az ember rendszerint kidob – vagy éppenséggel eszébe sem jutna párosítani.

Csapatunk szombaton imával és énekkel kezdte a napot, a szolgálatot Sógor Árpád kolozsvári református ifjúsági lelkész végezte, segítségével lemerülhettünk lelkünk legmélyébe, az áhítat csendjében szembenézhettünk önmagunkkal, és erőt kérhettünk Istentől munkánkhoz. Ezt követően kiscsoportos foglalkozás következett, amely során helyzetgyakorlatok és játékok révén próbáltuk tudatosítani magunkban és társainkban, hogyan csapódik le a gyakorlatban az első benyomás és az előítéletek kérdése. A fejlődés érdekében megosztottuk egymással a bennünk megfogalmazódott gondolatokat, érzéseinket. Ugyanakkor a táj nyújtotta lehetőségeket is megpróbáltuk a legnagyobb mértékben kiaknázni, a pihenésre és ismerkedésre is alkalmas szünetekben a kert üde füvét és virágba borult fáit laktuk be, és friss levegőjét szívtuk magunkba. Az est fénypontja az a bemutató volt, amely az egyes csapatok által előkészített produkciókból állt össze. Minden csapatnak ismertetnie kellett a maga világát és működését a többiekkel. Mindhárom csapatnak sikerült izgalmas és a többieket is megmozgató ismertetővel előrukkolni.

Vasárnap reggel szintén áhítattal kezdtünk, ezúttal Bardócz Csaba ikafalvi lelkész vezetésével. A kiscsoportos tevékenység ismét gazdag és rendkívül hasznos volt. Újra megfogalmaztuk, hogy célunk *megmutatni másoknak azt, hogy Istennel élni lehet és jó.* Éppen ezért fontos, hogy minél jobban ismerjük önmagunkat és munkatársainkat, hogy közös munkánk, közösségépítésünk minél hatékonyabb legyen. A nap hivatalos záró mozzanata egy újabb nagycsoportos összeülés volt. Közös fénykép, pakolás, búcsúzkodás – a viszontlátás reményében...

Utazás volt ez a pár nap, de nem csak a több száz kilométer megtétele miatt... *belső* utazás is volt, a magunk világának felfedezése, más oldalról való megismerése. Elindultunk valahonnan, aztán az utazás révén tapasztalatokkal gazdagodtunk, és végül megérkeztünk valahova, letisztultak bennünk gondolatok-érzések. Tennivaló még van bőven, de bennünk is van még erő és remény!

Mátéfi Timea

Derű a kórházi szobákban

Egy lelkes, öt fős csapat március 27-én elindult, hogy felvidítsa a beteg gyerkőcöket. A célpont a kolozsvári gyermekpszichiátriai osztályon gyógyulásukat váró gyerekek voltak, akik általában szomorúan számolják azokat a napokat, amelyeket e kórház falain belül kell még tölteniük.

Gondoltuk, talán egy csipetnyi örömet is belophatunk a kórházban eltöltött sivár napjaikba. Különféle játékokkal készültünk, amelyekkel kicsit felrázhatjuk a kórházi ridegséget. Kisebb-nagyobb sikerrel minden gyermeknek szereztünk is vidám perceket, órákat. A nagyobb gyermekek, azaz a fiatalok inkább szégyenkezve nézték játékunkat, és kevésbé kapcsolódtak be. Ennek ellenére jó volt látni, amikor kacagtak és mosolyogtak, még ha próbáltak is ellenállni a felszabadult hangulatnak.

Kórházlátogatásunk, mindent egybevéve, sikeresen zajlott olyannyira, hogy eljövetelünkkor még ott akartak marasztalni, mert jól érezték magukat a gyerekek, és örültek, hogy újra érezhették, milyen is az egészséges derű, az önfeledtség, a *másság.*

Egy örömteli és Isten áldásaiban gazdagon telt nap volt mindannyiunk számára – a lelkes csapatnak és a gyermekeknek is. Missziónk ezzel nem ért a végéhez, mert még két hasonló alkalmat tervezünk, hogy a kolozsvári kórházakba örömöt vigyünk a gyermekeknek.

Bíró Botond

Lendületben az iklandi ifjúság

Iklandon, a Káli-patak völgyében fekvő kis faluban él és működik a Tarka-barka.

Hónapokkal ezelőtt Benedek Mihály, volt unitárius keblitanácsosunk, hivatásos néptáncoktató, zenés-táncos-színműves műsor betanulására ösztönözte az itt lakó ifjakat. A közös siker érdekében önkéntes oktatói munkája mellett rendezői és műsorvezetői tudását is felajánlotta nekik. A hetvenöt éves Misi bácsi a népi hagyományápoló tevékenységet 18–20 tizenévessel szerettette meg. Lelkes irányításával Iklandon a „nemzetközi unitárius vasárnap" előtt, március 20-án Székesen, a virágvasárnap előtti szombaton, Székelykálban április 10-én, Nagyernyében 17-én több mint egy órás műsorral örvendeztették meg a környező településekről érkezett közönséget.

A kétezer lakosú községközpontban az iklandi származású, unitárius vallású Kilyén Ilka színművésznő közreműködésével újabb, élményszámba menő kulturális estnek lehettünk részesei. Benedek Mihály elmondta, hogy az előadások bevételéből egy kétnapos marosszéki kirándulást kívánnak szervezni. A jövőre nézve színdarabot és modern táncot is szeretnének tanulni.

Adja Isten, hogy a már megtapasztalt lendülettel, lelkesedéssel és jókedvvel működjön tovább az iklandi ifjúsági szervezet. (*Pálffy Tamás Szabolcs*)

Évzáró ünnepély a vasárnapi iskolában

Május második felétől már készülhetünk az ünnepélyre: ismételjük, rendszerezzük a hónapok alatt felgyűlt ismereteket, élményeket, énekeket, játékokat. Csapatokat alakíthatnak a gyermekek (4–5 személy), és készülhetnek a következők szerint: bibliai történeteket választanak, amit nagy méretben különböző technikákkal (rajz, festés, ragasztás, téri formálás stb.) elkészítenek kartonra, majd a történet egyik mozzanatát – vagy akár az egészet, ha rövidebb – a csapat tagjai megjelenítik (dramatizálják). A tanult énekekkel színessé tehetik az istentisztelet keretében vagy délutáni ünnepség alkalmával megrendezett vasárnapi iskolazárást. Vetélkedőt is szervezhetünk – szintén csapatban –, figyelve, hogy minden csapatnak legyen sikerélménye.

Tortaevéssel, játékkal zárhatjuk az éves vasárnapi iskolai tevékenységet.

Szülőknek – nap mint nap

„Az idő pénz – mondja a ti szátok. / Én az időmet játékra használom, / Gyerekekkel, a rét tiszta barmocskáival. / Mert az én időm: erő. / Az én időm: boldogság. / Az én időm: szeretet." (Moreno)

Engedjünk és adjunk időt, hogy gyermekeink beszéljenek, hogy elmondják élményeiket. Hagyjuk, hogy ártatlan, őszinte érzéssel beszéljenek. Huncut, vidám nevetéssel meséljenek. Szülők, hallgassátok, hallgassuk meg őket! Hadd nyíljanak meg gyermekeink! Azt mondjuk: „mindenem odaadom érte." Pedig nem mindenedet kéri, csak az idődet. De talán ebből van a legkevesebb. *Ebből* adj neki! Egy keveset a napodból, az estédből, az ismereteidből, a félelmeidből, az imáidból. Igényli, kéri – csak nem mindig tudja elmondani. Engedd, hogy meséljen, hogy megköszönjön, hogy kérjen, hogy Istennel beszéljen! Tanítsd meg, és bátorítsd!

Hívogató gyermeknapra

Mosolygós, jókedvű ez a nap, akárcsak a gyermekek. Tegyük még boldogabbá! Játék, móka, jókedv, kacagás, együttlét, szeretet… Mindenhol, ahol ti ott vagytok, gyermekek.

Keressük meg nekik, értük a lehetőségeket: szabadtéri játékokat, versenyeket, kirándulásokat, kézműves tevékenységeket szervezhetünk, bábszínházba, gyermekszínházba, zenés-játékos előadásra vihetjük a gyermekeket, mesélhetünk, rajzolhatunk nekik, játszótérre mehetünk, ajándékozhatunk…

Iskolában, óvodában, egyházközségben, csoportos tevékenységeken közösen ünnepelhetjük a gyermekeket. Tegyük olyanná ezt a napot, amilyenek a gyermekek, mert

- a jóság és a szeretet benne él a gyermekekben;
- a jókedv és a nevetés benne él a gyermekekben;
- a tisztaság, az egyszerűség benne él a gyermekekben.

Legyen hát neked is gyermeknapod! Legyen nektek is gyermeknapotok!

Bartha Márta

Előzetes a nyári gyermektáborokhoz

Mint ahogy ahhoz már sokan hozzászoktunk, idén is megrendezik a hagyományos nyári gyermektáborokat. Ezeket az egyhetes táborokat évről évre ugyanolyan nagy örömmel várják gyerekek és táborvezetők. 2010-ben három tábor várja a 10–13 év közötti táborozókat: egy Oklándon július első hetében, kettő pedig Várfalván július következő két hetében.

Az elmúlt évekhez hasonlóan az idei tábornak is meghatározott témája lesz, amely a hét folyamán betekintést enged más kultúrákba, világokba, vagy épp egy fogalmat próbál érzékeltetni. Az idei téma az emberiség fejlődésén viszi végig a táborozókat a röpke hét alatt. A kezdetektől napjainkig – sőt tovább is – azt keressük, mi „vette rá" az embert, hogy fejlődjék, hogy újat alkosson, és mi volt az adott kor legfontosabb jellemzője, amely mai életünkre is kihat.

Így természetesen az őskorral kezdünk, amely a törzs és a közösség kialakulásának időszaka volt. Minden nap egy történelmi korszaknak felel majd meg. Az őskor után természetesen az ókorba kalandozhatunk. Itt a hatalmas birodalmak egyikének lakóivá szerveződik át a csapat, és elkezd építkezni, időt mérni, szokásokat alakítani. A következő nap és a középkor már inkább a szabályok és a megszabott illem jegyében telik. Ezt a kissé elszigetelt középkori szemléletet élesen váltja fel az újkor és az általa hozott felvilágosodás. A találmányok és az utazások eredményezte szélesebb látókör már-már hasonlít a mi napjainkhoz. A jelenkor viszont egy külön napban köszön vissza, amikor azt elemezzük, milyen is az a társadalom, környezet, amely körülvesz minket, meghatározza életünket.

A fejlődés viszont ezzel nem zárul le! Egy elképzelt jövőkort is megpróbálunk felvázolni, ami irányt mutat, hogy merre tartunk, s mi lesz a világunkból néhány év múlva. Ez a jövő korszak pedig teljes mértékben a mi kezünkben van. Az enyémben épp úgy, mint a tiedben, kedves Olvasó – és legfőképpen azoknak a gyerekeknek a kezében, akik ezekben a táborokban részt vesznek. Mert a jövőt még mindig mi alakítjuk. Az ember a történelem folyamán mindig kereste az újat, a jobbat, azt, amiben ki tudta magát fejezni, ami örökkévalóvá és maradandóvá tette őt. Ebben az új században bárki valóra válthatja álmait. Hadd legyen ez az álom egy élhető világ, amit mi építünk – együtt! Mert egyformán függ ez mindenkitől, életkortól függetlenül.

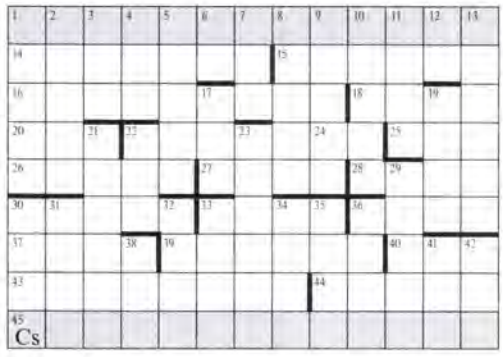
Gergely Noémi

Álom

– Segítsen rajtam, doktor úr! Éjjel mindig azt álmodom, hogy ökölvívó vagyok! – panaszkodik egy férfi a pszichiáternél.

– Értem, és reggel mindig úgy ébred, mint akit összevertek!

– ...! *(A poén a rejtvényben.)*

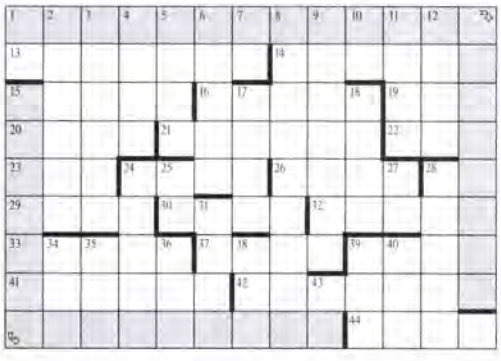
Vízszintes: **1. A poén első része.** 14. Völgyhíd. 15. Ignácz Rózsa regénye. 16. Szétmálló. 18. Kenőanyag. 20. Liba. 22. Ünnepélyesen átadó. 24. Bajnokság része! 25. Női hangnem. 26. Rég élt férfi előd. 27. Hasadó kőzet. 28. Matt, fényelnyelő. 30. Muszlimok istenneve. 33. Csiszolt ásvány ékszerekben. 36. Ritka férfinév. 37. Félelem-jelző. 39. ... Lupin, detektívregény-hős. 40. Német tanács. 43. Szerválás. 44. Átkaroló. **45. A poén befejező része.**

Függőleges: 1. Többnyári növény. 2. Kairó folyója. 3. Központi csillagunk. 4. Tokió régi neve. 5. Szénahulladék. 6. Davis Kupa, röviden. 7. Bizonyos ideje. 8. Jelkulccsal lát el. 9. Ilion. 10. Lopakodó. 11. Bolgár hegység. 12. United Kingdom, röviden. 13. Erről ugrik el az úszóversenyző. 17. Folyóirat. 19. Angol férfinév. 21. Énekes, rég. 22. Szabó Pál filmje. 23. Értékel, régiesen. 29. A homokóra teszi. 30. Winnetou törzse. 31. Nagy fadoboz. 32. Dietmar ..., német távolugró világbajnok volt. 33. Személyéért. 34. Lószín. 35. Érdekjelző. 36. A közepébe. 38. Járom. 41. Angol sörfajta. 42. Libát hízlal.

Mi az oka?

– Az ön betegségének az egyetlen oka az alkohol! – mondja az orvos az egyik betegének.

– Az Isten áldja meg doktor úr ezért, ... ! *(A poén a rejtvényben.)*

Vízszintes: **1. A poén első része.** 13. Beborítás, fedés. 14. Egypárevezős versenycsónak. 15. Mén. 16. Parasztlázadás vezetője volt (György). 19. Román Anna. 20. Kérdés kérdőíveken. 21. Megrázkódtatást okoz. 22. Orosz teherautómárka volt. 23. Máramarosi folyó. 24. Idegen férfinév. 26. Magyar énekes. 28. Tupoljev. 29. Műdal. 30. Sémi nép. 32. Elhajít. 33. A rock and roll királyának keresztneve. 37. Erőd régi része. 39. A világ legnépesebb állama. 41. Éjfélig, nyomatékosan, két szó. 42. Fehérjeféle. 44. Csomag.

Függőleges: 1. Tőszámnév. 2. Barnuló. 3. Erős szándék. 4. Magyar megye és folyó. 5. ... Ramazotti, olasz énekes. 6. Pincelejárat. 7. ... királya, Laloopera. 8. Tákoló. 9. Mindent helyettesítő kártyalap. 10. A dédszülők szülője. 11. Cseh teherautómárka. 12. Spanyol gyarmat volt Marokkó területén. **15. A poén befejező része.** 17. Régi török súlymérték. 18. Lenti helyen. 24. Az AEÁ tagállama. 25. Pára! 27. Mosdó része! 28. Élénkítő ital. 31. Tüzesen táncoló. 34. Lantán és nitrogén vegyjele. 35. Boldog, nevetős. 36. Uncle ..., amerikai jelkép. 38. Világtalan. 39. Mértani test. 40. Fohász. 43. Brassói Lapok, röviden.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Hírek, Ifjúsági Oldal)

Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail: unitariuskozlony@gmail.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.
15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Nyári gyermektáborok

Az Erdélyi Unitárius Egyház, jó másfél évtizedes gyakorlatát követve, az idén is gyermektáborokat szervez a következő helyszíneken és időpontokban:

Okländ, július 6–11., 60 gyermek
Várfalva, július 12–18., 50 gyermek *(szórványtábor)*
Várfalva, július 19–25., 50 gyermek

Központi téma: *Az emberiség fejlődése.* Minden nagy történelmi korszak legérdekesebb és legtanulságosabb elemei köré épülnek fel a napi foglalkozások. A szórakozás mellett tehát szellemi fejlődést, vallási élményt, fegyelmet, kreativitást, testi ügyességet és kommunikációs készséget fejlesztő tevékenységek alkotják a napi programokat. Mindezt sok éves tapasztalattal rendelkező, avatott, hangulatos táborvezetők irányítják.

Egyéni hozzájárulás gyerekenként: **100 lej**. A költség többi (nagyobb) részét az EUE viseli. A szállításról a szülők/egyházközségek gondoskodnak.

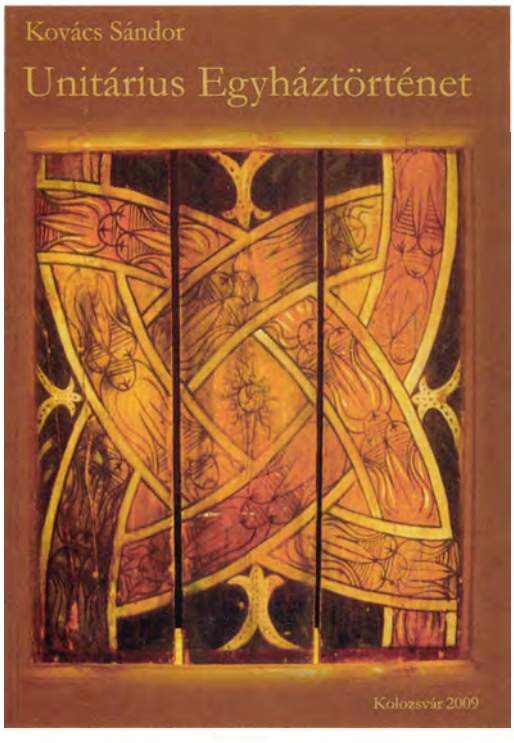
10–13 év közötti unitárius gyerekek jelentkezését várjuk.

A gyermekeket **jelentkezési sorrendben** veszszük fel a listára, az 50 lejes előleg befizetése pillanatától. A másik 50 lejt a táborba érkezéskor fizetik be.

Jelentkezni két módon lehet:

1) A helyi lelkész közvetítésével. A szülő a lelkésznek befizetni az előleget, és erről vagy közvetlenül a szülő értesít, vagy megkéri a lelkészt. Értesítési/információ cím: cziresza@yahoo.com, 0740-293942

2) Közvetlenül, banki átutalással.
Banki adatok:
Episcopia Unitariană
OTP BANK Romania. Suc. Cluj-Napoca,
P-ta Unirii nr. 23
Számlaszám: **RO19 OTPV 2000 0034 8014 RO01**;
SWIFT kód: **OTPV ROBU**
Kérjük a feladószelvényen feltüntetni:
„Tabără + *a gyermek neve*"

Kovács Sándor: Unitárius Egyháztörténet

A Protestáns Teológiai Intézet 2009-es kiadványa újabb egyháztörténeti összefoglalót kínál teológiai hallgatóknak és az unitárius vallás és egyház sorsa iránt érdeklődő olvasóknak egyaránt, oly módon, hogy szerzője az erdélyi antritrinitarizmus/unitarizmus jelenségét az európai szintű „radikális reformáció" keretében értelmezi. Elöljáró beszédében Kovács Sándor fontosnak tartja megjegyezni, hogy nem az Unitárius Egyház 450 éves történetének megírására vállalkozik, ehelyett viszont szeretné a „világi és lelkész(jelölt)" olvasóikat „e páratlanul gazdag és szövevényes útvesztőben eligazítani". Az ezredfordulós évek különben is a monumentális Kénosi–Uzoni–Kozma-féle egyháztörténeti munka kiadását hozzák/hozták magukkal. A Kovács-féle egyháztörténeti vázlathoz szöveggyűjtemény is kapcsolódik, amelynek haszna elsősorban az oktatás során mutatkozik meg.

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő, tiszteletes asszony (Sepsiszentkirály), **Andrási Erika** gyógypedagógus, a Gondviselés Segélyszervezet ügyvezetője (Székelykeresztúr), **Bartha Márta** tanítónő (Székelykeresztúr), **Bíró Botond** egyetemi hallgató (Szatmárnémeti – Kolozsvár), **Cserés Ferenc** tanár, újságíró (Kövend), **Ferenczi Enikő** kórházlelkész, mentálhigiénés szakember (Kolozsvár), **Gergely Noémi** egyetemi hallgató (Székelyudvarhely–Kolozsvár), **Gyerő Dávid** lelkész, EUE-előadótanácsos (Kolozs–Kolozsvár), **Mátéfi Tímea** teológiai hallgató (Kolozsvár), **Pálfi Ildikó** énekvezér, tiszteletes asszony (Sinfalva), **Székely Kinga-Réka** lelkész, ULOSZ-elnök (Homoródszentpéter), **Török István** lelkész (Olthévíz), **Vass Zsuzsánna** gyakorló segédlelkész (Székelyudvarhely)

EGY AZ ISTEN.

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 20. • (80.) ÉVF. • 6. SZÁM. • 2010. JÚNIUS • ÁRA: 2,00 LEJ

Fotó: Ruzsa István

Keserű, édes

Lopják egyházközségeink levéltári és könyvtári anyagát – állítja keserűen, de félreérthetetlenül az EUE központi levéltárosa, Molnár B. Lehel. Valóban nem hagyható szó nélkül! Az általa említett esetek rávilágítanak arra, „hogy ha nem gyűjtjük össze vagy nem tároljuk megfelelőképpen értékeinket, a nemtörődömség, a hanyagság miatt az a kevés is elvész, amink van...”

De e lapszámunkban ismét jóval több az „édes”. Új sorozattal állunk Olvasóink elé, az „Életsorsokkal”. Ebben egyes szám első személyben beszélők fognak élethosszig tartó unitárius önazonosságukról vallani – elsőként az uzoni Szabó Györgyné Veress Ilona. Bartha Márta székelykeresztúri tanítónővel Czire Szabolcs beszélget, az egyház nemrég elhunyt jótevőjéről, Gyarmathy Györgyről pedig Mikó Ferenc emlékezik meg egy kopjafa-avatás kapcsán. Ifjúsági rovatunkban székelykeresztúri sikerekről és a tízéves „Atlantisz harangoz” versmondó versenyről is beszámolunk hűséges és újabb Olvasóinknak. (UK)

A tartalomból:

1 *Az elégedettség kihívásai*

2 *Ne hagyjuk szó nélkül!*

9 *Követhető lábnyomok*

10 *Falugondnok-képzés*

12 *Az idő pora és a tovább élő dallam*

„Aki naggyá akar lenni közöttetek, az legyen szolgátok” (Mk 10,43)

Az egyház hírei

Május 7–9-én immár 19. alkalommal szervezték meg a Szabédi napokat **Kolozsvár**on és **Szabéd**on. A második napon az Egyház Dávid Ferenc Imatermében konferenciát szerveztek, ezen előadást tartott többek között dr. Rezi Elek *Észrevételek Szabédi László unitárius kötődéséhez* címmel és dr. Máthé Dénes *Nyelv és irodalom* címmel. Vasárnap az ünnepség a szabédi templomban folytatódott, ahol Kecskés Csaba, a marosi egyházkör esperese végezte a szolgálatot.

2010. május 9-én tartották a **szentábrahámi** unitárius templom orgonaavató ünnepségét, amelyen Bálint Benczédi Ferenc püspök végezte az istentiszteleti szolgálatot. A hangszer javítását Pap Zoltán orgonaépítő végezte, az orgona bemutatásában közreműködött Lászlóffy Árpád. A javítás költségeit a hívek önkéntes adománya, valamint a Hargita Megyei Tanács fedezte. Borboly Csaba, a Megyei Tanács elnöke részt vett az ünnepségen, és köszöntötte a gyülekezetet.

Május 14-én a **székelyudvarhely**i Kriza János Szeretetotthonban mutatták be Kedei Mózes *Kapcsolatok...* című, nemrégiben megjelent könyvét, amely a belvárosi unitárius egyházközség és a Litera-Veres Könyvkiadó gondozásában került ki a sajtó alól. A kötetet P. Buzogány Árpád ismertette.

A **Székelykeresztúr** Gyöngye Unitárius Színjátszó Társulat május 7-én és 8-án Ürmösre utazott vendégszereplésre (2007 óta a társulatnak ez a tizedik fellépése). Méhes György Széna vagy szalma című bohózatát és Sylveszter Lajos Nagymosás című darabját adták elő. Ezt másnap egésznapos kirándulás követte Brassóba. A színjátszók meglátogatták a Fekete templomot és libegővel madártávlatból is megnézték a várost.

A Székelykeresztúri Unitárius Vasárnapi Iskola (SZUVI) anyáknapi ünnepélyt tartott május 9-én. Ennek keretében a gyermekek anyáknapi bábjátékot mutattak be. (*Mikó Amália*)

A **csíkszeredai** gyülekezet május 9-én tartotta konfirmálási ünnepségét, amelynek keretében hat ifjú tett bizonyságot unitárius hitéről. Isten éltesse sokáig a megkonfirmált ifjakat családjaikkal együtt! (*Solymosi Alpár*)

Az utóbbi tíz esztendőben **Brassó**ban együtt konfirmálnak a két gyülekezet ifjai. Május 16-án tizennyolc (nyolc fiú és tíz lány) ifjú tett hitet vallásáról, s fogadott hűséget vallása és unitárius közössége iránt. Az idén a lelkészek közös megegyezése alapján Máthé Sándor óvárosi lelkész készítette fel őket a konfirmációra. Az egyházközségek gondnokai, Balázs András és Huszár Sándor az emléklap mellett az *Unitárius Ösvény* egy-egy példányát adták át a konfirmáltaknak a lelkész által mondott bibliai intelmek kíséretében. *(Máthé Sándor)*

Nyolc **magyarsáros**i növendék május 9-i konfirmációját rendkívüli ünnepély előzte meg: május 2-án Bandi József és neje, Zsuzsánna 50 éves házassági évfordulóját ünnepeltük. Bálint Imre lelkész a szószékről szólt hozzájuk, utána a nőszövetség és a dalárda verssel, énekkel és virággal köszöntötte a jubilánsokat, akik nemcsak a templomi istentiszteletek elmaradhatatlan résztvevői, hanem a nőszövetség és a dalárda több évtizede hűséges tagjai, és az egyházközség rendszeres adományozói is. *(Bálint Imre)*

Megjelentek az Egyház új szertartási emléklapjai: keresztelésre, konfirmációra és házasságmegáldásra használandók. Az emléklapokra év elején pályázatot hirdettünk, melyre 28 személytől több mint 80 pályamunka érkezett be. Az Egyház Média-, Kiadó- és Nyomdabizottsága március 16-án, majd április 20-án értékelte a beérkezett terveket, és kiválasztotta a nyertes munkákat. Az emléklapok szövegét szintén a bizottság tagjai véglegesítették. A nyertes pályázó Balázs-Hegedűs József csíkszeredai grafikus, akinek tervei elsősorban egyszerű, letisztult formájukkal tűntek ki. Az emléklapok kerete, valamint a hátterükben fellelhető virágmotívumok a magyar motívumkincshez tartoznak. A lelkészi értekezletekre ezúttal körönként eljuttatunk mindhárom típusból 50–50–50 példányt. Ezenkívül természetesen lehet rendelni a központi hivatalból, Szabó Zoltán iratterjesztőnél. Ára 1 lej példányonként. Felhívjuk azon lelkészek figyelmét, akik az eddigiekben a konfirmációs emléklapot bekeretezett formában adták át az ifjaknak, hogy az új emléklapok mérete A4-es, fehér keret nélkül, tehát ajánlatos nagyobb méretű képkeretet választani, hogy az érvényesülhessen, és paszpartuval (papír kerettel) ellátni.

Április-május folyamán Erdélyben tartózkodott az első Balázs Ferenc-ösztöndíjas amerikai cserediák, Cathy Rion, utolsó éves szeminarista személyében. Mindeddig csak erdélyi ösztöndíjasok használhatták e tanulási lehetőséget az Amerikai Egyesült Államokban. Idéntől egy amerikai unitárius-univerzalista hallgatónak is lehetősége van ellátogatni Erdélybe. Egyhónapos ittléte alatt Cathy falusi és városi gyülekezetek életét ismerte meg és előadásokat hallgatott a kolozsvári PTI Unitárius Karán. Vidéki tapasztalatszerzését a homoródszentpéteri unitárius egyházközségben kezdte, ahol a húsvéti ünnepkör teológiai és népi vallásos hagyományaival ismerkedett. A tapasztalatszerzést Oklándon folytatta, majd a sepsiszentgyörgyi kórházlelkész, Orbán Erika vendége volt. Gyergyószentmiklós után Kolozsvárra érkezett, s közben részt vett a kétnapos budapesti lelkészi munkaértekezleten is.

Halottunk

Benczédi Ilona az Erdélyi Unitárius Egyház központi tisztviselője (gépírónő volt 1944–1974 között) 95 éves korában elhunyt. Május 8-án temettük el a Házsongárdi temetőbe, a szertartást Rácz Norbert belvárosi lelkész végezte.

Az elégedettség kihívásai

Szőcs István bácsi konfirmációs emlék-könyvjelzőjén többek között ez áll: „A keresztény ember minden nap áhítatot tart, olvassa a Bibliát, saját szavaival imádkozik és legalább egyszer elmondja a Miatyánkot. Nem keresztény ember az, aki nem jár templomba, nem olvassa minden nap a Bibliát, nem imádkozik, és nem mondja el a Miatyánkot."

Csakugyan ennyi kellene csupán a *keresztény*-ség eléréséhez? Elegendő ez, hogy kereszténynek mondhassuk magunkat? Ugye, milyen könnyűnek tünik? – De még mielőtt nagyon beleélnénk magunkat az örömteli felismerésbe, tegyük fel őszintén a kérdést: hány ember akad, aki ennek a nagyon egyszerű feltételnek megfelel?

A megközelítés és ennek lecsapódásai világosan látszanak a történelmi egyházak templomlátogatási arányadataiban is. Azt hiszem, nem tévedünk, ha az átlagos templomlátogatást 10% körülinek mondhatjuk. Pedig fordítva volna jó: ha mondjuk mindössze 10% lenne a távolmaradók aránya betegség, munka vagy elfoglaltság miatt. Miért tartunk itt? Mi a magyarázata annak, hogy egyházi életünk ennyire a perifériára került? S íme a paradoxon: ez a kérdés éppen azoknak a fülébe jut el, akik éppen hogy a templomba járó 10 %-hoz tartoznak, hiszen ők azok, akik számára a hitélet nem közömbös kérdés. Sőt.

Ha végigolvassuk Pál apostolnak a thesszalonikaiakhoz írt első levelét, meggyőződhetünk róla, hogy egy reményteljes, dinamikusan fejlődő gyülekezethez szól. Bár a gyülekezet ellenséges pogány környezetben él, szilárdan kitart az Evangélium ügye mellett. Biztosan rámondhatjuk, amit az első keresztény gyülekezetekről feljegyez Lukács, az Apostolok Cselekedeteinek írója: „kitartóan részt vettek az apostoli tanításban, a közösségben, a kenyér megtörésében és az imádkozásban." Pál féltve inti őket, nehogy lankadjon a lendület, nehogy derékba törjön egy reményteljesen fejlődő gyülekezet a megpróbáltatások, a külső nyomások súlya alatt.

Pál intése persze a mai keresztény gyülekezetekhez is szól, a példa erejével. Ahogy a thesszalonikaiakat biztatja, úgy ösztökél bennünket is.

A templomlátogatási számarányt hoztuk fel figyelemre érdemes negatív példának, de emögött sokkal több gond van a mai gyülekezetekben.

Híveink nagy része a hitelvek ismeretében és a prédikációk hallgatásában határozza meg a hitélet lényegét. Ez a látásmód sok esetben a gyülekezeti tagok passzivításához vezet.

E téves látásmód maga után vonja a tévesen felfogott hitéletnek egy másik, talán még fájdalmasabb vonását: az egyházat sokan amolyan szolgáltató intézményként fogják fel és ekképp gondolkoznak: „ünnepen *kötelessége* az egyháznak kiosztani az úrvacsorát, ha épp akarom, meg *kell* hogy keresztelje a gyermekemet, ha úgy akarom, meg *kell* hogy eskessen, el *kell* temetnie a halottaimat, mert *fizettem* a fenntartói járulékot, tehát *jogom van* mindezekhez.

De hol marad a *keresztényi kötelesség*? Hol van a keresztényi *szolgálat*, az *aktív resztvétel* a gyülekezet életében?

Kulturális örökségünk rosszul értelmezett lelkipásztor-központúsága is az okok közé sorolható. Sokan így gondolkoznak: van lelkészünk, kántorunk, harangozónk – a „profik"; hát végezzék *ők* a munkájukat, legyenek szolgálatkészek, működtessék az egyházközséget, mint bármilyen más intézményt (ha a „piacgazdaság" kívánalmainak meg akarnak felelni).

Jó esetben a gondnokok, presbiterek, egyleti és bizottsági tagok részt vesznek a gyülekezeti életben. De mi lesz a többivel, és főleg mi lesz a 90%-nyi távolmaradóval?

Pál azonban egy másfajta gyülekezetről beszél! A gyülekezet, amely elénk tárul, a levél fényében igencsak eltér attól a eklézsia-képzettől, amelyet ma megélünk, tapasztalunk. Az összehasonlítás eredménye olyan értékekre hívja fel a figyelmünket, amelyek sajátjai kellene hogy legyenek a mai egyházközségeknek is.

A gyülekezet közösségmegtartó ereje abban az *örömben* él, hogy *együtt* tevékenykedhetünk! (Amerikai protestáns egyházközségekben tapasztaltam azt, hogy vasárnap délelőtt két istentiszteletet tartottak, mert a gyülekezet nem fért el a templomban.) A világi tagok valódi hitélete nem csupán a hittételek és írások tanulmányozásában áll, hanem azok *megélésében* is a mindennapi gyakorlatban. (Minden gyülekezeti tag egyben valamelyik egylet, bizottság vagy énekkar tagja volt.) *Senki nem vonta ki magát* a közösségért végzett munkából! A „hivatásosak" (lelkészek, segédlelkészek, gyakorló teológiai hallgatók, valláserkölcsi nevelők, énekvezérek) csupán a tevékenységi élet *szervezésével, irányításával* foglalkoznak. Az igény mindig a tagok részéről jön! Soha nem állhat fenn az, hogy érdektelenség miatt már csírájában kihal egy tevékenység.

> *„Kérünk titeket testvéreink, intsétek a tétlenkedőket, biztassátok a bátortalanokat, karoljátok fel az erőtleneket, legyetek türelmesek mindenki iránt."*
>
> (1Thessz 5,14)

folytatás a 2. oldalon

Mezei Csaba

Az elégedettség kihívásai

folytatás az 1. oldalról

Összetartó erő lehet a közmunka, az egymással való törődés.

Valahogy így kellene hogy kinézzen a gyülekezet. Nem utópia, amiről beszélek, nem régmúlt idők visszaidézése. A jelen egyházközségeinek többsége az Amerikai Egyesült Államokban így működik.

A felsoroltak nyilvánvalóan *többletmunkával* járnak. Társadalmunk nagyobb része sajnos nincs hozzászokva a többletmunkához. Ilyenkor ezekre a kérdésekre számíthatunk: Mikor? Nekem már a családomra sincs időm! Hogyan? Holtfáradtan érkezem haza minden este, semmihez sincs kedvem, csak pihennék! Mi hasznom belőle? Merő időpazarlás! – De vajon elgondolkoznak-e az ekképpen vélekedők a jézusi mondáson: „Ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is" (Mt 6,21)?

Bavallom, sokszor panaszkodtam hasonlóan magam is. Csakhogy azt a választ kaptam: ne a kifogásokat keressem, állítsak fel végre fontossági sorrendet az életemben. – Ami számunkra fontos, arra időt is tudunk szánni!

A kiindulópont egy individualista tásadalomban az, hogy kizárólag mi magunk vagyunk a fontosak. Akkor hát miért ne figyelnénk oda szükségleteink *minden* területére?

Idejében orvoshoz kell fordulni, ha betegek vagyunk. – Ha nem merünk, biztatásra, bátorításra van szükségünk. Munkába kell mennünk, hogy megéljünk. – A tétlenkedőket, habozókat inteni kell! Olvasni, színházba, templomba menni annyit jelent, mint a széppel, a jóval, a helyessel, a lélekemelő érzésekkel töltődni, erőt gyűjteni. Énekelni, felolvasó estékre, teadélutánokra eljárni, emberekkel találkozni, társalogni egyrészt saját lelki gazdagodásunkat, másrészt a gyülekezeti élet gazdagodását eredményezi.

Gyakran abba a tévedésbe esünk, hogy hirtelen lángolással túl sokat vállalunk, és csakhamar kudarcba fullad kezdeményezésünk. Ettől nagyon elmegy az ember kedve. Nem túl sok, nem „emberfeletti" és elérhető célokat kell magunk elé kitűzni!

A siker(élmény) elérésének titka: a cél legyen elérhető cél, legyen élvezetes a munka, lelkesedjünk tevékenységünkért. Ezen az „áron" nemcsak hasznos polgárok, de vidám hívő emberek lehetünk, akik hálát tudunk adni az Isten adta élet lehetőségeiért.

Nincs boldogabb ember, mint aki belátja feladatait és lehetőségeit. Az az elégedett ember, aki reggel felkel, este lefekszik – és közötte azt teszi, amit szeret.

Ne hagyjuk szó nélkül!

Lopják egyházközségeink levéltári és könyvtári anyagát

Közel 15 éves levéltárosi munkám során sokszor hangoztattam, hogy egyházközségeink nagyon sok olyan értékes dokumentumot, könyvet őriznek, amelyek megóvása nemzeti és egyházi szempontból egyaránt fontos. A nemzeti kulturális örökség részét képező régi iratok döntő többségét az erre a célra létrehozott levéltárak őrzik. Minden egyházközség rendelkezik kisebb-nagyobb levéltárral, helyenként könyvtárral, amelyekért elsősorban a lelkészek felelősek.

Révész Imre 1868-as szavait parafrazálva tudnunk kell – és nem szabad elfelednünk egy percre sem –, hogy amit a levéltárban őrzünk, nagy részben unikum, egyetlen darab, tehát pótolhatatlan a maga nemében. Ha egyik vagy másik templomunk, épületünk leég vagy elpusztul, a jószerencse, az áldozatkészség, a közlelkesedés és az erőfeszítés újakat és dicsőbbeket állíthat a romba dőltek helyett, de hogyha elpusztul, semmivé lesz egy levéltár, vagy elvész egy-egy értékes irat, akkor nincs többé az a szerencse vagy erő, amely azt valaha helyreállíthatná, pótolhatná.

Általában elmondhatjuk, hogy a levéltári dokumentumok fontos adatokat tartalmaznak a történeti kutatás számára, a művelődés- és társadalomtörténet, hely- és családtörténet, intézménytörténet, valamint az egyre fontosabbá váló úgynevezett mikrotörténet megismeréséhez, az iratok feldolgozása során rekonstruálni lehet a múltnak egy-egy szeletét.

Az egyházközségi levéltárak az egyetemes egyház számára is fontosak. Az itt őrzött dokumentumok az egyházközségek történetének elsődleges forrásai. Elpusztulásuk esetén az egyházközség történetének kutatása, megírása, felderítése leküzdhetetlen akadályokba ütközne, a történelmi gyökerek elvesztése pedig a jelenben folyó egyházi munkát is megnehezítheti. A múltját elfelejtő vagy csak hézagosan ismerő intézmény nehezen tudja a meghatározott társadalmi, kulturális és vallási közegben képviselni feladatát. Egyházunk, egyházközségeink történetének ismerete és az ehhez szükséges dokumentumok, iratok, források, könyvek megőrzése az Evangélium hirdetésének eszköze is, ezért az egyházközségi és lelkészi munka fontos része. Ez épp olyan odafigyelést követel, mint a hívek gondozása. Ennek ellenére sok gyülekezetben a lelkész – tisztelet a kivételnek! – azt sem tudja, milyen levéltári, könyvtári anyag van az egyházközségében, vagy milyen annak az állapota.

Így történhetett meg, hogy Budapesten április 17-én az egyik antikvárium aukcióján kalapács alá került egy rendkívül értékes és ritka dokumentum, *A Székelyszentmihályi Unitária Ecclesia Oskolája Vizsgáló Bizottsági Jegyzőkönyve 1834–1888*. Hasonló jellegű kézirattal még nem találkoztam. A kézirat unitárius pedagógiatörténeti kordokumentum és ugyanakkor gazdag személyi adattár is, amelyben a székelyszentmihályi Unitárius Elemi Iskola félszázados története elevenedik meg.

Szerencsére időben értesültem az aukcióról, és elmondtam Bálint B. Ferenc püspöknek, milyen unitárius érték kerül kalapács alá, illetve, hogy ezt nem szabad kiengednünk a kezünkből. Ő felhatalmazott, hogy vegyem fel a kapcsolatot az ottani antikváriussal, és bízzuk meg, hogy licitáljon az egyházunk nevében. A jegyzőkönyv

kikiáltási ára húszezer forint volt és a licitálással végül a leütési ár 42 000 forintra emelkedett. Erre az összegre rájön még 15 százalék (6300 forint), így összesen 48 300 forintot fizettünk a dokumentumért.

Nincs módunkban kideríteni, hogy Székelyszentmihályról mikor és hogyan kerülhetett ki a jegyzőkönyv Magyarországra, és hogy ki ezért a felelős, de magával a jelenséggel foglalkoznunk kell, hisz nem fordítunk elég figyelmet levéltári és könyvtári anyagaink megfelelő tárolására és biztonságos őrzésére.

A helyzet azonban drámai, mert az aukció után néhány nappal a Protestáns Teológiai Intézet könyvtárosa arról értesített, hogy valaki két, 18. századi könyvet vitt be hozzá restaurálásra, és a kötetekben a Járai Unitárius Egyházközség pecsétje látható. Az egyik kötet: Pápai Páriz Ferenc latin–magyar, magyar–latin szótárának 1708-as lőcsei első kiadása. A másik kötet az *Instructio pro tabula regia judiciaria* (Szeben–Kolozsvár, 1777), amelyet Mária Terézia adott ki a királyi tábla részére. (Magyarul: Az erdélyi törvényes királyi tábla számára 1777-ik esztendőben adott rendszabás. Kolozsvár, 1839.) Ez a kötet gyakorlatilag a Bod Péter 1757-ben az egyházi perrendtartásról írt munkájának kiegészítése. Ez a két kötet nem unikum ugyan, de értékes.

Egyházunk nincs arra berendezkedve, hogy a saját tulajdonát, értékeit *visszavásárolja*, csak azért, mert felelőtlenek és felületesek vagyunk.

Szerencsénk volt, hogy most erről a két esetről tudomást szereztünk – ahogy néhány éve a Székelykeresztúrról ellopott jegyzőkönyv is visszakerült az egyház tulajdonába –, de vajon hány meg hány esetről nem tudunk, és így milyen sok dokumentum, érték kallódott el az évtizedek során?!

Kelemen Lajos már 1917-ben megkongatta a vészharangot, és felhívta a figyelmet arra, hogy egyházközségi levéltáraink nincsenek sem tűz, sem lopás, sem elkallódás ellen biztosítva, és „az a tény, hogy székelyföldi anyakönyvet a Szilágyságban találtak meg, és szállítottak be iránt jó indulattal viseltető egyének, az a tény, hogy egyházközségeink pecsétjeivel ellátott graduálét antiquariusnál találtak meg, s több hasonló eset, mind amellett bizonyítanak, hogy Egyházunk közérdeke parancsolja ezeknek az értékeknek lehető biztonságba helyezését."

Levéltárosi működésem óta magam is többször felterjesztettem hasonló kérést az Egyházi Képviselő Tanácsnak, miszerint elsősorban a lelkészek nélküli gyülekezetekből össze kell gyűjtenünk a levéltári anyagot a jobb megőrzés és feldolgozás érdekében. 2003-ban meg is született az a képviselőtanácsi határozat, amely lehetővé tette ennek a munkának az elindítását. Voltak gyülekezetek, amelyek megértették az értékmentő feladat fontosságát és elhozhattuk a levéltári anyagot – azóta szakszerűen rendeztük, dobozoltuk, jegyzékeltük is őket, így megmentve a további rongálódástól, penészedéstől, pusztulástól, lopástól. Ellenben voltak olyan egyházközségek is, amelyek hevesen tiltakoztak, úgy értékelve a szándékunkat, mint a kommunista rendszerbeli államosítást, hogy tudniillik *el akarjuk venni* egyházközségi értékeiket. Voltak, akik csak akkor döbbentek rá, milyen értékes dokumentumokat őriznek, amikor kinyitottam az egyházközség levéltári szekrényét.

Zárógondolatként újból hangsúlyozni szeretném: a fenti két eset is rávilágított arra, hogyha nem cselekszünk, és nem gyűjtjük össze vagy nem tároljuk megfelelőképpen értékeinket, dokumentumainkat, akkor a nemtörődömség, a hanyagság miatt az a kevés is elvész, amink van – esetleg tolvajok kezére jut, vagy az iratok papíranyagából az egerek készítenek kényelmes vackot maguknak.

Molnár B. Lehel

Életsorsok

„Mert nem lehettem..."

Ne vegyék nagyképűségnek, hogy Wass Albert *Kard és kasza* című regényének előszavából idézek: „Hogy mi ennek az írásomnak a célja? Először is az, hogy valamiféle maradandó emlékoszlopot állítson a múltnak, mielőtt a bölények hátrahagyott csapásait a fölismerhetetlenségig szét nem tapossák a birkanyájak."

Nem akarok párhuzamot vonni egy ország történelmét jellemző korral, csupán szüleink és a mi korosztályunkra nehezedő évekről, igazságtalanságokról szeretnék megemlékezni az évtizedek jogán.

Fiatfalván születtem 1943. október 8-án. Itt kezdődött az első nagy igazságtalanság, minthogy Goga jegyző az én nevemet Rákhel Ilona helyett Rafira Ileanának írta be az anyakönyvbe. Ebben a formában én a nevemet nem használtam, mindig csak így: Veress Ilona. Így kaptam számos sporteredményemért oklevelet, csak az érettségi bizonyítványomban vagyok Veress Ileana és a személyazonosságimban – teljes román névvel.

Nagyapám iparos volt, kerekesmester, édesapám is ezt folytatta a földművelés mellett – aranykalászos gazdaként –, és ez ok volt arra, hogy kuláklistára kerüljenek, más 18 gazdával együtt. Elvették a jó földeket, hogy megalapíthassák a kollektív gazdaságot azoknak, akiknek nem volt földjük. A beszolgáltatást meghagyták, cséplésnél még a vetőmagbúzát is elvették, mindent be kellett szolgáltatni. Az adóról nem is jó beszélni, annyiszor „mazsoráltak", ahányszor csak akartak. Ha valamiből pénzt sikerült csinálni, már jöttek és vitték adóba. Sokszor foglaltak – amíg volt állat az istállóban azokat, amikor már az utolsó lovat is elvezették, akkor a házban. Így vitték el az ingaórát vagy édesapám csizmáját, s ha sikerült kiváltani, az csak rövid ideig tartott, a következő foglaláskor újra útnak indultak, mert ezekre fájt leginkább a foga a végrehajtónak.

folytatás a 4. oldalon

özv. Szabó Györgyné
Veress Ilona

„Mert nem lehettem…"

folytatás a 3. oldalról

Nagyapám mondta: „Ez most olyan, mint amikor megárad a folyó, jön a sáros víz szeméttel, mocsokkal a tetején, de egyszer majd a szemét ismét az aljára kerül." Hát arra bizony sokáig kellett várni, sajnos sokan estek akkor áldozatul azoknak a rettenetes éveknek, köztük az én drága, jó, dolgos nagyapám is.

Az I–IV. osztályt Fiatfalván végeztem, első gimnáziumba Székelykeresztúron a br. Orbán Balázs Unitárius Gimnáziumba írattak szüleim. Az államosításkor, 1948-ban, megváltoztatták a nevét, Liceul Maghiar Mixt lett. Itt érettségiztem 1952-ben, több osztálytársammal Marosvásárhelyre mentünk felvételizni az orvosi egyetemre. Sokan voltunk jelentkezők, több mint ötszázan, mert akkor az egyetem magyar nyelvű volt, így az egész országból voltak jelentkezők. Bejutó hely, úgy emlékszem, 120 volt. A dolgozat megírása után kitették az eredményt és én a 8. voltam, Veress Rafira Ileana néven. Sírni kezdtem, mert hiába erőszakolták a szüleimet, hogy álljanak be a kollektív gazdaságba, mert szükség van a kerekesre meg a gazdasági felszerelésre, amivel rendelkeztek – nem álltak kötélnek. Így a társadalmi osztályt igazoló okmányomon az állt, hogy édesapám Veress István – kulák. Szóbelizni csak azután engedtek, ha teljes volt az iratcsomód – nálam ez az igazolás nem volt benne. Sírtam, az osztálytársaim vígasztalni kezdtek: „ne sírj, Veress Ilus, amiért nem sikerült" – nem tudták, hogy az első tízben szereplő Veress Rafira Ileana én vagyok, hiszen engem mindenki Ilona néven ismert. Miután leadtam azt a hiányzó igazolást, rám támadtak, hogy osztályellenség vagyok, beférkőztem a szocialista ifjúság közé, hogy megfertőzzem stb. Pedig akkor még a 18. életévemet sem töltöttem be – ugye, milyen veszélyes ellenség lehettem?!

Nem akartam mást, csak tanulni, orvos szerettem volna lenni.

Aztán kérést adtam be a tanfelügyelőségre, mert voltak érettségizett diákok, akik tanítottak az V–VIII. osztályban. A kérésem bal felső sarkára ez volt írva: számtan, fizika. Gondolom, a rajoni tanfelügyelőségen az érettségi bizonyítványom alapján javasolták, hogy ezeket a tantárgyakat taníthatom. De a jobb felső sarkára piros ceruzával ez volt írva: KULÁK – és visszaküldték a kérésemet.

Semmilyen lehetőség nem maradt, hiszen nem vettek fel az állami intézményekhez, a kulákság miatt. Napszámra igen, az állami gazdaság kertészetében dolgoztunk a nővéremmel. Még az is megtörtént, hogy a kultúrházban egy lelkes aktivista leszólt a színpadról: „A kulákfiókák hagyják el a termet – kifelé innen!" Pedig mi is szerettünk volna táncolni, hiszen 16–18 éves fiatalok voltunk!

Miután felmentették szüleimet a kulákság alól, Székelyudvarhelyen jelentkeztem az állami gazdasághoz, de az igazgató azzal indokolta, hogy nem maradhatok a rajonközpontban, hogy én amolyan frissen felmentett kulákfióka vagyok. Menjek máshová – esetleg Vargyasra, az ottani részleghez. Elfogadtam a „normaszámláló" (munkaegység mérő) kinevezést, így kerültem az állami gazdasághoz, később több mint 30 éven át könyvelőként dolgoztam.

Vargyason a részleg főnöke Szabó György volt, Uzon szülöttje, ő lett a férjem. 1963-ban hazakerültünk az uzoni állami gazdaságba. Férjem az 1. sz. farm felelőse volt, széles körben

elismert burgonya- és búzatermesztő, több éven át országos első helyezéssel. Sajnos 1993 óta özvegy vagyok, három gyermeket neveltünk fel, szép és nagy családot indítottunk útnak.

Szülőfalum után most is honvágyam van, az egy templom faluja, ahol két felekezet imádkozhat a jó Istenhez. S most már a temető is hív haza, ahol az én drága jó szüleim pihennek.

Igen, későre lett igaza nagyapámnak: idő kellett, amíg a zavaros folyó megtisztult, s a szemét eltűnt a tetejéről.

"A humor Isten ajándéka"

(Báró József)

A kedvenc

Sok évvel ezelőtt történt, hogy az egyesült államokbeli Bedford testvérgyülekezetéből egyházi küldöttség érkezett Abásfalvára. A csoport tagja volt a bedfordi harangozó, bizonyos Riff is, aki vérző szívvel hagyta otthon, az Államokban „ölbeli ebét", amely egyébként hatalmas, vérfagyasztó vagyonvédelmi kutya volt. Riff lelkesen szívott magába minden újdonságot Abásfalván, arca olykor mégis elkomorult: ilyenkor a drága otthon maradott után epekedett.

Amikor a bedfordi küldöttségnek Udvarhelyt mutogatták, Riff vett egy képeslapot, amit aztán – mindenki értetlenségére – szorosan az alkarjára gumizva hurcolt vagy két napig. Később kiderült: a képes levelezőlapot elsősorban is a kutyájának küldte haza. S mivel a kutya megmagyarázhatatlan okból nem tudott olvasni, Riff legalább a maga testszagával kívánhatott neki minden szépet „a messzi távolból".

Történt viszont, hogy ismételt és kétségbeesett próbálkozások árán sikerült végre telefonkapcsolatot létesíteni Abásfalva és Riff bedfordi otthona között. Riff, amikor végre felvették a kagylót, átlelkesült arccal szólt bele a kagylóba:

– Hello, Marylin? Add a Kutyát!

Elmondta Bulbuka Csaba, Kolozsvár

Az első végzős osztály 50 év után

Bartha Márta tanítónővel Czire Szabolcs beszélget

Így az év vége felé mit érez az, aki 50 év után az elemi tagozat újraindításánál bábáskodott, és most az első végzős osztálytól készül búcsúzni?

„Keresem a szót, keresem a hangot…", mit mondhatnék még ennek a kis csapatnak, hiszen 20 nap és vége… Egy korszak újra lezárult: nekem egy újabb IV. osztály, nekik a kisiskolás évek.

Hogyan tekintesz vissza az indulásra?

Öröm és jóérzés tölt el, ha visszatekintek az elmúlt négy évre. Sok álom vált valóra, számos kemény munka hozta meg a gyümölcsét.

Hogyan is indultunk? Hónapokkal az indulás előtt olyan lázban égtem talán, mint amikor 18 éves koromban indultam első munkahelyemre a Homoród mentén. Válaszra és megoldásokra váró kérdéseket tettem fel magamban: Mit adhatunk ma mást itt, Székelykeresztúron a gyermekeknek? Hogyan tudnánk hatékonyabban kiegészíteni az otthoni nevelést? Mire van szüksége a mai gyermeknek?

Az elmúlt évek alatt több oktatási alternatívát kipróbáltam. Tanítottam összevont osztályban falun, városon, hagyományos osztályban és a step by step alternatív módszer szerint is. Mindezeket felhasználva kerestem az utat, a lehetőségeket, melyek segítik a keresztúri iskolai világba való bevonulásunkat, melyeket elfogadva a szülők is bizalmat szavaznak iskolánk iránt. Nagy volt a felelősség: 50 év után újra indul az elemi oktatás a Székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumban.

Egy mondatban: milyen alapelvet tudnál megfogalmazni?

Iskolánk a múlt szellemiségét kövesse, maias legyen és mindenekelőtt gyermekközpontú.

Mi az, amit tárgyi szinten ma egy szülő láthat ebben az iskolában, mi várja a gyerekét?

Otthoniasan, családiasan berendezett tantermek, célirányosan megtervezett bútorzat, melyben helye van a gyermekek saját kis szekrényének, táskának cipőknek, a tantárgyak sajátos kellékeinek, a CD-lejátszónak, a fénymásolónak és minden gyermeknek van saját könnyen mozgatható asztala, melyeket különböző alakzatba lehet rendezni.

És milyen tanítókra számíthat itt a szülő?

Fontosnak tartottam és tartom, hogy a szép és igen hasznos külső feltételeket megfelelő lelki és szellemi tartalommal kell feltölteni. Mi tanítók kell, hogy rendelkezzünk egy olyan lelkiséggel, amit átadni és érezni lehet, ami többletet és másságot ad munkánknak, melynek eredményei évek múlva látszanak igazán. Nem a pillanatnyi sikereknek és eredményeknek nevelünk, hanem az egyedi és nagybetűs Életnek.

A napi tevékenységek és rendezvények terén hogyan mutatkozik meg az iskola sajátossága?

Hagyományos iskola vagyunk, egyedi lehetőségekkel: akár a napi tevékenységet, akár a programot, akár a rendezvényeinket tekintjük. A napi tevékenységünk magába foglalja a közös tízóraizást és ebédelést a konviktusban, a tanórákat, a délutáni tanulást, valamint, a speciális tevékenységeket.

Heti programunkban szerepel a hétfő reggeli beszélgetés, a népi gyermekjátékok és néptánc oktatása szakemberek által, tehetségfejlesztő tevékenységek (rajz, ének, kézművesség, anyanyelv és matematika), élő zeneóraként ismert, gitárkísérettel működő speciális zeneóra. Négy év után úgy értékeljük, hogy ezen kiegészítő tevékenységek igen jó hatással voltak a gyermekek gondolkodására, közösségi életükre, magatartásukra, mozgásuk alakulására és általában a szellemi, fizikai fejlődésükre.

Az iskolai nevelés fontos kiegészítője a szülőkkel való rendszeres és változatos kapcsolattartás.

Rendezvényeink követik azt a szellemiséget, amit próbálunk egyedivé tenni iskolánkban, és amelyet a mindenkori gyermek, a hagyományok tisztelete és szeretete alakít. Kiemelkedő rendezvényünk az Adventi vásár, mely családias hangulatban, több mint kétszáz résztvevővel zajlik, valamint a május második hetében történő kétnapos Vadrózsák Hagyományőrző Tevékenység.

Szeretném, ha mesélnél erről a Kriza János püspök Vadrózsák könyvéről elnevezett hagyományőrző rendezvényről.

Személyesen is közel állok a néphagyományokhoz, azok népszerűsítéséhez, így hát iskolánk szellemiségéhez igazodva szinte magát kínálta ez a rendezvény.

Ugyanakkor körültekintően vigyáztam arra, hogy olyan rendezvényt honosítsunk meg az iskolában, ami még nincs a városban és a kistérségben. Vallom, hogy minden nép, minden nemzet a hagyományaiban él, a hagyományai által válik mássá, különlegessé és értékessé.

folytatás a 6. oldalon

Az első végzős osztály...

folytatás a 5. oldalról

Nekünk tanítóknak, a hagyományőrzés szempontjából, nagy hatalom van a kezünkben. Fontos, hogy megismertessük, megéreztessük gyermekeinkkel a népmeséink derűjét, népmondáink történelmi igazságait, népdalaink, népballadáink érzésvilágát, néptáncunk ritmusát, népviseleteink színeit, büszkeségeinket, értékeinket.

Ez a rendezvény minden évben egy-egy olyan személy nevéhez is kötődik, aki életével, munkájával példát állít elénk a hagyományőrzés, anyanyelvápolás kimeríthetetlen lehetőségeiből. Így az elmúlt években dr. Molnos Angéla lélektanász, nyelvápoló emlékének adóztunk tisztelettel, valamint dr. Molnár Istvánra emlékeztünk, a tanárra, a múzeumalapítóra. Az idén Kriza János néprajzkutató, költő, műfordító, püspök személyét és munkásságát ismertettük a résztvevőkkel, aki iskolánkban végezte tanulmányait és a Vadrózsák című népköltési gyűjteményével beírta nevét a hagyományápolás kimeríthetetlen világába. Az idei alkalom a torockói népviselet és kultúra világába is elvezette a résztvevőket.

2010-ben harmadszor került megrendezésre a Vadrózsák Hagyományőrző Tevékenység, mely egy kis részt szeretne felvállalni a hagyományőrzés kötelezettségéből és az anyanyelv ápolásából.

Az idei kiíráson a kolozsvári testvériskola két osztálya is részt vett. Milyen volt az idei „kínálat"?

A rendezvényen az idén közel 400 kisiskolás vett részt népviseletben és mutatta be a különböző népi műfajban az előadását. Élmény volt számukra a közös népi játék tanulás, a közös hagyományos ebéd és kürtöskalács elfogyasztása, a népi mesterségek tanulása szakemberek irányításával (fafaragás, varrás, szalmafonás, bútorfestés, mézeskalácsírás), az élménybeszámoló, a táncház és a meglepetéseket tartogató díjkiosztás.

Ezek a rendezvények mindenképpen az iskola többletéhez tartoznak. E többletet még milyen példákkal tudnád bemutatni?

A már megfogalmazott lelkiség és annak a megélése, hogy az egész iskola elsőtől tizenkettedikig egy csapat, egy közösség kiemelten többletet jelent. Részt veszünk minden osztály és tagozat eseményén, számon tartjuk eredményeiket, megosztjuk a nehézségeket. Ezt a gyermekek is érzik és tapasztalják. Igen fontos része ennek a csapatmunkának az is, hogy az elemisek rendezvényein segítő szervezők a IX., X., XI. osztályosok. Egyedi élmény az első és XII. osztályok közti kapcsolat, ami szeptembertől júniusig, a búcsúzásig tart.

Ugyanakkor a napi rendszerességgel történő reggeli és délutáni ima, amivel kezdjük és végezzük a napot, vagy az evések előtti és utáni hálaadás, mind a többletet gazdagítják.

Hiszem, hogy ezek következetes megléte a gyermekek életében egy rendszerbe foglalja a napot, az eseményeket, az életüket, és nevelő hatása sem elhanyagolható.

Végül, térjünk vissza a búcsú hangulatához. Milyen érzésekkel válsz meg e kedves osztályodtól?

Hálás vagyok a jó Istennek ezért az osztályomért is, az eltelt négy esztendőért, a munkáért, amit lehetőségem volt megtenni. Így négy évente, amikor már az utolsó napokat számoljuk a IV. osztályból, a sok jó érzés mellett elfog egyfajta szomorúság is, mely érezteti akarva-akaratlanul az összetartozást és az elválást. Az összetartozást azzal a 23 gyermekkel, akikkel napjainkat, ételünket, örömeinket, bánatainkat osztottuk meg a tanulás, a játszás, a kirándulások, a rendezvények közössége mellett.

Így marad és maradunk mindannyiunk életében egy jel, mely meg-megjelenik és játékos komolysággal biztat. Jel marad ez a csapat az iskola történelmében is, hiszen ők voltak 50 év után az első kisiskolások.

Fiaim, csak énekeljetek!...

Április 25-én a Kisgyörgy József Unitárius Dalkör napja – most már tizedik éve egyházközségünk ünnepe.

1850 és 2010 jeles évszámok a küküllődombói egyházközség életében. 160 évvel ezelőtt egy fiatal lelkes tanító érkezett a faluba, Kisgyörgy József, aki beköszöntő beszédében ekképp vallott: „Én egy fiatal, szeretettel telve lévő szívet hoztam nektek, kérlek, fogadjátok olyan szeretettel, mint amilyen szeretettel jöttem én ide, hogy titeket a szépre, a jóra tanítsalak."

Kibontott zászlajára csak egy mondatot írt „Fiaim, csak énekeljetek". Tanítóskodása alatt elérte, hogy Dombón egyetlen ember sem maradt, aki írni-olvasni ne tanult volna meg.

Hogy ma ilyen szép múltra tekinthetünk vissza, nagymértékben a mai dalköri tagoknak is köszönhető. Név szerint: Vargancsik Sz. W. Katalin karnagy, Péterfi Sándor lelkész/elnök, Szabó Sándor S., Hunyadi János, Mátyás Sándor I., Szabó Sándor r., Székely András, Székely József, Miklós Sándor S., Miklós János J., Boaru Elek, Szabó Sándor A., Loghin Sándor, Ozsváth János, Ozsváth Márton, Miklós György GyD., Székely Sándor f., Ozsváth András dalköri tagoknak, akik elhoztátok a múlt örökségét a jelennek.

Szeressétek a dalkört! Ápoljátok, védjétek! Szép a cél, amit meg kell őriznetek, de nehéz az igája! Viseljétek el úgy, mint apáitok a sors nehéz keresztjét, s úgy adjátok át a jövendőnek, hogy elmondhassátok: „Mi reá vigyáztunk, vigyázzatok ti is rája." Ha ezt megtartjátok, hiszem, hogy nem hiába van felírva díszlobogónkra a jelmondat: „Fiaim, csak énekeljetek!" – mert itt, a bércekkel koszorúzott Erdély-országban nem hal el a dal a magyar ajkakon!

Péterfi Sándorné

Hagyományteremtés

Vargyasról elszármazottak találkozója a sepsiszentgyörgyi unitárius nőszövetség szervezésében

A sepsiszentgyörgyi unitárius egyháztagok származási/születési hely szerinti összetételét vizsgálva aligha lepődhetünk meg azon, hogy igen sokan nem a városban, hanem Háromszék valamelyik kisebb településén születtünk. A városban keresett és megtalált munkalehetőségek számos család életét alakították át. Nőszövetségünk „leleményes hagyományt" teremtett azáltal, hogy szeretetvendégségeink egy részét a Vargyasról, Homoródalmásról, Felsőrákosról, Bölönből, Ürmösről, Árkosról avagy épp Szentiványlaborfalváról és környékéről elszármazottak szervezik meg.

Így került sor a Vargyasról Sepsiszentgyörgyre költözött unitárius egyháztagok második, bensőséges találkozójára.

Dimény András nyugalmazott tiszteletest, Andorkó Ferenc vargyasi lelkészt és a szeretetvendégség többi résztvevőjét Kovács István, a szentgyörgyi egyházközségünk lelkésze köszöntötte, majd lélekérintő imája után zsoltárt énekeltünk.

„A szülőföld vonzását, a batyuba csomagolt útravalót időnként elővesszük" – kezdte előadását Andorkó Ferenc. Meleg hangon köszöntötte a sok-sok ismerőst, kollégáit, majd bemutatta szülőfaluját, alapul véve a falufüzetek sorozatban megjelent „Vargyas-monográfiát".

Vargyas a Dél-Hargita hegységhez tartozó 717 m magas Látó-hegy alatt, a Vargyas és Kormos vizének völgyében fekszik. A honfoglalás éveitől magyarok által lakott terület, Erdővidék egyik legrégibb és legnagyobb települése. Farkas Ferenc *Vargyas múltjából* című írásában ezt találhatjuk: „Vargyas mint nagyfalu, már az 1334-es pápai jegyzékében szerepel, Vaygias néven, mint önálló egyházmegye." A falu patrónusa, a Dániel család legelső ismert tagja, Dániel Balázs 1393-ban Luxemburgi Zsigmond hadseregében harcolt Nikápolynál, majd minden nemzedéke kitűnt szabadságszeretetével és áldozataival, hozzájárulva e vidék fejlődéséhez, gazdagodásához. A Dániel-kastély első írásos említése 1580-ból való, reneszánsz, majd barokk és klasszicizmus elemeit őrző épületegyüttes, ma turisztikai objektum.

A reformáció radikális irányzata, az unitarizmus csakhamar teret hódított. E vallás „Vargyas bástyájává" vált; 1567-től számítjuk az egyházközségünk történetét – szólt a lelkész –, amikor az alszegi templom, paplak és iskola az unitáriusok tulajdona lett, 1813-ig, amikor lebontották és új, szép templomot, paplakot, „felekezeti iskolát" és kántori lakot építettek. Dr. Borbáth Károly jegyzetei szerint a falu első unitárius lelkésze 1585-ben Balogh Péter volt, a tanító pedig Károli Gergely. A 11. lelkésze a templomépítő Kiss Mihály (1813–1826), a 15. pedig Dobai István (1930–1938), az erdélyi Tizenegyek Társaságának tagja. Ennek az időszaknak a segédlelkésze Nemes Dénes volt, aki ma Bodokon él. A „magyar világ" lelkészeként Kádár Lajos vigyázta az unitárius lelkeket. A 17. tiszteletes a meghívott Dimény András (lelkészségének tartama: 1944–1990), és 1990 óta Andorkó Ferenc.

Andorkó tiszteletes adatokkal mutatta be a gyülekezet lélekszámának alakulását. Nézzünk mi is körül a számsorokban: 1534–37 között Vargyas 80 kapuval adózó település, 1747-ben 679, 1815-ben 1019, 1905-ben 1847, 1966-ban 2218, 1976-ban 2395 – majd sajnos csökkenőben a lélekszám, így 1992-ben 1670, 2000-ben 1577 az unitárius hívek száma.

1868-ban már Ifjúsági Egyesület működött a faluban, 1910-től a nemrég centenáriumát ünneplő Dávid Ferenc Dalárda, 1913-tól Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet, 1920-tól Nőszövetség. Dobai tiszteletes asszony vezetésével 1936 körül kézimunka-kört szerveztek, a varró- és

szabótanfolyamon több mint 100 a résztvevők száma, de a színdarabok, előadások kimagasló eredményei, sikerei is említésre méltók. Mindezeket a tevékenységeket elsorvasztotta, megrekesztette a háború, majd a kommunista diktatúra, de a rendszerváltás óta ismét nagy lendülettel dolgozunk – mondta lelkesen Andorkó Ferenc.

A település unitárius egyházi jelentőségét tekintve nem hagyható figyelmen kívül, hogy e mai napig Vargyason hat ízben tartotta zsinati ülését az egyház.

A 93. életévében járó Dimény András nyugalmazott lelkész csodálatra méltó, vidám hangon köszöntötte a jelenlevőket: „Kedveseim! Nyilvántartunk titeket! Vigyázzatok egymásra! A család a boldog társadalom központja. Nagy a veszély, kikezdődött a családi élet, könnyen felbomlanak. Imádkozzatok, ahogyan édesanyátok tanított rá: „Jöjj el Jézus, légy vendégünk, / amit adtál, add meg nékünk. / Édesanyám tanít rája, / Áldott érte szíve, szája." Megható beszédét így summázta: „A sors keze elsodorhat messze-messze, Édesanyám imádsága elér hozzám minden este." Majd – mintegy záróakkordként – a példamutató életű lelkész megadta a hangot Kodály Zoltán *Esti dalá*hoz.

A jelenlevők nagy száma a bizonyíték arra, hogy a vargyasiak aktív atyafiként hitüket, vallásukat, egyéniségüket hozták magukkal Sepsiszentgyörgyre költözve, nem feledve édes szülőföldjüket, bölcsőjüket, papjukat, tanítójukat, családtagjaikat, rokonaikat.

Ferenczi Mária-Magdolna

Vesztes vagy győztes?

Az emberek szeretik vagy éppen irigylik azokat, akik bölcsen, magabiztosan irányítják életüket. És azt mondják: *könnyű nekik*. Az ilyenekről szinte senki nem feltételezi, hogy néha ők is elgyengülnek. Környezetük annyira megszokta kiegyensúlyozottságukat és vidámságukat, hogy ha fel is tűnik néha egy árny az arcukon, könnyedén mondják: „Te úgyis megoldod! Bölcs vagy!" Mintha az előbbi erőfeszítés nélkül történhetne, az utóbbi pedig magától ragadna az emberre.

Ezzel szemben vannak, akik folyamatosan magukra irányítják a figyelmet. Ők a gyengék, a törékenyek, a segítségre szorultak. Róluk mondjuk: „Jaj, szegények!" Pedig sokszor az történik, hogy egyszerűen beleszorultak ebbe a szerepbe, és megszokták, hogy ők az „áldozatok".

Mindannyian lehetünk áldozatok. Mert mindenki életében vannak történések és törések, amik kiválthatnák az áldozat-szindrómát.

De mit is jelent ez a szerep? És tényleg kényelmesebb ezt vállalni? Mert igaz, hogy több figyelmet és törődést kapnak az ilyenek. De mit jelenthet ilyen állapotban lenni folyamatosan? Milyen az ember önértékelése? És mit kezd magával, amikor egyedül ül a szobában, vagy mikor a tükörbe néz? Amikor senki nem figyel rá, és nincs akitől kicsikarni a szeretetet.

Gyakran önmagunkat tesszük áldozattá:

1. Alávetjük magunkat mások akaratának. Azt mondják: ez a jó szakma, ezt válaszd, mert ez a menő. Aztán évek elteltével rádöbbenünk, hogy nem ez az, amit szerettünk volna magunknak. Mert nem nyújt örömöt, nem a kiteljesedésről szól, s robotként végezzük, mert valamiből meg kell élni.

2. Belekapaszkodunk életünknek egy olyan történésébe, amiről nem értjük, hogy miért éppen velünk történt, és nem tudjuk feldolgozni. A legegyszerűbb és talán a legkényelmesebb formát választjuk: áldozatai leszünk a helyzetnek.

3. Betegségeink áldozatává válunk, mert ilyenkor ránk figyelnek, sajnálnak és törődnek velünk, előtte pedig nem tették. Gyerekeknél tapasztalható, hogy amikor egy komolyabb betegséget kell elszenvedniük (ugyan, ki akar beteg lenni?), azt élik át, hogy emiatt sokkal elnézőbbek lesznek irányukban a felnőttek. Aztán annyira megszokják ezt a helyzetet, hogy amikor már felgyógyulnak betegségükből, nem tudják elfogadni, hogy most már őket is normális gyerekként kezelik. És az elvárásokat is ehhez igazítják.

4. Ha tudatosul bennünk, hogy egy nem működő kapcsolatban élünk, és szenvedünk is ettől, de inkább választjuk a beletörődést, a panaszos elszenvedést, a gyötrődve élést, mintsem a kiszállást. Mert ugye: ki tudja, mit hoz az egyedüllét, vagy egy új kapcsolat?

5. Ha önpusztító életet élünk, és engedjük, hogy nyugtatóktól, élénkítőktől, alkoholtól vagy nikotintól függővé váljunk, akkor is áldozattá válunk. De ha testünknek nem nyújtunk pihenést, ha engedjük, hogy a feszültség eltöltsön, vagy az érzelmeinkkel való szembenézés helyett a munkába menekülünk, hasonlóan áldozatokká válhatunk.

Önmagunkat különbözőképpen tehetjük tönkre. Leginkább önbizalomhiányos, gyáva énképünkkel. Ha önképünk romboló, ha sikerül elhitetnünk magunkkal, mennyi mindenre nem vagyunk képesek, ha nincs önbizalmunk, nem tudunk felemelkedni, akkor könnyen valóban ilyenekké válunk, és nem csoda, ha az áldozat-szindrómába ragadunk bele.

Ha az ember nem tud kilépni az áldozat szerepéből, akkor nem tapasztalja meg a fejlődést, a felszabadulást, a többé levést, és ott marad azon a szinten, ahol csak az emberek szánalmára számíthat. És ez kinek elég?

Életünk akkor kezd működni, amikor képesek vagyunk az önbecsülésre és a hatékonyságra. Hogy ehhez be kell vállalni a befele fordulást, a valósággal való szembenézést, az idegtépő önelemzést, ez tény. És soha senki nem mondta, hogy ez könnyű. Sőt, időnként be kell vállalni a magányt, amiből kizárjuk a mások sajnálatát és segítségét. De célunk mi? Vesztesek vagy győztesek akarunk lenni?

Minden helyzetben. Igen, *minden helyzetben* lehetőségünk van választani, hogy a hatékonyságot és az őszinteséget választjuk vagy ezek ellentétét. Az áldozat bennünk akkor alakul át nem áldozattá, amikor teljesen hisszük, hogy értékesek vagyunk, és ennek megfelelően viselkedünk. Amikor megérezzük a belső erőnket, és engedjük, hogy eltöltsön, hogy feloldja görcseinket, félelmeinket. Hamarosan mindenki ezt fogja érezni rajtunk és úgy viszonyul majd, mint, akik nagy értékkel, belső tudással és nagy képességgel bírnak. És talán hamarosan előkerülnek azok is, akik segítségért fordulnak hozzánk…

Ferenczi Enikő

Kórházlelkészi szolgálat

Hogy beteg hozzátartozóját idejében elérjük, kérjük tartózkodási helyét (nevét, a kórházat és a kórterem számát) a következő telefonszámokon bejelenteni:

Orbán Erika, Sepsiszentgyörgy, **0740-502563**;

Katona Dénes, Székelyudvarhely, **0266-213100**;

Ferenczi Enikő, Kolozsvár, **0740-063767**;

Pavelka Attila, Marosvásárhely, **0746-234917**.

Május 9-én a kolozsvári unitárius templomban megemlékeztek a tavaly októberben elhunyt dr. Gyarmathy György professzorról, egyházunk jótevőjéről. Az ünnepi műsorban közreműködött Molnár Tünde orgonaművész, Pataki Enikő énekművész és Márkos Albert hegedűművész. A megemlékezés május 15-én Lókodban folytatódott.

Követhető lábnyomok

Kopjafaavatás Gyarmathy György emlékére

A világtól elzártan, a dombok lankás oldalai közt húzódik meg Lókod. Az üres házak között dolgozó fiatal kezet alig látni, az emberek behúzódnak hajlékaikba, belenyugszanak magányos sorsukba. Természetes lesz az elöregedés, a reménytelenség, az elnéptelenedés és kiábrándultság. Addig, amíg valaki fel nem fedezi őket, amíg fel nem karolja a sorsának kiszolgáltatottat. Mert akkor felcsillan a szemük, és ismét hinni kezdenek. Mi is egy ilyen önzetlen támogatóra emlékeztünk, akinek cselekedetei példamutató értéket képviselnek számunkra.

Gyarmathy Györgynek állítottak ünnepélyes keretek között kopjafát május 15-én a lókodi Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthon udvarán. Gyarmathy álomból valóságot teremtett ezen a helyen. Ismerősök, barátok, öregotthoni bentlakók és dolgozók gyűltek össze az ünnepi istentiszteletre, amelyet Tódor Csaba homoródszentpáli lelkész tartott. A Mt 5,8-at választva bibliai alapgondolatul elmondta, hogy az igazán nagy emberek észreveszik a kis, eldugott helyeket, amelyek segítségre szorulnak; átlátnak az élethelyzeteken, belátnak a völgyek mélyébe, és maradandó nyomokat hagynak számunkra, amelyeket követhetünk. A lelkész elmesélte megismerkedésüket, ahogyan többnyire mindnyájan emlékezünk Gyarmathy Györgyre: szelíd, kék szem, derűs mosoly. Jól kérdezett, érdeklődött, és belátott mindennek a mélyébe, ahogyan a napsugár behatol a patak kövei közé. Már a 80-as, 90-es években olyan dolgokat tett, amelyekre alig mutatkozott lehetőség – az akkori körülmények között.

A prédikációban Tódor kitért arra, hogy százhetven éve temették Augusztinovich Pált, egyházunk jótevőjét. Az ő nagyságához hasonlíthatjuk Gyarmathy Györgyöt. Szerették egyházukat, mert érezték, hogy magukban rejtik a jövő kikeletét. Távolról tudtak rálátni a jelenségekre és a mélyükbe tekintettek. Amikor senki sem hitte, hogy lehet valamit is tenni, ők léptek. Az elmúlt húsz évben, a nehéz idők után a nagy emberek java ment el. És aki marad, azt is megöli a „tisztviselés". Gyarmathy György látta, hogy segíteni kell – és segített.

Olyan időket élünk, hogy szükségünk van ilyen jellemekre. Olyanra, aki nagyvilági emberként sem feledkezik meg származási helyéről, nemzetéről. Fejet hajtunk és megköszönjük nemes cselekedeteit – fejezte be ünnepi gondolatmenetét a lelkész.

Az istentisztelet keretében a kolozsvári Concordia vonósnégyes előadásában meghallgattuk J. Haydn *A Megváltó hét szava a kereszten* című művének két tételét. Az udvaron Bálint Benczédi Ferenc püspök a Jel 3,11–12 alapján elmondta: azzal a reménnyel állunk meg a kopjafa mellett, hogy ez erőt ad a további feladatokra. Kopjafát állítunk, amely jelképünk, szimbólumunk, és segít eligazodni a valóságban azáltal, hogy egy más valóra figyelmeztet. A kopjafa Gyarmathy György életét jelképezi: élete beágyazódott Erdélybe, és Svájcban akkor sem felejtett el minket, mikor már úgy tűnt, feledésbe merülünk. A feladatokon és a megoldásokon dolgozott mindig, még utolsó találkozójuk alkalmával is az öregotthon fenntarthatóságáról beszéltek... A kopjafa jelképezi az erős oszlopot, amelyet a család és a nemzet jelentett számára, és általa példát mutat számunkra. Ennek a kopjafának hirdetnie kell Isten dicsőségét, és jelképeznie kell a hálát, amiért Gyarmathy György itt élt és dolgozott érettünk.

Ifjabb Bencze Gábor, az öregotthont működtető Jakab Lajos alapítvány képviseletében emlékezett meg Gyarmathy Györgyről, akit rokonként fiatalon megismert, és örömmel töltötte el, hogy mellette tanulhatott. Mindig szívesen dolgozta fel az öregotthon éves jelentéseit,

és lelkesen hallgatta a régmúlt korok történeteit '56-ról, politikáról, szakmáról. Elmondta: kezdetben nem hitték, hogy az öregotthon így fejlődik majd, de most már nagy megtiszteltetésnek érzi, hogy az alapítvány kuratóriumi elnökeként segítheti a munkát.

Az öregotthon egyik legrégebbi lakója, Kovács Sándor emlékezett meg szeretettel támogatójukról, akit most elveszítettek. Hiányozni fog az útmutató, irányadó, a vidám arcú lény, aki a csüggedteket buzdítja, és életre sarkall. Emléke mindaddig él, míg a kopjafa áll – fejezte be gondolatait.

A beszédek elhangzása után a kopjafát megkoszorúzta az Egyház nevében Gyerő Dávid és Simó Sándor, a Kiss Rozália Öregotthon nevében Bence Márton, a Johannita segélyszervezet és Smaranda Enache. Az ünnepség kötött része a püspök áldásával végződött.

Az igazán nagy emberek kis helyen is mély lábnyomokat hagynak, hogy emléküket megőrizve követhessük példájukat.

Mikó Ferenc

Falugondnok-képzés

„Belekaroltam a szélbe, / és futottam vele. / Hanyatt feküdtem a földre, / és magamra húztam az eget. / Megfogtam a katicabogarat, / és szerelmet vallottam neki. / Vállamra vettem az erdőt, / és feldobtam a levegőbe. / Felkúsztam a nap sugarára, / és rásütöttem a világra." (Ágai Ágnes)

Ezek a sorok egy emléklap mottójaként olvashatók. Az emléklapot a falugondnoki képzés résztvevői és segítői kaptak.

A képzést a Magyar Tanya- és Falugondnoki Szövetség és a Romániai Falugondnokok Szövetsége szervezte Homoródkarácsonyfalván két részben ez év tavaszán. A képzésen hazai falugondnokok, jelöltek és érdeklődők vettek részt.

Az előadók Magyarországról és itthonról jöttek. Oktatókból és hallgatóikból, huszonévesekből és „volt huszonévesekből" pár óra múlva már szerves *csoport* alakult ki: együtt dolgozó, gondolkodó, együtt töprengő és nevető emberekből, akiket összeköt a hasonló lelkület és értékrend.

Reggelente áhítattal kezdődött a nap. Ahogy a képzésben előre haladtunk, fokról fokra megismerhettük a magyarországi falugondnokság múltját és jelenét, a falugondnokság mint tevékenység alapismereteit, jogi kereteit. Hallhattunk a gépjármű-üzemeltetési szabályzatról, az elsősegélyről, a szolgálat etikájáról; és részt vettünk kommunikációs tréningen, szembenéztünk önmagunkkal az önismereti foglalkozáson, a drámajátékok alkalmával. Kicsit másképpen tanultuk az evangéliumot a biblodrámán, mint ahogy a teológia padjaiban.

Mindenki számára sokat tudott nyújtani a képzés: sok és fontos információt, tapasztalatok megosztását, lelki feltöltődést, nyitottságot, melegséget, barátságot és szeretetet.

A helyiek szeretettel és odaadással készítették az étkeket, és kínálgattak minket. Esténként került innivaló is, és az is kiderült, milyen csodálatos közösségteremtő ereje van az együtténeklésnek. Kényelmes és modern szálláshelyeken pihenhettük ki a fáradalmakat, és természetesen végig magunkba szívhattuk a homoródkarácsonyfalvi friss levegőt s a falu csodálatos hangulatát.

A képzésen résztvevők dolgozatot írtak, és egy záró beszélgetés után oklevelet kaptak. Az előadások alatt, a szünetekben és az esti beszélgetésekben egyaránt a falugondnoki munka sokszínűségébe tekinthettünk be, illetve azok, akik nincsenek benne, csak „bekukucshálhattunk" egy kicsit.

Ki is a falugondnok? „A falut valakinek fel kell vállalnia." (Kemény Bertalan) Ez a „valaki" a falugondnok, akinek segítsége sokszor életbe vágó fontosságú. Az öregeket orvoshoz szállítja, receptet írat, bevásárol, ügyet intéz, vérnyomást mér... A gyerekeket iskolába, különböző tevékenységekre viszi. Beszélget, hallgat és meghallgat. Színdarabot tanít, földtámogatást intéz, falunapot, kulturális programokat szervez. Ezenkívül mindent próbál megoldani, ami éppen adódik, és természetesen mindezt szívvel, Istenben bízó lélekkel, türelemmel és szeretettel.

Aki megismeri a falugondnokokat és azokat, akik ezt a munkát vállalni szeretnék, meg azokat is, akik a szolgálatot szervezik és támogatják, az rácsodálkozhat arra, milyen csodálatos emberek mindannyian! Sugárzik belőlük a lelki szépség, a segíteni akarás. Illessen köszönet ezért mindenkit, aki a képzést lehetővé tette: szervezőket és támogatókat, az előadókat és oktatókat, a résztvevőket és vendéglátókat.

A képzés záróakkordja egy torockószentgyörgyi találkozás volt április 29–30-án.

Vida Rozália

Gyümölcsfán Virág

Körtvélyfáján húsvét ünnepe első napja délutánján keresztelési örömszertartásra került sor. Ünnep előtt és után többen is csodálkozva kérdezték Pálffy Anna-Mária iklandi-nagyernyei lelkésznőt: „Tiszteletes asszony, kit keresztel Körtvélyfáján és hol?" – A Maros folyó bal partján fekvő, közigazgatásilag Gernyeszeg községhez tartozó falu ugyanis nem a számottevő unitárius lakosságáról ismert.

Aki benne van és közelről ismeri, csak az tudja igazán, hogy szórványban minden apró gyülekezetépítő esemény *mérföldkő* jelentőségű. Ilyen unitárius útjelzésnek tekinthető az, hogy az iklandi származású édesanya, Györgyike (Frunza) Katalin és a körtvélyfáji édesapa, Györgyike Lajos második alkalommal döntöttek úgy, hogy kisgyermekük megkeresztelése érdekében unitárius egyházi szertartást vesznek igénybe.

Pálffy Anna-Mária pedig aznapi iklandi és nagyernyei ünnepi szolgálatai, szászrégeni és marosszentgyörgyi tevékeny húsvéti jelenléte után örömmel érkezett a körtvélyfáji családi hajlékba. A szülők első gyermekét, Györgyike Lajos Szilárdot még Iklandon keresztelte 2004 karácsonyán. A szertartás idejére unitárius istentiszteleti hellyé változott az országút melletti emeleti lakrész. A gyümölcsfákon virág nyílt, és Györgyike Virág-Iringó megkeresztelésére öt keresztszülő mellett még énekvezért és fotóst is rendelt az Örökkévaló. A legutóbbi népszámlálás szerint a több mint másfél ezres magyar ajkú lakosságot tudó faluban immár egy négytagú család került fel a Felső-Maros mentéig kiterjedő marosi unitárius szórványtérképre.

Adja Isten, hogy Virág-Iringó életében is úgy történjék, mint fiútestvérénél: „A gyermek pedig növekedett és erősödött, megtelt bölcsességgel, és az Isten kegyelme volt rajta." (Lk 2,40)

Pálffy Tamás Szabolcs

Testvérgyülekezetek látogatása Firtosváralján

Április elején ünnepelt Firtosváralja. A százlelkes gyülekezet szerencsésnek nevezheti magát, hiszen két testvér-egyházközségi kapcsolattal is büszkélkedhet. E kettő: Blaine és Wenatchee. Tizenhat év után idén először látogatta meg Firtosváralját a két gyülekezet kis csoportja, boldogságot és a találkozások örömét hozva el magukkal.

Nan Geer, a Blaine-i Unitárius Univerzalista Gyülekezet (Free Church Unitarian in Blaine, Washington) lelkésznője 1996-ban már járt Firtosváralján. Másfél évtized után azonban szükségét érezte, hogy visszatérjen Erdélyben élő hitrokonaihoz – vagy amint maga mondta: „az unitarizmus gyökereihez." Annak idején mindkét gyülekezet lelkésze volt, és vasárnaponként felváltva végzett szószéki szolgálatot. Az elmúlt időszakban a két gyülekezet külön lelkészt kapott, és bár egymástól függetlenül szerveződnek, mégis bensőséges viszonyt ápolnak egymással ma is. Nan Geer örömét fejezte ki afölött, hogy ismét megadatott neki a viszontlátás lehetősége.

A Wenatchee-i Unitárius Univerzalista gyülekezet (Cascade Unitarian Fellowship) új lelkésze Cecilia Kingman, aki tavaly októbertől pásztorolja a gyülekezetet, és aki már többször is járt Erdélyben – az amerikai testvérgyülekezetek csoportvezetőjeként. Bár több erdélyi gyülekezetben is megfordult, idén járt először Firtosváralján, és nagyon örvendett a kicsiny falu lelkes vendégszeretetének.

A vendégeket a helybéliek nagy szeretettel fogadták, szeretetvendégséggel kedveskedve nekik. Aztán az elszállásolás következett, izgatott, örömteli beszélgetés közepette.

Nagypénteken bibliaórát tartottak, ahol Cecilia Kingman lelkésznő az evangéliumi eseményeket olvasta el az amerikai csoport tagjai számára. Ezt egy kis szekértúra követte Énlakára, ahol a műemléktemplomot tekintettük meg, és meglátogattuk Kolumbán Gábor volt főgondnok farmját is – a környék egyetlen bivalyfarmját. A kirándulás érdekessége volt, hogy az amerikai gyerekek itt láthattak életükben először bárányvágást. Ebéd után falu körüli séta következett, ahol Fülöp Mihály, egyházközségünk jegyzője mesélt a falut körülvevő érdekességekről.

Húsvét ünnepén a szószéki szolgálatot Nan Geer végezte, ünnepi gondolatait Kelemen Éva tiszteletes asszony tolmácsolásában ismerhették meg a jelenlevők. Amerikai testvéreink nagy része ez alkalommal részesült először úrvacsorában, mert – mi tagadás – a keresztényi értékek szertartási kifejezései halványulni látszanak az óceánon túl. Az úrvacsoraosztásban, a gyülekezet nagy örömére, Nan Geer és Cecilia Kingman is segített a beszolgáló lelkésznek.

Julie Smith, aki húsvétkor az énekvezéri teendőket látta el (Vern Smith felvétele)

A vendégek kívánságát teljesítve közös étkezést szerveztünk húsvét napjának estéjére. Így amerikai testvéreink megismerhették az egyházközség többi családját is, és baráti beszélgetés közepette emlékeztek a múltbeli látogatásokra. Vern Smith a testvérgyülekezet üdvözletét, és a wenatchee-i gyülekezet vezetőségének és gondnokának jókívánságait olvasta fel, majd a lelkésznő egy fényképalbumot ajándékozott Firtosváraljának, amely az egykori látogatás képeit örökíti meg; ugyanakkor reményét fejezte ki arra, hogy az üres oldalakat csodálatos emlékek fényképei fogják majd betölteni. A beszolgáló lelkész – e sorok írója – megköszönte ajándékukat, bizakodva abban, hogy ez a kapcsolat a jövőben is gyümölcsöző és erőteljes marad.

Vendégeink április 5-én intettek búcsút az egyik legmagasabban fekvő unitárius egyházközségnek, és kilátásba helyezték, hogy jövőre nagyobb csapattal érkeznek, és mindent megtesznek a megújult kapcsolat ébrentartása érdekében. Mindez persze elkötelezettségen, hivatástudaton és tenni akaráson alapul. Adja Isten, hogy ez mindig erőt biztosítson nekünk, és ne a kibúvókat, hanem a megoldási lehetőségeket keressük, amelyek a legkisebb unitárius gyülekezetet is képesek kiemelni az „átlagból", szeretettel és összetartással felvértezni, hogy példát mutathassanak nagyobb gyülekezeteinknek is!

Kötelességem, hogy köszönetet mondjak azoknak, akik befogadták és családjuk tagjaként üdvözölték kedves hitrokonainkat. Külön köszönetet érdemel Fülöp Mihály jegyző, aki a beszolgáló lelkész mellett mindent megtett, hogy a fogadtatás zökkenőmentes lehessen, és akinek a hozzájárulása nélkül mindez nem valósulhatott volna meg.

Gál Zoltán

A szórványból

Középajta Edővidék része, közigazgatásilag Nagyajta községhez tartozó település. A lakosság nagy része református, de a vallási sokszínűségre és a felekezeti türelemre ez a helység is jó példát szolgáltat. Többek között unitáriusok is élnek itt, akik ragaszkodnak vallásukhoz, igényelik a lelkigondozást, igénybe veszik a szertartásokat. A mindenkori nagyajtai lelkész látogatja, biztatja és bátorítja őket. A csekély lélekszámú gyülekezetnek nincs temploma. Ezért az istentiszteleteknek több évtizede a Péterfi család hajléka biztosít helyet. Özv. Péterfi Sándornénak, Ácika néninek – aki különben református vallású – halás köszönettel tartozunk a szíves fogadásáért az ünnepeken. Teszi ezt tisztelettel a család hagyományainak megőrzése jegyében. Köszönjük a szolgálatot! Isten éltesse!

A középajtai unitáriusok

Az idő pora és a tovább élő dallam

Az ürmösi unitárius egyházközség 1880-ban épített orgonája hosszú évtizedeken keresztül szolgálta hangjaival, dallamaival az istenkereső ürmösi lelkeket. Az évtizedek során azonban megfáradt. Felgyűlt benne az idő pora, sípjai sorra elnémulnak. Megépítették évtizedekkel ezelőtt, szolgált Isten és emberek örömére, s most lassan elcsendesedik.

Az orgonán 1960 és 1992 között, vagyis 32 éven keresztül Nagy Mózes játszott. Ő szólaltatta meg, s az orgonával együtt az ő lelke is megszólalt vasárnapokon és hétköznapokon, ünnepeken és gyászos órákban. Amint azt minden hangszeren játszó ember teszi, nemcsak a billentyűket nyomogatta a kottafejek utasításai szerint, de a dallamokat és énekeket lelkén szűrte át, s amikor e dallamai felhangzottak, nemcsak a zeneszerző és az orgona szólalt meg, hanem az énekvezér lelke is.

Elsősorban a békesség. Nem volt alkalmam játékát hallgatni, de láttam szinte naponta az arcát, szemét, hallottam hangját otthona kapuja előtt. Végtelen belső béke, nyugalom és derűs mosoly ült arcán, valahányszor találkoztam vele. Pedig annyi évtizeden keresztül sokszor volt életében kemény tél, amikor megfagyhatott

Nagyvilág

Az első női pap Olaszországban A férjezett Maria Vittoria Longhitano a milánói Názáreti Jézus ókatolikus parókia vezetője lesz, és nemrég anglikán egyházi szertartás szerint szentelték fel. A papszentelés hírére ismét fellángolt a női papságról folyó vita Rómában. A téma szakértői emlékeztettek rá, hogy bár az erősen tradicionalistának tartott XVI. Benedek pápa is elvszerűen ellenzi a nők pappá szentelését, elődje, a reformok iránt fogékonyabbnak tartott II. János Pál még a témával kapcsolatos vitát is megtiltotta. Longhitano arra számít, hogy pappá szentelése új lendületet ad a római katolikus egyházon belüli női ordináció vitájának – amelynek végén a Vatikán toleránsabbnak bizonyul. A 19. században önállósult ókatolikus egyház struktúrája episzkopális-zsinati. Hivatalosan a római katolikus egyház része ugyan, de néhány ponton eltér annak dogmatikai rendszerétől. Egyebek mellett nem fogadja el a pápa hit- és erkölcsbeli kérdésekben való tévedhetetlenségének dogmáját, sem Róma korlátlan ítélkezésének jogát egyházfegyelmi ügyekben. (Népszabadság)

A portugál elnök aláírta a homoszexuálisok házasságáról szóló törvényt Anibal Cavaco Silva aláírása révén lehetővé vált homoszexuális párok együttélésének polgári törvényesítése a katolikus többségű országban. Portugália ezzel a hatodik európai ország – Belgium, Hollandia, Spanyolország, Svédország és Norvégia után –, ahol azonos nemű párok „polgári házasságot" köthetnek. Természetesen a katolikus egyház hivatalos szervei élesen bírálják a homoszexuálisok közötti kapcsolat és a házasság egy szintre helyezését. Az új törvény nemzetközi lobbik nyomásának eredményeképpen született. Spanyolország példája azt mutatja, hogy gyakorlatilag nincs igény a házasságkötésre a homoszexuálisok között. Öt év múltán mindössze harminc ilyen „házasságkötésre" került sor Spanyolországban. (Magyar Kurír)

2010 pünkösdjén indul a Reformáció 500. programsorozat A Magyarországi Evangélikus Egyház meghirdette a reformáció 500. évfordulóját előkészítő programsorozatát. Hitújító téziseivel 1517-ben lépett a nyilvánosság elé Martin Luther ágostonrendi szerzetes. A reformáció mai üzenetét tematikus évek sorával jeleníti meg a hazai evangélikusság a világ 70 millió lutheránusával összhangban. 2010 témája a Melanchthon-évfordulóhoz is kapcsolódva: *Reformáció és nyilvánosság.* (evangelikus.hu)

Óriási vörösgránit istenszobrot tártak fel III. Amenhotep fáraó halotti templománál Thoth isten szobrát Luxor közelében tárták fel egyiptomi régészek. Elméletük szerint a gránitkolosszus feltehetően a III. Amenhotep halotti templomához vezető eredeti utat szegélyező Thoth-szobrok egyik darabja lehet. A szobor 3,5 méter magas és 140 centiméter széles. Thoth, a bölcsesség istene az egyik legfontosabb istennek számított az egyiptomi panteonban. A művészi ábrázolásokban gyakorta jelent meg íbisz- vagy majomfejű férfiként. Az emberiség történetének egyik leggazdagabb uralkodójaként ismert III. Amenhotep (Tutanhamon nagyapja) a Kr. e. 1300-as évek közepéig közel negyven éven át volt a virágzó egyiptomi birodalom fáraója. Uralkodása alatt olyan monumentális épületek születtek, mint a luxori és a karnaki templomegyüttes. A fáraó halotti temploma – feltehetően áradások következtében – javarészt elpusztult ugyan, de a helyszínen rengeteg műtárgy került elő. (hirado.hu, MTI)

• **összeállította KBZ** •

volna ez a mosoly; a belső béke tette lehetővé, hogy 56 éven keresztül hűséggel, egyetértéssel, derűvel tudja megosztani az élet örömeit és terheit hitvestársával; amikor a gyűlölet a rettegett állambiztonsági szervek kezébe juttatta egy ártatlan dallam miatt, a megpróbáltatásokat is hittel, reménnyel teljes emberként méltósággal állta ki; megfagyhatott volna a mosoly, amikor gyermekét kellett utolsó útjára kísérni. De nem lett végleg tél benne, mert érezte, hogy e csapás nyomán unokáinak felnevelése felelősségként nehezedik vállaira, s nem az keserítette meg, amit elveszített, hanem az emelte fel, ami feladatként neki jutott. Miként az orgona, amelyen ujjai otthon érezték magukat, az énekvezér, de az ember is megkopott az évtizedek alatt. Akár az orgona: született, élt és zsoltárt énekelt Isten és emberek gyönyörűségére, s most hirtelen elcsendesedett.

Jézus tanítványokhoz intézett szavaival búcsúztunk el tőle: „Én veletek vagyok minden nap a világ végezetéig." Mert ha az orgona szerkezete s a mögötte ülő „emberi szerkezet" egyformán mulandó is, örök marad a dallam, amely megszólalt általuk. Örök a melódia, a mosoly, a csendes és békét kereső szó. S mi ebben az örökkévalóban találunk rá vigasztalásunkra. Az ürmösi unitárius egyházközség főhajtással és tisztelettel köszöni meg Nagy Mózes énekvezér szolgálatát, s őrzi történelmének lapjain és emberi lelkek dallamaiban emlékét. Isten veled, Isten velünk!

Szabó Előd

Emlékek és tervek

Április utolsó vasárnapján a szentegyházi egyházközségben sor került az esperesi vizsgálószék látogatására. Az istentiszteleten a szószéki szolgálatot Simó Sándor esperes tartotta.

Prédikációja a szeretet mint kötelező erejű örökség témáját érintette a János-evangéliumból merített szövegrész alapján. Életünk nélkülözhetetlen tartozéka a szeretet, és az örökség megtartása; továbbadása mindannyiunk küldetése e földi létben. A mindannyiunk számára oly fontos összetartozás-érzése végső forrása ugyancsak a szeretet.

Dombi Gyula felügyelő gondnok megelégedését fejezte ki évi munkánk áttekintése után. A templomépítés tervét helyeselte, és sok sikert kívánt megvalósításához.

Templom épül a Hargita oldalában – adták hírül az újságok a Makovecz Imre tervei szerint építendő istenháza ötletének megfoganását. Nemes feladatra vállalkoztunk, hogy a világhírű magyar építész tájba illő tervrajzát valóságba álmodjuk. Reméljük, hogy sokan figyelnek fel erre a hírre, olyanok is, akik segíteni szeretnének nekünk. A harangot már megöntötték, nemsokára a haranglábra kerül. Hátha a templomot is „magához csalogatja" érces hangja! Ebben bízik Ilkei Árpád egyházköri jegyző is, aki reméli, hogy ez a harang mindig békében fog szólni – és nem jut háborús sorsra, mint annyi-de-annyi előde.

„Egy Istenünk, vezérelj, / Szent kezed óvjon a bajtól." – sóhajtunk fel e közismert szavakkal, mert ezen a vasárnapon megemlékeztünk az „Unitárius induló" szerzőjéről, Fekete Lajos lelkészről, halálának 65. évfordulóján. A Szentábrahámon született és irodalmi munkássággal is jeleskedő lelkész életútja Fogarason és Ürmösön át Brassóba vezetett, ahol a háborús években egyházunk őrt álló papja volt. Emlékének fő őrizője a Brassóban élő, ma 85 éves lánya, Kamilla, valamint a három unoka és három dédunoka.

A székelyudvarhelyi unitárius temetőben, a családi kriptában van Fekete Lajos sírhelye, ahová a megemlékezés virágait a legidősebb unoka, Ildikó hozta Brassóból. A szentábrahámi rokonok részéről e sorok írója tette tiszteletét tavaszi virágokkal.

Péter Irma

Rejtvénypályázatainkról

Az *Unitárius Közlöny* 2009-ben egészéves rejtvénypályázatot hirdetett. „Házi rejtvényszerkesztőnk", a hosszú évek óta hűséges homoródszentpáli Forrai Tibor jóvoltából olyan összetett rejtvény-feladathoz juthattak a fejtörős kedvűek, amelynek témája egyfelől unitárius nagyjaink ismeretére mutatott, másfelől egy Tamási Áron-mondatra vezetett rá, amelyet az író Balázs Ferenc mészkői unitárius lelkészt búcsúztató beszédéből idézett. Ez a mondat így hangzik: „A gyökereid győzhetetlenül erősek voltak, s ismerték a földnek rejtőző titkait, amint e föld is ismert téged és kegyetlenül szeretett." E Tamási-idézeten kívül rejtvényfejtőinknek be kellett küldeniük annak a 24 unitárius személyiségnek a nevét is, amelyek az egyes havi feladatokban rejtőztek.

A pályázatra 27 helyes megfejtés érkezett.

Az *Unitárius Közlöny* 2009. évi nagy rejtvénypályázatának kisorsolt nyertese **Németi László** tordai olvasónk. Nyereménye egy Tefal (ZE 7001) márkájú háztartási gyümölcsprés.

A *2010-es Unitárius Kalendárium*ban is volt rejtvénypályázat: a 12 keresztrejtvényből összesen 93 ó- és újszövetségi személy nevét kihüvelyezni. Ez a rejtvénysorozatunk még nagyobb népszerűségnek örvendett: bel- és külföldről nem kevesebb, mint 56 jó megfejtést kaptunk!

Az *Unitárius Kalendárium 2010* rejtvénypályázatának kisorsolt nyertese **Nemes Klára** dévai olvasónk. Nyereménye egy Moulinex (DFB 346) márkájú háztartási robot.

Gratulálunk Nyerteseinknek!

Játszótér Tordátfalván

A tordátfalvi iskola udvarán május 10-én ünnepelni gyűlt össze a falu érdeklődő népe. Csoda történt? Hát igen: játszóteret avattunk az alig több mint 10 gyermek számára.

A csíkdelnei Gordius alapítvány internetes játékot szervezett, amelynek nyereményeként négy csoportban egy-egy fából készült játszóteret ajánlott fel azoknak a közösségeknek, amelyek a legtöbb szavazatot tudják összegyűjteni. Sokan csak legyintettek. Göllner Orsolya tanítónő azonban hittel teljes szervezése és noszogatása eredményeképpen egy olyan összefogás alakult ki e kicsiny közösség körül, amely győzelemhez vezetett. A negyedik kategóriában, 470 szavazattal Tordátfalva közössége megnyerte a játszóteret, 2200 lej értékben.

Tudni kell, hogy a tordátfalvi iskola egy visszakapott egyházközségi telken működik. Az épület a tanítónő és családja sok-sok erőfeszítésének és az egyházközség támogatásának köszönhetően ma szép környezetben nyújt lehetőséget a tanulásra. Csak éppen a játszótér hiányzott! De a kitartás és az összefogás eredményeképpen ez is meglett. A gyermekek szereplése révén összegyűjtött pénzecskéjével és az egyházközség erre fordított alapjával kipótoltuk a felajánlott összeget, így egy nagyobb játszóteret vehettek birtokba a gyermekek.

Az avatón beszédet mondott a Gordius képviselője, a polgármester, az iskola igazgatója, a házigazda beszolgáló lelkész-esperes. Végül a tanítónő köszönő-köszöntő szavai s a gyermekek rövid műsora után a kicsik végre belakhatták új játszóterüket. A környezetet szülők és pedagógusok készítették elő: a rend, a festett virágok és alakok meseséssé varázsolták a helyet. A szülők sütötte

pánkó, a helybéliek nagyszámú jelenléte és az iskolai „kínálmáció" kerek ünneppé tette a napot.

A játék: álmaink valóra válásának lehetősége, amikor önfeledten magunk lehetünk, kiteljesedhetünk. A játékban a gyermek felkészülhet az életre és a felnőtt ismét gyermek lehet. A játszótér álomvilág, tele jelképekkel. Van ott égig érő Jákób-létra, amelyen Istenhez lehet „felkapaszkodni". Van hinta, amely emlékeztethet az élet egyszer fent egyszer lent voltára. És van csúszda, amelyen repülni lehet... És mindenik arról szól, hogy önfeledt játékkal, egymásnak alkalomadtán helyet, előnyt engedve, mindent újra lehet kezdeni, ismét fel lehet mászni és emelkedni.

Kedves kötelességünk, hogy a közösség nevében köszönetet mondjunk mindazoknak, akik szavazatukkal vagy bármilyen más formában támogatták e játszótér létrejöttét.

Lőrinczi Lajos

Unitárius rádióműsorok

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
Június 27., július 18.

Igehirdetés
Az unitárius egyház részéről
Marosvásárhelyi Rádió, a 98,9 MHz ultrarövid, valamint 1323 kHz (Maros) / 1593 kHz (Hargita) középhullámon. Szerkeszti: Tóth Béla.
Vasárnapokon 12.00 órától.
Június 27.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Príma Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen.
Szerkeszti: Csáki Levente.
Minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Gondviselés Segélyszervezet – közgyűlési előzetes

A Gondviselés Segélyszervezet július 3-án, a székelykeresztúri unitárius egyházközség új gyülekezeti termében tartja a megalakulását követő első közgyűlését. A 11 órakor kezdődő közgyűlés napirendjén a következő tárgyak szerepelnek: az eddigi tevékenység értékelése, a további működési irányvonalak megtervezése, szervezetfejlesztési tennivalók kijelölése, az alapszabályzattal kapcsolatos kérdések megvitatása, illetve a segélyszervezet tisztségviselőinek (elnökségi tagjainak) megválasztása.

A közgyűlésre hívjuk és várjuk eddigi és jövőbeli munkatársainkat, támogatóinkat és mindazokat, akik érdeklődéssel követik segélyezési terveink kibontakozását. A részvételi szándékot kérjük jelezni egy, az **unit.gondviseles@gmail.com** elektronikus postacímre küldött levéllel, amelyre válaszként elküldjük a közgyűlés elé kerülő szakmai anyagokat és a részvétellel kapcsolatos további tudnivalókat.

A Gondviselés Segélyszervezet Elnöksége

Beszámoló egy látogatásról

A segesvári nőszövetség 15 tagja , a székelyudvarhelyi 2. sz. egyházközség nőszövetségének meghívására, látogatást tettünk a Dávid Ferenc tér 1. sz. alatti „templomegyüttesbe". A helybéli lelkész, Rüsz Domokos és felesége, Éva, valamint az egyházközség asszonyai nagy-nagy szeretettel fogadtak.

Először a templomba mentünk, ahol meghallgattuk a lelkész köszöntő szavait, gitár kíséretében előadott énekszámait, majd közösen imádkoztunk, énekeltünk. A tiszteletes asszony meleg üdvözlő szavait virágcsokorral és egy szavalattal viszonoztuk (Péterffy Gyöngyi *Nő vagy* című versét jómagam mondtam el).

Akik közelebbről ismernek, tudják hogy mindig megpróbálok valami „különcséget" bevinni egy-egy találkozásba, és szeretek rögtönözni is. „Itt a Petőfi Rádió – Segesvár" középhullámon, az 1323 kHz frekvencián produkáltuk magunkat. Volt híradó, ahol dióhéjban elmondtunk magunkról egy kis tájékoztatást: hogy már húsz éve áldás vagyunk az egyházközség életében, pontosabban 1990. július 16-tól, amikor megalakult a segesvári nőszövetség és egyben „minitalálkozót" tartott. Volt sport is: az asszonyaink korukat meghazudtoló fürgeséggel 3–4 kilométert legyalogolva érkeznek a találkozásainkra, volt időjárás-jelentés tombolazivatarral és a csúcs egy rádiójelenet volt, amelynek írója és rendezője Jakabházi Vera: *Nem bírom tovább!* Pázsint Sára „egyenes adásban" egy nyugdíjas férfi mindennapjait mesélte el nekünk.

A sok-sok finomság után egy kis mozgásra volt szükségünk, így a lelkész vezetésével sétát tettünk a parkban, majd a belső nézelődés következett: emelet, alagsor, székely szoba, vendégszobák, fürdő. A sok-sok szeretet mellé ajándékokat is kaptunk: fényképet a templomról, a zászlóról és a két Himnuszt két plakát formájában, piros-fehér-zöld szalaggal átkötve.

Most már a következő lépés: szeretettel és tisztelettel meghívni és fogadni a vendéglátóinkat, ha hozzánk érkeznek a közeljövőben – ápolni a testvéri kapcsolatot, barátságot.

Benedek Enikő

Nőnek lenni jó

Simó Melinda köri nőszövetségi elnök üdvözlő beszédéből való ez a mondat. Május 15-én hangzott el Recsenyéden, a falu unitárius templomában a székelyudvarhelyi unitárius egyházkör nőszövetségeinek találkozóján.

Gyergyószentmiklósról kilencen indultunk útnak, hogy immár második alkalommal részt vegyünk egyházkörünk nőszövetségeinek seregszemléjén. Hat unitárius és egy katolikus asszony, valamint két férfi kísérő indult el ebbe az általunk sosem látott falucskába, amelyet különös neve miatt mesebeli helynek véltünk ezidáig. A Kénosi-tetőre érve elénk tárult a tavaszi színekben pompázó Homoród mente, az egymás után sorakozó unitárius falvakkal.

Élménygazdag, szép nap várt ránk. Gondolkodom, a példásan megszervezett találkozó mely mozzanatát kellene kiemelnem. Szép és igaz mondatok, igazi tanítások visszhangoznak bennem, felemelő pillanatokat élek át újra, miközben faggatom magam a nap történései felől. Nagy Adél helyi lelkésznő áhítata után jó volt meghallgatni Jakabházi Vera beszédét, amely szülőfaluja iránti mély kötődését sugározta.

Pünkösd küszöbén jó volt átélni a valahová tartozás érzését, jó volt végignézni a vándorabrosz átadását, jó volt végighallgatni dr. Szabó Árpád üzenetét, amely népünk iránti mély elkötelezettségét szólaltatta meg. És mindenekfelett jó volt érezni Isten közelségét.

A bevezető beszédek után megkezdődtek a közgyűlés munkálatai. György Izabella összesített beszámolója után sor került a régi-új vezetőség megválasztására.

„Ne aggodalmaskodjatok!" – hangzott a bibliai vigasz Sipos Mónika lelkésznő ünnepi prédikációjában. Istenünk gondot visel ránk! A prédikáció nyomán a hit, a bizalom, a remény adta biztonság áradt szét szívünkben.

Ebéd után a gyergyószentmiklósi csoport Székelyderzsre látogatott. Megcsodáltuk az erődtemplomot. A kirándulás méltó befejezését jelentette ennek a szép, hitet erősítő, lélekemelő napnak.

Isten legyen a mi segedelmünk! Kérjük Őt, hogy segítsen méltósággal megélni mindennapjainkat, és ajándékozzon meg még hasonló szép élményekkel. Köszönjük Recsenyéd nőszövetségének a kedves fogadtatást, a figyelmes kiszolgálást.

Máthé Gyöngyi

Unokáink öröksége

Ezzel a kétszavas „mottóval" indítottuk A Föld Napja alkalmából szervezett rendezvényünket a székelyudvarhelyi belvárosi unitárius nőszövetségben.

Körkérdésünk a következőképpen hangzott: mit tennél azért, hogy szép és tiszta természetet hagyj örökségül az utókorra, mire tanítod unokáidat? Egybehangzó válaszunk ez volt: rávezetni unokáinkat gyönyörű Földünk megvédésére, tisztaságának megőrzésére és az életadó víz tisztántartására. Elhangzott egy ez alkalomra fogalmazott írás a természet szépségéről. „Mi, akik értékelni tudjuk a természet adta szépséget, hálásan köszönetet mondunk imánkban a mindennapi kenyérért és a pohár tiszta vízért, amelyet a természettől kapunk. Mily csodálatosan alkottad meg, Uram, a földet, a természetet ezt a csodálatos bolygót!"

Itt a tavasz, zsenge növények tobzódnak a napfényt szomjazva, és táplálékként szolgálnak embernek-állatnak. Majd a nyár simogató melege, a nyári záporok, a vadvirágos mezők, a lombárnyékos erdők nyújtanak számunkra meghitt, békés napokat. Az őszbe forduló természet gyönyörű színei, napsugár által érlelt gyümölcsei, a kenyerünk alapanyagául szolgáló gabona... ez mind a Te gondoskodó szeretet jelei, Istenünk, amelyek az ember és állat életben maradását szolgálják. Késő ősszel meleg pihenőhelyet keres számtalan állat, ott várja ki a hideg elmúlását a „földanya" ölében. S ha majd egykor utolsót kondul értünk templomunk harangja, számunkra is az „édes anyaföld" lesz végső nyugvóhelyünk.

A Föld Napja alkalmából a nőszövetségben közösen imádkoztunk, hogy sikerüljön megállítanunk a rombolást, szennyezést, hogy majd unokáink is élvezhessék a tiszta levegőt, a szép természetet, ki ne apadjanak a földgyomrából feltörő tiszta források.

Csáki Júlia

Köri közgyűlés a háromszék-felsőfehéri egyházkörben

Május 8-a, a kör asszonyai Felsőrákosra indulnak. Ez évben a köri közgyűlés fogadását Felsőrákos vállalta. A háromszék-felsőfehéri kör 20 egyházközségéből 12 egyházközség küldött képviselőt: Árkos 2, Olthévíz 3, Nagyajta 5, Vargyas 2, Ürmös 5, Sepsiszentgyörgy 6, Kőröspatak 2, Sepsiszentkirály 4, Brassó 3, Bölön 2, Kökös 3, Szentiványlaborfalva 2 személyt küldött, és természetesen a felsőrákosi szorgos asszonyok is jelen voltak, akik vállalták a szervezést és lebonyolítást. Az UNOSZ vezetőségét Asztalos Klára képviselte, aki a köszöntő szavai mellett a napirendre kitűzött választást is levezette. Boldogan ismertette, hogy a háromszéki körben a *Nők Világ*ának 248 előfizetője van.

Molnár Margit, a rákosi nőszövetség elnöknője, mosolyogva mondja: „Már egy éve készülünk erre a találkozóra" – és közben tekintete tele van megelégedéssel, hisz munkájuk gyümölcse benne van ebben az ünnepi napban. Székely ruhás asszonyok fogadják az érkező vendégeket. Bizony-bizony még vannak vidékek, ahol felveszik a székely ruhát, még máskor is: „Úrvacsora-osztáskor is ezzel megyünk templomba" – mondja rákosi asszonytestvérünk.

A kedves fogadtatás után a napi program áhítattal kezdődött, amelyet Molnár Imola teológiai hallgató végzett. A köri nőszövetség elnöke, Fekete Judit nyitotta meg a közgyűlést, majd a helyi nőszövetség elnöknője meleg szavakkal köszöntötte a vendégeket. Mint máskor és máshol, a köri nőszövetségi közgyűlésre ezúttal is „olimpiai lángként" érkezett a vándorabrosz Sepsiszentkirályból. Az istentisztelet után megtörtént a vándorabrosz átadása, és a felsőrákosi asszonyok komoly szívvel ígérték, hogy vigyáznak erre a „féltve őrzött kincsre", és megtalálják az abrosz méltó helyét is a templomban.

Az istentiszteletet ugyancsak Molnár Imola végezte. Bokor Ágnes egyesített beszámolóját figyelmesen hallgatva megismerhettük a helyi nőszövetségek tevékenységét, munkáját. A közgyűlés egyhangúlag (újra)választotta a volt vezetőséget. Az elnök: Andorkó Rozália, az alelnök: Fekete Judit és a jegyző: Bokor Ágnes. A megvá-

lasztott vezetőség munkájához további sok sikert kívánt Váncsa Csilla sepsiszentgyörgyi elnöknő.

Ezután Kotecz József helybeli lelkész ismertette Felsőrákos rövid történetét. A 272 unitáriust számláló közösségben a temetések sajnos gyakoriak. A hagyományok ápolása töretlen, ezt bizonyítják például a dalcsoport teljesítményei: a templomban, majd később a kultúrotthonban csengő, tiszta hanggal köszöntötték a jelenlevőket. Az asszonyok éneke mellett két csodálatos verset hallhattunk. A két fiatal szavaló már a jövő nemzedéket képviseli, bizonyítván: van erőtartaléka a rákosi nőszövetségnek! Fekete Judit tiszteletes asszony *A virág szirmai* című előadásával bebizonyította: „a nőszövetség egy virág, és mi, asszonyok, a virág szirmai vagyunk."

A közebéd előtt a Rika-házat ismerhettük meg, amely a jó testvér-egyházközségi kapcsolat eredménye. A hagyományőrző rákosi asszonyok itt, a vendégházban a falu népviseletét is bemutatták. Megismerhettünk szőtteseket, régi kézimunkákat, székely harisnyákat és ruhákat minden korosztályból.

Adorjáni Gyöngyvér

József álma és a BEMUGRI sikere

A székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium színjátszó csoportja, a BEMUGRI április 29-én nyilvános főpróba keretében mutatta be a gimnázium Balázs Ferenc dísztermében a csoport legújabb színpadi játékát, amelynek címe: *József, az álomlátó*. A bibliai József történetének dramatizálása a csoportvezetők, Lukács Éva és Lakatos Sándor munkája, míg a színpadi játék a húsztagú csoport közös munkájának eredménye. Az Odesa Klezmer Band zenéjéből használt hagyományos zsidó zenei bejátszások, a héber táncelemekkel, ritmusjátékkal és hatásos fénytechnikával színpadra vitt darab igyekszik mintegy 40 percben érthetően bemutatni a klasszikus József-történetet a maga drámaiságában. Az iskolai bemutató – amelyet a csapat főpróbaként hirdetett meg – szülők, rokonok, barátok, iskolatársak és tanárok előtt nagy sikert aratott. A főpróba célja volt ugyanakkor előkészíteni a csoportot és a darabot a XVII. Országos Diákszínjátszó Fesztiválon való bemutatásra. Az esten közel 140 érdeklődő élvezte a színpadi játékot. Az előadás egyben az iskola színjátszó csoportjának „névadó előadása" is volt, amikor a csoport a közel két évtizedes színjátszás után ünnepélyesen felvette a BEMUGRI nevet.

Szereposztás: *narrátorok:* Bedő Izabella, Veres Lehel, *József:* Kakucsi Áron, *Jákob:* Bartha-Pál Aba, *Júda:* Faluvégi Gábor Csaba, *Rúben:* Koncz Szabolcs, *Kereskedő:* Zsigmond Hunor, *Pohárnok:* Nagy Henrietta, *Fősütőmester:* Józsa Enikő, *Potifár:* Faluvégi Lehel, *Potifárné:* Burszán Krisztina, *Fáraó:* Vári István, *Benjámin:* Gagyi Renáta, *Testvérek:* Rezi Tímea, Szabó Hunor Mihály, László Bernadette.

Fénytechnika: Brok Szabolcs, *hangtechnika:* Kanyaró Attila, *rendezte:* Lukács Éva és Lakatos Sándor, *koreográfia:* Józsa Levente.

A sikeres székelykeresztúri est után a BEMUGRI az ODIF-on is elnyerte a közönség és a zsűri tetszését. A székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház színpadán, április 30-a és május 2-a között zajlott rendezvényen a *József, az álomlátó* az első helyezést nyerte el. A József karakterét alakító Kakucsi Áron ugyanakkor a legjobb férfi szereplő díját vehette át. A csoport örömmel és meglepetten fogadta a díjakban kifejezett biztatásokat. A sikeres bemutatkozásokon felbuzdulva a csoport tervezi, hogy az idei iskolai évben további előadás-időpontokat tűz ki.

Lakatos Sándor

Mátéfi Tímea, a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius kara III. éves hallgatójának tájékoztatása szerint az évfolyam Koppándi Botond gyakorlati teológiai tanárral karöltve épp az április-végi BEMUGRI-bemutató idején végezte katekétikai gyakorlatát Székelykeresztúron.

A három napig tartó program célja az volt, hogy betekintést nyerjenek a Berde Mózes Unitárius Gimnázium mindennapjaiba, de elsősorban hitoktatástani szempontból figyelték az órák menetét, a tanítás módszereit – etika-, vallástörténet-, bibliaismeret-, egyháztörténet-, hittan- és magyarórákon. Hasznos elméleti felkészítőt tartott Andrási Benedek aligazgató a (vallás)tanárság bürokratikus fortélyairól, hivatalos szabályokról, törvénykezésről, a portfolió összeállításáról stb.

A teológiai hallgatók meglátogatták a helybeli Molnár István Múzeumot, együtt szorítottak a tudományos ülésszakon bemutató diákoknak, teremfociztak a gimnázium tanáraival és persze megnézték az iskola színjátszó csoportja díjnyertes darabját, a *József álmát*.

Zilah: Ökumenikus Vallásolimpia

Az erdélyi magyar történelmi egyházak közös kezdeményezésére három évvel ezelőtt került sor első ízben az Oktatási, Kutatási, Ifjúsági és Sport Minisztérium által meghirdetett első Ökumenikus Vallásolimpiára Kézdivásárhelyen. Már a kezdeti próbálkozás megmutatta, hogy „nem hétköznapi" összejövetel az, ha felekezeti iskolák jól képzett diákjai a felekezeti korlátokat túllépve teológiai tárgyakból mérik össze tudásukat. A három egyházi iskolát működtető felekezet – római katolikus, református és unitárius – képviselőinek döntése szerint az ó- és újszövetségi bibliaismeret az a tárgy, amelyben az adott körülmények között a verseny értelmet nyer.

A kezdeti tanulságokat leszűrve a verseny második kiírása (2009-ben Besztercén) már ezen a vonalon indult útjára. A második alkalommal megrendezett olimpián a

református lelkész és (akkoriban) képviselőjelölt, Sógor Csaba kampánycsapatával a verseny helyszínére érkezett és ígéretet tett arra, hogy a versenyen részt vevő legjobb diákokat és felkészítő tanárokat vendégül látja Brüsszelben (mindhárom felekezetből a legjobbakat!). A versenyen iskolánkat képviselő László Anikó kilencedikes diákunk dicséretben, és ezáltal a képviselő meghívásában részesült. Így látogattunk el – a testvérfelekezetek legjobbjainak társaságában – 2010. február 23-a és 25-e között Belgium fővárosába, hogy az Európai Parlament egyik székhelyével és az itt működő „adminisztrációs világgal" ismerkedjünk.

Május 14-e és 16-a között *Ora et labora!* mottóval („Imádkozz és dolgozz!" – a bencés szerzetesek jelmondata) Zilahon rendezték meg az Országos Ökumenikus Vallásolimpiát. A színvonalas versenyen iskolánk idén is hét diákkal képviseltette magát. Bátran állíthatjuk, hogy a versenyző diákok az erdélyi történelmi magyar felekezetek egyházi iskoláinak legfelkészültebb középiskolásai voltak. Örömmel számolhatunk be arról, hogy *Csomos Éva Zsuzsanna*, a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium végzős diákja és *Vári István* tizenegyedikes diákja dicséretben részesültek, illetve kiemelten említjük meg *László Annamáriát*, aki tizedik osztályos kategóriában első helyezést ért el.

Az egy évvel korábban jutalomkirándulásban részesült diákunk az idei versenyen is nagyszerűen helytállt, hogy büszkén mondhassuk: tizedik osztályos kategóriában az ország legjobb „biblikusa" a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium humán osztályában tanul. A Országos Ökumenikus Vallásolimpia díjazottjai természetesen a többi iskolai tantárgy díjazottaihoz hasonlóan, pénzjutalomban részesültek, valamint a minisztérium által kiadott oklevéllel felvételimentes egyetemi bejutásra jogosultak azon a szakterületen, amelyben a díjat nyerték.

Lakatos Sándor

Jobbágy Júlia elsőéves teológus-hallgató áhítata nyitotta meg az idén tizedik születésnapját ünneplő Atlantisz harangoz versmondó vetélkedőt a János Zsigmond Unitárius Kollégium és a Phoenix Könyvház szervezésében. Az idei rendezvény is igencsak változatosra sikeredett, a három nap alatt volt vers, játék, zene, gyertyafény, meghittség, emelkedett ünnepi hangulat és egy kis nosztalgiázás.

Sokszínű versünnep az Unitárius Kollégiumban

Pál Emőke másodéves színinövendék szavalatára csendesedett el az imaterem közönsége a rendezvény péntek délutáni megnyitóján, amit rövid áhítat és ünnepi köszöntőbeszédek követtek. Elsőként Solymosi Zsolt iskolalelkész, a rendezvény egyik főszervezője szólt az egybegyűltekhez, aki megpróbálta statisztikai adatokra szorítkozva összegezni az elmúlt tíz év vetélkedőit. Megtudtuk: 324 diák 695 verse hangzott el, 42 serleg készült, 2650 könyvjutalom talált gazdára, összesen 430 volt és jelenlegi diák szervezte a rendezvényt, 9 vásznat festettek meg, 1230 oklevelet és emléklapot osztottak szét, 9 tévériport és 23 cikk látott napvilágot, a Fűszál, a Karaván, a Kővirág, a Peregrinus, a Klus, a Wisper Blast, a Syrinx zenekar, Márk Attila és Hobó lépett fel a rendezvényeken.

Ömböli Irma magyar szakos tanfelügyelő a tanügyminisztérium és a Kolozs Megyei Tanfelügyelőség nevében köszöntötte a jelenlévőket, a versenyzőknek pedig azt kívánta: legyen számukra valódi ünnep ez az alka-

lom. Barabás János konzul a versmondó vetélkedő apropóján elmondta: fontos olyan eseményeket szervezni, amelyek hozzásegítenek megmaradásunkhoz, és lehetőséget teremtenek magyarságunk megéléséhez. Ezt követően Darai Levente, fotó-, film-, médiaszakos hallgató kisfilmjét vetítették le, amely felidézte a korábbi „atlantiszok" hangulatát. *A játék gyönyörű* című irodalmi műsor a verssel való játékra világított rá a kollégium diákjainak előadásában, majd a Péterffy Gyula Kórus ajándékdalai zárták a megnyitóünnepséget, amelyet este a Syrinx együttes gyertyafényes, versekkel fűszerezett unplugged koncertje követett.

A szombati megmérettetést követően Zorkóczy Zenóbia Ady-estjén kapcsolódhattak ki a versenyzők, majd a zsűri – László György író, Pop Ioana a Phoenix Könyvház munkatársa, Rekita Rozália és Jancsó Miklós színművészek, és Pál Emőke színihallgató – kiértékelője és gálaműsor következett, amelyen Bálint Benczédi Ferenc unitárius püspök közvetlen hangon szólt a versenyzőkhöz.

A IX–X. osztályos kategóriában I. díjat nyert az aradi Csíky Gergely Iskolacsoportból Murvai Róbert Dávid, II. helyezett lett a Szovátai Domokos Kázmér iskolacsoportból Stefán Renáta, III. díjat érdemelt Buchmann Wilhelm a Kolozsvári Református Kollégiumból.

XI–XII. osztályos kategóriában I. díjas lett Moldován Blanka, a nagybányai Németh László Gimnáziumból, II. díjat kapott Fóris Ferenci Johanna, a János Zsigmond Unitárius Kollégium diákja, III. díjat nyert Udvari Tímea a Báthory István Elméleti Líceumból.

Különdíjat kapott a baróti Bokor Csongor, a marosvásárhelyi Bodnár Tünde Tímea, a kolozsvári Nagy Noémi és Szabó Brigitta, a székelykeresztúri Csomos Éva Zsuzsánna, az aradi Boros Zoltán János, illetve a baróti Sándor Boróka.

Az Erdélyi Magyar Polgári Párt különdíjaiban részesült az aradi Kovács Márk, a szilágycsehi Nagy Erika, a kolozsvári Szabó Brigitta és a székelykeresztúri Csomos Éva Zsuzsanna.

A kerek évforduló, a tíz megszervezett versmondó vetélkedő mind-mind bizonyítékai a vers és versszerető közönség hallhatatlanságának, a szervező iskola és könyvház lankadatlan lelkesedésének.

Dézsi Ildikó

Forrás: *Szabadság*

ifjúsági oldal

Szemétgyűjtés „kalákában"

Április 24-én reggel kezdtük akciónkat a Nagy-Homoród mentén. Homoródaróc és Kaca között az egykori állami gazdaságnak a Homoródon átívelő hídjától indult a kis csapat. Az esős idő, a vizes fű nem szegte kedvét a diákoknak és vezetőiknek. Simó Sándor lelkész és Márkos Edith tanárnő vezetésével a homoródaróci diákok Daróc és Jánosfalva között gyűjtötték össze a szemetet. Homoródarócról nyolc diák tartotta fontosnak a természet eme megtisztítását.

Homoródjánosfalváról húszan – Gedő Elza tanítónővel – indultak felfele a Homoród mentén Városfalva irányában. És a szeméttel megtelt zsákok egyre szaporodtak. A fürge gyermekkezek megtalálták az egyre növő fűben, amit mások – talán épp átutazó felnőttek – eldobáltak. Városfalván a helyi lelkész, Lőrinczi Botond László egy húsztagú csoporttal indult Homoródszentpéter felé, hogy az út mentén összegyűjtsék a szétdobált hulladékokat (a lelkész közben, kora-délután, temetési szertartáson is részt vett).

Homoródszentpéterről Székely Kinga Réka lelkésznő vezette kis csapatát; Szentpál irányába indultak. Homoródszentpálon csatlakozott a székelyudvarhelyi SZIJUK tíz fiatalja Vass Zsuzsánna segédlelkész és Tófalvi Tamás gyakorló teológus vezetésével. A kénosi gyerekek pedig Andorkó Attila lelkésszel az élen Homoródszentmárton–Kénos irányába indultak el megtisztítani az út mentét.

Sok elrettentő példát mondhatnék. Megdöbbentő volt látni Recsenyéd végében, mennyi szemét is lehet egy-egy porta előtt, s mivé változhat az egykor rendtartónak (!) mondott székely falu, ha annak megbomlik akár nemzetiségi összetétele is.

Szemétgyűjtési akciókban részt vett a Homoródszentmártoni Polgármesteri Hivatal alkalmazottja, aki traktorral és utánfutóval szállította fel a szemetet a Homoród mentén. Jakab Attila homoródszentmártoni apolgármester is velünk volt, hogy közmunkával is példát állítson a közösségi összefogásnak.

Köszönet illeti a Homoródszentmártoni Polgármesteri Hivatalt, Kerekes Péter polgármestert, hogy most már sokadszor szállíttatja el az általunk összegyűjtött szemetet. A kacai alpolgármester, Mezei Domokos – aki egyben a székelyudvarhelyi unitárius egyházkör köri felügyelő gondnoka – 300 lejjel támogatta a munkánkat, a gyermekeknek és fiataloknak édességet, üdítőt, élelmet vásároltunk belőle.

Szemétgyűjtési akciónk a kénosi lelkészi lakás udvarán megtartott szalonnasütéssel zárult, ahol újból kifejeztük reményünket abban, hogy egy év múlva – a Föld Napja táján – újból örömmel „javítjuk ki", amiért szomorkodnunk kell. Bízunk benne, hogy akkor már nem egy utánfutónyi szemetet, hanem csak né-

folytatás a 20. oldalon

Simó Sándor

f(x)=x

Levetek minden álarcot magamról

Levetek minden álarcot magamról. Minden álarcot, amit valaha is felvettem, vagy rám adtak.

Az f:én→világ halmazokon értelmezett függvényben voltam már f(x)=kedves kislány, voltam ügyes kislány, voltam szemét, hazug alak, voltam áldozat és gyilkos, voltam szenvedő és boldog, voltam példakép és elrettentő példa, voltam felnőttet játszó kamasz és voltam gyerekes felnőtt, voltam megértő barát és hisztis ellenség, és ki tudja, mi minden voltam még...

De most a függvényemet néhány pillanatra átalakítom. Legyen f(x)=x.

Levetkőzve minden szerepet, meghámozva magam, megtalálom azt, ami vagyok, ami tényleg vagyok: tiszta önzés és büszkeség. Mert igen, ez vagyok. És ezzel szembe kell néznem. Nem vagyok senki, csak egy értéktelen, haszontalan önzés, aki a sok szerep alatt él. És erre kell felépítenem úgy az életem, hogy az másoknak is elfogadható legyen. Mert nem egyedül élek a bolygón, és elvben társas lény vagyok.

Ne állíts tükröt elém, nem akarom tudni, melyik szerep-maszk van rajtam. Nem kellenek a tükrök. Nem akarom látni magam, mert – bár talán te az álarcomon nem látsz át – rám minden tükörből az önzés és büszkeség megtestesülése néz vissza. Üres vagyok.

De az ürességre alapozok egy életet. Egy életkedvvel teli, teljes életet. Biztonságot és bizonyosságot nem ismerő világomban meg kell találnom egy olyan függvényértéket, amiben őszinte is vagyok és jó is. Amiben hasznos vagyok, vagy annak érzem magam. És amiben felhasználható az önzés és a büszkeség úgy, hogy az mások javára is legyen. Mert ami mások javára van, az nekem is jó.

Levetkőztem minden jelmezem. De rendre visszaveszem őket, és mindenikben ott leszek. Üresen, önzéssel és büszkeséggel telten… én.

Nagy-Kóródi Enikő

Szemétgyűjtés „kalákában”

folytatás a 19. oldalról

hány zsáknyit fogunk összegyűjteni. Szemétgyűjtésünkkel egyfelől a gyerekeinket és fiataljainkat akarjuk a természet iránti felelősségre nevelni – hiszen mi magunk is részei vagyunk Isten teremtett világának. Másfelől a nagyvilág figyelmét akarjuk felhívni arra, hogy lehetőleg kevesebbet ártsunk a természetnek. A hatóságokat pedig arra kérjük, tegyenek meg mindent, hogy apró falvainkban ezek a szétterült, gondatlanságból elkövetett „szeméttelepek” számolódjanak már fel! S ha kell, éljenek a hatóságok akár a törvény eszközeivel is.

VEN-kikötő

Június a vasárnapi iskolában

Júniust a régi magyarok Napisten havának nevezték, de ismeretes a Szent Iván hava elnevezés is. A házasélet istennőjét, Jupiter feleségét Iunónak hívják. Az ő nevéből eredeztethető a június, de jelenthet „fiatalok hónapját” is, ami a *iunior* szóból ered.

Június havának ünnepei:

1: *Gyermeknap* – menjetek ki a természetbe és játsszatok

5: *Környezetvédelmi Világnap* – beszélgessetek arról, hogy milyen veszélyek fenyegetik a bolygónkat, illetve hogy tudunk mi segíteni. Szükség van-e erre a napra egyáltalán?

8: *Medárd* – „Hogyha Medárd pityereg, / negyven napig csepereg.”

10: *Margit* – nevezik még „legyes Margitnak” is. Régen ugyanis azt tartották, hogy ezen a napon nem szabad kinyitni az ablakot, mert akkor abban az évben sok lesz a házban a légy.

11: *Barnabás* – ettől a naptól kezdődően lehet a mezőről gyűjteni a gyógyfüveket. Tanuld meg, mely gyógyfüvek találhatók meg a környéken, mert sok betegségtől menekülhetsz meg a segítségükkel!

22: *nyári napforduló.*

24: *Iván, János* – ekkor a legrövidebb az éjszaka. Vannak vidékek, ahol tüzet gyújtanak, körülülik, énekelnek, táncolnak. Azt tartják, hogy az ezen az estén gyújtott tűz megvéd a köd, jégeső és a dögvész ellen, ugyanakkor jó termést ígér.

29: *Péter és Pál* – az aratás kezdő napja. Ugyanezen a napon a halászok is ünnepelnek, ugyanis a bibliabéli Péter az idők során a halászok védőszentje lett. Olvassátok el Péter tanítványnak a történeteit a Bibliából, majd játsszátok el.

„Ha Péterkor nagy a meleg, / várhatod a hideg telet” – tartja a népi bölcsesség

Tanuljátok meg a következő imádságot:

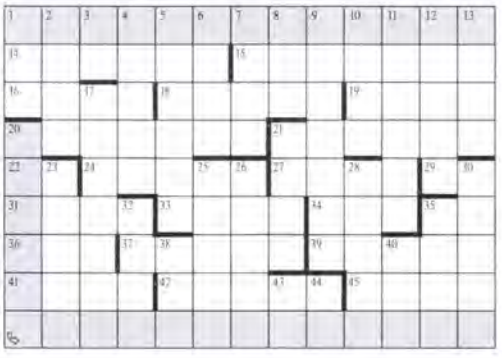
Hozzád fohászkodom,
Nagy Isten, jó Atyám.
Te őriztél engem
Homályos éjszakán.
Vezesse szent kezed
Ma is gyermekedet,
Hogy el ne tévesszem
Igaz ösvényedet. Ámen.

Újvárosi Katalin

Félelem

– Doktor úr, attól félek, élve temetnek el! – siránkozik egy beteg.

– ...! – nyugtatja meg az orvos. *(A poén a rejtvényben.)*

Vízszintes: **1. A poén első része.** 14. Az Edda énekese (Attila). 15. Porciózó. 16. Mint. 18. Nem annak. 19. Maróan gúnyos. 20. Robbanóanyag. 21. Pusztító. 22. Temes-partok! 24. A piros felső a magyar kártyában (Reding). 27. Táplál. 29. Kaliber. 31. A henger is, a kocka is ez a mértanban. 33. Keleti pénzegység. 34. Sepsiszentgyörgy folyója. 35. A szobába. 36. Varró mozdulatot végez. 37. Ázsiai hegység. 39. Magas a testhőmérséklete. 41. Francia nagyváros. 42. Kőzetféle (hajnalkő). 45. Alól.

Függőleges: 1. Az egyik szülő. 2. Tölgy termése. 3. Igeképző. 4. Malom része. 5. Írásjel. 6. Nézd csak! 7. Német filozófus volt. 8. Szigligeti személyneve. 9. Ütemesen kattog. 10. Várát Dobó István védte. 11. Van ilyen holmi is! 12. Vegetáló. 13. Medveféle. 17. Fogda, régiesen. **20. A poén befejező része.** 21. Hatalom van ilyen. 23. A stressz-elmélet atyja (János). 25. Fontolgat. 26. Megszűnik működni. 28. Nem esik tovább. 30. Alávaló. 32. Harckocsi. 35. A lej váltópénze. 38. Farmermárka. 40. A buddhizmus ága. 43. Monte Christo vára. 44. Vonalzóféle.

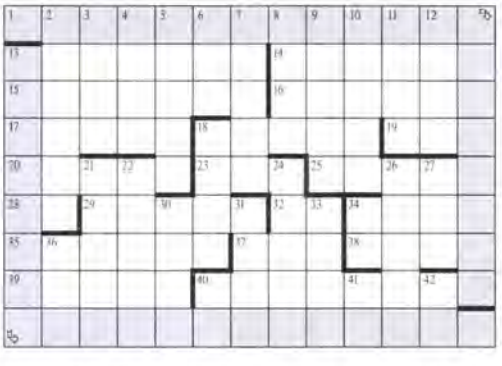
Jósnőnél

Bemegy egy nő a jósnőhöz:

– Két barátom van: Béla és Zsolt, mind a kettő azt szeretné, ha a felesége lennék. Azt szeretném tudni, ki lesz a szerencsés?

A jósnő előbb végigméri a nőt, majd belenéz a kristálygömbbe, és így szól:

– ...! *(A poén a rejtvényben.)*

Vízszintes: **1. A poén első része.** 13. Pénzt tisztességtelen módon valakiből kikényszerítő. 14. Kikerics. 15. Jelszó, jelmondat, idegen eredetű szóval. 16. Lisztet tisztít. 17. Idegen női név. 18. Pihen. 19. Francia területmérték. 20. Madzaggal rögzít. 23. Barázdabillegető! 25. Kelendő. 28. Üres tál! 29. A Gerovital feltalálója (Ana). 32. Góc szélei! 34. A közepébe. 35. Lőfegyverhez ez is jár. 37. Igen, angolul. 38. Vén. 39. Okos. 40. Csevegés.

Függőleges: 2. Tapasztal. 3. Becézett Lajos. 4. Tamási személyneve. 5. Biztat. 6. Angol sörféleség. 7. Szerb udvarház. 8. Üledékes kőzet. 9. Táplálkozik. 10. Apró lyukú rosta. 11. Az utolsó magyar királyné. 12. Mint. **13. A poén befejezése.** 18. Shakespeare egyik királya. 21. Fűvágó eszköz. 22. Deres a haja. 24. Szegény, mint a templom ..., szólás. 26. Ilyen ügy a törvényre vitt ügy. 27. Északi férfinév. 30. Be fog következni. 31. Győz. 33. Lop. 34. Tág. 36. Esős évszak. 40. Személyes névmás. 41. Football Club. 42. Francia sziget.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Hírek, Ifjúsági Oldal)

Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: unitariuskozlony@gmail.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Nyári gyermektáborok (javított kiírás!)

Az Erdélyi Unitárius Egyház, jó másfél évtizedes gyakorlatát követve, az idén is szervez gyermektáborokat a következő helyszíneken és időpontokban:

Okland, július 5–11., 60 gyermeknek
Várfalva, július 5–11., 50 gyermeknek
Várfalva, július 19–25., 50 gyermeknek

Avatott táborvezetők irányítása mellett sokoldalú foglalkozást, élményteli hetet biztosítunk.

Egyéni hozzájárulás gyermekenként: **100 lej**. A szállításról a szülők/egyházközségek gondoskodnak.

Jelentkezhetnek: 10–13 év közötti unitárius gyermekek

A gyermekeket **jelentkezési sorrendben** veszszük fel a listára, az 50 lejes előleg befizetése pillanatától. A maradék 50 lejt a táborba érkezéskor kell befizetni.

A jelentkezés módja:

A szülő valamelyik unitárius lelkésznek befizeti az előleget, és erről vagy közvetlenül a szülő értesít, vagy megkéri a lelkészt. Értesítési/információ cím: cziresza@yahoo.com, 0740-293942.

Felvételi a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karára

A négyéves teológiai alapképzésre feljogosító felvételi vizsgát **július 22-én** tartják, beiratkozni **július 21-én** 8 és 15 óra között lehet. Eredményhirdetés: **július 23-án**.

Beiratkozni a PTI Rektori Hivatalában lehet.

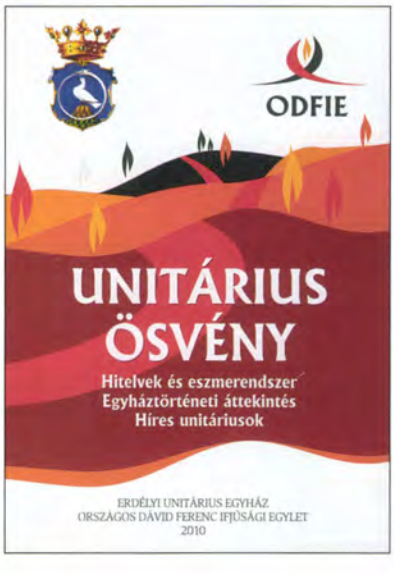
Jelentkezhetnek az Erdélyi Unitárius Egyház megkeresztelt és konfirmált tagjai, akik érettségi oklevéllel, orvosi bizonyítvánnyal és a lakhelyük szerint illetékes lelkészi hivatal ajánlásával rendelkeznek. Az ajánlólevelet a lelkész és a gondnok aláírásával ellátva kell hivatali úton megküldeni az EUE Püspöki Hivatalának, legkésőbb **július 1-jéig**.

Felvételre jelentkezhetnek olyan egyháztagok is, akik a teológiai tanulmányokat második egyetemként óhajtják elvégezni.

Az új évfolyamba 2 nő, 2 férfi és 1 másodegyetemes hallgatót vesznek föl.

A PTI bentlakást és étkezési lehetőséget biztosít a felvételiző jelöltek számára.

A beiratkozáshoz szükséges iratcsomó tartalmára és minden további tudnivalóra nézve lásd: **http://www.proteo.hu/?q=node/41**

Unitárius Ösvény

Harmadik, bővített kiadásban jelent meg unitárius fiatalok (és kevésbé fiatalok) identitás-erősítő kiadványa, a hit- és az eszmerendszer, illetve az egyháztörténet összefoglaló zsebkönyve, az *Unitárius Ösvény*. Az újabb kiadás az Erdélyi Unitárius Egyház és az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet közös munkája (Kolozsvár, 2010).

Akárcsak az előző kiadásokban, ezúttal is az unitárius hitelvek és eszmerendszer párbeszédes formájú összefoglalása áll a kis könyv súlypontjában, Czire Szabolcs tollából. Ezt vázlatos egyháztörténeti áttekintés követi: Simén Domokos és Erdő János munkáit Kovács Sándor revideálta és egészítette ki. A harmadik szövegtömböt híres magyar, észak-amerikai és nagy-britanniai unitáriusok listája alkotja.

Kapható Kolozsváron, az egyházi központban 5 lejért.

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő (Sepsiszentkirály), **Benedek Enikő** út- és hídépítő almérnök (Segesvár), **Csáki Júlia** kereskedő (Székelyudvarhely), **Ferenczi Enikő** kórházlelkész, mentálhigiénés szakember (Kolozsvár), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Gál Zoltán** lelkész (Gagy), **Lakatos Sándor** lelkész, vallástanár (Székelykeresztúr), **Lőrinczi Lajos** esperes-lelkész (Csehétfalva), **Máthé Gyöngyi** tanár (Gyergyószentmiklós), **Mezei Csaba** lelkész (Kolozsvár), **Mikó Ferenc** gy. segédlelkész (Székelykeresztúr), **Molnár B. Lehel** lelkész, EUE-levéltáros (Kolozsvár), **Nagy-Kóródi Enikő** diák (Segesvár), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy–Szászrégen), **Péterfi Sándorné** tiszteletes asszony (Küküllődombó), **Péter Irma** ny. tisztviselő (Szentegyháza), **Simó Sándor** esperes-lelkész (Homoródjánosfalva), özv. **Szabó Györgyné Veress Ilona** ny. könyvelő (Uzon), **Szabó Előd** lelkész (Ürmös), **Újvárosi Katalin** lelkész (Székelymuzsna), **Vida Rozália** lelkész (Kadács).

EGY AZ ISTEN.

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 20. • (80.) ÉVF. • 7. SZÁM. • 2010. JÚLIUS • ÁRA: 2,00 LEJ

Fotó: Gondviselés Segélyszervezet

Vizes nyár, meleg nyár

A máskor oly barátságos júniust az idén eső, talaj- és árvíz, iszap, hordalék „színezte át". A Gondviselés Segélyszervezet és partnerei rögtön és önzetlenül ajánlottak fel segítséget a Miskolc-környéki településeknek, ahol a megduzzadt folyócskák a legsúlyosabb károkat okozták. E lapszámunkban Rácz Norbert érdekes beszámolót kínál arról, miképp tekintettek a kinyújtott „segítő jobbra", mit ér a határozottság és mennyi a csepp a tengerben. Heltai Gáspár feltételezett születési éve (1510) Kuti Mártát arra ösztönözte, hogy az emlékezetes nyomdászról, teológusról, íróról, serfőzőről Közlönyünk Olvasóinak rövid életrajzot adjon. Gellérd Judit – némileg a Heltai-féle nyomdáról is megemlékezve – a „nyomdatulajdonos" Erdélyi Unitárius Egyházról ír. Nem kevésbé érdekes azonban a püspöki kopjafák sorozatának rövid múltja és – remélhetőleg – hosszú jövője, amelyről Ferenczi Mária Magdolna és Lőrinczi Lajos ír e lapszámban. Egy olaszországi Szervét- és Blandrata-konferenciáról tudósít Mikó Ferenc. (UK)

A tartalomból:

1 *Otthon vagy-e?*

4 *Búcsú Heltai Gáspár örökségének egy darabjától*

5 *Árvízi krónika*

10 *Elköszönő szavak Jakab Dénestől*

19 *Játszótér Nagykárolyban*

„Boldogok, akik nem látnak és hisznek." (Jn 20,29)

Az egyház hírei

Május 30-án Csáki Levente lelkész beiktató ünnepségére került sor a **Kobátfalvi** Unitárius Egyházközségben. Az ünnepségen részt vett Bálint Benczédi Ferenc püspök is.

Június 12-én és 19-én rendezték az **egyházköri közgyűlések**et, a következők szerint: Szentgericén, Sepsiköröspatakon, Székelyszentmiklóson, Homoródjánosfalván és Bágyonban. A közgyűlések számba vették az egyházközségek jelenlegi helyzetét. A köri közgyűlések mindenikén részt vett az egyházi elnökség egy-egy tagja is.

Június 22–24-e között **Kolozsvár**on zajlott a lelkésztovábbképző tanfolyam, amelyet az idéntől új rendszerben indítottak útjára: 30–35 fős csoportokban, kétéves időtartammal szervezik a tanfolyamokat. Ezeket minden lelkész elvégezheti, négy évnyi szünet után pedig új tartalommal folytathatók a tanulmányok.

A **kolozsvári** János Zsigmond Unitárius Kollégium végzős diákjai június 5-én, szombaton ballagtak a kolozsvári belvárosi unitárius templomban. A **székelykeresztúri** Berde Mózes Unitárius Gimnáziumban június 10-én, csütörtökön szervezték a ballagási ünnepséget, amely a helybeli unitárius templomban kezdődött, majd az iskola központi parkjában ért véget. Mindkét ballagási ünnepségen jelen voltak az egyházi elnökség tagjai. (Részletek a 8. oldalon)

A János Zsigmond Unitárius Kollégium 2001 óta szervez nyári biciklitúrákat. A 2009-es túrát elkísérte kamerájával Varró-Bodoczi Zoltán is, aki ismertető dokumentumfilmet készített *Gördülő Horizont* címmel. A bemutatóra Kolozsváron, a Republica moziban került sor május 26-án, amelyen több mint 700-an voltak jelen.

A **Székelykeresztúri** Unitárius Ifjúsági Egylet június 5-én harmadszorra szervezte meg a *Neked lom, nekem kincs* kirakodóvásárt. A befolyó összegből az egylet kirándulni megy, a megmaradt kincseket pedig rászorulóknak ajándékozták. A több hetet igénybe vevő szervezőmunkát ismét jó hangulat, együttlét és szórakozás koronázta meg. (*M.F.*)

A **Hódmezővásárhely**i Unitárius Egyházközség ünnepi istentiszteleten emlékezett meg a templom építésének 100. évfordulójáról, amelynek egyik fénypontja a vancouveri testvérgyülekezet (North Shore Unitárius Egyházközség) kórusának fellépése volt. Az 1910-ben készült templomépület belső terét a támogatóknak köszönhetően tavaly felújították. A résztvevőket Nagy László, az Erdélyi Unitárius Egyház főjegyzője, Balázsi László, a Magyarországi Unitárius Egyház főjegyzője és Kiss Mihály lelkész is köszöntötte. (A vancouveri kórus június 1-jén Kolozsváron is fellépett.)

Május elején amerikai vendégeket fogadott testvéregyházközségéből az **olthévízi** gyülekezet. Júliusra is látogatókat várnak a tengeren túlról. George Kimmich Beach nyugalmazott lelkész fog prédikálni, akit elkísér felesége, Barbara, a PCC egyik vezetője is. Az olthévízi találkozást kolozsvári látogatás is kiegészíti. (*Török István*)

Május 30-án istentisztelet keretében amerikai és kanadai testvérkapcsolataik 20. évfordulóját ünnepelték a brassói gyülekezetek (**Brassó**-Óváros – San Diego, illetve Brassó-Újváros – Vancouver). Az istentisztelet után rövid műsor következett az egyházközségi dalárda és az ifjúsági egylet közreműködésével, majd a testvérkapcsolatok fontosabb mozzanatait elevenítették fel. A gyülekezetek között videofelvételes üzenetváltásra is sor került. Este az ifjúsági egylet tagjai és a vancouveri ifjak internetes kapcsolat segítségével ismerkedtek egymással. (*Máthé Sándor*)

Május 13-a és 16-a között a pestszentlőrinci unitárius gyülekezet képviselői **Tordatúr**ba látogattak. (*Bodor Piroska*)

A Homoródmenti-napok keretében a **homoródszentmártoni** Dávid Ferenc Ifjúsági Házban feliratos falvédők kiállítását rendezték meg. Ugyanitt ifj. Szombatfalvi József lelkész szervezésében és Bodor Klára tanítónő irányításával szavalóverseny volt, amelyen 54 iskolás vett részt. A június 13-i konfirmációi ünnepély alkalmával két ifjú tett vallást hitéről, akik adományt tettek az orgonajavítási alapba. (*ifj. Szombatfalvi József*)

Kisadorjáni Szilágyi Domokos *Bűntelenül büntetve* című könyvét mutatták be június 8-án mintegy 150 érdeklődő előtt a **marosvásárhely**i Bolyai téri templomban (Pro-Print Kiadó). Szilágyi Domokost, a Marosi-küküllői Egyházkör tiszteletbeli felügyelőgondnokát 1963-ban tartoztatta le a Securitate. Több mint egy év múlva szabadult. A könyvet Nagy László lelkész-főjegyző, Nagy Miklós Kund a *Népújság* főszerkesztője és Sebestyén Mihály, a Teleki Téka igazgatója méltatta. (*Nagy László*)

Halottunk

71 éves korában elhunyt Jakab Dénes szentábrahámi lelkész. Június 7-én temették el Siménfalván, a szertartást Szén Sándor helybeli lelkész végezte.

Jakab Dénes 1939. április 4-én született Segesváron, középiskolába Székelykeresztúron járt. Teológiai tanulmányait 1956–1960 között végezte a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán. 1963-ban szentelték lelkésszé Kolozsváron. Gyakorló segédlelkészi szolgálatát Homoródújfaluban kezdte 1960-ban, ahol 1973-ig rendes lelkészként is szolgált. 1973-ban a szentábrahámi egyházközség lelkésze lett, és 34 évig maradt annak lelki vezetője. 1996 és 2000 között az ULOSZ elnöke volt. Felesége Jánosi Éva, három fiúgyermekük született: Zsolt Mihály, ma unitárius lelkész, Dénes Barna és Szilárd András. 47 évi szolgálat után, 2007-ben nyugdíjba vonult.

Otthon vagy-e?

„A teremtés koronájának" is tartott ember keresztény hitünk szerint Isten gyermeke, hiszen részesült abban a kiváltságban, hogy a Teremtő önmagára nézve, önképére formálta meg. Isten lelke a „mennyből" szállott alá és építette fel testét, amely az ember-léleknek csak ideiglenes, mégis csodálatos hajléka, Isten temploma. Az emberben egyedülálló módon ég és föld, halandó és halhatatlan egyesül. A földi, anyagi, testi ember végső vágyai túlmutatnak a Földön, az anyagon és a testen, úgy érzi: az „égi" hazában van igazi otthona, e földön csak átutazó, vándor. Ideiglenes otthonát mégis úgy építi, testéhez úgy ragaszkodik, mintha örökké használni tudná. Lelkében őriz valami halvány eszmét „mennyei" otthonáról, amelynek mását szeretné a földön is megvalósítani. Családot alapít, házat épít, otthont teremt, hazát, amelyet belakhat, gazdagíthat. Ebben a nagy otthonteremtési, -építési lázban azonban sokszor megfeledkezik arról, hogy „itt a földön nincs maradandó városa", hogy üres kézzel jött a világra és ugyanúgy fog távozni is. így egész életére többé vagy kevésbé a bírvágy – szélsőséges esetekben a telhetetlenség, a kapzsiság – nyomja rá bélyegét, ahhoz ragaszkodik, amit úgyis elveszít. Ezért boldogtalan. Csak az a lélek lehet boldog, aki úgy érez, mint a költő is mondja: „Mindenemet magammal hordozom, / ami enyém volt, enyém marad, / itt és túl a csillagokon, / mert lélek vagyok, végtelen és szabad. / Bennem elférnek az élők és holtak, / szegényebbé ki tehet engemet? / Mindenemet magammal hordozom, / ha nem veszítem el lelkemet."

Csak az tud lemondani szükségben lévő testvérei javára a földi javakról, aki Isten országára tekintve gyűjt kincseket. Egy szúfi bölcsesség szerint – muszlim misztikus tan – csak az lehet boldog, aki el tudja engedni, ami a kezében van, ki tudja vetni, ami a fejében van és le tud mondani arról, ami a szívében van. Az ilyen ember Isten országát, mennyei otthonát a szívében találja meg azáltal, hogy félelem és önámítás nélkül, teljes bizalomban, szeretetben él.

> *„Nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük."*
>
> (Zsid 13,14)

Tamási Áron jól ismert állítása szerint azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne. De otthon igazán csak ott lehetünk, ahol születtünk, ahol altatódalt dalolt a dajka felettünk, ahol magyarul tanított imádkozni anyánk, ahol ismerős a táj: minden fa és minden arc, ahol nevünkön szólítanak, ahol sírni is jobb, mint idegenben örülni, ahol miénk a templom és a temető. Ezért van a szülőföldnek egy életre meghatározó vonzereje, amely elől nem lehet elmenekülni. Szívet cseréljen, ki hazát cserél – tartja a mondás. És mennyire igaz!

> *„Új eget és új földet várunk az ő ígérete szerint, amelyben igazság lakik."*
>
> (2Pét 3,13)

Történt, hogy egy Amerikába „kitántorgott" hazánkfia feleségével sok évet élt ott, és szépen meggazdagodott. Mindenük megvolt, valami mégis hiányzott. De nem merték, nem tudták kimondani. Egy alkalommal egy barátjuk születésnapra oleandert hozott ajándékba. Az illata betöltötte az egész szobát. Másnap reggel a férj így szólt a feleségéhez: „Csomagolj, megyünk haza." Az asszony nem hitt a fülének, megkérdezte, miért?... És miért ilyen sebtében? „A virág illata miatt", volt a válasz. „Az otthoni virágok illatára emlékeztet, ennek pedig nem lehet, nem tudok ellenállni. Mert ebben az illatban az otthon pihenő Édesanyám jóságos szívének hazahívó szava jutott el hozzám."

A természetben minden élőlénynek otthont adott a gondviselő Isten, csupán az embernek kell otthont teremtenie egy számára idegen, sőt ellenséges világban – ahogy Hankiss Elemér emlékeztet rá *Az emberi kaland*ban. Miért bánt velünk, édes gyermekeivel ilyen „mostohán" jó Atyánk? Talán épp azért, hogy gyermekei, munkatársai lehessünk! Éppen azáltal lett emberré az ember, hogy kézzel, ésszel és szívvel igyekezett otthont teremteni, a számára idegen és ellenséges világot megszelídíteni, a vak és vad természeti erőket megzabolázni, sőt hasznára fordítani. Ez az emberi hivatás foglalata – ismét költő-szavakkal –: „Mozdulj hát, emeld fel fejed, / a csillagok közt van neked is helyed. / Rád még sok öröm, szenvedés vár, / azért kelj fel, kelj fel és járj."

Van olyan elképzelés, amely szerint a mai ember csak híd az állat és „az embert fölülmúló ember" (Nietzsche) között. Ez azt jelenti, hogy nem beteljesült, nem tökéletes. A híd márpedig átkelésre való, nem letelepedésre! „Az embert fölülmúló ember" igazán vallásos lesz, de nem hívő! Nem lesz hívő olyan értelemben, hogy nem más mondja meg, nem

folytatás a 2. oldalon

Orbán F. Dezső

Otthon vagy-e?

folytatás az 1. oldalról

más dönti el, mit *kell* hinnie, hanem csakis saját szívére hallgat, amelyben Isten közvetlenül és személyesen jelenti ki magát. „Az embert felülmúló ember" nem egy elvont, kiismerhetetlen, fölfoghatatlan, megnevezhetetlen istent fog tisztelni, hanem a történelemben önmagát szüntelenül kinyilatkoztató, életet megtartó, fejlődést biztosító, végtelen szeretetet. „Az embert felülmúló ember" nem azért szeret, mert vallásos, hanem azért vallásos, mert szeret, és jócselekedetei „üdvözült" lelkének gyümölcsei. Ez az új embertípus „új eget és új földet" tud teremteni, amelyben igazság, szeretet és békesség lakozik, mert ami benne van, azt fogja „kivitelezni", hisz „olyan anyagból vagyunk, mint álmaink" (Shakespeare). Az új ég és új föld nem az „utolsó ítélet" után, a „világvégén" fog az égből alászállni, hanem az új ember által már itt, ezen a földön, ebben az életben megvalósul. Mint ahogy Isten országa mibennünk van, úgy „az embert felülmúló ember" csírája *lehetőségként* és *adottságként* már most is itt van a szívünkben. Képletesen szólva: önmagunkkal vagyunk terhesek, hogy megszüljük igazi magunkat. Rendeltetésünk, hogy a káoszból rendet teremtsünk, mert minden ember magában hordoz egy „táncoló csillagot" és Isten bélyegét.

Ezt a hivatást fogalmazza meg Walter Gyula a legtisztább unitárius hitvallással:

„Az ember szenny és sár felett / szent orgonának született, / s hiába riog néha a gonosz, / a lélek mégse rossz. / A bűne: más csak, / magja ősi, tiszta, / én esdek az úr ölébe vissza. / Szava százszor diszharmónia, / s ő mégis, mégis csak harmónia, / s marad örökre a jóság fia. [...] nincs lélek önmagáért, / csak önmagán is túl. / Áldó, szent dicsőségre, / csak hogy hang zengőn szárnyaljon az égre, / csak hogy dicsérje, / ki mindent teremtett, / a muzsikát, a csendet, / aki teremtett mindent, / dicsérni, dicsérni örökkön: / az Istent, az Istent, az Istent!"

Kortársunk, Heltai Gáspár

Ötszáz év? (1510? – 2010)

Milyen volt a magyar és európai 16. század, amelyben annyi minden történhetett egy emberrel, akinek csak felnőtt életéről tudunk valamit, és az is igen gazdagnak tűnik?

Sokban hasonlít a 20. század Európájára. A reformáció és a Habsburg fennhatóság kezdete a Magyar Királyságban, amely az első világháború után szűnt meg, s lett a végeredmény a mai. „Fél évezredet élt Magyarország. A magyar népet, a magyar nyelvet, esetleg a magyarul beszélő népesség lakta területét továbbra is ismeri Európa, de Magyarországról mint államról már nem tud. Ezért, amikor 1920. júniusában a versailles-i Trianon nevű kastélyban békekötés ürügyén létrehoznak egy csonka államot, azt hiszik... a semmiből teremtették meg azt, kiszakítva a Habsburg Monarchiából egy magyarok lakta részt, amiképpen kiszakították Csehszlovákiát. (Nemeskürty: Mi, magyarok. 2001)"

Úgy kezdődött, hogy Magyarország az 1526-os, a törökkel vívott, vesztes mohácsi csata után még hosszú ideig agonizált. A törvényes s egyben az utolsó magyar nemzetiségű király a magyar rendek akaratából Székesfehérváron Mátyás kedves embere, Szapolyai János erdélyi vajda (I. János) lett. Ámde egy hónapra rá Pozsonyban a Habsburgok által megvesztegetett Báthori István nádor vezényletével néhány nyugat-magyarországi birtokos ellenkirállyá kiáltotta ki Habsburg Ferdinándot, V. Károly öccsét. Az ország kettészakadt, ettől kezdve a német-római császár érdekei érvényesülnek a szófogadó öcsike jóvoltából. A kezdődő és elhúzódó belháború eredményeként 1538 februárjában Váradon megegyeznek a felek, hogy János halála után Ferdinánd örökli az országot. Az 52 éves János király immár megnősülhetett, feleségül vette Zsigmond lengyel király 20 esztendős lányát, Jagelló Izabellát. 1539 márciusában volt a lakodalom, az utolsó magyar származású király utolsó udvari ünnepe. Következő év júliusában fia született: János Zsigmond. Rá egy hétre János király meghalt. Fiát és országát a horvát származású pálos rendi Georgius Utyeszenovics Martinuzzi (közismertebben Fráter György) váradi püspökre bízta, akinek a német és a török között kellett lavíroznia. A török győzött, 1541. augusztus 29-én csellel elfoglalta Budát, Izabella királynét a csecsemővel és Martinuzzival együtt kényszerlakhelyre küldték Erdélybe. Magyarország ebek harmincadjára jutott, mert a katolikus V. Károly a német protestáns fejedelmek ellen küldte katonáit ahelyett, hogy a törököt űzte volna el, hiszen ekkor még mutatkozott rá esély. Fráter György hiába próbált meg minden diplomáciai eszközt bevetni, hogy újra egyesítse az országot. Ferdinánd azonban orvul meggyilkoltatta Martinuzzit az alvinci kastályban attól való félelmében, hogy a bíborossá kinevezett nagy tekintélyű szerzetestől majd nem tud megszabadulni, ha majd az ország ismét egy lesz. A gyilkosság miatt felbőszült szultán könyörtelen hadjáratot indított, 1552-ben bevette az országot, s ezzel megkezdődött a török hódoltság másfél évszázados kora.

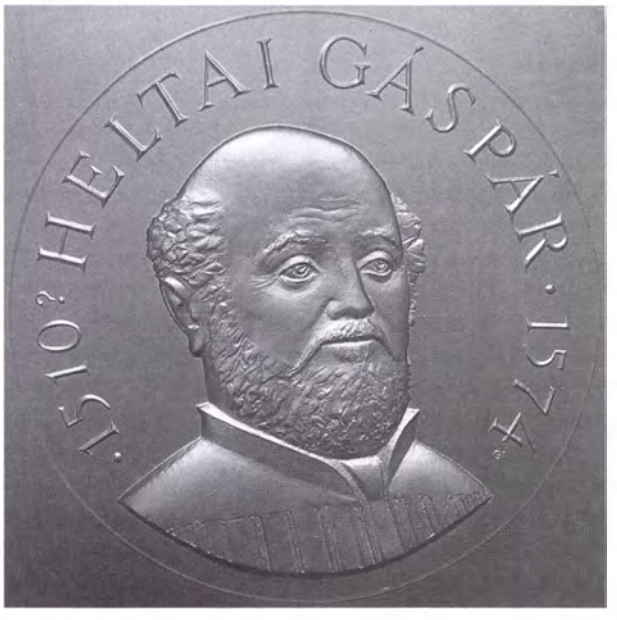
Az utolsó magyar király fia, János Zsigmond birtokába a kialakuló Erdélyi Fejedelemség tartozott: Erdély, a Temesi Bánság, Arad és Bihar megye egy része, Szilágyság és Máramaros.

A fejedelemségben továbbra is zűrzavaros volt a helyzet, ugyanis a forgatagban Erdélyből is el kellett menniük anyjával, ezen nem sokat lendített, hogy a rendek később hazahívták Izabellát és fiát, János Zsigmondot, akit elismertek fejedelmüknek (1556). A székelyek elégedetlenkedése, kiváltságaik követelése s az ezt kihasználó és szító Ferdinánd az életet még jobban bonyolította, belháborúk sora következett. A fejedelem maga is harcolt a csatákban, igen művelt fiatalember lévén, pártolta a kultúrát, nagy könyvbarát volt, hét nyelven beszélt. Bakfark Bálint az ő udvari zenésze volt, Heltai is

fordított az ő felkérésére. Szeretett részt venni a hitvitákon, türelmesen hallgatta, és észérvekkel meggyőzni is hagyta magát, így lett belőle az első és egyetlen unitárius erdélyi fejedelem.

A reformáció forradalmát is éli tehát Európa és a szétszakadt ország, ebben él Caspar Helth, azaz Heltai Gáspár is, a Heltauban – vagyis a Szeben melletti Nagydisznódon született –, plébánosból lett német protestáns prédikátor.

Van, aki születésének évét 1490-re teszi, de ez valószerűtlen, mert bizonyított, hogy Heltai 1543-ban Wittenbergben tanult, és egy 53 éves emberről igen kevéssé tételezhető fel, hogy ebben az életkorban kezdi el tanulmányait. Ennél valószínűbbnek látszik az 1510-es évszám. Ha ezt fogadjuk el, Helth huszonhat évesen, 1536-ban kezdett magyarul tanulni.

Felnőtt fejjel, józan üzleti érzékkel megáldva döntött úgy, hogy az akkoriban igen jelentős Magyar Királyság legfejlettebb városában, Kolozsváron telepszik le. Tanulmányaiból hazatérve protestáns prédikátor lett a kincses városban. Hívták ugyan Brassóba is lelkésznek, de a vállalkozó szellemű Helth szívesebben választotta Kolozsvárt. Nem lelkészi megfontolásból! Brassóban tudniillik már működött egy nyomda, a Honterusé – főleg német könyveket adott ki –, de a magyar könyvnyomtatásnak még nem volt gazdája. Ebbe vágott bele Heltai. 1550-ben Georg Hoffgreffel együtt Kolozsváron elindították az első nyomdát, elsősorban magyar könyvek nyomtatására, de azért latinokat is vállaltak. Később vállalkozásához egy papírmalmot is összehozott. A Hoffgreffel való együttműködés rövid ideig tartott, állítólag a társ összeférhetetlensége okán – de ki tudná ezt ma már tisztázni. 1553-tól Heltai maga irányította a vállalkozást. (Később is próbálkoztak az együttműködéssel, de nem ment a dolog, s végül, Heltai 1574-ben bekövetkezett halála után már felesége adta ki utolsó művét (1575-ben), a *Chronica az magyaroknak dolgairól* címűt. A nyomdát aztán 1601-ig fia vezette, majd a református kollégium tulajdonába ment át. Hogy mekkora jelentőségű volt e nyomda, azt bizonyítsa egyetlen számadat: a 16. századi királyságban a magyarul nyomtatott könyvek egyharmada a Heltai-nyomdából került ki (kb. 200 tétel)!

De Heltai nemcsak nyomdász volt. A nyomdának kéziratokat is biztosított, amikor műfordításra adta a fejét. Ezek a művek azonban nem ismernének eredeti önmagukra. A nyomdász-műfordító szerkesztő is volt, író is volt – arról nem beszélve, hogy protestáns lelkész is. A fordításra szánt műveket a maga ízlése és protestáns-keresztény meggyőződése szerint írta át magyarul, ezzel több esetben is eredeti művet hozva létre. Mivel nemcsak megírta, de szedte és korrigálta is szövegeit, következetes lévén egységes helyesírást alkalmazott, s ezzel megteremtette a magyar nyelv helyesírásának alapjait.

Mindeközben élte a protestáns papok életét, s végigjárta a sokak által taposott utat: 1557-ben lutheránus-evangélikusból áttért a helvét hitvallás táborába (vagyis református lett), majd mivel híveinek nagy része unitárius lett, 1569-ben ő is követte a nyájat; különben is jó kapcsolata volt Dávid Ferenccel, akinek oldalán részt vett a reformátusokkal való nagy hitvitában Gyulafehérváron. 1571-ig rendszeresen jelentetett meg unitárius vallási munkákat. Ebben az évben azonban a katolikus Báthori István erdélyi fejedelem bevezette a cenzúrát, amely megtiltotta a szentháromság-tagadás szellemében fogant művek kiadását és terjesztését.

A hit dolgai behatóan érdekelték, így munkásságát Heltai is – akárcsak több kortársa – katekizmus-kiadással kezdte 1550-ben, majd belefogott a Biblia lefordításába, de ez csak részletekben sikerült. Ám később Károli Gáspár nagyon jól fel tudta használni ezeket a maga teljes fordításában.

1552-ben készült el *Az részegségnek és tobzódásnak veszedelmes voltáról való dialógusa*. Egy német nyelvű elbeszélő prózát alakított át Heltai két kolozsvári polgár dialógusává: Antal, a reformátorokat követő, jó útra tért polgár próbálja jobb belátásra bírni a züllés útjára lépett Demetert. Azokat a protestáns eszméket közvetíti, amelyek értelmében a polgárság számára végzetes lehet a pazarlás, javainak élvezetekre való elherdálása. Heltai már ezt a korai művét is nagy nyelvi leleménnyel írta meg!

Másik értekező munkáját, a *Háló* (1570) címűt Heltai a fejedelem felkérésére latinból magyarította. Gonsalvius Reginaldus spanyol szerző műve a spanyolországi inkvizíció borzalmait írta le „tíz jámbor keresztyén" áldozat-históriájában. A szörnyűségeket és cselszövényeket felsorakoztató mű Heltai átdolgozásában valóságos bűnügyi olvasmány lett. A lefordított szöveget több helyen is magyar vonatkozásokkal egészítette ki. A bevezetőben írja: „Ezt e könyvet, atyámfia, Deák nyelven hozták urunknak, a mü felséges és kegyelmes Királyunknak. Azt elolvasván, mikoron őfelsége látta volna az iszonyú dolgokat, melyeket a megtestesült ördeg, a Pápa Antikrisztus Hispániába és Olaszországba cseleködi az ő piléses csimaszi és hóhéri által; minémű hallhatlan álnokságokkal megkörnyéközik, kikeresik és megfogják a szegény együgyű jámbor Keresztyéneket, kik Istennek

folytatás a 4. oldalon

Kuti Márta

Ötszáz év?

folytatás a 3. oldalról

kegyelmes akaratjából az Evangéliomnak tiszta és üdvösséges tudományát megösmerték, és annak hittenek és engödtenek; és minémű külenb-külenb féle rettenetes kényokkal megkényozzák és megszaggatják és megölik őket: miképpen ennekutána ebben a könyvben megolvasod és meglátod."

1573-ban Bécsben meg Kolozsvárott is megjelent egy népszerű keleti mesefüzér magyar fordítása. Az elbeszélés-gyűjteményt, amelynek *Ponciánus császár históriája* a címe, Heltainak tulajdonítják. „Az *Ezeregyéjszakára* emlékeztető novellafüzér középpontjában Ponciánius római császár és fia, Diocletianus áll, valamint egy csalfa asszony [...]. Heltainak ez a legvilágiasabb műve még erotikus felhangoknak sincs híján. A *Ponciánus históriája* csak négy 17. századi lőcsei kiadásban maradt fenn, de hogy még a mai magyar olvasó számára is élvezetes olvasmány, tanúsítja, hogy 1976-ban sikerrel adták ki újra, sőt 1978-ban az Olcsó Könyvtár tömegfogyasztásra szánt sorozatában is megjelentették." (*Kulturális Enciklopédia*)

Legjelentősebb és legismertebb műve 1566-ban született. A *Száz fabula* Aiszóposz meséinek átdolgozása egy német forrás alapján. Ma is élvezhető stílusát, a mesékhez szőtt tanulságait áthatják a protestáns eszmék, a jóra, a tisztességre, munkára való intés.

Búcsú Heltai Gáspár örökségének egy darabjától

Az unitárius történetírás kimagasló alakjának, Earl Morse Wilburnak a munkássága tárta erdélyi egyházi múltunkat az amerikai hittestvéreink elé. Munkája az Erdélyben évszázadokat felölelő és azokat túlélő írásos dokumentációra támaszkodott. Heltai Gáspár nyomdája nélkül viszont aligha képzelhető el e kincseink fennmaradása a későbbi századok számára. Már ez is indokolja, hogy Heltai nevét a Dávid Ferencével „egy lélegzetre" emlegetjük.

Hogy mekkora történelmi szerepet játszott Kaspar Helth nyomdája, azt az is bizonyítja, hogy a Heltai korát követő ellenreformáció idejéből sokkal kevesebb írásos emlékünk maradt fenn – nem is beszélve a kommunizmus éveiről!

Most, amikor majd húsz éven keresztül működő legutóbbi unitárius nyomdánktól búcsút veszünk, hadd gondoljunk bele: milyen jelentőséggel is bírt egyházunk számára!

Először is történelmi távlatból közelítsünk! Kénosi Tőzsér Jánosnak az unitárius nyomdáink korai történetével foglalkozó művében (*De Typographiis et Typographis Unitariorum in Transylvania: Bibliotheca Scriptorum Transylvano—Unitariorum*) is olvashatjuk, 1567-ben Raphael Hoffhalter – eredeti lengyel neve Skrzetusky – Gyulafehérváron Dávid Ferenchez csatlakozott, hogy latin és magyar munkákat jelentessen meg. 1568 februárjában azonban Hoffhalter meghalt. Fia vette át a könyvkiadói-nyomtatási munkát mindaddig, amíg 1569-ben a Hoffhalter-nyomda bezárt. 1569-ben Heltai Gáspár alapított egy új, antitrinitárius szellemiségű „kiadót" egy Kolozsváron működő nyomdával. 1574-ben Heltai meghalt, özvegye folytatta Dávid Ferencék munkáinak kiadását, egészen 1582-ben bekövetkezett haláláig. A következő évtizedekben a nyomda tulajdonosai cserélődtek, szellemiségében azonban megmaradt unitáriusnak. 1655. április 3-án a műhely a nagy kolozsvári tűzvész martaléka lett. Ezután az a néhány unitárius kiadvány a kálvinisták (vagyis reformátusok) nyomdájában készült. Ily módon az erdélyi unitáriusok ebben az időszakban még száz évig sem birtokoltak saját nyomdát.

1691 és 1697 között a lengyelországi menekült, Kmita András nyomdája alig néhány könyvtételt termelt, és 1716-ban ezt a nyomdát is elkobozták és a római katolikus egyháznak adták. E második szakaszban tehát egyházunk mindössze 13 esztendeig rendelkezett saját nyomdával.

1746-ban Szentábrahámi Lombard Mihály imádságos könyvének megjelenése valósággal szenzációszámba ment. Mivel egyházunknak többé saját nyomdája nem volt, szájhagyomány és kéziratok formájában terjesztették az unitárius hittant és kultúrát. Még Kénosi Tőzsér János és Uzoni Fosztó István híres történeti munkája is csupán kéziratban maradt fenn. A három példány egyikét kérte kölcsön annak idején Wilbur – röviddel a II. világháború kitörése előtt. Dr. George Williams professzornak (férjemnek) a Harvard Egyetemmel folytatott hosszas tárgyalása révén sikerült ezt a példányt visszaszereznünk Erdély számára.

Amikor a kilencvenes évek elején testvérgyülekezeti programunkat beindítottuk, dr. Erdő János akkori főjegyzővel szorosan együttműködtünk. Talán a „legerdőjánosibb" cél egy egyházi nyomda beszerzése volt. Hiszen közel négyszáznegyven esztendőnyi történelme során az Erdélyi Unitárius Egyház mindössze szűk százötven évig rendelkezett nyomdával. Ez a szomorú tény is bizonyítja történelmi balsorsát, hiszen egy ilyen intellektuális egyház, mint az unitárius, nagyon megsínylette a „nyomdafosztottságot".

„A hazai nyomdai viszonyok miatt a tervbe vett kiadványokat nem tudjuk kihozni... Nyomda nélkül képtelenek vagyunk előmozdítani megújulási programunkat. A katolikus és református egyházak külföldi szervezeteiktől már megkapták a nyomdát. Nekünk erre már reményünk sem lehet" – panaszolta Erdő János akkor írt levelében. Szavai tettre késztettek.

Semmivel nem tudtunk jobban egyetérteni, mint egy unitárius egyházi nyomda szükségességével. Így nemsokára az igény terveket fogant, főjegyzőnk nagy örömére. Első lépésként Erdélybe hoztuk – a frissen alakult Gellérd Imre Alapítvány

A Heltai Gáspár Unitárius Nyomda névadó ünnepségén, 2005-ben

számára az első számítógépet és tartozékait – akkor ez a gép még nagy teljesítményűnek számított! –, és férjem tíz unitárius teológust képezett ki a számítógépes lapszerkesztés és nyomtatás-előkészítés technikájára. Erdő János jelölte ki a hallgatókat.

Gyönyörűek voltak számunkra azok a napok, amikor éjt nappá tettünk, és többnyire közös nyelv nélkül is (!) tökéletesen kommunikáltunk a fiatalokkal. És felejthetetlen volt Erdő János örömtől, büszkeségtől sugárzó arca, midőn megmutattuk neki az első diáklapot, amit a teológusok írtak, szerkesztettek és nyomtattak 1991-ben (és még sokszor azután). A nagyon vágyott, új „nyomdakorszak" előfutára volt ez a kiadvány. Erdő János a leendő nyomdaigazgatót is hamarosan kinevezte az újonnan kiképzett diákok közül.

Aztán következett a nagy feladat, egy megfelelő teljesítményű nyomdagép beszerzése. Mivel pénzalap erre sem volt, Erdő professzor ismét a *Center for Free Religion*től kért segítséget: „Sürgős szükségünk van egy teljes nyomdára, amely könyveinket, folyóiratainkat nyomtatja és beköti. Az *Unitárius Közlöny*ből pedig kb. hatezer példányt akarunk alkalmanként nyomtatni. Mi a George technikai tájékozottságára és ennek megfelelő szaktanácsadásra támaszkodunk. Igenis, a nyomda egyházunk egzisztenciális problémája." (1991. április 24.)

Rengeteg levelezés és tárgyalás, sok hercehurca dacára is egy évvel később még mindig megoldatlan maradt ez a kérdés. Válasz Frankfurttól (az IARF székhelyétől) még mindig nem érkezett. Úgy látszott, a nyomdaügy megrekedt, nyomtatásra váró fórumaink továbbra is lehetetlen, mostoha körülmények között tengődnek. Évszázados mulasztást kellene most pótolni. „Kérem Juditot és George-ot, jövőépítő szolgálatukban, ha tehetik, karolják fel a mi nyomdaügyünket is." (1992. április 27.)

Erdő János óhaja szívügyünkké vált. Mindjárt továbbítottuk a kérést a japán Rissho-Kosei-kai buddhista szervezet felé, amelynek alapító elnöke, Nikkyo Niwano 1975-ben járt Erdélyben. 1993 októberében Masatoshi Kohno barátunkat, a Rissho-Kosei-kai egyik vezetőjét meghívtam egy erdélyi látogatásra, hogy saját szemével győződjék meg a nyomda szükségességéről. Akkor éppen ötven órás (!) volt a magyar–román határon való várakozás várható ideje. Ettől azonban Farkas Dénes veszélyes, de eredményes sofőri bravúrja megmentett – és bizonyára állapotainkról is kellően drámai képet festett Kohno előtt.

És a japán szervezet nyomban át is utalta a megígért tízezer dollárt! A hiányzó többi, közel 70 000 dollárt pedig az IARF-alapokból, az akkori főtitkárral, dr. Robert Traerrel karöltve teremtettük elő. Akkoriban ő a *Center for Free Religion*t hivatalosan megbízta, hogy az Erdélyi Unitárius Egyház ügyeiben közvetítsen.

Erdő János főjegyzőnk öröménél talán csak a miénk volt nagyobb. Meghozta a dédelgetett nyomda a gyümölcsét? Több unitárius munka látott általa napvilágot? Jól sáfárkodtunk vele a húsz év alatt? Egyetlen kérdésre egyszerű a válasz: az Erdélyi Unitárius Egyháznak így húsz esztendővel tovább volt saját nyomdája. Tudjuk, hogy a technika fejlődése túllépett a mi kedves nyomdánkon, de reméljük, hogyha szerényen is, de egy darabig még szolgálhatja egyházunkat. Ha anyagi értéke devalválódott is, erkölcsi értékével „történelmet írt".

Gellérd Judit

Május-júniusban heteken át megrendüléssel követtük a magyarországi árvízi helyzetet, és mindnyájan együtt éreztünk a vészhelyzetbe került embertársainkkal. Elevenen él bennünk a 2005. évi udvarhelyszéki árvíz borzalma, amelyet anyaországi nemzettársaink példátlan segélyezési akciókkal igyekeztek enyhíteni. Most rajtunk volt a sor, hogy lelkiismeretünkre hallgatva az árvízkárosult magyar testvéreink segítségére siessünk. Püspöki körlevél nyomán unitárius egyházközségeink pünkösdi perselyes adományaikat ajánlották fel az árvízi károk enyhítésére. Az egyházi főhatóság ezúton is elismerését fejezi ki mindazoknak, akik hozzájárultak a célirányos adakozás sikeréhez! Mindösszesen 23 700 lej adomány gyűlt össze, amelyet egyes egyházközségek külön gyűjtéssel is kiegészítettek. Egyházunk segélyszervezete saját alapjaiból szintén komoly összegeket mozgósított. A pénzsegélyek célba juttatását a főhatóság a Gondviselés Segélyszervezetre bízta, amely vezető szerepet vállalt egy szélesebb körű segélyezési együttműködés megszervezésében és irányításában. Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, a Magyar Ifjúsági Tanács, az Erdélyi Magyar Ifjak és a Gondviselés Segélyszervezet együttműködéséről van szó, amelynek létrehozásáról, eredményeiről és további segélyezési terveiről a www.gondviseles.org honlapon teszünk közzé részleteket. Ugyanott az árvízi védekezésben és segélyezésben való közvetlen erdélyi részvételt tükröző fényképek is láthatók.

Árvízi krónika.
Magyarország, 2010

Vasárnapról hétfőre virradólag (június 6.) indultunk el Kolozsvárról Miskolc felé. A kedvünk igen jó volt. Öten keltünk útra, és talán mindannyian azon gondolkodtunk, vajon mi fogad majd minket az árvíz sújtotta Magyarországon. Egyeseknek volt némi tapasztalata a „nagy vízzel", ugyanis 2005-ben részt vettek a Nyikó menti segélyezésben, a többiek meg bizonyára azon töprengtek, mit kell majd tenni. Úgy indultunk el,

folytatás a 6. oldalon

Rácz Norbert

Árvízi krónika

folytatás a 5. oldalról

hogy Miskolcra érve azt tesszük, amit ránk szabnak. Nem finnyáskodunk, bármit elvégzünk, amivel megbíznak – még a máskor túl illetlennek tűnő munkákat is –, hiszen vészhelyzet van, és az ottani szakemberek biztosan tisztában vannak a tennivalókkal. Sokat nem aludtunk, inkább beszélgettünk, de ez sem ment olajozottan. Néha elcsattant egy-egy poén, azt kacagtuk, de volt valami nehezen megfogalmazható feszültség a levegőben. Nem voltam katona, nem voltam harcmezőn – remélem nem is kerülök oda soha –, de talán valami hasonlót érezhetnek a bakák is, amikor kivezénylik őket valahova, ismeretlen terepre, netán az ellenség elé. Nem tudtuk, mi vár ránk, de elszántak voltunk bármit megtenni, emberi lehetőségeink – fizikai és szellemi erőnk – függvényében dolgozni, mert ez az élet rendje, ezt kívánja a kölcsönös segítségnyújtás eszméje. 2005-ben nálunk pusztított a víz, idén Magyarországot mosta az áradat.

A tervek szerint Miskolcon kellett találkoznunk az egyik országos segélyszervezet területi vezetőjével, akinek el kellett volna mondania, mi a tennivalónk. Meg is érkeztünk korán reggel a találkozóhelyre, és vártuk türelmesen a szakembert. Nyilván már ekkor elkezdődött a „csodabogárnak nézés". „Erdélyből jöttetek? Segíteni?" Egyesek kimondták, mások helyett a tágra nyílt szemek beszéltek. Ám azért volt ott némi meghatódottság is: „ezek is eljöttek segíteni..." Sajnos a szakemberrel való egyeztetés nem sikerült túl fényesen. Másfél órát vártunk, míg végre megérkezett, és elmondta, hogy még egy kicsit várjunk, és akkor majd elmondja, mit kell tennünk. Újabb kegyetlen másfél óra semmittevés. Nagy nehezen újra megjelent, és legnagyobb megdöbbenésünkre elmondta, hogy jelenleg épp nincs olyan munka, amit nekünk adhatnak, de azért várjunk türelmesen, mert lehet, hogy érkezik egy csapat kilakoltatott személy, akik elszállásolásában esetleg segíthetünk. Mondanom sem kellett: csalódottak voltunk. Tényleg azért mentünk, hogy segítsünk, és azt tegyük, amire szükség van, de ebben a percben azt éreztük, hogy fölöslegesek vagyunk. Közben pedig ott kattogott az agyunkban, hogy árvíz van, és rengeteg munka lehet, tehát nem valószínű, hogy fölösleges a segítő szándékunk. Inkább az lehet, hogy a kapcsolatember nem tud velünk foglalkozni. Végül győzött a tenni akarás: hárman hátramaradtak kilakoltatott romákat várni, ketten

pedig beültünk az autóba és elindultunk „árvizet keresni". Nem kellett sokat utaznunk, mert Miskolc közelében már megmutatkoztak az árvízi károk. Közben szóltak a gimnáziumban maradottak, hogy Ónodra kellene menni, ott talán van számunkra munka. Nagy dérrel-dúrral, sietve érkeztünk Ónodra, hogy kiderüljön: itt az lenne a dolgunk, hogy teát, vizet és üdítőt osztogassunk a gáton dolgozó rendőröknek. Nem panaszkodtunk – mint említettem, úgy indultunk, hogy bármilyen munkát elvégzünk –, ám az igazi pofon akkor ért, amikor közölték velünk: hát itt sincs igazán szükség a munkánkra. Ekkor már nagyon fölöslegeseknek éreztük magunkat, közben pedig ölt a méreg, hiszen láttuk, mennyi tennivaló van ott – hogy lehetséges mégis, hogy nincs szükség a segítségre?

Másodszor is győzött a mehetnékünk. Most már azzal az elhatározással, hogy üsse kő a fennálló rendetlenséget, megyünk, és külön beállunk valahova, ahol esetleg elkel a segítségünk. Végül Alsózsolcán, a polgármesteri hivatalban megtudtuk, hogy a szomszédos Sajóládon emelkedik a vízszint, így hát odasiettünk. Sajóládora érkezésünkkor a víz alig szivárgott az utcán, mégis mindenki tudta, hogy ez csak a kezdet. Mi is beálltunk homokzsákokat rakni, erőnk szerint próbáltunk segíteni. (Megjegyezném, hogy azért Magyarországon másképp zajlik az árvízi védekezés, mint Erdélyben. Sajóládon, amely egy kisebb település, érkezésünkkor 124 önkéntes rendőr dolgozott, ott voltak a katasztrófavédelmi egységek, valamint később a honvédség is komoly erőkkel vonult ki a gátra.) A homokot már a helyszínre szállították a zsákokkal, épp csak egy dolog hiányzott a rendszer hatékonyabb működéséből: egy irányító személy. Ez a kijelentés többnyire általánosítható, hiszen az összes általunk meglátogatott településen ugyanezt láthattuk: minden van, csak éppen összehangoló ember nincs. Sajóládon ennek az lett a következménye, hogy a helybeliek, a rendőrök meg a külső önkéntesek – köztük mi is –, esztelenül raktuk a homokzsákokat. Mindent körülvettünk: kerítést, utcát, udvart, csak éppen azt nem, amit igazán menteni kellett volna: a házakat. Szóvá is tettük ezt egy mérges rendőrszázadosnak, aki sűrű káromkodások közepette kérdezte tőlünk, hogy kik vagyunk, egyáltalán mit akarunk ott, illetve, hogy egyáltalán értünk-e a zsákok lerakásához.

Mondtuk, hogy igen, értünk, nem kell nagy szakértelem hozzá, csupán fóliára, meg szegre lenne szükségünk, mert homokzsák és munkaerő van bőven. Erre meg a fejünkhöz vágta, hogy „hát így könnyű", mire mi elindultunk, hogy Miskolcon megvásároljuk a szükséges dolgokat, de – fájdalom – estére szinte minden szaküzlet bezárt. Mire a „fóliavásárlók" visszaérkeztek, hál'Istennek mérges rendőrünket elvezényelték csapatával együtt, és mások érkeztek helyettük. Velük már nem szerénykedtünk túl sokat, láttuk, hogy itt az „erdélyi szerénységgel" sokra nem megyünk, hát nagyon határozottan mondtuk a magunkét, mint akik tudják, hogy pontosan mit kell tenni. Az eredmény nem is váratott magára, estére együtt dolgoztunk a rendőrökkel, immár békésebb körülmények között és barátságos hangulatban. Ám ekkorra kiderült, hogy a nap folyamán elkészített zsákgátak gyakran több kárt okoznak, mint amennyit használnak, ezért éjfélre már lékeltük a napközben felrakott gátakat, amolyan sajátos kőmíveskelemenes hangulatban. Éjfél után tértünk vissza szállásunkra, jóval tapasztaltabban, és igen-igen fáradtan.

Másnapra a hozzánk való viszonyulás gyökeresen megváltozott, mert kiderült, hogy a sajtó érdeklődik az erdélyi önkéntes csapatunk iránt, és ugyebár a média nagy úr: ha ők érdeklődnek, akkor már rögtön érdekesebbek vagyunk. Ez eredményezte, hogy a lezárt és megközelíthetetlen, valóban katasztrofális állapotban levő Felsőzsolcára is beengedtek. Gondoltuk, csak nem kellene üres kézzel érkezni, vittünk hát ivóvizet, meg valamennyi alapélelmiszert, mire – legnagyobb megrökönyödésünkre – érkezésünkkor gépfegyveres rendőrök álltak szembe velünk, és kérdezték, hogy mit akarunk. Mi ismertettük a szándékunkat, mire ők megenyhültek. Elmagyarázták, hogy bizony az ivóvizet és a más adományokat fegyverrel őrzik, ugyanis a felsőzsolcai cigányok lopják a segélyeket, sőt éjszaka még az összeomlott házakba is bemennek, és onnan is elcsenik az épen maradt tárgyakat.

Ottlétünk harmadik napján szintén Felsőzsolcán osztottuk a vizet és az alapélelmiszert, néhány magyarországi önkéntes fiatalemberrel, újdonsült barátainkkal. Itt is ugyanaz a kép: rengeteg „szakember", de senki, aki vállalná a felelősséget a döntésért, aki a hivatásos és önkéntes csapatokat irányítaná. Este elindultunk haza, sok tapasztalattal, némi elégedetlenséggel, és kis reménnyel, hogy az utánunk jövők útját némileg kitapostuk, így nekik már nem kell szembenézniük azokkal a kellemetlenségekkel, amikkel mi találkoztunk.

E beszámoló záró részeként jöjjön néhány következtetés! Nagy megtiszteltetésnek érzem, hogy ott lehettem és segíthettem. Igen sokat tanultam, és ha nem is tudtunk eleget dolgozni, a szerzett tapasztalat megfizethetetlen. Végül még annyit: lehet bármilyen felszerelés, emberi potenciál és tárgyi infrastruktúra, ha nincs megfelelő rendező elv és irányító akarat, az árvízvédelmi és segélyezési tevékenység sikere veszélybe kerül. Az ilyen helyzetekben az embernek döntenie kell, legjobb eszére hallgatva. Ehhez meg némi bátorságra van szükség, és valamelyes kreativitás igényeltetik. Legvégül pedig szóljon itt köszönet önkéntes munkatársaimnak, akik vállalták a munkát, amikor erre szükség volt!

Balázs Antal püspöki kopjafái

„Minden embert, még a püspököket is, más-más fából faragtak" – vallja Balázs Anti bácsi.

Személyes ismeretségünk elsőosztályos koromra datálódik, akkor betűvetésre tanított Szentiványlaborfalván. Most dalos-társként, lelkes egyháztagként – néha vőfélyként – hallgatom székely humorát és csodálom kopjafáit. Határon innen avagy túl üzenetként, biztatásként, emlékjelekként állnak, hitünket, megmaradásunkat hirdetik.

Balázs Antal nyugdíjas tanító és aktív fafaragó; bölcsőjét a Nyikó mentén, Csehétfalván ringatták. A „szülött" nem is lett hűtlen a szülőhelyhez: manapság is rendszeresen hazalátogat, segíteni az otthoniakat.

Anti bácsi 1952 óta farag. Még diák volt, amikor Kiss Zsigmond keresztúri iskolaigazgató vésőt nyomott a markába, s rögtön láthatta, hogy jól is áll a kezében. Nagyszámú munkájának értéke felbecsülhetetlen; csak farag, farag, kérésre épp úgy, mint belső sugallatra.

Először a sepsiszentgyörgyi lelkészeknek állított emlékfák ötlete született és valósult meg. Ezeket az

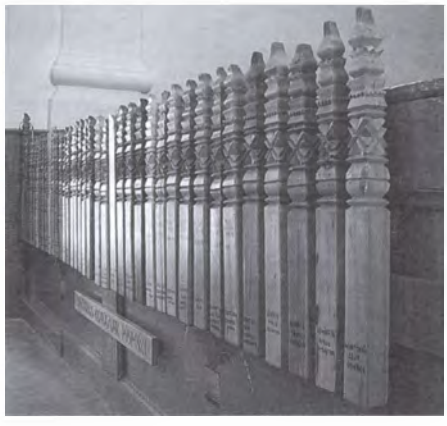
folytatás a 8. oldalon

Ferenczi Mária Magdolna

Balázs Antal...

folytatás a 7. oldalról

alkotásokat templomunk homlokzatán állítottuk ki. A tovább „nőtt" ötlet eredménye a püspökeinknek faragott kopjafa-együttes. Mintegy két hónap alatt készült el a 33+1 kopjafa! Ez év húsvétjától a sepsiszentgyörgyi templom bejáratát díszítették.

De Anti bácsinak további tervei vannak még velük. Az ötlet és munka tőle származik, a megfelelő faanyag beszerzésében Bajka Tibor és Incze Béla segítettek. (Erre szükség is volt; az anyagbeszerzés is külön teljesítmény, hiszen mindenik kopjafa másmás fából készült!)

A motívumok nagyjából egyformák, a kopjafák 60 cm magasak, egyedül a Dávid Ferenc püspöké 75 cm, és a legkeményebb fából, mezei szilből készült. Mindegyik lángban végződik – mintegy átadva, továbbörökítve a „dávidferenci" lángot.

Két kopjafa teteje megtört... 1661 és 1663 között a püspöki tisztség betöltetlen maradt, mert a háború miatt választói zsinatot nem lehetett tartani. 1852 és 1861 között ugyancsak nem lehetett unitárius püspök, mert a kormány nem ismerte el az egyház püspökválasztói jogát. Ezen idő alatt a püspöki teendőket Székely Mózes egyházi főjegyző végezte.

Kriza János diófát kapott, mert a népdalokban gyakran előfordul a dió szó, Kiss Elek és Kovács Lajos kopjafái szintén keményfából vannak faragva, mert a kommunizmus „kemény" időszakában kellett helytállniuk: gyertyánfa és kocsányos tölgy.

Szabó Árpád „fájáért" külön elment Városfalvára, hogy a szülői ház kertjéből hozzon kocsánytalan tölgyfát, míg dr. Boros György kopjafájának anyagát Csehétfalváról, Izsák Sándortól kapta. A sor végén megnevezetlen kopjafa áll: a reménynek, hogy munkánkat, hagyományainkat, értékeinket lesz ki tovább éltesse!

Pünkösd ünnepe különösen felemelő volt a csehétfalvi unitárius templomban. A különlegességet az a 38 darabból álló kopjafa-gyűjtemény közszemlére bocsátása jelentette, amelyet a csehétfalvi származású Balázs Antal nyugalmazott tanító unitárius püspökeink emlékére faragott.

Balázs Antal még megelőlegezett öt kopjafát, az eljövendő új püspököknek, így összesen 38 kopjafa foglalja össze a történelmünket. Az utánuk következők helye nyitva áll...

Az Unitárius Egyház főpásztorai 442 éves történelmünk alatt mindig Isten országa földi megvalósulását, a szeretetet, a helytállást és összefogást szolgálták nemcsak egyházukon belül, hanem más felekezetekkel való kapcsolatukban és a társadalom minden területén. Megbecsült, kiemelkedő személyiségek voltak, akik az unitarizmus fő elvei, az egy Istenhez, nemzetünkhöz való hűség, a jézusi szeretet, a tolerancia nevében szolgáltak. Nekik és az általuk képviselt Unitárius Egyházunknak állít emléket ez a gyűjtemény.

Megtisztelve érezzük magunkat, hogy a mester Sepsiszentgyörgy után a mi templomunkba is elhozta alkotásait. Csehétfalváról a székelyszentmiklósi köri közgyűlésünkre visszük, majd Székelykeresztúron mutatjuk be, ahonnan végleges helyére, az Unitárius Egyház püspöki hivatalának kolozsvári székhelyére kerül majd.

Lőrinczi Lajos

Gaudeamus igitur

Unitárius végzős diákok

Rácz Norbert unitárius lelkész áhítatával, a Péterffy Gyula énekkar *Gaudeamus igitur*jával és Solymosi Zsolt iskolalelkész köszöntő szavaival vette kezdetét a 453. évfolyam ballagó diákjai számára a belvárosi unitárius templomban szervezett ünnepség. „A lehetőségek világa olyan, mint egy gyümölcsöt gazdagon termő almafa. Az alsó ágainak kissé fejletlen

gyümölcsei könnyen elérhetők, míg a fa tetején található almák sokkal érettebbek, és igazi lehetőségeket rejtenek. Úgy érzem, hogy az itt eltöltött négy év elegendő tudást nyújtott ahhoz, hogy le tudjátok szakítani a fa tetején elhelyezkedő almákat" – mondta Popa Márta igazgató, a nyár összes virágát kívánva a ballagóknak.

Máthé Dénes egyházi főgondnok úgy vélte: a ballagás, a búcsúzás pillanata felidézi az indulás pillanatait is. Hozzátette: az iskola a gyermek lelkét, szellemét táplálja, és munkásai a tanárok. A főgondnok a pedagógusok munkájáért mondott köszönetet és azt tanácsolta a végzősöknek, maradjanak fiatalos lelkületűek, ne féljenek tisztességeseknek és szabadlelkűeknek lenni.

Szilágyi Mátyás kolozsvári főkonzul kifejtette: a nemzettudat, a hit és egymás segítése nem is teljesedhetne ki jobban, mint egy egyházi iskola falai között. A tizenegyedikes Péntek Borbála beszédében felidézte a kollégiumi évek legemlékezetesebb pillanatait, visszatekintett a külön kis életre, amelyet a végzősök a kollégiumban éltek át. Popa Tímea tizenkettedikes tanuló szerint egy búcsúzónak minden emlék drága. „Most, hogy eljött ez a pillanat, oly nehéz kilépni iskolánk falai közül. A négy év

kihívás volt, útkeresés, nagy munka és nagy kaland" – összegezte.

Fóris-Ferenczi Johanna XI.-es tanuló és Józsa Benedek elsős kisdiák szavalata, valamint Gorzó Boglárka másodikos kisdiák éneke színesítette az ünnepséget. A Péterffy Gyula énekkar ajándékdalait és a hagyományos zászlóátadást a ballagó diákok névsorolvasása követte, majd a végzősök átvehették a tanulmányi díjaikat. A XII. H. (humán) osztályból első díjat kapott Csipkés Hajnalka Szende, második díjat érdemelt Prózsa Lilla, és harmadik díjban részesült Brád Szidónia. A XII. R. (reál) osztályból első díjat érdemelt Popa Tímea, második díjazott lett Szigyártó Emma, harmadik díjat kapott Fábián Tünde.

A János Zsigmond Unitárius Kollégium fődíját, a Dávid Ferenc-díjat Popa Tímea, Csipkés Hajnalka Szende, Brád Szidónia, Nagy Levente, Prózsa Lilla és Szigyártó Emma vehette át.

Az unitárius egyház fődíját, a Kelemen Lajos-díjat idén Márton Csaba Botond kapta, akárcsak a *Cipó* című iskolaújság szerkesztéséért járó Szabadság-díjat. (*D. I., N.-H. D., Szabadság*)

2010. június 10-én meghitt hangulatú ballagási ünnepély keretében 58 végzős diák ballagott el a Berde Mózes Unitárius Gimnáziumból. Az újraindított unitárius felekezeti iskola tizennyolcadik évfolyamán egy humán és egy reál profilú osztály fejezte be tanulmányait. Meghívásunkra számos intézmény képviselője megtisztelt jelenlétével. Varró Margit igazgató köszöntőjét követően Bálint Benczédi Ferenc, az Erdélyi Unitárius Egyház püspöke mondott be-

szédet. Ezt követően Fodor S. Sándor tanfelügyelő Ferencz S. Alpár Hargita megyei főtanfelügyelő üzenetét tolmácsolta, illetve Ványolós István főtanfelügyelő-helyettes üdvözölte a végzősöket. A diákjainkat támogató concordi (Egyesült Államok) unitárius-univerzalista testvérgyülekezet részéről Dana Booth mondott beszédet.

A ballagási ünnepély a templomban kezdődött, ahol az áhítatot Lakatos Sándor lelkész-vallástanár végezte. Az ünnepély keretében a végzősök nevében Szilágyi Ildikó búcsúzott az unitárius gyülekezettől és elöljárójától, Szombatfalvi József lelkésztől. Az iskola parkjában a végzős diákok nevében Csomos Éva Zsuzsanna tanuló búcsúzott. A hagyományos fáklya-átadás alkalmával Lőrinczi Réka végzős diák köszöntötte a maradó diákokat.

Iskolánk legrangosabb díjában, az Erdélyi Unitárius Egyház által felajánlott Kriza János-díjban, illetve a Bartha Alpár lelkész által 2000-ben létrehozott Tolerancia-díjban a diákok szavazata alapján, jó tanulmányi eredménye és példás magatartása okán idén Vári Tímea végzős diák részesült. Négy éves kitűnő tanulmányi eredménye és példás magatartása alapján Szőke Emőke vehette át az idén alapított, Berde Mózes nevét viselő rangos iskolai kitüntetést. (*BMUG, berdemozes.ro*)

Egy tízéves érettségi találkozó önmagában talán nem olyan fontos, hogy egy egyházi havilapba kívánkozzék. Az Unitárius Közlöny hasábjain mégis érdekes amiatt, hogy ez az évfolyam zárta az első generációt az újraindult unitárius gimnáziumban (akkor Teológiai Szeminárium/Gimnázium volt; alább pedig a „T", avagy teológiai osztály idei viszontlátására emlékezünk).

Találkozni újra és újra

Tíz év. Hihetetlen, milyen gyorsan elfutott, és mennyi minden történt ezalatt.

Tíz éve annak, hogy itt somfordáltunk a tanári szoba előtt, lesve, mikor jelenik meg hirtelen, akitől kérezkedni kell, fogfájás, fényképezkedés... és megannyi haditerv és taktika a zsebünkben...

Tíz éve az első nagy diákszerelemnek, hogy életre szóló barátságok kötődtek, tíz éve annak, hogy megszületett az a titkos valami, ami a ide hazahívott mindenkit, az az érzés és az a csoda, amit a találkozni nem akaró ember nem tud megtapasztalni, mert ez pontosan a találkozás öröme: az összetartozás csodája. És olyan büszke és boldog vagyok, hogy ilyen sokan eljöttünk, akár több száz kilométerről is, amikor sajnos a világ nem erről szól, nem a közösségekről, és nem az összetartozásról, hanem arról, hogy te *egyedül* vagy a minden, mindenre képes vagy, mindent meg tudsz csinálni, és nincs szükséged senkire – és az élet mennyiszer bebizonyítja hogy ez nem így van, és megérezteti velünk, hogy a magány fáj, összeszorít, mint egy prés, és akarva-akaratlanul ott van bennünk a sóvárgás, bárcsak beszélgetés, bárcsak szavak töltenék be a csendet, bárcsak ki lehetne kerülni a sehova-se-tartozás keserű érzéséből az összetartozás csodájába...

És ki lehet, mert itt vagyunk, együtt, a *társak*, *tanár-* és *diák*társak, *iskola*társak, *évfolyam*társak, *osztály*társak, *pad*társak, együtt az élményekkel, az emlékekkel, azzal a lelkülettel, amelyet ajándékul kaptunk iskolánktól, tanárainktól, egymástól... *társak* vagyunk.

Együtt vagyunk, amíg nem késő, amíg el nem robognak életünkben a soha vissza nem térő alkalmakkal megpakolt szerelvények... Amíg nem késő, amíg *vagyunk egymásnak*... – ez a kijelentés nem papi túlzás, hiszen a mi osztályunkban már két kedves társunk helye üres; csak a virágok illata és a gyertyák csendbe nyújtózó fénye súgja halkan, hogy *ez* már igenis késő: társak, diáktársak, tanárok, akiknek bezárult egy ajtó a földön de kinyílt egy az égben, akik már Isten ölelésében, szeretetében vannak.

folytatás a 10. oldalon

Buzogány-Csoma István

Találkozni újra és újra

folytatás a 9. oldalról

Hiszem, hogy most ők is itt vannak közöttünk, érzem és látom a vidám angyalarcokat, érzem és hallom a suttogásukat, az üzenetet: vigyázzátok és őrizzétek egymást, szeressétek egymást, és keressétek a találkozások alkalmait, a nevetések, az emlékezések alkalmait... amíg lehet, amíg nem késő... Mindig örömmel és boldogan készüljetek az újratalálkozásra, a viszontlátásra...

És Reményik Sándor szavait forgassuk szívünkben: „Viszontlátásra, – mondom, és megyek. / Robognak vonatok és életek – / Bennem, legbelül valami remeg. / Mert nem tudom, / Sohasem tudhatom: / Szoríthatom-e még / Azt a kezet, amit elengedek. / Viszontlátásra: mondom mégis, mégis. / Viszontlátásra – holnap. / Vagy ha nem holnap, – hát holnapután. / Vagy ha nem akkor – hát majd azután. / És ha aztán sem – talán egy év mulva. / S ha még akkor sem – hát ezer év mulva. / Viszontlátásra a földnek porában, / Viszontlátásra az égi sugárban. / Viszontlátásra a hold udvarán, / Vagy a Tejút valamely csillagán – / »Vidám viszontlátásra« mégis, mégis!" (Reményik Sándor: *Viszontlátásra*)

[Elhangzott a Berde Mózes Unitárius Gimnázium 2000-ben végzett diákjainak 10 éves véndiáktalálkozóján, június 19-én, Székelykeresztúron.]

Elköszönő szavak Jakab Dénestől

Ha igaz, hogy Istennek gondja volt reánk akkor is, amikor még meg sem születtünk, és gondja lesz reánk akkor is, amikor már rég eltemettek, akkor az örök élet valamilyen hite már nem szorul magyarázatra – ami önmagában amúgy is hiábavalóság lenne, hiszen ezt és ennek mibenlétét „Isten jótékonyan eltakarta vágyó szemünk elől".

Előttünk hullt a rög egy kedves szolgatársunkra, akit sok szép méltató beszéd mellett „tovább már nem kísérhettünk".

A közelmúltban meglátogattam. Látható volt, hogy a halál keze van rajta. Halálhíre mégis megrázó volt, hiszen ő egy volt abból a csapatunkból, akiket a gellérdimrei eszmeiség „egy szakaszba" sorozott. Nem is volt akármilyen közkatona, hiszen a szellemi állomány, amelyet kapott, felülmúlta valamennyiünkét.

Tegnap óta az emlékek mezein bolyongtam, és megjelent lelki szemeim előtt az Alba menti, leánykás arcú gyermek-pajtásom, akinek édesapja odaveszett a háborúba, özvegyen hagyva Ilona nénit két kicsi fiával. Három esztendővel járt előttem, de a kertjük alatt ő mutatta meg, hogy lehet horgot csinálni gombostűből. Az is lehet, hogy egy-egy szerencsétlen halacska ráakadt a *sirített cérnából* készített „damilunkra" – vagy ezt csak odaképzelem?

Ő továbblépett a keresztúri iskolába, találkozásaink így csak a nyárra korlátozódtak. E találkozások annak függvényében is alakultak, mikor akadt egy kis idő a mezei munka közben, hogy a Nyikóban megmártózhassunk.

Teológiára ment, és egy évet diáktársak voltunk. Kedves, segítőkész ember volt. Esetenként nemigen hagyta ki a helyzetet, hogy rendesen „meg ne szívasson". Aztán a Homoród mentén találkoztunk. Ő már három éve pap volt, én a vázlataiért esedező kezdő. Elég gyakran összejártunk. Ádám Dénes, Albert Lőrinc, Kiss Domi, Zoltán Sándor, Gellérd Imre, Bencző Dénes, Andrási Gyurka és én. (Már csak hárman élünk.)

Hosszú esztendők után Szentábrahámon találkoztunk, ahol a pap és a gazdaember életét élte. Ott folytattuk, ahol huszonévvel azelőtt abbahagytuk.

Volt Dénesnek egy cigány bácsi bejárója, aki besegített a gazdasági munkába. Kitakarította a disznópajtát, almot készített a marhák alá, kóstot tett a jászolba és így tovább... Ez az úr szokta meginni Jakab Dénesnek a rezesét, amit a pap szívesen is adott neki. Olyan szakszerűen beidegződött a rezes fogyasztása, hogy a „kliensnek" már nem is kellett kimondania óhaját, csak a csorba száját mutatta a papnak, jelezvén: milyen jó is lenne az a *dolog*, ami egy kicsit megrágná az ínyét.

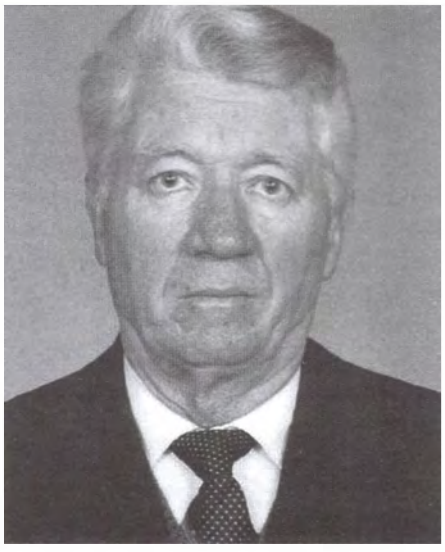
Egy nap, ottjártamkor a lelkész lábtöréssel feküdt. Megérkezett az említett cigány bácsi, és az ínyét mutogatva „bűvölte" a papot a megszokott szertartás folytonosságát nem felejtendő magatartásra. Dénes ráérzett erre, és mondta is tüstént, hogy „töltenék magának egy pohárral *abból*, de nézze meg, hogy most nem tudok, mert ágyban vagyok."

„Én meg is értem – mondta a bejáró –, mert amíg maga *életben volt* (!), örökkétig adott kérés nélkül is."

Drága Iskolatársam, drága Szolgatársam! Te már ezt nem olvasod! Azért írtam ezt a pár sort, hogy magam is bizonylatoljam, hogy míg „életben voltál", bizony, adtál kérés nélkül is. Legyen csendes a pihenésed, legyen áldott az emléked!

Farkas Dénes

Aki templomépítő volt

„Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam." (2Tim 4, 7)

Többtalentumos egykori világi vezetőjét veszítette el közösségünk: június 10-én életének 75. évében elhunyt a marosszentgyörgyi unitárius gyülekezet templomépítő első gondnoka.

Szülőfalujában, Nyomáton öntudatos unitárius szellemiségű neveltetésben részesült. Az akkori rendszer kisemmizettjeként 1959-ben több más nyomáti falustárssal együtt költözött Marosszentgyörgyre. Ez évben kötött házasságot szíve választottjával, a szintén nyomáti születésű Magdával, házasságkötésük egyházi megáldására is Nyomáton került sor. Három fiúgyermekkel áldotta meg Isten házasságukat, akiket a szülők mindig Isten- és emberszeretetre, becsületes kenyérkeresésre neveltek.

A Marosszentgyörgyön lakó, de önálló egyházközséget még nem alkotó, saját templommal nem rendelkező unitáriusok megkeresését, összefogását az 1990-es évek elején Balázs Sándor akkori székelykáli lelkésszel együtt végezte. Kétszáz nap templomépítési közmunka mellett pénzadományokkal és személyes közösségformáló példával lendítette előre ügybuzgó hittestvéreivel a templomépítés ügyét.

Az alapkőletételtől az utolsó tetőcserép elhelyezéséig élen járt az önkéntesen vállalt munkában, hitét cselekedetekben mutatta meg.

1996 és 2002 közt az Erdélyi Unitárius Egyház Főtanácsa tagjaként hűséggel tevékenykedett. Elkötelezettségéért, egyházhűségéért tiszteletbeli gondnoki címmel tüntették ki. Megalakulásától kezdve tagja volt a helyi Soli Deo Gloria Ökumenikus Vegyeskarnak és az Új Tavasz unitárius kórusnak.

A temetési gyászszertartásra június 12-én került sor. A helyi római katolikus ravatalozóból kísértük utolsó földi útjára és az unitárius temetőkertbe temettük el nagy részvét mellett.

Nyugodjék békében, emlékét kegyelettel megőrizzük!

Pálffy Tamás Szabolcs

Főhajtás nagy emberek előtt

Konferencia Szervét és Blandrata tiszteletére

Jelenet a Biandrata-színműből.
Balról jobbra: Dávid Ferenc, G. Biandrata, Izabella királynő, Campanus domonkos szerzetes, Báthori István.

Észak-Olaszországban, Piemont megyében, hegyek lábánál fekszik a kis középkori város: Saluzzo. A belváros utcáit ma is az évszázados macskakövek borítják, sok régi temploma gyönyörű freskókat rejt, lakóházai számtalan történelmi eseménynek voltak tanúi.

E kisvárosból származott az orvos, politikus, teológus Giorgio Biandrata (azaz Blandrata György, ahogy az erdélyi unitárius egyháztörténelem említi). Szabadelvű nézetei miatt hamar távoznia kellett a katolikus Olaszországból, és miután bejárta Svájc különböző városait, Lengyelországban, majd Erdélyben tevékenykedett. Ő volt az, aki elhozta Erdélybe a kor legfelkavaróbb művét, Miguel Serveto *Restitutió*ját. A könyvvel együtt hozta magával az új eszméket, a reformáció radikális irányzatát. Az itteni különleges társadalmi-kulturális helyzet befogadónak tűnt, Dávid Ferenc és társai pedig felkarolták az eszmét. Így indulhatott útjára az a gondolkodásmód, vallás, életszemlélet, amelyet ma, a 21. században is gyakorlunk és megélünk.

Az antitrinitárius eszmék két fő előfutára, Serveto és Biandrata tiszteletére tartottak nemzetközi konferenciát május 21. és 22. között Saluzzóban, *A lelkiismeret szabadsága, az emberi jogok forrása* címmel. A kisvárosban működő Biandrata Szövetség és az Olaszországi Unitárius Közösség meghívásának eleget téve egyházunk képviseletében részt vehettem a kétnapos rendezvényen.

Olaszország rangos reformáció-kutatói, a spanyol Serveto Intézet vezetője, egyetemi tanárok tartottak előadásokat Biandrata életével, tevékenységével, valamint Serveto indíttatásával és életművével kapcsolatban. Igen érdekes volt meghallgatni úgymond az „ellenfél" véleme-

folytatás a 12. oldalon

Mikó Ferenc

Főhajtás...

folytatás a 11. oldalról

nyét is: a genfi Szent Péter templom lelkésze, jeles Kálvin-kutató mutatta be azokat az irányvonalakat, amelyeket annak idején a nagy reformátor követhetett Serveto perében. Több előadás hangzott el a lelkiismeret szabadságával és e szabadságjog hatásával kapcsolatosan.

Volt alkalmunk megtekinteni egy érdekes színi előadást, amely Biandrata életéről szólt. A darab, amelyet az amatőr színjátszó társulat egyik tagja írt, többnyire Erdélyben játszódik, címe: *Blandrata György – róka és oroszlán*. A színen megjelenítették Serveto alakját, amint Kálvinnal vitatkozik, majd Biandratáét, aki Erdélybe menekül, és itt Melius Juhász Péterrel, Dávid Ferenccel, János Zsigmonddal, Izabellával, Báthori Istvánnal kerül kapcsolatba. A következő nap egy nagyon érdekes dokumentumfilmet láthattunk Serveto életéről és elítéltetéséről.

A konferencián részt vett és előadást tartott Jean Claude Barbier, a francia unitáriusok világi vezetője, valamint az olasz unitáriusok képviseletében Roberto Rosso lelkész, Pierluigi Servida és Alec Falasca gyülekezeti tagok. Az országban szétszórtan élő unitáriusok pár éve kezdtek szerveződni. Főleg a világháló révén tartják hetente a kapcsolatot. Ha összeülnek, erdélyi unitárius hagyományokból kialakított egyéni szertartásokkal ünnepelnek. Ez alkalommal is – a konferencia más résztvevőivel együtt – pünkösd alkalmával úrvacsorai szertartást tartottunk a helyi lelkésszel együtt. Külön érdekesség, hogy az *Adjunk hálát mindnyájan* kezdetű, hagyományosan Dávid Ferencnek tulajdonított énekünket olasz nyelvre fordították, és az eredeti dallammal elénekelték. A kis közösség nagyon örült az erdélyi képviseletnek. Részükről sem maradt el a látogatás, hisz június folyamán Budapestre utazott Rosso lelkész, és Falascával együtt részt vettek a konfirmációi ünnepélyen.

Úgy érzem, nagyon fontos volt a konferencián való részvétel abban, hogy megláthassuk: a különleges antitrinitárius/unitárius eszméket a magyar nyelvterületen kívül is mélyrehatóan kutatják, régi műveket közölnek, tudományos munkákat adnak ki ebben a tárgyban. Ugyanakkor unitárius jelenlétünk fontos jelzés volt a kutatók felé, hogy az eszme, amelyet vizsgálnak, a szabadelvűség, a tolerancia, a másság elfogadása ma is él unitárius közösségeinkben és több mint négy évszázada őrizzük azt az örökséget, amely Nyugat-Európából a Kárpát-medencébe áramlott.

Nagyvilág

Film készült Johanna „nőpápáról" Heves vitákat okozott a katolikus egyházban a Johanna nőpápáról készített mozifilm: sokak szerint ugyanis „Johannes Anglicus" sosem létezett, és alakját csak a korai reformáció során alkották meg, hogy ezzel is szégyent hozzanak Rómára. A vitatott történetből nemrég film készült. A történet szerint a 9. században Németországban, angol szülőktől született lány a női érvényesülés lehetetlensége miatt fiúnak álcázta magát és belépett a bencés rendbe. Johannes Anglicus néven előbb Görögországban, majd Rómában tanult, ahol annyira lenyűgözte képességeivel az egyházi vezetést, hogy csakhamar bíborossá nevezték ki, és végül 853-ban, IV. Leó halála után pápává választották. Három évig ült Péter székében, ám egy körmenet alatt gyermeket szült(!) A feldühödött tömeg ekkor egyesek szerint halálra kövezte, mások szerint hozzákötözték lovához, amely végighúzta Róma utcáin. A katolikus egyház szerint a történet puszta mese, hiszen a nőpápát egyetlen kortárs forrás sem említi. A *L'Avvenire* című lap az Olasz Püspöki Konferencia véleményének helyt adva „kitalációnak" minősítette a történetet, és a film alkotóit „hihetetlenül korlátolt látásmóddal" vádolja. A film alapjául szolgáló könyv szerzője, Donna Woolfolk Cross szerint az egyház reakciója érthető, hiszen ma is az a trend jellemző, amely szerint minden hasonló történetet jobb elfelejteni, és kiradírozni a történelemkönyvekből. (*The Daily Telegraph*, mult-kor.hu)

Hány nyelvre fordították le a Bibliát? Ausztráliában három férfi kétezer kilométert gyalogol azért, hogy felhívják a világ figyelmét: kétezer nyelven még ma sem érhető el a Biblia. Vajon a világ 6900-ra becsült nyelve közül tényleg csak kétezerre nem fordították volna le az Írást? Vitathatatlan, hogy a Biblia a legtöbb nyelvre lefordított könyv. Az interneten elérhető információk szerint viszont eddig „csak" körülbelül 2450 nyelven hozzáférhető legalább egyik könyve, és mindössze 438 nyelven a teljes Biblia. Teljesen pontos adatot valószínűleg nem várhatunk a kérdésben, mert jelenleg is legalább további 600 bibliafordításon dolgoznak a lelkes fordítók, így akár naponta is gyarapodhat a Biblia elérhető nyelveinek száma. A kétezres számhoz úgy juthatott a három ausztrál férfi, hogy a különböző bibliafordító társaságok enynyire becsülik azon nyelveknek a számát, amelyeket több mint pár tíz ember beszél. Az ilyen kicsi nyelvekre még az egyébként híresen lelkes bibliafordítók is azt mondják, hogy esetükben már egyszerűen nem praktikus a nagy könyv rendkívül időigényes fordításával bíbelődni. A legtöbb nyelvre lefordított könyvek listáját nagy előnnyel vezeti a Biblia. A második legtöbb nyelvre fordított könyvet, a *Pinocchiót* már „csak" 260 nyelvre fordították le. S íme a „top tíz": 1. *Biblia* – 438 teljes fordítás, 2454 részleges fordítás; 2. *Pinocchio* (Carlo Collodi) – 200/260; 3. *A zarándok útja* (John Bunyan) – kb. 200; 4. *A kis herceg* (Antoine de Saint-Exupéry) – legalább 180; 5. *Andersen meséi* – 153; 6. *Jézushoz vezető út* (Ellen G. White) – legalább 135; 7. *A Mormon könyve* – 107; 8. *Korán* – 102; 9. *Az alkimista* (Paulo Coelho) – 67; 10. *Harry Potter* (J. K. Rowling) – 67. (nyest.hu)

• összeállította KBZ •

Róma, az Örök Város

A történet folytatódik, álmaink tényleg valóra válnak, ha komoly az elhatározásunk, és teszünk is érte. Ma sem tudom jobban megfogalmazni a kirándulás lényegét, mint ahogy egy évvel ezelőtt tettem, amikor a bécsi kirándulásról számoltam be: „Alsófelsőszentmihályon hagyománnyá vált, hogy a húsvét utáni időszakban kirándulni megyünk az egyházközség szervezésében. Idősebb híveim véleménye szerint ezek az élmények maradnak meg lelkünkben, amelyeket örökre magunkkal viszünk. Ők megtapasztalták, hogy mennyire értékes az Idő minden egyes perce, amit élni kell, itt és most. Mi pedig élünk a lehetőségekkel, felkerekedünk és elmegyünk azokra a helyekre, ahová a szívünk húz."

Így esett az idén a választás Rómára. A szervezés már az év elején elkezdődött és sok izgalommal járt. Kérdések tolultak elő: lesz-e elég jelentkező a válságos időszak ellenére, aki vállalja a repülős utat? Felszáll-e a repülő? (Hisz néhány nappal az indulás előtt még le voltak zárva a repterek a vulkáni hamu miatt.) Mi lesz, ha ott-tartózkodásunk alatt hirdetnek „vesztegzárat"? Aggodalmaink rendre elenyésztek, köszönhetően a Turul utazási iroda jó szervezésének és az aranyosgyéresi Agrosel Kft támogatásának. Az esős idő ellenére április 23-án délben felszállt a repülő csapatunk 20 szentmihályi és 20 aranyosgyéresi tagjával, hogy épp száz perc alatt Rómába szállítson. A repülés mindig nagy élmény. Sokan közülünk először ültek repülőn, idősebb egyházközségi tagunk megjegyezte: „Jobb, mint az autóbusz!" Utazásunkat érdekesebbé tette, hogy pilótánk anyanyelvünkön köszöntötte a csapatot.

A reptérről autóbusz szállított a kempinghez, ahol elfoglaltuk szálláshelyeinket és már indultunk is városnézésre. A Forum Romanum előtt Szász Hunor idegenvezetőnk megelevenítette a köveket és a történelmi korokat – szinte láttuk a bevonuló győztes császári seregeket. A leszálló estében még megnéztük Traianus Fórumát, de mivel az eső is eleredt, csakhamar visszaindulunk.

Másnap végigkísért az eső, de ez semmit sem vett el a kedvünkből, egy kis buszozás és metrózás után ott álltunk a „Szent Péter bilincsben" templom bejáratánál. Idegenvezetőnk elmondta, hogy az ereklyeként őrzött bilincseken kívül érdemes megfigyelni a híres Mózes-szobor homlokán a két kis dudort, ami egy „bibliai elírás" következtében került oda. A szobor tényleg gyönyörű, megszólalásig ki van dolgozva. Innen a Colosseumhoz érkeztünk, amely az ókori Róma egyik legmonumentálisabb emléke. Az ellipszis alakú cirkusz falai ma is hordozzák a légkört és a hangulatot, amelyet a *Gladiátor* című film örökített meg. Ezután a Pantheont néztük meg, amelynek gigantikus a térkiképzése. A kör alaprajzú templom átmérője ugyanannyi, mint a kupola magassága: 43,2 m. Érdekes a megvilágítása, a kupola tetején levő kb. 9 m átmérőjű nyíláson (*oculuson*) árad csak be fény. Itt temették el Itália első királyait, több kiváló művészt és államférfit. Rövid ebédszünet után a Trevi kútban gyönyörködhettünk. Középen Neptunus, a tenger istene áll, körülötte különböző tengeri lények szobrai emelkednek ki a vízből. Amint az „kell", háttal állva jobb kézzel bal váll fölött dobtunk pénzt a kútba. A hiedelem szerint, aki ezt megteszi, azt a forrás nimfája visszahozza az Örök Városba.

Hamarosan a Spanyol téren állva a hajó formájú szökőkutat csodáltuk, végigjártuk a pihenőkkel, teraszokkal, gyönyörű virágokkal gazdagított, többágú Spanyol lépcsőt, amely az 1720-as években épült. Autóbusszal jutottunk ki a város szélén levő Szent Calixtus katakombához. A mintegy 20 kilométernyi föld alatti folyosórendszernek csak kis része nyitott a látogatók előtt. Mély benyomást tett ránk a sziklába vájt sírkamrák több méter magas „polc-rendszere", a pápák kriptája, valamint Szent Cecília sírboltja. Kedves volt az idegenvezető páter, nyakában kihangosított mp3-as lejátszóval magyar idegenvezetést biztosított számunkra. Napi látogatásunkat a Lateráni Szent János bazilikánál fejeztük be. Méltán a katolikus egyház legfőbb temploma ez, a mindenkori pápa püspöki székesegyháza. A barokk stílusú templomnak gazdagon díszített aranykazettás mennyezete és oltára, gyönyörű márványpadlózata van, és az egész épületen nincs egyetlen tenyérnyi hely sem, amely nem lenne díszítve. Fáradtan, de élményekkel gazdagon tértünk a szállásra.

Vasárnap reggel gyönyörű napsütésre ébredtünk, és ott állt előttünk az új kihívás: a Vatikán! Először a Szent Péter teret néztük meg. Az ellipszis alakú tér legszélesebb pontja 340 méter, két oldalon négyes oszlopsorban 284 dór oszlop áll. A fedett oszlopsor párkányán 96 életnagyságnál magasabb szobor áll. A tér közepén egy egyiptomi obeliszk nyúlik az égbe, amely még Néró császár idején került a környékre. A teret két szökőkút egészíti ki, amelyek az 1600-as években épültek, és mindkettőből több mint 5 méterre lövell a vízsugár. Lenyűgözőek a méretek és az arányok! Idegenvezetőnk részletes ismertetője után a Szent Péter bazilika megtekintése következett. Először az alagsorban láttuk Péter apostol sírját, végigjártuk a pápák sírhelyeit, megnéztük a magyar kápolnát és rácsodálkoztunk, hogyan őrzik II. János Pál nyughelyét.

folytatás a 14. oldalon

Dimény József

Róma, az Örök Város

folytatás a 13. oldalról

A bazilikában a látogatásra szánt idő rövidnek tűnt; feledhetetlen élmény volt testközelből látni Michelangelo Pietáját, a baldachinos főoltárt, a kupola „dombját" 45 méter magasságban. Minden gigantikusnak tűnt: a kápolnák, a pápák emlékművei, Péter „trónszéke". Szinte megszédülve jöttünk ki a térre. Protestánsként azt látja az ember, hogy magas fokon van ötvözve itt művészet és gazdagság. Több száz méteres sor vezetett a vatikáni múzeum bejáratához. A tömeggel együtt haladva néztük meg a gobelinek galériáját, a térképek folyosóját, híres festők több száz éves alkotásait.

Nekem leginkább két festmény tetszett: „A Szentségek vitája", vagyis a *Disputa*, Fra Angelico alkotása, illetve Raffaello: *Athéni iskolája*.

Belépve a Sixtus-kápolnába hatalmas tömeget láttunk: egyrészt tömérdek látogatót, másrészt rengeteg egészalakos festményt. Az az érzésem támadt, mintha *mind* élnének. A 40 méter hosszú és több mint 20 méter magas kápolna oldalfalain megtalálhatók az Ó- és Újszövetség legfontosabb történetei. Michelangelón kívül olyan neves művészek dolgoztak itt, mint Botticelli, Luca Signorelli, Pinturicchio, Ghirlandaio, Perugino, Rosselli stb. A mennyezet öt kisebb és négy nagyobb freskóját maga Michelangelo festette negyedfél esztendő alatt. Örömmel ismertem fel a freskók között a híres *Ádám teremtését*. Jó volt élőben látni a kimagaslóan dinamikus, drámai és egyszerűen szép képet. Mintha megállt volna az idő – bármeddig elidőztem volna e képek között.

Néhány emléktárgy megvásárlása után elbúcsúztunk Vatikántól és visszatértünk Róma központjába, megnéztük a II. Viktor Emánuel-emlékművet. A hatalmas fehér márvány építményt a 20. század elején emelték. Középen az egységes Itália első királyának óriási bronzszobra, alatta a Haza oltára és az Ismeretlen katona sírja áll. Ez az épület stílusával, jellegével nagyon eltér az ókori építkezés maradványaitól, nem hiába csúfolják Róma lakosai „írógépnek". Ám a tetejéről gyönyörű a kilátás.

Vasárnapi látogatásunkat a Jézus-templomnál fejeztük be. Ez a jezsuita rend főtemploma. Homlokzata egyszerű, visszafogott, nem sejteti, hogy a beltér milyen gazdagságot takar. Egész napi látogatás után úgy mentünk be, hogy nem tudnak már semmi érdekeset mutatni. Sikerült ismét meglepniük, mert e templom belseje a korai barokk hatásos példája. Szinte földbe gyökerezett a lábunk, látva azt a gazdagságot és díszítettséget, ami ezt a templomot jellemzi. A mennyezetfreskó felhőbe tűnő középső része szinte kitárta a falat, hogy azon túl az égbe láthassunk. Ezt a látványt felerősítette a közepén elhelyezett hatalmas tükör, amely a távolságot megkétszerezte. Nem mindennapi látvány a díszes barokk oltár a rendalapító Loyolai Szent Ignác sírja felett. Az élményből eget csak fokozta, amikor megszólalt az orgona. A templom három különböző pontján elhelyezett orgonatestet a kereszthajó jobb alsó részén elhelyezett játszóasztaltól vezérlik. Minden egyes hang csodálatosan betöltötte a templomot.

Estére értünk a szállásra, ahol egy pohár bor mellett összegyűlve megköszöntük az idegenvezetőnek a pontos és részletes ismertetőit, a szép élményeket – és már arról beszéltünk, hogy a jövő évben Spanyolország, Svájc, esetleg London és környéke következzen.

Miközben ismét a levegőbe emelkedtünk és zsugorodtak a város pontjai, úgy éreztem: szerencse, hogy dobtam pénzt a Trevi-kútba, mert olyan ez a hely, ahová érdemes visszatérni. Róma tényleg az Örök Város...

Harmóniasarok

Újrakezdés

Előfordult már, hogy mondogattuk, sőt fogadkoztunk is, hogy másként lesz? Leszokunk a dohányzásról, többet sportolunk, tudatosabban élünk, több időt töltünk gyerekeinkkel, elhagyjuk gyengeségeinket, rendet teremtünk kapcsolatunkban vagy éppen kiszállunk belőle, és végre úgy fogunk élni, ahogy valójában mindig is szerettük volna.

Aztán eljött a holnap, és nem történt semmi. Még egy párszor fogadkoztunk, de az újrakezdés soha nem következett be. Túl megszoktuk régi önmagunkat, az ismert helyzetet, és végül is az egyszerűbb, kényelmesebb utat választottuk, beletörődve sorsunkba.

Egyáltalán szükséges a változtatás, az időnkénti újrakezdés? Bárki mondhatja, hogyha életünket bölcsen vezetjük, nincs szükség ilyenre. És teljesen igaza is lenne, ha éppen nem rólunk, emberekről lenne szó. Mert, ha nem is célunk az állandó növekedés, még a nagyon jó életvezetést is meglepheti egy váratlan esemény, egy teljesen elhibázott lépés felboríthatja az addigi rendet.

Ilyenkor is lehet ragaszkodni a megszokotthoz, és mondogatni, hogy elveimet pedig fel nem adom. Talán még akkor sem, amikor a jóllétnek már a látszatát sem bírjuk fenntartani, és elfojtásaink eredményeként már komoly betegségeket cipelünk.

Lehet-e alkalmazkodni, és ha igen, hogyan a nem kívánt változásokhoz? Esetleg lehet-e úgy alkalmazkodni, hogy közben egyéniségünk megmaradjon, és a változtatottban is megtaláljuk nyugalmunkat – sőt többek legyünk? Nyitottság és rugalmasság kellene. Az egyéniség kialakulása nem azt jelenti, hogy mindig ugyanúgy reagálunk, mert ez már merevség. A fejlődéshez el kell fogadnunk az új dolgokkal való ismerkedést, a tanulást. És itt most nem az iskoláról beszélünk.

Az újrakezdés csak azok számára létező lehetőség, akik képesek őszintén szembenézni mind a fájdalmak-

kal, mind saját korlátaikkal. Akik egy új lapra fel tudják írni azokat a dolgokat, amik eddig akadályt jelentettek, és közben tudják, őszintén kimondják, miben is kell változniuk a továbblépéshez. Akik küzdelmükben, tragédiájukban is hiszik, hogy van egy felsőbb szint. A nyitottság azt is jelenti, hogy az ember nem zárkózik el az új felismerésektől. Megkeresi a számára járhatót és elfogadhatót, s ezt igyekszik megvalósítani. A rugalmasság pedig az, hogy nem ragaszkodik mereven addigi nézeteihez, szokásaihoz. Nem arra gondolok, hogy valaki túl könnyen feladja nézeteit és bevett szokásait, hanem képes újra megvizsgálni azokat, és szükség esetén rugalmasan alakítani azokat.

A nyitottságot és rugalmasságot az ifjak tulajdonságaiként szokták emlegetni. Az érett korban levő nyitott és rugalmas személyiségeket pedig fiatalos időseknek szoktuk nevezni, akik testileg is később öregszenek.

A „képes vagy újrakezdeni?"-t kérdezhetjük így is: „akarsz fiatal maradni?"

Itt nem az a kérdés, miként következhet be életünkben olyan törés, válság, amely újrakezdésre kényszerít minket. Mert a kudarc, csalódás, házassági válság, karrier-átrendeződés, betegség létező valóságok. A mondatot, amely úgy kezdődik: „velem sosem...", jobb, ha mihamarabb elfeledjük. A kérdés inkább az, hogy ha bekövetkezik, képesek és készek vagyunk-e az újrakezdésre?

Addig is: őrizzük, gyakoroljuk magunkat a nyitottságban és rugalmasságban. Mert minden esélyünk megvan arra, hogy valamikor élet-bevágóan nagy szükségünk lesz rájuk. Ha pedig már el is jött az idő számunkra, ne feledjük: van tovább is, van felsőbb szint is, a fájdalmon és válságon és csalódáson túl is van szép, harmonikus élet. Többnyire rajtunk áll!

Ferenczi Enikő

Falunapok Kénosban

Május utolsó hétvégéje fellármázta az Őrhegy lábánál csendesen, lombok által eltakart falu csendjét. Május 28-a és 30-a között került sor ugyanis a Kénosért Egyesület szervezésében az I. Kénosi Falunapok rendezvényre. A rendezvény pénteken labdarúgó-mérkőzéssel kezdődött a Homoródszentmártoni Önkormányzati Hivatal és a kénosi labdarúgócsapatok között. Ezt táncház követte. Szombaton reggel az oklándi fúvószenekar fújt ébresztő-gyülekezőt, majd a tavaly felújított és kibővített művelődési házban megtörtént a falunapok hivatalos megnyitása is. Köszöntötte a rendezvényt Kerekes Péter polgármester, szerepeltek a kénosi általános iskola diákjai. A megnyitó keretén belül sor került *Az én falum* című rajzpályázat és a *Múlt és jelen Kénosban* fényképkiállítás megnyitójára. A rajzpályázatot iskolásoknak hirdettük meg, míg a fényképkiállítás célja az volt, hogy régi fotográfiákon és „friss" képeken párhuzamosan mutassa be a falut. Szeretek fényképezni, s arra gondoltam: ha már egy kamera mögül alkotok, miért ne láthatná meg más is a fényképeimet.

Az önálló kiállítás megszervezésének ötlete már marosvásárhelyi gyakorló évem alatt megfogant. Az ottani egyházközség tanácsterme helyet is adott volna egy kiállításnak, ez azonban időszűke miatt nem valósulhatott meg. Így alakult, hogy 2010 elején, amikor a falunapokat szervezni kezdtük, felajánlottam a Vásárhelyről magammal hozott ötletet. Azért is gondoltam erre, mert a faluban más is van, aki hobbi szinten fényképezik. Az eredeti terv az volt, hogy bemutassam a falu arculatát archív fényképeken, majd az elmúlt tíz évet, és végül részletesebben a falu mindennapjait.

Ehhez kértem és kaptam segítséget Homoródszentmárton önkormányzatától. Sokat segítettek a fiatalok: kasírozni, a képeket a falra szerelni. Igaz, hogy többet is ki lehetett volna állítani a múltbeli képekből, de egyelőre ennyi érkezett be. Az újkeletű képeket Mózes Tamás, Andorkóné Gál Kinga és a magam gyűjteményéből válogattuk. Az elképzelés az, hogy ez egy állandó kiállítás legyen, amelyet időnként frissítünk, bővítünk. Bármikor megtekinthető a művelődési házban.

A nap további részében labdarúgó-mérkőzések és vetélkedők váltották egymást. Pályára lépett egy békéscsabai és a kénosi csapat, illetve az Udvarhelyi Híradó csapata (!). A rövid bajnokságot a békéscsabai csapat nyerte. A mérkőzések között kötélhúzásban, zsákban-futásban és palacsintaevésben mérhették össze erejüket a bátor vállalkozók. Délután lépett színpadra a Boróka néptáncegyüttes Kelemen Erzsébet tanárnő vezetésével. A késő délután fénypontja – a valamikori *Csillag születik* döntőse –, „sztárvendégünk", Bíró Gergő fellépése volt. Őt követte és egyúttal a fellépők sorát zárta Simó Annamária. A napot reggelig tartó táncmulatság koronázta meg.

A falunapokat vasárnap istentisztelettel zártuk. Ennek végeztével mondtunk köszönetet támogatóinknak: a Romantika étteremnek, a Triga Kft-nek, minden magánszemélynek, aki munkával, lelkesedéssel állt mellénk. És persze megköszöntük az Udvarhelyi Híradónak a médiapartnerséget. Elismerés illeti mindazokat is, akik adományaikkal támogatták a Kénosért Egyesületet, a torony javítását és az észak-magyarországi árvízkárosultak megsegítését.

Andorkó Attila

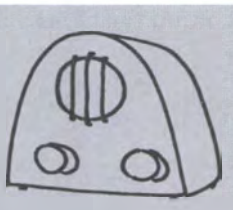
Múltidézés

„1910. március 20-a ünnepnapja volt a segesvári egyházközségnek. E napon teljesült az a régen táplált vágya, hogy 27 évi fennállása után rendes lelkészt kaphatott…" – idézett a helybéli lelkész a beszámolóból, ahonnan megtudhatjuk, hogy az ünnepély a „református testvéreink jóindulatú szívességéből" az ő templomukban tartatott. A jeles eseményre hivatalosak voltak a helység különböző vallásfelekezeteinek vezetői, esperesek, városi papok, segédlelkészek, iskolaigazgatók, tanítók, a polgármester és a bankigazgató. A leírásban pontos név- és tisztségjegyzék is szerepel. A kinevező okiratot Gvidó Béla Küküllő-köri esperes olvasta fel. Nagy Béla lelkész tartalmas szószékfoglaló beszédet tartott, mint aki nem erővel, sem hatalommal, hanem „az ő lelkével" jött híveihez. Az akkori főpásztorunk, Ferencz József üzenetét Csifó Salamon kolozsvári lelkész, teológiai tanár tolmácsolta. Az énekvezéri teendőket a dombói József Dénes tanító végezte. A lelkészbeiktató istentisztelet után közgyűlést tartott a keblitanács az esperes elnöklete alatt, majd a Frank vendéglőben közebéden vettek részt, ahol az emelkedett hangulatban szebbnél szebb pohárköszöntők hangzottak el, éltetve a királyt, a püspököt, a főispánt.

Kiss Gábor egykori egyházközségi jegyző így nyilatkozott a maga rendjén: „Az elhangzott szónoklatokból az az általános vélemény alakult ki az idegen felekezetűek körében is, s ennek több oldalról kifejezést is adtak a jelen voltak közül sokan, hogy az unitáriusoknak elsőrendű szónokai vannak."

Benedek Enikő

Unitárius rádióműsorok

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
Július 18.

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30.
Szerkeszti: Kovács Mária.
Augusztus 4., 25.

Igehirdetés
Az unitárius egyház részéről
Marosvásárhelyi Rádió, a 98,9 MHz ultrarövid, valamint 1323 kHz (Maros) / 1593 kHz (Hargita) középhullámon. Szerkeszti: Tóth Béla.
Vasárnapokon 12.00 órától.
Augusztus 8. (Pál János)

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Príma Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen.
Szerkeszti: Csáki Levente.
Minden vasárnap reggel 8.30-kor.

nők világa

Köri nőszövetségi konferencia Székelyszentmiklóson

A székelykeresztúri egyházkörben a Köri Nőszövetségi Konferenciát június 19-én szervezték meg a felújított szentmiklósi iskolaépületben. A konferenciát a korábbi évek gyakorlatához híven a köri közgyűléssel kapcsolták össze.

A templom udvarán felállított sátor körül zajlott a gyülekezés, ahol kávét, teát, szendvicset, kalácsot lehetett fogyasztani. Majd a templomban áhítattal kezdődött a közgyűlés, imát mondott id. Szombatfalvi József székelykeresztúri lelkész. Ezután a nőszövetségi tagok átvonultak az iskola épületébe.

Székely Mónika tarcsafalvi tiszteletes asszony köszöntötte a kör nőszövetségeinek képviselőit. Elmondta, hogy a faluban 46-an vannak, ebből 15 nő, akik nagy szeretettel vártak és kívánják, hogy érezzük jól magunkat. A továbbiakban a tisztségviselők választására került sor, amelyet az elnöklő Szombatfalvi Anna vezetett le. A szavazás eredményeként a következők kerültek a vezetőségbe: elnök: Berei Enikő, titkár: Jakab Borika, pénztáros: Bálint Magdolna, választmányi tagok: Gál Magdolna, Lőrinczi Margit, Bak Erzsébet, Gergely Sára. Ez alkalommal két előadást is meghallgathattuk. Ferenczi Enikő *Mit jelent nőnek lenni a 21. században* című érdekes előadásához többen is hozzászóltak. Ilyés Lenke kobátfalvi tanárnő *A táplálkozás rendjéről* beszélt. A testi táplálékainkról, a vidékünkre jellemző táplálkozási szokásokról szólt, de az ételsorok összeállításáról, az ételek tálalásáról, a táplálkozási ritmus napi, heti és évi rendjéről is. Az előadás végén a tanárnő röviden ismertette Kobátfalva kismonográfiáját („*Így volt…*"), Szombatfalvi Anna pedig a könyv bemutatójára Székelykeresztúrra hívta meg a jelenlevőket.

Az istentiszteleten Bálint Magdolna gondnokné a falu szülöttének, Farkas Árpád egyik versét szavalta el. A konferencia közebéddel zárult.

Bak Erzsébet

Köri találkozó-dömping júniusban

Kálnokon köri találkozót szerveztünk június 11–13. között, amelyen összesen 43 személy vett részt 6 településről (Ürmös, Brassó, Sepsiszentgyörgy, Vargyas, Homoródújfalu és Kálnok).

Az áhítatot Finta Emese, a helyi tiszteletes asszony tartotta a templomban. Ezt egy mozgalmas játék követte: a falubeliektől különböző tárgyakat kellett összegyűjteni, illetve a falu nevezetességeit megkeresni. Az egyletesek bátorságát próbára tevő játékot az ebéd, majd Kolumbán Gábor egyetemi tanár előadása követte, amelynek köszönhetően jobban megismerhettük a falu régi világát, a kalákák íratlan szabályait, a faluközösség szokásait, illetve napjainkban a városi közösségek viszonyulásait a hagyományokhoz. A jól megérdemelt szünet után Pál Tünde vallástanárnő, pszichológus az egyház és az ifjúság kapcsolatáról tartott előadást. Sok hasznos tippet kaptunk, hogy az egylet keretén belül a szórakozáson kívül még mit lehetne tenni, hogyan tudnánk a rászorulókon egy kis összefogással segíteni stb. Az előadás végén hallani lehetett a kis csoportokat, hogyan sugdolóznak a terveikről, miket is találtak ki ezen előadás hatására. A vacsora után egy fergeteges, éjszakába nyúló buli következett. Vasárnap reggel elég nehéz is volt az ébredés, mégis mindenki elért reggelire. Sajnos az istentiszteletre a csapat kissé megfogyatkozva érkezett, mivel egyesek haza kellett hogy menjenek. Délben kiosztottuk az emléklapokat, és megköszöntük mindenkinek a segítséget, illetve a részvételt.

Nem sokkal azután, hogy Kálnokon lejárt, Szinden kezdődött egy másik köri találkozó, ezúttal a Kolozstorda köri egyleteseknek. Sajnos ezen már nem voltak olyan nagy létszámban, viszont egy baráti hangulatú találkozót mondhattunk a magunkénak. A hangsúly a csoporton volt, így csapatépítő játékokkal melegítettünk be. Senki nem felejti majd könnyen, hogy a szőnyeget hogyan is kell úgy megfordítani, hogy közben mindenki

rajta áll. A közös főzés és a hangulatos beszélgetések késő éjszakáig igazi hangulatot biztosítottak a programnak. Mindenki mesélt egy kicsit a rendezvényes élményekről, és próbáltuk meggyőzni egymást, hogy miért is olyan jó például színjátszóra járni.

Ezúttal a kultúrák, illetve szokások voltak terítéken, és ennek keretében megnéztük néhány nép érdekes szokásait, vallását, hagyományait, majd később a csapat egy hatalmas egyvelegbe sűrítette össze, amit tanult, látott. Így született meg az a jelenet, amelyben jól megfért a totemoszlop a japán harcossal vagy az arab imádságokkal.

Így járt le a hosszúnak nem mondható, viszont annál érdekesebb köri találkozó Szinden, ezúttal is köszönjük azoknak, akik ott voltak, akik pedig nem, csak sajnálhatják, amit kihagytak. *(Szőcs Lilla, Kökösi Emese, Nagy Enikő)*

Gyermeknap közösen

Az Életfa Családsegítő Egyesület és a *Szabadság* napilap idén is megszervezte Kolozsváron az immár hagyományos gyermeknapi rendezvényét, május 29-én. Az Erdélyi Unitárius Egyház két szervezete révén képviseltette magát a rendezvényen: a Gondviselés Segélyszervezet és az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet a Babarádióval (www.babaradio.ro) közös sátor alatt húzódott meg. A sátor legnépszerűbb tevékenysége az arcfestés volt: négy óra alatt több száz gyermek arcát díszítettük kívánságuk szerint. Később Gryllus Vilmos *Maszkabál* című albumának karaoke változatára énekeltek a vállalkozó gyermekek. A rendezvénynek otthont adó iskolaudvar csengett a vidám gyermekhangoktól. A kis énekesek almát, cukorkát kaptak jutalmul. (*Rácz Mária*)

Sportnap-döntő

Hogy milyen gyorsan múlik el egy év, akkor vesszük leginkább észre, ha megállunk egy percre és visszagondolunk: te jó ég, mennyi mindent tettem a „tavaly ilyenkor" óta! Valahogy így volt ez a sportnapokkal is. A májusi évzáró sportnap volt Nyárádszeredában, ahogy az már szokás lett. A gulyásfőzés és a meccsek nézése között egyszer egy pillanatra „beugrott" minden. Hisz egy éve is pont itt voltam! Egy éve is épp így izgultam át a döntőt. Ugyanígy álltunk a díjkiosztás előtt.

Furcsa érzés volt. Egy év, és mégis olyan közelinek tűnik! Felelevenedik minden jelenete, minden mozzanata, miközben hasonlítod a jelenlegihez, és bár ugyanolyan, mégis annyira más. Annyira más, mert már egy éve volt, és azalatt olyan sok minden történt! Én is más vagyok, mindenki más lett. Egy év alatt pontosan nyolc, másik hóvégi sportnap zajlott. Mindegyiknek megvolt a maga története, és mindegyiket végigkísérve láthattuk a változást. Azt, amikor már más hangulatú volt a meccs, mert már tétje volt a bajnokságban, így mindenki másképp játszott. Azt, amikor egy pillanatra úgy tűnt, sikerült találni valamit, ami a lányokat is odavonzza a sportnapra. Azt, amikor nagyon kevesen voltak, és azt is, amikor nagyon sokan. Azt, amikor már a megszokott ismerős arcok voltak csak, de az ő táraságukban is jó volt. Azt, mikor már sokan csak azért jöttek, mert jó ott lenni.

Nyolc szombat és egy döntő. Az idén hat csapat versengett a bajnokságban, amelynek kiélezett döntőjében a nyárádszeredai (címvédő) és a nyárádszentmártoni csapat mérkőzött meg. A nyertesnek kijáró kupa végül a szentmártoniakhoz került az idén, másodikok törvényszerűen a nyárádszeredaiak lettek, míg a harmadik díjat a szabédi csapat kapta, akik ezenkívül egy Fair-play kupát is hazavihettek, bizonyítékául a hűséges sportnapos látogatásuknak és a tisztán lejátszott meccseknek.

Így hát megint lezárult egy év, és minden annyira más lett. Most már jöhetnek az új tervek őszre, hogy megtaláljuk azt, amitől a következő egy évben még többet adhat a sportnap minden sportolónak és sportkedvelőnek. Hadd változtasson ugyanennyit a következő sportnap-szezon is rajtunk és a rendezvényen, hogy egy év múlva is, ha megállunk a pálya szélén, csapjon meg egy kicsit a déjà vu szele, és hadd merüljön fel még több kép hirtelen, amit már szinte sorba se lehet tenni, csak a sportnaphoz kapcsolni valahogy! *(G. N.)*

Készülőben a nyár

Egyletes rendezvények a hőség ellen

Az idei nyár is rengeteg szórakozási lehetőséget kínál a fiatalok számára, és ezek között ott vannak a már jól megszokott egyleti rendezvények. A színjátszó és a konferencia már többéves hagyomány szerint augusztusban várja azokat az egyleteseket, akik szeretik a színházat, illetve érdeklődnek komolyabb témák iránt is, ami az életünkhöz tartozik.

Ha már Te is tűkön ülsz, hogy jelentkezhess, részt vehess és szórakozhass, hát itt van néhány hasznos tudnivaló a két rendezvényről, hogy már jó idejében be tudd írni a határidőnaplódba, nehogy más programot szervezz magadnak pont arra az időpontra!

• Először lássuk a *színjátszó-találkozót*, ami az idén 14. alkalommal lesz megszervezve, *Kobátfalván*, a Nyikó mentén, július 30-a és augusztus 2-a között. Idevárunk mindenkit, aki szereti a színjátszást úgy művelni, mint nézni!

A bejelentkezési határidő: *július 15.*, csütörtök (július 5., hétfő – abban az esetben, ha igényeltek segítséget a darab kiválasztásánál, betanulásánál). A benevezés tartalmazza az általatok bemutatandó darab címét, időtartamát (hány perces?), a szereplők létszámát, az igényt a segítséghez, a kísérők és műélvezők számát, egyikőtök elérhetőségét (e-postacím és telefonszám), valamint azt, hogy milyen kellékekre lesz szükségetek. Ezeket a *szinjatszo@odfie.hu* elektronikus postaládába küldjétek.

A csapatok előzetesen, otthon készítsenek magukról, a darabról, az egyletről egy képekkel ellátott powerpointos (pps) bemutatót (7–10 diával), ami a korábbi években használt plakát szerepét fogja átvenni, és amelyet bemutatkozásra használunk majd a helyszínen, illetve egy zászlót (1×1,5 méter), amelyek a felvonulás díszei lehetnek. A legsikeresebbeket a színjátszó résztvevői díjazzák.

Az idei színjátszó-találkozó részvételi díja: fellépőknek 30 lej, műélvezőknek előzetes bejelentkezés esetén (azaz július 15-ig) 40 lej, a helyszínen pedig 50 lej.

• A *konferencia* helyszínéül idén *Bölön*t választottuk, ahova augusztus 19–22. között várunk minden érdeklődő egyletest és nem egyletest egyaránt.

Idei csúcsrendezvényünk témája az egyleti évre kiválasztott téma, vagyis IsTEn szép! A csütörtök este kezdődő nyitó istentisztelet és köszöntő beszédek után a település sajátosságainak ismertetése, majd a helybeli ifjúsági egylet műsora következik. A nyitó napot tábortűz zárja. Péntek délelőtt az áhítatot a témával kapcsolatos előadások követik, majd kiscsoportokban bontjuk részleteire a központi témát. A délutáni szabadidős program keretében kézműves-foglalkozásokat, filmklubot, sporttevékenységeket ajánlunk, majd a napot koncerttel zár-

juk. A szombat délelőtti áhítat után további előadásokat hallgathatunk, melyet egy újabb kerekasztal-beszélgetés követ. Ebéd után a szokásos vetélkedőre, majd esti áhítatra kerül sor. Éjszaka koncerttel űzzük a sötétséget. A vasárnapi záró-istentisztelet után kopjafa-avatás, ebéd és oklevél-kiosztás zárja a rendezvényt.

A hatékonyabb tervezhetőség érdekében a részvételre készülőktől augusztus 8-i határidővel bejelentkező levelet kérünk. A *konferencia@odfie.hu* elektronikus postacímre beküldendő bejelentkező levélnek a résztvevők neve mellett azt is tartalmaznia kell, hogy hányan alszanak majd sátorban, illetve hányan igényelnek szállást helybeli családoknál. A részvételi díj személyenként a három napra előzetes bejelentkezés esetén 40 lej, a helyszínen jelentkezőknek 50 lej.

Még több információért, a megközelíthetőségről és egyebekről, látogassatok el az egylet honlapjára (*www.odfie.hu*) vagy keressétek a körlevelet elektronikus vagy rendes postaládátokban.

Gergely Noémi

Játszótér Nagykárolyban

Mikor játszottam utoljára? Ma reggel, oviba indulás előtt. És azelőtt? Mielőtt gyermekeim lettek volna... Talán akkor döbbentem rá, milyen kevés helye van a játéknak az életemben, amikor újra játszhattam, immár a fiaimmal. Pedig csak hozzáállás kérdése...

Nagyon kényelmes felfogás, hogy ha jó állampolgárok módjára befizetjük az adót, akkor állam bácsi majd gondoskodik minden szükségletünkről. Sajnos ez nem igaz. Most egy olyan játszótér születéséről írnék, amely civil összefogás eredményeként jött létre – ha már a fenti elképzelést naivnak mondtam.

A nagykárolyi 2. számú napköziben már akkor idejétmúlt volt a játszótér, amikor magam is óvodásként ismertem meg, 35 éve. Azóta sem történt semmi. Amikor beírattam a fiaimat, megdöbbenve tapasztaltam, hogy ugyanazok a játékok foglalják el az udvart – persze sokkal lepusztultabb állapotban. De más óvodákban sem jobb a helyzet.

Az év eleji szülői értekezleten megkérdeztem, mit tehetünk mi, szülők, hogy legyen egy megfelelő játszótere az itt tanuló 127 gyermeknek? *Minden* egyes kérdésemre azt a választ kaptam: nem lehet tenni semmit. Nem tudván belenyugodni a tehetetlenségbe, kerestem egy fórumot, ahol azt mondják: rajta, próbálkozz, mert *lehet*! Nem kellett messze keresgélnem – az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet szellemét ismerve. Unitárius hitemre alapozva hamar megtaláltam, megtaláltuk a megfelelő kereteket. Igenis: lehet, rajta, próbáld meg – buzdítottak! „Csak" egy átgondolt terv kell a jó ötlethez, és a szükséges pénz is ránk talál, ha dolgozunk érte. Tervezőért nem kellett messzire menni, egyházunk építészeti tanácsadója készítette el a terveket, átgondoltan, kiválóan.

A jó tervhez már valóban lehetett forrásokat találni: pénzért kopogtató lelkes anyukákat, apukákat és még lelkesebb vállalkozókat, akik annak dacára is adományoztak, hogy senkijük nem járt napközibe. Még Amerikából is érkezett segítség! Szórványegyházközségünkben meglepően nagy összegű adomány gyűlt a játszótér megépítésére. Igaz, nagyjából mindenik unitárius gyermekünk ebben a napköziben tanul, és persze az is természetes, hogy a többi 123 gyermek is fejlődik a szabadtéri játékok által. Így végső soron mintha szárnyakat növesztett volna sokunknak a beletörődött, tompa elutasító válasz: „nem lehet".

A nagykárolyi önkormányzat a lehető legkedvezőbb elbírálásban részesítette az ODFIE nevében benyújtott pályázatot a játszótér megépítésére. Mi több, a városban levő másik két napközinek, valamint az óvodáknak is forrásokat különítettek el a játszótér-építés céljára, és felhasználták a mi tervünket. Kezd kirajzolódni egy sikertörténet... Remélhetőleg még három, közterületen lévő játszótér épül városunkban a közeljövőben. A tervezés már elkezdődött... A legjobb, hogy mindenik játszóeszközre felírhatjuk, hogy az ODFIE pályázata tette lehetővé ennek megvalósulását.

Jelenleg a napköziben a játszótéri eszközök már be vannak szerelve, az ütéscsillapító gumitégla-burkolat lefektetése és a füvesítés, tereprendezés van hátra a munkából a nyári vakáció idejére. Sokan előre jelezték: idejükre, munkaerejükre számíthatunk. Most azért dolgozunk, hogy tanévnyitóra már egy új, korszerű, a szabványoknak megfelelő, biztonságos játszótér és rendezett udvar fogadja az óvodásokat. Akkor majd ünnepélyesen, hálaadó istentisztelettel egybekötve adjuk át csöppségeinknek az új játszóteret.

Alakult egy kis csapat is. Az egyik apuka a földmunkákat felügyelte (és fizette), több szülő keresett fel vállalkozókat adományokért – sikerrel. Mások megszervezték a gumiszőnyeg elemeinek hazaszállítását. Még az asztalosok pályáztatását is megszerveztük. Megismertük a játszóterekre vonatkozó európai szabványt, és alkalmaztuk is. Sok ilyen mozzanatból tevődött össze a játszótér megvalósulásának folyamata. A legfontosabb eredménye azonban ennek a munkának az volt, hogy megtanultuk: mi magunk is tehetünk szűkebb és tágabb környezetünkért. „Gyakoroltuk" egy kicsit a civil társadalom működtetését.

Most, hogy a játékok működőképesek, észrevettem, hogy a kicsik is szívesebben mennek reggel a napközibe. Délután pedig alig lehet elhozni őket. Szerencsére nemcsak a gyerekek szeretik a játékokat. Tegnap, mielőtt eljöttünk volna, az óvó nénik is kipróbálták a hintát, az egyensúlyozót, a mászótornyot, hogy az esetleges javítanivalókat jelezhessék az asztalosnak. Alig várják, mondták, hogy a homokozóba megérkezzék a „beleváló".

Tegnap délután játszottam legutóbb egy igazán jót a gyerekekkel és az óvó nénikkel. Utána megpihentünk a diófa alatti padon, és kezdődhetett a hétvége. Mindenkinek ajánlom szeretettel!

Bartha Mária-Zsuzsánna

VEN-kikötő

„Újra itt van a nagy csapat...”

Akár az elmúlt években, az idén is vallástáborokat szervez az Unitárius Egyház. A János Zsigmond Unitárius Kollégium diáksága számbelileg nagyot gyarapodott, így több ízben táboroztunk a különböző osztályokkal: május 14-e és 16-a között Bogártelkén a két hatodik osztály, május 26–28. között Hideg-Szamoson az elemi osztályok, és június 11–13. között Hídalmáson az ötödik és hetedik osztály. Erre az elosztásra főként azért volt szükség, hogy a csapatok létszáma lehetővé tegye a gondtalan együttlétet, az egymásra-figyelést, csapatmunkát, a közös programokat és a mélyebb ismerkedést.

Hátizsákosan, együtt, az iskolától távol a diákok teljesen önmagukat hozták: magatartásuk, a csapatban való együttműködésük, türelmük, hozzáállásuk, játékos jókedvük olyan sokrétű képet mutat ilyenkor, amilyet az iskola padjai között képtelenség meglátni. Osztályfőnökök, tanítók és vallástanárok számára is óriási áldás ez. A legnagyobb varázslat mégis az, hogy végre együtt vagyunk, vallási felekezettől függetlenül és az iskolai tanulástól mentesen!

A vallástáborok közös témája a jézusi példázatok „gyűjteménye” volt. Ehhez kapcsolódva a különböző csapatok előadásokat mutattak be, szerepjátékot vállaltak, tanulságot, üzenetet fogalmaztak meg. De készültek himnuszok, címerek, gyöngyök és karkötők, a csapatok összemérték tudásukat, ügyességüket sportversenyek, bibliaismereti és műveltségi vetélkedők során, és mindenki legjobb tehetsége szerint volt jelen a kihagyhatatlan számháborúban. Örültünk a napsütésnek, a közös étkezéseknek, a tábortűznek és dalolásnak, a közös sikereknek, az egymásra-figyelésnek, ünnepeltünk születésnapokat és nagyokat buliztunk.

S ma már tudjuk, a vallástábor nem csak nevében és témájában az, hanem attól is, hogy az örömteli együttlét mámorában megtanulunk egymásra gondolni, segítő kezet nyújtani, csapatként dolgozni egy-egy közös cél érdekében, megtanultuk valóban megélni azt, amiről a példázatok és a jézusi parancsok szólnak.

A következő alkalomig őrizzük és föl-fölelevenítjük a szép emlékeket, keressük az együttlét további alkalmait, és tartjuk magunkat az ígéretekhez. Most már jöhet az örömteli nyár!

Bodor Lídia Emese

Július a vasárnapi iskolában

Júliust nevezik még *Szent Jakab havának* és az ősmagyar hagyomány szerint *áldás havának* is.

Eredeti neve *Quintilis* volt, mivel az év a régi kalendáriumban márciussal kezdődött, így július az ötödik hónap volt. Csak Julius Caesar óta – és épp az ő neve tiszteletére – lett július. E hónap ugyanis a nagy császár és hadvezér születési hónapja. Caesart leszúrta Brutus, birodalmának alapköveit szétdúlta az idő, de emlékét évezredeken át megőrizte e hónap neve.

Júliusi ünnepek:

2: Sarlós Boldogasszony – régen ekkor tartották a virágszenteléseket. Volt hely, ahol fodormentát vagy kakukkfüvet vittek a templomba, és azt később a beteg párnája alá tették. Gyógyító és áldó erőt tulajdonítottak neki.

Ezen a napon a közösség különösen odafigyelt a szegényekre, ugyanis azt tartották, hogy Sarlós Boldogasszony a szegények és a szükségben szenvedők gondviselője. Erre a napra esett az anyaság napja is, ami napjainkra május első vasárnapjára vándorolt át.

Az aratás kezdőnapjának is számított e nap, amikor koszorúkat készítettek és imádkoztak a jó termésért. Hitték, hogy Sarlós Boldogasszony még az ég madaraira is odafigyel, ezért „a hajdan volt ember annyi termést kért minden esztendőben az Úrtól, hogy jusson a szegényeknek, árváknak, az ég madarainak, az anyaföldnek és a rontó erőknek is.”

Beszélgessünk a magyarok Boldogasszonya és/vagy Nagyasszonya hitéről! Válasszuk külön a Szűz Mária-tisztelettől!

Tanuljuk meg régi himnuszunkat, a *Boldogasszony anyánk* kezdetű éneket!

12: Margit – a szülő asszonyok segítőjének hitték

Beszélgessünk a leányok, asszonyok tiszteletéről, feladataikról (régen és napjainkban)!

25: Jakab – ettől a naptól kezdődően kezd a szőlő édesedni. Ha Jakab napja derűs, jó termés várható. Jakab (Santiago) a spanyolok nemzeti szentje.

„Zabot Jakabra kell aratni, mert különben Jakab lova tapossa ki.”

Menjünk ki a természetbe, ismerkedjünk meg a gabonákkal!

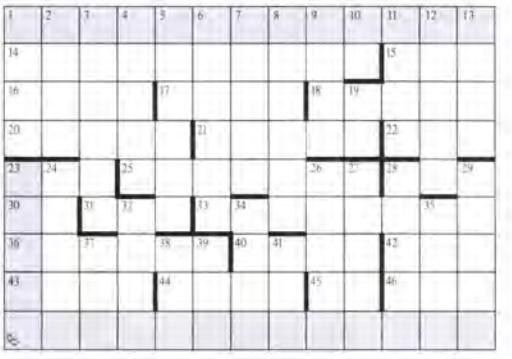
26: Anna – a templomszentelések napjaként tartották számon.

Annát a nép sokáig Nagyasszonyként tisztelte. A napok közül kedd az Anna-tisztelet napja volt. Kedd régen a kezdet napjának számított, minden lényeges dolgot kedden kezdtek el. Akik azt akarták, hogy valamely tervük valóra váljék, „kilenc keddet tartottak”, azaz kilenc kedden át böjtöltek.

Olvassunk Anna-legendákat (pl. A Szent Anna tó legendáját)!

Újvárosi Katalin

Cipekedés

A szomszédba látogat egy asszony, és látja, hogy a szomszédja éppen egy nagy kanapét cipel egyedül az egyik szobából a másikba.

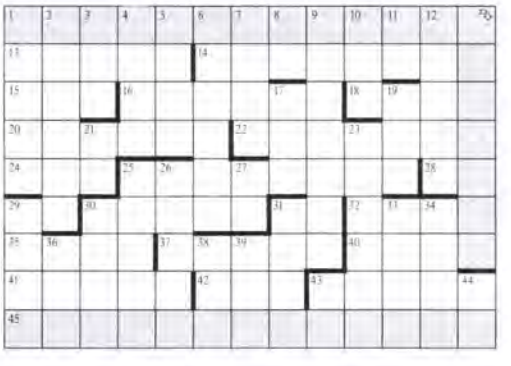
– Te Rózsi, miért nem várod meg, amíg a férjed hazajön? – kérdezi.

– ...! – felel a szomszédasszony. *(Poén a rejtvényben.)*

Vízszintes: **1. A poén első része.** 14. Száll lefelé. 15. Kocsonyás anyag. 16. Véres kezű római császár és költő volt. 17. Francia filmrendező (Autant). 18. Remegés, félelem. 20. Erdei állat kicsinye. 21. Lear király egyik lánya. 22. Angol férfinév. 23. Török fogadó. 25. ... France, francia író volt. 28. Motorkerékpár-márka. 30. Véd. 31. Cotangens, röviden. 33. Színültig megpakoló. 36. Francia matematikus volt. 40. Púder, hintőpor. 42. Szűk nyílás. 43. Belga folyó. 44. ... Gynt, Grieg operája. 45. Kicsinyítő képző. 46. Román terepjáró volt.

Függőleges: 1. Divatos. 2. Érzékszerveivel felfog. 3. A testünk oszlopa. 4. Fekete madár. 5. Tolvajnyelv. 6. Szándék. 7. Ráma. 8. Porcióz. 9. Női név. 10. A szélein kerek! 11. Lángolás. 12. Elhallgattat. 13. Áruba bocsát. 19. Urnában van! **23. A poén befejezése.** 24. Máramarosi. 26. „Jó... adakozó". 27. Magyar zeneszerző volt (Ferenc). 28. Finom disznóhús. 29. Győr-...-Sopron, magyar megye. 32. Nyomásegység. 34. Táplál. 35. Lányért jön. 37. Szabálytalan helyzet a fociban. 38. Após. 39. Indulatszó. 41. Menyasszony.

Ami a földhöz vág

– Doktor úr, az a bajom, hogy engem egyetlenegy pohár ital a földhöz vág! – panaszkodik egy férfi.

– Nocsak! Egyetlenegy? – kérdez vissza a doki.

– Igen, doktor úr! ....! – jön a válasz. – *(Poén a rejtvényben.)*

Vízszintes: **1. A poén első része.** 13. Jöjj! 14. Toronyiránt taszít. 15. Szűk nyílás. 16. Etető-itató. 18. Víz meredek széle. 20. Védelmi vonalat megerősít. 22. Halkan beszélő. 24. Zokog. 25. Ferences kolostor főnöke. 28. Strázsa. 29. Asztácium vegyjele. 30. Mitológiai alak. 31. Európa Kupa. 32. Vagdalt húsétel. 35. Férfi megszólítása. 37. Névsor. 40. Régi történelmi időszak. 41. Dinnyét próbál. 42. Thaiföldi folyó. 43. Ruhakészítő iparos. **45. A poén befejezése.**

Függőleges: 1. Köszméte. 2. Ritkít. 3. Angol helyeslés. 4. Fakad, származik. 5. Színültig. 6. Javak listája. 7. Földbe rejt. 8. A szebbik nem. 9. Érzékiség. 10. Irodai kapocs. 11. Nagylak része! 12. Villámlás után hangot adó. 17. Sokat tanult. 19. Beóciai hős volt. 21. Silbak. 23. Mesterséges tó. 25. Idegen férfinév. 26. ... Larinto, finn síugró. 27. Rag, a -re párja. 29. Díszterem. 30. Félmajom-féle. 31. Szicíliai vulkán. 33. Kerül. 34. Ázsiai sivatag. 36. Mező. 38. Innsbruck folyója. 39. Keleti uralkodói cím. 43. Rost vége! 44. Indok.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Hírek, Ifjúsági Oldal)

Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: unitariuskozlony@gmail.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Kedves Közlöny-Olvasók!

Felhívással fordulunk Önökhöz. Olyan írásokat várunk, amelyeknek az elbeszéléséből válik érthetővé, hogy egy adott élethelyzetben döntésüket, viselkedésüket az a tudat határozta meg, hogy unitáriusok. Meséljenek olyan történeteket, amelyekben azért cselekedtek úgy, ahogy cselekedtek, mert unitáriusok!

A néhány bekezdéstől egészen néhány oldalig is terjedő írásokat a *Közlöny* elektronikus vagy postai címére várjuk. A legjobb írások szerzőit – a közzététel után – elismerésként könyvjutalomban részesítjük.

Az *Unitárius Közlöny*
szerkesztősége

„Azért cselekedtem így, mert unitárius vagyok!”

Czire Szabolcs: A történeti Jézus. A kutatás múltja és jelene

Czire Szabolcs doktori disszertációja (Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2009) nem „unitárius könyv”, hanem kutatástörténeti és kutatásmódszertani áttekintés. Előbb vagy utóbb minden, hitét valamennyire is komolyan vevő keresztény ember számára adódnak a kérdések: *ki volt* valójában Jézus és *mit jelent* nekem Jézus? E kötet természetesen az első kérdésre koncentrál, annak is a tudományos kutatását tekinti át. Ennek során a több lehetséges nézőpont közül csupán az egyik a kutatástörténeti szemrevételezés, ezt a Jézus-kutatás írott forrásainak szemléje, a társadalomtudományi beágyazottság vizsgálata, a judaizmus elméleti hatásának elemzése egészíti ki. Ezt a jelentősebb tudományos „Jézus-portrék” seregszemléje zárja.

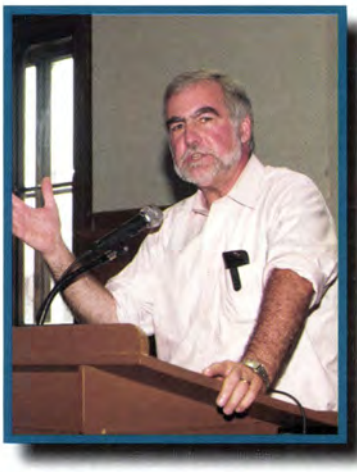
Lapszámunk szerzői: **Andorkó Attila** gy. lelkész (Kénos), **Bak Erzsébet** énekvezér (Székelykeresztúr), **Bartha Mária-Zsuzsánna** lelkész (Nagykároly), **Benedek Enikő** út- és hídépítő almérnök, (Segesvár), **Bodor Lídia-Emese** teológiai hallgató (Kolozsvár), **Buzogány-Csoma István** lelkész (Nagyvárad-Bihar), **Dimény József** lelkész (Alsófelsőszentmihály), **Farkas Dénes** ny. lelkész (Kolozs), **Ferenczi Enikő** kórházlelkész, mentálhigiénés szakember (Kolozsvár), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **dr. Gellérd Judit** lelkész, orvos (USA), **Gergely Noémi** egyetemi hallgató (Székelyudvarhely–Kolozsvár), **Kökösi Emese** diák (Brassó), **Kuti Márta** újságíró, könyvszerkesztő (Marosvásárhely), **Lőrinczi Lajos** esperes-lelkész (Csehétfalva), **Mikó Ferenc** gy. segédlelkész (Székelykeresztúr), **Nagy Enikő** diák (Tordatúr–Kolozsvár), **Orbán F. Dezső** lelkész (Gyepes), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy–Szászrégen), **Rácz Mária** segédlelkész (Kolozsvár), **Rácz Norbert** lelkész (Kolozsvár-Belváros), **Szőcs Lilla** diák (Kálnok), **Újvárosi Katalin** lelkész (Székelymuzsna).

EGY AZ ISTEN.

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 20. • (80.) ÉVF. • 8. SZÁM. • 2010. AUGUSZTUS • ÁRA: 2,00 LEJ

Fotó: Molnár Lehel

Együtt növekedve

Húsz év tapasztalata – örömök, meglepetések, küzdelmek, csalódások – értékelő és ünnepi összejövetel keretében vétetett számba Kolozsváron a testvéregyházközségi mozgalom jubilálása okán. A júliusi napok vélhetőleg nemcsak a visszanézés jegyében, hanem az újabb távlatok keresésében is megerősítették e hálózatszerű testvériség tagjait. A rendezvénysorozatról Gyerő Dávid ad áttekintést.

Az ellentétek egymásnak nem „ellene-mondói", hanem kiegészítői. Már az ókorban jól ismerték ezt az alapelvet, de lelki-szellemi vonatkozásaiban a bölcsmondás mögött meghúzódó tapasztalat mindig meg-megújul. Lakatos Sándor is e képlet nyomán ajánlja Olvasóink figyelmébe a Tűz és Víz szimbólumait felöltő valóságok egységét.

Az erdélyi árvizek nyomán társadalmi és segélyszervezetek ismét összefogtak. Igaz, az ismét helyett inkább „továbbra is"-t kellett volna írnunk. A kárelhárítás és az újjáépítés csönden, hétköznapi eposza, amiről Szabó László számot ad.

A tartalomból:

1 *Tűz és Víz*

2 *Húsz év testvérkapcsolatban*

5 *Hobo Lupényban*

7 *Árvizes nyár Erdélyben is*

10 *Otthon a marosi egyházkörben*

„Én pedig szüntelenül remélek, és folyton dicsérlek téged." (Zsolt 71,14)

Az egyház hírei

Az Erdélyi Unitárius Egyház közleménye a medgyesi tragédia kapcsán

Az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának Elnöksége megdöbbenve vette tudomásul a medgyesi unitárius lelkész családjában történt szörnyű tragédiát. Június 27-re virradó éjszaka Cseh Dénes lelkész megölte két gyermekét, majd öngyilkos lett.

Az élet feltétlen tisztelete keresztény értékrendünk sarokpontját képezi. Az emberi élet Isten ajándéka, amely minden körülmények között védelmet igényel, és gyilkos felelőtlenséggel nem semmisíthető meg senki által.

A medgyesi unitárius lelkészfeleség súlyos betegségének alakulását az elmúlt hónapokban lelkésztársadalmunk együttérzéssel követte, és a lehetőségek szerint igyekezett segíteni a család megpróbáltatásain. Sajnáljuk, hogy a családapára nehezedő nagy teher idegösszeomlást eredményezett, s valószínűleg ez váltotta ki a kettős gyermekgyilkosság és öngyilkosság elkövetésének szándékát. Az ilyen érthetetlen elmeállapotok kialakulásának megelőzése, illetve kezelése fokozottabb figyelemre inti egyháztársadalmunkat, és az illetékes szakorvosi intézményeket egyaránt. Támogatjuk az özvegyen maradt tiszteletes asszonyt, és Egyházunk igyekszik mindent megtenni a hasonló tragédiák megelőzéséért.

Isten nyugtassa a holtakat, és óvja az élőket!

Az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának Elnöksége

Egyházi intézkedések a tragédia kapcsán

Bálint Benczédi Ferenc püspök a rendkívüli helyzetre való tekintettel főpásztori körlevelet bocsátott ki, amelyet július 4-én minden erdélyi unitárius templomban felolvastak. Az alkalmi püspöki körlevél az egyházi honlapon is elérhető, román és angol nyelven egyaránt (www.unitarius.org).

Cseh Dénes lelkészt és fiait június 30-án, szerdán temették Marosvásárhelyen, a Jeddi úti temetőben. Szolgálatvégző Nagy László főjegyző, marosvásárhelyi lelkész volt.

Július 4-én délután a medgyesi unitárius templomban az erdélyi unitárius lelkészek közösen imádkoztak a gyülekezet megerősödéséért. „Az örökkévaló egy Istenünket kérjük, hogy gondviselő szeretetével óvja a gyülekezet templomát, hogy méltó istentiszteleti hely maradjon az ide betérő ember számára" – írta Bálint Benczédi Ferenc püspök körlevelében.

A Magyarországi Unitárius Egyház Zsinata az erdélyi egyházzal való egyesülésről határozott A Magyarországi Unitárius Egyház Zsinata június 19-én tartott ülésének egyik fő napirendi pontja az Erdélyi Unitárius Egyházzal való egyesítési folyamat elindítása volt. A 43 tagú Zsinat a szabályszerűen megalakult ülésén meghozta e folyamat elindításához szükséges határozatokat. A Magyarországi Unitárius Egyház elnökségének leveléből idézve: „tisztelettel kérjük az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsát, hogy elfogadva a Magyarországi Unitárius Egyház egyesülési szándékának határozatokba foglalt kimondását, tegyék meg a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy elindulhassanak az érdembeli tárgyalások. [...] Hisszük, hogy e történelmi léptékkel is mérhető egyesítés mindannyiunk számára megelégedést hoz, a kapcsolatok erősítését, a Magyar Unitárius Egyház felemelkedését fogja eredményezni."

Nemzetközi konferencia a felekezeti toleranciáról A Gyulafehérvári Tudományegyetem Történettudományi és Filológiai Fakultásának Történettudományi Tanszéke és a Iuliu Maniu Történelmi és Politológiai Kutatóintézet július 8–10. között nemzetközi konferenciát szervezett a következő témában: *Az Erdélyi Önálló Fejedelemség felekezeti tolerancia-gondolatának kialakulása és jelentősége a XVI–XVIII. században. A politikai rendszer és felekezeti önmeghatározás (identitás).* Az előadások, beszélgetések tárgyát az önálló Erdélyi Fejedelemség életében fontos szerephez jutott felekezeti türelem jellegzetességei, valamint a tolerancia eszméjének európai vonzatai és vitája képezte. A Protestáns Teológiai Intézet részéről és az Egyház képviseletében Kovács Sándor teológiai tanár tartott előadást *A türelmi rendelet és az Erdélyi Unitárius Egyház* címmel. A konferencia munkálatai román, német és angol nyelven zajlottak.

Konferencia Hollandiában Az Unitáriusok és Univerzalisták Nemzetközi Tanácsa (ICUU) 2010 nyarán két kiemelkedő konferenciát szervezett Hollandiában, Kerkradeben, a Rolduc konferenciaközpontban: július 9–12. között unitárius-univerzalista nemzetközi lelkészi konferenciát és július 13–17. között unitárius-univerzalista nemzetközi teológiai szimpóziumot. A nemzetközi unitárius lelkészi konferenciát első ízben szervezték meg, célja a találkozás, a lelkészi elhivatás különböző megélésének megtapasztalása, kollégiális viszonyok kialakítása, valamint együttműködési és kapcsolattartási lehetőségek keresése. A harmadik nemzetközi teológiai szimpózium témája *Tartozni valahová: unitárius öntudataink és kapcsolataink természete* volt. A két konferencián a következő erdélyi lelkészek vettek részt: Pap Mária, Székely Kinga Réka ICUU-szervezőbizottsági tagok, Nagy Adél, Máthé Sándor, Pálffy Tamás Szabolcs, Pálffy Anna Mária, Simó Sándor, Török István, Vida Rozália (a lelkészi konferencia résztvevői), Jakabházi Béla Botond, Koppándi Botond, Mezei Csaba, Orbán Erika és Tódor Csaba (a teológiai szimpózium résztvevői).

Halottunk

Június 21-én elhunyt Austin Charles Fitzpatrick southamptoni nyugalmazott unitárius lelkész. Austin többször járt Erdélyben, és szívén viselte az itteni unitáriusok életét, minden ténykedésében a segítő jó szándék vezette.

Tűz és Víz

A természet egyik alaptörvénye, hogy az üresség *kitöltetésért* tátong. A vallásos bölcs szerint az emberben levő űrök között van egy, amelyet csak az Isten tud kitölteni. Tátong, sóvárog, sőt néha toporzékolva ordít ez az üresség, és követeli a kitöltetést, a kiteljesedést. Hitünk szerint életünk minden percében Isten ölel körül bennünket, és kitölti a maga részét – amit csak Ő tölthet ki. Tapasztalhatjuk, hogy minden, ami a világban van, fellelhető az emberben is, mert az ember maga egy teljes világ. Megtalálhatóak az emberben az alapelemek; ki is tagadná az anyaméh magzatvizének életadó szentségét, vagy kicsoda szállna szembe az ősigazsággal, hogy porból lettünk, és porrá leszünk?

De fellelhető az emberben a teremtett lények legátfogóbb tulajdonsága, hiszen mennyire fontos, hogy erős gyökerünk legyen, és tagadhatatlanul bennünk él az „állati" életösztön. Az ember azonban több mindezeknél, hiszen sokkal bonyolultabb alkotás, mint pusztán test és lélek összege. Mindenesetre azt érezzük, hogy *sok* földi és egy *kicsi* égi egyesül az emberben. Mondják ezt úgy is, hogy az ember átmenet Isten és állat között.

A bibliai teremtéstörténetet olvasva láthatjuk, hogy a teremtés egyik kulcsszava a *szétválasztás*. Szétválasztotta Isten a nappalt az éjszakától, az alsó vizeket a felső vizektől, a fentit a lentitől. Olvashatjuk, hogy az ember is kettős lény, hiszen a Szentírás tanítása és annak ókori magyarázói szerint amikor az ember megteremtetett, mindkét nem tulajdonságával rendelkezhetett: „férfivá és nővé teremtette őket". Az Isten a teremtésben csupán szétválasztotta a nőt a férfitől. Ezek szerint mindenkinek a párja ott van valahol a nagyvilágban, csak meg kell találni. Mondhatnók: olyan ez, mint egy izgalmas társasjáték, amelynek esetenként kiszámíthatatlan, ezért meglepő a vége. Az ember tehát a kettősségben nyeri el a teljességet, hiszen egyik fél a másik nélkül csupán tökéletlen, fél-ember marad. De amikor egymást megtalálják, és egymást választják az összetartozók, azt mondják, „égből jövő" az a választás.

Az ószövetségi bibliamagyarázók szerint, ha a héber nyelv *asszony* és *férfi* szavaival szójátékba kezdenénk, arra a következtetésre juthatnánk, hogy a két szóban előforduló közös betűk jelentése nem más mint *Tűz*. Átvitt értelemben tehát, ami asszonyt és férfit egybeköt, az a tűz, az érzelem, a szerelem tüze, amely fellángol, amely olthatatlan érzelmeket fűt egymás iránt. Az, ami e szóalakban „többletbetű", az meg nem más, mint Isten neve. Átvitt értelemben tehát egy egészséges test és lélek egyensúlyában ott kell lennie „többletként" Istennek. Mert, ha Isten nincs jelen, az érzelmek tüze felemészti a feleket, az asszonyt és a férfit. Az a tüzes szenvedély, amely Isten nélkül lobog és szerelmet fűt, könnyen válik a harag, a gyűlölet pusztító tüzévé.

A szerelem idealizált képe idővel elenyészik, szertefoszlik. Sokaknak ez *dráma* vagy *tragédia*, maga a vég. De hát nem más ez, mint egy újabb ajándék, lehetőség arra, hogy újra felfedezzük a nagy Őt! Főnyeremény az, ha a „festett kép" szétfoszlása után olyan emberrel találjuk szemben magunkat, akibe újra és újra bele tudunk szeretni. Csak így lesz a házasság és a család az a közösség, ahol megérthetjük és megélhetjük teremtettségünk határtalan lehetőségeit. Így lesz valóság az, hogy „az életben való eltévedés nem betegség! Az útkeresés nem identitászavar. A szomorúság nem depresszió. Az ember belső küzdelme önmagával, a saját lelkében való sötétséggel nem krízis. A misztikus élmény nem skizofrénia." (Popper Péter)

A Teremtő egymás mellé rendelt asszonyt és férfit. Hogy legyenek egymásnak kiegészítő, segítő társai. A mi hagyományainkban a férfinak adta a „kalapviselés" jogát, az asszonynak pedig az erényt, hogy a család szíve legyen – írja Gyökössy Endre. Lehet ezen vitázni, lehet egyéb nézeteket vallani, de a mindenkori szülőknél jobb példára sohasem volt szükség. Ők megmutatnak mindent, amit a következő generációnak látni kell. Jót is, rosszat is. Mindent. S ami ezen túl van, mind-mind részletkérdés. Az isteni akarat vagy rendelet azonban nemcsak törvény/írás/szabály, hanem olyan nélkülözhetetlenség, amelyet nem lehet pénzen megvenni és birtokolni, kisajátítani sem lehet, csak gyönyörűséggel rabjává válni. Ezt hívjuk úgy, hogy Szerelem, s hatására a költő is kitárulkozik a választott kedves előtt: „Az vagy nekem, mi testnek a kenyér / S tavaszi zápor fűszere a földnek. / Lelkem miattad örök harcban ég, / Mint a fösvény, kit pénze gondja öl meg. / Koldus, szegény királyi gazdagon, / részeg vagyok és mindig szomjazom." (Shakespeare, *75. szonett*, Szabó Lőrinc fordítása)

Lakatos Sándor

folytatás a 2. oldalon

> *„Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket. Isten megáldotta őket, és ezt mondta nekik Isten: Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be és hódítsátok meg a földet."*
>
> (1Móz 1,27–28a)

Tűz és Víz

folytatás az 1. oldalról

Elméletben tudjuk, hogy a párkapcsolat egyensúlyának megőrzéséhez a tiszta érzelem mellett józan értelem is szükséges. Ha az érzelmekről fentebb tűzként beszéltem, szólnom kell annak „ellentétéről", az értelemről, a vízről. A tűz és víz egyensúlya, az érzelem és az értelem egymásmellettisége, a „szív" és a „kalap" szerepeinek felismerése, megosztása és vállalása megtermi a maga gyümölcsét. Érdekes szemléltetését hallottam nemrég a témának. Eszerint ha a házasságban túlteng az értelem, az olyan, mintha a két ember egy kétkormányú autóban utazna. De ha az érzelem lenne túlsúlyban, az olyan, mintha autót vezetnénk, de nem lenne úticélunk, ráadásul valakit még felveszünk utasnak magunk mellé, hogy utazásunk ne legyen olyan egyhangú. Ilyen esetekben ébrednek sokszor az élet kalandorai arra, hogy házaséletüket társas magányban tengetik, hiszen együttélésük öncélúvá vált.

A Tűz és a Víz Isten előtt egymásnak örök hűséget fogad. Így kezdődik minden hagyományos értelemben vett család története. A jó Isten megadja, hogy tűz és víz belelásson egymás lelkébe, oda, ahol Isten rejtőzködik, az az Isten, aki képmására formálta az embert. Az, aki ajándékul, áldásként adott szüleinknek, anyánknak, apánknak. Isten, aki megadja a lehetőséget, hogy tűz és víz párkapcsolata ne legyen öncélú, hanem maguk az alapelemek is részt vegyenek a teremtés folytatásában a gyermeknemzés által, kétszeresen vagy háromszorosan – vagy ahogy lehet. Boldog az a lányka, akit udvarlója úgy tisztel, mint eljövendő gyermekeinek szülőanyját. Boldog az az ember, aki megtalálja a másik felét, de igazán boldog csak az, aki meg is tudja tartani.

Egymást elfogadni hibával és erénnyel együtt – ez az igazi kihívás. „Szeretlek, úgy, ahogy vagy. Szeretlek, mert vagy. Sőt annak ellenére szeretlek, hogy olyan vagy, amilyen vagy. A jézusi szeretet ez." (Gyökössy Endre)

Húsz év testvérkapcsolatban

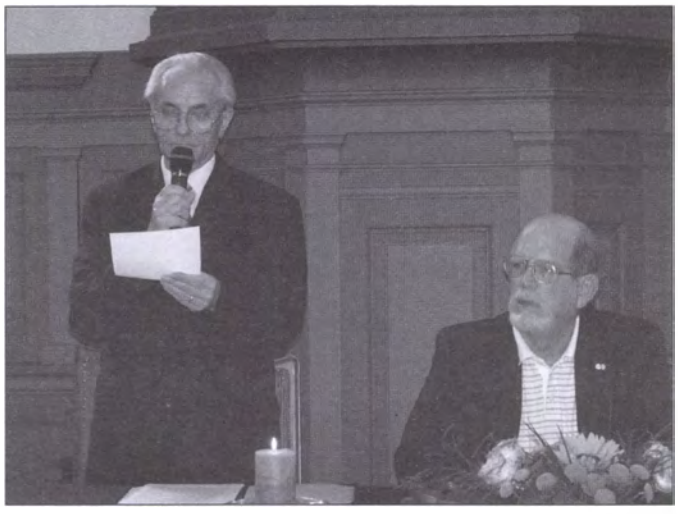
Jó esetben az ember együtt nő a párkapcsolatával. Megtanul türelmesebb lenni, különbséget tesz a járulékos és a maradandó értékek között, odafigyel azelőtt lekezelt vagy elfelejtett tartozékaira is az életének. S főként, megtanulja jobban értékelni mindazt, amivé a kapcsolat hatására lett. Így van ez az erdélyi és az észak-amerikai unitárius egyházközségek között felépült kapcsolatrendszerrel is. A viszony végigjárta a szervezeti párkapcsolat útját, az újszülött érkezése feletti örömmámortól, a kamaszkor lázongó visszafeleselésén és a szerelmesek egymást kóstolgatásán át a letisztult révbe érkezésig. A kérdés csak az, mi maradt meg ez immár szeretetté csendesült vonzalomban, ami megtartja az együttélést?

A kapcsolatrendszer mai résztvevői, az egykori meghatározó elődök részvételével is, július derekán emlékkonferenciát szerveztek Kolozsváron, hogy visszatekintsenek a húsz évre, utána pedig választ keressenek a kérdésre: hogyan tovább. A célt azonban csak részben sikerült elérni, mert a maradéktalanul megtisztelt múlt felidézése mellett a jelen jellemzőinek kiértékelésére mintha nem maradt volna elég idő s erő. Emiatt nem sikerült eléggé életszerűen válaszolni arra a kérdésre sem, milyen tanulságai vonandók le, mely buktatói kerülendők el s melyik sikerélményeit érdemes újra és újra felidézni az együttlétnek.

Az évforduló ünneplésének két fő része volt. Az első napon konferencia-szerű keretben az észhez szóló módon szellemi vonatkozású hozadékok elevenedtek meg. A felvezetés három fő témája közül az első történeti jellegű volt, és azokra az 1990 utáni évekre nézett, amikor a kapcsolat formája még mozgalom volt, nem pedig szervezet. A múltidézők a szabadság váratlan ajándékának örvendő erdélyi unitáriusokkal való első találkozásukról idéztek élményeket. Így Linda Lu Burciaga az 1990 januárjában lelkesíteni Erdélybe érkező magas rangú egyházi és állami küldöttség tagjaként megélt élményeiről vallott, Richard Boeke pedig az amerikai egyházi vezetők stratégiai céljainak diplomatikus megjelenítését idézte vissza.

Ezután az egymásra találás örömszikráját lánggá tápláló s ezáltal a mozgalom anyjaként megdicsőülő Gellérd Judit lelkesen összefoglalta az első időszak önkéntesen végzett s az erdélyi unitáriusok iránt valóságos szimpátia-áradatot kiváltó munkáját. Hangja azonban nemegyszer csalódottan elcsuklott, ahogyan az időközben szervezetté átalakított mozgalom utóbbi éveire tekintett visszsza. Élete nem kerülte el az alapítók fájdalmas sorsát: úgy érezte, a kezei közül kinőtt rendszer méltatlanul elfelejtette érte hozott áldozatait. Az Eric Cherry amerikai és Gyerő Dávid erdélyi felvetése a viszony odaát másodlagos, ideát meghatározó szintjét hozta közel: az egyházi főhatóságok hol segítő, hol elöljáró gondoskodását.

A második szellemi téma a testvérviszony kiemelkedően sikeres területét világította meg alapos részletességgel: az oktatásért hozott áldozatokat. Szabó Árpád ny. püspök meggyőzően elmagyarázta, miért nevezte a 2000-es évek elején a kolozsvári diákotthon létrehozását az egyház akkor legfontosabb szükségletének, Cathy Cordes pedig e felhívásra példa nélküli lelkesedéssel adott egyesült államokbeli választ vázolta: több mint egymillió dollár összegyűjtését. Czire Szabolcs a chicagoi Meadville Lombard teológiai intézet azóta elapadt ösztöndíját méltatta, Eric Cherry pedig ez intézet által támogatott angol nyelvű képzésre tekintett vissza, amely a mindenkori kolozsvári teológiai hallgatóknak jelent megfizethetetlen lehetőséget. Kovács Sándor és Ann Greenwood a berkeleyi Starr King teológiai intézet által az erdélyi lelkészek továbbképzésére évente felajánlott ösztöndíját értékelte. Solymosi Zsolt a kolozsvári, Lakatos Sándor pedig a székelykeresztúri unitárius kollégiumban tanuló diákok számára biztosított ösztöndíj-rendszert dícsérte, amelynek működtetésében többek között a szintén felszólaló Robert Tripp és Larry, illetve Gabriella Coburn is kulcsszerepet játszott.

A nap harmadik témája az egyházközségi, illetve személyes kapcsolatok világába vezetett, egyéni történetek felvázolása által. Balázs Sándor és Richard van Duizend a szentgericei, Székely János és Laura Nagel az árkosi, Barabás Edit és Cathy Cordes az abásfalvi testvérviszony egy-egy meghatározó eseményét vagy tudnivalóját osztotta meg – párban. Szombatfalvi József és Harold Babcock pedig, bár nem párban, ismertette a kapcsolat székelykeresztúri, illetve újszékelyi hozadékait, mert mindkettő rendkívüli teljesítményű. Ugyancsak rendkívüli a Kelemen Levente és Éva által bemutatott Harvest Hope Alapítvány tevékenysége, amely eleinte Oklándon és környékén próbálta a vidék gazdálkodási életét fellendíteni, azután pedig egy Erdély-szerte kiterjedt fejlesztési programot indított útjára. A nap szellemi részét Barbara Beach, Pap Mária és Farkas Emőd közvélemény-kutató kiértékelése zárta, amely egy sor jövőbeli elképzelésről kérdezte az immár fáradt elméket.

Este a belvárosi templomban a san franciscói unitárius egyházközség keretében működő Golden Gate énekkar és Reiko Oda Lane orgonaművész lépett fel. Az ünnepélyen Bálint Benczédi Ferenc püspök munkájukat méltató oklevelet adott át a testvéri mozgalom élharcosainak. Ugyanők ez alkalomra titokban előkészített két

meglepetést is átvettek. Az egyik egy testvérkapcsolati történet-gyűjtemény az erdélyi lelkészek tollából, a kiemelkedő megvalósításokról szóló színes fényképekkel; kár, hogy a legsikeresebb kapcsolatok közül az erdélyiek mulasztása miatt többen kimaradtak. A másik egy ezüst jelvény, amelyen az amerikai lángoló kelyhet és az erdélyi egyházi címert a 20-as szám kapcsolja egybe.

A konferencia második napján a történések a lélekhez szóltak. A belvárosi templomban tartott istentiszteleten Bálint Benczédi Ferenc püspök imája után William Schulz egykori amerikai unitárius egyházfő mondott egyházi beszédet. Üzenetének kiemelkedő része az 1989-es romániai változások után elsőként idelátogató amerikai küldöttség tapasztalatait idézte meg. Az alkalom megható mozzanata a húsz év alatt a mozgalomért felelősséget vállalt azon vezetőket idézte meg, akik immár az örökkévalóságból szemlélik munkájuk gyümölcsét. Egy-egy személyüket felelevenítő történet után kivetített fényképeikkel nézhettünk szembe, s reméltük: amit ők „látnak" a máról, tetszésük szerint való. Végül Bartók és Kodály muzsikája csendült fel, hogy segítsen a történéseket puhán elhelyezni a lélek gyűrött lepedőjén, s az megbékélve és megelégítve, csendben kisimuljon. Ha már szóban nem, legalább gondolatban kereshettük, mi marad meg ez immár szeretetté csendesült vonzalomban, s ami marad, hogyan tartja meg az együttélést.

Gyerő Dávid

Áldás és béke szálljon e népre

Június 25-én reggel a marosszentgyörgyi Soli Deo Gloria Közművelődési Alapítvány szervezésében több mint negyven kórustag indult magyarországi kórusútra. A meghívás a Soli Deo Gloria Ökumenikus Vegyeskar testvérkórusa, a jászberényi Déryné Vegyeskar részéről érkezett, mely kórus idén ünnepli ötvenéves jubileumát. Igényes kivitelezésű műsorfüzetekkel, gondosan rendezett partitúrákkal, örömmel és reménységgel érkeztünk Nagyváradra Hajdó Károly karvezetőnkkel, ahol – immár hagyományosan – az ország legnagyobb barokk templomában, a Szent László bazilikában „énekeltünk be". A templom galériájában berendezett Egyházművészeti Múzeumban tett látogatást követően néhány órán belül Déryné Széppataki Róza operaénekes városába érkeztünk, ahol testvérkórusunk tagjai túláradó szeretettel öleltek magukhoz.

26-án délelőtt karnagyunk intésére fehérkezű gibbonok és jávai makákók jelezték, hogy szívesen énekelnének velünk (látogatást tettünk ugyanis az állatkertben). Végül úgy döntöttünk, bármennyire jó hangúak is, de nélkülük fogyasztjuk el a vendéglátóink által készített kakaspörköltet és a berényi bort. Aznap este testvérkórusunk szervezésében a Déryné Művelődési Központ Ifjúsági Házban Szent Iván-éji bálra került sor. A táncmulatság előtti műsorunk nyitányaként csendült fel az Egyesített Vegyeskar köszöntője: „Áldás és béke, szálljon e népre! / Dicsőség a magasságos Istennek." Pitoni, Dowland és Loewe dalai Birtalan József, Csire József és Kozma Mátyás népdalfeldolgozásaival egybefonódva vezettek a Szent Iván-éji ősi misztérium ízleléséig és a tűzugrásig. Kórusunk vezetőségének tagjai részéről elhangzott köszöntők és az ajándékozások után Marosszentgyörgy község polgármestere, Sófalvi Sándor Szabolcs, volt kórustag méltatta a vegyeskarok közt tizenöt éve működő testvérkórusi kapcsolatot, kiemelte e kulturális és baráti kapcsolatnak mindkét településre kiható közösségépítő hozadékait. Polgármesterünk közölte a résztvevőkkel, hogy a Jászberény város polgármesterével, dr. Gedei Józseffel folytatott megbeszélés eredményeként a már tizenöt éve működő eredményes testvérkórusi kapcsolat nyomán elvi megállapodás született Marosszentgyörgy község és Jászberény város közt kialakítandó testvértelepülési kapcsolat ügyében.

27-én, vasárnap délután Budapesten a VII. kerületben Szent László napi ünnepi szentmise keretében kórushangverseny énekesei lehettünk

az Árpád-házi Szent Erzsébet plébániatemplomban. Kétnyelvű ünnepi műsorunk bemutatása során többek közt Berchem, Cherubini, Grdadolnik, Hayford, Hajdó Károly, Páter Tamás Alajos és Sillye Jenő műveit adtuk elő. Hónapokra, évekre visszanyúló kapcsolattartás és a jó publicitás eredményeként az ünnepi kórushangversenyen szép számban vettek részt kórusunk előző években, évtizedekben Magyarországra költözött tagjai, családtagjaik, rokonok, ismerősök. Templomi együttlétünk lélekemelő volt, himnuszaink éneklése során a meghatódottság és az öröm könnycseppjei gördültek le az arcokon, meglett férfiak suttogták: „Istenem, nem gondoltam volna, hogy ilyen jólesik sírni!"

28-án délelőtt Jászberényből indult haza a közel ötven fős énekszerető csapat. Az Egyesített Vegyeskar évadzáró rendezvényére július 16-án került sor Marosvásárhelyen. Karnagyunk irányításával és kuratóriumi vezetéssel készülünk a marosszentgyörgyi kórusmozgalom 100. évfordulója méltó megünneplésére, amelyre Isten segítségével 2011 áprilisában kerül sor a marosvásárhelyi Kultúrpalotában. Addig is, utána is Kodállyal valljuk, hogy „az ének szebbé teszi az életet, az éneklő másokét is..."

Pálffy Tamás Szabolcs

Hobo Lupényban

Nem kis büszkeséggel közlöm a kedves olvasókkal, hogy Hobo (Földes László) a júniusi hónap végén lupényi unitárius templomunkban tartott előadást. A művész úrról mindannyian hallhattunk. A fiatalabb generáció a 70-es évek végétől a Hobo Blues Band rockegyüttes zenéjén (is) nőtt fel, melynek alapítója és énekese. Akár csavargóként, útkeresőként, akár lázadóként vagy szerelmesként eligazítást kaphattunk. Az idősebbek is szívesen hallgatták, hiszen a magyarság körében nagy tiszteletnek örvend a mai napig. Igaz, nem mindenki ismerte fel, a tv-s emlékképek nem mindig felelnek meg a valóságnak, az előadást megelőzően olyan is akadt, aki a hangosítónak gratulált „művészi" pályafutásáért. Lupényban nem a rockegyüttes lépett fel, hanem a művész úr József Attila megzenésített verseit adta elő. Egyes verseit elszavalta, másokat elénekelt, egyedi hangjával és előadásmódjával elvarázsolta a zsúfolásig telt templom közönségét. Bármennyire híres, bármennyire népszerű a nagyvilágon, Hobo megtisztelve érezte magát, hogy a Zsil-völgyében és unitárius templomunkban tarthatott előadást. A sorozatos visszatapsolás, a művész úr őszinte szavai, meghatódottsága az elmondottakat igazolják. Annak is örült, hogy a globalizáció, az „RTL-Klub és a McDonald's idejében", még itt a végeken is vannak olyan magyarok, akik az értékes kultúra iránt érdeklődnek. Előadását másnap a Vajdahunyadi Várkastély udvarán megismételte az esővel dacoló 200 fős közönség előtt. Az előadások az I. Hunyad Megyei Magyar Napok keretében voltak megszervezve.

Számomra egy gyermekkori álmom teljesült, hiszen a művész úr két napig élvezhette vendégszeretetünket, ugyanakkor unitárius templomunkban tarthatta meg előadását. Aminek kimondottan örvendek, hogy Hobo megtapasztalhatta a lupényi unitáriusok, kivált asszonyok, meleg-lelkűségét és szeretetét. Mindezt természetesen „szóvá" is tette. Köszönöm ezúton is látogatását, felejthetetlen előadását!

Koppándi-Benczédi Zoltán

Ajándékkirándulás a horvát tengerpartra

Iskolánk, a János Zsigmond Unitárius Kollégium egyik erőssége a kórus. Megérdemelt híre van mind közelebbi (Kolozsvár), mind távolabbi (Magyarország, Amerikai Egyesült Államok stb.) tájakon. A kóruspróbákon és a fellépéseken tanuljuk meg, hogyan figyeljünk egymásra, szeressük és becsüljük meg azt a közösséget, amely az éneklés mellett az együttlét szépségeit és előnyeit biztosítja. Kórusunkban rend és fegyelem uralkodik, ettől van színvonala és megérdemelt híre. Mindenki szívből zengi a dalokat, mert nagy tanítómesterünkkel és zeneszerzőnkkel, Kodály Zoltánnal együtt valljuk, hogy „nem lehet egészen boldog ember, akinek nem öröm a zene. Erre az örömre azonban tanítani kell az emberiséget, mert magától nem jut el odáig". Az „emberiség" gyermekkorban kezdődik – tesszük hozzá mi, énekkari tagok.

A sok sikeres fellépés Majó Julianna tanárnőnek, kórusunk lelkes karmesterének és az énekelni szerető/tudó kórustagoknak egyaránt köszönhető. Sokan csodálkoznak rajta, milyen szívesen, morgolódás nélkül járnak a kórustagok szerdánként – de még szombat délelőtt is – az énekkari próbákra. Értékelte ezt az iskola vezetőtanácsa is, ezért ajándékkirándulással örvendeztette meg az énekelni szerető diákokat, és horvátországi kikapcsolódást szervezett számukra. Amikor értesültünk erről a határozatról, örömünk kimondhatatlan volt. Minden szabad időnkben, még a szünetekben is csak erről tudtunk társalogni. A kirándulást június közepére időzítették. A napok ólomlábon jártak, nehezen telt az idő, de aztán végre eljött a várva-várt nap. Péntek délben indultunk, és másnap délre érkeztünk meg a Ciovo-szigetre. Az út hosszú volt ugyan, de nekünk nem tűnt annak, mert sok terveznivalónk volt. Élmény volt az is, hogy eddig nem ismert kollégista társainkkal beszélgethettük meg az elképzelt tennivalókat. Az úton az időjárás nem kedvezett nekünk, de a sziget felé közeledve a Nap is mellénk szegődött, ránk árasztotta fényét, és így már csak a strandolás járt a fejünkben.

Miután berendezkedtünk szálláshelyeinken, kicsomagoltunk – és irány a tengerpart! Jókedvűen lubickoltunk a vízben, majd sétáltunk, hogy megismerkedhessünk a szigettel. Kísérő tanárainktól megtudtuk, hogy más, választott kiránduláson is részt vehetünk, például hajókázhatunk vagy megtekinthetjük a helybeli tavakat. A következő két napon fürödtünk és napoztunk reggeltől estig. Mindenki örült, hogy újra együtt voltunk, és közmegelégedésre újra énekelhettünk együtt. Ki is használtuk ezt az alkalmat: tele torokból fújtuk az ismert énekeket.

A következő nap Splitbe látogattunk. Megcsodáltuk a középkori város érdekességeit, csodálatos templomait. A

Borbély Sonja, Kerekes Kinga

folytatás a 6. oldalon

Ajándékkirándulás...

folytatás az 5. oldalról

nap második felét pedig sétálással, fagyizással, ajándékvásárlással, fürdőzéssel töltöttük. Senki sem érezte unalmasnak az itt töltött órákat, mert sokat nevettünk, szórakoztunk együtt. Kirándulásunk egyik emlékezetes eseményeként tartjuk számon, amikor kollégista társunk elveszettnek hitt mobiltelefonját és pénztárcáját az Adriai-tenger fenekén találta meg.

A következő nap délutánján Trogir városába látogattunk, amelyet híd köt össze Ciovóval. Gyalog tettük meg az utat a „Velence stílusban" épített középkori kisvárosba, majd hajóval tértünk vissza szálláshelyünkre. Az itt eltöltött idő is élménydús volt. Utolsó horvátországi napunk délelőttjén sétával búcsúztunk a szigettől. Sajnáltuk, hogy ilyen hamar vége szakad az élményekkel teli kirándulásnak, de mindnyájunk megelégedésére állapítottuk meg, hogy mindenki jól érezte magát, és szebbnél szebb élményekkel gazdagodva térhettünk haza.

A hazafelé vezető úton sokat nevettünk, énekeltünk, felidéztük a felejthetetlen napokat. Kolozsvár felé közeledve már csak arról folyt a beszélgetés, hogy jövőre hova megyünk, melyik országot „hódítjuk meg", és arra a kérdésre, hogy kik vennének részt ebben a „harcban", mindenki torkaszakadtából kiáltotta, hogy ÉÉÉÉÉÉÉN! Ezen aztán nem is csodálkozott senki.

Forrás: *Szabadság*

„Hazahívó szó" bözödújfalviaknak

Az erdélyi Atlantiszként emlegetett Bözödújfalu elszármazottai minden év augusztusának első szombatján hazatérnek, közösen emlékezni az egykori szülőfalura. Idén augusztus 7-én huszadik alkalommal került sor a „falutalálkozóra".

Szombatfalvi József székelykeresztúri unitárius lelkész, a találkozó szervezője ezt megelőzően – a múlt évi találkozón tett bejelentése szerint – már augusztus 4-étől sátortáborozásra várta az elárasztott falu szülötteit, családjaikkal együtt.

„Várom mindazokat, akik szeretnék bebarangolni Piritó, Kismező, Sóspatak, Virgó, Hosszúpatak, Szárazvölgy, Kabalahúgy, Lapos, Rajkút, Kincsesgödör, Kövespatak, Kerület, Csillaghegy, Tilalmas, Akasztóhegy lankáit, ahol egykor dolgoztunk, fát vágtunk, makkot szedtünk.

Jöjjetek gyermekeitekkel, unokáitokkal együtt megismertetni velük is szülőhelyünk történelmét."

Forrás: *székelyhon.ro*

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30.
Szerkeszti: Kovács Mária.
Augusztus 4., 25., szeptember 15.

Igehirdetés
Az unitárius egyház részéről
Marosvásárhelyi Rádió, a 98,9 MHz ultrarövid, valamint 1323 kHz (Maros) / 1593 kHz (Hargita) középhullámon. Szerkeszti: Tóth Béla.
Vasárnapokon 12.00 órától.
Augusztus 8. (Pál János), szeptember 19.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Príma Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen.
Szerkeszti: Csáki Levente.
Minden vasárnap reggel 8.30-kor.

"A humor Isten ajándéka"

(Báró József)

A püspöki illatszer

H. püspök hagyománytisztelő ember volt, ezért nem is borotválkozott otthon, inkább rendszeresen eljárt a borbélyhoz. A borbély – ahogy illik – minden alkalommal megkérdezte borotválás után:

– Kölnit vagy krémet, Püspök úr?

H. püspök – talán mert megunta az állandósult kérdést – egyszer csak jelentőségteljesen felnézett a borbélyra:

– Tömjént, uram, tömjént!

Elmondta: Farkas Dénes, Kolozs

Árvizes nyár Erdélyben is

Az *Unitárius Közlöny* legutóbbi számának címoldalán fénykép örökítette meg, amint erdélyi önkéntes fiatalok egy Miskolc melletti településen töltik a homokzsákokat az ottani árvíz elleni védekezésként. A kép alatti főcím – *Vizes nyár, meleg nyár* – mintha sejtette volna, hogy az árvízből való részesülést Erdélyben sem ússzuk meg szárazon.

A szóban forgó lapszámban utaltunk arra, hogy a magyarországi árvízkárosultak segélyezése céljából az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, a Magyar Ifjúsági Tanács, az Erdélyi Magyar Ifjak és a Gondviselés Segélyszervezet a Nemzeti Összetartozás Napján szervezetközi együttműködést hozott létre. Kezdeményezésünkhöz azóta további szervezetek csatlakoztak, így a Civitas Alapítvány és a Lókodi Ifjúsági Alapítvány, az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet pedig – a MIT tagszervezeteként és a Gondviselés Segélyszervezet egyházi testvérszervezeteként – kezdetektől fogva kivette részét a segélyezési tevékenységből. Széles körű együttműködésünk keretében az elmúlt hetekben gyorssegélyezéssel, pénzbeli és természetbeni adományokkal, önkéntesek munkájával sikerült segítenünk rászoruló nemzettársainkon Észak-Kelet-Magyarországon. Az aranyosszéki Várfalván július 19–25. között egyhetes egyházi gyermektábor zajlott, amelyben anyaországi árvízkárosult fiatalok együtt táboroztak erdélyi társaikkal. A 100 fős részvételű tábort augusztus derekán újabb hasonló jellegű követi Székelykeresztúron. Eddigi segélyezési tevékenységünkről és további terveinkről a *www.gondviseles.org* honlapon olvasható összefoglaló. Ugyanott szemléltető fényképeket közlünk az árvízi pusztításról és a segélyezés eddigi lépéseiről.

Amint a bevezetőben is utaltam a szomorú tényre, az elmúlt hetekben *Erdélyben is árvizek pusztítottak*, amelyek Magyarlapádtól Udvarhelyszékig, Felcsíktól Háromszékig sok településen okoztak tetemes károkat. Az erdővidéki Bölönben bekövetkezett július 18-i árvíz sajnos nemcsak óriási anyagi rombolással járt, hanem halálos áldozatot is követelt.

Közvetlenül előtte, folyó év július 14-én óriási felhőszakadások következtében több települést elárasztott a víz a Nyikó, a Gagy és Küsmöd pataka mentén, jelentős károkat hagyva maga után. Az ottani árvíz emberáldozatot – hála Istennek – nem követelt. Az okozott anyagi

károk nagyságrendje a 2005. évi udvarhelyszéki özönvíz szintje alatt marad, de ezúttal is tetemes mértékű. Családi házak és középületek, termőföldek és kertek, udvarok és kutak, hidak és utak egyaránt károsodtak. A leginkább érintett települések: Etéd, Kőrispatak, Siménfalva, Kobátfalva, Tarcsafalva, Rugonfalva, Kismedesér, Firtosmartonos, Tordátfalva, Kiskadács, valamint kisebb mértékben a velük szomszédos falvak.

A Gondviselés Segélyszervezet néhány munkatársa szemtanúja volt a Nyikó menti árvíz lezajlásának. Másnap a Segélyszervezet néhány vezetőségi tagjával együtt végigjárták a Nyikó és a Gagy mente árvíz sújtotta falvait, felmérve a legsürgősebb tennivalókat. A helyzetfelmérés adatait és a segélyezési terv kialakítását egyeztettük az érintett települések lelkészeivel, közösségi vezetőivel és önkormányzati elöljáróival. Egyik első lépésként vadonatúj vízszivattyút vásároltunk, amelyet Tarcsafalván üzemeltünk be. Ezzel párhuzamosan önkéntes tűzoltók működését, illetve kölcsönkért szivattyúk használatát szerveztük. Ugyanaznap kiosztottunk mintegy 3000 liter ásványvizet, majd 540 liter tisztító- és fertőtlenítőszert vásároltunk az árvízkárosult családok használatára.

Alig kezdődhetett meg az önkéntes munkacsoportok szervezése a következő napokra, amikor vasárnap délután csörögtek a telefonok a bölöni segélyhívásoktól. A legtragikusabb hír kétségtelenül az 51 éves áldozat elhalálozása volt. Az anyagi károk nagyságrendjét már az elöntött házak (95) és háztájak (mintegy 300) száma is jelzi, nem beszélve a középítményeket (utak, hidak, középületek) ért rongálódásokról.

Az első hírekből történt tájékozódás nyomán azonnal megkezdtük előkészíteni a gyorssegélyezést és az önkéntesek helyszíni munkáját. Az árvíz másnapján

Szabó László

folytatás a 8. oldalon

Árvizes nyár...

folytatás a 7. oldalról

és harmadnapján közel 5000 liter ásványvizet, 300 darab húskonzervet és pástétomot, 100 darab kenyeret, 450 liter tisztító- és fertőtlenítőszert, 200 kg lisztet vittünk Bölönbe a Gondviselés anyagi fedezetével. Lelkiismeretük és segélyszervezetünk hívó szavára hallgatva már az árvizet követő első két nap 11 településről közel 100 önkéntes személy – többnyire ifjúsági egyletes korosztályúak – kelt útra lapáttal, vederrel, gumicsizmával és felbecsülhetetlen segítő szándékkal felfegyverkezve, hogy kétkezi munkájával hozzájáruljon az árvíz sújtotta

bölöni középületek és családi házak takarításához. Öröm volt látni, hogy az általunk megszólított csoportokon kívül más helységekből, szervezett módon vagy egyénileg, még sokan siettek az árvízkárosult bölöniek segítésére. Illesse köszönet mindnyájukat!

A segélyezés és az önkéntes csoportok toborzása folytatódik. Tény azonban, hogy a június 4-én megkezdett, szinte folyamatos „árvízi" tevékenységünk során segélyszervezetünk saját anyagi erőforrásai megcsappantak, és nem elégségesek az újjáépítési költségek nagyarányú fedezéséhez. Jótékonysági tevékenységünk hatékony folytatása érdekében felhívással fordulunk mindazokhoz, akik valamilyen formában szeretnének bekapcsolódni az erdélyi árvízkárosultak segélyezésébe. Adományszervezési akcióinkkal elsősorban pénzsegélyeket gyűjtünk, továbbá hasznos természetbeni adományok (pl. épületanyag, bútorzat, háztartási gépek és eszközök, tartós élelmiszer) felajánlását várjuk. A rendelkezésünkre bocsátott anyagi javak maradéktalan célba juttatását biztosítjuk.

A segélyezési terveinkről és a felajánlások részleteiről a 0721267596-os telefonszámon, valamint az *arviz2010@gmail.com* elektronikus postafiókkal állunk az érdeklődők rendelkezésére.

A pénzbeli felajánlások fogadására a Gondviselés Segélyszervezet kizárólagosan e célra nyitott és elkülönítve, közös felügyelet alatt kezelendő bankszámláit használjuk.

Bankszámla-adatok:
– bankszámla-tulajdonos: Gondviselés Segélyszervezet (románul: Asociaţia Gondviselés Segélyszervezet); adószám: 23481515;
– számlavezető pénzintézet: Banca Transilvania Sucursala Cluj-Napoca;Swift-kód: BTRLRO22;
– számlaszámok:
RON: RO92BTRL0130120512145400;
HUF: RO83BTRL0131220512145400;
EUR: RO19BTRL0130420512145400;
USD: RO03BTRL0130220512145400

Konfirmálás Székelyudvarhelyen

Liliomillatú ünnepre hívta a harang a székelyudvarhelyi-belvárosi egyházközség híveit július első vasárnapján. Mindent átható hangja kitartóan hirdette: ez a vasárnap más, mint a többi, óriási örömünnepet hoz magával, hiszen huszonkét ifjú tesz bizonyságot amellett, hogy vallásához hű lesz, életét pedig a jézusi ösvényen járva próbálja meg egyház és nemzet szolgálatába állítani.

A kilenc fiú és tizenhárom lány felkészítését Kedei Mózes lelkész végezte. A fiatalok konfirmálása igaz bizonyítéka volt annak, hogy előkészületük útjukat végigjárták, az unitarizmus múltjának végtelen szellemét magukba szívták, és elég bátrak ahhoz, hogy az egyházközség holnapjainak fundamentumává váljanak. A székelyruhák, a szebbnél szebb csokrok, az egy szívvel, egy lélekkel imádkozó gyülekezet szeretete itatta át a szent hajlék minden szegletét. Jó volt szemünket megpihentetni mosolygós, ráncos arcokon, majd reménnyel nézni bele a fiatalok határozott tekintetébe.

Az ünnepi istentisztelet és úrvacsoravétel után az egyházközség emléklappal és egy-egy könyvvel ajándékozta meg a fiatalokat, a nőszövetség tagjai pedig gyönyörű zsebkendőket varrtak a leányoknak, a fiúknak pedig díszes könyvjelzőt. Szívmelengető volt látni, ahogyan a mindig mindenkiről gondoskodó nőszövetség megajándékozza a fiatalokat! Az ajándékokra tekintve újra és újra eszükbe juthat e lányoknak és fiúknak, hová tartoznak, melyik az a nagy család, amely mindig visszavárja és kebelére öleli őket.

Tófalvi Tamás

Összetartozásban a segítségnyújtásért

A harmadik erdélyi–holland protestáns kontextuális lelkigondozói képzésről

„A kontextuális gondolkodásmód olyan modell, amely az ember szívét és kapcsolatok iránti vágyát szólítja meg." (May Michielsen)

A 2008 novemberében Hollandiában megszervezett képzési időszak folytatásaként idén április 26-a és 29-e között immár második alkalommal Györgyfalván, a Bethlen Házban és Kolozsváron, a Protestáns Teológiai Intézetben került sor a harmadik erdélyi–holland protestáns kontextuális lelkigondozói képzésre.

Sógor Géza kányádi református lelkipásztor és Ries Nieuwkoop nyugalmazott zwollei református lelkipásztor meghívására tizennyolc erdélyi és tizenkét holland résztvevő négy napon át a kontextuális segítségnyújtás elmélete és gyakorlata terén gyarapíthatta ismereteit. E képzésen fő előadónak számított a belgiumi Antwerpenből érkezett May Michielsen, aki kontextuális terapeutaként és klinikai pszichológusként családgondozást oktat.

26-án unitárius lelkész által vezetett áhítat után s a szokásos névjegyes „újraismerkedést" követően kulcsfogalmak felelevenítésére került sor. Délután „otthonról" hozott esetek bemutatása nyomán közösen elemezhettünk.

Ismereteink ismétlése és az egyes konkrét esetek elemzése mentén néhány – csak szentenciaként megfogalmazott – „jegyzetpontot" ajánlok az érdeklődő Olvasó figyelmébe:

– akinek esélye van arra, hogy adjon, annak esélye van arra, hogy a maga jelentőségét is megtapasztalja; lényeges annak felismerése, amit mások adnak, az elismerés nem más, mint viszonzása annak, amit kaptam.

– valódi életünk az emberekkel való kapcsolatainkban zajlik.

– a lojalitás mindig három ember közt jön létre, és abban a pillanatban nyilvánul meg, amikor előnyben részesítek valakit a másikkal szemben

– lényeges, hogy emberi kapcsolatainkban a lojalitás nyilvánosan megmutatkozzék; bizonyos „problémás" viselkedések láthatatlan lojalitás-megnyilvánulások.

– a személyközi kapcsolatban törvényszerűen jelen van a különbözés, hiszen két ember nem olvadhat egybe.

– a lojalitási konfliktusok hozzátartoznak életünkhöz, nem károsak. Károsnak a meghasonlott lojalitás tekinthető: valakit meg kell tagadnom, akihez létemmel tartozom, ez romboló hatású – és főleg fiataloknál öngyilkosság elkövetését idézheti elő.

– a függőleges lojalitás helyzetében élő gyermek két „talajon" áll, azaz édesapja és édesanyja talaján. De mi történik a gyermekkel, ha e két „talaj" elkezd egymástól távolodni?

– ha az eltávolodás ellenére mégis mindkét „talajon" megpróbál állni, csakhamar beleeshet a kettő közti szakadékba, és depresszióssá válhat.

– a gyermek választhat a két szülői „talaj" közül, eltávolodáskor „átugrik" a másik „talajra", vagy marad csak az egyiken, ezáltal láthatatlan lojalitás jön létre.

– hogyan pótolható, ha a gyermek a szüleitől nem kapta meg a szükséges szeretetet, amihez joga van?

– a gyermek felnőttként romboló jogosultsággal igyekszik megszerezni e jogot, hisz korábban hiányt szenvedett el, és megkárosítottnak érzi magát – „kiegyenlítetlen a számla".

– segíthet a szülői beismerés, hogy a gyermek szeretethiányt szenvedett el, ez gyászfolyamatot indít el, amelynek természetes folyását engedni kell a felszabadulás érdekében.

27-én Kolozsváron a Protestáns Teológia dísztermében jelentős számú résztvevővel és dr. Rezi Elek rektor megnyitó beszédével indult tanulmányi napunk. May Michielsen *A felelősség párbeszédben keletkezik* című, angol nyelven tartott előadását magyarul is hallhatták az érdeklődők.

Az Exit Kiadó gondozásában megjelent és bemutatott három könyv (Hermann János, dr. Kiss Jenő, ill. May Michielsen, Wim van Mullingen, Leen Hermkens szerzők) egyike a kontextuális segítésről szóló *Összetartozásban*, amelyet Greteke de Vries amersfoorti holland remonstráns lelkipásztor, a kiadó titkára mutatott be.

Ezután Kiss Jenő *A bizalom, amelyet a bizalom szül* című előadását követhettük figyelemmel. A bizalom Kiss Jenő értekezésében a teológia és a pszichológia, a

Pálffy Tamás Szabolcs

folytatás a 10. oldalon

Összetartozásban...

folytatás a 9. oldalról

lelkigondozás és a pszichoterápia találkozási pontjaként jelent meg előttünk.

– amennyiben a mostani szülő gyermekkorában alapvető hiányokat szenvedett el, azaz nem kapta meg az egészséges fejlődéshez szükséges szeretetet, akkor stresszhelyzetben ésszerűtlenül bánik saját gyermekével, romboló jogosultsággal, erőszak alkalmazásával próbálja „behajtani" az egykor meg nem kapott szeretetet.

– az „adósságot" ott kell rendezni, ahol keletkezett, azaz szülő és gyermek közt, mert ha köztük nem rendeződik e probléma, akkor a következő nemzedék „issza meg a levét".

– e „számlát" azokhoz kell benyújtani, akik az „adósságot" felhalmozták.

– mi történik, ha az „adósságot" felhalmozó(k) már nem él(nek)? Kihez forduljunk? Lelkészhez? Pszichoterapeutához? Egyikük sem egyenlítheti ki e „számlát", de elismerhetik, hogy a gyülekezeti tagot/klienst jogtalanság érte – ezáltal felszabadíthatják.

– lényeges megvizsgálni, milyen hiányok húzódnak meg azok életében, akik a rosszat elkövették.

– kikerülhetetlen cél párbeszédet kialakítani a két nemzedék közt; állítsuk le az „adósság" halmozódását!

– aki a rendezetlen „számla" miatt szenved, az segítséget kér, ezáltal mandátumot ad a lelkésznek vagy pszichoterapeutának, hogy segítően beavatkozhasson életébe.

Györgyfalván 28-án Henk Vrielink és Anette Melzer irányításával a családi-házastársi kapcsolatokat játékbábukkal lehetett szemlélteni.

A 29-i foglalkozás *Mit viszel magaddal innen?* cím alatt zajlott. „Kincsekből, sérülésekből, összeomlásokból és ékszerekből" választhattunk, persze a kontextuális pasztoráció távlataiban.

A képzésen Greteke de Vries holland remonstráns lelkipásztor (Amersfoort), Harry Brandsma remonstráns börtönlelkipásztor (Amszterdam), Sándor Szilárd (Jobbágyfalva/Nyárádszereda) és Pálffy Tamás Szabolcs unitárius lelkészek (Marosszentgyörgy/Szászrégen) is részt vettek.

Kecskés Csabával, a marosi egyházkör 2010. február végén megválasztott új esperesével ismerkedünk az alábbiakban. Eddigi életútjáról, gondolatairól Sándor Krisztina kérdezi.

Otthon a marosi egyházkörben

Lelkészcsaládból származol, Édesapád Kecskés Lajos, nagyszüleid Nyitrai Mózes és Deák Berta lelkész-házaspár voltak. Hogyan alakította gyermekkorod e jeles családi háttér?

1972. július 25-én születtem Marosvásárhelyen, szüleim harmadik gyermekeként. Édesapám a szabédi unitárius egyházközség lelkésze volt harminc éven keresztül, Édesanyám pedig énekvezér. Így szülőfalum, gyermekkorom boldog világa Szabéd. A „Templom utcában" tizenegyen nőttünk fel fiúk, szinte azonos időben. A falun felnövő gyermek élete, úgy érzem, sok mindenben szebb, teljesebb, mint a városon felnövőké. Olyan időszak volt az az 1970–80-as évek, amikor nem volt könnyű a lelkészi hivatás végzése és három gyermek felnevelése. Szüleim mindent megtettek azért, hogy gondtalan, szép gyermekkorunk legyen, és biztosítsák a továbbtanulás feltételeit. Az elemi iskola I-VIII. osztályát a szabédi általános iskolában, míg középiskolai tanulmányaimat Marosvásárhelyen, a Bolyai Farkas Elméleti Líceumban végeztem. A lelkészi család és így azok gyermekei is a gyülekezeti élet középpontjában vannak. Első osztályos voltam, amikor Szabédon korszerű, új paplak épült. Nagy esemény volt ez a gyülekezet életében, de az én életemben is. Szüleim és lelkész nagyszüleim az önzetlen Egyházszolgálat példaképei számomra, akiket az elmúlt rendszer minden nehézsége, megpróbáltatása, a kegyetlen börtönévek sem tudtak megtörni, és hivatásuk végzésétől eltántorítani.

Nagymamád egyike volt az első női lelkészeknek az Unitárius Egyházban. Hogyan emlékszel rá?

Róla gyermekkori emlékeim vannak. Első emlékeim a vadadi lelkészi lakáshoz és a faluhoz kötődnek, ahol a kommunizmus igazságtalan és kegyetlen börtönévei után nagyszüleim lelkészi szolgálatukat folytatták. Nyaranta itt gyűltek össze az unokák. Tisztább emlékeim nyugdíjas korukból vannak nagyszüleimről, amikor Dicsőszentmártonban éltek. Sajnos nagymamám, nyugdíjazása után, a börtönévek sanyarú körülményeinek is köszönhetően, ágyba, illetve tolókocsiba került. Emlékszem arra, hogy rengeteget olvasott, és engem is olvasásra biztatott, és gyönyörűen tudott mesélni. Tizenhárom éves voltam, amikor elhunyt. Az Erdélyi Unitárius Egyház első három lelkésznői közé tartozik. Életükkel, munkásságukkal jó lenne behatóbban foglalkozni, hiszen mindhárman nagyon értékes emberek voltak. Több lelkésztársam, főleg lelkésznők kifejezték már eziránti érdeklődésüket.

Mikor döntötted el, hogy lelkész leszel?

Középiskolás koromban. Tizedik osztályos voltam, amikor komolyabban kezdtem foglalkozni a teológiai felvételi gondolatával. Ez 1988-ban volt, amikor még csak egy, esetleg két teológiai hallgatónak volt lehetősége felvételt nyerni. A reál tantárgyak nem tartoztak az erősségeim közé, ellenben nagyon szerettem a magyar irodalmat és általában a humán tantárgyakat. A középiskolában értettem és éreztem meg igazán azt, hogy a szüleim és nagyszüleim hivatása Isten és emberszolgálat, emellett pedig nép- és nemzetszolgálat az, amit szívesen és örömmel tudnék végezni.

Hogyan emlékszel a teológiai évekre?

A teológiai évekre örömmel és szeretettel gondolok

vissza. Szerettem Kolozsváron lenni. Szerettem a teológusok közösségét, tiszteltem és szerettem teológiai tanárainkat. Természetesen voltak néha nézeteltérések is, amelyekből szintén tanulni lehetett, de a szép emlékekre gondolok, a legtöbbször nosztalgiával

Friss végzősként kineveztek a marosvásárhelyi egyházközség segédlelkészének. Azóta abban a városban élsz. Az egyházközség kettéosztása egy hosszú folyamat eredménye volt. Hogyan vettél részt ebben?

1996. október 1-jétől kezdtem meg gyakorló segédlelkészi szolgálatomat Marosvásárhelyen. Egy évig szolgáltam Kolcsár Sándor esperes úr mellett. Miután Ő 1997 júniusától nyugalomba vonult, az egyházközség közgyűlése Nagy László esperes urat választotta meg lelkészének. Egy évig gyakorló segédlelkészként szolgáltam mellette, majd miután elkezdődött Marosvásárhelyen az új templom építésének folyamata, az egyházközség akkori keblitanácsa úgy határozott, hogy az új templom felépüléséig és az új egyházközség tényleges megalakulásáig rendes segédlelkészként végezhetem szolgálatomat.

A Teológia után nagy kihívás volt számomra a marosvásárhelyi gyülekezetben szolgálni. A lelkészi tevékenység sokrétű volt. Az első években a liturgikus szolgálatok mellett az ifjúsági egylettel való rendszeres foglalkozás, majd az iskolai vallásoktatás megszervezése, a család- és beteglátogatás örömöt és szakmai elégtételt jelentettek egyaránt. 1999 novemberében letették az új templom alapkövét. A templomépítés során kivettem a részem a közmunkákból és azoknak szervezéséből. Nagy köszönettel tartozom Kolcsár Sándor és Nagy László esperes uraknak, akiktől sokat tanultam a lelkészi szolgálat minden területén. Köszönöm nekik és az évek során velünk együtt szolgáló lelkésztársaimnak a közösen végzett szolgálat örömét. Az új egyházközség tényleges megalakulásakor úgy gondolom, hogy sikerült a város unitáriusait arányosan két egyforma nagyságú gyülekezetre osztani, amelyet a körzetileg az új egyházközséghez tartozó hívek néhány kivételtől eltekintve elfogadtak és tudomásul vettek. 2006-ban egyhangúlag hívtak meg a Kövesdombi Unitárius Egyházközség első lelkészének.

Milyen a vásárhelyi unitárius? Hogyan jellemeznéd?

Híveink nagy része falvaink gyülekezeteiből költözött be Marosvásárhelyre, akik közül a legtöbben egyházfenntartó, Egyházukat szerető és támogató egyháztagok lettek Marosvásárhelyen. Sok tevékeny és értékes ember alkotja gyülekezeteinket, kétkezi munkás emberek és értelmiségiek egyaránt.

Új, lakótelep közepén álló templom és egyházközség lelkésze vagy. Melyek a napi teendők, és mivel lehet(ett) odaszoktatni a híveket az új egyházközséghez?

Új templomunk a Kövesdomb lakótelepen, egy nagyon szép környezetben épült fel. Hálásak vagyunk ezért a helyért Fodor Imre akkori polgármester úrnak, Marosvásárhely akkori többségben levő magyar tanácsosainak, akik a templomépítésre ezt a szép fekvésű területet kiutalták. Köszönettel tartozunk Szabó László mérnök úrnak, az egyházközség volt gondnokának és a Maros-Küküllői Egyházkör volt felügyelőgondnokának, valamint mindazon gondnokoknak, keblitanácsosoknak, híveinknek, akik áldozatokat hoztak és hoznak az új templom felépítéséért. Templomunk belső végleges bútorzatának elkészítése, valamint a templom körüli környezet végső elrendezése ezután következik. Ezeknek a munkáknak az elvégzésében egyházközségünk gondnokai, keblitanácsosaink és segítőkész híveink élen járnak. Pál János lelkésztársammal ketten szolgálunk jelenleg a gyülekezetben. Az irodai szolgálat végzése és a templomi vallásoktatás mellett a város több tanintézményében tartunk vallásórákat. Templomunkban – a Bolyai térihez hasonlóan – kiállításokat, könyvbemutatókat, úgy-

nevezett „Csütörtöki Társalgókat" szervezünk a Bözödi György teremben. Balázs Ferenc ifjúsági termünk a vallásóráknak, ifjúsági egyleti összejöveteleknek, gyermek táncháznak és játszóháznak ad otthont. A templomlátogatás jónak mondható, bár a lélekszámhoz viszonyítva még jobb kellene legyen. Vasárnaponként átlagosan 100–150 lélek vesz részt az istentiszteleteken.

Nagy László főjegyző, korábbi esperes lemondott ez utóbbi tisztségéről, elkerülvén a – többek szerint indokolatlan, illetve összeférhetetlen – halmozást. A február végi választások óta te vagy a marosi egyházkör esperese. Mivel lett több a munkád, életed?

Gyermekkorom óta tulajdonképpen benne élek a marosi egyházkörben. Örömmel, várakozással és bevallom, hogy időnként egy kis szorongással kezdtem el ezt az új tevékenységet. Egy szép, tisztességgel és jó szándékkal végzett munkát vettünk át az egyházkör leköszönő vezetőitől. Az újonnan megválasztott tisztségviselő társaimmal, Váradi Imre felügyelőgondnokkal, Sándor Szilárd közügyigazgatóval, valamint a teljes mandátumukat kitöltő Nagy Zsigmond felügyelőgondnokkal és Varga Sándor köri jegyzőkkel szeretnénk jó munkát végezni a következő két esztendőben is.

Eddigi lelkészségem során igyekeztem minden lelkésztársammal jó kapcsolatban lenni, és ezután is erre fogok törekedni. Úgy érzem, hogy a hívekkel is jó kapcsolatot ápolok, mind a saját, mind az egyházkör többi egy-

folytatás a 12. oldalon

Otthon a marosi egyházkörben

folytatás a 11. oldalról

házközségében. Korábban négy évig köri jegyző voltam, és nagyon sok tevékeny, egyházszerető hívünket ismerhettem meg a különböző egyházközségekben, a legkisebbektől a legnagyobbakig. Az ez évi esperesi vizsgálószéki kiszállások ebben a véleményemben még inkább megerősítettek.

Milyen tervekkel vállaltad az esperességet?

Úgy éreztem, hogy ez a kétéves csonka ciklus jó lehetőség arra, hogy kipróbáljam magam ebben a szerepkörben is. Remélem, hogy segítségére lehetek egyházkörünknek és egyházközségeinknek. Nemrég lezajlott köri közgyűlésünkön a jelentésemben e két év szolgálatának szentírásbeli vezérfonalát a Filippibeliekhez írt levél 2. részének 2. és 3. verseiben találtam meg: „Akkor tegyétek teljessé örömömet azzal, hogy ugyanazt akarjátok: ugyanaz a szeretet legyen bennetek, egyet akarva ugyanarra törekedjetek. Semmit se tegyetek önzésből, se hiú dicsőségvágyból, hanem alázattal különbnek tartsátok egymást magatoknál..." Ezt a közösségi szellemiséget szeretném megvalósítani, ahol alázattal különbnek tudjuk tartani egymást, a közösséget önmagunknál.

Mi az unitárius egyház legfontosabb problémája napjainkban?

Az unitárius egyháznak szembe kell néznie a XXI. század kihívásaival. Az elvilágiasodás és a globalizáció romboló hatásai közepette kell megőriznünk és felmutatnunk a hagyományos unitárius értékeket. Meg kell nyernünk az ifjúságot a jövendő egyháza számára. A külső építkezések mellett, amelyekben szép megvalósításokat ért el egyházunk az elmúlt évtizedekben, egyre inkább oda kell figyelnünk a belső, lelki építkezésre. Meg kell erősíteni a nagy lélekszámú egyházközségeket, hogy minél sokrétűbb és hatásosabb tevékenységet tudjunk kifejteni, hiszen a nagyobb városokban híveink nagy részét egyáltalán nem, vagy csak nagyon ritkán tudjuk megszólítani. Emellett azonban kis lélekszámú, de nagy történelmi múlttal rendelkező falusi gyülekezeteinkről sem mondhatunk le.

Az immár klasszikus záró kérdés: hogyan néz ki a jövő erdélyi magyar unitárius egyháza?

Én hiszek a jövő unitárius egyházában. A jelennél sokkal megpróbálóbb történelmi korszakokban is helyt állt és megmaradt egyházunk. A lélekszámbeli fogyatkozás ellenére is lesz jövőnk, mert tiszta és ésszerű hitelveink vannak. Ezeket a hitelveinket kell még vonzóbb formában felmutatnunk korunk és a jövendő emberének. Ehhez adjon mindannyiunknak hitet, erőt és szeretetteljes szolgálatot a mi gondviselő egy Istenünk, és a fentebb idézett Pál apostoli intés legyen valósággá életünkben!

Nagyvilág

Hittani Kongregáció (Róma): A „legsúlyosabb bűncselekményekre vonatkozó jogszabályok" módosítása A dokumentum utal azokra a bűncselekményekre, amelyeket az egyház rendkívül súlyosnak ítél meg, és amelyek elbírálása ezért a Hittani Kongregáció Bíróságának hatáskörébe tartozik. A szexuális visszaélésen túl a hit, az Oltáriszentség, a bűnbánat szentsége és az egyházi rend ellen elkövetett bűntettekről van szó. A súlyos bűncselekmények, amelyekre az eljárási rend utalt, az egyház életének központi valóságait érintik, azokat a szexuális visszaéléseket is, amelyeket egyházi személy követ el kiskorú ellen. Az eddigi tíz év helyett a bűntett elévülését húsz évre emelték. A kiskorúakkal egy szintre helyezték a szellemileg korlátozott személyeket az ellenük elkövetett bűncselekmény megítélésében. Bevezették a bűncselekmények új kategóriáját, a pedopornográfiát. Súlyos bűntettnek minősül a következő meghatározás szerint: „14 éven aluli kiskorúak pornográf képének bármilyen módon és eszközzel történő megszerzése, birtoklása vagy terjesztése egy pap által. (Magyar Kurír)

Az argentin szenátus igent mondott az egyneműek házasságára Az egyházak együttes tiltakozása ellenére maratoni ülés – 14 órás vita – után az argentin szenátus 33 igen, 27 nem szavazattal és 3 tartózkodás mellett elfogadta az eddig érvényben lévő törvény megváltoztatását, így lehetővé válik az egynemű párok házasságkötése. Latin-Amerikában Argentína az egyetlen ország, ahol ez megengedett. (Magyar Kurír)

Száműzték a vallási szimbólumokat a vb-ről Még a labdarúgó világbajnokság küszöbén a FIFA megtiltotta a játékosoknak a vallási és politikai szimbólumok használatát a pályákon, és nem engedélyezte a hitet kifejező gesztusokat sem. Kaká, a brazil válogatott középpályása a 2007-es bajnokok ligája döntőjének lefújása utáni pillanatokban levette mezét, s megmutatta az alatta levő pólóját, amelyen az „I Belong to Jesus" („Jézushoz tartozom") felirat volt olvasható. A brazil csapatot a FIFA tavaly azért marasztalta el és büntette meg, mert egy győztes meccs után közösen és hangosan mondtak el egy imát. A FIFA rendelkezése egyáltalán nem talált tetszésre a játékosok körében, de edzőik kérésére kötelesek voltak tartani magukat a szabályokhoz. (igen.hu)

Imádsággal fizethetnek italukért a vendégek egy zágrábi kávéházban Mindez a horvát főváros Jarun városrészben lévő Jedro (Vitorla) nevű kávéházban történik, amely közvetlenül a Sveti duh (Szentlélek) plébániához tartozó templom mellett található. Itt egy café latte csupán három Miatyánkba kerül, a kóla viszont drágább: azért öt Üdvözlégy Máriával kell „fizetniük" a szomjas híveknek. A kávéház ötlete papnövendékektől származik, akik a szentmise után szerettek volna egy kicsit még együtt maradni. Az első „vallásos" horvát kávéházban – ahol az alkohol és a cigaretta tiltott termék – négy-öt önkéntes pincér dolgozik, a hely üzemeltetésének költségeit rendszeres támogatók és a plébánia állja. (igen.hu)

• összeállította KBZ •

Nem hagytuk szó nélkül

Régi álma valósult meg a székelykeresztúri unitáriusoknak, amikor tavaly ősszel, hosszú és megpróbáló munka után, sikerült felavatni a gyülekezeti házat. Bő fél év elteltével el kell mondanunk, hogy ez lett a gyülekezetünk új központja, hiszen számtalan rendezvénynek, találkozónak, gyűlésnek adott már helyet, itt működik az irodaszolgálat és a vendégszoba, az egyházközség életének szerteágazó szálai itt futnak össze.

A több száz éves épület szívében van egy terem, amely most már „kincseskamrának" is nevezhető. A gyülekezeti házban korszerűen, számítógéppel, világhálós elérhetőséggel, polcokkal és szekrényekkel felszerelt helyet kapott a levéltár és a könyvtár.

Amikor az *Unitárius Közlöny* júniusi számában Molnár B. Lehel tollából megjelent a *Ne hagyjuk szó nélkül!* című írás, itt már javában folyt a levéltár-rendezés munkája.

A székelykeresztúri egyházkör és egyházközség levéltárainak hosszú ideig hányatott sorsa volt, az iratok padláson, dobozokban vagy szabadon, rendetlenül álltak évtizedeken keresztül. 2001-ben Szombatfalvi József lelkész kezdeményezésére az iratokat az Unitárius Gimnázium diákjainak segítségével többé-kevésbé évek szerint rendezték, és a templom oldalához hozzáépített kis raktárban helyezték el, s ezáltal az elsődleges mentést elvégezték. Bár tovább nem károsodtak, a régi szekrényekben tárolt, összekötözött iratok nem voltak hozzáférhetőek, kutatásuk nagyon nehézkes volt.

Néhány héttel a gyülekezeti ház felavatása után az ifjúsági egylet segítségével átköltöztettük a levéltár és könyvtár teljes anyagát új, méltó helyére. Az első, gyors rendezés során a dobozokból az iratok a polcokra és a szekrényekbe kerültek.

Idén tavasszal nekifogtam az iratokat rendbe rakni, hozzáférhetővé, kutathatóvá tenni. A munka első fázisában a legértékesebb jegyzőkönyveket, iktatókat, leltári könyveket és pénztári naplókat szétválogattam, és külön irattári polcokon csoportosítottam.

A következő lépés az iratok rendezése volt. Székelykeresztúr hosszú éveken keresztül esperesi székhely volt. Ugyanakkor más gyülekezetekből is begyűltek az esperesi iratok, így hatalmas anyag gyűlt fel. A tíz és fél folyóméter irat közel 160 évet ölel fel. Az évenként összekötött dossziékat rendre szétbontottam, megtisztítottam a portól, törmeléktől, egérpiszoktól és a régi iratkapcsoktól. Az összefogott iratokat palliumba (kétrét tűrt nagyobb fehér papírba – „köpönyegbe") tettem, és kiegyenesítve évenként rendeztem. Különválogattam az egyházközségi és egyházköri iratokat. Az óriási munkában segítséget nyújtottak a Berde Mózes Unitárius Gimnázium diákjai és az ifjúsági egylet tagjai. A rendezett dokumentumokat különleges, semleges kémhatású levéltári dobozokba helyeztük el, évenként csoportosítva. Körülbelül 8000 ívpapírt használtunk palliumként, és megközelítőleg 140 dobozt töltöttünk meg. Az iratok most már rendben, jól láthatóan, felirattal ellátott dobozokban állnak.

A rendezési munka különálló mozzanata volt a könyvek felleltározása. A több mint 650 darabból álló gyűjtemény nagy része teológiai tanulmány, prédikációs kötet, imakönyv és folyóirat. Kategorizálva számítógépbe vezettük a könyvek címét, szerzőjét, és a polcokon rendben elhelyeztük.

Ugyanakkor megtettük az első lépéseket a modern kutathatóság irányában, és az öt legrégebbi vizitációs jegyzőkönyvet oldalanként lefényképeztük és digitalizáltuk.

Az iratok történeti értéke vitathatatlan. Egyháztörté-

Mikó Ferenc

folytatás a 14. oldalon

Hibaigazítás

Júliusi lapszámunk 11. oldalán az *Aki templomépítő volt* című megemlékező cikk alcíme – és ebben a szépemlékű gondnok neve – sajnálatosan kimaradt. Pálffy Tamás Szabolcs méltató írása **id. György Incé**nek, a Marosszentgyörgyi Unitárius Egyházközség tiszteletbeli gondnokának állított emléket.

Olvasóink és az Érintettek elnézését kérjük.

Nem hagytuk szó nélkül

folytatás a 13. oldalról

neti szempontból mindenképp, hiszen minden egyházközség évi esperesi levelezése megtalálható itt, valamint szinte hiánytalanul megvannak a vizsgálószéki jegyzőkönyvek kétszázötven évre visszamenőleg. Ugyanakkor a családtörténeti szempont sem elhanyagolható (a környék gyülekezeteiből származó diákok az iratok rendezése közben nagy örömükre többször láthatták felmenőik, őseik nevét a nyilvántartókban). És nem utolsósorban korukból adódólag is nagyon értékesek. Esperesi vizsgálószéki jegyzőkönyveket őrzünk levéltárunkban 1715-től kezdődően, valamint értékes, 17–18. századi kéziratos passiókat; 16. századi könyvritkaságokat, valamint Enyedi György nevezetes *Explicationes*ének egy példányával is büszkélkedhetünk.

A munkának még nincs vége. Lehet, hogy sosem is lesz, hiszen tökéletes rend nincs. De mi igyekszünk ezeket a könyveket, iratokat rendbe szedni, és megőrizni, hogy láthassuk, milyen gazdag unitárius múltunk volt, és ezáltal kötelességnek is érezzük a jövőbeni építkezést, fejlődést.

Ezúton szeretném hálámat kifejezni Molnár B. Lehel levéltárosnak, aki útmutatásaival irányított, valamint minden diáknak és ifjúsági egyletesnek, aki részt vett ebben a nagy munkában, és segített, hogy ne hagyjuk szó és cselekedet nélkül szemünk előtt elsüllyedni a történelmünket.

Harmóniasarok

Az Édenkert elvesztése

Képzeljük el magunkat, a 21. századi embert, az édenkerti történetben. Figyeljük csak meg, mennyire beillünk a Biblia lapjaira.

Ott állunk az Édenkert fái alatt, érezve a biztonságot, amivel Isten gondviselése körülvesz minket. Mindenünk megvan, és ebben a tökéletes harmóniában nem vagyunk egyedül, mert velünk van a Társunk, akit Isten mellénk rendelt.

Ez az Édenkert: sok lehetőség és szépség, a négy ágra szakadt folyó, béke és nyugalom. Egyetlen tiltás hangzik el. Egyetlen tiltás, és hiába minden tökéletesség, érték! Az egyetlen tiltás mindent eltakar, minden értékét veszíti, és az új, a más élményének megszerzése kerül a legfontosabb helyre. Mi pedig megbűvölten neki engedelmeskedünk.

A tiltott fa gyümölcséből evés „okossá" tesz, rádöbbent saját mezítelenségünkre, valami belőlünk feltárul a világ előtt, és szégyenlősen megpróbáljuk eltakarni.

A történés visszafordíthatatlan. A büntetés kegyetlen: az Édenkert elhagyása és egy nehéz, új élet kezdete. A kapu csak kifelé nyílik. Visszaút nincs, és teljesen magunk mögött marad a tökéletes állapot.

Ott állunk kivetve, magunkra maradottan. Előttünk az ismeretlen új világ, vállunkon és lelkünkben a büntetés súlya. Álmainkban még gyakran megjelenik az Édenkert békéje, és miközben fájdalommal szüljük gyermekeinket, és fáradtsággal éljük hétköznapjainkat, magunkban még sokszor elsiratjuk a tökéletesség állapotát. Választás csak kettő van: feladjuk vagy belevágunk.

Ugye rájöttél kedves Olvasó, hogy mindannyiunk számára létezik vagy létezett egy Édenkert. Volt lehetőségünk megismerni ezt az állapotot. Persze személyenként változik, hogy kinek mennyi ideig tartott vagy tart, és egyénenként változik, hogy ki mit tud kezdeni önmagával és életével az Édenkertből kitoloncolva.

Te most hol tartasz?

Ha még bent vagy, jól gondold végig, hogy mire vállalkozol, mennyire engedsz a csábításnak? Mert a tiltás nagy megpróbáltatás, és a kígyó mindig feltűnik. Az emberek nagy része elbukik, és előbb vagy utóbb ott találja magát kivetve az Édenkertből.

Ha meg éppen a kapuban állsz, lebénulva a más élet kezdetének nehézségétől, ne feledd: csak két választás lehetséges. Feladod, és teljesen felemészt a múlt siratása, amíg végleg összehullsz a halált választva. Vagy belevágsz, próbálva elfeledni, hogy egykor más volt, és figyelj a jelenre. Átragyog még lelkeden az éden fénye, vidd magaddal és őrizd.

Ha már rég elhagytad az Édent, akkor komoly tapasztalatokkal rendelkezel. Már tudod, hogy mi a legbiztosabb módja a túlélésnek, és mesélni tudsz az Édenkerten kívüli állapotról. Ne sajnáld megosztani tapasztalataid embertársaiddal. Egymástól sokat tanulhatunk.

Tudósok, szakemberek mondogatják, hogy az emberi fejlődés és önmegvalósítás az Édenkertből való kizárással kezdődött. Igaz, hogy azóta a kígyó átkozott, hasán jár és port eszik, a nő fájdalommal szüli gyermekét és vágyakozik férje után, a férfi pedig fáradtsággal éli életét, és arca verítékével eszi kenyerét.

De aki nem adja fel, az belevág, és aki belevág, az talpra állhat, és aki talpra áll, az a lelkében őrzött fényekből újraépítheti életének új édenkertjét. Emlékeinek és hitének gyakran csuszatorony-omladéknak tűnő elemeiből.

Néha még álmodhatunk az elveszített tökéletesség állapotáról, de tudnunk kell, álmainkat nem mi irányítjuk. De lehet merni és akarni a jobb életet, és valóságot szülni belőlük. Engedjük megtapasztalni, hogy az Úr gyakran kitekint az Édenkerten kívüliekre is. Talán itt közelebb van hozzánk.

Ferenczi Enikő

Az *Unitárius Közlöny* szerkesztősége tisztettel köszöni a Marosvásárhely-Bolyai téri egyházközség két tagjának, **Ferencz Gyulának** és **Darkó Bélának** a 100–100 lejes támogatását lapunk működtetéséhez. Isten fizesse meg kamatostól!

Visszhangok

Harangrepedés

Ahol lehetett, mindig megnéztem a harangokat. Ha a verő és a perem találkozásánál a koptatás nagy volt, akkor tudvalevő dolog, hogy törés (repedés) keletkezik-következik. Távol legyen a feltételezés, hogy „szaki" vagyok, de azt tudtam, hogy amikor kaszát verni tanított Édesapám, a kalapács és az üllő tökéletes „harmóniáját" mindig hangsúlyozta. Ha túl erős az acél, amelyből e két eszköz készült, akkor vagy szétperceg valamelyik, vagy behorpad a másik. Ilyenkor a kaszaél vagy „meglebben" vagy beszakadozik, és így a munkára alkalmatlan.

Valamikor 1986 őszén a szentháromság-kisadorjáni egyházközségben – Balázsi László és Balázs Tamás között – Máthé Ödön beszolgáló lelkész fogadott kellő nyegleséggel. Valamiért ragaszkodtam hozzá, hogy a harangokat látni akarom. A lelkész nem volt hajlandó felkísérni a dombra, és a gondnokkal néztem meg a harangláb at. A gondnok egy megtermett fiatal mészárosmester volt. Megvárt a harangláb alatt, én pedig megjegyeztem, hogy a harangok (különösen az egyik) nagyon megkoptak, és el fognak repedni. Elrendeltem, hogy sürgősen meg kell fordítani, hogy a harangnyelv ne mindig azt a pontot üsse! A gondnok tudomásvétellel bólintott. A dolgot említettem a „beszolgáló" atyánkfiának, rajta is láttam azonban, hogy a parókia kertjének termése inkább foglalkoztatja, mint a harang.

Nagyon kevés idő telt, el és jött a megrázó hír, hogy a szentháromsági gondnok mészárló bárdjával agyonvágta feleségét, majd önmagával is végzett. A sors iróniája, hogy „megérzésem", „ráérzésem" bejött. A halottaknak kijáró harangozás alatt az általam megjegyzett harang elrepedt. Nincsen adottságom jövőt látni, táltos sem vagyok. Szavaim igazát azonban jegyzőkönyv hitelesíti. Megéreztem, hogy a gondnoknak máshol jár az esze, de a nagy tragédiát nem sejtettem, pedig már benne lehetett a levegőben. Furcsa volt a nézése. Jó lett volna, ha valaki „belát" a szemgolyók mögé, és elfordítja a repedésre ítéltetett lelkét jó irányba.

Isten tudja, hány harangunk nyelve ver félre, és repedés veszélye sejteti magát fent a tornyokban vagy lent a parókiákon, vagy a híveink háza táján – olyanok, amelyek nem ércből valók de nagyon sérülékenyek lehetnek. Óvjon az Isten a harangjaink elrepedésétől, de még jobban a tudathasadástól, az értelem megbomlásától.

Figyeljük... nézzük egymást, segítsünk megelőzni a repedést. Én hiszem, hogy vannak „előjelek", van megérzés, ráérzés...

Farkas Dénes

Ezeríziglen

A „jó pap holtig tanul" – mondja a közmondás. Némelyek még hozzáteszik: „Mégis tudatlanul hal meg." Mindkét mondás igazságot szól. A jó pap ugyanis az előre megírt prédikációt meg is tanulja – mint a színész a maga szerepét –, s aztán a templomban vagy más szolgálati helyen hallgatóságának előadja. Honnan meríti a lelkész beszédeinek, imáinak tárgyát? A Bibliából, az irodalomból, történelemből, művészetekből, természetből, magából az életből – és bárhonnan, ahol olyan mondanivalót talál, amellyel Isten dicsőségét s hívei lelki épülését szolgálhatja. Ma már nincsenek polihisztorok, mindenhez egyformán értő emberek. Nemcsak a pap, de mindenki „tudatlanul" hal meg, ha erre gondolunk.

A Zsoltárok könyvét olvasva több helyen is találkoztam azzal a kifejezéssel, hogy Isten letekint a mennyből a földre, az emberekre. Isten „lakhelyét" az emberek a történelem folyamán nagyon sokfelé jelölték meg. Pál apostol szerint mindenütt jelen van: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk". (ApCsel 17,28). Jézus a „mennyekbe" helyezi, de a „mennyet" az emberbe. A „mennyország" egy szellemi, lelki magasság. Ebből a szellemi, lelki magasságból tekint le Isten az emberekre, s ítélkezik felettünk szellemi-lelki értékek szerint. Ez a bibliai, evangéliumi és egyben népi hit ihleti meg Tamási Áront egyik elbeszélésének megírásában. Címe: *A figyelő ég alatt*. A távoli múltból ez alkalommal ennek a történetnek tanulsága visszhangzik bennem.

Eszerint egy nyugdíjas és magányos öregember, akinek a világon senkije sincsen, igen megkedveli az állatokat. Falun lakik, a természet közvetlen közelében. Egy alkalommal kint bolyong az erdőben, és véletlenül rátalál egy törött lábú rókakölyökre. A rókafiút megfogja és hazaviszi – meggyógyítja és megszelídíti. S ez a meggyógyított és megszelídített vadállat igen hálás marad az öregembernek, ami nagyon meghatja a mi emberünket. Íme egy, az ember által vadnak, gonosznak és ravasznak nevezett állat hálás iránta – olyan érzést táplál, amit ő az emberek részéről sohasem tapasztalt. Az öregember ezek után mindenféle szelíd és vad állatot gyűjt maga köré, s azokkal töltögeti napjait. Egy tavasszal észreveszi, hogy kertjében cinkepárok ke-

Lőrinczi Károly

folytatás a 16. oldalon

Ezeríziglen

folytatás a 15. oldalról

resik a fészekrakáshoz alkalmas odúkat. Nosza, készít is egy kalitkát, mégpedig egy olyan nagyot, hogy tizenkét pár rakhat bele fészket, s a kalitkát egy nagy körtefára akasztja. Alig telik el néhány nap, s a kalitka minden rekesze megtalálja boldog lakóját. A tizenkét cinegepár örömmel és nagy igyekezettel hordja a fészket. Egy viharra álló napon azonban furcsa dologra lesz figyelmes az öreg: a körtefával szomszédos diófára gyülekezni kezdenek a szürke verebek. Nagy csapat veréb gyűl össze, s végül mint egy fergeteg, rátámadnak a cinegék hajlékára, s hosszú verekedés után ők foglalják el. Közben kitör a vihar. Sötét felhők úsznak az égen, csapkod a zápor, cikáznak a villámok. Zúg, recseg és ropog minden. Egyszer csak nagy fényesség, irtózatos dörgés, s a villám a nagy körtefába csap bele, s a cinegeházat bitorló verebeket porrá égeti. Az író az öregembernek ezeket a szavakat adja befejezésül ajkára: „Olyan szagot éreztem, mint amikor tollat öntenek a tűzbe, s mint mikor gyenge húst emészt a láng. Reszkettem egész testemben, s azt gondoltam illő rettenettel magamban, miközben zúgott a béborult lég, hogy mindnyájan a földön élünk, de a figyelő ég alatt". Az író mondanivalója nagyon világos – mégis hadd fűzzünk hozzá egy gondolatot. Gyakran vagyunk tanúi annak, hogy a bűnösök tettei büntetlenül maradnak. Nem csoda hát, hogy sokan így keseregnek: hát érdemes jónak, igaznak, hűségesnek lenni? Lám a csalóknak, hazugoknak és gonoszoknak jobban megy sora. A Zsoltárok könyve (14,53), valamint az író is arra kíván figyelmeztetni, hogy az Isten ezeríziglen irgalmas ugyan, de a bűnt büntetlenül nem hagyja. Mert Ő figyel, lát mindeneket. Ma is, holnap is megbocsát, de lehet, hogy holnapután ítéletet tart a bűnösök felett. Jól mondja Tamási Áron – aki joggal nevezhető „a lélek mérnökének" –, „mindnyájan a földön élünk, de a figyelő ég alatt".

nők világa

A Kolozsvári Unitárius Nőszövetség legidősebb tagja, Ajtay Józsefné Balázs Rózsika néni július 14-én töltötte be századik életévét. Szeretnénk ezúton is minden jót kívánni neki és családjának! A családi ünnepen huszonkét közeli és távoli rokon köszöntötte Erdély három helységéből és Magyarországról. Hozzájuk csatlakozik nőszövetségünk tagsága is. Életútjáról faggattuk ezelőtt három évvel, a részletes interjú a Nők Világa *2007-es húsvéti számában jelent meg. Ebből készítettünk most köszöntésére egy rövidített változatot, hogy ismertessük meg Olvasóinkkal is ezt a nem mindennapi életutat, amely felöleli a viharos század emberpróbáló korszakát. Álljon itt vallomása egy hosszú életről! Nőszövetségünk tagjai tiszta szívből kívánják, hogy még sok éven át élvezhesse gyermekei, unokái, dédunokái szeretetét!*

Életsorsok

Egy évszázad a mérlegen

1910. július 14-én születtem Recsenyéden, Balázs János kántortanító és Imecs Katalin házasságából, első gyermekként. Rövidesen következett Albert, majd János öcsém. Kis családunk boldog életét megszakította az első világháború, Édesapámat behívták katonának, a galíciai frontra került, ahol gerinclövést kapott, a máramarosi kórházban kezelték, ott halt meg 1915-ben. Édesanyám három kicsi gyermekkel maradt özvegyen. Hogy nehéz helyzetében segítsék, áldott emlékezetű keresztapám, a gyermektelen Pál Ferenc oklándi esperes és felesége, Imets Róza vett magához, és nevelt fel sok-sok szeretettel. Édesanyám a két fiával hazaköltözött Vargyasra, ott nevelte fel őket. Mindketten leérettségiztek a Székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumban.

Én Oklándon jártam elemi iskolába, majd négy osztályt végeztem Székelyudvarhelyen, azután Kolozsvárra jöttem, ahol két évet töltöttem az ipariskolában, itt fehérnemű-szabászatot és ágynemű-készítést tanultunk, megismerkedtünk a varrógéppel, szabásminták szerkesztésével. Emellett a román nyelvet is tanultuk, ami nekem nagyon nehezen ment... Ez alatt az idő alatt az Unitárius Leányotthonban laktam, két szép évet töltöttem itt 1925–27-ben. Az otthon igazgatónője akkor Kovács Margit, a nevelőnő Sigmond Ilona volt.

Nevelőapám nagyon vágyott unokákra, így én nagyon korán – 20 évesen – férjhez mentem Ajtay József ravai kántortanítóhoz, aki a fiatalon elhunyt Ajtay János homoródalmási lelkész és Kisgyörgy Anna ötödik gyermeke volt. A papi családok általában ismerték egymást, így nevelőapám is jól ismerte a nyolc gyermeket nehéz körülmények között nevelő papot és családját, mi gyermekek is ismertük egymást. Férjem kántortanítói képesítést szerzett.

Anyósom nagyon kedves, szerény, jámbor asszony volt, buzgó munkása az akkoriban megalakult Nőszövetségnek. Csak jót mondhatok róla, mindenkinek igyekezett segíteni, gyermekeit meleg szeretettel, de megfelelő szigorral nevelte. Fiai „tyúkanyónak" nevezték, mert olyan jól összetartotta a családot.

Házasságkötésünk után eleinte vándoréletet éltünk, Szentgericén kezdtük, majd Ravába kerültünk, ott született Feri fiam 1932-ben, majd Székelyszentmihályban tanított, ott született Rózsa leányom 1934-ben. Nagyon szerettem az ottani népet, egyházszerető, áldozatkész emberek voltak, akik a hozzájuk jó szóval közeledőket szívükbe zárták és mindenben segítették. 1939-ben Ko-

lozsvárra költöztünk, ahol a férjemet kinevezték az akkori Unitárius Elemi Leányiskola igazgatójának és kántornak. 1940-ben bevezették a koedukációs rendszert, és egyesítették a leány- és fiúiskolát. Kolozsváron sok nehézség várt, két kisgyermekünkkel nem tudtunk beköltözni a szolgálati lakásba, mert a nyugdíjba vonult igazgató nem akart kiköltözni, az egyházközség gondnoka sokat segített nekünk a probléma megoldásában. 1941-ben megszületett Magdi leányunk, aki sajnos az akkor gyógyíthatatlan cirózisban betegedett meg, és legnagyobb bánatunkra 1948-ban eltemettük, ez életem nagy tragédiája, mely mind a mai napig gyógyíthatatlan seb a szívemen.

Kolozsváron akkor nagyon mozgalmas és szép nőszövetségi munka folyt, érdekes előadásokat hallhattunk az összejöveteleken, de ami a legjobban megmaradt az emlékezetemben, azok a közösen szervezett munkák voltak. Nagyon szép karácsonyfa-ünnepeket szerveztünk, a szegényebb gyerekeknek komoly ajándékokat készítettünk. Az áldott emlékű Csifó Salamonné Ilonka néni és Ehrenwert Sárika titkárnő jóvoltából ismertük a szegény családok helyzetét, végszámra vásároltak meg anyagokat s abból szabtuk-varrtuk az arra rászoruló gyermekeknek a legszükségesebb ruhaneműt. Mikóné Aranka néni és Kauntzné Ella néni előteremtették az anyagiakat, például az akkori Dermata cipőgyár tulajdonosai új gyermekcipőket adtak a szükséges méretekben. Azokban a nehéz, háborús években legfontosabb teendőnknek a gyermekek védelmét és tanulási lehetőségeik biztosítását tartottuk.

Azután súlyosbodtak a háborús megpróbáltatások. 1944 tavaszán – húsvét után – az iskolával együtt kiköltöztettek Kidébe, ott éltük át a kolozsvári nagy bombázást és a front átvonulását. Az iskolában voltunk elszállásolva, a falu lelkésze – Fülöp Elemér – nagyon kedves volt, sokat segített nekünk. Aztán férjemet behívták katonának, hadifogságba került, s én a három gyermekkel Kolozsváron tengődtem. Sajnos, ebben az időben nem sok segítséget kaptam egyházunktól. Férjem 1947-ben került haza, 40 kilóra fogyva... Nagyon nehéz időket éltünk át, de Isten segítségével felneveltük gyermekeinket, megérhettük unokáink születését... 1977-ben maradtam özvegyen, azóta fogyatkozó erővel szeretett gyermekeimmel élek, amíg Isten napokat ad.

közreadja: **Zsakó Erzsébet**

ifjúsági oldal

Együtt az emberiség önkereső útján

Nyári egyházi gyermektáborok

Az Erdélyi Unitárius Egyház és az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet közös szervezésében az *Unitárius gyermek- és szórványtáborok* 17. kiírásának keretében három tábort szerveztünk, összesen 218 gyermek számára. Tehát annak ellenére, hogy az idei központi költségvetés az elmúlt évek költségtakarékos táboroztatásaihoz képest is jóval költségtakarékosabb táborozások megszervezését kérte, sikerült az idén tovább fokozni a táborban részesített gyermekek számát és a foglalkozás minőségét. Ennek lehetőségéért – a később említésre kerülők mellett – köszönettel tartozunk a Romániai OTP Banknak és Hargita Megye Tanácsának, akik pályázatok útján anyagi támogatásban részesítettek.

Toborzás

A korábbi tapasztalatokra építve az idei előszervezés két vonatkozásban eltért a korábbiaktól. Minden egyházközség szabadon küldhetett a célcsoportnak megfelelő gyerekeket (tehát nem volt köri és onnan egyházközségi helyleosztás). A tábori helyekre a bejelentkezést ténylegesítő előleg befizetése sorrendjében rögzítettük a részvételi szándékot. Minden táborban 100 lej volt a résztvevői hozzájárulás. Ugyanakkor a toborzást a tömegmédia bevonásával is végezzük. Ezzel kettős célunk volt, mindkettőt teljesültnek látjuk. Egyfelől el szerettünk volna érni azokból a gyermekekből is, akiknek családja nem áll rendszeres kapcsolatban a helyi lelkésszel. Célunk ezeknek a gyerekeknek a megtalálása és unitárius identitásuk megerősítése is. Másfelől szerettünk volna reálisabb képet kapni a tényleges igényekről. Hirdetésünket megjelentettük minden erdélyi magyar regionális újságban és számos fontosabb internetes portálon. Köszönjük itt a médiareferens, Sándor Krisztina segítségét. A hirdetésekre nagyszámú érdeklő jelentkezett más felekezetekhez tartozó családok részéről is. Az idén sajnos más felekezetűeket csak kis számban tudtunk fogadni, de a hirdetés által hasznos előtudást kaptunk arra nézve, hogy milyen lehetőségek vannak a kezünkben a jövőre nézve. Ha az idei nagyon kedvezményes táborozó helyeinket meg tudjuk tartani, és hasonlókat találni, megerőltető egyházi hozzájárulás nélkül is ki tudjuk gazdálkodni azt, hogy több tábort hirdessünk, és ezekbe bevonjunk más felekezetű gyermekeket is. Ezzel nemcsak ahhoz a vízionkhoz kerülnénk közelebb, hogy a mi Egyházunk váljon Erdély legjobb táboroztató egyházává, hanem arról is meg vagyunk győződve, hogy a más felekezetű gye-

Czire Szabolcs és Gergely Noémi

folytatás a 18. oldalon

Együtt...

folytatás a 17. oldalról

rekek bevonása – ha korábban nem is – a középiskoláink toborzása és a vegyes házasságok alkalmával mindenképpen „megtérül" egyházunk számára. De mindenekelőtt az a fontos, hogy szolgálatunkat, küldetésünket szélesebb körben is teljesíthetjük.

Régi és új helyszínek

Az Aranyos menti Várfalva mint tábori helyszín – hála a helyi viszonyoknak és a gondnok, Kolozsi Ernő példás hozzáállásának – az idén is adottságként volt kezelhető. Itt két tábort szerveztünk. Az elsőre július 5–11. között került sor 59 gyermek részvételével. A fő táborvezetőnk Rácz Mária kolozsvári segédlelkész volt, akinek a csapat többi tagjával együtt ezúton is köszönetet mondunk. A másodikra július 19–25. között került sor, 95 gyerek részvételével. Tekintettel arra, hogy az üres parókiát is rendelkezésünkre bocsátották, ahol újabb 30 szálláshelyet tudtunk létrehozni, úgy döntöttünk, hogy a Szindre tervezett tábort bevonjuk a várfalviba. A Szindre

tervezett táborba 14 magyarországi árvízkárosult gyereket is vártunk Ónodról, akiket két kísérőjükkel együtt szintén Várfalván táboroztattunk. A táborban való részvétel a magyarországi gyermekek számára ingyenes volt. A szervezési költségek rájuk eső részét az Erdélyi Unitárius Egyház segélyszervezeteként működő Gondviselés Segélyszervezet fedezte az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanáccsal, a Magyar Ifjúsági Tanáccsal és az Erdélyi Magyar Ifjakkal közös árvíz-segélyezési együttműködés keretéből. Az utaztatást a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Géberjén község önkormányzata támogatásként vállalta. Kovács Sándor polgármestert személyesen is köszönthettük a záró istentiszteleten. A fő táborvezetőnk Rácz Norbert kolozsvári belvárosi lelkész, ODFIE elnök volt, akinek a csapat többi tagjával együtt szintén köszönetet mondunk.

Nehézségünk volt a megfelelő székelyföldi helyszín megtalálásával. Lókod és Székelykeresztúr árfekvését nem tudtuk vállalni, és a tavalyi tapasztalatok Homoródalmással kapcsolatban is hasonló félelmeket ébresztettek. Az intenzív helyszínkeresés meghozta eredményét. Sikerült az Oklándi Elhelyező Köz-

pont igazgatójával, Cseke Rozáliával egy kedvezményes megegyezésre jutni, aki nagy megértéssel és segítőszándékkal kínálta fel a Központot július első hetére. A tábor lejártával visszatekintve segítsége és egyházbarát hozzáállása minden előzetes elvárást felülmúlt. Oklándon 64 gyermek táborozott. A fő táborvezetőnk Fülöp Júlia gyakorló teológus, egyetemi lelkész volt, akit a csapat többi tagjával szintén illessen köszönet. Mindhárom táborban helyi és környékbeli gyerekek is vettek részt, nappali táborozási formában.

A táborok mindennapjai

Bevált gyakorlat, hogy az egyházi táboroknak van egy központi témája, amely mind az elméleti, mind a gyakorlati tevékenység rendező elveként szolgál. Ezzel együtt minden táborban figyelünk a megfelelő vallásos nevelésre is, a közös áhítatokra és vallási önazonosságot segítő hitértelmező alkalmakra, de mindenkor játszva tanítva a résztvevőket. Az idei központi téma az *emberiség fejlődése*, azaz válaszkeresés arra, hogy milyen utat is tett meg az ember több ezer éves útja során önmaga keresésében. Minden nap egy-egy korszak szellemében szerveződött. Így volt törzsközösségi-nap, ókor-nap, középkor-nap, újkor-nap, jelenkor-nap és a közösen fürkészett és tervezett jövő-nap. Bemutatásra kerültek az adott kor legfőbb jellemzői és legfontosabb felfedezései, kiemelten figyelve azokra, amelyek ma is meghatározói életünknek.

A tábor napjain a történelem bizonyos korait feleleventve verődtünk törzsekbe, és utánoztuk az ősembert, versenyeztünk az istenek mellett az Olimpián, táncoltunk reneszánsz stílusban, hont foglaltunk kvízzel, és elképzeltük, milyen is lenne a jövő, ha továbbra is így fejlődik a világ. A nagy csapatok közösen harsogták az ég felé himnuszaikat vagy egyéb jól ismert, tábori dalokat akár egy tábortűz mellett, akár „simán", spontánul, az oklándi ebédlő ajtaja előtt vagy várfalvi csűrben összeülve.

Ahogy a történelmen átvergődtünk, és láttuk, hogyan fejlődik az ember, úgy fejlődtünk mi is lassan barátokká, nagy családdá, egy közösséggé, akiknek fontos minden nap, ami eltelik, és a mának élve használják ki azt a kis időt, amit együtt tölthetnek. És mert minden közösség egyszer felbomlik, még a család is, azért az oklándi és várfalvi táborozók nem a búcsú keserűségével váltak el, hanem azzal az ígérettel, hogy hamarosan újra találkoznak. Az egész hét olyan sok apró csodából épült fel, hogy talán senki nem tudná megnevezni, mitől is volt különleges az a tábor, vagy melyik is volt a héten a kedvenc foglalkozása, pillanata. A tábor egységében volt egyszeri és megismételhetetlen mindhárom alkalommal mind a gyerekeknek, akik egy kicsit felnőttek lehettek, mind a táborvezetőknek, akik egy kicsit ismét gyerekek. Jókedv, sírás, komolyság, önfeledtség, hangos éneklés és hahotázó nevetés, amit a tábor helyszíneinek falai még sokáig magukba zárnak. No meg a várfalvi templomkertben elásott időkapszula. Azt hiszem mindennek bizonyítékául bőven elég ránézni azokra a gyerekekre, akik részt vettek a táborokban, hogy megérezhessük, mi is zajlott Oklándon és Várfalván, 2010 júliusában.

Érés – érettség – érettségi

„Tanuljatok, mert kifuttok az időből...". „Nemsokára itt az érettségi..." – ezek a mindannyiunk által jól ismert mondatok. És valóban, május és június az a hónap, amikor a végzősök jóformán csak ezekkel a mondatokkal találkoznak. Elhihetitek, tapasztalatból beszélek... Május elején felgyorsul az élet, és azon veszitek észre magatokat, hogy a banketten iszogattok a tanárokkal, és nem tudjátok, hogyan is jutottatok el idáig, el sem hiszitek, hogy lejárt a sok szóbeli vizsga, a stressz, a ballagás, és már csak egy pár hét van az érettségiig.

Nekem szerencsém volt. Több egyetemista barátom van, és ők segítettek, mégpedig jó tanácsokkal. „Vigyázz, mert elszalad az utolsó pár hét, ne azzal töltsd az osztálytársaiddal való utolsó perceket, hogy a tanárok mondatain rágódsz."

És annyira igazuk volt! Sokkal könnyebb és százszor szebb volt így „az utolsó száz méter". A sok buli után persze le kellett ülni, ismételgetni még egy keveset, és aztán jött az a bizonyos, a rettegett, a nagybetűs *érettségi vizsga*... Na igen, hát kedves Jövendő Végzősök, ne higgyetek azoknak, akik meg akarnak rémíszteni, és el akarják hitetni veletek, hogy a vizsga olyan nagyon nehéz lesz! Persze benne van az, hogy ettől függ a jövőd, meg hogy milyen egyetemre iratkozol..., de a vizsga a tudás mellett nagyban függ a szerencsétől is.

Ne idegeskedjetek már most azon, mi lesz majd, ha megkezdődik az iskola. Rendszeres tanulással elérhető az, hogy a szórakozásra is maradjon időtök, és hogy az osztálytársaitokkal töltött utolsó perceket is igazán élvezni tudjátok.

Szóval ne izguljatok, csak tanulni kell egy keveset és mókázni – minél többet. De egyelőre csak élvezzétek a nyarat, pihenjetek és kiránduljatok, na meg remélem, hogy találkozunk a színjátszón és a konferencián. További szép nyarat kívánok!

Kedei Orsolya

Hármas ünnep Bencédben

„Az én gyermekeim az igazságban járnak" – az apostol szentírási öröme töltötte be előbb az alsóbencédi unitárius templomban együtt imádkozók lelkét, majd a falu központjában, az új játszótér körül összesereglettek arcát az avató, illetve a jubileumi, ötödik tábor záróünnepélyén. Végül meglepetés volt kézbe vennünk Bencéd első hivatalos szórólapját.

A sok kedves pillanat közül kiemelkedett az ajándékpólóba öltözött táborozók vonulása az istenházába, a felcsendülő angol és magyar nyelvű énekek, valamint a sok dicséret, ami mindkét helyszínen elhangzott. Hogy mennyire összeszokott közösség kovácsolódott a környezetvédelmi és angol tábor öt éve alatt, bizonyította: hosszasan együtt maradtak és beszélgettek a kultúrházban a hozzátartozók és támogatók.

Az a falu, amely nyárról nyárra ötven gyermeket tud befogadni, nincs elöregedve – mondta Makkai-Ilkei Ildikó lelkész. A nagyszámú gyülekezet imádkozott, hogy a gyermekek, szüleik és tanítóik járhassák egyéni és közösségi útjukat az anyanyelv, a hagyományok és a környezet megbecsülésének útján. A lelkésznő erőt kért számukra Istentől, hiszen tőlük (is) függ, meddig marad élhető világunk.

Akik az elmúlt napokban felpezsdítették a falu életét, elénekelték a tábor indulóját, a kezdők és haladók bemutatták furulyaismereteiket, egyházi ifjúsági énekeket daloltak, és szavalatokkal is megajándékozták a résztvevőket. Megköszönve a megyei tanácstól és helyi önkormányzattól kapott játszóteret és a közmunkázók szeretetét, a feledhetetlen tábori napokat.

Molnár Melinda

Forrás: *székelyhon.ro*

Újra bevetésen a keskenyutasok

Tusványosi fesztiválmisszió

A Keskeny Út fesztiválmissziós csapat a nyár és a nagy rendezvények beköszöntével megpróbál a nevének eleget tenni, vagyis hogy igazán missziós tevékenységet próbáljon végezni Erdély nyári nagy rendezvényein. Olvashatott a Kedves Olvasó a májusi számban rólunk. Egy beszámoló jelent meg, egy Szeged melletti kellemes helyen eltöltött hétvégéről. Mindazt, amit akkor ott elsajátítottunk, most igyekszünk gyakorlatba ültetni.

Helyszín: Tusványos, azaz a Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor.

Hogy a rendezvény teljes legyen, a zenei és a más sokszínű kínálat mellett az erdélyi történelmi egyházak is képviseltetik magukat, általunk, mint némi vallási igényeket kielégítő csoport.

Vallási igényt kielégíteni, figyelmet felkelteni, elgondolkodtatni, feltöltődni, megpihenni, elbeszélgetni, és más számos tevékenység várja a *Keskeny út* nevet viselő sátor betérőit.

Kínálatunk: minden reggel áhítattal kezdünk, majd kézműves, foglalkozással (bogozás, rajzolás, festés, agyagozás) folytatjuk, hogy a betérő ismét gyerek lehessen egy kis időre. Ezek az alkalmak jó lehetőséget nyújtanak a beszélgetésekre. Létkérdéseket feszegető előadások várják nap mint nap az érdeklődőket. Az elmúlt évek tapasztalatai szerint az egyik legvonzóbb tevékenység az élményszínház, amely a betérőt saját érzékei alapján próbálja megszólítani. Segíthet az önmagához való közelkerülésben, vagy épp ellentétes hatást ér el, de érdemes kipróbálni. Esti filmvetítések lesznek, amelyek valós kérdéseket dolgoznak fel, és vitára, véleménycserére próbálnak indítani. A nagy zenei kínálat mellé felsorakoznak a baráti hangulatot sugalló gitárestek is a sátor keretén belül.

Röviden összefoglalva erről szól, ezt kínálja az idei Tusványoson a Keskeny Út sátor akár veled is, kedves Olvasó!

Major László

VEN-kikötő

Augusztus a vasárnapi iskolában

A régi római naptárban az év hatodik hónapja a sextilis nevet viselte. Ezt azonban Octavianus Augustus császár a tanács által a maga nevére neveztetett. A név az *augeo* igére (is) emlékeztet, melynek jelentése: az ország gyarapítója. Ezt a hónapot a keresztény hagyományban nevezik még Kisasszony havának is, a magyar hagyomány pedig Újkenyér havának nevezi meg e meleg nyári hónapot.

Augusztus második szombatján tartják Szejkefürdőn 1999 óta az Unitáriusok Találkozóját. Ha szeretnél találkozni más unitáriusokkal, ott a helyed!

9 – állatkertek napja (Beszélgessetek arról, hogy miért jó/nem jó az állatkert és/vagy a cirkusz; az orvvadászok „munkájáról", az állatok védelméről.)

10 – Lőrinc napja. Ha e napon esik, bővebb lesz a termés.

20 – Szent István napja (a magyarok első királya – nevéhez fűződik a kereszténység felvétele), Magyarország nemzeti és állami ünnepe. (Olvassatok István király életéről, kiemelkedő alakjáról, illetve fiához írott intelmeiből. Ha lehetséges, nézzétek meg közösen az *István, a király* című rockoperát.)

24 – Bertalan napja. Az őszre való hangolódás első napja. A népi hiedelem szerint: amilyen Bertalan, olyan lesz az ősz. Ha ezen a napon esik, sok jég és korai havazás várható, de ugyanakkor jó lesz a káposztatermés.

Ha kedvetek tartja, tartsatok egyhetes vasárnapi iskolás *tábort*. Délelőttönként beszélgessetek, tanuljatok, délután pedig kézműveskedjetek és játsszatok. Mivel ebben az évben az ünnepeket jártátok körül, foglalkozzatok részletesebben az unitárius ünnepekkel.

Hétfő délelőtt: táborszabályok leszögezése, közös plakátkészítés, általános ismétlés az évben tanultakról, énektanulás

délután: számháború, vetélkedő

Kedd délelőtt: Karácsony – az ünnep körbejárása unitárius szemmel. Karácsonyi énekek az Unitárius Énekeskönyvből. Pásztorjáték.

délután: karácsonyfadíszek készítése, vetélkedő

Szerda délelőtt: Húsvét – az ünnep körbejárása unitárius szemmel. Húsvéti énekek az Unitárius Énekeskönyvből. Passió.

délután: húsvéti díszek, tojásírás, vetélkedő

Csütörtök délelőtt: Pünkösd – az ünnep körbejárása unitárius szemmel. Pünkösdi énekek az Unitárius Énekeskönyvből.

délután: Pünkösdi királyság a gyakorlatban, vetélkedő

Péntek délelőtt: Őszi hálaadás -- az ünnep körbejárása. Őszi hálaadási énekek az Unitárius Énekeskönyvből. Hálaadás más népeknél.

délután: hálaadás a szülőknek – kézműves-ajándék készítése, vetélkedő

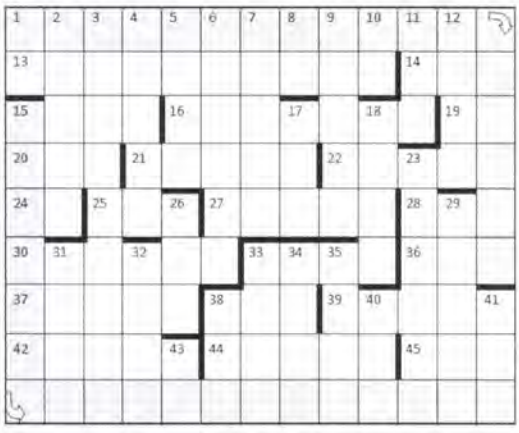
Szombat délelőtt: a héten tanultak ismétlése, egy rövid műsor összeállítása

délután: számháború, vetélkedő

Vasárnap gyermekistentisztelet, az elkészített műsor előadása, az ajándékok átadása, illetve a nyertesek dicsérete (csapatok, részvétel, jó magaviselet stb.)

Újvárosi Katalin

Két szőke nő beszélget

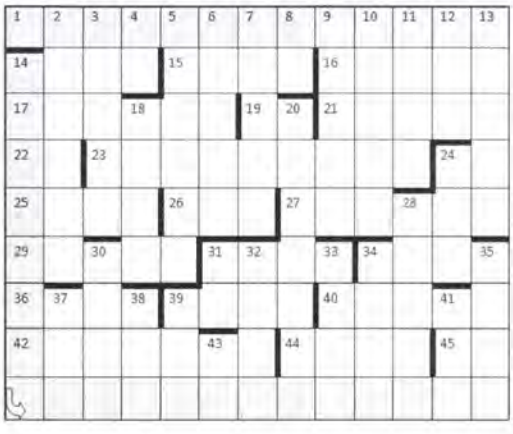

– Képzeld el, tegnap áramszünet volt, és két órát vártam a fodrásznál, amíg meg tudták szárítani a hajamat!
– ... ! – mondja a másik. (Poén a rejtvényben.)

Vízszintes: **1. A poén első része.** 13. Virágoskertben lehet érezni. 14. Satöbbi, latin rövidítéssel. 15. Sánc. 16. Jószagú. 19. Állóvíz. 20. Mocsár. 21. Beborít. 22. Bajor ..., neves író-humoristánk volt. 24. A természtes logaritmus jele. 25. Bizonyos ideje. 27. Mezei virág. 28. Lenti helyre. 30. Bővítő. 33. Angol férfinév. 36. ... it be, Beatles-sláger. 37. Francia csillagász volt. 38. Menyasszony. 39. Ha meghalunk, elszáll belőlünk. 42. Sötétben keresgél. 44. Savval kimélyít. 45. Bölöni László csapata volt Marosvásárhelyen.

Függőleges: 1. Argon vegyjele. 2. Magyar énekes. 3. Cukorkát fogyasztó. 4. Ifjú párt összead. 5. Air ..., légiposta (angol). 6. Tíz a hatodikon. 7. Etikett. 8. Kés része. 9. Tartomány Dél-Afrikában. 10. Intő közepe. 11. Angol helyeslés. 12. Férfinév. **15. A poén befejező része.** 17. Öreg bácsi. 18. Bibliai alak. 23. Texas legnagyobb városa. 26. Lamartine verse. 29. Földre hulló. 31. Elektromosság. 32. Való. 33. Szerves gyök. 34. Textilanyag. 35. Fundamentum. 38. Hordómérték. 40. Fémes ásvány. 41. Hím disznó. 43. Tangens, röviden.

Anyósviccek

1. Bemegy egy férfi a doktorhoz, hogy érdeklődjék az anyósa állapota felől. A doki így szól:
– Uram, sajnos rossz híreim vannak a mamát illetően.
– ...?! – ijed meg a vő.

2. – Mit kell csinálnod, ha az anyósod elalszik?
– ...! (Poénok a rejtvényben.)

Vízszintes: **1. Az első vicc poénja.** 14. Vízbe merít. 15. Ételízesítő folyadék. 16. Hideg évszakot eltölt. 17. Az illemszabályoknak megfelelő. 19. Genf része! 21. Idegen szavakban jelentése: mirigy. 22. Keleti táblajáték. 23. Rámázás. 24. Antonov repülőgép jele. 25. Főúri rang. 26. Bizonyos ideje. 27. Becézett Lóránd. 29. Nauru fővárosa. 31. Tíz a harmadikon. 34. Pirosodik az alma. 36. Használat. 39. Cseh festő volt (Mikolas). 40. Csillagkép. 42. Almafajta. 44. Lángolás. 45. Tiltás.

Függőleges: 2. „A cigányok ..., leégett az éjszaka" (nótaszöveg). 3. Mez. 4. Latin kötőszó. 5. Idegsejt. 6 Pemzli. 7. Illatos növény. 8. A múlt idő jele. 9. Marco Polo is ez volt. 10. Könnyed, pajzán. 11. Jól vág a kés. 12. Rostnövény. 13. Kosztolányi Dezső múzsája volt. **14. A második vicc poénja.** 18. Tisztítóeszköz. 20. Nej. 24. Amely személy. 28. Nőszirom vagy szivárványhártya. 30. Forduló. 31. Tova. 32. Muzsika. 33. Összedől. 34. Gyümölcs fogyaszthatóvá válása. 35. Gyomai nyomdászcsalád volt. 37. Állatkert. 38. Angol Samu. 39. Ókori görög viszályistennő. 41. Egy, angolul. 43. Gally.

A rejtvényeket Forrai Miklós készítette

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina

Tördelés: **Péter Árpád**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: unitariuskozlony@gmail.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.org

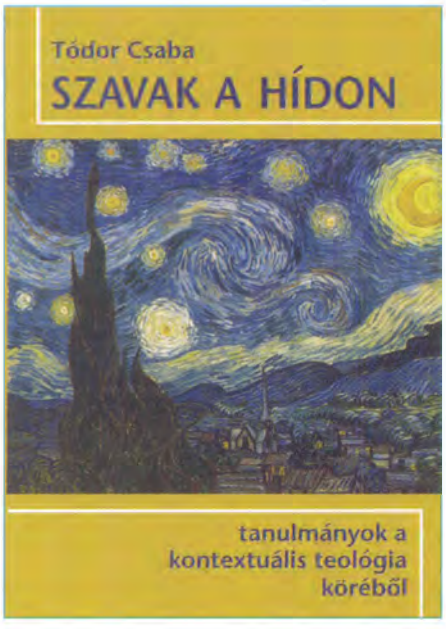
Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

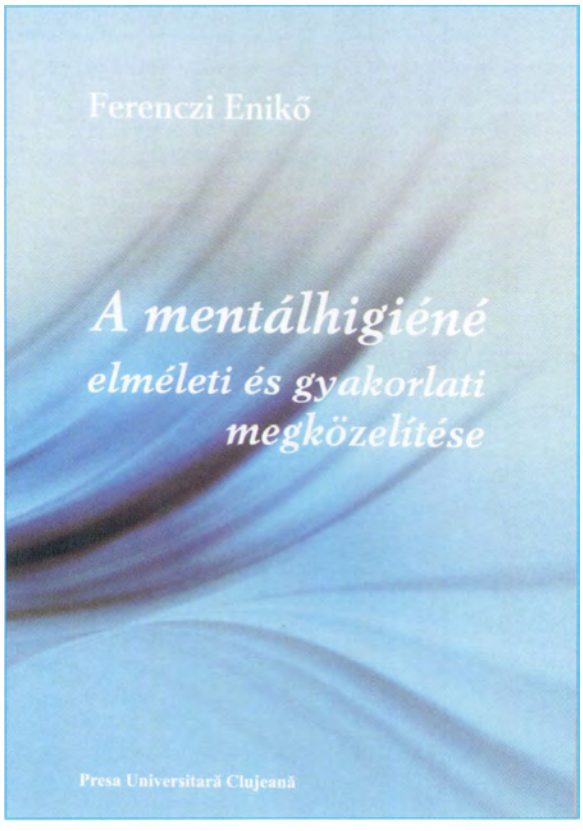
A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Tódor Csaba: Szavak a hídon

A Protestáns Teológiai Intézet gondozásában 2009-ben megjelent kötet a kontextuális teológia körében született tanulmányokat tartalmaz. A kiindulópont tehát egy olyan teológiai látásmód, amely szorosan kötődik a személyes, megismételhetetlen, gyakran mégis modellként szolgáló élethelyzetekhez.

A könyv első fejezete Paul Tillich, Vincent van Gogh és a szerző, Tódor Csaba háromoldalú szellemi „beszélgetésében" kísérli meg, hogy főként az egzisztencializmus tanulságai mentén értelmezzen három, társadalmi létünk számára is központi fogalmat: az egyház, a hatalom és a nacionalizmus „jelenségét". Ezután Stephen M. Keyworth nyomán a gyász megéléséhez juthatunk közelebb a Márk szerinti evangélium nyomvonalán. A gyászt ezentúl az unitárius lelkész optikáján keresztül szemlélhetjük (*A palástos protagonista*). A negyedik nagyobb szövegtömb egyháztani érdekű, s kivált az egyház azonosság-meghatározásait, illetve válsághelyzeteit veszi szemügyre. A kötet záró szövegének szerzője Paul Rasor, egy konferencián elhangzott előadásának (*Posztmodernitás, globalizáció és az önazonosság problémája a liberális teológiában*) Tódor által elvégzett fordítása.

Ferenczi Enikő: A mentálhigiéné elméleti és gyakorlati megközelítése

Az egyetemi-főiskolai jegyzet a mentálhigiéné módszeres bevezetője kíván lenni.

Az értelmi-szellemi egészség és zavartalan működésképesség jelentésvilágának történeti, fogalmi, személyiséglélektani behatárolása után az egészségfelfogás változásait veszi szemügyre a szerző, majd az egyéni dimenzióból kilépve a közösségi mentálhigiéné általános kérdéseit mutatja be. A negyedik fejezet a házasság és család körében értelmezendő lelki-szellemi higiéné-jelenségeket vizsgálja, különös tekintettel a szülői szerepekre, a család pozitív vagy negatív hatásaira, a házassági konfliktusokra, illetve a legjellemzőbb válsághelyzetekre: a válásra és a terhesség-megszakításra. A mentális válságok általános leírását a legjellemzőbb szorongás bemutatása egészíti ki. A hatodik fejezet a lelki egészség és a vallás összefüggéseit foglalja össze, a záró fejezet pedig az iskola és a mentálhigiéné kapcsolódási pontjait világítja meg.

Lapszámunk szerzői: **Borbély Sonja** diák (Kolozsvár), **Farkas Dénes** ny. lelkész (Kolozs), **Ferenczi Enikő** kórházlelkész, mentálhigiénés szakember (Kolozsvár), **Gergely Noémi** egyetemi hallgató (Székelyudvarhely–Kolozsvár), **Gyerő Dávid** lelkész, EUE-előadótanácsos (Kolozs–Kolozsvár), **Kedei Orsolya** diák (Marosvásárhely), **Kerekes Kinga** diák (Kolozsvár), **Koppándi Benczédi Zoltán** lelkész (Lupény-Vulkán, Déva), **Lakatos Sándor** lélkész, vallástanár (Székelykeresztúr), **Lőrinczi Károly** ny. lelkész (Aranyosrákos), **Major László** teológiai hallgató (Csekefalva–Kolozsvár), **Mikó Ferenc** gy. segédlelkész (Székelykeresztúr), **Molnár Melinda** újságíró (Székelyudvarhely), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy–Szászrégen), **Szabó László** lelkész (Kolozsvár), **Tófalvi Tamás** gy. segédlelkész (Székelyudvarhely), **Újvárosi Katalin** lelkész (Székelymuzsna), **Zsakó Erzsébet** ny. textilmérnök (Kolozsvár)

EGY AZ ISTEN.

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 20. (80.) ÉVF. • 9. SZÁM. • 2010. SZEPTEMBER • ÁRA: 2,00 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Termés és hálaadás

„Nincs fa, amelynek ha szentek a gyökerei, átkozott volna a termése." Szinte közmondás értékű megállapítás ez Tódor Csaba tollából szeptemberi lapszámunk lelki kenyerének végén. A belső építkezés értékére, az érés, nemesedés, önművelés fontosságára mutat. De hát… *még mi fontos*? Fontos-e az, amire időt szánunk vagy ami érdekesnek, élvezetesnek tűnik? Feltétlenül és minden körülmények között jó-e a játék? Erről Czire Szabolcs eszmélkedik a *Tényleg a valóság-e a legunalmasabb játék?* alcímű írásában.

Egy Erdélyben tapasztalatokat szerző amerikai teológiai hallgatóval, Cathy Rionnel készített beszélgetésből kiviláglik, hogy a vallásosságot, az egyházhoz-tartozást illető kontinentális különbségek dacára sok lényegi, belső pont van, amelyekben szinte egyformák vagyunk, de az is, milyen sajátságos szín, élmény és tapasztalat egy amerikai számára az erdélyi *falusi* vallásközösség élete.

Lapszámunkat mégis a gyermekek, ifjak nyári táborozása uralja. Így is van jól. Szeptember közepétől más lesz a „központi téma".

A tartalomból:

1 *Kert, fa, gyümölcs*

3 *Játékok által manipulált idők, életek*

6 *Hollandiai tapasztalatok*

9 *Amerikai diák Erdélyben*

13 *Keresztúriak Hellászban*

„Ti igazaknak tartjátok magatokat az emberek előtt, de Isten ismeri a szíveteket." (Lk 16,15a)

Az egyház hírei

Július és augusztus folyamán helyenként több rendben is tetemes károkat okoztak az **árvizek**. Legsúlyosabban Bölönt érintette a természeti csapás, ahová az Erdélyi Unitárius Egyház segélyszervezete, a Gondviselés Segélyszervezet irányításával az árvíz utáni napokban önkéntesek érkeztek a takarításban, iszaptalanításban részt venni. Ugyancsak jelentős károkat okozott az árvíz a Nyikó és a Gagy mentén, Kálnokon, Sepsikőröspatakon. További részletek a Segélyszervezet beszámolójában olvashatók.

Az **Egyházi Főtanács** 2010. július 30–31-én Kolozsváron ülésezett. A 144 tagú – lelkészekből és világi képviselőkből álló – testület évente egyszer ülésezik, amikor értékeli az Egyház általános működését, illetve egyházkormányzási határozatokat hoz. A határozatképesség megállapítása és a tárgysorozat elfogadása után a Főtanács megemlékezett a közelmúltban elhunytakról, tiszteletbeli címek odaítéléséről döntött, illetve köszöntötte az időközben nyugdíjba vonult lelkészeket és világi tisztségviselőket. A jelentések számbavétele során a főtanácsi képviselők véleményezték az egyházi főtisztségviselők (püspök, főjegyző, közügyigazgató és a két főgondnok) tevékenységéről szóló beszámolókat. Az EKT tevékenységének értékelésére és az egyháztársadalmi szervezetek, felekezeti tanintézetek és más intézmények jelentéseinek megvitatására a szombati ülésszak keretében került sor. Az Egyházi Képviselő Tanács mellett jelentést nyújtott be a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Kara, a János Zsigmond Unitárius Kollégium, a Berde Mózes Unitárius Gimnázium, az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége, az Unitárius Nők Országos Szövetsége, az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet, a Gondviselés Segélyszervezet és az Erdélyi Unitárius Egyház Nyugdíjintézete. A Főtanács határozatot fogadott el az Erdélyi Unitárius Egyház és a Magyarországi Unitárius Egyház egyesülésének előkészítése érdekében, – egyebek mellett – jóváhagyólag tudomásul vette az egyházi átvilágítás és közelmúlt-kutatás helyzetéről szóló jelentést, majd megválasztotta az Egyházi Közigazgatási Bíróság tagjait. Az elfogadott részjelentések tárgyai között szerepelt az egyházi alapítású kolozsvári magyar bölcsőde létrehozását jóváhagyó döntés is.

Az Egyházi Főtanács ülését megelőzően, július 29–30-án szintén Kolozsváron ülésezett az **Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének** (ULOSZ) **Konferenciája**. Az unitárius lelkészek szakmai és érdekvédelmi szervezetének ez évi közgyűlése értékelte a Lelkészszövetség elmúlt egyéves munkáját, különböző tervezeteket vitatott meg és határozatokat fogadott el időszerű kérdésekben.

Július 30-a és augusztus 1-je között Kobátfalván tartotta az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) a XIV. **Színjátszó találkozó**t, közel 400 fiatal részvételével. Augusztus 19–22-én került sor a XXXIV. **Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferenciá**ra Vargyason. Mindkét rendezvényről részletesen olvashatnak az ifjúsági rovatban.

Bencéden július 18-án avatták fel az új játszóteret, és egyben megtartották az immár ötödik alkalommal megszervezett angol nyelv és környezetvédelmi tábor záróünnepségét. A megyei önkormányzat az építést játszótérprogramja keretében támogatta. A bencédi játszótérépítési munkálatok költségének felét a polgármesteri hivatal, a Bencéd Ittre Alapítvány és a Bencédi Unitárius Egyházközség állta, másik felét Hargita Megye Tanácsa. Említést érdemel még, hogy helyi vállalkozó volt a kivitelező.

Bözödújfalu elszármazottai minden év augusztusának első szombatján hazatérnek, közösen emlékezni az egykori szülőfalura. Idén augusztus 7-én 20. alkalommal került sor a „falutalálkozóra". Szombatfalvi József székelykeresztúri unitárius lelkész, a találkozó szervezője ezt megelőzően már augusztus 4-étől, szerda reggeltől sátortáborozásra hívta az elárasztott falu szülötteit, családjaikkal együtt.

Augusztus első hetében **Székelyderzs**ben a helybeli és a nagyszülőknél nyaraló gyermekek számára az unitárius templomban egyhetes tevékenységsorozatot szerveztek, melynek vezértémája Dávid Ferenc és kora volt.

Augusztus 14-én **Szejkefürdő**n, a Székelyudvarhelyi Belvárosi Unitárius Egyházközség szervezésében megtartották az Unitáriusok találkozóját. A találkozón részt vettek a Magyarországi Unitárius Egyház képviselői is, az alkalmi istentiszteletet Tódor Csaba homoródszentpáli lelkész tartotta.

Az alsórákosi, datki, felsőrákosi, olthévízi és ürmösi unitárius egyházközségek hagyományteremtő szándékkal idén augusztus 28-án először szervezik meg az **Olt menti Unitárius Találkozó**t az Ürmösi és Rákosi Tepe között, az Olt bal partján fekvő Tepe pataka nevű helyen. A közös megegyezés alapján minden esztendőben az egyik egyházközség magára vállalja a szervezés lebonyolítását, idén az Ürmösi Unitárius Egyházközség volt a házigazda.

A Fehér megyei RMDSZ és a Dr. Szász Pál Egyesület szervezésében nyolcadszor ünnepelte a megye magyarsága – ezúttal a **magyarszentbenedeki** unitárius templomban – István király napját. A magyar érdekvédelmi szervezet képviselőin kívül a környék lelkészei is szót kaptak. Az ünnepi beszédet Szőcs Ildikó, a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium igazgatója tartotta. Köszöntőt mondott Barabás János kolozsvári magyar konzul és Kötő József parlamenti képviselő is. Gazdag kulturális műsorral és a helyi református templomban tett látogatással egészült ki a program. A rendezvényre lapunk októberi számában visszatérünk.

A lélek kenyere

Kert, fa, gyümölcs

A Bibliában azt olvassuk, hogy a teremtés koronái vagyunk. Van ugyanis öntudatunk – agyunkkal, lelkünkkel, szívünkkel gondolkodunk, „ítéletet" alkotunk Istenről, önmagunkról, felebarátainkról és a világról. Értelmes lényekként fölül tudjuk múlni a láthatót és hallhatót, képesek vagyunk hozzáadni valamit a valósághoz, tudunk többek lenni az anyagnál és a formánál. Ezek a mi emberi életünk gyümölcsei – s tudjuk, hogy a gyümölcs több annál, ami megtermi. A gondolat több, mint az ember maga, a szeretetem is több, mint aki vagyok. Szavaim is lehetnek többek nálam.

Szavunk, nyelvünk áldani vagy gyilkolni egyaránt tud. Akarjuk vagy nem, a lét, az emberi élet kényszeríti ki belőlünk, mint ahogy létünk késztet arra, hogy megteremjük, sőt ontsuk magunkból mindazt, ami *többlet*. Aki nem tud magánál több lenni, aki nem tudja meghaladni magát, az beteg. Márpedig a betegséget nem csupán orvosilag értékelhetjük. Az ember megbetegszik, mihelyt nem tud teremni, és önmagát meghaladni képtelen.

Vallásos emberként nézve a gyümölcstermő fát emlékeznünk kell Jézus egyik példázatára: az ember a magot elveti, megöntözi, kapálja, és mindent elkövet, ami tőle telik, de hogy miként lesz abból a magból gyümölcs, azt már nem tudja. Azt Isten adja. Az ember elvégzi a maga dolgát, *Isten is a magáét* – a munka az emberé, az áldás az Istené. Ha továbbmegyünk ezen a gondolaton, eljutunk ahhoz a kérdéshez: mit tegyünk azzal a többlettel, amit megtermünk, kiemelt pillanatainkkal, percekkel, amelyeket önmagunkból „kipréselünk".

Mert kényszerít a lét. Amíg egészségesek vagyunk, szüntelenül meg akarjuk haladni önmagunkat, többek akarunk lenni, mint a tegnap voltunk. Mit tegyünk megtermelt emberi kincseinkkel? Oda tudjuk adni tán a fáknak? Talán elvesztettük a módját, hogyan adjuk oda kincseinket a fáknak. De oda kellene valamit adni a fáknak, növényeknek, madaraknak is, hiszen az egész világegyetem összefüggő egész.

Amerikában például ott vannak azok a több ezer éves vörösfenyők. Ezek a faóriások, régvolt indiánok szent fái átéltek már sok erdőtüzet. S a mi tapasztalatunk? – Amikor erős idő van a mezőn, első ösztönünk azt diktálja, hogy bemeneküljünk egy nagy fa alá. Tudjuk, hogy veszélyes. De miért akarunk egy nagy fa alá menekülni az istennyila elől? Nemcsak azért, mert szárazak szeretnénk maradni, tudattalanunkban a fa biztonságot ad, mert olyan nagy, hogy már oltalmazni is képes minket. Amikor ránézünk egy hatalmas bükkre vagy fenyőre, tudjuk: az a fa több száz éves is lehet. S ennek a hatalomnak, ennek az idős időtlenségnek a csendje, magánya biztonságot ad. Ki vagyok én az én hetven-nyolcvan évemmel egy három-négyszáz éves tölgyhöz viszonyítva?! Ezt nem tudjuk felmérni a menekülés pillanatában, de összefüggésben vagyunk a természettel. Egyek vagyunk vele.

Amikor eszement iramban vágjuk az erdőt, kiaknázzuk a természetet (meglopjuk a jövőt), ezt mind csak azért tesszük, mert elveszett kapcsolatunk a fákkal, a madarakkal a vízzel. Mi *termelni* akarunk, hiszünk a *fejlődésben*, és nem számít, hogy mennyire mérgezzük a természetet, milyen gőgös, leépítő, romboló viszonyban vagyunk vele. Csak az emberi kivagyiság kerül előtérbe, csak én, én, én. Amikor őseink elmentek az erdőbe fát vágni, a következő esztendőben tudatosan nem mentek oda vissza! Tudták, hogy az erdőnek füle van, szíve és élete. Szent Ferenc a madaraknak prédikált, és nem kacagjuk ki, mintha bolond lett volna. Érezte, hogy valami közös van az állatokkal, valami összekapcsol bennünket azokkal az „élet-darabokkal".

S hát akkor mennyi szépség kapcsol össze embert az emberrel! Nincsen elszigetelt embert, csak önmagában élő. Aki úgy érzi, hogy körbe kell falaznia életét vastag kőfallal és páncélkapuval – az az ember nem tudja megosztani életét, nem terem gyümölcsöt. Beteg. Sokszor már az orvosság sem hat, a vegyi anyag sem elég erős, hiszen valami más baja van. Konokká válik, agresszív lesz, már nem tudja önmagát meghaladni, szenved. Aki körbekeríti magát vastag kőfallal, az nem a világra haragszik: *önmagával* nincsen békességben.

> *„Amit mond az ember, annak a gyümölcséből lakik jól, és amit tesz az ember, azt fizetik neki vissza."*
>
> (Péld 12,14)

Szavainkkal tehát tápláló vagy zamatos, üdítő gyümölcsöket termünk. Amikor egy-egy betegágynál megállunk, láthatjuk, hogy szemeket tudunk felcsillantani pusztán azzal, hogy beszélünk. Lelkészként persze nem úgy nézem az embert, mint az orvos. Nem tudok a máján vagy a tüdején segíteni. Azon viszont mindig elgondolkodom, vajon ennek az embernek hol fáj az, amit még ő sem tud kifejezni. Miért olyan morcos, haragos, hol bántották meg..., s akkor érzem a hosszú utat, az élettől életig vezető utat. Ott állunk egymással szemben, mégis olyan messze vagyunk!

Tódor Csaba

folytatás a 2. oldalon

Kert, fa, gyümölcs

folytatás az 1. oldalról

De tudnunk kell, mit termünk. Előbb magunknak kell megkóstolnunk, mert *bennünk* teremnek meg. Ha keserű az íze – persze hogy keserű lesz másnak is. Ha édes gyümölcsöt eszel életed társa mellett, tudhatod, hogy az ő szájában is édes a szavak és gondolatok íze.

De egyáltalán miért termek keserű, éretlen gyümölcsöt? Mi van az én lelkemben, hogy ilyen varas, heges, beteg almákat termek?

Összezárul lelkem, nem merem megmutatni a gyümölcsös kosaramat. Nem merlek behívni életembe, hogy nézd meg szőlőgerezdjeimet, körtéimet, almáimat – nem merem megmutatni kertemet, mert szégyellem. S amikor mégis be szeretnél jönni, úgy állok szembe veled, mint egy vadmacska – mert lepleznem kell szégyenemet, védenem kell a kertet. El kell hogy rejtsem magamat. Ha valakit erőszakkal távol akarsz tartani magadtól, az erőszakod és ellenállásod erőszakot és ellenállást fog kiváltani a másik részéről. Hiszen elérkezhetünk addig a pontig, amikor már nem hogy nem mutatjuk gyümölcseinket, inkább rohadt almákkal, kotlóstojásokkal dobálózunk – merő bizalmatlanságból, félelemből. És ugyanez van a reménységgel is. Amikor nem mi uraljuk reménységünket, hanem a remény minket, akkor is elveszítjük kapcsolatunkat a valósággal. Rózsaszínnek látjuk a világot.

És Isten? Hasonló a viszony Istennel is. Ha háborúság és viszály, bétlenség és éretlenség van lelkünkben, akkor Isten iránt – pontosabban Istennel *szemben* – is így viszonyulunk, és ezeket a fanyar, töppedt, rothadásnak indult gyümölcsöket kínáljuk fel neki is. Nem Istennel van a baj, nem a világgal s a valósággal – mindig magunkkal kell kezdenünk. Le kell hogy üljünk a kertünkben, megnézni virágjainkat, a fákat, a füvet, az eget, a gyümölcsfák hajtásait. Ki vagyok én? Békesség, csend van-e ebben a kertben, vagy elszaporodott a dudva, a gaz, a csiga, a levéltetű?

A munkát mindenkinek önmagán kell elkezdenie és elvégeznie. Ez a vallásosság legmélyebb, legszemélyesebb útja, csak merészelnünk kell magunkkal szembenézni.

Nincs fa, amelynek ha szentek a gyökerei, átkozott volna a termése.

Elmúlt a nyár

Biztosan mindenki így van ezzel: megérzi, hogy elmúlt a nyár. Van, aki már augusztus végén, van, aki csak szeptember elején vagy derekán, de biztosan tudom, hogy egyszer eljön az a nap, amikor megfogalmazza magában – esetleg ki is mondja –: elmúlt a nyár. Nagyvárosokban élő embereknek minden bizonnyal nehezebb, míg falun, vidéken élőknek kétségkívül sokkal egyszerűbb érzékelni ezt a napot, hisz a természet közelsége sokat segít ebben. Az idén történetesen falun voltunk. A saját hazánk, házunk táján, saját birtokunkon, úgy augusztus utolsó napjaiban, amikor megéreztem: elmúlt a nyár, és feltartóztathatatlanul közeleg az ősz.

Hajnaltájban a Napra várva a reggel hidegebb volt a szokásosnál, harmatcseppek csillogtak a kertben csüngő csokros dáliákon, a csordapásztor kürtje és csattogó ostora mintha mérgesebben sürgette volna az álmos jószágokat a terelőútra. A „tejes" emberek zörgő szekereikkel mintha serényebben igyekeztek volna a tejbegyűjtő központ felé, és fázósan szorították magukra az eddig fölöslegesnek tartott lájbit. A kerítésen korai ökörnyál úszkált, a villanyvezetékeken fecskék gyűléseztek. Nem sajnáltam az időt, hosszasan megbámultam őket, amint szabályos időközönként felröppentek, majd újra rátelepedtek a vezetékekre, miközben a szomszéd hársfalevelű szőlőjének jellegzetes illata megcsapta az orrom, és a számban hirtelen összefutott a nyál. A szél is valahogy másképp fújt, *tarlóról* – ahogyan faluhelyen mondani szokás.

„Itt van az ősz, itt van újra…" ha a nagy költőnk szavait veszem kölcsön, és felteszem magamnak is a kérdést, hogy szeretem-e, – hát igen, szeretem. A megboldogult Jakab Dénes pap bácsi jutott az eszembe, aki azzal biztatott, amikor felkerestük a siménfalvi házában, hogy amikor csak tehetjük, menjünk *haza*, oda, arra a helyre, abba a házba, amelyben nyugdíjas éveinket szeretnők eltölteni, ha Isten is úgy akarja. „Szokjátok a környezetet, a szomszédokat, az új arcokat, a tájat, hogy ne legyen teljesen idegen számotokra" – intett. Aztán arról is mesélt, mennyire megviselte őt a költözés, az új környezet, a teljes változás. Mennyire nehéz volt felcserélni a régi életformát az újjal. Amíg az ember fiatal, addig egy esetleges váltás csak egy kaland, de „nyár" múltával minden egészen másképp lesz.

S ahogy az elmondott szavakat próbálom felidézni, mindegyre lelkészek jutnak az eszembe. Idősebb, nyugodt lelkészek. Meg kellene kérdezni őket, van-e saját házuk, lakásuk, portájuk, birtokuk, ahová eljárnak, hogy szokják a leendő újat, hogy barátkozzanak a gondolattal, hogy igen, *végre ez a miénk, ez a családomé*. Mindig is volt, van és lesz nehézség, gond, építkezés, javítás, kudarc vagy bukás, volt, van és lesz siker, dicsőség, hatalom, tisztelet, kényelem, kegyelem; de ha eljön az idő, pakolni és menni kell. Kivétel nélkül mindenkinek. S a dolgos, szorgalmas nyár után milyen jó lenne egy hosszú, csendes, békés, gondolatokat tovább érlelő ősz a lelkész és társa számára, egy olyan helyen, ami lehet egy „Kijavít-lak", vagy egy „Felújít-lak", esetleg „Megvásárol-lak", mi több, lehet „Imád-lak", olyan amilyen a miénk is lenne...

Benedek Enikő

Játékok által manipulált idők, életek

avagy tényleg a valóság-e a legunalmasabb játék?

Nálunk kezdődik a nyaralás – szól a MOL benzinkút reklámja az autó rádiójában hazafele jövet a nyaralásról – és a gyerekek a hátsó ülésen azonnal rázendítenek: tankoljunk a MOL-nál. Ugyanis ott ilyen ragasztós kis izéket lehet kapni a tankolásért, és ha elegendő összegyűl, akkor nagy kedvezménnyel lehet vásárolni sporteszközöket és egyéb nyaralást feldobó eszközt.

Azonnal tudtam, hogy baj van: nem dönthetek szabadon, mert manipulálni próbálnak, ráadásul a gyermekeimen keresztül. A manipulálás új eszköze pedig a játék. Erről szól ez a kis írás.

Új prioritások?

Úgy tűnik, hogy az információs társadalom elmúlt évtizede elsősorban az emberi kapcsolathálók kiépítéséről szólt, az iWiW és facebook-típusú rendszerekről. (Csak zárójelben mondom, hogy a hidegháború idején ha a megfigyelt emberek többségéről annyi adatot be tudtak szerezni, amennyit ma önkéntesen közzétesznek ezeken a rendszereken keresztül magukról az emberek, már nagy kémsikernek számított: tudni az alapvető életrajzi adatok mellett, hogy ki kivel volt osztálytárs, kikkel barátkozik, milyen az érdeklődési köre, milyen életérzésekkel él stb. Az újabb szolgáltatás, a Facebook Places által még az is követhető, hogy ismerőseink hol jártak vagy járnak. Az iWiW pedig az Események nevű fejlesztéssel már a családi események távlekövetését is lehetővé teszi.)

A jelek arra mutatnak, hogy ez az évtized a „játékrendszerek" kiépítését célozza meg. Nem új keletű a dolog, de ilyen átfogó és intenzív módon most van felfutóban. A játékrendszerek célja, hogy az emberek motivációit, magatartását és cselekvését befolyásolják, többnyire profitszerzés céljával. A társadalmi hálók a kapcsolatról szóltak. A játékhálók a befolyásolásról szólnak. Nem kevesebbet akarnak, mint meghatározni, hogy mit teszünk, mikor tesszük, és hogyan tesszük. Ráadásul mindez úgy, hogy közben az örömszerzés látszatában tündökölnek, és részünkről a hozzájárulást boldog öntudatlanságunk önkéntességeként kapják meg.

A nagyobb pszichológiai horgok

Szakszerű elemzés igénye nélkül érdemes felvázolni néhány általánosabb típusát azoknak a „játékoknak", amelyek egyre inkább elárasztják életünket.

A legismertebb mindenképpen a *„keresd az akciós terméket"*. A logika nagyon egyszerű: mint minden játékban, itt is csak azok nyerhetnek, akik játszanak. A játék azt ígéri, hogyha a leszállított/akciós termékből vásárolsz, nyertes leszel. De igazán sokat akkor lehet nyerni, ha sokat veszel. Vagyis (nem tudatosulva) az a paradox helyzet áll elő, hogy a takarékosságra törekvő vásárló akkor takaríthat meg a legtöbbet, ha minél többet vesz a leszállított termékből, azaz minél több pénzt költ el. Hányszor halljuk a bevásárló központokból hazatérő emberektől, hogy amikor elindultam, még nem gondoltam, hogy ilyesmit is fogok vásárolni. De olyan jó árban volt…

Ismerek olyan embereket, akiknek az „árvadászat" és a hozzá kapcsolódó nyereségérzet annyira szenvedélyévé – szükségletévé – vált, hogy pontosan követi, hogy a kenyér, tej, hús és egyebek hol olcsóbbak, és néhány lejes nyereségért képes kilométereket is megtenni.

Egy másik csoport a *„találka-típusú játékok"*. Ennek a lényege, hogy valakinek egy előre meghatározott időben kell ott lennie valahol, hogy egy meghatározott cselekvést hajtson végre. Bonyolultnak hangzik, de azonnal érthető, ha néhány példára gondolunk. Ott van például az ún. *„Happy Hour"*. Nálunk is egyre több étterem, főként gyorsétterem kötelező kínálata. A lényege, hogy ilyenkor kedvezményesebb áron lehet fogyasztani bizonyos termékeket. Tehát akkor nyersz, ha a megfelelő időben a megfelelő helyen vásárolsz. Egyik nyugati üzletben egy szellemes feliratot láttam egy söröző̈ben. A képen egy asztal mellett ölelkező pár, középen egy sörös kancsó, alul a felirat: „Happy Hour: Igyál addig, amíg csinosnak látod."

Ide tartoznak a bevásárlóközpontok „fehér éjszakái", amikor jelentős leszállítás bűvöletében tömegeket lehet becsalogatni a gyakran pangó épület-monstrumokba.

Természetesen a számítógépes játékok is ismerik a találka-típusú dinamika erejét. Ma egy fiatal ismerősünk azzal jön, hogy kilencre haza kell érnie, mert akkor kezdik a barátokkal a *The West* nevű játékot. Mint jó felnőtt egy *screenagernek* (vagy *homo computericusnak*) kijáró tisztelettel érdeklődöm, hogy miről szól a dolog. Elmondja, hogy a katonák most automatikusan tüzelnek az ellenségre, de erőutánpótlásra van szükségük. Ehhez különféle feladatokkal pénzt kell szerezni, azzal munkát kell szervezni, azzal felszerelést és harci erőt lehet vásárolni, szövetségeseket fogadni és hasonlók. A játékban karakterek vannak, ahogy fejlődik, egyre jobb karaktert választhat. Lenyűgöz a szenvedélye, annál is inkább, mert olyan gyakran látom unottnak és álmosnak. Tényleg a valóság a legunalmasabb játék neki? És azoknak is, akiknek a nevét sem tudja, de akik kilenckor szintén ott ülnek, hogy szenvedélyesen megküzdjenek egymással, és közben magukat különféle szerepekben álmodhassák?

Találkára hívnak a digitális házikedvencek, akik halasztást nem tűrő pontossággal enni kérnek, sétát és gondoskodást. Megmosolyogjuk? Inkább nézzük meg, hogy mit csinálnak gyermekeink. A *Farmville* játék például megfelelő gondoskodás mellett mezőgazdasági termékeket termel. Persze virtuálisan. Azt pontos időben kell le-

Czire Szabolcs

folytatás a 4. oldalon

Játékok által...

folytatás a 3. oldalról

aratni. És ezt már több mint 70 millió ember játssza. Számuk naponta növekszik. A társadalmi időbeosztást befolyásolja – mint falvainkban a szappanoperák –, mert semmi sem lehet fontosabb, mint a kemény munka után a jól megérdemelt termést begyűjteni.

Egy másik nagy játékcsaládot a „státus-típusú játékok" alkotnak. Ezek a rangsorolás, a társadalmi presztízs(látszat) által befolyásolják a cselekvést. Nem mindegy, hogy milyen a kreditkártya színe (lehetőleg fekete legyen), hogy mit ír az órán vagy a farmernadrágon, de még inkább, hogy milyen a mobiltelefon. És azt sem lehet csak úgy elviselni, hogy a képernyőn a rangsorban ne elöl legyek. Például számos olyan játék van, amelyet valódi ismerősökkel kell játszani. Ez egy darabig érdekes, de aztán egyre inkább az válik bántóvá, hogy a sógor azért mégsem lehet előttem a pontozásban, és Pista is megelőzött a múlt héten. De mit lehet tenni, ha ügyesebbek? Ugyan már, miért gyártanák a játékokat, ha nem lehetne pénzt befizetni. Márpedig egy kis pénzzel a játékosok hatásfoka megnő, jobban regenerálódnak, a fegyverek nagyobb golyókat lőnek, és a föld több kincset rejt. És máris fennebb jutottam a ranglétrán.

Apropó rejtélyek, titkok: hát ezért is sokan rajongnak. Sok játék hív virtuális erdei sétára, de nehogy már unalmas legyen, az út helyenként titkokat rejt. Érdemes figyelni. A rádióban a műsorban kulcsmondat hangzik el, és aki elsőnek ismeri fel és telefonál be... A Tv showban egy népszerű film mondatai vannak elrejtve, és aki megtalálja, azok között a végén sorsolnak. De vannak olyan digitális plüss állatkák, amelyekkel ingyenesen lehet játszani. Csakhogy a belsejükben lakik egy másik lény, az „igazi énjük". Ezt viszont már csak fizetve lehet megnézni. És ki fosztaná meg a belső dolgokra oly érzékeny gyerekét ettől az élménytől?

Amire időt szánunk, az fontos!?

Itt mindenekelőtt az a lélektani hatás érvényesül, hogy amivel sok időt eltöltünk, azt fontosnak is gondoljuk. Ha pedig fontos, akkor megéri az áldozatot. Mert úgy-e, ki lenne olyan balga, hogy értelmetlen dolgokkal töltsön el sok időt, vagy értelmetlen dolgokra fecsérelje a pénzét. Márpedig ami ilyen sok időmet leköti, az csakis fontos lehet, és megéri az áldozatot. Itt azonnal érdemes elmondani, hogy felmérések szerint a szenvedélyes játékosok átlagban 6,5 órát töltenek naponta a képernyő előtt. Ez szinte egy teljes munkaidő!

Ott van például az Erdélyben is nagyon népszerű *Pingvin Klub* játék. Könnyű játékokkal rengeteg virtuális pénzt lehet szerezni. Igen ám, de amikor a nebuló betéved a boltba, hogy elköltse a sok pénzét, kiderül, hogy ehhez csak a klubtagoknak van joga. „Anyu, befizeted nekem a tagságot, hisz nézd, mennyi drága pénzem van?" De az anyuka nem fizeti be. Aztán eltelik pár hét, és a gyermek újra könyörgőre fogja. Az anya pedig: „Hát ha még mindig ezzel játszik, és annyit tudott nyerni, megéri azt a kis pénzt." Alig hét dollárnyi összeg, csakhogy havonta. „De hát az osztálytársa is tag, mi sem vagyunk alábbvalók." És a nagyon egyszerű dizájnú *Pingvin Klub* havi bevétele több millió dollár.

Nemcsak a képernyőn

A benzinkút beváltható pontokat ad, a Sora a sör mellé focilabdát pakol, a boron lekaparós szelvény van, a hűsítőt a kupakjáért vetetik meg a gyerekek, és az illatszerrel hűségpontok járnak.

De talán nem tesz sokkal egyebet az iskola sem, amikor a gyerekeket jegyekért, osztályzatokért „mérkőzteti", amikor győztesekre és vesztesekre osztja őket.

Konstruktív példák

Számos példát lehet találni arra, ahogy az emberek játékösztönét pozitív dolgok szolgálatába állítják. Ide sorolhatóak többnyire az általános műveltségi vetélkedők, amelyek a játékosok mellett a hallgatókat/nézőket is ismeretekhez juttatják. De inkább említsünk meg néhány konkrétabb példát. Ott van például az a „veszíts el egy könyvet" jellegű játék. Lehet programszerűen, médiában meghirdetve: kint hagyni a város forgalmasabb helyein, például parkokban olvasásra érdemes könyveket azzal a felirattal, hogy elolvasás után újra hátra kell hagyni valahol. De lehet ezt úgy is játszani, hogy egy világhálós fórumon jelezzük a tagoknak, hogy a (nagy)város mely részén hagyok ott egy érdekes könyvet, és a könyvben elhelyezett felirat alapján – hogy elvesztés esetén kinek kell visszaszolgáltatni – várom, hogy mikor és hol bukkan az fel.

Vagy ott van példaként a *Digg.com* portál (számos erdélyi hírportálnak van hasonló szolgáltatása). A legfrissebb híreket, érdekességeket civil emberek küldik be. Olyannyira népszerű, és az emberi játékszenvedély oly mértékben érvényesült, hogy külön elbíráló bizottságot kellett létrehozniuk a versengő csapatok teljesítményének rangsorolására.

De álljon itt egy technikai példa is: a Ford az újabb (amerikai) modellekbe beépít egy üzemanyag-fogyasztáshoz kapcsolt kijelzőt. Minél takarékosabban vezet valaki, a kijelzőn annál inkább nőnek a fák. Amolyan ökológiai jelképiség érvényesül e csacskának tűnő megoldásban. De bármily hihetetlen, sokak vezetési szokásait megváltoztatta.

A jövő fürkészése

Látva egyfelől az egyre pénzéhesebb gazdasági világot az egyre leleményesebb manipulálási eszközökkel, másfelől a körülöttem felnövő *digitális nemzedéket*, nem nehéz elképzelni azt az időt, amikor az elektronika olcsóbbá válása már lehetővé teszi, hogy majd' minden használati eszközünkben világhálóra közvetítő mini-érzékelők legyenek elhelyezve. Ezzel teljessé válhat életünk játék-manipulálása. Nemrég egy gyártó-szakértő jövővízióját hallgattam. Egy napot írt le, pár dolgot emlékezetből felidézek. Reggel a fogkefe, mely érzékeli a használatot, csippan, és közli: tíz pont, mert ma is fogat mostál. Újabb tíz, mert a héten minden nap mostál, és újabb tíz, mert három percnél többet mostad, mert az időt is méri. De hát kit érdekel mindez? A fogkefegyártót, mert minél gyakrabban és minél többet mossák a fogat, annál több

fogkefét lehet eladni. A reggelinél a müzlis doboz hátán kis kvarcjáték van. Játék közben csippan, és gratulál, amiért újra töltöttem a dobozból. De mivel kapcsolatban áll számos közösségi fórummal, gratulál, mert épp előbbre jutottam az ismerőseimmel szemben a játékban. És miközben dicsér és szórakoztat, regisztrálja, hogy milyen a müzli-fogyasztási szokásom. Kocsi vagy közszállítás – merengek el induláskor. Persze, hogy közszállítás, mert a kormány jóvoltából pontokat kapok, valahányszor közszállítást veszek igénybe, és ezeket a pontokat adókedvezményként be lehet számítani. A buszon újabb pontokat lehet gyűjteni. Közben eszembe jut, hogy álmomban egy hatalmas üdítős doboz volt a kezemben. Ja, persze, tegnap én is részt vettem az álombefolyásoló készülék önkéntes tesztelésében. Egy kis csippet kell fülhallgatószerűen elhelyezni este, aztán másnap kitölteni egy kérdőívet, amiből kiderül, hogy mennyi jött át a reklámból álmomban. Persze mindezért pontok járnak, amiket az élelmiszerüzletben be lehet váltani. Közben gondosan vigyázok, hogy a vállamon levő digitális tetoválást ne takarja a ruha, mert az érzékelő méri, hogy mennyi ideig volt látható a képváltós, *e-tintával* készült kép. Ráadásul ha valaki hasonlót visel, csippan, és kiírja: link-szinkron. Erre mindenki felfigyel, és együtt örül velünk. És ez a cél: ráirányítani a figyelmet a reklámra. Természetesen ezért sok pont jár. Tehát keresem is a hasonló ábrákat a karokon. Az ebédnél újra ugyanazt a márkát fogyasztom, mert nemcsak, hogy öt után egy hatodik ingyenesen jár a hétvégére, de megsokszorozza a külön szerezhető pontokat. Délután gyalog indulok haza, mert a biztosító cég a cipőmbe épített érzékelőn keresztül méri, hogy mennyit mozgok egy héten, és ezekért bónuszpontokat ad. Hazafele a bevásárlás igazi játékbarlang-élmény: minden termékhez pontok kapcsolódnak, ezek bonyolult rendszeréből a legnagyobb nyereséggel kerülni ki igazi mentális kaland. Ráadásul mindenki ezt játssza, és egy-egy kedves tipp az ismerősöktől sokat segít. Otthon a kislány közli, hogy jelesre zárta az évet. Ezért nem csak ő kap pontokat, amelyeket vagy felgyűjthet a felvételihez vagy beválthat edzéskedvezményre, de én, a szülő is megkapom a Băsescu-pontokat, amiért ilyen példásan nevelem a gyermeket. Ezek adókedvezményt vagy nyaralási üzemanyagot hozhatnak. A gyereket este megkérdem, hogy ma nézett-e elég reklámot a tévében, mert a készülékbe épített kamera ezt egy adatbázisban összesíti, és a kapott pontok az iskolai tandíjnál komoly kedvezményt jelentenek. Este az ágyban e-könyvet olvasok, és arra törekszem, hogy egy ültömben olvassam végig, mert azért az amazon.com különösen sok pontot ad, és kedvezményesen tölthetem le az új könyveket. Közben annak örvendek, hogy míg szüleim és nagyszüleim mindennapjairól alig tudok valamit, az én utódaim pontosan fognak tudni mindent, mert bármit tettem, regisztrálva van, és ez nekik is bonuszokat jelent. És lehet-e annál nagyobb öröm, mint megfelelően sok ponttal indítani őket útjukra?

Mindennek rendelt ideje van?

A Prédikátor szerint igen. Ennek megfelelően a bölcs ember az (volt), aki felismerte, hogy mire alkalmas az idő. Mert ugyanaz a tevékenység egészen más minőséget és eredményt hordoz, ha a megfelelő időben tesszük.

Az életünket elárasztó játékok mögött is ez a logika áll, csak kificamítva: keresd meg, hogy most épp milyen pontszerzésre a legalkalmasabb az idő, azaz most épp mit a legpontszerzőbb tenni. Mivel érhetsz el a legtöbb nyereséget.

Az emberről annyifélét mondtak, a *homo sapiens* annyiféle utótagot kapott már. Köztük van a *homo ludens* – játékos ember. Minden bizonnyal azok vagyunk. Talán annyira azok vagyunk, hogy észre sem vesszük, ha időnket más osztja be, ha motivációnkat más irányítja.

Ha emlékezünk arra, hogy nem véletlenül vagyunk itt, hogy magasabb szándék adta épp most és épp itt nekünk az életet, és ő ad minden megélt napot, talán azt sem feledjük el, hogy a valóság a legizgalmasabb „játék", amiben meg lehet tanulni a szeretetet, a felelősséget, a megbocsátást, a megbízhatóságot és a reményt.

A Mentor kiadónál nemrég jelent meg dr. Makkai Gergely meteorológus könyve a *Környezetünk védelmében*. A szerző meteorológus, a nyárádszeredai Kertészeti Egyetem tanára, rendszeresen tart előadásokat a marosvásárhelyi rádióban. Kedvenc témája a meteorológia mellett a környezetvédelem. E témáról olvashatunk 68 előadást a most megjelent könyvében. A sok téma mellett (agrár-környezetvédelem, ökológiai gazdálkodás, klímapolitika, klímaváltozás, globális élelmiszerválság stb.), a szerző az ökoteológiáról is beszél, vagyis a teológia és az ökológia kapcsolatáról. E témát így vezeti be: „Ma már csaknem mindenki által elfogadott tény, hogy a környezetünkben bekövetkező mélyreható változások jelentős mértékben az ember tetteinek is tulajdoníthatók. Ilyen alapon a környezetvédelemhez az embert a teremtés gyümölcsének tartó teológiának is tagadhatatlanul köze van. Az egyházakat lassanként itatta át ez a csendes felismerés, a teológusok ökológia felé fordulása végül is az ökoteológia megjelenésével emelkedett hivatalos állásponttá." A hatvanhatodik beszélgetés *Az unitárius egyház és az ökológia* címet viseli. Ebben így ír Makkai: „Az unitárius felfogásban az ember nem korlátlan ura a természetnek, hanem annak testvére és felelős gondozója. Ez a szemlélet képes arra, hogy a civilizációt és a kultúrát megtartsa, és folyamatosan gyarapítsa. Szabadelvűségének köszönhetően talán az unitáriusok környezetszemlélete áll legközelebb a természettudományokhoz." (*Nagy László*)

Az Unitáriusok és Univerzalisták Nemzetközi Tanácsa (ICUU) két nemzetközi konferenciát szervezett a hollandiai Kerkradeben, a Rolduc konferenciaközpontban: július 9–12. között unitárius-univerzalista lelkészkonferenciát és július 13–17. között unitárius-univerzalista teológiai szimpóziumot.

Hívások és kapcsolatok

ICUU – „Látlak téged"

Másfél évtizeddel ezelőtt, 1995 márciusában Essex városában (Massachusetts állam, USA) hosszú évek párbeszédét követően összeültek a világ unitárius és unitárius-univerzalista (továbbiakban UU) egyházainak, szervezeteinek képviselői, és megalapították azt a szervezetet, amelynek nevéből anagrammát készítve – vagyis nevének kezdőbetűit (ICUU) *angolosan* összeolvasva („áj szí jú") – és *magyarra* fordítva azt kapjuk: Látlak téged. Ez a szójáték persze további gondolkodásra és jelentés-keresésre ösztönöz. „Kezdetben, amikor Isten teremtette a mennyet és a földet, és a vizeket és a boltozatokat, és a föld növényeit és állatait, és mindennek koronájaként az Embert, látta, hogy minden, amit alkotott, igen jó" – olvashatjuk a teremtéstörténetben (1Móz 1,31). Az örökkévaló Teremtő szeme azóta is folyamatosan nyitva, és mi, benne bízók, hisszük, hogy időfölöttiségében úgy visel gondot ránk, hogy közben emlékeztet: Látlak Téged!

Az International Council of Unitarians and Universalists, vagyis az Unitáriusok és Univerzalisták Nemzetközi Tanácsa azzal a céllal jött létre, hogy ernyőszervezeteként működjön a földkerekségen élő, mintegy 500 000 unitáriust és unitárius-univerzalistát tömörítő egyházaknak, szervezeteknek. Az ICUU képviselő testület és partnerségi kapcsolat a több mint 20 ország tagcsoportjai számára.

Küldetését az alábbi pontokban fogalmazták meg: (1) a kommunikáció, a kapcsolatépítés és a megértés elősegítése a nemzetközi unitárius közösségben; (2) hálózat- és partnerségi kapcsolatépítés a tagcsoportok, azok gyülekezetei, vezetői és intézményei között; (3) felismerni és gondozni a világban megjelenő unitárius hitű csoportokat, a kölcsönös ihlet, fejlődés és növekedés érdekében. A vallásos közösségekkel kapcsolatban fontosnak tartják: (1) a lelkiismeret és egyéni gondolatok szabadságát, hit dolgaiban; (2) minden személyben meglévő értéket és méltóságot; (3) az igazságot és együttérzést az emberi kapcsolatokban; (4) felelősségteljes sáfárkodást a Föld élővilágával; és (5) a demokratikus elvek iránt elkötelezettséget. Az ICUU legfontosabb céljai mindezek fényében: (1) Isten, az élet végtelen Szelleme, és az emberi közösségek szolgálata, az unitárius és UU hit világszintű erősítésével; (2) élő hagyományaink változatosságának és gazdagságának gyarapítása; (3) kölcsönös támogatás elősegítése a tagszervezetek között; (4) hitünk és elveinknek terjesztése a világban; (5) a szabadelvű vallásnak egyes élethelyzetekhez kapcsolódó válaszairól mintát nyújtani.

Lelkészkonferencia

A két konferencia – a lelkészi és a teológiai értekezlet – helyszíne egyaránt a holland–német határon fekvő kisváros (Kerkrade) Rolduc nevű középkori alapítású apátsága volt, amely ma a modern konferenciaközpont és szálloda mellett egy katolikus teológiai szemináriumnak is otthont ad. Így a hely szelleme (is) a hagyomány és a haladás; a hit, spiritualitás és a 21. századi igények egyidejű jelenlétét tükrözte.

Ez volt az első nemzetközi lelkészkonferencia a szervezet történetében. Az értekezlet központi témája a lelkészi hivatás megélésének mikéntje volt, ezen belül három nagyobb kérdést jártak körül az előadók: a lelkészségre való elhívás, a *globális megközelítésű* szabadelvű lelkészség, valamint a lelkészi hivatást is meghatározó szabadság és elnyomás témáit. Többé-kevésbé eleget téve a konferencián való részvételi felhívásnak nyolcan indultunk útnak Kolozsvárról Dortmund, majd onnan Kerkrade felé, útba ejtve Kölnt, Düsseldorfot és Aachent is.

A háromnapos program azonos rend szerint zajlott: a reggelit áhítat követte, majd vitaindító előadások, kiscsoportos megbeszélés, ebédszünet, valamint délutáni munkaülés, esti áhítat és szabad program következett, amelyet tetszés szerint akár a Rolduc hangulatos belső udvarán, akár a *Tékozló fiú*ról nevezett bárhelyiségben lehetett eltölteni.

A július 10-i áhítatot David Usher és Linda Hart nagybritanniai lelkészek tartották, Jézus megkeresztelésének történetét elevenítve fel. Az elhívásról beszélve David azt a meghökkentő megállapítást tette, hogy lényegében az elhívás a hányáshoz hasonlítható: az ember egy ideig visszatartja, halogatja, de előbb-utóbb válaszolni kell rá. A délelőtti előadások az elhívás témát járták kö-

rül, lényegében személyes vallomásokat hallhattunk arról, ki hogyan engedelmeskedett a hívásnak, illetve miben látja ennek lényegét. Fulgence Ndagijimana burundi lelkész katolikus múltjáról beszélt, megosztva hallgatóságával azt, hogy számára az elhívás nem pillanatnyi esemény, hanem egy huzamos folyamat, amely állandóan jelen van és formálja, alakítja hivatását. Rebecca Siennes – az első felszentelt női lelkész a Fülöp-Szigeteken – arról beszélt, hogy a lelkiismerete és a másokat-szolgálniakarás az a biztatás, amely a lelkészi munkában nap mint nap megerősíti. Őt követően Marlin Lavanhar amerikai lelkész fogalmazta meg, hogy az elhívás lényegében a saját és mások szükségletére adott válasz („respond to a need"). Az előadásokat követő kiscsoportos beszélgetések közvetlen, kollegiális hangulatban zajlottak, alkalmunk volt tapasztalatainkról beszélni, megosztani személyes dolgainkat, beszélgetni szakmai sikerekről avagy éppen megélt kudarcokról, nehézségekről. Jó volt megerősödni abban, hogy különbözőségeink ellenére egyek vagyunk. A délutáni munkaülésen Sarah Lammert amerikai lelkésznő beszélt az amerikai lelkészszövetség *Kié vagyunk?* című kezdeményezéséről, amely a lelkészek egyéni és szakmai fejlődését célozza, majd Brian Kiely kanadai lelkész, az ICUU elnöke osztotta meg gondolatait a tekintély, tekintélyszerzés kérdésével kapcsolatban. Az esti beszélgetést David Keyes amerikai lelkész vezette, különböző teológiai fogalmak – például a megváltás, a gonosz tisztázása, értelmezése – mentén, a munkát aztán két kiscsoportban folytattuk. Az esti áhítat gazdája Petr Samojsky cseh lelkész volt.

A vasárnapi istentiszteletet az erdélyi csapat tartotta. Az imádságok, köszöntés és éneklés közé ékelt hét prédikációtöredék egy-egy vallomás volt arról, ki hogyan értelmezte és hogyan válaszolt a hívásra, hogyan választotta életformául és hogyan éli meg a lelkészséget. Székely Kinga Réka személyes élményeiről, tapasztalatairól beszélt, a '89 előtti időszak lelkészeket megpróbáló kihívásairól, sok-sok személyes történettel gazdagítva visszaemlékezéseit. A kiscsoport szintén az elnyomás–szabadság kérdését boncolgatta, e fogalmaknak értelmezési lehetőségeiről tárgyalt.

A délutáni hőség elől az alagsorba menekültünk, ahol Tina Geels remonstráns lelkész, valamint Ann Peart nagybritanniai lelkész a nemiség és nemi orientáció aktuális kérdéseiről ejtett szót, majd Mark Kiyimba ugandai és Rebecca Siennes fülöp-szigeteki lelkész az általuk végzett szociális tevékenységek sokszínűségéről tájékoztattak. David Usher előadásában megfogalmazta: minden gyülekezet amolyan aknamező, ahol senki nem tudja, hol vannak elrejtve az aknák. Véleménye szerint a jól végzett munka mindig meghozza a maga gyümölcsét. Eric Cherry esti áhítata elmaradt, mindannyian a világbajnokság döntőjét vonultunk ki megnézni televíziós közvetítésben Kerkrade utcáira – ha már Hollandia döntős lett.

Hétfő volt a konferencia zárónapja. Eric Hausmann reggeli áhítata nemcsak lélekben, de fizikailag is megmozgatott, majd Jill McAllister, Nihal Attanayake, Petr Samojsky és David Usher előadása a kapcsolattartás és az ország- és kontinenshatárokon átívelő még szorosabb

együttműködés lehetőségeire hívta fel figyelmünket, majd a kiscsoportokban arról elmélkedtünk, milyen erőforrásaink vannak, hogyan tudjuk lelki életünket szinten tartani, és mi az, ami a legnagyobb kihívást jelenti a lelkészi munkánkban. A délutáni előadások keretében a nemzetközi lelkészképzés módozatairól, lehetőségeiről beszélgettünk, az eszmecserét Qiyahma Rahman professzorasszony (Meadville Lombard, Chicago) és Alex Bradley lelkész-igazgató (Manchester College) vezette. A lelkészszövetségek elnökei: Székely Kinga Réka és Don Southworth (AEA) a kollegiális viszonyok megerősítéséről és kiterjesztéséről beszéltek.

A lelkészkonferenciát áhítat, beszélgetés, jó hangulatú éneklés zárta. De ki is nyílt valami: utak Isten, önmagunk és egymás irányában.

Teológiai konferencia

Július 13-a és 17-e között harmadik alkalommal – Budapest (2001) és Kolozsvár (2006) után – szervezték meg a teológiai szimpóziumot, *Belonging: The Nature of our Relations*, azaz *Összetartozva: kapcsolataink természete* címmel.

A tizenhat országból érkezett több mint hatvan résztvevő Európa, Ázsia, Afrika és Amerika gazdag változatosságát hozta, mind kulturális, mind hitbeli, vallási szempontból. Az Erdélyi Unitárius Egyházból hat kollégámmal vettünk részt az értekezleten. Tapasztalnunk kell azt, hogy bár az egy Istenben, a Teremtő Szellemben hiszünk valamennyien, teológiánk részleteiben és mindennapi vallásos gyakorlatainkban néha mégis igen eltérünk, épp annak a történelmi-kulturális kontextusnak megfelelően, amelyből érkeztünk. Egy ugandai vagy nigériai unitárius istentisztelet például zenéjében sohasem fog hasonlítani az orgonaszón nevelkedett erdélyi, európai szertartáshoz. A különbözőségünkre való rácsodálkozással együtt ezen a konferencián is a hasonlóságokat kerestük; és olyan teológiai kérdésekről beszélgettünk, amelyek – feltételezéseink szerint – a világ valamennyi unitáriusát foglalkoztathatja.

Az előadók között neves teológusok voltak, akik unitárius, UU és liberális vallási körökben is ismertek és el-

Nagy Adél, Orbán Erika

folytatás a 8. oldalon

Hívások és kapcsolatok

folytatás a 7. oldalról

ismertek, mint: az amerikai Paul Rasor, az angol Alan Ruston, Gordon Oliver vagy Ann Peart. Az előadók sorában az erdélyi egyházat Pap Mária lelkész-esperes képviselte, aki testvérgyülekezeti kapcsolataink felelősségéről, a kölcsönösségéről, az együttműködés gazdagító hatásáról, szépségeiről és nehézségeiről beszélt.

A konferencia programja előadások és istentiszteleti szertartások köré épült. A tíz fő előadás az összetartozásunk, a valakihez, valamihez rendeltetettségünk jellegét, illetve ezeknek a kapcsolatoknak a szövetség/szerződés alapú vonatkozásait mutatta föl. Paul Rasor már a legelső előadásban (*Szövetség/szerződés és az unitárius/UU identitás*) olyan fajsúlyú kérdéseket vetett föl, mint: világvallás az unitarizmus?, világszintű vallási közösséget képviselünk-e mi, akik egybegyűltünk?, vannak-e olyan közös vallásos értékeink vagy (el)kötelezettségeink, amelyek egybekötnek minket? Hangsúlyozta, hogy a kulturális környezet alapjaiban meghatározza, miként jut kifejezésre hitünk. És miközben a kultúra, a nyelv, a gazdasági helyzet és a politikai viszonyok egyaránt befolyásolják hitünket – főképp a Nyugat számára –, fontos tudatosítani a „túl-univerzalizálás" veszélyét. Az ICUU tagszervezeteinek eltérő jelentőségű az intézményi háttere, stabilitása, a vezetés szerkezete, szerepe. Rasor közösnek találja viszont legfőbb vallásos elveinket, amelyek a felszínen érzékelhető hittani vagy személyes különbözőségek ellenére összekötnek. Ezeket a következőkben foglalja össze: minden létező egysége, a szabadság, a nyitottság és a társadalmi igazságosság iránti elkötelezettségünk, és az erő/hatalom-megosztás. A szövetség fogalmának vallásos kontextuban való értelmezése tágabb jelentésű, mint törvénykezési vagy politikai környezetben. James Luther Adamsra hivatkozva mondja, hogy a kötelezettségek és az ígéretek által válik emberivé, értelmessé életünk. Egyezségeink, megállapodásaink biztosítanak rendet és folyamatot életünkben. Ugyanakkor, az előadást követő élénk vitából arra a következtetésre juthatunk, hogy a szövetség/szerződés nem használható keret a nemzetközi unitárius/UU identitás körüljárásához, egyrészt a szövetség/szerződés hagyományának helyenkénti hiánya miatt, másfelől, mert a konferencia több résztvevője inkább fegyelmezési eszközt és a kizárás lehetőségét érzékeli benne. És kevésbé egy szabad és nem-kényszerítő, közösségteremtő eszköz lehetőségét. A konferencia további előadásaiban az összetartozás afrikai perspektíváit vázolta a burundi Fulgence Ndagijimana, a teremtéshez tartozásunkat, a teremtés folyamatával való viszonyunkat a fülöp-szigeteki Nihal Attanayake, és Claudia Ramish Isten megismerési lehetőségét, az egymással való szövetség/szerződés által. Ndagijimana az afrikai törzsek közötti, olykor az elsőfokú rokon életét sem kímélő (!), szigorú, belső szövetségek törvényeit hangsúlyozta. Attanayake a délkelet-ázsiai szigetvilág maori, taoista, hindu és buddhista gyökereiből kinőtt unitárius hitével vallja, hogy *teremtés* és *természet*, illetve *teremtő* és *teremtett* – egy. Mi vagyunk a teremtés. Ez nagyon különbözik a mi erdélyi „min-

den Istenben van" hitünktől, hiszen ezzel az egységgel mintha „lekicsinyítené", „bezárná" a mi mindent körülölelő, végtelen Örökkévalónkat.

Ann Peart *A szélekre/végekre elhivatva* című előadásában az unitárius/UU hit és hívők peremlétéről beszélt. Ez általános érvényű megállapítás. Néhány székely vagy khasi hillsi (India), esetleg pár walesi (Nagy-Britannia) falu kivételével – ahol ha vallásilag többségben vannak is tágabb környezetükben – nemzetiségileg a „szélekre" tolódik az unitarizmus/UU. Egy természeti képpel ábrázolja a „peremelhivatottság" lehetséges dinamikáját. Amikor egy tárgy becsapódik egy víztükör sima felszínébe, az ott keletkező koncentrikus körök nemcsak kifele hullámoznak, de a part is visszafordítja, „tükrözi" a hullámzást, és a középpont is visszahúzza. Vagyis a széleken levők mindig kapcsolatban vannak a központival. A kisebbség csak a többséghez képest „perem". Ugyanakkor mindannyiunk élete annyira összetett, hogy vannak élményeink mind a szélekről, mind a központiságról. És a szélekre való elhivatottság épp annak a lehetőségét adja meg, hogy megtapasztaljunk „két világot", és azokat holisztikusan egyesítsük magunkban anélkül, hogy ezek összekeverednének bennünk, és elveszítenénk önazonosságunkat.

A konferencia legrendszerezőbb előadása a holland fizikus-teológus Hans le Grandé volt az igencsak provokatív *Középpont nélküli vallás* címmel. Le Grand néhány szociológiai, filozófiai és pszichológiai meghatározás viszonyítás értékű felhasználásával nagyszerűen összegezte, mit jelent a liberális vallásosság, és milyen kibontakozási és fejlődési lehetőségeink vannak. Az összegző-záró beszélgetésben roppant izgalmas volt látni, amint ebben a serdülő korú szervezetben olyannyira otthonra találtak a résztvevők, hogy mély, igazán személyes hangvételű vallomásokat hallhattunk. Megfogalmazódott bennem, hogy a 15 éves kor pontosan az identitáskeresés, a ki vagyok? és mi dolgom e világon? kora, a pályaválasztás ideje. Az ICUU ez idei konferenciáját megélve és szervezeti életét követve azt remélem, hogy a következő évek tovább érlelő időszaka után az unitarizmusról és az unitárius-univerzalista hitről olyan egységes kép fog kirajzolódni általa, amiben valamennyien látjuk és értjük egymást, amire jó lesz ránéznie a világnak, és amiben Istenünknek is öröme telik. Hiszen ekképp valósul meg nemcsak a sikeres személyiségfejlődés, de így lesz kedvező kimenetű a szervezeti fejlődés is.

Balázs Ferencről, a fiatalon elhunyt unitárius lelkészről, szövetkezet-alapítóról nevezték el azt az ösztöndíjat, melyet három kaliforniai gyülekezet hozott létre: Oakland, Berkeley és San Francisco. Évente egy-egy erdélyi unitárius lelkész éves tanulmányútját biztosítja ez az ösztöndíj az Egyesült Államokban. Balázs Ferenc az 1920-as években tanult a Berkeley-ben működő Starr King unitárius teológiai intézetben. A kommunista diktatúra alatt szünetelt e tanulási lehetőség, de 1989 után újraindult. Idén egy új lehetőséggel bővült az ösztöndíj: Erdélybe érkezett az első cserediák Amerikából. Az alábbi interjú egyhónapos tanulmányútjának végén, Kolozsváron készült.

Balázs Ferenc-ösztöndíjjal Erdélyben

Cathy Rion teológiai hallgató válaszol Sándor Krisztina kérdéseire

Merre jártál Erdélyben az elmúlt egy hónapban?

Áprilisban érkeztem, és a húsvéti ünnepeket rögtön Homoródszentpéteren (Udvarhelyszék – szerk. megj.) töltöttem, majd az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének budapesti értekezletén vettem részt. Amerikai gyülekezetem az erdélyi Oklánddal tart fenn testvérgyülekezeti kapcsolatot, számomra ez jelentette az első kapcsolatot az erdélyi unitarizmussal. Oda is ellátogattam, majd Sepsiszentgyörgyön Orbán Erika, korábbi amerikai ösztöndíjas vendége voltam. Jártam Brassóban és Gyergyószentmiklóson, ifj. Nagy Endrééknél, aki tavaly jött haza amerikai tanulmányútjáról, s velük a Gyilkos-tót is megnéztük. A programomat többnyire Koppándi Botond teológiai tanár és Nagy Endre szervezték.

Kolozsváron, a Teológiai Intézet Unitárius Karán órákat hallgattam, bár természetesen nem sokat értettem, de ugyanakkor volt lehetőség arra is, hogy a nekem szánt kérdésekre válaszoljak. Szintén itt találkoztam természetesen az Unitárius Kar tanáraival, a püspök úrral, a központi hivatal néhány alkalmazottjával, és részt vettem az épp zajló unitárius teológiai hallgatók által szervezett diáknapokon.

Első amerikai unitárius ösztöndíjas vagy Erdélyben. Hazatérésed után hogyan értékelik ki ittléted?

Amint visszaérek, megosztom a társaimmal az itt tapasztaltakat, ugyanakkor találkozom az ösztöndíjat elbíráló bizottsággal, és nekik is elmondom, hogy mivel gazdagodtam az itt eltöltött időszakban. Alkalmam volt többfelé járni, városi és vidéki gyülekezeteket megismerni, így lesz mit átadnom.

Milyen gondolatokkal érkeztél Erdélybe?

Nyitott szívvel és lélekkel jöttem. Érdekelt a teológiai képzés, és nagyon különleges élmény volt az erdélyi falusi életet látni, tapasztalni. Kíváncsi voltam az itt létező társadalmi viszonyokra. Egyáltalán nem értettem a magyar kisebbségi kérdést, és csak itt fedeztem fel, hogy milyen fontos a történelem és a nyelv a vallásban. Nagyon hálás vagyok, hogy itt lehettem és tanulhattam.

Mit szóltak az ismerőseid, hozzátartozóid, amikor megtudták, hova készülsz?

Az unitárius-univerzalista ismerőseim örültek, és nagyszerű lehetőségnek tartották, de a többiek nem tudták és nem is értették, hogy miért akarok idejönni, és persze, vámpíros viccekkel „készítettek" az útra. Létrehoztam egy blogot, melynek azt a nevet adtam, hogy itsarealplace.blogspot.com (egy igazi hely, magyar fordításban – szerk. megj.), válaszként mindazoknak, akik fenntartásokkal viszonyultak tervezett utamhoz.

Milyen tapasztalatokat szűrtél le? Mit viszel magaddal?

Az itteni teológia talál az én szemléletemmel, és nagyon sok hasonlóságot fedeztem fel az itteni és az amerikai unitárius-univerzalizmus között. Ugyanakkor számomra furcsa, hogy a lelkészi lakás és az egész család a gyülekezet középpontjában áll.

A falvakban lenni nagy kihívás volt, nagyon sajátos élményt jelentett. Érdekes volt látni a közösséget és abban a lelkész szerepét. Itt a lelkészek közül is sokan választják azt, hogy falun éljenek, ahol közösség van, és ahol ők a falu középpontjába kerülhetnek. Ez több kihívást és terhet is jelent, természetesen. Ha valahol Amerikában konfliktus keletkezik a gyülekezet és a lelkész között, a hívek közül is elmehetnek abból a gyülekezetből. Itt viszont a lelkész távozása az egyetlen lehetséges megoldás, ha nem oldódik a feszültség.

Amerikában milyen a kapcsolat az erdélyi ösztöndíjasokkal?

Mindig nagyszerű emberek érkeztek Erdélyből hozzánk. Ők már lelkészekként jönnek továbbtanulni, tehát gyakorlati tapasztalataik is vannak, így sokkal másképp áll-

folytatás a 10. oldalon

Balázs Ferenc ösztöndíjjal...

folytatás a 9. oldalról

nak hozzá tanulmányaikhoz, és tanulságos beszélgetéseket lehet velük folytatni. Nagy bátorságnak tartom, hogy Erdélyből eljönnek egy évre Amerikába tanulni. Általában hamar beilleszkednek, és szerintem nagyon hasznos az ottlétük a két egyház kapcsolatára nézve és nekünk, hallgatóknak is.

Miért választottad a lelkészi pályát?

Mindig is aktív ember voltam, és azért dolgoztam együtt az emberekkel, hogy több igazságot tegyek, és ezt egy mélyebb lelkiséggel kiegészítve akartam folytatni. Nagyon szeretek istentiszteleteket tartani, és nagyon szeretem az unitárius-univerzalista vallásomat is. Úgy érzem, van mit átadnom. Egyébként nincsenek unitárius gyökereim, csupán arról tudok, hogy dédapám járt egy ideig unitárius templomba.

Milyen teológiai szakirány érdekel?

Nálunk a teológiai intézetben csak egyetlen kötelező tantárgy van, a többit választani lehet, ugyanakkor vannak köztes tantárgyak, melyeket bizonyos esetekben fel kell venni. Én a társadalmi igazságosság, a prófétai munka, a szociális munka területein szeretnék elmélyülni.

Véleményed szerint merre tart az egyház?

A vallást az amerikaiak maguk választják, és gyakran cserélik is, ugyanakkor nagyon fontos az új tagok toborzása. Itt demográfiai kérdés a bizonyos valláshoz tartozók száma, de a jelenlegi statisztikák miatt ez komoly kérdéseket vet fel. Fontos a nemzeti identitás, melynek következtében a választási lehetőségek is mások.

Meg kell tartani, amink van – ez itt kulcskérdés. A fiatalok bevonására szerintem nagy-nagy hangsúlyt kell fektetni. A liturgia, a zene jelentőséggel kell bírjon, energiát sugárzó istentiszteletekre van szükség, amit viszont az idősebb nemzedék nem kedvel. Meg kell találni a hívó szót mindenki felé.

Magyarországi árvízkárosult fiatalok erdélyi táborozása

A természeti csapások kisebb-nagyobb anyagi pusztítással járnak, és néha emberi áldozatokat is követelnek. Vízbe fulladt, romok által eltemetett vagy tűzben égett embertársaink életét sajnos semmivel nem lehet pótolni. Megfelelő együttműködéssel az elsodort vagy összeomlott házak helyett újak építhetők, az anyagi károk idővel pótolhatók, de egy természeti csapás közben átélt halálfélelem és lelki borzalom nehezen törlődik ki emlékeinkből. Éppen ezért szükséges foglalkozni a katasztrófák utáni tárgyi segélyezés és újjáépítés mellett a lelkek gyógyításával is.

Az *Unitárius Közlöny* két utóbbi számában hírül adtuk a magyarországi árvízkárosultak megsegítését célzó erdélyi összefogást. Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, a Magyar Ifjúsági Tanács, az Erdélyi Magyar Ifjak és a Gondviselés Segélyszervezet a Nemzeti Összetartozás Napján hozta létre szervezetközi együttműködését. Kezdeményezésünkhöz azóta további szervezetek csatlakoztak, így a Civitas Alapítvány és a Lókodi Ifjúsági Alapítvány, az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet pedig kezdetektől fogva kivette részét a segélyezési tevékenységből. Az árvizet követő hetekben gyorssegélyezéssel, pénzbeli és természetbeni adományokkal, önkéntesek munkájával sikerült segítenünk rászoruló nemzettársainkon Észak-Kelet-Magyarországon.

Középtávú terveink között erdélyi helyszínű táborszervezés is szerepelt anyaországi árvízkárosult fiatalok számára, ami által enyhíteni kívántuk az árvíz lelki nyomait. Az aranyosszéki Várfalván július 19–25. között egyhetes egyházi gyermektábor zajlott, amelyben 14 ónodi iskolás 81 erdélyi kortárs-gyermekkel együtt vett részt. A hasonló jellegű második táborra augusztus 16-a és 22-e között került sor Székelykeresztúron a helybeli unitárius egyházközség új gyülekezeti házában, templomában, valamint a Berde Mózes Unitárius Gimnázium bentlakásában és étkezdéjében. A naponkénti programokban a 16 ónodi középiskolás ifjú mellett szép számban bekapcsolódtak a helybeli ifjúsági egyletesek, közvetlenül megélve a trianoni határokon átívelő magyar–magyar kapcsolatápolást. A rendezvény megszervezését a Gondviselés Segélyszervezet, a Székelykeresztúri Unitárius Egyházközség, valamint az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet helybeli önkéntesei vállalták.

A táborokban való részvétel a magyarországi árvízkárosult gyermekek számára ingyenes volt. A szervezési költségek rájuk eső részét a Gondviselés Segélyszervezet fedezte az említett szervezetközi együttműködés égisze alatt. Az utaztatást a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei

Géberjén község önkormányzata támogatásként biztosította, Kovács Sándor polgármester jóvoltából.

A tábori programok középpontjában mindkét esetben játékos és ezáltal hatékony csoportos foglalkozások álltak. Jellegük igencsak változatos volt: vallásos tevékenységek, történelem és művelődéstörténet, kézművesség, tábortűz melletti népdaltanulás, népi játékok és sport, valamint kirándulás egyaránt szerepelt közöttük. Megható volt hallani a magyarországi fiatalokat kísérő felnőttek visszajelzéseit, amelyekkel a táborok személyes és csoportos hatását foglalták össze. Állítólag egyes ónodi gyermekek – köztük államilag gondozottak – először jártak templomban, először kulcsolták imára kezüket, és először vették körül őket olyan közösségi együttérzéssel, amely nemcsak árvízi emlékeiket képes ellensúlyozni, hanem életre szólóan erőt és biztatást nyújt számukra. Az ő nevükben és a Gondviselés Segélyszervezet részéről minden támogatónknak és munkatársunknak köszönöm a hozzájárulást a táborok sikeres megszervezéséhez. Életükre és közösségszolgáló munkájukra a jó Isten áldását kérem, ugyanakkor azt kívánom, hogy se lakóhelyükön, se egyebütt ne szoruljanak soha természeti csapást követő segítségre!

Szabó László

A Gondviselés Segélyszervezet legutóbbi pályázati kiírásainak fogadtatásáról

A Gondviselés Segélyszervezet ez év tavaszán négy szakmai síkon hirdetett pályázati lehetőséget. Ezáltal a következő működési területeken kívántuk elősegíteni célirányos tevékenységek beindítását, illetve a korábban megkezdettek folytatását: szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztató programjai; fogyatékkal élő személyek közösségi programjai; idős emberek közösségi programjai; rászoruló személyek élelmiszer-segélyezése.

A benyújtott pályázatok többsége már működő programok folytatását célozza. A legtöbb pályázat – szám szerint 8 – a szociálisan rászoruló személyek élelmiszer-segélyezése tárgyában érkezett. A pályázó egyházközségek évente négy alkalommal – lehetőleg a központi egyházi ünnepek alkalmával – élelmiszercsomagban részesítik a program feltételrendszerének megfelelő rászorulókat.

A második „legfelkapottabb" kiírásnak az idősek közösségi programjai tárgyában meghirdetett bizonyult, melyre 5 pályázat érkezett be. E program keretében havonta legalább két alkalommal megszervezésre kerülnek az illető egyházközségek idős tagjainak szánt összejövetelek, közös foglalkozások, valamint egy nagyobb útvonalú kirándulás.

A fogyatékkal élő személyek közösségi programjai tárgyában összesen három pályázat érkezett, melyeknek lényege a fogyatékkal élő kiskorúak terápiás fejlesztésének elősegítése, valamint a hozzátartozóknak szóló sorstársközösségi találkozók megszervezése.

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek délutáni felzárkóztató programjai vonatkozásában 3 szándéklevél érkezett, amelyben a pályázó egyházközségek vállalták a sajátos jellegű, oktatói-nevelői foglalkozás-sorozat megszervezését.

A benyújtott pályázatokat a segélyszervezet vezetősége – egy kivételtől eltekintve – kedvezően bírálta el. A programok összköltségeinek 50–80%-os arányában megítélt támogatások folyósítása mellett a pályázati programok kivitelezéséhez szakmai segítséget is nyújtunk.

A pályázatok elbírálása során a segélyszervezet munkatársi közössége sajnálattal állapította meg, hogy viszonylag kevesen éltek a pályázási lehetőséggel. A támogatandó tevékenységi formák kiválasztásakor nagy reményeket fűztünk a helyi közösségek szerepvállalására, a jövőben pedig méginkább számítunk az egyházközségek és egyháztársadalmi szervezetek együttműködésére. Átfogó létszámú helybeli munkatársak hiányában a segélyszervezet vezetősége központilag képtelen rendszeres programok helybeli kivitelezésére. Továbbra is várjuk a javaslatokat és jelentkezéseket az együttműködési területek és lehetőségek megragadására.

Andrási Erika

A Segesvári Unitárius Egyházközség ebben az évben is megszervezte az Unitárius Napot. Ez volt sorrendben a 4. ilyen rendezvény. A gyülekezet tagjai és a vendégek az augusztus 20-ához legközelebb eső vasárnapon bográcsfőző versennyel, élő zenével töltenek el közösen egy délutánt a papilak udvarán.

Ismeretlen ismerősök

Nagy utazás. Ez a lényeg. Más utakon, más módon, de mindenki halad valahonnan valahová. A végső célt ismerjük. Utazásunk érdekessége és kihívása, hogy nem tudjuk, milyen lesz, kik tűnnek fel útközben, és meddig tart. Nem mi irányítjuk, de a kormánykeréknél mi állunk. Ezért van, hogy néha, mikor a legnagyobb csendre vágyunk, peregnek velünk a dolgok, és új utakon utazunk, máskor meg épp nem történik semmi, és eltölt a várakozás nehézsége. Aztán meglepnek olyan fordulatok, amiket nem sejtettünk. És néha érezzük azt is, hogy belehalunk, pedig csak erősödünk, és elárulásunkban leszünk a legjobb emberismerők, és magányunkban találnak ránk a legjobb barátok. Leghihetetlenebb pillanatainkban feltűnik a Transzcendens, és megtanít, hogy a Lét tele van csodákkal. Ne feledjük ezt, és ne fosszuk meg magunkat Tőle.

A megélt idő és a lét minőségében főszerepet játszunk, és tőlünk függ az is, hogy mi lesz a jelszó a zászlónkon, és mit veszünk észre az út mentén. Sokszor olyan, mint egy színház. Van, ami állandó és visszatérő, a felvonások váltakoznak, szereplők jönnek-mennek, más ruhát és szerepet öltünk, szenvedünk és szeretünk, sírunk és nevetünk. Néha magunkat is megtekintjük a nézőtérről, és csodálkozunk: ezek is mi vagyunk? Máskor meg magunkat játsszuk, vagy éppen nehezen azonosulunk egy hozzánk nem illő szereppel. De minden értünk van, és rólunk szól.

Vannak, akik mintha mindig is velünk lettek volna, mert hosszú időre választottuk ki egymást. Lehet, hogy mindig is együtt voltunk. Védnek és vigyáznak ránk, és mi védjük és szeretjük őket. Életünk kincsei. Ők a legfontosabb, örök értékűek. Szeretjük, mégis sokszor bántjuk őket. Soha ne feledkezzünk meg róluk! Segítsük, hogy kiteljesedjenek, és ragyogjanak. Ne szégyelljük kimondani újra és újra, hogy mennyire fontosak nekünk. És nem elég őket csak szeretni. Ennél sokkal több kell.

Mások ismeretlenül tűnnek fel útközben, helyet követelve és részt kérve. Sokszor úgy tűnik, hogy önzőségükben ártani akarnak. Próbáljuk megbocsátani nekik. Még ők is taníthatnak minket. Vagy éppen gyarlóságunkra figyelmeztetnek.

Mások létünk ütemébe dobbannak bele csodák részeseiként. Ma róluk szeretnék beszélni.

Kedves Olvasó! Ha eddig nem tudtál is róluk, most érezni fogod, hogy ők is itt vannak körülötted, és fontos szerepet játszanak életedben. Hálával tartozunk nekik.

Kézbe veszünk egy könyvet. Forgatjuk lapjait. Olyan, mintha mi is írtuk volna, pedig íróját nem ismerjük, nem is láttuk, de azonosulunk és időnként teljesen együtt dobbanunk vele. Még mindig a szöveg vezet és nyűgöz le, de egyre gyakrabban jut eszünkbe a személy, aki mögötte áll. Ki lehet? És milyen lehet? Mert jól ír, de Ő hogy oldja meg nehéz helyzeteit? Néha szinte perelünk vele, hogy ennyire jól megírta előttünk, s ez nem járja. De elnézzük neki, mert útközben nagyon megszerettük, és engedjük, hogy életünk és gondolataink része legyen. Őt idézzük, már vele tanítunk, és érezzük, mikor megfogja kezünk. Itt van velünk, és átölel, ha félünk. Lehet, hogy félreteszszük és elfeledjük, de lehet, hogy egyszer bekövetkezik, hogy ott állunk vele szemben, bemutatnak, és kezet fogunk vele, akivel annyit utaztunk, akivel néha repültünk vagy civódtunk, akinek ismerjük gondolkodását, reagálását, világlátását. És most látjuk is: élőként, szeme színével, ruházatával, energiájával. A legkülönösebb, amikor megszólal. Ez meghatározó. Majd névre szólóan dedikálja könyvét. Ennyi. Megmaradhatunk a mindenkori ismeretlenségben vagy éppen nem. Rajongással szeretjük, és nem baj, ha egyszer megtudja, hogy mennyire fontos nekünk. Talán mi is azzá leszünk neki. Vagy valakiknek. Már másként olvassuk, és másként tanítjuk. Összetartozunk.

Olyan is van, hogy hosszú évek után felcsendül újra egy mondat, amit már régóta tanítasz, de ahogy most kimondod, rájössz, hogy neked is mondta valaki, és azóta teljesen elfeledted. Pedig akkor ismeretlenként hitet adott, megtanított bízni magadban, és életed alakulásának részese volt. A váratlan felismeréssel nem tudod, hogy mit kezdjél, mert hirtelen annyira élővé válik benned. Aztán szembefutsz vele az utcán, ő már nem ismer meg, hiszen azóta sem lettél híres ember. Hogyan is tudhatna rólad? Félénken köszönsz – legalábbis azt hiszed –, de amikor a szemébe nézel, érzed, hogy a végtelenben találkozott a véges. És felvillan, hogy ő is szomorú. A nagy ember szomorúságától pedig akkorát dobban a szíved, hogy majd megáll. Borzalmas, hogy nem kérdezheted meg tőle, hogy mi történt vele. Szeretnéd megölelni azzal a szeretettel, amivel szeretteinkért imádkozunk, és segíteni, ha szenved. De nem szólhatsz, és nem tehetsz semmit, mert annyira nevetséges lenne. Próbálod elfeledni. De tudatod vagy tudattalanod csak egy ideig nyugszik, hogy aztán addig nem ismert erővel és megjelenítéssel feltörjön belőled, létezést követelve. Ha most nem hiszel a felsőbb dolgokban, beleőrülsz. Számolod a hónapokat, ismeretlen szerepeket játszol, különös színű és hangulatú színpadokon találod magad. Sírsz, amikor más nevet, csontvelődig félted, mert érzed, hogy hozzád tartozik. Érzéseidre támaszkodsz, s útközben alázatot és bölcsességet tanulsz.

Az emberi kapcsolatok talán bonyolultabbak, mint gondolnánk. Választanánk az egyszerűbbet, de nincs egyszerű. A szálak egymásba fonódnak, összegabalyodnak, kígyókként tekeregnek. Egy részüket látjuk, a többit még csak nem is sejtjük. Egymás életének részeseivé válunk, sokszor úgy, hogy fogalmunk sincs róla. Életeket határozunk vagy éppen mentünk meg. Ezért nagy felelősség, hogy mit mondunk, kihez hogyan viszonyulunk. Mert lehet, hogy a részecskék néha külön utakon járnak, de én hiszem, hogy mindenek fölött létezik egy összhang, egy harmónia, ahol minden rezdülés, minden mosoly és minden érzés életekre hat vissza.

Ferenczi Enikő

Szemelvények Székelykeresztúron megálmodott Illés-túráinkból

Ha jön a nyár, magasra emelt jókedvvel fogunk neki a táborok szervezésének itt, Székelykeresztúron. Hátizsákunkban idén sok mindent cipeltünk a szükséges kellékek mellett. Miután a jól átcsiszolt terveink mellé a kedvező időbe vetett hitünket és az isteni bizalmat is becsomagoltuk, rendszerint több tucatnyi gyermekkel érkeztünk meg szerencsésen *soha nem a tervezett* helyre. Ez volt az idei táborokban a legérdekesebb. Görögországba, Neipori helyett Metamorfosiba mentünk. Hogy miért történt így, azt csak az Isten tudja valójában, kalandos, hosszú és fájdalmas is lenne elmesélni. A régi, jól bevált vargyasi tábornak, amit a vasárnapi iskolásoknak szerveztünk, idén

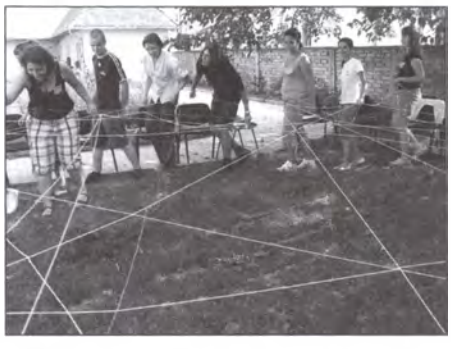
Fenyőkút adott otthont. Ennek ellenére szép, tartalmas nyarat tudhatunk hátunk mögött.

A székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium tanulóinak tanulmányi és érdemkirándulást szerveztünk Görögországba július folyamán. A felkészülés már májusban elkezdődött, s időközben a diákok *Görögírkász feladatlapok*at oldottak meg, így megismerkedtek a görög betűkkel, a görög művészet és irodalom világába is betekinthettek, a görög mitológiát tanulmányozhatták közel egy hónapon keresztül. E nagyszabású projektnek köszönhetően jöttem rá: az *érték*válság, amely kisebb-nagyobb közösségeinket megkörnyékezte, talán súlyosabb valóság, mint a sokszor emlegetett *gazdasági* válság. Így értéket mentettünk akkor, amikor a közkincsekre figyeltünk: a kultúra, a civilizáció, a népek legendái és történelme között kerestünk összefüggéseket. A görög politeizmus istenképe emberi, s mi ezúttal nem az emberben kerestük azt, ami isteni, hanem éppen a görög istenekben találtuk meg az emberi elemet. A vakáció ideje alatt sem volt üres a tanulni vágyók iskolája. A diákok hetente jártak felkészítőkre, amikor tovább bővülhettek ismereteik a görög történelem, kultúra, illetve Görögország természeti, földrajzi adottságai témakörökben. Az összejöveteleket közösségépítő játékok tették színessé, s közben a csapat tényleg közösséggé formálódott.

Célunk az volt: mindazt, amit megtanultunk, nézzük is meg. Így a Khalkidiki-félsziget világa páratlan élményben részesített, amikor az Athosz-hegység közelében hajókáztunk, s az Égei-tenger és a levegő csodálatos tisztaságát élveztük. A Katszika-hegység nyugati oldalában, 250 méterre a tengerszint felett mélységek és elképesztő magasságok között, cseppkő-költemények közelségében pihenhetett meg a kiránduló lélek. Rácsodálkozhattunk a 700 000 éves előember maradványaira, Európa egyik legidősebb előemberére. A tűzre utaló nyomok, a barlangban talált eszközök, csontok a ma ismert legrégebbi leletek az archaikus korból. Részünk volt a könyörgésben Metamorfosi kis falujában egy ortodox istentisztelet keretében. Tesszaloniki városa a maga forgalmával Pál apostol térítő munkáját idézte fel. Oleandererdőkkel, citromfákkal, narancsligetekkel és pálmafákkal tarkított helyeket járhattunk be, isteni látványokat habzsolhattunk, s feltárult az olafják, cserjék s babérfa mellett a tengeri sünök, halak, rákok nem mindennapi élete a szemünk előtt. Színes, szép világ volt, visszavágyunk oda!

Ugyanezzel a lelkesedéssel és szeretettel vittük a Székelykeresztúri Unitárius Vasárnapi Iskola gyerekeit a SZUVI 10. táborába, az idén Fenyőkútra, augusztusban. Az idei tábor „szórványtábor" is lett, minthogy a fenyőkúti gyermekek is csatlakoztak a jól összeszokott keresztúri gyermekekhez. Témáját az előző évekre alapoztuk, így a lelki növekedés kapcsán jézusi példázatokról beszélgettük: magvetésnek idején a lehetőségekről, talentumaink kapcsán ajándékként kapott kincsekről, amelyek fejleszthetők és fejlesztendők, s a tékozló fiú példázatán keresztül érthettük meg igazán, hogy minden biztos elveszíthető, és vissza is szerezhető – ha van elég hitünk hozzá.

Első nap a magvető példázatán keresztül sikeresen megvizsgáltuk az emberi életet, s rájöttünk, *van határa* a fizikai erőnknek. Bár fiatalok vagyunk, erőnk, tartalékaink korlátozottak. Elmélkedtünk azon is, milyen sokan nem képesek járni, hiszen mozgássérültek, fizikai állapotuk rossz. Sokan nem látnak, nem hallanak, de alapjában véve *minden ember fogyatékos* valamilyen értelemben. Úgy is mondhatnánk, minden emberben van valami *hiba*, mindenkiben van tévedés, tövis, ami erőnket időről időre felőrli, s az életbe vetett hitünket gyengíti. A gyerekek előkészítették a példázatban szereplő talajtípusokat, majd mindenki kapott egy kicsírázott babszemet, amelyet gondozásba kellett vennie. Ezután a magról beszélgettünk, s megállapítottuk: igen sok veszélynek van ki-

téve, a kedvezőtlen időjárásnak, a betegségeknek, a magokat csipegető madaraknak stb. Végkövetkeztetésünk az volt: gyengeségeink ellenére mindig van lehetőségünk rá, hogy többek, jobbak legyünk! Mivel lehet az erőnlétet növelni? Sok gyakor-

Mikó Amália

folytatás a 14. oldalon

Szemelvények...

folytatás a 13. oldalról

lással, sziklaszilárd akarattal, és Istenbe vetett hittel. Hinnünk kell abban a lehetőségben, hogy a mi életünk jó földbe hullott mag, s bár törékenyek, sebezhetőek vagyunk, szép virágzás után termést ígérő, unitárius ifjú nemzedék leszünk.

A második napon a talentumok példázatán keresztül Istentől kapott kincseinkről beszélgettünk.

Képzeld el: nem tudsz énekelni, de meg kell tenned. Nem tudsz cigánykereket vetni, verset tanulni, és szavalni percek alatt, de meg kell próbálnod, beszélned kell a gátlásokról, miközben zárkózott vagy stb. Próbára tettük akaratunkat, képességeinket, talentumainkat, ahogy a jó Isten is teszi velünk. Fontos volt megerősödni abban, hogy tudunk bízni, tudunk hinni *önmagunkban*, hogy el tudjuk végezni a ránk bízott, de olykor erőnk felettinek hitt feladatot.

Próbára tesz az Isten időről időre, s mi egy közösségként tudunk *bízni felebarátainkban*, hogy komolyan vesznek minket, meghallgatnak, nem nevetnek ki, nem beszélnek a hátunk mögött. S igen, megérezhettük: a felebarát segít, hogy fogyatékod, hibád könnyebben elfogadd! Ha nem ment Boginak az éneklés, valaki dúdolni kezdte a dallamot, s a végére a fél tábor énekelt. Ha megakadtál, mint Gyopi, valaki suttogni kezdte a gondolatot. Ha képtelen vagy elvégezni a rád bízott feladatot, mint Illés, valaki odalép hozzád, s angyali kedvességgel a saját lelki kincseivel ajándékoz meg, mikor odahagyja gondját-baját és segíteni jön neked – ahogy ezt Heni és Edda Fenyőkúton tette egy egyszerű vasárnapi iskolás táborban. Próbára tesz az Isten, tudtunk hinni Benne is, s tudtunk tenni érte.

Ezért minden reggel imádkoztunk, s este meditációnkat a legkisebbek is szerették. A hitben növekedtünk, s Isten lépett be újra életünkbe. Köszönjük a segítséget, amelyet Varró Margit, a Berde Mózes Unitárius Gimnázium igazgatónője évről évre nyújt nekünk. A székelykeresztúri unitárius gyermekek szüleit áldja meg az Isten, hogy kicsinyeiket ránk bízták, hogy magukban növeljék az unitárius örökséget, átmenekítve a múltból a szép jövő felé.

Aztán, hogy teljes legyen a nyár, megérkeztek Székelykeresztúrra az anyaországi árvízkárosult fiatalok, s gyülekezetünk ifjúsági tagjaival építettük Isten országát itt a földön. Erdély szépsége, s a székely ember tamásiároni hitével vallottuk: „A madárnak szárnya van és szabadsága, az embernek pedig egyetlen szülőföldje és sok kötelessége." Kötelességünk pedig egymás terhét hordozni határok nélkül, s a gondviselő Isten szeretetében feltétlenül hinni.

Voltaképpen mindhárom kirándulás amolyan Illés-túra volt, ahol megéltük a pusztai száraz mélységet, de feljutottunk az isteni magasságokba is, ahol az egymást szerető lelkek találkoztak.

Nagyvilág

Adózzon az ortodox egyház! Miután két héttel ezelőtt nyílt levelet küldött a hatóságoknak, tüntetést is tartott a Romániai Szekuláris-humanista Egyesület (ASUR) Bukarestben annak érdekében, hogy az állam tegye adókötelessé az ortodox egyház kereskedelmi tevékenységeiből származó profitot. A nyílt levélben rámutatnak: 1995 óta kétnaponta szentelnek fel templomot, miközben naponta 4 iskolát zárnak be, ami 15 év alatt összesen 21 ezer tanintézményt jelent. A tüntetés során a civilszervezet a parlament épületéhez közel eső utcákban reklámpannókat bérelt, amelyekre statisztikai adatokat tüntetett fel az ortodox templomok és az iskolák számát illetően. „18 500 templom, 4700 általános iskola, 431 kórház, ámen" – volt olvasható a pannókon. Toma Pătraşcu, az ASUR alelnöke elmondta, a felekezeteknek az államkasszából történő finanszírozásával sem érthet egyet, hiszen az összegeket az adófizetők béréből vonják le. Emellett – a hívők magas számát figyelembe véve – az egyházak ezek adományaiból, állami segítség nélkül is eltarthatnák magukat. (nyugatijelen.com)

Angol ateista katonák is részesülhetnek lelkigondozásban Az angol Védelmi Minisztériumnak nincs kifogása az ellen, hogy ateista katonák is részesülhessenek lelkigondozásban. A brit hadseregben a minisztérium közlése szerint 280 tábori lelkész, lelkigondozó tevékenykedik. De vannak olyanok is, akik muszlimok, zsidók, hinduk, szikek és buddhisták lelkigondozását végzik. „Senkit nem érhet hátrányos megkülönböztetés vallása vagy hite miatt. Mindaddig tiszteletben tartjuk őket, amíg nem kerülnek konfliktusba a fegyveres erők értékeivel" – jelentette ki egy minisztériumi szóvivő. Az ateista katonák lelkigondozására önkéntes személyeket terveznek beállítani, akiket „humanista káplánoknak" neveznek, s az Egyesült Királyság Védelmi Erején belül működő Humanista Egyesület támogatja őket. (Magyar Kurír)

A figuratív és az absztrakt művészetnek is van helye a templomban Friedhelm Hofmann würzburgi katolikus püspök véleménye szerint a művészet, mint Jákob lajtorjája, Istenhez vezet. Túllép a teremtett világ határain, és a spirituálishoz vezet. A művészettörténész diplomával is rendelkező Friedhelm Hofmann egyformán értékesnek tartja az absztrakt és a figuratív művészetet; véleménye szerint mindkét ábrázolási mód egyaránt alkalmas a templomi térben való megjelenésre. A kortárs művészek nem csak absztrakt alkotásokkal felelhetnek meg a kor legmagasabb szintű művészi igényeinek – szögezte le a würzburgi püspök. A kelet-európai művészek, akik a politikai erők nyomására realista ábrázolásra kényszerültek, a figuratív művészet új kultúráját teremtették meg. A művészettörténész szerint az ábrázolás azon a ponton szűnik meg művészet lenni, ahol pornográffá válik. A művészet nem vezethet tévútra, nem csábíthat a gonoszhoz. (evangélikus.hu)

• összeállította KBZ •

Halottaink

Austin Charles Fitzpatrick (1943–2010)

Hosszas betegség után, 2010 júniusában elhunyt Austin Charles Fitzpatrick southamptoni nyugalmazott unitárius lelkész. Itt, Erdélyben is sokan ismertük őt. Miközben együttérzünk a gyászoló családdal, hálával emlékezünk a vele való találkozások felejthetetlen pillanataira. 1992-től kezdődően többször is találkoztunk Nagy-Britanniában.

Az általa alapított G. A. Romania Fund irányítójaként és elkötelezett munkásaként tizenháromszor járt Erdélyben, öt alkalommal saját vagy bérelt autóval, vállalva a több ezer kilométeres út fáradságát, veszélyeit. Tette mindezt önzetlenül, segítő jószándékkal. Munkatársaival együtt hoztak mentőautót, gyógyszert, ruhaneműt, irodafelszerelést, számítógépeket és pénzt egyházi építkezéseink, javítási munkálataink támogatására. Ennek a következetes és nehéz munkának az elismeréseként a kolozsvári kollégiumi bentlakás egy szobája az ő nevét viseli. Hálával és kegyelettel őrizzük emlékét! *(Máthé Sándor)*

Jánosi Gyula (1936–2010)

Augusztus 7-én, türelemmel viselt testi szenvedések után elhunyt a búzaházi származású Jánosi Gyula egykori keblitanácsos. Élete utolsó évében három műtéten esett át. 1962-ben költözött Marosszentgyörgyre feleségével, a szintén búzaházi Rozáliával, akivel 1961-ben kötöttek házasságot. Három fiúgyermekkel áldotta meg Isten házasságukat.

A szülők és testvérek súlyos próbatételként élték át az elsőszülött fiú, ifj. Gyula 1984-ben történt balesetét és 22 éves korában bekövetkezett elhunytát. Búzaházán néhai testvérünk nagyapja adományozta azt a telket, amelyen felépült az unitárius templom. Jánosi Gyula Marosszentgyörgyön közmunkája és adománya által jelentős mértékben járult hozzá a templom és a harangtorony építéséhez.

A temetési gyászszertartásra augusztus 9-én került sor. A római katolikus temetőkertbe temettük el néhai Édesanyja mellé. Emlékét tisztelettel megőrizzük! *(Pálffy Tamás Szabolcs)*

nők világa

Ebben az évben sok helyi nőszövetség ünnepelheti újjászületésének a 20. évfordulóját. A Segesvári Nőszövetség nyári vakációját megszakítva vasárnapi istentisztelet keretében emlékezett meg a húsz évvel ezelőtti eseményről és kordokumentumok alapján idézte fel az eltelt időszak emlékezetes történéseit. A Segesvári Nőszövetségről tudni kell, hogy nem csak ötletességgel, szervezett munkával, fiatalos vidám hangulatú összejövetelekkel, kürtőskalács-sütéssel jeleskedik, hanem van még egy nagy érdeme: az elnöknő rendszeresen naplót vezet, klasszikus, füzetbe kézzel írott naplót, a Krónikát, *amelyben minden nőszövetségi megmozdulás meg van örökítve az utókor számára, mert tudjuk:* verba volant, scripta manent.

Íme, következzék itt szó szerint a Krónika 196. szám alatt történt bejegyzése a jubileumi megemlékezésről (A. K.):

Húsz év után

Készült 2010. augusztus 1-jén, a Nőszövetség közel 100. és „újjászületésének" 20. évfordulóján. Az ünnepi istentiszteletet Benedek Jakab helybéli lelkész végezte, majd a megemlékezés következett. Az elnök Vas István *Az új Tamás* című versének egy részletével köszöntötte a jelenlévőket, majd röviden beszámolt a távoli, illetve közeli múltban történt eseményekről. Szőke Piroska Henri Viscandi *Meghallgatott imádság* című versét szavalta el. Tizenkilenc szál szegfű átadása követte a megemlékezést, annak a tizenkilenc asszonynak, akik ott voltak az újraalakuló ülésen és lelkesedéssel támogatták néhai Nagy Ferencné – Piroska néni – indítványát. A nőszövetségi zászló talapzatánál történt koszorúzáskor a templomban lévő gyülekezeti tagok felállva tisztelegtek ama asszonyok emléke előtt, akik valamikor előttünk jártak és tevékenykedtek.

„...És szóla Tamás: »Megjelentél nekem,
Te vagy az én Uram, te az én Istenem!«
»Mivel láttál engem, hiszed, hogy én vagyok:
Akik nem látnak és hisznek, azok a boldogok« –
Felele Jézus Tamásnak.
De én, új Tamás, azt mondom: boldogok, akik látnak.
És boldog vagyok én, hogy láthatok,
És elmondhatom, hogy »Feltámadott!«"

Vas István: *Az új Tamás* (részlet)

Asztalos Klára UNOSZ-elnöknő jelenléte büszkeséggel és melegséggel töltötte el mindannyiunk szívét-lelkét, amikor egy gerberacsokorral köszönthettük. Az elnöknő hálás, biztató, személyes élményeiből új hajtásba szökkenő szavai boldogságot és megelégedettséget ébresztettek bennünk. Nagy Ferenc nyugalmazott lelkész köszöntő szavait hallgatva – aki örömünkre mind-

Benedek Enikő

folytatás a 16. oldalon

Húsz év után

folytatás a 15. oldalról

nyájunkat húszéveseknek nevezett – tényleg húszéveseknek érezhettük magunkat. Aztán a helybéli lelkész arról győzött meg, hogy ezután is, amikor csak teheti és mi igényeljük, mindig velünk fog dolgozni.

Ennyi jó szó után már csak a nézés és látás örömeinek hódolhattunk, hisz a templomból kijövet megcsodálhattuk az UNOSZ elnöknőjének gyönyörű ajándékát: országos nőszövetségünk bekeretezett emblémáját, azt a dús jelentésű grafikai alkotást, amely oly egyedi. Ugyanakkor „felleltározhattuk" a kronológiai sorrendben szereplő fényképeket a frissen készült tablónkon. Az asszonyok kaláccsal, hűsítővel kínálták meg a gyülekezeti tagokat. A tanácsteremben pedig megterített asztal várta a nőszövetségeseket, a már hagyományossá vált töltött paprikával, születésnapi tortával, fagylalttal.

És ne felejtsem el a sok-sok virágot, ikebanát, csokrokat, amelyek a templomunkat, tanácstermünket díszítették.

Isten éltessen, Nőszövetség!

ifjúsági oldal

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet 2010. augusztus 19–22. között az erdővidéki Vargyason rendezte meg a XXXIV. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferenciát. A rendezvényen az ODFIE helyi egyleteinek képviseletében, valamint a vargyasi és a központi szervezőcsapattal együtt mintegy 300 fiatal vett részt. A konferencia a következő programrészekből állt: istentiszteletek, áhítatok, témaközpontú előadások, kerekasztal-beszélgetések, valamint szórakoztató programrészek. A konferencia záró mozzanataként kopjafát avattunk.

A XXXIV. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia

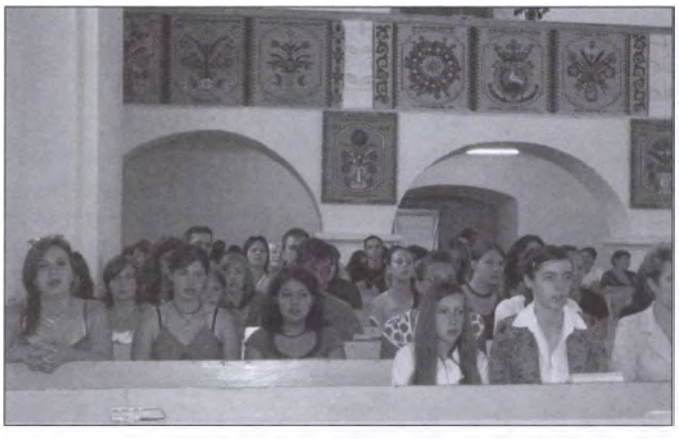
(részletek a zárónyilatkozatból)

Konferenciánk idei témája *Isten szép! Művészetek, tudomány és kultúra* volt. A folyó egyleti évre kijelölt téma az elmúlt hónapokban több rendezvényünkön is előtérbe került. Az ifjúsági konferencia a téma feldolgozásának összegzését is jelentette.

Az előadások sorát péntek délelőtt Vida Rozália kadácsi unitárius lelkész nyitotta meg, aki *Isten és a mi kultúránk* kapcsolatát elemezve elmondta, hogy az a környezet, amiben felnőttünk, és amelynek hagyományaiba beleszülettünk, elválaszthatatlanul összeköt Istennel, és a benne való hit egyben olyan alap, amire ugyanakkor folyamatosan építkezni lehet. A vallásosság és a kultúra összetartozásának kérdése a további előadások során is rendre visszatért, más-más megközelítésből.

Vallást vegyenek – vallásos szabadpiac, avagy a galamb esete az erdélyi szilvapálinkával – ez volt a következő előadás címe, melyben Bálint Róbert az amerikai

unitáriusok gyülekezetépítő formáit ismertette. A vallás piacán mindenik egyház igyekszik minél több hívet toborozni, és ehhez különféle módszereket használnak. Az Amerikai Egyesült Államok az egyik legvallásosabb állam, közölte a statisztikák alapján, ahol több száz egyház fér meg egymás mellett, és ahol mind a gyülekezet, mind a vallás szabad megválasztása teljesen természetes.

A zene, az irodalom és a népművészet egy-egy jeles képviselőjével kerekasztal-beszélgetést szerveztünk, melyben a művészetek és a hit kapcsolatát tárták fel az érintettek. Márkos Albert kolozsvári hegedűművész, Farkas Wellman Endre költő és Sütő Gábor bútorfestő szerre kihangsúlyozták, hogy ugyan a művészek a földön járnak, következetes és kitartó munkájukat minden esetben olyan belső ráhangolódás viszi sikerre, ami csak a hit összefüggésében magyarázható.

Szombaton Kádár Magor az arculatépítés alapjairól szólva összefoglalta, miért fontos arra is figyelni, miként látnak minket mások. Elhangzott, hogy a kutatók bebi-

zonyították: a ma működő kommunikációs hálózatban bármely személynek öt kapcsolati lépcsőn keresztül lehetősége van bárkit elérni a világon. Nagyon fontos, hogy akár közösségszervezők akarunk lenni, akár nem, kapcsolatainkat rendszerezzük. Egy ember általában legtöbb 100, majd némi gyakorlattal és tapasztalattal 150–200 személyt tud számon tartani, akikről nemcsak nevet és telefonszámot, hanem azt is tudja, hogy hol élnek, mivel foglalkoznak, és honnan ismeri őket.

Rácz Norbert Kolozsvár-belvárosi unitárius lelkész, az ODFIE most leköszönt elnöke előadásában a globalizáció előnyeit (lásd a kommunikáció és a híráramlás mai állapotát) és hátrányait vázolta fel, külön kitérve a nagy multinacionális cégek pénzügyi hatalmára és a fogyasztókat egységesítő törekvéseire. A McDonald's és a Coca-Cola, valamint a hasonló cégek mára gazdasági nagyhatalmakká váltak. Gondolkozzunk, mielőtt vásárolunk! – hangzott el a figyelmeztetés, és őrizzük meg vidékünk azon sajátos jegyeit, amelyek egyedülállóak a világon.

Papp Kincses Emese egyetemi tanár magyar nyelvtörténeti felvezetővel indított, hangsúlyozva, hogy ma nekünk természetes, hogy anyanyelvünkön beszélünk és tanulunk, de ezért egykor sokat küzdöttek elődeink, hisz csak 1844-től vált hivatalos nyelvvé a magyar az akkori Magyarországon. Előadásának második részében összeállítást mutatott be a ma használt magyar nyelv torzulásairól, a rövid üzenetben (azaz sms-ben) használt rövidítésekről, a világháló csevegő szobáiban elterjedt nyelvhasználati szokásokról, figyelmeztetve arra, hogy az ezekre rászokott fiatalok helyesírásában komoly károsodás következhet be.

A konferencián elhangzott előadások rendre az erdélyi kultúránk és az Istenben való hit elválaszthatatlan kapcsolatát sejtették. Arra biztattak minden résztvevőt, hogy úgy éljen a mai kor kínálta lehetőségekkel, hogy közben az alapot biztosító hit és sajátos kultúránk továbbra is része maradjon a mindennapoknak.

ODFIE, képek: **Márkó Abigél, Márkó László**

Apró képek balladája

Mindenki alszik, én még ücsörgök egy kicsit itt a padon. Jólesően vagyok fáradt. Élvezem a csendet, sokáig nem lesz, és ennek nagyon örvendek. Holnaptól élettel telik meg a környék, a szó legteljesebb értelmében élettel. Igaz, már lassan egy hete, hogy itt vagyunk, és rakjuk a fészket. Van egy kislány, a derekamig ér, kobátfalvi. Egész nap szaladgált, mosogatott, tett-vett, bármit kértünk, rögtön tette. Elgondolkodtam a dolgon... mi az, ami ilyenkor az emberben működik? Miért teszi a jót? Sem jutalmat, sem elismerést nem kap érte, mégis minden erejét, idejét bevetve hajt, megy, dolgozik, fest, vág, épít, seper, emel, cipel, pucol... Van valami emberfeletti erő és szépség mindebben. Megmagyarázni, értelmezni sem kell, csak örömmel menni, dolgozni, festeni, vágni, építeni, szervezni... mert jó. Én itt várom a padon, hogy életre kelj újra, tarka színjátszó színeiddel, TarKAbáT!

Péntek van. Ragyog az ég. Minden készen. A vásznak kifüggesztve, a terem és színpad berendezve, a beiratkozási iroda felállítva, a kocsi a felvonuláshoz indulásra készen. A hangosítók szerelnek, a betfalviak pedig már húzzák fel a sátrakat. Néhány pillanatnyi nyugalom. Pontosabban nyugalommal telt izgalom. Még néhány perc és befut a Keresztúrról érkező busz, és attól a pillanattól kezdve nincs megállás és nincs csend. Úgy érzem magam, mint kiskoromban angyalváráskor.

Áááááááááááááááá, most érkeztünk a felvonulásról, észbontó a hangulat. Ezt talán Te is hallod, ott, ahol most munkád végzed, és mindennapi életed éled, vagy éppen nyaralsz. Rákiáltottunk a világra! Ébresztő! Mozdulj meg, kacagj fel világ, elkezdődött a XIV. ODFIE Színjátszó Találkozóóóóó!

szöveg: **Fülöp Júlia,**
képek: **Márkó Abigél, Márkó László**

folytatás a 18. oldalon

Apró képek balladája

folytatás a 17. oldalról

Látom a tábortüzet. A tűz zárja a mai napot. Ez öröm-lét. Itt nem lehet nem jókedvűnek lenni, a tömeg magával mosolyogtat. Együtt őrjöngsz, szurkolsz, tapsolsz vele. Ennek az érzése járt át a megnyitó, a csapatok bemutatkozása alatt, és a helybeliek, illetve a BEMUGRI előadása után is. És tudod mit, félreülni sem lehet. Nem esik jól meghúzódni egy sarokban, és távolról figyelni a táncoló tüzet és hallgatni a jól ismert dalokat. Oda kell szaladni, együtt énekelni, együtt lenni. Megyek is.

Reggel és áhítat. Szabó Csengi a szolgálatvégző. Valaki könnyezni kezd. Áhítat után kérdem, mi történt. Azt mondja, semmi szomorúság. Csak vannak olyan pillanatok az em-

ber életében, amikor átremeg rajta a lét csodája, és érzi, hogy a lehető legjobb helyen van. Hogy sehol máshol nem lehetne. Hazaért. Ez is ilyen volt.

Ma szinte minden előadást végignéztem. Nevettem, tapsoltam, és elkomolyodtam a közönséggel együtt. Én is része vagyok. Nem is olyan rég úgy ültem ebben a közö(n)(s)ségben, hogy alig volt fogalmam arról, hol vagyok, és miről szól ez az egész játék. Aztán játszani akartam én is, és színpadra léptem. Éveken keresztül. Aztán arra gondoltam, abban segítek inkább, hogy a játszótér felépüljön, és szervezni kezdtem. Tenni-venni. Kevéskét, majd egyre többet. Abban, hogy ma ilyen vagyok, ennek a játéknak is nagy szerepe volt, van. És ma tudom, hogy azoknak is sokat jelent majd mindez, akik ma vénasszonyt, kékszakállú herceget, régi motorost, Mózest vagy Józsefet alakítanak. Jó hangulatban teltek az előadások is, a szünetek is. Júlia és Ági, meg mindazok, akik besegítettek nekik, ízig-vérig színjátszós, könnyed, vidám hangulatot teremtettek.

Nem fogunk beférni a templomba! Ma ezzel a gondolattal ébredtünk, és tettük a dolgunk. A Nap ma sem hagyott cserben. Végigsimogatta sugaras homlokunk, s talán el is nevette magát, ahogy végignézett kócos fejünkön. Kezdtek megtelni a padok. Beragyogtuk a kis hajlékot. A szolgálatot Rácz Norbi végezte. Arról beszélt, hogy mi mindannyian próféták vagyunk, prófétálni jöttünk, révületbe esni, táncolni, más emberré lenni. Majd Amika és Levike szólaltak meg, és mondták el, hogy belőlük miként lett „próféta". A történetük valahol az unitárius gyerektáborokban kezdődött… A szavak megszöktek, s a templomi áhítatos hangulatban hoppon rekedtek. Csak az érzés maradt. Annak a csodálata, hogy révületbe esett próféták vagyunk, négyszáz különböző történettel… Történik az ilyen pillanatokban valami. Talán Ő lopózik be a szavak közti csendbe.

Gálaműsor. Paródia à la szervezők. A tegnapi darabok rögtönzött karikatúrái. Ez megadta a hangot. Jó hangulatban kezdtük hát a délutánt. A bírálóbiztosok aztán egy fokkal komolyabbra fordították a szót. De csak *egy fokkal*. Ezután kezdett igazán pezsegni a hangulat. Hiszen nem volt menekvés: a díjkiosztás következett. Ünnep volt. Öröm. Jutalom az együtt-munkáért. Senkit sem kellett ezek után a bálra erőszakkal küldeni. „Ereszd el a hajamat", lakodalmas hangulatban mulattunk hajnalig…

Ugyanazon a padon ülök, ahol kezdés előtt ücsörögtem. Hétfő reggel van. Vége, vége. Még sérti kissé a fény a szemem. Zavaróan nagy a csend. Itt-ott néhány indulásra várakozó csomag, sátor. Tudod, barátom, unom már a közhelyessé vált *játsszuk a nagy színpadán az Életnek nevezett színdarabot* mondatot (vagy valami hasonlót). Pedig most tartalmában igazán találó lenne ez a gondolat. Most azonban, amikor hunyorogva a Napba nézek, és lassan levetem a TarKAbáT-ot, most tudom igazán, hogy ez mennyire butaság.

Mi nem színdarabot, holmi szerepet játszunk egy kopott színpadon, hanem a legteljesebb értelmében vett Életet játsszuk végig, sugaras homlokkal, prófétaként őrjöngve, fiatalos hóborttal, komoly elhatározottsággal, merész álmokkal, őszintén. Nem holmi álarc mögül nézünk a világra, hanem önmagunk ragyogtatva. Nem kopott színpadon, hanem csillogó táncparketten, pattogva, pörögve, forogva.

Gyere, táncolj velünk! Én hiszek ebben a dalban, ha néha el is felejtjük sorait. Hiszek a tánc ritmusában, még ha nem is tudjuk mindig tartani vele a lépést. És hiszek ebben a színjátszós, ODFIE-s táncban, mert megtanít együtt lépni, felvidít, kissé elszédít, megmozgat, önmagadhoz és egymáshoz vezet.

A Színjátszó Találkozóra 18 csoport nevezett be.
Az első díjat a **kökösi** Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet nyerte el, második lett **Székelyudvarhely** csapata, a harmadik díjat pedig a **sepsiszentgyörgy**iek kapták, akik a közönség díját is hazavihették.

A bíráló bizottság a következő különdíjakat osztotta:
legjobb női szereplő: Mihály Kinga (Ürmös);
legjobb férfi szereplő: Gálfy Csongor (Szabéd);
legjobb női mellékszereplő: Szász Bernadette (Szentábrahám);
legjobb férfi mellékszereplő: László Gábor (Vargyas);
dicséretben részesült a homoródszentpáli Csalóka Péter-színjátszó csoport;
alakításáért különdíjat kapott Sándor Zsuzsa (Magyarsáros).
A Magyarországi Unitárius Alkotók Társasága (UART) Balázs Ferenc-díjban részesítette a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium BEMUGRI színjátszó csoportját, a legjobb női alakításért díjazta Antonya Ilonát (Székelyudvarhely), a legjobb férfi alakításért pedig Ghinea Lórándot (Sepsiszentgyörgy). Az UART különdíját a szabédi ifjúsági egylet színjátszó csoportja nyerte el a legjobb csapatmunkáért.

VEN-kikötő Gyerektáborok

Mindig süt a Nap!

Míg a szívünkben dal fakad, mindig süt a Nap! – énekeltük lelkesen táborzáró istentiszteletünk kezdőénekeként Nagy Feri bácsi szerzeményét. Mert szükségünk volt erre a biztatásra, hogy érezzük: eshet az eső, pusztíthat áradás, de ahol a szívből dal fakad, ott mindig süt a Nap. És énekeltük a dalt himnusszá avatva gyermeki hálánk jeléül, mert nemcsak napsütéses, meleg hetet hagytunk magunk mögött, de jókedvben, örömben, játékban, énekben, táncban, tanulásban gazdag tábori napokat is.

A reggel áhítattal indult a templomban, s az első áhítat alkalmával a talentumok példázata nyomán kiemeltük, hogy az előttünk álló hét lehetőség arra, hogy ki-ki bebizonyítsa, miben ügyes, milyen értékei, kincsei, talentumai vannak, és hogyan tudja a foglalkozásokon keresztül azokat gyarapítani. Beszéltünk bátorságról, hitről, erőről, megbocsátásról, írtunk házirendet is, előkotorásztuk tavaly tanult énekeinket, játszott játékainkat, születésnapot ünnepeltünk – hármat. Hagytuk volna az ebédet is, csak maradhassunk, s a délutáni foglalkozásra legkevesebb félórával korábban tértünk vissza.

A tavaly az elsővel hagyományt teremtettünk, idén az angol nyelvoktatás mellett nagyobb szerepet kapott a kézműves foglalkozás: bútorfestés, fafaragás, gyöngyfűzés, batikolás. De tanultunk néptáncolni, énekeltünk a tábortűz mellett, és közös fürdőzés is volt. Köszönjük oktatóinknak: Tódor Kata óvó néninek a bútorfestést, Kövendi Edit és Tímár Melinda tanítónőknek a gyöngyfűzés és batikolás élményét, Gábor Balázsnak a fafaragást, valamint Józsa Leventének és Nemes Annamáriának a néptáncoktatást.

Igazi öröm, élmény volt együtt lenni, s ahol a szívben dal, szeretet, békesség, egymásra-figyelés csendül, ott újra és újra kisüt a Nap!

Nagy Adél

Kézműves- és bibliai tábor Csekefalván

Augusztus 2-a és 8-a között került sor – immár nyolcadik alkalommal – a kézműves- és bibliai táborra. A résztvevők a falu iskolás korú gyermekei, illetve a nagyszülőknél vakációzók, 7–14 év közöttiek, felekezetre való tekintet nélkül. A táborban az előző években oktatott foglalkozások mellett újabbak is voltak, és lelkes oktatók és segítők dolgoztak azon, hogy a gyermekeknek felejthetetlen élmény legyen ez a hét. A foglalkozások párhuzamos csoportokban zajlottak, a gyermekek nagy türelemmel és szorgalommal dolgoztak és vettek részt a tevékenységekben. A tábor létrejöttében anyagi támogatást nyújtott a Communitas Alapítvány és a Hopedale-i Unitárius Gyülekezet az Egyesült Államokból. Hálásak vagyunk az adományozóknak, de nem kevésbé az önkénteseknek, akiknek a munkája lehetővé tette a gyermekek sikeres táborozását. A foglalkozásokban újdonság és nagyszerű csapatjáték volt a csoportonkénti kürtőskalács-sütés, amelyet a dagasztástól a sütésig a gyerekek végeztek.

Hagyományos módon a tábor vasárnap, ünnepi istentisztelet keretében kiállítással és élménybeszámolóval zárult.

Moldován Szeredai Noémi

A játszótársam, mondd, akarsz-e lenni?

Minden ember – bizonyára te is, kedves Olvasó – általában kíváncsisággal, félelemmel, nagy izgalommal indul útnak az idegenbe. Megvallom őszintén, én is hasonló érzésekkel készülődtem Székelyderzsbe, nyári szolgálatra. Persze a lelkészi család és a gyülekezet kedves fogadtatása megnyugtatott. Az első héten nagy gyermekinvázió volt a papilak udvarán, a templomban és a templomudvaron. Hangos énekléstől, „Egy az Isten" jelszókiáltástól, nevetéstől volt hangos a falu.

Evangéliumi Gyermekhetet szerveztünk. Most, utólag is mosoly ül ki az arcomra, melegség önti el a szívem, mikor arra a hétre gondolok vissza. Végre minden gátlástól megszabadulva egy hétig gyermekek közt egy kicsit újra én is gyermeknek érezhettem magamat, hetvenkilenc aprósággal együtt játszhattam, karaoke-show-t rendezhettem, hangosan, önfeledten énekelhettem, és a rengeteg kis mosolygós arc közt én is ropogósakat kacaghattam. Ugyancsak jó volt tanítani Dávid Ferencről és koráról, tudásomból átadni nekik, és azt kamatoztatni. Jóleső érzés volt a vetélkedők alkalmával a táborban tanultakra rákérdezve a helyes válaszokat visszahallani, látni azt a boldogságot és sikerélményt az arcukon, hogy *„tudom! Ezt is tudom!"*

Az együtt töltött hetet méltó módon zártuk, a templomba mentünk hálát adni az Istennek minden jóért. A gyermekek székely ruhába öltöztek, én meg palástosan vonultam a gyermeksereg élén. Az áhítat keretén belül kis előadást mutattunk be a szülőknek, mintegy „igazolva", mit is tanultunk a hét folyamán. A szülők hálásak voltak nekünk a foglalkozásokért, a táborért. Én is hálás voltam nekik, a gyerekekért, s hogy ilyen csodás hetet ajándékoztak nekem.

Bencze Zsuzsánna

Vasárnapi iskola

Szeptember a vasárnapi iskolában

A régi rómaiak hetedik hónapja, innen a neve: *septem*, azaz *hét*. Nevezik még *Szent Mihály havának* is, a magyar hagyományban pedig a *Földanya hava* nevet viseli.

Szeptember havának ünnepei:

1. – Egyed napja: a csőszök munkájának kezdete. Ezen a napon régen a gazda hajnalban kiment a szőlőbe, körbejárta és a négy sarkán összekötötte a vesszőket, hogy elzárja az „életet" a gonosz elől.

A népi megfigyelés szerint az e napon vetett rozs szép termést hoz majd.

Játsszatok szüreti bálosat, tanuljatok szüreti énekeket, pl. „Ősszel érik, babám, a fekete szőlő".

8. – Kisasszony napja: Jézus édesanyjának születésnapja. Dologtiltó nap.

Elevenítsétek fel Jézus születésének történetét, és kövessétek végig Jézus édesanyjának történetét a Bibliában.

21. – Máté napja: a búza vetésének kezdőnapja.

Olvassátok el a Kacor királyról szóló népmesénket

23. – Takarítási világnap: felhívás arra, milyen fontos körülöttünk (és bennünk) a rend és a tisztaság.

Takarítsátok ki a templomot és a környékét!

29. – Szent Mihály napja: Szent Mihályt arkangyalként tartják számon, aki a hagyomány szerint ott áll a haldokló fejénél, és mérlegre teszi az elhunyt lelkét (lásd a székelyderzsi freskón). A magyar hagyomány ismeri a *Szent Mihály lova, szekere, útja* kifejezéseket, amelyek a Göncölszekérre és a Tejútra vonatkoznak.

– ettől a naptól kezdődően nem lehet már mezítláb járni.

– a gazdasági év fordulópontját jelenti: megszakad a fű gyökere, elmarad a mézelés, a halak a víz mélyére húzódnak, számos vidéken pedig ekkor hajtják be a marhákat, amelyeket Szent György napján engednek ki.

– „Ha Szent Mihály napján még itt van a kecske, Karácsonyig vígan legelhet a kecske." Beszélgessetek az angyalokról, csillagokról/csillagászatról és a csillagjegyekről.

Szeptember utolsó vasárnapja – Őszi Hálaadás: ilyenkor az unitáriusok úrvacsorát vesznek. Hálát adunk Istennek a termésért, az elvégzett munkáért, a betevő falatért, tulajdonképpen mindenért. Egyszóval az életért.

Tanuljátok meg az Unitárius Énekeskönyv 236. számú hálaadó énekét!

Újvárosi Katalin

Kedves Szülők!
Tanítsuk gyermekeinket imádkozni. Alább egy reggli imát teszünk közzé Török Áron nyugdíjas lelkésztől.

Reggeli ima

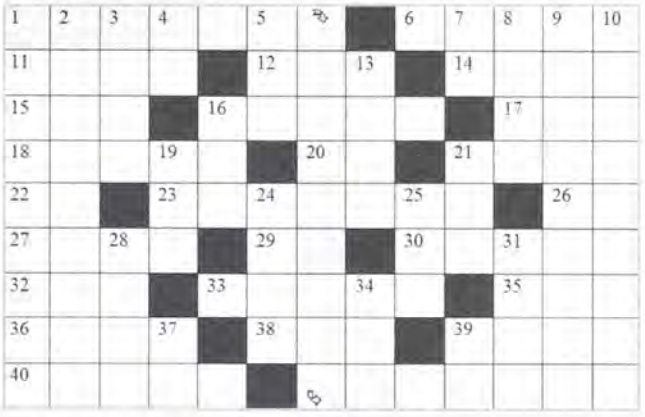
Csendes álmom volt az éjjel:
Testem-lelkem megpihent.
Szívem szeretettel dobban
s híven áldja az Istent.

Ki a sötét éjszakában
Oltalmával övezett,
Őt kérem, hogy ma is legyen
Gondviselő Szeretet.
Ámen.

Jámbor állat

– Aztán jámbor állat ez a ló? – kérdezi a vevő a kupecet a vásárban.

– Hát persze! Vasárnap is hatan fogtuk le, hogy ... ! (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: **1. A vicc poénja.** 6. Édeskés fűszer. 11. Alkotórész. 12. Német műholdas tévécsatorna. 14. Márványmintázatot készít. 15. Durván taszít. 16. Mértani test. 17. ... Blandiana, román költőnő. 18. Hanga. 20. Puha fém. 21. Magasra tart. 22. Magad. 23. A falhoz szorít. 26. Német és ausztriai autójel. 27. Meg tud fogni. 29. E nap. 30. Sörösüveg fedője. 32. Kést használ. 33. Ostobává tesz. 35. Gotovac hőse. 36. Ennivaló. 38. Holland labdarúgó volt. 39. Gabonát betakarít. 40. Egymás után mond.

Függőleges: 1. Dobozba rakás. 2. Elővigyázatos, óvatos. 3. Személyének. 4. Félszem! 5. Időmérő. 7. Tiltás. 8. Lendület. 9. Hangszeres mű. 10. Énekesmadár. 13. Fiú társa. 16. Sereg. 19. Ragályos betegség. 21. Futómadár. 24. Kínai ponty. 25. Őszi hónap, röviden. 28. Vízparti fa. 31. Földtörténeti kor. 34. Erdélyi falu. 37. Paci. 39. Laosz része!

Osztozás

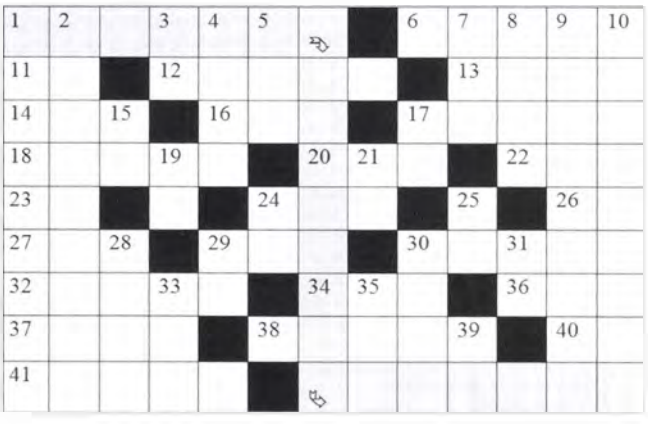
– Na, kibékültetek az asszonnyal? – kérdezi a székely a szomszédját.

– Dehogy! Miből gondolod?

– Láttam, hogy tegnap deszkát fűrészeltetek együtt az udvaron.

– Nem deszka volt. ...!

(A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: **1. A vicc poénja.** 6. Egész része. 11. A föld felé. 12. Harc. 13. Détári Lajos magyar labdarúgó beceneve. 14. Fában perceg. 16. Pusztít. 17. Keleti teherhordó. 18. Becsukódik. 20. Könyv végén álló „szó". 22. ... de France, franciaországi tartomány. 23. Cipészszerszám. 24. Képzőművészeti alkotás. 26. Kutya. 27. Spanyolországi arab. 29. Ritka női név. 30. Rahmanyinov operája. 32. Ott kint, népiesen. 34. Csillagkép. 36. El tud vinni. 37. Nagy fadoboz. 38. ... Nagy Antal, a bábolnai felkelés vezetője volt. 40. Magatok. 41. Lopakodó.

Függőleges: 1. Rosszul szorzó. 2. Folyamat vége. 3. Sport Club, röviden. 4. Petrozsény folyója. 5. Kopasz. 7. ... Kaleh, dunai sziget volt. 8. Kirakós játék. 9. Ókori nép volt. 10. Kosár tartalmát a vízbe borítja. 15. Parancsoló. 17. Télen hull. 19. Használatlan. 21. A múlt idő jele. 24. Latin kettőshangzó. 25. Gyilkol. 28. Magyar író, fedőneve Dóra volt. 29. Kínai hosszmérték. 30. Szándékozik. 31. Kutya. 33. Hím disznó. 35. Illeték. 39. Zeusz kedvese volt.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina

Tördelés: **Péter Árpád**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: unitariuskozlony@gmail.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Augusztus 18-án a Kolozsvári Magyar Napok keretében Kovászna megye és Sepsiszentgyörgy politikai és közéleti képviselői, illetve az Erdélyi Unitárius Egyház vezetősége megkoszorúzta a Házsongárdi temetőben nyugvó egykori háromszéki jelesek – Berde Áron, Berde Mózsa, gróf Mikó Imre, Kriza János, Bölöni Farkas Sándor és Brósz Irma – sírját.

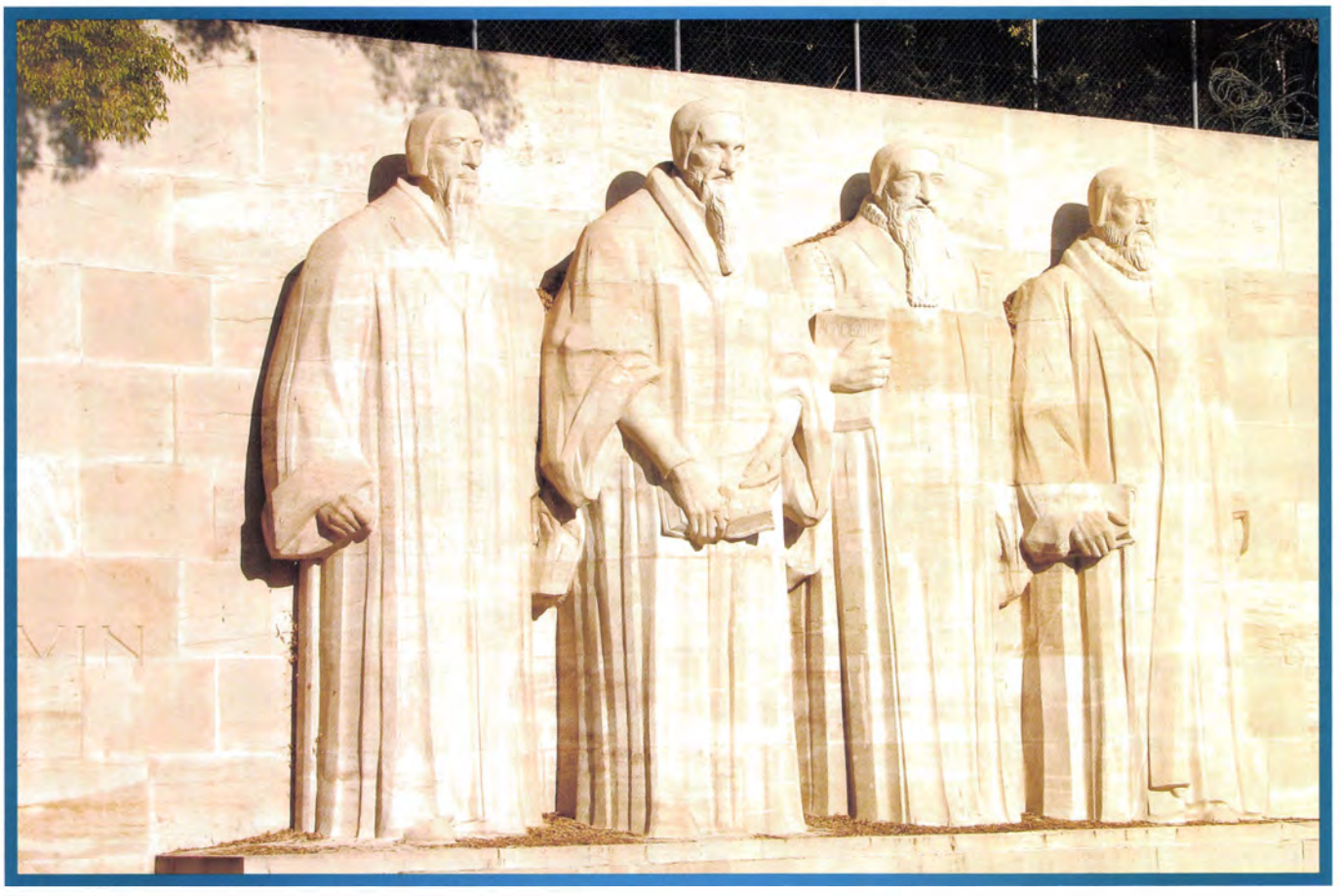
Fényképek: Jakabffy Tamás

Lapszámunk szerzői: **Andrási Erika** gyógypedagógus (Székelykeresztúr), **Bencze Zsuzsánna** teológiai hallgató, **Benedek Enikő** út- és hídépítő almérnök (Segesvár), **Ferenczi Enikő** kórházlelkész, mentálhigiénés szakember (Kolozsvár), **Fülöp Júlia** gy. teológiai hallgató, egyetemi–ifjúsági lelkész (Kolozsvár), **Máthé Sándor** lelkész (Brassó), **Mikó Amália** gy. segédlelkész, vallástanár (Székelykeresztúr), **Moldován Szeredai Noémi** lelkész (Csekefalva), **Nagy Adél** lelkész (Recsenyéd), **Nagy László** lelkész, EUE főjegyző (Marosvásárhely), **Orbán Erika** kórházlelkész (Sepsiszentgyörgy), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy–Szászrégen), **Szabó László** lelkész (Szind) Gondviselés SSZ alelnök (Kolozsvár), **Tódor Csaba** lelkész (Homoródszentpál), **Újvárosi Katalin** lelkész (Székelymuzsna)

EGY AZ ISTEN.

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 20. (80.) ÉVF. • 10. SZÁM. • 2010. OKTÓBER • ÁRA: 2,00 LEJ

A Reformáció genfi emlékműve. *Unitárius Közlöny* archív

Itt-és-mostjaink

Arad vértanúinak emléke, az '56-os október „tavaszának" üzenete, a reformáció mementója, a zimankós félévre való gondos készülődés hatja át – persze a napi valóság aktualitásai mellett – októberünket. A *Közlöny*ben pedig ifj. Nagy Endre „lélekkenyere" az itt-és-most felszólítására emlékeztet, amikor hajlamosak volnánk a melegnek, az élet gazdagságának elmúltát fájlalni. Pedig lelki tennivalóink nem fogyatkoznak! Erre „rímelve" a reformáció mai üzenetéről és az egyházi megújulás feladatairól eszmélkedik e lapszámunkban Máthé Sándor. Marosvásárhelyi unitáriusok hollandiai látogatásának élményeit foglalja össze Kocsis Tünde. Írásából megismerhetünk egy-egy pillanatképet az okos, a szociális gondoskodásról tudatosan tanúskodó „hollandiságból". És természetesen az egyház életéből is néhány színfolt: a bözödi unitárius templom megépültének 200. évfordulója, az Oltmenti unitáriusok találkozója, a századik születésnapját ünneplő országos nőszövetség őszi konferenciája, és persze a nyár öröme, élménye és nosztalgiája ifjak tollából…

A tartalomból:

2 *A reformáció mai üzenete*

4 *„Ora et labora" Hollandiában*

6 *Fénynek lenni a sötétségben*

7 *Azért cselekedtem így…*

9 *Vereckétől Yaszinyáig*

„Ne ítéljetek, hogy el ne ítéljenek titeket" (Mt 7,1)

Az egyház hírei

Az erdélyi református, evangélikus és unitárius lelkészképzés **Magyar Örökség díj**ban részesült. A kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet dísztermében szeptember 18-án tartott ünnepségen a laudációt dr. Kozma Zsolt teológiai tanár tartotta, a díjat pedig dr. Hámori József akadémikus, a Magyar Örökség és Európai Egyesület Alapítvány kuratóriumának elnöke adta át. Az idei díjazottak továbbá: Kiss András történész, Kilyén Ilka színművész, Korniss Péter fotográfus, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület és a Barabás Miklós Céh.

Az Erdélyi Unitárius Egyház megbízásából a Belvárosi Unitárius Egyházközség és az Unitárius Óvodáért Egyesület együttműködésével szeptember 15-én **Kolozsvár**on megnyílt a magyar bölcsőde. A közel 30 aprósággal szakemberek foglalkoznak. A bölcsődét az egyházközség tulajdonában levő – korábban állami óvodaként működő – épületben alakították ki egyházi támogatással, önerőből, illetve magánszemélyek adományaiból és önkéntesek bevonásával.

Árvízi helyreállítás A magyarországi Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége (MGYOSZ) húszezer euróval és húsz tonna cementtel járult hozzá a bölöni és a csíksomlyói árvízkárok enyhítéséhez. A legnagyobb magyarországi munkaadói szervezet adománya a Gondviselés Segélyszervezet, az EMNT, a MIT és az EMI segélyezési együttműködése keretében jutott célba. Az adomány átadását augusztus 25–26-án helyszín-bejárás előzte meg az említett településeken, ezen az MGYOSZ vezetői mellett részt vett Tőkés László, az Európai Parlament alelnöke is. A küldöttséget Bölönben a helybeli egyházközség lelkésze és gondnokai fogadták Bölön polgármesterével és a háromszékfelsőfehéri egyházkör esperesével együtt.

Székelykeresztúron szeptember 10-én közel százfős részvétellel zajlott az **unitárius lelkészcsaládok** (több éve rendszeresen összehívott) **találkozója** az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének szervezésében. A program családias légkörben zajlott, ahol nemcsak a lelkészek és házastársaik, hanem a gyermekek is hasznos és kellemes foglalkozásokkal tölthették el a napot.

Szeptember elején unitárius egyházunk nyolctagú küldöttsége két hétre hármas céllal Indiába látogatott. A küldöttség tagja volt Bálint Benczédi Ferenc püspök, Kovács István közügyigazgató, Czire Szabolcs teológiai tanár és Farkas Emőd EKT-tag az elnökség képviseletében, Elekes Botond főgondnok a MUE képviseletében, valamint Koppándi Botond teológiai tanár, Czire Alpár középiskolai tanár és Gyerő Dávid előadótanácsos az ICUU megbízásából. Az utazás költségeinek többségét az IARF, az ICUU, valamint az észak-amerikai UU-támogatási alap pályázata fedezte. A látogatás első része saját költségen tett kirándulás volt Észak-Indiában, többek között Kőrösi Csoma Sándor darjeelingi sírjánál. A második részt a Kerala államban tartott IARF-kongresszus képezte (tárgya: az egyházunk által is alapított nemzetközi szervezet szerves átalakulása mennyiben felel meg eredeti küldetésének és egyházunk mai érdekeinek). A kongresszuson Czire Szabolcs előadást tartott. A harmadik rész az északkelet-indiai Khasi Hillsben zajlott, ahol az erdélyi és indiai unitáriusok közötti kapcsolatok kiépítéséről folytattak eszmecserét. Bővebben következő lapszámunkban.

A **sepsikőröspataki** születésű erdőmérnök és közgazdász, Magyarországon államtitkári tisztséget betöltött dr. Bedő Albert (1839–1918) tiszteletére emlékházat rendeznek be Kálnokon, az unitárius egyházközség területén.

Október 16-án fennállásának százéves fordulóját ünnepli Kolozsváron az **Unitárius Nők Országos Szövetsége**. Az emlékünnepség keretében előadások hangzanak el a nőszövetség különböző történelmi időszakairól, szerepéről, fényképkiállítás nyílik és emléktábla-avatásra is sor kerül.

Augusztus végén **Firtosváralján**, a székelyudvarhelyi egyházkör legkisebb gyülekezetében haranglábat avattak. Az ünnepi istentisztelet után a résztvevők kivonultak a József János Tanoda udvarára, az új haranglábhoz. Az eseményen jelen volt Lőrinczi Lajos csehétfalvi unitárius lelkész-esperes is. A műsorban közreműködtek a helybeli gyermekek és felnőttek. „A kisharang tulajdonképpen iskolánk csengője volt. 1926-ban József János tanító ajándékozta a közösségnek, de sajnos egy idő után elrepedt, lekerült az iskola tetejéről és utána nyoma veszett. A múlt esztendőben került elő, és Székelyudvarhelyen Lázár Imre harangöntő mester újraöntötte. A harangláb pedig, (…) a Backamadarason élő Barabássy Somogy Örs fafaragó művész alkotása" – közölte Sipos László lelkész.

Augusztus második felében vakációs bibliahetet szerveztek **Szentiványlaborfalvá**n, ennek keretében a Berde Mózsa Általános Iskola 6–13 éves tanulói Gecse Ramóna színművésznő irányításával színre vitték József bibliai történetét. Intenzív angol nyelvórákat is tartottak a táborozóknak, párhuzamosan pedig kézműves-tevékenységek zajlottak Tóth Tünde tanítónő, Ugron Kinga óvónő és Pap Mária lelkész-esperes irányításával.

A **kobátfalvi** egyházközség mindazon gyermekeknek, akik tanév közben hűségesen jártak a vasárnapi iskolába, ajándékként háromnapos nyári tábort szervezett az Ivó völgyében, amelyen 17 óvodás és kisiskolás vett részt. hét felnőtt irányításával. A vallásos témájú foglalkozásokat *Jézus szereti a gyermekeket* téma köré csoportosították, és kiemelten a talentumokkal foglalkoztak.

Szeptember elején **Kökös**ben immár harmadik alkalommal szervezte meg az egyházközség az *„Én kicsike vagyok* napokat", amelynek keretében minden nap egy-egy bibliai történetet ismertettek meg a gyermekekkel. Délelőtt a napi történet köré csoportosult az agytorna, délután a vetélkedők, játékok, a kézműves- és másfajta tevékenységek voltak soron. Az elmúlt évekhez hasonlóan ötven-hatvan gyermek vett részt a tevékenységekben.

Az itt és most októbere

Szeptemberi nyár-nosztalgiánk megfakult és félretett képei után komoly valóságként kopog be az igazi ősz, rövidebb napokat hozva és egyre több tennivalót – és persze gondolkodnivalót a nyúló estékre. Maga a látvány is agyonkoptatott klisé immár: szitáló eső a szürke délutánban, sárga levél a főtéri tócsában, magasra gombolt gallérok a piacon számolgató, télre készülő városlakókon, sőt a gyengébbje már a sálat-kesztyűt sem szégyelli huncutabb reggeleken. Valahol itt az ősz derekán előbb-utóbb mind belátjuk, hogy ennek már fele sem tréfa, és hogy mindannyian benne vagyunk ebben az újabb komor, halaszthatatlan, de ugyanakkor pihentető és természetes elmúlásban. A természet is mintha újra átgondolná dolgait ilyenkor, és talán arra hív minket is, benne nyüzsgő tudatos lényeket, hogy cselekedjünk mi is ekképpen.

Legjobb alkalom e lassú tempójú idő arra, hogy újra az *itt és a most* kézzelfogható valóságához közelítsünk, hogy mindazt, ami ösztönöz, mozgat, ami nem hagy nyugodni, a valósághoz mérjük. Állhatatosságunkat, hűségünket, maradandónak vélt kincseinket talán szigorúbb tekintettel vizsgálhatjuk most, mikor körülöttünk a szigorú, fegyelmezett szabályszerű elmúlás, az ütemszerű nagy elalvás zajlik éppen. Alkalmunk is adódik bőven az efféle belső munkálatokra: évfordulóra megemlékezés, emerre pedig emlékünnepély következik a megszokott rend szerint. Szabadságharcosok zászlaja és forradalmár-lobogó is előkerül majd, a wittenbergi vártemplom kapuján ismét kalapáccsal kopogunk folytonos megújulásunk jeléül, és közben valahol október derekán gyülekezeteink az életük őszén járókat ünneplik „öregek vasárnapján".

Minden, ami történik, még ha a múltra való emlékezés vagy az idő előtti tisztelgés jeleként történik is, *itt és most* történik meg velünk. És mindannyian tudjuk, hogy ez az itt és ez a most nem épp megnyugtató valóságokat mutat sem anyagi, sem szellemi téren. Ha az anyagiakat nézzük, rögtön azt látjuk, hogy nagyon sokan életük egyik legszűkebb és legszegényebb telére készülnek; ha a lelkiekre figyelünk, akkor a csalódás, az elkeseredettség vagy éppen a reménytelenség fájó valóságával kell szembenéznünk. És akkor minek az *itt és most*, miért ragaszkodni, miért kellene „benne maradni" ebben a cseppet sem kényeztető valóságban?

A hulló szilva és potyogó alma októberében dérütötte temetői fűben lépkedve érek el a szabadságharcos huszár emlékművéig. Bárki volt is ő, bárhonnan jött, és bárhogyan ért is véget élete, egy biztos: ő tudta, hogy *ott és akkor* mi a legtöbb, amit megtehet. Ugyanúgy, ahogy bármelyik e hónapi állomásunk szereplői bizonyságot tettek arról, hogy a mindenkori „itt és most" tudatában éltek és cselekedtek. Az emlékezés, a tiszteletadás bármelyik alkalma újabb lehetőség arra, hogy önmagunkat és a mellettünk levőket is emlékeztessük erre a legegyszerűbb, de legnehezebb feladatra. Mindezeket az alkalmakat, ünnepélyes pillanatokat hitünkből töltjük fel tartalommal, abból a hitből, amely nem valóság-feledtető ábránd, hanem valóság-formáló erő kíván lenni még ebben a nehéz *itt és most*-ban is.

Gondolat-zarándoklatunk az ősz valóságától saját valós voltunkhoz vezet, az őszben az történik, aminek ilyenkor történnie kell, a nekünk szegezett kérdés pedig felelősségtudatunkhoz szól: őszi forgolódásunk

van-e annyira tudatos, mint a természet egészen kiszámítottnak ható őszi rendezkedése? Benne vagyunk-e az *itt és most*-ban teljes és tiszta tudatunkkal, reagálunk-e a jelenre úgy, ahogy testünk a hűvösebb időkre készül, ahogy szemünk a sötétebb délutánokhoz szokik. Az ősz jó esetben termést hoz, és csak annak a termésnek van esélye a beérésre, amely az idő tudatában van. A gyergyói szőlőtő az udvarunkban eleve esélytelen, míg a kemény, fagyhoz szokott őszi alma mosolyog a sápadt őszi napsütésben, mintha tudná, hogy „időben van", és minden terv szerint halad.

„Alma, körte a tenyeremben, / Ringva hulló falevél. / Mézét pergetik ma a nyárnak, / Nem lesz üres a kenyér. // Tükre-fátyola a Tavasznak, / Szórja gyöngyeit az Idő, / Köd világol a vizeinken, / Porba csepeg az eső." (Krulik Zoltán – Makám együttes: *Ősz*)

Mi magunk is így vághatunk neki magabiztosan ennek az ősznek, októberi gyümölccsel tenyerünkben, azzal a tudattal, hogy életünknek, közösségeink életének a mindenkori *itt és most*-ban van lehetősége az idő gyöngyeit kincsként begyűjteni.

„Őszi éjben a bizonyosság, / Sárga szőnyege falevél. / Könnye csordogál a fenyőnek, / Zsákban kuporog a Tél." (Krulik – Makám: *Ősz*)

ifj. Nagy Endre

A reformáció mai üzenete

A reformáció a 16. században Nyugat-Európában a katolikus egyház hibáinak, visszaéléseinek bírálatával, az azokra való rámutatással kezdődött mozgalom. A reformációt megelőző időszakban végbement gazdasági, társadalmi és politikai változások, a reneszánsz és a humanizmus eszméinek elterjedése következtében megváltozott a vallással, az egyházzal kapcsolatos magatartás. A megváltozott magatartás eredményeképpen egyre többen és egyre bátrabban bírálták az egyházat, főleg annak vezetőit, az erkölcseiben megromlott, lelki feladatait elhanyagoló, elvilágiasodott papságát.

A reformáció legfőbb célja az egyház apostoli alapokra való visszaállítása és a papi kiváltságok eltörlése volt. John Wiclif az első, aki írásban is megfogalmazza a reformáció központi gondolatát: a hit egyetlen forrása a Biblia. Eszméi nagy hatással voltak a prágai egyetem tanárára, Husz Jánosra, aki továbbfejlesztette és terjesztette a wiclifi gondolatokat. Őket követték a nagy reformátorok: Luther Márton, Huldrych Zwingli, Kálvin János, az erdélyi Johannes Honterus és Dávid Ferenc.

A reformáció – alig két évtized alatt – futótűzként terjed el egész Európában. Követői nemcsak a polgárság soraiból kerülnek ki, hanem támogatókra talált a feudális nagybirtokosok között is, akik az egyházi birtokok megszerzésének reményében csatlakoztak, valamint a parasztság soraiból, akik a reformációtól a feudális társadalom igazságtalanságainak megszüntetését várták. A reformáció tehát az egész akkori társadalmat átfogó mozgalommá vált. A reneszánsz és a humanizmus eszméiből táplálkozva nemcsak a társadalom és az egyház szervezetének megújítását tűzte ki célul, hanem szellemi-lelki megtisztulást is eredményezett.

Ebben van a reformáció mához szóló üzenete. Mert számunkra egyértelmű, hogy reformáción elsősorban a szellemi, lelki, hitbeli megújulást értjük, amelynek viszont természetes következménye az egyház külső megjelenésének, szervezetének megújulása is!

Az utóbbi húsz esztendőben egyházunk helyzete gyökeresen megváltozott. Ezeknek a változásoknak a konkrét jeleit most kezdjük észrevenni, amikor igazán érezni, tapasztalni lehet hatásukat. Ezeket mind felsorolni szinte lehetetlen, mégis megkísérlek néhányat megfogalmazni. A mindennapi megélhetési gondok mellett az emberek keresik életük mélyebb értelmét, ugyanakkor identitástudatukat is szeretnék megerősíteni; a hagyományos társadalmi struktúrák változása magával hozza az emberi kapcsolatok változását is; a hagyományos vallásosság térvesztése, új formák keresése, az új társadalmi rend adta lehetőségek, a kereslet–kínálat törvényének érvényesülése a vallások „piacán" is; a mai ember konkrét válaszokat vár még a legbonyolultabb kérdésekre is.

A legfontosabb változás abban áll, hogy az emberek szabadon választhatnak, dönthetnek. Nemzedékeken át a társadalmi-ideológiai hatalom mondta meg nekik, mire van szükségük, miben higgyenek, mit tegyenek boldogulásukért. Ma az élet jóformán minden területén a piaci szabályok érvényesek: oda kell figyelni a fogyasztói társadalom elvárásaira. Ez bizony a vallásos életre is érvényes! Ezekből a változásokból adódóan a legfontosabb követelmény az, hogy újra kell értelmezni az egyház szerepét, s így szembenézni a változó kor kihívásaival.

Soha nem tapasztalt szükség van arra, hogy a keresztény egyházak által képviselt évezredes értékrend sokkal nagyobb nyilvánosságot és hangsúlyt kapjon! Egyre nagyobb a szükség és az igény a szilárd kapaszkodókra, az egyszerű emberekhez is eljutó iránymutatásokra. Ez természetesen nem az egyház (párt)politizálását jelenti, hanem az ilyen-olyan érdekcsoportok által folyamatosan félreinformált emberek számára nyújtott megbízható tájékoztatást, hogy el tudjanak igazodni a tudatos félrevezetések útvesztőjében, és hogy a média-hulladék helyett valós értékhez juthassanak.

Egyházi vezetésünk új stratégián dolgozik. Jó lenne, ha ebben a stratégiában valahol helyet kapna az a gondolat is, hogy „próbáljunk nyitottabbaknak lenni", ne legyünk befelé forduló egyház. Tárjuk ki a kapuinkat, és hívjunk, vonzzunk be istentiszteleti alkalmainkra, rendezvényeinkre minél több kereső embert.

Sokan azt mondják, ne legyünk túlzottan radikálisak! Magunkat tagadjuk meg, ha ezt elfogadjuk. Dávid Ferenc radikális volt, a reformátorok között a legradikálisabb. Elveiért a végsőkig kiállt, hiszen hitt tanításai igazában! Mi inkább a langyosabb, mérsékeltebb, kevésbé veszélyes utat választottuk. Ezért nem tudtunk még az új lehetőségekkel élve olyan határozottan, meggyőzően kiállni a közvélemény elé, amivel fel tudtuk volna hívni egyházunkra, az általunk közvetített értékekre a figyelmet.

Meghitt együttlét Jézussal – korai protestáns felfogás szerint; úrvacsorázó reformátorok, Melanchton Jézus balján, Luther jobbról a második (ifjabb Cranach képe, Marienkirche, Dessau)

Közös gondolkodásunk akkor hozhat eredményt, ha mi, Isten népe önmagunkkal is megküzdve megtaláljuk egyéni életünk egyházi keretei között a feladatunkat, és annak megvalósításáért kitartóan, lelkiismeretünket elaltatni nem hagyva imádkozunk és dolgozunk.

Egyházunk ma vitathatatlanul olyan pontra érkezett, amelyet leginkább a korszakváltás szóval jelölhetünk. Ez a komoly szó azt fejezi ki, hogy a hit és az egyháziasság már nem „adódik" magától. Keményen meg kell harcolni érte. Hogy a ránk bízott emberekből elkötelezett egyháztagok válnak-e vagy sem, ma már nem lehet közömbös számunkra.

A korszakváltás legfeltűnőbb jelensége az elvilágiasodás, ami – ha nem is jelent feltétlenül ateizmust, de – az egyháztól való eltávolodást, az egyházról való lemondást hozza magával. Az egyházra mégis szükség van, még azoknak is szükségük van rá, akik látszólag eltávolodnak tőle.

Milyen furcsa, hogy az elvilágiasodási folyamat közepette mind gyakrabban éppen ezt az emberi természetre vonatkozóan rég megfogalmazott megállapítást halljuk, hogy „az ember menthetetlenül vallásos lény"! Erről is hosszan és részletesen lehetne vitatkozni. A vita eredményét alighanem az is befolyásolná, mit értünk vallás, vallásosságon. Ahhoz azonban nem fér kétség, hogy az embereknek igenis vannak vallási igényeik. Sokan sétálgatnak a vallásos lehetőségek piacán, hogy aztán kiemeljék a nekik leginkább megfelelő „árut" a kínálatból. Az a benyomásom azonban, hogy a vallásos igények ilyen kielégítése nem jelenti egyúttal a személyes élet valódi átalakulását is. E tekintetben egyértelmű különbséget kívánok tenni *hit* és *vallásosság* között. A keresztény hit mindenekelőtt egy különleges, a jézusi evangélium által meghatározott életmód melletti döntést jelent. Erre kell rávezetni az embereket. Ez lenne a *misszió* szerepe – amit általában nem veszünk elég komolyan.

A fent említett korszakváltás értelmében szükségszerű, hogy misszión ne csupán valamiféle szimpátia felkeltését értsük az egyház iránt. A közösség tagjává válásról, az egyházzal és az egyházban élésről kell hogy szó legyen. Egyre gyakrabban halljuk, tapasztaljuk, hogy vannak, akik valamiféle rokonszenvet éreznek ugyan irántunk, mégsem kívánnak egyházunk tagjaivá válni. Természetesen vannak meglepő jelenségek. A karácsonyi és húsvéti istentiszteletek idején mindenütt megtelnek a templomok. Ám mindez nem vezet el az egyház iránti elkötelezettséghez – említésre méltó mértékben legalábbis nem.

Milyen legyen hát egyházunk? Elsősorban legyen nyitott! Legyenek a templomkapuk és a gyülekezeti termek ajtajai kitárva, és ne csak istentiszteletekre, hanem egyéb, a társadalom számára érdekes és hasznos rendezvényekre hívjunk mindenkit, korra és felekezetre való tekintet nélkül. Nem csupán lelki alkalmakra van szükség, hanem olyan rendezvényekre is, amelyek a mindennapok gondjait, történéseit tárgyalják. Az így „elért" hallgatóság majd más alkalmakra is eljön, ha egyszer értéket kapott, talált nálunk.

Szólítsuk meg a társadalmat, tudassuk mindenkivel, hogy egyházunknak határozott véleménye van a társadalmi kérdésekről, ezt bátran hirdeti, és kiáll nézetei mellett. Ezt pedig nem arra kell érteni, hogy csupán akkor emeljük fel szavunkat, amikor egyházellenes az aktuális politikai hatalom, hanem minden időben!

Változtassuk meg azt a negatív képet az egyházakról, amelyet a pártállami időkben alakítottak ki a társadalomban, s amit ma is sokan fenntartanak. Sokkal nagyobb figyelmet kell fordítani az egyház munkájának, a társadalom javára végzett tevékenységének ismertté tételére. Sokkal tudatosabban kell élni a modern tájékoztatás eszközeivel. Erre fel kell készíteni a gyülekezetek egyházi és világi alkalmazottait is.

Építsük a közösséget! A pártállami idők egyik célja épp az általuk ellenőrizhetetlen kisebb közösségek szétverése, betiltása, lehetetlenné tétele volt. Az ember közösségi lény, a közösségek jó vagy rossz hatása döntő befolyással bír az egész társadalomra.

A mai világ nyelvén és technikájával érjük el és szólítsuk meg a fiatalságot! A tradíciók megtartása mellett is van lehetőség úgy szólni a fiatalokhoz, hogy az vonzó legyen számukra.

A felsorolás természetesen nem teljes, nem is lehet az, hiszen az élet mindig új feladatokat és lehetőségeket hoz. Az viszont, hogy az egyháznak felül kell emelkednie a pártpolitikán, és a jézusi, örök értékeket határozottan, ha kell, radikálisan kell képviselnie, nem lehet kérdéses. Erre köteleznek bennünket elődeink, erre szólít történelmi múltunk. Így válhat egyházunk, így válhatnak az egymással jó viszonyban levő és együttműködő keresztény egyházak egy megkerülhetetlen „új reformáció" megvalósítóivá.

Máthé Sándor

Képzés a természeti csapásokra való felkészülés jegyében

Az *Unitárius Közlöny* nyári lapszámaiban rendre beszámoltunk a Gondviselés Segélyszervezet által irányított szervezetközi együttműködésről, amelynek célja a magyarországi és erdélyi árvízkárosultak segélyezése. (Az eredményekről a *www.gondviseles.org* honlapon részletesebb összefoglalók olvashatók.)

Az árvízi védekezésben való részvétel, majd az alkalmi gyorssegélyezések megszervezése után, valamint az ónodi (Észak-Kelet-Magyarország) gyermekeknek rendezett erdélyi táborok lejártával más fába vágtuk fejszénket. Szervezetközi segélyezési együttműködésünk keretében – jelenlegi és jövőbeli – munkatársaink számára alapfokú képzést szerveztünk, hogy további természeti csapások esetében hatékonyabban legyünk képesek a beavatkozásokra.

A szeptember 17–18-án lezajlott díjmentes képzés a következő szakmai területek alapvető tudnivalóiba nyújtott betekintést: gátépítés (homokzsákokból), egészségügyi első-

Sz. L.

folytatás a 4. oldalon

Képzés...

folytatás a 3. oldalról

segélynyújtás, eltűnt személyek keresése, tűzoltási alaptudnivalók. A képzés keretében sor került a résztvevők, illetve az általuk képviselt szervezetek közötti szakmai együttműködés keretbe foglalására, ami nyomán további rendkívüli helyzetekben hálózatszerűen léphetünk fel Kárpát-medence-szerte.

A szindi unitárius paplakon tartott képzés szervezője a Gondviselés Segélyszervezet és erdélyi partnerszervezetei voltak. A képzés szakmai kivitelezését olyan anyaországi különleges mentőcsoportok képviselői látták el, akikkel épp az elmúlt hónapokbeli árvízi segélyezésünk közben ismerkedtünk meg: a Szolnoki Életjel Mentőcsoport (http://eletjel.eblap.hu), a Miskolci Spider Mentőcsoport (http://www.spider112.hu) és a LEGOTT Mentőcsoport (a Magyarországi Görög Katolikus Egyház hajdú-dorogi egyházmegyéjének mentőcsoportja) szakemberei. Ezen mentőcsoportok a KARISZ – Nemzetközi Speciális Mentő Szövetség (http://karisz.tvn.hu) tagjai.

A képzés gyakorlati hasznára való tekintettel a közeljövőben megszervezzük annak újabb kiírását.

A Gondviselés Segélyszervezet és a résztvevők nevében ezúton is kifejezzük köszönetünket a képzést szakmailag kivitelező anyaországi barátainknak, valamint a rendezvény támogatóinak.

„Ora et labora" Hollandiában

Ahol a tenger magasabb a földnél, és a szélmalom a felhőkig fölér, ahol csatornák erezik a tájat, és ezernyi bicikliző üli meg a vázat, ahol a háziállat szabadon legelhet, és az emberek figyelnek egymásra, ott van Hollandia.

De hogy ne maradjunk e játékos sorok általánosításainál, következzék egy élménybeszámoló egy tíznapos észak-hollandiai utazásról, amelyet a Marosvásárhely-kövesdombi Unitárius Egyházközség húsz tagja élhetett át szeptember 3-a és 12-e között. A groningeni és leeuwardeni remonstráns egyház meghívására érkezett vendégek két tartomány városkáiban szóródtak szét: Groningen tartományban és a Leeuwarden központú Frízföldön.

Az „ora et labora" („imádkozz és dolgozz") jelszóval megrendezett tíznapos találkozás nagy része olyan programpontokat tartalmazott, amelyek számunkra meglepő és újszerű vállalkozásokat mutattak be, illetve a hollandok pontosságáról és odafigyeléséről tanúskodtak.

Ilyen intézmény a „fókamentőde". Tudnivaló, hogy ha a fókamama ijedelmében elhagyja borját, soha többé nem találnak egymásra. Ez az intézmény pedig az ilyen elhagyott és/avagy megbetegedett fókákat neveli fel, majd ereszti ismét szabadon.

A hollandiai út többször nyújtott példát egy-egy régi épület életre keltésére, újrahasznosítására. A drachteni karmelita kolostor is hasonló átalakuláson ment át: a karmelita apácák halála és eltávozása után egy református lelkész menedzseri tevékenységének köszönhetően 1993-tól a város és a környék egyik kulturális és konferencia-centrumává vált, megőrizve a kolostor egykori hangulatát, az apácák szobáit, a kápolnát, a könyvtárat, kiegészülve újabb funkcionális és a mai igényeket kielégítő szolgáltatásokkal. A hatalmas kertben gyakran szerveznek koncerteket, előadásokat.

Egy groningeni hospice (gondozóközpont) terminális betegeknek nyújt segítséget. A gyógyíthatatlan betegeket mindössze két fizetett alkalmazott gondozza – de 175 önkéntes segíti. Az öt „vendég" – így nevezik a betegeket – berendezheti saját szobáját, bármikor fogadhatja a családtagjait, az önkéntesek nem *nyomulnak* szolgálatkészen a beteg életébe, de szükség esetén mindig ott vannak. Egyes önkéntesek csak a külső munkákban segítenek, mások a betegekkel foglalkoznak. A tizenegy éve működő intézményben eddig kb. 300 személy távozott el. A vendégek „elkísérésük" költségeinek csak egy részét állják, a másik része támogatásokból és pályázatokból kerül ki.

A groningeni Open Hof („Nyitott udvar") is az erős szociális hálóról tanúskodó intézmény. Itt a hontalanok naponta ingyen meleg ételt, kávét és teát fogyaszthatnak, és újságot, könyveket olvashatnak. Napi 70–80 személy tér be, akik 80%-ban férfiak (az önkéntesek viszont 80%-ban nők). A 35 éve működő intézmény is 19 önkéntessel működik, akik közül négy szakképzett, egyikőjük szociális koordinátor, aki a hajléktalanoknak pénzügyi kérdésekben segít, és ő az, aki az államtól jövő 400 eurót a hontalanoknak „adagolva" adja át – hogy ne költhessék az egészet drogokra. A legtöbbjüknek ugyanis a napi narkotikum-igény kielégítésére 25 eurónyi „anyagra" van szüksége. Az állami támogatás megszerzése céljából 150 hontalannak ad postai címet az Open Hof. A kor-

A szél munkára bírása – régen és ma.

Sajtgyári csendélet

mánytól 50%-os támogatást kapnak, és hét egyház adja a támogatás másik felét, illetve az önkénteseket. Heti egy órára orvosi szolgálat is van, és a hontalanoknak biztosítást is fizetniük kell. Mivel az intézmény igazgatója egy református lelkész, az Open Hof öt éve minden vasárnap este istentisztelettel gazdagodott. Az istentisztelet bibliaolvasást, beszélgetést, éneklést, a halottakról való megemlékezést és úrvacsorát tartalmaz: a kenyeret és a bort helyettesítő kávé ekképpen is az isteni gondviselést jelentheti. A Nyitott Udvar nem missziós céllal fogadja a nemzetiségileg sokszínű hontalanokat, tiszteletben tartja a betérők döntéseit, és a legalázatosabb módon próbál segíteni rajtuk.

Frízföld egyik városában, az Északi-tenger partján fekvő Harlingenben a holland építkezés találékonyságára láthattunk példákat: a gát mögötti városban nem egy ház kissé dőlten épült, hogy az eső ne verje annyira... A sexbierumi „Aeolus" Technikai Felfedező Központ ügyeskedésre, felfedezésre nyújtott lehetőséget. Ez a központ – hasonlóan a budapesti *Csodák Palotájához* – játékok segítségével szórakoztatva kínálja elsősorban a gyerekeknek a víz- és szélenergia felhasználásán alapuló szerkezetek megismerését.

Groningenben egy épülő lakónegyeden is a környezetre és természetre való odafigyelés látszik. A 300 ház lakásonként 225 ezer eurót ér majd, de olyan berendezéssel, hogy a meleg víz 150 méteres mélységről jön fel, és ökologikusan, melléktermék nélkül jár körbe. A házak építése közben a madarakra is gondolnak, és szálláshelyet terveznek az építendő tömbökbe. Természetesen arra is ügyelnek, hogy az épülő házak esztétikailag is beilleszkedjenek a városi környezetbe.

A holland házakat még a gazdagabb tulajdonosok sem festik rikító színekkel, és egyfajta szerénység jellemzi a téglabevonatú, vakolatlan házakat is. Olykor éppen a gazdagok alakítanak át lakóházzá egy-egy nádfedelű nagy farmházat, istállót, értékelve ezzel a hagyományos építkezést is. A házak mélyéig betekintést engedő nagy ablakok az emberek nyitottságáról árulkodnak.

Egy frízföldi gyümölcsfarm sajátossága abban áll, hogy mindössze három hektárnyi területen egy gazdálkodó elkezdett málnát, szedret és ribizlit termelni úgy, hogy a korai, közepes és későn érő termés többé-kevésbé lefedje a szezont. A gazda a régi farmépületét szállásadó hellyé változtatta, hogy városi családok (20 főig) kiköltözhessenek egy-egy hétvégére, és kedvükre szüretelhessenek. A gyümölcsfarm néhány éven belül jövedelmező gazdaság lett, amelynek része egy kis bolt is, saját termésből készített szirupokkal, szószokkal, ízekkel.

A frízföldön nem ritka vállalkozás a családi farmon sajtgyárat üzemeltetni. Egy ilyen 25 éve működő farm területén 70 tehén legelészik (kivéve, amikor a madarak tojásokat raknak le!). A gyár naponta 400–500 liter tejet dolgoz fel. Tíz liter tej szükséges 1 kg sajthoz. Naponta 70–80 sajtot készítenek, és saját boltban árulják a mindenféle ízesített és ízesítés nélkül is finom sajtokat. A vállalkozás egy kempinggel is bővült, ám ez a kemping házak nélküli, üres, rendezett füves terület, zuhanyozókkal, illemhelyekkel a lakókocsisoknak. A lakókocsis kempingezés ára egy éjszakára két személynek 12,5 euró.

A Stenden Egyetem vendéglátóipari szakának meglátogatása Leeuwardenben ugyancsak különös élmény volt, hiszen az ottani négycsillagos szállodát teljes mértékben diákok működtetik. Az egyetemi órák mellett elsőévesek végzik a nehezebb munkát: főznek, takarítnak a szálloda vendégeinek, a másodévesek felügyelik az elsőéveseket, a harmadévesek pedig a másodévesek feletteseit. Az egyetemet a világ minden tájáról érkezett egyetemisták látogatják, megbirkózva az olykor 1600 eurónál is magasabb tandíjjal. A multikulturális egyetem nemcsak a diákok oktatásának, de azok lelki életének is megteremtette a feltételeit, létrehozott egy hindu, egy keresztény és egy muszlim szobát az elcsendesedni kívánóknak.

Vízivilág

A leeuwardeni Szent Antal Vendégház ugyancsak a holland szociális civilszféra egyik markáns megnyilvánulása. A vendégházhoz tartozó több száz lakásban idős szegények élnek, akik orvosi ellátást, felügyeletet és ebédet kapnak támogatásképpen. A 17. századi kert csendje,

Kocsis Tünde

folytatás a 6. oldalon

„Ora et labora"...

folytatás az 5. oldalról

békéje olykor egy-egy gazdag idős személyt is az otthonba vonz.

Ebben a rendházban beszélgettünk el a holland vendéglátókkal az együttlét témájában többek között arról, mit is értünk a *Miatyánk* „mindennapi kenyerén", és hogy Romániában az itt látott vállalkozói ötletek közül melyik lehetne megvalósítható.

Szeptember 11-én Leeuwardenben a „Nyitott Műemlékek Napja" volt, tehát a templomok nemcsak nyitott kapukkal, hanem olykor teával és kávéval, sőt orgonakoncerttel is várták a betérőket, vagy egy-egy régi épület lakói úgy döntöttek: megmutatják házukat-kertjüket a nagyközönségnek. Így lehetett megtekinteni Willem van Haren 18. századi holland költő és politikus házában berendezett „szabadkőműves termét" és számos templomot.

Az utolsó együtt töltött napot – akárcsak az elsőt Groningenben – nem a munka, hanem az ima és a hála érzése töltötte be a leeuwardeni remonstráns templomban tartott istentisztelet keretében. Kecskés Csaba esperes-lelkész Áprily Lajos *Tavasz a házsongárdi temetőben* című versével köszönte meg a tíz napig tartó gazdag, tanulságos programot, a lelkes vendéglátást és a remonstráns egyház nagylelkű segítségét.

Ami még kimaradt e beszámolóból: a gazdag étkezések, többek között egy víztoronyban berendezett „tömbházlakásban", illetve egy csatornán úszó hajón, biciklizés és csónakázás, helyi koncertek, ünnepek – s még sok-sok minden, ami a szabadban, az emberek közt vagy az emberek lelkében történt.

De hogy ezekből mi a maradandó? Talán egy maroknyi holland és fríz ember szeretete, nyitottsága és erős polgári és keresztény öntudata, és az az alázat, amellyel a természetet, az embert és az Istent egyaránt tisztelik.

Harmóniasarok

Fénynek lenni a sötétségben

Minden a harmónia részeként működik. Sötétséget világosság követ, a nyarat ősz váltja fel, a gyerekből egyszer felnőtt lesz. Valahányszor szeretnénk megváltoztatni vagy lelassítani ezt a megszabott rendet, tehetetlenségbe ütközünk.

Nappal világosság van, ez a tudatosság ideje kellene, hogy legyen. Ilyenkor ráhangolódunk a nappalok ütemére, teendőinket rendezzük, szerepeink közötti összhangra törekszünk, dolgozunk és alkotunk. Néha megbotlunk vagy értetlenségbe, sikertelenségbe ütközünk, de tovább lépünk, próbálva megfelelni önmagunknak és másoknak. Élni akarunk, szeretni és szeretve lenni. De tapasztalunk közömbösséget és rossz szándékot is. Istennel való teljességre törekszünk, pedig időnként Vele is perelünk vagy elfelejtjük Őt. Estéinken pedig számot vetünk, hogy miről is szólt a nappali világosság. Volt-e világosság? Fény a világosságban?

A nappalokat a sötét éjszakák követik. Arra valók, hogy kipihenjük magunkat, lelassuljunk, feltöltődjünk. Éjszakai álmaink tudattalanunk lélegzetvételei, melyek szintén rólunk szólnak.

Időszűkében néha ebből az éjszakai sötétségből is megpróbálunk ellopni, dolgozni a sötét csendben, amikor elhalkul a világ. Időnként elnézzük szeretteink kisimult arcát, gyönyörködünk, majd pótoljuk az elmaradt munkát annak reményében, hogy hasznosabb, amire átváltjuk a pihenési időnket.

De lehet, hogy éjszakáinkban minduntalan felriadunk kavargó lelkünk élményei miatt. Félelmeinkben átéljük legmisztikusabb élményeink. De az is lehet, hogy szenvedő szeretteink mellett virrasztunk, és imádkozunk.

Van, amikor sötétség uralja a nappali világosságot is. Feljön a nap, de elmarad a fény. Lelkünk valahol útközben bezárult, szomorúak lettünk. Elfeledtük, hogy felettünk az ég. Munkánk monoton, már régóta nem alkotunk. Talán már szeretni sem tudunk, élünk anélkül, hogy élnénk. Megkoptunk, és fénytelenné váltunk? Rossz érzéseink, csalódásaink győztek? Minden rossz? Mindenki ártani akar?

A lélektan számon tart egy olyfajta személyiséget, aki azt hiszi, hogy minden úgy történik, hogy neki rossz legyen. Az emberek mindent hozzá igazítanak, hogy ártsanak. Így önsajnálatba burkolózva folyamatosan szidja a világot. A megkeményített lélekben pedig már nem tud megszületni a fény. A kicsinyesség, a gyűlölet veszedelmes érzés, ami sötétté teszi a legnagyobb világosságot is.

Egy bölcs asszony, akit talán régebb boszorkánynak hívtak volna, egyszer arról mesélt, hogy az embernek újra kell szülnie saját magát, teljesebb énjét, ami gyakran szülési fájdalmakkal jár együtt. Csak így vagyunk képesek megtudni többet a létezésről.

Van éjszakai sötétség és nappali sötétség. Az utóbbi veszedelmes, mert lehúz, tönkre tesz, megöl. Világítani és sugározni, Istennel való összhangban élni, fényt vinni családunkba, az emberek közé, megsimogatni a megkeseredett arcokat, életet lehelni a mindennapokba, tanítani, nevelni, és belesusogni a világba, hogy van fény a sötétségben is. Ez a mi hivatásunk.

A lélektan határain túlmutat a spiritualitás, ennek mélysége és szépsége túl nagy ahhoz, hogy beszélni lehetne róla. Érezni kell, megtapasztalni. Morzsái időnként megérintenek. Mert ugye mindannyian éreztük már azt, amikor eltölt minket egy pozitív életérzés, amikor annyira megtelünk szeretettel a világ és embertársaink iránt, hogy érezzük: átmos, megtisztít. Annyira körülölel, hogy ruhánk szegélyéig terjed, vagy azon is túl. Hogy néha ránk borul a teljesnek tűnő sötétség, ha nappal sincs világosság, és eltűnik a fény, tudnunk kell, hogy a lét tartozéka ez is. De nekünk a fényben kell élnünk. Ha elcsendesülünk, halljuk a suttogást, mert ilyenkor mindig megérint Valaki, és a világosságban egy fény arra hív, hogy fénnyé váljunk a sötétségben.

Ferenczi Enikő

Azért cselekedtem így...

Olvastam a *Közlöny*ben a felhívást a mesélésre... „Azért cselekedtem így, mert unitárius vagyok!" (júliusi lapszám). 80-as évemet taposom, amúgy is a számvetések ideje ez... Tehát „tollat ragadtam".

Bármennyire töröm is a fejemet, hogy *egy ilyen esetet* találjak, nem sikerül, mert érzésem szerint *teljes* munkámat az határozta meg, hogy unitárius vagyok. Így azt szeretném elmesélni, melyek voltak azok a meghatározó unitárius elvek, amelyek segítettek abban, hogy aránylag sikeres életutat jártam be.

Elöljáróban annyit, hogy az Unitárius Ipari Leánylíceumban végeztem, ahol tanulmányi eredményeim alapján biztosítva volt számomra egy mester-tanári állás. 1949 nyarán azonban az időközben (1948-ban) államosított iskolánkat átalakították óvónő-képzővé, így más megélhetési lehetőséget kellett keresnem. Végzettségem alapján a textiliparban kerestem állást, fel is vettek az akkori Helios kötöttárugyárba, egyelőre munkásnak. Ez a vállalat akkor mintegy 300 embert foglalkoztatott, tizenhárom kisvállalat államosítása és összevonása nyomán keletkezett. Itt éltem le életemet, 36 szolgálati év után mentem nyugdíjba 1986-ban, az akkor már Someşul Kötöttárugyárból, ahol akkoriban már 5000-nél többen dolgoztunk. Időközben levelező szakon textilmérnöki diplomát is szereztem, megbecsült szakemberré nőttem ki magam.

Unitárius voltom meghatározta a munkámhoz való viszonyomat, hiszen azt tanultam, hogy a munka nem Isten büntetése az első emberpár vétkéért, hanem Isten *ajándéka*, lehetőség bekapcsolódni a teremtés isteni folyamatába. Azt szervesítettem magamba, hogy minden ember *eredendően jó* és *csak saját tetteiért felelős*. Ma is azt vallom – mert így is tanultam –: *Isten országát e földön kell megteremtenünk*, ezért pedig munkálkodnunk kell, tehetségünk legjavát adva azon a helyen, ahová beállunk.

Abban az időszakban az egyik legfontosabb feladatnak látszott: munkahelyeket teremteni és megélhetést biztosítani a nőknek, szakmai tudást és normális munkakörülményeket nyújtani nekik. Aztán jöttek a feladatok: munkaszervezés, majd üzemszervezés, vezetés... A nyugdíjazásomkor, 1986-ban több mint ezer munkást foglalkoztató termelőegységet vezettem.

És ebben a munkában sokat segített abbéli hitem, hogy nincs eredendő bűn, hogy minden ember alapjában véve jó, ezt a jóságot kell benne fejleszteni, és ha bizalmat előlegezünk neki, igyekezni fog ezt a bizalmat igazolni. Ezen az alapon tudtam olyan kapcsolatokat kiépíteni, munkacsoportokat létrehozni, hogy mind a mai napig összetartozó csoportnak – mintegy családnak – érzik magukat azok, akikkel dolgoztam, s örömmel találkozunk ma is.

Ez így nagyon szépen hangzik, talán túl szép is, hogy igaz legyen... Az éremnek azonban két oldala van: az ember *alapjában* jó, de élete folyamán nem biztos, hogy ez a jó oldala győz... Tehát óvatosnak is kell lennünk, meg kell próbálnunk megismerni, hogy *méltóak-e a bizalomra*? Egy üzem hierarchikus rendszer, az emberek közti kapcsolatokban van „felfele-, oldalt- és lefele-kapcsolat". Az előbbiekben leírt hozzáállást elsősorban a „lefele-kapcsolatban" alkalmaztam, az „oldalt"- és „felfele"-kapcsolataimat inkább a zárkózottság, a „nem adom ki magamat" elv vezérelte. Talán ezért is maradtam magányos. Félelem, óvatosság volt bennem...

1989 decemberének katartikus élménye volt számomra e félelem feloldódása. Aztán jött a Nőszövetség...

Ez már az őszinteség kora.

Zsakó Erzsébet

„Azért cselekedtem így, mert unitárius vagyok!"

Kedves *Közlöny*-Olvasók!

Továbbra is várjuk írásaikat, amelyekből a fenti mottó értelme bontakozik ki. Azaz olyan írásokat várunk, amelyeknek az elbeszéléséből válik érthetővé, hogy egy adott élethelyzetben döntésüket, viselkedésüket az a tudat határozta meg, hogy unitáriusok. Meséljenek olyan történeteket, amelyekben azért cselekedtek úgy, ahogy cselekedtek, mert unitáriusok!

A néhány bekezdéstől egészen néhány oldalig is terjedő írásokat a *Közlöny* elektronikus vagy postai címére várjuk. A legjobb írások szerzőit a közzététel után elismerésként könyvjutalomban részesítjük.

a Szerkesztőség

Kétszáz éves a bözödi unitárius templom

Négy évvel ezelőtt megfogalmazódott az egyházközség tagjaiban az elhatározás, hogy a 2010-ben kétszáz éves templomát ünnepélyes keretek között újraszenteli. Ünnepélyre készülve ünneplő ruhát öltenek az emberek. Templomunkat is illene ünneplőbe öltöztetni – mondták a hívek. A szavakat tett követte: négy év alatt sikerült a templomot teljesen felújítani. Először a torony öltött új külsőt, majd rendre a külső falak, aztán a belső falak, és végül a templom berendezése következett.

A munkálatok befejezése után, amelyben kisgyermektől idősig mindenki munkálkodott, útjukra indultak a meghívók, amelyek ünnepelni hívták a helyieket és elszármazottakat egyaránt:

„Együtt lenni, közösen imádkozni ott, ahol őseink is tették, ahol keresztvíz alá tartották fejünk, unitárius hitünkről bizonyságot tettünk, életünk választott párjával egyházi megáldásban részesültünk. / Ezt a hajlékot őseink Isten segítségével, kitartó és áldozatkész munkával 200 évvel ezelőtt felépítették. / Az egyházközségi tagok

Rafai Mónika

folytatás a 8. oldalon

Kétszáz éves...

folytatás a 7. oldalról

szorgalmas munkája és áldozat vállalása, valamint külső segítség révén 2007–2010 között felújítottuk. / Ünnepi istentisztelet keretében Istennek hálát adunk, és kérjük a Mindenható segítségét, hogy a templom bejárata előtti székelykapu felirata számunkra lelket megérintő felhívás

legyen: »Őseidnek szent hitéhez, nemzetednek gyökeréhez, testvér, ne légy hűtlen soha!«"

Az ünnepségre augusztus 21-én került sor. Az ünnepi beszédet Nagy László főjegyző tartotta az 1Móz 11,1–6 alapján, kiemelve az *egy nyelven* való gondolkodás és cselekvés fontosságát a közösségeken belül – legyen az egyházi, faluközösségi vagy nemzeti.

Andorkó Ferenc vargyasi, volt bözödi lelkész a Mt 11,28 bibliai verssel a megterített úrasztala mellé szólította a híveket. Beszédében a Bözödön eltöltött időket is idézte, amikor e falu dűlői, a rajtuk dolgozó emberek hozzá is beszéltek.

Miután mintegy 250-en úrvacsorát vettek, Fazakas Lajos Levente lelkész, aki tíz éve szolgál a gyülekezetben, köszöntötte a jelenlevőket: helyieket és hazatérteket, meghívott vendégeket.

Rövid egyháztörténeti ismertetéséből megtudhattuk, hogy Bözödön unitáriusok már a radikális reformáció első szakaszától élnek. A most kétszáz éves templom a harmadik, amelyet az unitárius egyházközség épített. Az első fatemplom 1738-ban a nagy faluégés alkalmával a tűz martalékává vált. Az ezután épült kőtemplom nem megfelelő helyre épült (a talaj nagy víztartalma miatt), így telekcsere következtében Huszár Elek lelkészségének és Árkosi István gondnokságának idején, 1806-ban elkezdték az építőanyagok beszerzését, hogy 1810-ben a templomot felépíthessék. Hozzá a tornyot 1817-ben építették. A tornyon található felirat sokatmondóan beszél az akkori időkről és emberi hozzáállásról: „Erős torony az Úr, neve a mi segedelmünk legyen, mert míg ezt építettök, noha szűk volt az üdő s mostoha rá segélle erre még munkánk után a szent ég is."

Gáspár György református és Ferencz István katolikus papok – mindketten Erdőszentgyörgyről – beszédeikben a templom fontosságáról szóltak, a helyről, ahol az emberek Istennel fokozottan együtt vannak. Hegyi László alpolgármester beszédében arra kérte a híveket: vigyázzanak, hogy idő múltával a templom ne egy „látogatható objektum" legyen, hanem szerepét rendeltetésszerűen betöltve az emberek lelki feltöltődésének helye maradjon.

Berei Ilona és Szakál Szidónia helyi, valamint Barabás Ferenc segesvári unitárius hívek szavalatukkal tették emlékezetessé az ünnepélyt.

A záróének előtt Fazakas Lajos Levente lelkész megköszönte az anyagi támogatásokat, és mintegy viszonzásként átnyújtotta a támogató személyeknek – egyházközségi tagoknak, külső támogatóknak – és intézményeknek azokat a korondi tányérokat, amelyek belsejéből a templom néz a tányér gazdájára. Ugyanakkor köszönetet mondott az egyházközség nőszövetsége tagjainak, akik mindig és mindenhol lelkiismeretesen jelen voltak, ez alkalomra pedig a Szentábrahámon élő ifj. Karácsony Mózessel együtt egy faragott csillárt adományoztak a templom részére.

Hogyan élte meg ezt az ünnepet?

Berei Ilona: Nagyon-nagyon szép ünnep volt, szép élményben volt részünk. Sok vendégünk volt. Örömteli érzés tölt el, hogy van egy kétszáz éves templomunk. Örvendünk, hogy megérhettük, ott lehettünk az ünnepélyen.

Ádám Irénke: Büszke vagyok falunkra a kétszáz éves templomunk miatt, szavakban nem is lehet kifejezni, ezt érezni kell! Hálát adunk az Istennek, hogy megérhettük ezt az ünnepet, nem sokszor adatik meg efféle az ember életében. Hálát adok Istennek, hogy az érzelmiek mellett cselekedetekkel is hozzá tudtam járulni, hogy templomunk szép legyen.

Somodi Béla: Örülünk annak, hogy őseink kétszáz évvel ezelőtt fel tudták építeni e templomot fáradságos munkával, ahogy a torony fala azt megerősíti. A jó Isten segítse meg a következő nemzedékeket is, hogy óvják és védjék templomunkat, hogy még sok száz évig állhasson, és hívja imádkozni az embereket!

Rafai Csaba: Felemelő érzés. Tisztelettel és hálával tartozunk őseinknek, amiért nehéz időben képesek voltak összetartva, egymást segítve, felépíteni a templomot. Bízzunk abban, hogy a jövő nemzedékek is megbecsülik, óvják ezt a felbecsülhetetlen értéket.

Tordai Andrea: Szép ünnepély volt. Nagyon sokan összegyűltünk, hogy ünnepeljünk. Gyönyörű, hogy őseink reánk és utódainkra is gondolva megépítették ezt a templomot, az imádkozás és találkozás áldott helyét.

Kárpátaljai körutazás Vereckétől Yaszinyáig

Csodálatos tanulmányi kiránduláson vehetett részt a Berde Mózes Unitárius Gimnázium tanári kara 2010. augusztus 27-e és 29-e között Kárpátalján. A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium tanári karának meghívására, testvériskolai kapcsolatunk erősítése céljából indultunk útnak a gazdag és érdekes útvonal bejárására.

Tanárok, lelkészek a Tisza forrásánál

Augusztus 26-án az erdélyi csapat a nyíregyházi gimnázium kollégiumának vendégszeretetét élvezte. Nyíregyházáról 27-én reggel indult útnak az 50 fős egyesített tanári közösség a magyar–ukrán határ fele, ahol újra átéltük a pár évvel ezelőtt még a román–magyar határon is uralkodó szorongásokat. Lakatos József idegenvezetőnek köszönhetően azonban gond nélkül jutottunk át a beregsurányi határátkelőn.

Az első élményünk a munkácsi vár volt, ahol idegenvezetőnk lenyűgöző részletességgel beszélt a vár történetéről, a Habsburg-ellenes Rákóczi-szabadságharcról és a vár akkori szerepéről. Kárpátalja legnevezetesebb történelmi műemléke folyamatos felújítás alatt áll. Falai között történelmi kiállítás is megtekinthető. A kis Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona szobra, illetve a 2008. március 5-én a várba „visszaszállt" 16 méteres turulmadár indulásból felpezsdítette nemzeti öntudatunkat.

A Latorca folyó mentén érkeztünk meg Vereckére. A vereckei hágó látványa, a honfoglalás tiszteletére állított emlékművet körülvevő táj mélyen megihletett. Ez a panoráma ihlette *A magyarok bejövetele* című remekmű

Rákóczi és Zrínyi Ilona szobra Munkácson

megalkotására Feszty Árpád festőművészt. Hogyne ihletett volna minket is, akik az ezeréves határ egy másik vidékén átérezzük nemzeti történelmünk tragédiáját. A koszorúzás alatt erős szél tépett, mintha emlékeztetni akart volna, hogy Árpád és vezéreinek szövetsége ma is erőteljesen él.

Később a szojvai emlékműnél tettük tiszteletünket. A szolyvai emlékpark a második világháború végén, 1944 novemberében létesített gyűjtőtábor áldozatainak, a *Málenykij robot* elszenvedőinek-áldozatainak emlékét őrzi. A szovjet megtorlás és terror áldozatainak története megrázó találkozás volt a múlt igazságtalanságával. Még aznap a schönburgi kastély megtekintése után – ahol a kastély parkjában az Osztrák–Magyar Monarchia tér-

Európa földrajzi középpontja

Lakatos Sándor

folytatás a 10. oldalon

Kárpátaljai körutazás...

folytatás a 10. oldalról

kép-formája szerint készített tavat láthatunk, valamint *a fiatalság kútjának* vizében reményteljesen megmosakodtunk – Huszt városába igyekeztünk.

A következő reggelen tekinthettük meg Huszt várát. A 12. századtól fontos stratégiai szereppel bíró létesítmény Magyarország egyik legjelentősebb védvára volt. A várrom felett ma hatalmas kék-sárga ukrán zászló lobog, és az egykor bevehetetlen vár romjait áthatolhatatlan bozót uralja. Szomorúan idéztük Kölcsey Ferenc *Huszt* című versét: „[...] És mond: Honfi, mit ér epedő kebel e romok orrmán? / Régi kor árnya felé visszamerengni mit ér? / Messze jövendővel komolyan vess öszve jelenkort; / Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!"

Hogy az útvonal kívánta-e vagy az idegenvezetőnk lenyűgöző tapasztalata, nem tudom, de a következő utunk Técsőre vezetett, ahol a Kölcsey idézte jelenkor harcosaival találkoztunk. Técsőn a Magyar Tannyelvű Református Líceumot látogattuk meg, ahol találkoztunk az iskola tanáraival is. Meghatódva hallgattuk, mekkora erőfeszítéssel és elszántsággal áll helyt a szorító kisebbségben lévő magyarság a kedvezőtlen ukrán tanügyi konjunktúrában. Elbeszéltük azonos kisebbségi gondjainkat a többségi nyelv használatáról, a menedéket jelentő egyházi segítségről, illetve a szűkös anyagi támogatásokról, ami egyébként az *ottani* többségi nemzet állampolitikáját is jellemzi.

Érdekes tapasztalat volt ellátogatni Európa földrajzi középpontjához, Terebesfehérpatak (Gyilove) mellé. 1887-ben az Osztrák–Magyar Monarchia Térképészeti Intézete kontinensünk széleit érintő hosszúsági és szélességi körök felezővonalainak metszéspontjaként határozta meg Európa közepét. Ez az obeliszkkel megjelölt pont a mai Kárpátalján található, a Tisza partján, egy völgyben húzódó út szélén. A mai Magyarország tehát fizikai értelemben Európa földrajzi középpontjától nyugatra helyezkedik el – és hasonlóképpen Erdély nagy része is.

Rahón keresztül Yaszinyába, Körösmezőre, érkeztünk, ahol 1985-ös orosz gyártású HAZ66-os katonai terepjárókkal a Tisza forrásához mentünk. A Tisza forrásának a *Fekete-Tisza* forrását tekintik. A Máramarosi-havasokban, a Fagyalos-hegységben ered 1265 m-es magasságban. Ez a forrás is, mint minden más, korábban említett kárpátaljai helyszín, a térség politikai alakulása szerint gyakran váltott „nemzeti azonosságot". 1889-ben, a magyar időben kőfalat építettek, közepén egy csurgóval. Trianon után a magyar nyelvű táblát cseh–ruszin kétnyelvű táblára cserélték. 1939-ben, az emlékkő tetejére turulmadár került, amit később, a szovjet uralom alatt eltávolítottak. 2006-ban egy szegedi egyesület új, magyar–ukrán nyelvű táblát helyezett az emlékműre. 2009-ben az emlékművet felújították. A forrás felett a nyeregről gyönyörű kilátás nyílik a környező hegyekre. A vereckei tetőn előjött érzéseink visszaköszöntek, az erdélyiek önfeledten nótázni kezdtek.

Utunk a yaszinyai Árpád-vonalhoz vezetett. A védvonalról néhány évtizede megfeledkezett a hadtudomány is. Nem véletlenül. Az Árpád-vonal európai hadtörténet egyedi erődrendszere, ami Magyarország harmadik, legkülsőbb védvonala volt. A második világháború alatt a szovjet hadsereg sem tudta áttörni. Ez kényszerítette a Vörös Hadsereget meghátrálásra, és arra, hogy Magyarországot Románián keresztül támadja meg. Lenyűgöző volt egy felrobbantott bunker tetején idegenvezetőnk részletes hadtörténeti elbeszéléseit hallgatni

Élményekben gazdag kárpátaljai utazásunk egy királyházai borpincészetben elköltött borkóstolóval és egy kiadós beregszászi vacsorával ért véget. A közös indulási ponthoz visszaérkezve elbúcsúztunk nyíregyházi testvéreinktől, megköszöntük a meghívást és a kiváló vendéglátást. Búcsúzásképpen igény fogalmazódott meg arra, hogy hasonló közös tanulmányi kirándulásokon vegyünk részt a jövőben is.

Kórházlelkészi szolgálat

Orbán Erika,
Sepsiszentgyörgy,
0740-502563;

Ferenczi Enikő,
Kolozsvár,
0740-063767;

Katona Dénes,
Székelyudvarhely,
0266-213100;

Pavelka Attila,
Marosvásárhely,
0746-234917.

Kihez forduljak, kitől várjak segítséget, ha nem Tetőled, Istenem, szívem vigasza, reménységem forrása !

Most tudom csak, milyen nagy áldás az egészség, s amíg dolgoztam, vígan éltem, hányszor felejtettem el imádkozni, s a szerencse hajszolása közben menynyire távol éltem Tőled. Pedig mennyi jóval áldottál meg, és milyen vak voltam az élet csillogásai közepette! Kellett a megpróbáltatásnak jönnie, hogy lássalak tisztán, a fájdalmaknak, hogy felismerjelek, a kínos éjszakáknak és keserves nappaloknak, hogy Benned, a világ világosságában üdvömet megtalálhassam.

Viselj gondot reám, gyógyíts meg engem, Atyám, és bár sokszor vétkeztem ellened, légy könyörülő Istenem, orvosom, vigaszom. Űzd el a kétséget és a félelmet szívemből, add, hogy családom körében tévelygésem színterén ismét erőben, egészségben munkálhassak országod eljöveteléért. Ámen.

Gál Jenő (*Imakönyv híveink használatára.* Unitárius Egyház, 1990)

Három megye találkozója Magyarszentbenedeken

A Fehér megyei RMDSZ és a Dr. Szász Pál Egyesület szervezésében nyolcadik alkalommal ünnepelte a megye magyarsága nagy államalapítónkat, Szent István királyt. Marosszentimre, Boroskrakkó, Magyarigen, Zalatna, Abrudbánya, Verespatak és Sárd után az idén a magyarszentbenedeki unitárius templomban Fehér, Kolozs és Maros megye magyarjai közül több mint kétszázan gyűltek össze, hogy együtt ünnepeljenek a közel négyszázötven éves, ősi unitárius templomban.

A Küküllő-menti dombság területén, Nagyenyedtől keletre fekvő település magyar lakói eredetileg katolikus vallásúak voltak, a reformáció után azonban reformátussá, majd unitáriussá lettek. Így az eredetileg katolikus templom, az egy Isten hitét vallóké lett. A 151 festett tablóból álló, gyönyörű kazettás mennyezet, Búza Mihály asztalos és festő munkája, 1702-ben készült.

Kerekes Hajnal, a Fehér megyei RMDSZ ügyvezető elnöke meleg hangú köszöntő szavai után Kovács Krisztián elnök szólt az ünneplő gyülekezethez. Igét hirdetett Bilibók Géza marosújvári katolikus plébános, majd Fülöp Dezső Alpár ádámosi unitárius lelkész, aki méltatta az első magyar király korszakalkotó cselekedetét. Lőrincz Konrád felenyedi református lelkipásztor, egyházmegyei főjegyző zárta a szertartást.

Az ünnepi beszédet Szőcs Ildikó, a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium igazgatója tartotta, őt követte Veress Ferenc László bethlenszentmiklósi beszolgáló unitárius lelkész, aki bemutatta a magyarszentbenedeki unitárius egyházközség és temploma történetét.

Ünnepi köszöntőt mondott Barabás János kolozsvári magyar konzul és Kötő József parlamenti képviselő. Az üdvözlő beszédek közt Maneszes

Márton, a kolozsvári Állami Magyar Opera énekese egyházi énekekből összeállított gyönyörű műsorával tette emlékezetessé a rendezvényt.

A Himnusz eléneklése után a szikrázó napsütés bearanyozta templomkertben fellépett a bethlenszentmiklósi unitárius dalárda (karvezető Szabó Hunor), a Vargacsik Katalin vezette küküllődombói férfikórus, a Tordai Magyar Dalkör és a húsz tagú aranyosegerbegyi gyermekkórus. A két utóbbi karnagya Balázs Győző aranyosegerbegyi kántor, aki az istentiszteleten énekvezéri szolgálatot is teljesített.

A népes ünneplő gyülekezet ezután átvonult a közeli, gondosan felújított református templomba, ahol Páll Attila lelkipásztor ismertette a református gyülekezet és temploma történetét. A rendezvény különlegességei közé tartozik, hogy itt meghívottként jelen voltak és emlékeiket idézték Gudor András gyulafehérvári, illetve Krizbai Imre baróti református lelkipásztor – ők évtizedekkel ezelőtt ebben a templomban szolgáltak. A nyolcvanhárom éves Bán Gyula, aki hat évtizeddel ezelőtt a falu magyar iskolájának tanítója volt, meleg szavakkal emlékezett magyarszentbenedeki tanítói szolgálatára.

A rendezvény az unitárius templom kertjében szeretetvendégséggel zárult, amelyen a tíztagú unitárius, a helybeli református és a nagymedvési református gyülekezet tagjai terítettek asztalt.

Köszönjük ezt a feledhetetlen napot mindazoknak, akik idejüket nem kímélve munkálkodtak azon, hogy három megye számos imádságos lelkű magyarja ismét életet hozzon az ősrégi, egykor virágzó magyarszentbenedeki templomba. Felemelő érzés volt ott lenni!

Józsa Miklós

Unitáriusok találkozója a Tepék közötti szent helyen

Imádkozás, zsoltárhangok, zeneszó és az örömteli találkozás zsivaja töltötte be augusztus 28-án az Olt rákosi szorosában az ürmösi és a rákosi Tepe között fekvő festői tisztást, a Tepe-pataka nevű helyet.

Egy évekkel ezelőtt megszületett álom vált valóra: öt Oltmenti falu unitárius és más felekezetű lakói gyűltek össze e falvakat összekötő vonalak képzeletbeli középpontján a hagyományteremtő szándékkal megszervezett Oltmenti Unitárius Találkozón. A folyásirány mentén haladva Ürmös, Felsőrákos, Alsórákos, Datk és Olthévíz lakóit nemcsak ez a regékből fakadó nyughatatlan folyó köti össze, hanem rengeteg múltbéli esemény és elszakíthatatlan rokoni szálak.

A találkozó ötlete Gyerő Dávid Sepsiszentgyörgyön élő ürmösi származású unitárius testvérünk fejében született meg, aki a Háromszék-felsőfehéri Unitárius Egyházkör felügyelő gondnokaként sokszor látogatott el ezekbe a falvakba, egyházközségekbe, ismeri életüket, s kitartó meggyőző munkával lelkesedését egyre több emberre terjesztette át. Kérésére az első találkozót szülőfalujának gyülekezete, az Ürmösi Unitárius Egyházközség vállalta fel.

A kezdet nehézségeit leküzdve sikeresen, jó hangulatban zajlott le ez az ünnepnap. Körülbelül 300 résztvevő tisztelt meg jelenlétével: asszonyok és férfiak, csecsemők és idősek, unitáriusok és más felekezetűek, magyarok és más nemzetiségűek.

Szabó Előd

folytatás a 12. oldalon

Unitárius rádióműsorok

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
Október 24., november 14.

Igehirdetés
Az unitárius egyház részéről
Marosvásárhelyi Rádió, a 98,9 MHz ultrarövid, valamint 1323 kHz (Maros) / 1593 kHz (Hargita) középhullámon. Szerkeszti: Tóth Béla.
Vasárnapokon 12.00 órától.
Október 24.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Príma Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen.
Szerkeszti: Csáki Levente.
Minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Unitáriusok találkozója...

folytatás a 11. oldalról

Örömmel köszöntöttük a találkozót megtisztelő Pap Mária esperes asszonyt és családját, valamint Boros János és Bedő András felügyelő gondnokokat, akik a háromszék-felsőfehéri egyházkör képviseletében – de mint barátaink is – fontosnak tartották, hogy velünk együtt ünnepeljenek. Az esperes asszony férje, Márkó László és lánya, Abigél lelkesen fényképezték és filmezték az eseményeket, munkájuknak gyümölcsét bárki megtekintheti Márkó László világhálós naplójában (markolaci.hu/kepek/thumbnails.php?album=79).

A találkozó ünnepi istentisztelettel kezdődött, melyen a szolgálatot jómagam végeztem. Meggyőződésem, hogy szent az a hely, ahova az Úr azért hozta el választottait, hogy üzenetét átadja. Ez az üzenet pedig abban áll, hogy a legnagyobb válságokban is megtalálja az ember és a közösség a szabadulást, ha Isten akarata és az ember hite és munkája összhangba kerül. Isten áldását kértem erre a szent helyre, s a körülötte élőkre, mint ahogy a találkozó emlékére állított kopjafára is, amelyet ifj. Gyerő János ürmösi testvérünk állíttatott, és Tóth Csaba ür-

Nagyvilág

Hogy lehet Egyiptomban templomot építeni? Rendes körülmények között harminc év és az elnök aláírása szükséges ahhoz, hogy egy közösség új templomot építhessen. Nagy öröm ezért a kopt katolikusok számára, hogy hamarosan felépíthetik templomukat. Antonios Aziz Mina gízai püspök tájékoztatása szerint az új istentiszteleti hely lesz a Kairótól délre fekvő városrész első temploma. A kopt katolikusok kisebbségben élnek Egyiptomban (250 ezer hívő), a kopt ortodoxok 8–10 millióan vannak. A mindössze hétéves Gízai Egyházmegye szemináriumában öten készülnek a papságra. (vallasihirek.hu)

Keresztények Kínában Hivatalos adatok szerint a Kínában élő keresztények száma elérte a 23 milliót. Az olasz *Avvenire* c. napilap a kínai társadalomtudományi akadémiára hivatkozva közölte a számadatot. A növekedés elsősorban a gazdaság fejlődésére vezethető vissza. Az „újkeresztények" között sok a fiatal, az értelmiségi és a szabadfoglalkozású. A kínai keresztények közül 5,7 millió katolikus. Az egyházközségek számát az akadémia 55 ezerre becsüli. Növekedés tapasztalható a Biblia iránti keresletben is: 2009 végéig 50 millió példányt nyomtattak. Ugyancsak nőtt a buddhisták, a muszlimok és a taoisták száma Kínában. A statisztika azonban csak az államilag elismert vallási közösségeket veszi számba, mint például a kormányhoz hű katolikusokat tömörítő Hazafias Szövetség tagságát. Rajtuk kívül létezik még a Róma-hű „földalatti" egyház, amelynek tagjait 6–8 millióra becsülik. (Magyar Kurír)

Egyre több fiatal játszik szerencsejátékokat Olaszországban az elmúlt évben több mint félmillió kiskorú vett részt szerencsejátékokban. Számuk a 2008-as évhez képest 7%-kal növekedett – írja az *Avvenire* egy pisai tanulmányra hivatkozva. A felmérés szerint a szerencsejátékokban részt vevő fiatalok 34%-a kaparós sorsjegyeket vásárolt, 17%-uk a sportfogadásban próbált szerencsét, 14% pedig állami lottószelvényt vásárolt. 6,5%-uk úgy nyilatkozott, hogy havonta körülbelül 50 eurót költ szerencsejátékokra. A szerencsejátékokban való részvétel egyre inkább érinti a lányokat: 2008-ban még csak az e szenvedélynek élő fiatalok 29%-a, egy évvel később pedig már 36%-a volt lány. A fiatalok 11%-a a tanulmány szerint már-már függőségben szenved. (Magyar Kurír)

Nőtt az eutanázia-esetek száma Hollandiában Holland orvosok 2009-ben 2636 esetben működtek közre gyógyíthatatlan betegek „halálba segítésén" vagy „legalizált öngyilkosságában". A szám az előző évhez képest 13%-os növekedést mutat. Az emelkedő tendencia 2006 óta tart, ám a pontos számok mindeddig nem kerültek nyilvánosságra, sőt nem is mindegyik esetet jelentették, bár a törvény előírja a regisztrálást. Egy, a betegek érdekeit képviselő keresztény szervezet most azt sürgeti, hogy pontosan regisztrálják és tegyék nyilvánossá ezeket az adatokat. A 2636 „kegyes halálesetből" kilencet jelentettek be. Hollandiában 2002-ben lépett hatályba az a törvény, amely a világon először teszi lehetővé az eutanázia szigorú feltételekhez kötött alkalmazását. (vallasihirek.hu)

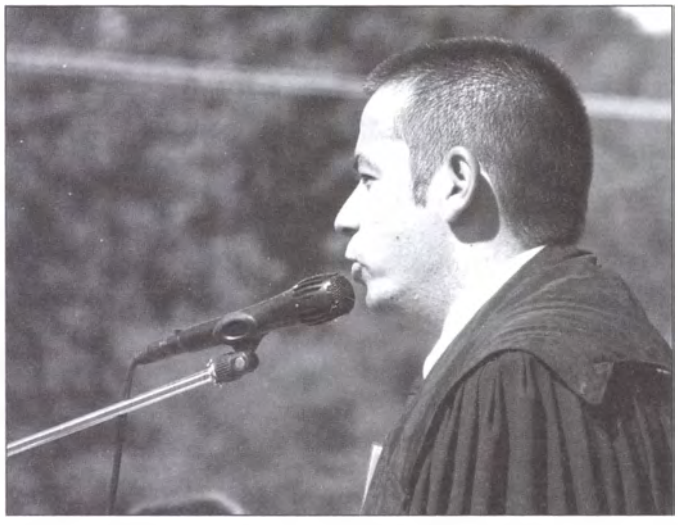
• összeállította KBZ •

mösi faragó készített el; a találkozó jelképeként megtervezett zászlóra, amelyet Erdő B. Vilmos, Brassóban élő, ürmösi származású testvérünk készíttetett; és végül, de nem utolsósorban az ünneplő gyülekezetre és az általuk képviselt közösségekre.

A találkozó kezdeményezője, Gyerő Dávid néhány szóban köszöntötte az egybegyűlteket. Elsősorban a nagy számban megjelent gyermekekhez és ifjakhoz szólt és az ősök hitének és hagyományainak megőrzésére hívta fel őket.

A zászlót az ürmösi egyházközség gondnok-helyettese, Bódi Béla adta át a 2011-es találkozó szervezését vállaló Datki Unitárius Egyházközség gondnokának, Kallós Incének.

A találkozó alkalmával az Ürmösi Általános Iskola diákjai Ágoston Margit igazgatónő és Ágoston Delinke tanárnő vezetésével énekszóval és versekkel örvendeztették meg a résztvevőket, a hagyományos ürmösi tánc pedig (az ürmösi fúvószenekarnak is hála!) jelentősen hozzájárult a jókedv és a vidám hangulat fokozódásához. A gyermekek előadása után az Ürmösi Unitárius Egyházközség dalárdájának fellépése következett, amelyet Urák János énekvezér készített elő. Az ünnepi istentisztelet és ünnepi műsor zárómozzanataként a gyülekezet elénekelte a Székely Himnuszt.

Mindezekkel azonban a találkozó nem ért véget. Az üstökben forró, ízletes tokány, a sátrak alatt a hűtőszekrényekben jéghideg italok várták a vendégeket. Szólt a zene, és zengett az énekszó, voltak, akik táncra is perdültek jókedvükben. A gyermekek – de nemcsak ők – természetesen a labdát is előszedték, és fáradhatatlanul kergették. S közben mindenki találkozott valakivel, valakikkel, akikkel érdemes volt néhány percre megállni, beszélgetni, emlékeket idézni, s jövőbeni találkozásokat tervezni.

Ha addig nem is, de bízunk benne, hogy Isten segedelmével jövő nyáron újból találkozni fogunk, s Isten akarata és a mi hitünk, munkánk és találkozásunk ismét megszenteli majd ezt a varázslatos helyet.

Barbara iklandi látogatása

Az Iklandi Unitárius Egyházközség tagjai augusztusban közel három napon át tudhatták gyülekezetük vendégének Barbara R. Threet lelkésznőt, aki az egyesült államokbeli Melrose-i Unitárius-Univerzalista testvéregyház képviseletében az elmúlt tizennégy hónap alatt második alkalommal kívánkozott az egzotikus nevű faluba.

Barbara július 31-én érkezett Kolozsvárra azzal az elismerésre méltó elhatározással, hogy lassan, de biztosan megtanul magyarul. Az augusztus 6-a délutánjára Iklandra várt – és a tavaly júniusi látogatása okán többek által ismert – kedves vendég-lelkész érkezését izgalommal teljes készülődés előzte meg. A közelmúltbeli kereszteléseknek köszönhetően ismét a csaknem száz lelkes gyülekezet keblitanácsa templomjavítási munkálatokba is fogott, ráadásul már több hónappal ezelőtt augusztus második vasárnapjára időzítették a konfirmációi ünnepséget is.

8-án Molnár Etelka és Molnár Kinga konfirmandusok ünnepélyes komolysággal tettek bizonyságot unitárius hitükről. A nyitott és befogadó unitárius úrvacsorai gyakorlat szellemében Pálffy Anna-Mária és Barbara R. Threet papnők az esetenként más felekezetű szülők és keresztszülők részére is kiosztották az úrvacsorai kenyeret és bort.

Barbara megtiszteltetésnek érezte, hogy Anna-Mária felkészítőjét követően segédkezhetett az Úr asztalánál. Tengeren túlról hozott angol nyelvű áldáskérését magyarul is hallhatta az ünneplő gyülekezet:

„Ti most egy újabb lépést tettetek a felnőtté válás útján. Kiváltságokat nyertek, több felelősség hárul rátok, és lassacskán egyre fontosabb lesz a hangotok e világban. Hangotokat az igazságért hallassátok, kezeteket jócselekedetekre mozdítsátok. Gondolkodjatok gondosan, szívetek szeretetével öleljetek át másokat.

Értékeljétek a lelki javakat és e világ egységét. Javaitokat nagylelkűen osszátok meg másokkal. Figyeljetek

Pálffy Tamás Szabolcs

folytatás a 14. oldalon

Barbara...

folytatás a 13. oldalról

a részletekre: ne feledjétek, hogy nincsenek olyan apró feladatok, amelyek ne lennének fontosak, ne tévesszétek szem elől, hogy minden tett – legyen az nagy vagy kicsi – hozzájárulhat a változáshoz.

Mindenkor szóljatok igazat – vagy egyáltalán ne beszéljetek. Viseljétek gondját testeteknek, mert az Isten ajándéka. Pallérozzátok elméteket, hogy általa felcsillanthassátok Isten alkotókészségét. Ne feledjétek, hogy mások kezét is megfogva Isten munkatársai lehettek e földi világban.

Ne feledkezzetek el imádkozni, és imádkozzatok gyakran a magatok módján. Ápoljátok lelketeket. Énekeljetek, táncoljatok, beszélgessetek, nevessetek, de fordítsatok időt a csendes elmélyülésre is. Gyakoroljátok a megbocsátást mások és magatok iránt egyaránt. Ne feledjétek, hogy nincs ember hiba nélkül, és ez alól ti sem vagytok kivételek.

Ne feledkezzetek el mosolyogni: a nevetés egyike Isten legnagyszerűbb ajándékainak.

Amikor sírnotok kell, sírjatok: szeretetetek jele, ha a szeretett személyért sírtok; ha kudarc miatt sírtok, azt jelenti, hogy vágytok a jobbításra, ha csalódottság miatt sírtok, akkor azért teszitek, mert szeretnétek újrakezdeni.

Imádkozzatok, hogy e világban mindenki által megtapasztalható lehessen a béke. Haladjatok ez életben befogadó szívű és lelkű lényekként, hogy lelki erővel tudjatok dolgozni a jóért.

Érezzétek, hogy Isten áldása nyugszik rajtatok, és hogy Ő mindig veletek van.

Családomban jeles napokon egy éneket szoktunk énekelni, amelyet itt most elénekelek, hisz a ti egyházközségetek a mi egyházközségünkkel egy családot alkot.

Isten áldása nyugodjék rajtatok, Isten békéje legyen veletek, Isten jelenléte világítson szívetekben most és mindörökké."

Barbara 9-én utazott Iklandról Kolozsvárra, hogy még néhány napig magyarul és erdélyi unitáriusul tanulhasson.

Hisszük, hogy másodszori látogatása tovább erősíti a két gyülekezet közti testvérkapcsolatot. Köszönet mindazoknak, akik azon fáradoznak, hogy a két település nevéből keresztezés által alkotott „rózsaföld" (Roseland) láthatóvá váljék.

Egy román pap barátom emlékére

Volt egy barátom. Román, görög katolikus pap. Ötvennégy évig tartó földi élete augusztus első napján zárult szívinfarktus következtében, néhány órával az általa tartott utolsó mise után. A családtagjai és gyülekezete gyászában sokan osztoztunk, mert áldozatos életével és szeretetével kiérdemelte együttérzésünket.

Családjával Tordán lakott, hétközben egy helybeli gyárban mérnökként dolgozott, súlyosan mozgássérült feleségét gondozta, gyermeket nevelt, miközben példaadó hivatásszerűséggel szolgálta a szindi görög katolikus egyházközséget.

Az elmúlt években többször is ellátogattunk egymás templomába, illetve paplakára. Egyik emlékezetes és nagyszabású megvalósítása a háromszáz éves templomuk felújításának megszervezése volt. A tavaly nyáron a maroknyi szindi gyülekezetünk képviseletében részt vettem az egyik legrégebbi és legszebb erdélyi román kőtemplom újraszentelési szertartásán. Egy év múltán e templom kertjében helyeztük örök nyugovóra a pap barátom testét. Szívügye volt az egyházközségét megillető, 1948-ban államilag elrabolt javak visszaszolgáltatása is, amelynek kiharcolásáért a román görögkeleti (ortodox) „testvéregyházközségéből" nemtelen támadások érték.

A megboldogult Liviu Crişannal nemcsak barátok voltunk, hanem szövetségesek. Mindketten kötelességünknek tartottuk a nemzeteink közötti igazi megbékélés előmozdítását szerény lehetőségeinkkel. Együtt vallottuk, hogy ennek előfeltétele a múltbeli sérelmek tárgyilagos megvitatása, kölcsönös megismerése, és nem azok elhallgatása, vagy egymás fejéhez vagdosása. Tudtuk, hogy ha őszintén beszélünk múltunkról, akkor végre igazán megnyugodhat alattunk a föld és bennünk a lelkiismeret, a hősök és áldozatok vére nem kiált többé az égre, és, hogy „a múltat békévé oldja az emlékezés" (József Attila). Közösen hittük, hogy a méltányos történelmi igazságszolgáltatáshoz mindenkinek joga van, és ezt nem tagadhatja meg senki hatalmi helyzetből, illetve többségi alapon, ugyanis az igazság isteni eredetű és minden emberi közösséget megillet. Reméltük, hogy gyermekeink, utódaink és gyülekezeteink a jövőben békésebben élnek majd egymás mellett, mint ahogy azt elődeink tették.

Mindezért nemegyszer magyarbarátnak és nemzetárulónak minősítették őt. A magyarbarátságot nyíltan vállalta, a rágalmat pedig közösségszolgálatával cáfolta. Nem panaszként, hanem sajnálatos tényként említette néha, hogy a sötét erők és azok szolgái sok álmatlan éjszakát okoztak neki.

Ezek a sötét fellegek a barátom életéből végleg eloszlottak, és helyét a mennyei dicsőség vette át, amelyben majd más dönti el, hogy földi életutunk során milyen emberek, milyen szolgák, illetve milyen románok vagy magyarok voltunk. A pártatlanul ítélkező bíró, a mi mennyei Atyánk adjon békét és üdvösséget az ő lelkének!

Szabó László

A kultúra fáklyája

Szeptember 4-én nagy részvét mellett, pályatársak és osztálytársak megrendült jelenlétében kísértük utolsó útjára a gagyi sírkertbe Bán József nyugalmazott tanítót, falunk meghatározó egyéniségét, kulturális és sportéleti szervezőt. A harangokkal lelkünk is sír, mert tragikus hirtelenséggel ragadta el őt a sors, és emberi számításaink szerint talán túl hamar lépett az üdvösség örök útjára.

Bán József (1935–2010) a Szentábrahám községhez tartozó Bágyi tanyán született. Iskoláit a szentábrahámi iskolában kezdte, majd a székelykeresztúri Tanítóképzőben folytatta. 1954-ben szerzett tanítói oklevelet. József Attila szellemében vallotta: „Én egész népemet fogom, / Nem középiskolás fokon, / taní- / tani." A katonai szolgálat után a vágási, siklódi, nyárádszentsimoni, végül a gagyi iskoláknak volt lelkes tanítója. 1962. március 5-én kötött házasságot Hegyi Magdolnával, és frigyüket két leánygyermekkel áldotta meg az ég: Mária Magdolnával (1963) és Tündével (1971).

Negyvenhét esztendőt felölelő tanítói pályája során önzetlenül munkálkodott a diákok testi-lelki fejlődése és gazdagodása érdekében. Gagyban néptánccsoportot szervezett, házasembereknek tanított be színdarabokat, a sportéletnek is lelkes támogatója volt. Hideg téli estéken melegített téglát vitt a kultúrotthonban szereplőknek, időt és energiát nem kímélt, ha a kultúráról volt szó. Szerette a falu emberét, ragaszkodott hozzájuk, és nem volt könnyű feladat az utcán előre köszönni neki. Mindenkinek tartogatott egy jó szót s vigasztalást, ha a helyzet úgy kívánta. Nem ismert lehetetlent, kitartással dolgozott a falu fiatalságának neveléséért. Tudta, hogy a jó tanító nevelője is népének, és ezt nem csak az iskola falain belül kell teljesítenie. Munkássága gyümölcsét bizonyítja, hogy számos elismeréssel tértek haza az általa tanított táncos fiatalok.

Rendületlen hittel valljuk, hogy élete nem volt hiábavaló, és példamutatása serkent a jó és szép szolgálatára. A gondviselő Isten adjon számára csendes pihenést!

Gál Zoltán

Felhívás

Megkezdte működését a kolozsvári unitárius bentlakási diáketkeztetéssel foglalkozó Konviktus Kft.

Köszönettel fogadunk természetbeni adományokat (nem csak unitárius) gazdáktól, kistermelőktől a diáketkeztetés támogatására – burgonyát, murkot, káposztát, babot, hagymát, almát stb.

Jelentkezésüket várja: Balázs András, 0741-076467.

nők világa

UNOSZ-konferencia Homoródszentpálon

Letűnt az éj, és egy új nap, új élet köszöntött ránk. Ez a mi napunk, az unitárius nők napja. Több százan döntöttünk úgy, hogy ezt a szeptemberi napot – negyedikét – együtt töltjük. Boldog pillanatok illannak tova, ahogy keressük egymás ismerős arcát. Tiszta örömmel köszöntjük egymást, néha ismeretlenül is, hiszen összetartozunk a Szeretet nagy palástja alatt. Ezúttal a homoródszentpáli templomot töltöttük meg. Különleges élmény önmagában véve már ez is.

Hálával fakadtunk dalra a szebbnél szebb zászlók bevonulásakor. A zászlócsokor is gazdagodott öt új zászlóval, így összesen harminc nőszövetség hozta el a maga zászlaját. A zászlók dolga, hogy lobogjanak, de ne engedjenek mindenféle szélnek, csak egynek: a Szeretetnek. Ebben a szellemben állunk meg alattuk vagy emeljük őket a magasba, minél több követőt keresve.

„Nőnek lenni jó. Unitárius nőnek lenni nagyon jó. Fontos, hogy belső értékeinket megtaláljuk és kibontakoztassuk. Ti itt valamennyien édesanyák vagytok, és az édesanyák szeretete olyan, mint a kör: nincs eleje, sem vége" – hallhattuk Simó Sándor esperest. Éreztük, menynyire igazak e szavak. Közös feladatunk családjaink életét könnyíteni, és egymásra minél jobban odafigyelni. Ugyanakkor számba kell hogy vegyük mindazt, amit megtettünk, de azt is, amit elmulasztottunk. Építenünk kell, egymásra tenni a köveket, hiszen nincs kis feladat, csak elmulasztott vagy teljesített feladatok vannak.

Új házigazdára lelt a vándorabrosz: a homoródszentpáli nőszövetség és gyülekezet „személyében".

Dimén Csilla Júlia

folytatás a 16. oldalon

UNOSZ-konferencia...

folytatás a 15. oldalról

Tizenhat évvel ezelőtt, ezen a tájon, Székelykeresztúron született. Immáron kinőtte magát, mivel ma már 93 háromszöge van. Ezek a kis háromszögek együtt alkotnak egy nagy egészt, s mint a láncszemek egymásba kapaszkodnak.

A magunk elé kitűzött cél magas, és mi apró lépésekkel haladunk, de nagyon fontos, hogy a jó irányba tartunk. A tulajdonképpeni munka a helyi nőszövetségekben zajlik – ezekről az egyes köri találkozókon számolunk be egymásnak. Ezek a találkozók is ünnepi hangulatú eseményekké nőtték ki magukat. Az a tapasztalatunk, hogy minden tevékenység öröm és lelkesedés forrása lehet. Az idén 56 nőszövetség adott le beszámolót. Több írásban találunk jelzést, buzdítást arra, hogy a nőszövetségek vállaljanak aktívabb szerepet a helyi problémák megoldásában. Javaslat hangzott el arról is: ha a nőszövetségeket jogi személyként bejegyeztetjük, könnyebb és több a pályázási lehetőség, főleg a polgármesteri hivataloknál. A képzések újraindítása olyan területe tevékenységeinknek, ahol felmérhetjük, mire van szükségünk – és a tapasztalatainkat is megoszthatjuk egymással.

Találkozónk alkalmával sor került a választmány és az UNOSZ új vezetőségének megválasztására: az elnök Asztalos Klára, az alelnökök Zsakó Erzsébet és Jakabházi Vera, a titkár Simó Melinda. Szintén egyöntetű szavazással az UNOSZ a tiszteletbeli elnöki címet adományozta Szabó Magdolna főtisztelendő asszonynak. Mindig együtt érzett velünk, közvetített egyházunk vezetősége felé, és hasznos tanácsaival, észrevételeivel segítette munkánkat. Köszönjük, hogy éveken át részt vett találkozóinkon.

Az évszázados falak között, szent helyeken még a bibliai versek is különleges üzenetet hordoznak: „Mindennek megvan a maga ideje." A mi rendelt időnk szeptember első szombatja – talán nem véletlenül. Az ősz mindig olyan különleges hangulatot hordoz! Készültünk erre a napra. Arra, hogy számot vessünk. De emellett töltekezni is akartunk, igazi értékekkel. Az érzés, amit kifejezünk, az a hála: jó itt és együtt lenni! Mennyire fontos látni, hogy mi, unitárius nők, ilyen sokan össze tudunk gyűlni! A hétköznapok magánya idején, amikor zsebünkben a kis mustármag után kutatunk, ez jusson eszünkbe.

„Megvan az ideje a születésnek, és megvan az ideje a meghalásnak." A kérdés csupán az, mivel töltjük ki a két „határ" közti időt. Unitáriusokként tudunk-e valami olyan többletet vinni az életünkbe, ami teljesebbé teszi azt? Megtelik-e időérzékelésünk a *lét* örömével? Legyen a mi többletünk ez az érzés! Érezzük a sok szépséget, ami körülölel bennünket, azt, hogy az élet jó, és köszönjük meg Istennek, hogy nőnek teremtett. A szolgálattevő lelkésznőnek, Ferenczi Enikőnek pedig köszönjük, hogy lelkünket csordultig töltötte ezekkel az érzésekkel.

Több korty derűben is volt részünk V. Kulcsár Ildikó előadása révén. Családi, párkapcsolati, szülő és gyermek közti kapcsolatokról hallhattunk tapasztalati ismertetőt, valamint néhány vidám és szomorú hangvételű cikket. Érdekes lehet emberi sorsokat gyűjteni! Ahány ember, annyi sors. Ott, ahol „összekapaszkodnak ketten egy életre", mindenből – örömből és szenvedésből egyaránt – jut mindenkinek. A családot is össze kell rakni, mint egy kirakós játékot. Az esetleges szenvedést ellensúlyozza, hogy minden gödörből ki lehet kapaszkodni. Attól függ, észrevesszük-e, hogy vannak nálunk mások még rosszabb helyzetben! A családban a hangulat olyan, amilyen a miénk. Ha vidáman megyünk haza, mindenki jól érzi magát, de ha mérgesek, idegesek vagyunk, egy idő után mindannyian átveszik ezt a hangulatot. Rajtunk múlik, megmarad-e a mosolyra való képességünk. Ahol ez nincs, abban a családban nem lesz boldog gyermek.

A párkapcsolat is elszárad, ha nem ápoljuk. A módszer, ami nehézség idején segít egymás elviselésében, a derű, a humor és az *ön*irónia. Van úgy néha, hogy a magunk „agyára megyünk". Mennyivel többet üzenhetünk iróniával, humorral, mint kivont karddal! A házastársaknak módot kell találniuk arra, hogy több időt töltsenek kettesben. Ez az idő arról szóljon, hogy hol tartanak a kapcsolaton belül.

A férfiak befelé-fordulásának gyökere a gyermekkorban keresendő. A kislány, ha megüti magát, rögtön vigaszra talál az édesanyjánál. A fiúknak ellenben azt

mondjuk: „katonadolog". Mintha nekik nem lenne szabad sírni – mert „szégyen". Így rengeteg a legyűrt fájdalom bennük. Attól azonban még nem lesznek gyengék, ha kimondják a gondjaikat. A nőknek általában nincsenek ilyen problémáik, mert kibeszélik magukat, megosztják egymással gondjaikat.

Érdemes tehát követni ezeket a tanácsokat-módszereket, és akkor elkerül az a kényszerű érzés, hogy *csak túléljük* a napokat. Életünk folyamatos tanulás: fontos dolgok tudatosítása, olyanoké, mint a figyelem, együttérzés, szeretet, öröm. Nyomukba kell erednünk, bármilyen messzire legyenek is. Hiszen még „vannak vidékek, gyönyörű tájak, ahol a keserű szánkban édessé ízesül", s ezek a tájak ott vannak – „legbelül".

A nők tiszta lelkű képviselői, megtartói és továbbvivői unitárius hitünknek, lelkei a gyülekezeteknek. Köszönjük a szentpáli nőszövetségnek, a gyülekezetnek, lelkészének és a tiszteletes asszonynak a sok szervező munkát, a vendégfogadást. A jó Isten pótolja ki gazdag tárházából mindazt, amit áldoztak! Sok kitartást, erőt és jó döntőképességet kívánok mindannyiunknak, hogy kitűzött céljainkat meg tudjuk valósítani!

A 2010. szeptember 4-i homoródszentpáli közgyűlés határozatai

1. A 100 éves emlékünnepségre készített pannóikat a köri nőszövetségek juttassák el Kolozsvárra legkésőbb 2010. szeptember 30-ig.
2. Minden köri nőszövetség készítse el és adja le az összesített nőszövetségi jelentést a 2011. évi egyházköri közgyűlésekre.
3. Az UNOSZ szervezzen 2011-ben vezetőképzést köri nőszövetségi szinten, ahol eddig még nem volt.
4. Az előfizetések begyűjtése a *Nők Világa* kiadványra 2011. január 31-ig legalább a 2010. évi példányszámra.
5. A kommunikáció javítása az UNOSZ és a köri nőszövetségek között és a helyi nőszövetségek egymás között.

A szeretet vasárnapja

„Te pedig, amikor adományt adsz, ne tudja a bal kezed, mit tesz a jobb." (Mt 6,3)

A nyár már búcsúzóban volt, amikor a Sepsiszentkirály-Botfalu gyártelep hívei közös kirándulást szerveztek. A hasznosat a kellemessel próbáltuk összekötni, hogy a ránk bízott feladatnak eleget tudjunk tenni.

„Életünk minden pillanatában egyik lábunk a tündérmesék földjén, másik lábunk pedig a mélységes szakadék szélén áll." – Paulo Coelho igaz szavai visszhangzottak bennünk, mikor a lókodi öregotthon lakóit indultunk felkeresni. Az augusztusvégi hideg eső ellenére harmincheten vállaltuk az utat és adományaink elszállítását, átadását.

Útközben mindannyiunkban kérdések merültek fel az öregotthon lakóiról: vajon hogy töltik életüket „öregotthoni" körülmények között?, milyen a mindennapok programja? Míg ezeken tűnődtünk, észre se vettük az idő múlását: csakhamar kitárult előttünk a szép, modern épület ajtaja. Érkezésünkkor hallhattuk, láthattuk az igazat, a szépet. Egy fájó mondat mégis volt az idős, 81 éves Kovács Sándor köszöntőjében: „Mindenünk van, csak nincs ki azt mondja: édesanyám, édesapám."

Valahogy úgy van az ember: mikor valakinek ajándékot visz, a szeretet jeléül szavunkat hallatjuk. Így voltunk mi is, hisz az ima után, amelyet Adorjáni Levente unitárius lelkész mondott, két egyházközség hívei átadták a lelki táplálékot, utána pedig gyerekek és a tiszteletes asszony szavalataival, valamint a nyolcvanéves szentkirályi Gizi néni és a botfalusi és vargyasi testvérek csodás énekszámokkal ajándékozták meg a „nagy család" lakóit. Hisz ahol 44-en ülnek le nap nap után az asztalhoz, vagy együtt tervezik a napi tevékenységet, az már egy nagy család.

Ezen a napon meleg szavakkal, az idős lakók köszöntésével próbáltuk Sanyi bácsi szomorú mondatát megszépíteni. A lelki táplálék mellett vittük a „mindennapi kenyeret". És a raktár megtelt. Nem egy-két napra való tartós élelmiszerrel, de liszttel, cukorral, olajjal, zsírral, paszullyal is... és még sorolhatnám, amiket híveink szeretettel vásároltak, azt gondolva: ha van nekem, legyen nekik is. De vittünk édességet, süteményt is. És sok-sok szeretetet.

„A mosoly, amelyet küldesz, visszatér hozzád." Az öregotthon „műkedvelő csoportja" énekekkel és versekkel köszönte meg ezt a szép napot. Sándor bácsi büszkén mutatta be a szereplőket: Ketesdi Irént, Kiss Rebekát, Vass Katalint, Gerendi Ilonát és Burján Dénest.

Szomorú szívvel mesélték, hogy nemrég temették a 76 éves Székely Istvánt, Pista bácsit, aki szintén a műkedvelő csoportba tartozott.

Az utazás alatt felmerült kérdéseinkre megkaptuk a választ. Igen, így töltik mindennapjaikat. Társaságra, meleg szavakra szomjaznak. Tudom, hogy amit mi egy kis adománnyal és meleg szavakkal megtehettünk, arra sóvárognak leginkább. Szeretet vasárnapjává tettük ezt a napot.

Mikor már búcsút vettünk az öregotthon lakóitól, hazafelé haladtunkban az oklándi és vargyasi templomokat látogattuk meg, és mind a két helyen kaptunk egy kis ízelítőt a templomok történetéről és az egyházközség életéről.

Hasznos és kellemes kirándulás volt. Wass Albert írja: „Minden embernek kell legyen egy feladata ebben az életben – kötelességen belül, vagy azon felül is talán –, mert különben nem lenne értelme annak, hogy él. Minden embernek kell legyen egy feladata, egy titkos küldetése, mely Istentől való."

Adorjáni Gyöngyvér

I. ODFIE Ökológiai Napok

Első alkalommal szerveztünk az ODFIE keretében ökológiai napokat. A rendezvénynek a Maros megyei Kisadorján adott helyet. A falu a Nyárád mentén fekszik, öt kilométerre Nyárádszeredától, jelenleg 62 lakosa van. Itt töltöttünk el egy hétvégét tizenöt fiatallal szeptember 10-e és 12-e között.

Fő célunk az volt, hogy a hétvége alatt felhívjuk a lakosok figyelmét környezetünk védelmére. Pénteken este érkeztünk meg Kisadorjánba, szállásunkat a marosvásárhelyi Focus Eco Center biztosította. A költségek többi részét a résztvevők állták. Megpróbáltunk minden fogyasztást minimálisra csökkenteni, ezért napenergiával működő világítást használtunk, vizet nagyon keveset, a jó hangulatot pedig gitárszóval tartottuk fenn.

Szombat reggel a csapat két részre oszlott, az egyik része szórólapokat osztogatott a faluban, a másik pedig fáért ment az erdőre az ebédünk elkészítéséhez. Kis, egyszerű szórólapokat készítettünk a Focus Eco Center tá-

mogatásával, amellyel környezetünk, illetve vizeink tisztaságára hívtuk fel Kisadorján és Nagyadorján lakóinak figyelmét. Kisadorján utcáiról összeszedtük a szemetet, ezzel is próbáltunk példát mutatni. Délután gyalogtúrára került sor, ennek során végigjárhattuk Kis- és Nagyadorján vidékét, élőhelyeket láthattunk stb. A túra 7 km hosszú volt, de a kényelmes sétát választottuk, így öt óra alatt tettük meg az utat. Este, a túra befejezte után gitározással-énekléssel fejeztük be a napot.

Vasárnap reggel istentiszteletre ment a kis természetvédő csapat. Hegedűs Tivadar lelkész prédikációja után kis műsorral kedveskedtünk a minket oly nagy szeretettel befogadó helyieknek. Ezt követően mindenki elindult hazafele, fejében egy jól megrögzült leckével: „óvd és védd a környezeted, mert ezen múlik az emberiség jövője".

Matka Imre (Doki)

Mozgalmas nyár Udvarhelyen

A mára elefántcsont-toronnyá magasodó piacgazdaság világában nem könnyű ifjúsági mozgalomként felvenni a harcot a konkurenciával. A kereslet–kínálat mindennapi valóságában nem más ifjúsági szervezetek jelentik a versenytársat, hanem a kocsmák, bulik, fesztiválok, az alternatív szórakozási lehetőségek végtelen sora.

A demokratikus zaccként ránk zúduló nyugati kultúra keblére ölelt ifjúság körében így kezdenek elhomályosodni ősi értékeink: a népviselet, a hetedik nap tisztelete és lélekpihentető ereje, sőt a magyar nyelv használata.

Mára már ritkán találkozunk „becsületbeli ügyekkel", „gerinces emberekkel", „cselekvő szeretettel", a „székely kézfogás" sem a régi, és az emberekből ragyogó istenarcúság is torz vigyorként tekint ránk a hétköznapok forgatagában.

A Székelyudvarhelyi Ifjú Unitáriusok Klubja (SZIJUK) ezzel próbálta felvenni a harcot a nyár során. Amíg sok más ifjúsági egylet a nyári időszakban pihenésre vonul, addig Székelyudvarhelyen az ifjúsági élet mozgalmassága egyre fokozódott.

Komoly eredménynek könyvelhetjük el, hogy a tavasz folyamán megnyertünk egy ifjúsági pályázatot, amelyet a székelyudvarhelyi Polgármesteri Hivatal hirdetett meg, így nyári programjaink anyagi támogatásának fejfájós pillanatai egyetlen villanás alatt tovaszálltak.

Július közepén színjátszó napokat rendeztünk Városfalván, ahol az egyházkör 54 fiatalja vett részt. A három napba zárt végtelen jókedv feledtette velünk a mindennapok nehézségeit, ugyanakkor bebizonyosodott az is, hogy ifjainknak szükségük van az ilyen és ehhez hasonló találkozásokra. A tábortűz mellett esténként felcsendülő ismerős dallamok mind-mind arról árulkodtak: vannak pillanatok, amelyek bárhol bármikor összekötnek bennünket.

Július folyamán négy egymást követő csütörtökön előadássorozatot szerveztünk: először a fiatalok jogairól esett szó: mi az, amit megtehetnek, és hol vannak a határok. A második csütörtök a *Rendőrkézben* címet viselte. Egy rendőr tartott előadást arról, milyen a rendőrség munkája, hogyan értékelhető a rendfenntartó hatóság oldaláról a rendőr–állampolgár kapcsolat. A harmadik előadás az elsősegélynyújtásról szólt. Jó, ha alapfokon mindenki elsajátítja! Az utolsó csütörtök a nosztalgiában lubickoló tanító visszaemlékezése volt: három valamikori egyetemista beszélt arról, hogy az adott városban (Bukarest, Temesvár, Kolozsvár, Debrecen) milyen az egyetemisták élete, milyen lehetőségeik vannak, hogyan lehet érvényesülni, hogy lehet értelmesen eltölteni azt a néhány évet, hogy abban legyen tanulás – de szórakozás is.

Idén nyáron mindkét, az ODFIE által szervezett nagyszabású rendezvényen részt vettünk, mi több, a színjátszó találkozóról a második díjjal tértünk haza. Ez óriási lendületet ad, önbizalommal tölt el bennünket, és szívünk mélyén megérteti velünk: van értelme. Van értelme annak, amit teszünk, van értelme annak, amire szinte egész nyarunkat áldoztuk.

Szeptember elején kirándulni mentünk Segesvár–Medgyes–Szeben útvonalon. Célunk az volt, hogy fiataljaink a lassan eltűnő, mások által felemésztett szász kultúrával ismerkedhessenek. Ennek anyagi hátterét ugyancsak a Polgármesteri Hivataltól nyert pályázati összegből biztosítottuk. Szeptember 18-án egy minden generációt átfedő közös rendezvényre került sor: a nőszövetséggel, a keblitanáccsal, valamint a nyugdíjas klubbal közösen szervezzük meg az egyházközség szüreti bálját.

Összejöveteleink gazdagok a barátság minden megnyilvánulási formájában, és szívmelengető nézni, ahogy szinte a semmiből egy olyan közösség nőtte ki magát, amely képes értékeket kitermelni önmagából, ugyanakkor eme értékek alapján élni is tud.

Az egymásban gyökerező bizalom és az egymásra való számítás többször is megnyilvánult a nyár során, főként amikor Siménfalván jártunk néhány fiatallal, hogy az árvízkárosultakon próbáljunk segíteni, vagy amikor a Szejke teljes területét tisztítottuk meg a szeméttől, hogy ezáltal is bebizonyítsuk: mi óvjuk a környezetünket!

Sok időt és energiát igényel az ifjúsággal való foglalkozás, de ha az ember képes önmagából a közösségért áldozni, akkor munkájának meglesz a gyümölcse. És nincs szebb, mint látni, ahogyan a fiatalok életükkel, tetteikkel, szavaikkal tükrözik azt az értéket, amelyet az ember oly sok munka árán ültetett el bennük. Ez az igazi áldott teher, amikor hátadon cipelsz sokakat, hogy amikor elfáradsz, ölükbe vegyenek…

Tófalvi Tamás

ODFIE-tervek decemberig

Bevallom, nem szeretem az őszt. Legalábbis valami kettős érzés ejt rabul, amikor közeledik. Még bennem élnek a nyár pillanatai – a színjátszó találkozó feledhetetlen hangulata, a gyerektáborok zsivajgós hang-kavalkádja, a konferencia meghitt, családias beszélgetései. Emlékszel még a vidám sátorozásokra, az önfeledt éneklésekre, a baráti találkozásokra, a nyári napsütésre? Emlékszel még? Most ezeket kis időre félre kell tennünk. Megkezdődik az iskola, reggelenként megint korán kell kelni, hűvösödik az idő, nem mehetünk táborozni, amikor csak kedvünk tartja. Lehullnak a fák levelei, minden olyan személytelen lesz. Én *ezért* nem szeretem az őszt. Viszont ha arra gondolok, hogy új lehetőségek várnak, egy új kezdet, újabb egyletes rendezvények..., akkor máris másképp nézek az őszre…

Nektek elárulom, hogy elég sok mindent tervezünk a következő néhány hónapra, úgyhogy nem fogtok unatkozni. Igyekszünk egy kis színt vinni az iskolai időszakba; belopunk egy kis nyarat a szívetekbe.

A következő másfél hónap az egyházköri küldöttgyűlésekről fog szólni. Köri képviselőket választunk, megbeszéljük az egyházkör, illetve az egyletek gondjait-bajait; együtt próbálunk kitalálni új rendezvényeket, programokat, egyleti tevékenységeket.

A marosi kör nyitja az őszi egyletes akciók sorát szeptember 18–19-én Marosvásárhelyen. Az október teljesen a köri küldöttgyűléseké. Október első hétvégéjén (1–3.) a székelyudvarhelyi egyházkör Homoródújfaluban, majd 9-én a székelykeresztúri egyházkör Szentábrahámon tartja a küldöttgyűlést. A háromszék-felsőfehéri egyházkörben október 16–17-én Sepsiszentgyörgyön szervezik ezt meg. A kolozs-tordai és küküllői egyházkörök később határozzák meg a küldöttgyűlések helyszínét és időpontját.

A lassan hagyományossá vált egyetemista- és főiskolás-találkozót október 23-a és 25-e között szervezzük meg, később meghatározandó helyszínen.

November 6-án, szombaton Dávid Ferenc egyházalapító püspökünk emlékcellájához zarándokolunk a dévai várba. Másnap (november 7-én) tartja az ODFIE az őszi választmányi ülését Kolozsváron.

Kertész Ágnes

folytatás a 20. oldalon

ODFIE-tervek...

folytatás a 19. oldalról

A körutak sem maradnak el: terveink szerint november 12–14-én a marosi és a küküllői egyházkörökben, 19-e és 21-e között a keresztúri és udvarhelyi egyházkörökben, 26-a és 28-a között a háromszéki egyházkörben barangolunk. Az idei év körutazásait a kolozs-tordai egyházkör zárja december 3–5. között.

Az idei év utolsó rendezvényei a hitértelmező hétvégék, december 10–12-én. Az elmúlt évekhez hasonlóan szintén két helyszínen tartjuk ezeket. A következő éves egyleti téma kijelölése mellett hitbeli kérdéseinknek is helyet adunk – önismeret, meditáció, hitünk és életmódunk kapcsolata lesznek terítéken.

Nos, így már másképp nézek az őszre. Egyértelmű többletet hordoz magában ez az évszak. Valami mást, újat és mégis ismerőst. Valami különlegest, egyszerit és folytatandót.

Ősz. Éjfél

Mindjárt tizenkét óra van. Sötétben áll. Az ablakhoz megy. Halványan szűrődik be egy pislákoló utcalámpa fénye. Kinéz. A lámpafényben hiába keresi a táncoló lepkéket. Egy sárga falevél csillan meg a betonoszlopra eső fényben. Nézi. Várja, hogy lassan lehulljon. De a levél megáll a levegőben. És ő látja magát az ablakban.

Mindjárt tizenkét óra van. Bemegy a fürdőszobába, és megáll a tükör előtt. Szembenéz magával. Addig néz saját szemébe, míg meglátja benne a falevelet. A levél sárga. És száraz. És a levegőben áll.

Mindjárt tizenkét óra van. Visszamegy az ablakhoz. A levél még mindig ott van. Lebeg a levegőben. A pislákoló lámpafény meg-meglebbenti a szélét, de a levél nem akar lehullani. Konokul lebeg a reménytelen semmiben. És ő nézi.

Mindjárt tizenkét óra van. Egyszerre rádöbben arra, hogy nem tud ellépni az ablaktól. A levél vonzza. A lebegő levél hívja őt. És már olyan erős az érzés, hogy hallja is. Körülnéz. Egyet kattan az óra a sarokban.

Mindjárt tizenkét óra van. Megfogja az ablak kilincsét. Hideg. Szorítja. Lassan elkezdi fordítani. Az ablak kinyílik, és a függöny egy pillanatra meglebben, aztán mozdulatlanná dermed. Kint csend van. És hideg. A csillagok belefagytak a felhőkbe. S ő belenéz a lucskos levegőbe.

Mindjárt tizenkét óra van. Lassan elindul. Kilép az ablakon. A haját felborzolja a pislákoló lámpafény, és ő kézen fogja a falevelet. Most már ketten lebegnek. Egyikük sem akar lehullani. Még ne!

Mindjárt tizenkét óra van. Csend. Minden nyugodt, ő is olyan lassan lélegzik, hogy már a szívverését is hallani. A lámpa pillogása is felveszi a pulzusának ritmusát. Csak lebegnek a szőlőszagú nyugalomban.

Mindjárt tizenkét óra van. De ő nem mozdul. Lenyúl hozzá egy felhő. Beletörülközik. Könnycseppként marad arcán egy esőcsepp. Nem törli le. Csak hallgatja a szél, a lucskos levegő, a pislogó lámpa, a lebegő, elsárgult falevél a szívverése csendjét, és bámulja az őszt.

Éjfél van. Egy távoli óra üt. Az esőcseppek halkan belekopolják a sárga falevelet a sárba. Ő magára húzza a paplant. Reggel korán kell kelnie...

Nagy-Kóródi Enikő

VEN-kikötő

Október a vasárnapi iskolában

Október a régi római naptár nyolcadik hónapja, amit nyelvi formában is jelez: az *octo* ugyanis nyolcat jelent. Októbert nevezik még Mindszent és Magvető havának is.

Első vasárnap: Idősek világnapja – ilyenkor köszöntjük a 70/80 évet betöltött testvéreinket a gyülekezetben. Lepjétek meg őket szép versekkel, énekekkel és egy-egy szál virággal.

4. Ferenc, illetve az állatok napja – ekkor kezdik vetni a búzát. Ismerkedjetek meg Szent Ferenc életével. Olvassátok el a „Szent Ferenc jó útra téríti a gubbiói farkast" című történetet.

5. A pedagógusok világnapja: tanárok, tanítók köszöntése. Kedveskedjetek szép rajzzal, virággal!

6. Az aradi vértanúk emléknapja – beszélgessetek arról, hogy mi történt ezen a napon 1849-ben, ismerkedjetek meg a vértanúk utolsó írásaival.

15. Teréz – a Balaton vidékén ekkor kezdődik a szüret, más helyeken dologtiltó napként tartották számon. Tanuljátok meg a *Róla beszél fű, virág* kezdetű éneket.

16. Gál – a halászat befejezése, a makk szedésének kezdete.

23. Az 1956-os forradalom emléknapja – a forradalom következményeit unitárius körökben is éreztük. Tanuljatok azokról a lelkészekről, akiket annak idején bebörtönöztek (pl. Gellérd Imre, Erdő János, Nyitrainé Deák Berta)

28. Simon, Júdás – a néphit ezt a napot tartja a tél kezdetének. Ekkor hajtják haza a gulyát. Olvassátok el *A csillagszemű juhász* című népmesét.

31. Reformáció napja – ismerkedjetek meg Luther Márton, Kálvin János, Bogáti Fazekas Miklós, Heltai Gáspár, Szervét Mihály, Blandrata György nevével és tevékenységükkel. Tanuljátok meg az Unitárius Énekeskönyv 213. számú énekét!

Újvárosi Katalin

Jóga

Két barátnő beszélget:
– Nem bírok a férjemmel, állandóan iszik. Mit tanácsolsz, mit tegyek, hogy leszoktassam róla?
– Vedd rá, hogy jógázzon!
Pár hét múlva a tanácsot adó barátnő kérdezi:
– Na, hogy halad a férjed a jógával?
– Nagyszerűen!... (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: **1. A poén első része.** 13. Caligula korabeli. 14. Betörő. 15. Görög betű. 16. Marosvásárhelyi ..., nyelvemlékünk. 17. Hangot ad a kutya. 19. Fokozat. 20. Ilyen a fenyőerdő levegője. 21. Hordóféle. 22. Vasút. 23. A madarak királya. 24. Amely személy. 26. Bolond. 29. Kérdés személyre. 30. Győri sportklub. 32. Száját nyitogató. 35. Kemény fafajta. 37. Műszálféle. 39. Az egyik szülő. 40. Domboldal. 42. ... Calvino, olasz író. 43. Régész öröme. 44. Kapni szeretne. **45. A poén befejezése.**

Függőleges: 1. Medveféle. 2. Következmény. 3. Ő következik. 4. Király ül rajta. 5. A sepsiszentgyörgyi Kollégium névadója. 6. Elad. 7. Erősen tapad. 8. Jobb a végén! 9. Tovataszító. 10. Fűcsonk. 11. A taxis ügyfele. 12. Becézett Dániel. 18. Vonatkozó névmás. 23. Arab nemes. 24. Kukoricapálinka. 25. Egyházjog. 27. Nagyapa, németesen. 28. Egyik személy sem. 31. Kenőanyag. 33. Német autómárka. 34. Francia őslakó. 36. Bot. 38. Etelka, becézve. 39. Lenti helyre. 40. Tolsztoj személyneve 41. Vágóeszköz.

Kutyaidomítás

Egy férfi meséli a barátjának:

– Képzeld, három hétig arra tanítottam a kutyámat, hogy amikor enni akar, vakkantson hármat!
– Na, és vakkant?
– Nem, most...! (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: **1. A poén első része.** 14. Távirati jel. 15. Hernyómozgással haladó. 16. Betűvetés. 17. A tízes alapú logaritmus jele. 18. Újság. 20. Vajféle. 21. Feltekert pamut. 22. Hascsikarás. 23. Lángol. 24. Albert Camus regénye. 25. Női név, Juhász Gyula múzsája. 28. Szegecs. 31. Gyógyíthatatlan beteg. 33. ... Heyerdahl, norvég kutató volt. 35. Idegen szavakban jelentése: új. 37. Enyvez. 39. Van ilye szó is, könyvek végén. 40. Pokolra juttatás. 43. Bölöni László csapata volt Marosvásárhelyen.

Függőleges: **1. A poén második része.** 2. Magyar bányászváros lakója. 3. Tragédia. 4. Sötétkék virágú félcserje. 5. Lövedék irányváltozó, pörgő mozgása. 6. Méret. 7. Errefele! 8. E napi. 9. Estefele! 10. Fafajta. 11. Orosz író volt. 12. Mihók mesebeli társa. 13. Családnév. 18. Fél tucat. 19. Jó ellentéte. 22. Kártyalapokat játékosoknak juttat. 25. Támadás. 26. Dalos kedvű. 27. Svájci üdülőhely. 29. Elhízás jele. 30. Ókori balkáni nép volt. 32. K mezon. 34. Kisebb üveggyár. 36. Elgondolás. 38. Angyalrang. 41. Feltéve. 42. Állóvíz.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina

Tördelés: **Péter Árpád**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: unitariuskozlony@gmail.com

A lapszám megjelenithető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Horn Ildikó: Hit és hatalom

„Mi történik, ha egy ország lakosságának nagyobb része más vallású, mint az uralkodója? Hogyan segít a hit hatalomra egyeseket, és miért okozza mások bukását? Miképp deformálódhat a hatalmat birtoklók hite? A vallási meggyőződés és a politikai előnyök csatájából a hit vagy a hatalom megszállottjai kerülnek ki győztesen?" Horn Ildikó könyve az erdélyi unitárius nemesség példáján mutatja be a 16. század második felének emelkedések, bukások és diadalmas újjászületések láncolatából álló korszakát, amely János Zsigmond, a Báthoriak, Habsburg Miksa és Rudolf, valamint az utolsó Jagellók, vallási életét pedig Dávid Ferenc, Giorgio Biandrata, Melius Juhász Péter és az Erdélyben menedékre lelő külföldi szabadgondolkodók formáltak. (Balassi Kiadó, Transylvania Emlékeiért Tudományos Egyesület, Budapest, 2009)

Czire Szabolcs: Újszövetségi bevezetés interdiszciplináris megközelítésben

„A zsidó-keresztény kultúra alapirata a Biblia. Tekintélye – eredjen az Isten kijelentésének tudatából, a közösségi használat általi szentesítésből vagy istenkereső emberek vallási élményeinek értékeléséből – a kutatói irodalom túlnövekedéséhez vezetett." – írja a szerző a bevezetésben. Az új főiskolai jegyzet teológiai elemzéseket is kínál, mégpedig a társadalomtudományok, az irodalomtudomány és a kortörténet nézőpontjának bevezetésével, lényegében ez adja a jegyzet interdiszciplinaritását (tudományok „párbeszédét", tudományköziséget). A könyv természetesen nem csupán a kanonikus újszövetségi iratok általános „bevezetését" kínálja, hanem kitér az evangéliumi ősforrásokra, illetve beszédgyűjteményekre („Q-forrás") és a csodatörténetek forrásaira is. (Presa Universitară Clujeană, 2010)

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő (Sepsiszentkirály), **Dimén Csilla Júlia** képzőművész (Alsófelsőszentmihály), **Ferenczi Enikő** kórházlelkész, mentálhigiénés szakember (Kolozsvár), **Gál Zoltán** lelkész (Gagy), **Józsa Miklós** (Magyarszentbenedek), **Kertész Ágnes** egyetemi hallgató (Fiatfalva–Kolozsvár), **Kocsis Tünde** tanár, rendező (Marosvásárhely–Kolozsvár), **Lakatos Sándor** lelkész, vallástanár (Székelykeresztúr), **Matka Imre** egyetemi hallgató (Segesvár – Kolozsvár), **Máthé Sándor** lelkész (Brassó), **ifj. Nagy Endre** lelkész (Gyergyószentmiklós), **Nagy-Kóródi Enikő** egyetemi hallgató (Segesvár–Marosvásárhely), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy–Szászrégen), **Rafai Mónika** egyetemi hallgató (Bözöd), **Szabó Előd** lelkész (Ürmös), **Szabó László** lelkész (Szind–Kolozsvár), **Tófalvi Tamás** gy. teológiai hallgató (Székelyudvarhely), **Újvárosi Katalin** lelkész (Székelymuzsna), **Zsakó Erzsébet** ny. textilmérnök (Kolozsvár)

EGY AZ ISTEN.

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 20. (80.) ÉVF. • 11. SZÁM. • 2010. NOVEMBER • ÁRA: 2,00 LEJ

A kerek kő, amelyről a hagyomány szerint Dávid Ferenc 1568-ban prédikált

Ötszáz év

Télelő

Novembert hagyományosan Dávid Ferenc hónapjaként tartják számon. Az idén különösen szimbolikus alkalmak hónapja lesz: sok helyen 500. évfordulót ünnepelnek. Tudjuk, 1510 történetileg nem igazolható bizonyosan Dávid Ferenc születési éveként, mégis: azokkal, akiknek igényük van a félezredes évforduló ünneplésére, azokkal illő és igazságos együtt emlékezni és örvendeni.

Lapszámunkban – mert az élet elszomorító valóságai alól senki sem kap felmentést – dr. Szabó Árpád nyugalmazott püspök temetéséről kínálunk összefoglalót gyászbeszédek csokrával. Október másik fontos eseménye azonban egy örömteli centenárium volt: az országos nőszövetség századik születésnapja. Ez alkotja lapszámunk másik „pillérét". És közöttük beszámolót ajánlunk egy hármas célú indiai utazásról. Külön érdekessége ennek a beszámolónak a Kőrösi Csoma Sándor sírjánál tett tisztelgésről szóló bekezdés... Ki az, aki ne örülne, mindahányszor világra szóló jelesünk hamvait újabb csomakőrösi „tápföld" üdvözli – otthonról.

A tartalomból:

1 *A találkozás százada felé*

6 *Dr. Szabó Árpád és az Unitárius Közlöny*

7 *Magyar unitáriusok Indiában*

10 *A befogadó: Szabó Erzsi néni*

16 *A nagyernyei templom száz éve*

„Az emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet" (Lk 19,10)

Az egyház hírei

Szeptemberben az Erdélyi Unitárius Egyház, az Unitárius Óvodáért Alapítvány, valamint a **Kolozsvár Belvárosi** Unitárius Egyházközség bölcsődét létesített az egyház visszakapott ingatlanában, a Berde Mózes utca 1. szám alatt. A hivatalos megnyitóra szeptember 28-án került sor. Jelenleg 26 gyermek jár a bölcsődébe. A létesítmény megvalósításához főleg helyi adományok járultak hozzá, amelyek összértéke megközelíti a 40 ezer lejt, illetve a 3000 eurót.

Október 7-én Szászfalvi László, a Magyar Köztársaság Egyházügyi, Nemzetiségi és Civil kapcsolatokért felelős államtitkára egyházunk központi hivatalában találkozott Bálint Benczédi Ferenc püspökkel. Az egyórás megbeszélésen szó esett **a magyar kormány új civil stratégiájá**ról, a támogatási források bővítéséről, valamint azokról az új kormányzati programokról, melyek megvalósításában számítanak az egyházak közreműködésére.

Hargita és Kovászna megye tanácsának kezdeményezésére a szórványközösségek helyzetének, problémáinak megvitatása céljából október 8–9. között szakmai konferenciára került sor a **Tordai Unitárius Egyházközség** társszervezésével a tordai polgármesteri hivatal dísztermében. A nap fő mozzanata a Hargita megye és Aranyosszék közötti együttműködési szerződés aláírása volt, majd Hargita Megye Tanácsa a Jász-Nagykun-Szolnok megye önkormányzatától kapott könyvadományt adta át a Tordai Unitárius Egyházközségnek, valamint magyar didaktikai eszközöket adományozott a szórványban működő magyar nyelvű tanintézeteknek.

A Gondviselés Segélyszervezet és az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet más erdélyi szervezetek együttműködésével **segélyezési felhívás**t tett közzé a Veszprém megyében (Magyarország) bekövetkezett tragikus környezeti katasztrófa hírére. A keletkezett károk enyhítéséhez saját szervezeteik költségvetéséből is hozzájárulnak, ugyanakkor felhívással fordulnak mindazokhoz, akik valamilyen formában szeretnének bekapcsolódni jótékonysági tevékenységükbe. A felhívás a www.gondviseles.ro honlapon olvasható.

Az **Egyházi Képviselő Tanács** október 15-én Kolozsváron ülésezett. Napirendjén a főhatósági és a bizottsági ülések beszámolói mellett javaslatok hangzottak el az egyházi ülésezési gyakorlat módosítására, valamint az egyházközségi jelleg új meghatározására vonatkozóan. Tájékoztatás hangzott el az egyházi alaptörvény állami elismeréséről, és megállapították az alaptörvény módosítását előkészítő bizottság összeállításának módszerét.

Az őszi hálaadás ünnepe előtti héten a **Kolozsvár-belvárosi** egyházközségben délutánonként zenés előadással egybekötött áhítaton vehettek részt az érdeklődők.

Szeptember 26-án a **székelykeresztúri** egyházközségben is őszi hálaadási istentiszteletre és úrvacsoraosztásra került sor, ezt követően a gyülekezeti ház udvarán filagóriát avattak, majd terménybemutató volt *Ez termett Isten áldásával – tiszteletadás a földműveseknek* címmel. Délután közös bográcsgulyás-főzésre, beszélgetésre, szórakozásra került sor élő zene mellett.

Október 2-án **Nagyajtán** felavatták az Áldás házát. Az avatóünnepségen részt vett Bálint Benczédi Ferenc püspök is. Fekete Levente helyi lelkész üdvözölte a munkálatok befejezését, majd Barabás András gondnok az építés történetét ismertette. Boros János köri felügyelőgondnok az örökölt javakról való hasznos gondoskodás mintaképének nevezte a nagyajtai egyházközség munkáját. Az eseményen fellépett a Gazdag Miklós Polgári Daloskör, az Áfonya citeraegyüttes, Benkő Boglárka szavalt, Fekete Ágnes Heini pedig dalt adott elő angol és magyar nyelven.

Október 3-án **Kökös**ben sor került Bíró Attila lelkész ünnepélyes beiktatójára, amelyen részt vett Bálint Benczédi Ferenc püspök, továbbá a Háromszék-felsőfehéri egyházkör vezetői, a helyi testvérfelekezetek képviselői és több lelkésztárs is. A bensőséges hangulatú beiktatón a lelkészt és családját köszöntötte a helyi polgármester és az ifjúsági egylet.

A **brassói** egyházközségek október 10-én tartották a hagyományos „idősek vasárnapját". Az istentisztelet keretében köszöntöttük az egyházközségek legidősebb tagjait, felelevenítetve a szép napokat, amikor ők is jelen lehettek a templomban, s fáradtságot nem ismerve vették ki részüket a közösségi munkából. Az ünnepély keretében egyházközségeink vegyes dalárdája énekszámokkal köszöntötte idős testvéreinket. Az istentiszteletet és ünnepi műsort követően a gyülekezeti teremben terített asztal várta az ünnepelteket, lelkészeink válogatott verseket, rövid írásokat olvastak fel. (Lőrincz Ferenc)

A **Marosszentgyörgy**i Unitárius Egyházközség október 16-án hálaadó istentisztelettel ünnepelte temploma felszentelésének 15. évfordulóját. A szószéki szolgálatot a Magyarországi Unitárius Egyház megbízott püspöke, Balázsi László füzesgyarmati-gyulai lelkész végezte, az énekvezéri tennivalókat Békés megyei testvérgyülekezet kántora, Balázsi Mária látta el. A Balázsi házaspár ezen felül verses-dalos műsort adott elő.

A **Csekefalvi** Unitárius Egyházközség október 24-én tartotta az „Idősek vasárnapját". Az ünnepi istentiszteleten a hetven éven felüli egyháztagokat köszöntöttük. A harmadik alkalommal megrendezett esemény egyházközségünk egyik legsikeresebb rendezvénye. Ünnepi műsorral, a csekefalvi fúvósok szereplésével, vetítéssel köszöntöttük a megjelenteket. Ann Gary, a hopedale-i unitárius testvérgyülekezet tagja az amerikai unitáriusok üdvözletét hozta.

A találkozás százada felé

Napjainkban igen sokat gondolkodunk és beszélünk a vallás értelméről, a vallásos életről, a vallásos élet intézményes keretek között való gyakorlásáról. Mi az értelme és haszna, mi a lényege? Érdemes-e vallásos életet élni, és egyáltalán: mit jelent ez?

A 19. század végétől olyan fogalmak jelentek meg nyelvünkben, amelyeket azóta is vitatnak. Ilyen például az ateizmus, ami istentagadást jelent. Állunk e fogalmak előtt, értjük és mégsem, miről is beszélünk. Ebben az óriási kínálatban, amelyet a modernség utáni világ felajánl, keressük a válaszokat, ösvényeket, a mi *egyéni* ösvényeinket. Olyan sok ösvény, válasz lehetséges, hogy az emberi közösségek könnyűszerrel megbomlanak a válaszok sokaságában, szétesnek a hagyományos közösségek, és az ember társas-lénysége egyre inkább háttérbe szorul.

> *„Amint akarjátok, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is akképpen cselekedjetek azokkal."*
>
> (Lk 6,31)

Egyéni ösvények választása és hangoztatása most a divat. Az sikeres, aki minél több készségét, tehetségét tudja mozgósítani és önerőből valósítja meg önmagát – képességeivel, értelmi és lelki adottságaival. S ezzel fordított arányban egyre „értelmetlenebbé", „haszontalanabbá" válik a közösségben való részvétel, s egyre értéktelenebbé a közösségért végzett munka. Hogy a közösségért hozott áldozatról ne is beszéljünk.

A vadkapitalista társadalmak értékrendjében a közösségi munkának csak akkor van becsülete, ha ebből valamilyen anyagi haszon származik, illetve ha az egyén elismerésre vagy juttatásra számíthat érte. Holott a közösség az ember társas voltának legkonkrétabb kifejeződése. Isten sem „véletlenül" választotta „közvetítőjéül" a zsidóságot mint *népet*. Nem a bírákat, a királyokat vagy a prófétákat nézte csupán, hanem a zsidóságot, mint népközösséget. Az egyén bűneiért olykor a népnek kellett bűnhődnie, de egyetlen személy közbenjárása népes csoportok, közösségek életére lehetett hatással – mint Lót esetében. A Törvény sokszerű magyarázata során természetesen sokféle út nyílt a vallásos élet megéléséhez – különösen a két testamentum közötti időszakban, Dániel próféta után.

És kisvártatva megjelenik Jézus. Elmondja világlátását, az Istenről és emberről alkotott felfogását. Megújítja a vallásos viszonyt, addig még nem ismert vallásos tartalmakat nyit meg.

Nem rendkívüli a mai kor, amelyben élünk. Hegellel szólván a nemzetek egymásutániságának körkörösségét fedezhetjük fel benne. Mintha ugyanazok a problémák bukkannának fel a egymást váltó nemzedékek életében, ötszáz vagy ezer éves ciklikusokban. Az embernek minden élethelyzetben emberi problémái vannak. Más kérdés viszont, hogy a *mi* életünk és a *mi* nemzedékünk problémája számunkra a legfontosabb, és ehhez képest egyáltalán nem vigasztal, hogy ezelőtt ötszáz évvel is gondokkal küzdött az akkori emberiség. Nekünk *most* a legfontosabbak az emberiség problémái, hiszen a bőrünkön érezzük őket. Nem hagyható szó nélkül, hogy bár az individualizmus korát éljük, mégis egyetemes emberi problémákkal küzdünk, amelyek nemcsak az egyeseknek vagy a nemzeteknek, hanem az egész emberiségnek a gondjai.

Dániel után kétszáz évvel megjelenik tehát Jézus, és választ kínál a maga nemzedékének. Válasza nagyon egyszerű: a vallás lényege az, ami végsőleg meghatározza az embert, a lét és nem-lét kérdése. Nem a technika vagy az értelmi képességek, nem a bölcsesség, a prognózisok, az internet, a globalizáció, az ökológia, vagy a politika – hanem ami egzisztenciálisan határoz meg bennünket. Tanítványai éppen olyan értetlenül álltak a valósággal szemben, mint ahogy mi is. Mi az, hogy lét vagy nem-lét? Mi az, ami létemben feltétel nélkül meghatároz engem? Tanítványai kérdezték: „Mester, mi ez a parancsolat?" Jézus egyszerűen válaszolt. Elmondta, hogy minden parancsolatok között az első: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és teljes erődből. Ez az első parancsolat. A második pedig ez: szeresd felebarátodat, mint magadat. Nincs más ezeknél nagyobb parancsolat." A kétezer esztendős keresztény világ válaszai e „végső" kérdésekre e két egyszerű mondatból vezethető le.

Ennek a gondolatnak a mélyebb rétegei az emberhez vezetnek el, ahhoz a felebaráthoz, akivel mindennap találkozom, ahhoz az ellenségemhez, akihez nem akarok szólni. S a körülöttem lévő világhoz vezetnek el ennek a gondolatnak a mélységei. Bármennyire az egyén elsőségét hirdeti is a mai világ, *egymást* nem tudjuk megkerülni. Mert mondjuk ugyan, hogy az ember gyógyíthatatlanul vallásos lény, és hogy a vallásosság áthatja egész emberi lényünket, a *másság* nélkül – ha nem tudunk „megmosdani mások arcában", József Attilával szólva – nem tudjuk átélni *saját* emberségünket. Ha nem látjuk mások életét, nem tudjuk értékelni a magunkét. Ha nem látjuk, nem értjük, s nem is veszünk részt mások szenvedéseiben, nem tudjuk megérteni a magunk szenvedését, bánatát, tragédiáját és ellentmondásosságát. *Természetesen* elmagányosodunk. Álomvárakat építünk, kép-

Tódor Csaba

folytatás a 2. oldalon

A találkozás százada felé

folytatás az 1. oldalról

zeletbeli támfalakat rakunk életünk köré, illúziókba menekülünk.

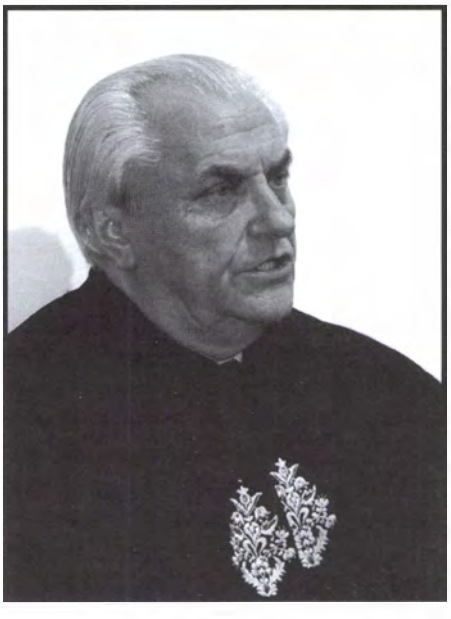
Az Egyesült Államokban ma is láthatók a 19. századi aranylázak nyomai. Kis kunyhó áll a sziklák mellett, elhagyottan. Az aranyásó hónapokra, esztendőkre elhagyta a családját – talán örökre is –, s egy ilyen kunyhóba költözött. Remélte hogy aranyat talál, és minden megváltozik. Vagy csak egyszerűen el akart tűnni a civilizációból, mást akart csinálni, valami egészen mást. Sokan ott haltak meg. Agyonütötték, kirabolták őket, mások eltékozolták a megszerzett aranyat ott, helyben. Mert az aranyreményt megcsillogtató helyeken megjelentek a települések. Sokan otthagyták a megtalált szerencsét, elvesztek névtelenül.

Sok évtized után, amikor visszalátogatunk az aranyláz-múzeumokba, ott látjuk a kiázott sziklákat, barakkokat, a heverőket, a tűzhelyet – egy-egy emberi élet nyomát. A „magányos farkasok" nyomát, akiknek nem számított sem Isten, sem ember, csak az arany – az értéktalálás, az álmok, lehetőségek országában. Halk, megnémult nyomokat látunk a Nagy Lehetőség helyett, mintha a halál hideg keze formálta volna oda a világot. A magányos, elszáradt ember vakmerősége. Nincs helye a közösségnek, csak az elvadult ösztönöknek. *Ezek* a nyomok azok a nyomok.

„Szeresd felebarátodat, mint önmagadat, s amit szeretnéd, hogy az emberek veled cselekedjenek, te is azt cselekedd azokkal", mégpedig értelmi képességeinket, akaratunkat, motivációinkat, szenvedélyeinket mozgásba hozva. Az elkövetkező század az ember újrafelfedezéséről szól majd... Talán. A találkozásról szól sokkal inkább, mint az elválásról. A 20. század eleje milyen szemléletesen megünnepelte az elválások pillanatát!

Amikor hadba indultak a fiatalok, bokrétával és énekszóval hagyták el a szülőfalut, és mentek a háborúba. Mentek a hazáért, énekeltek a fiatal életek. Nem tudták, hová mennek. Pár év elmúlt, és mekkora csalódás volt, amikor megtudták, mi a háború!

Az elkövetkező idők legyenek a találkozás évei, amikor az ember újra felfedezi embertársát, és csodálni tudja! S elindul azon az úton, amely a másik emberhez vezet, s szeretné, hogy az ő útja is lenne. Egy olyan érzést mutatni, mint amikor szeret és szeretve van, hogy meg tudjon érteni és megértsék őt is.

Dr. Szabó Árpád püspök

(1935–2010)

Az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa megrendüléssel tudatja, hogy az egyház 30. főpásztora, D. Dr. Szabó Árpád nyugalmazott püspök életének 76. évében, egy esztendőnyi, méltósággal és hittel viselt súlyos betegség után, 2010. szeptember 30-án elhunyt.

Életében az unitárius egyház évszázados történelmi hivatása betöltésének elősegítésén munkálkodott, és önfeláldozó odaadással szolgálta annak szükségleteit, alkalmas és alkalmatlan időkben. „Ti vagytok a világ világossága; nem rejthető el a hegyen épült város!" – hirdette a jézusi evangéliumot: Isten gondviselő szeretetének megtapasztalását, a keresztény ember felelős többre hivatását, az egyházi közösség megtartó erejét.

1935-ben született egy ősi Homoród menti unitárius fészekben, iskoláit Városfalván, Székelykeresztúron és Kolozsváron végezte, ahol 1953 és 1957 között lelkészi oklevelet szerzett. Egyházi pályafutását püspöki titkárként kezdte 1958–1965 között, majd 1965–1976 között a kolozsvári belvárosi egyházközség lelkésze volt. 1974-től a Protestáns Teológiai Intézetben az unitárius bibliai teológia tanára lett, 1977/1978-ban a chicagói Meadville Lombard Teológiai Intézet ösztöndíjasa volt. 1996-ban a zsinat az egyház 30. főpásztorává választotta, 2002-ben pedig e tisztségében megerősítette. 2008-ban, fél évszázados egyházi szolgálat után, nyugalomba vonult. Szolgálatának egyik része az egyháztörténelem megpróbáltatásokkal teli időszakára esett, a másik a megnyílt lehetőségek távlataira nézett. Ő mindkettőben felelősséggel és elkötelezettséggel töltötte be hivatását. Lelkészként Isten gondviselő szeretetére és a közösség megtartó erejére hívta fel a hívek figyelmét. Tanárként a teológiai tudományok és a lelkészi hivatás fiatalok általi elsajátításán fáradozott. Püspökként az egyház előtt megnyílt új lehetőségek közötti eligazodást kereste, a lelki és vagyoni megerősödést szorgalmazta. Figyelme kiterjedt a szellemi szükségletekre is: a teológiai tudományok és irodalom művelését, valamint az egyházi folyóiratok szerkesztését személyes példaadással buzdította. Az egyházi iskolák újraindítása és minőségi oktatási intézménnyé fejlesztése, az egyháztársadalmi szervezetek megerősítése, új templomok építése, a nemzetközi kapcsolatok ápolása mind tanúbizonyságai önfeláldozó, céltudatos, felelős szolgálatának.

Temetése október 4-én volt a kolozsvári belvárosi unitárius templomból a Házsongárdi temetőbe.

Emléke legyen áldott!

Az Erdélyi Unitárius Egyház
Képviselő Tanácsa

Részletek a gyászbeszédekből

dr. Máthé Dénes főgondnok:

[...] Szeptember 13-án a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium tanárai meglátogatták a kórházban. Kettős műtét után volt. Amikor azonban belehallgattam abba, hogy a kollégium tanáraival miről beszél, meglepődtem. Arról beszélt a betegágyon levő püspök, hogyan lehet javítani a kollégium hétköznapi munkáján. Egészen egyszerű, mindennapi kérdésekről beszélt ott, a betegágyon, két súlyos operáció után. Szeptember 20-án ismét meglátogattam a kórházban. Akkor is teljes odaadással beszélt az egyház megoldandó gondjairól. Két nappal később, szeptember 22-én már otthonában kerestem fel, közben ugyanis – kérésére – hazaengedték a kórházból. Ekkor már csak suttogva beszélt. Távozásomkor azt mondta, suttogva, de egészen érthetően, hogy az egyházzal kapcsolatos kérdéseimre bármikor szívesen válaszol; keressem fel, hogy beszélgessünk ezekről a kérdésekről.

Gyászoló Család, végtisztességet tevő Gyülekezet! Mivel az utóbbi hetekben személyesen vagy telefonon többször is beszéltem dr. Szabó Árpád püspökkel, el merem mondani, hogy hittel és tisztességgel fogadta a halált. Nem félt, nem panaszkodott. Az egyházról és az életről beszélt, reménykedett és hitt az életben, de tudomásul vette állapotát is. Nem panaszkodott, sőt mindig azt mondta, hogy egy kicsit jobban van. A mélyben, a csendben azonban tudomásul vette testi állapotát, amelyen hittel és bölcs belátással emelkedett felül. Úgy hiszem, élete utolsó napjaiban a lélek teljes nyugalmával készült fel arra, hogy tisztességgel fogadja élete utolsó óráját, az élők közül való távozását. [...]

dr. Rezi Elek, a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet rektora:

Dr. Szabó Árpád teológiai tanári munkáját 1973-ban kezdte meg mint a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán a bibliatudományok tanára, és 1996-ig, püspökké választásáig – 23 éven át – végezte odaadó munkáját ezen a tanszéken; sőt mint püspök két éven keresztül óraadó is volt. Az újszövetségi bibliatudományok iránti érdeklődését és elkötelezettségét igazolja az, hogy 1974-ben újszövetségi teológiából megszerezte a doktori fokozatot. Doktori dolgozatának témája *A kumráni esszénus közösség keletkezése, szervezete, teológiája és hatása az Újtestamentum korára.* Teológiai ismereteit a chicagói Meadvil Lombard Unitárius Teológiai Főiskolán gyarapította [...]. Az Újszövetség területén fontos kutatási szakterülete Jézus élete a bibliakutatás eredményei alapján, de a tanszék szükségletének megfelelően az ószövetségi bibliatudományok területén is igyekezett elmélyülni. Számos hazai és nemzetközi kongresszuson, konferencián, szakmai tanácskozáson vett részt és tartott előadást. Tudományos munkájának elismeréseként a franciaországi Montpellier Protestáns Teológiai Fakultás 1989-ben, majd az egyesült államokbeli chicagói Meadvil Lombard Theological School 1994-ben doctor honoris causa kitüntetést adományozott neki.

A kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben a rendszerváltást követő mozgalmas években, 1990 és 1994 között töltötte be a rektori tisztséget. Az új kihívások között bölcsen, megfontoltan, a békesség, a kölcsönös tisztelet szellemében irányította a teológiát. Teológusi-irodalmi munkásságát főleg a tanulmánykötetekben és a *Keresztény Magvető*ben megjelent tanulmányai tükrözik, de ez irányú munkásságára vall szerkesztői tevékenysége is. Főszerkesztője volt az *Unitárius Közlöny*nek, a *Keresztény Magvető*nek, szerkesztette az Erdő János-emlékkönyvet és a *440 év* című jubileumi kötetet. [...]

Popa Márta, a János Zsigmond Unitárius Kollégium igazgatója:

Gyászoló Család, tisztelt Gyülekezet!

2008 karácsonyán, dr. Szabó Árpád nyugdíjba vonulása évében a következő bibliai idézetekkel kezdte főpásztori levelét: „Új parancsot adok nektek: szeressétek egymást. Ahogyan én szerettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást! Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást." Majd a következő gondolatokkal folytatta: a tanítványság jeleként hordozzuk és éljük ezt a szeretetet, ne csak karácsonykor, de egész életünkben, mert Jézus is ezt kéri tőlünk.

A János Zsigmond Unitárius Kollégium tanári kara és diáksága búcsúzik nagyra becsült és szeretett nyugalmazott püspökétől. Nehéz elfogadni, hogy ebben a templomban a megszokott helyén nem fogjuk többé látni. Élete során szívén viselte iskolánk sorsát, segített és mellettünk áll. Tizenkét év alatt nem volt olyan tanévnyitó, ballagás, ünnepély és tanévzáró tanári értekezlet, amelyen ő ne lett volna jelen. Tanítása, megfontolt és nyugodt beszéde, de aggódó gondoskodása és érdeklődése a Kollégium minden eseménye iránt erőteljesen és látványosan meghatározta azoknak a diákoknak és tanároknak az emberi tartását, vallásos identitását, akik ismerték őt, és akik most is itt vannak. Méltóságot és tekintélyt árasztó személyében, de ugyanakkor közvetlen hangvételű ünnepi beszédeiben, jóindulatú tanácsaiban tanárok és diákok egyaránt érezhettük műveltségét, emberi nagyságát és az ifjúság iránti szeretetét. Az a tény, hogy a János Zsigmond Unitárius Kollégium jelenlegi működése, eredményei és közösségi élete alapján egyike a legjobb erdélyi magyar középiskoláknak, a püspök úr személyes támogatásának köszönhető, aki szívügyeként kezelte iskolánk fejlődését.

Hetvenéves születésnapjára készítettünk egy iskolai csoportképet, amelyet iskolánk minden tanára és diákja saját kezűleg aláírt. Megbecsülésünk és szeretetünk jeléül adtuk át neki, és láttuk, mennyire örvend. Akkor még nem tudtuk, hogy azt is aláírtuk ott, azon a fényképen, hogy a tőle kapott iskolai, egyházi értékrendhez örökre hűségesek maradunk, és tovább fogjuk ezt vinni, bármilyen idők következzenek. Biztassanak és vigasztal-

folytatás a 4. oldalon

folytatás a 3. oldalról

janak azok a bibliai gondolatok, amelyeket ő maga választott a János Zsigmondra való emlékezése alkalmából tartott prédikációjában. „Úgy ajánljuk magunkat mindenben, mint Isten szolgái, a sok tűrésben, nyomorúságban, szükségben, szorongattatásban. Mert nem félelemnek lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erőnek és szeretetnek és józanságnak lelkét."

Dr. Szabó Árpád püspök örökre beírta nevét iskolánk történetébe és mindannyiunk szívébe. Emléke legyen áldott, pihenése csendes!

(Czire Alpár fotói)

Varró Margit, a Berde Mózes Unitárius Gimnázium igazgatója:

[...] Az ő élete nem csak személyes győzelem. A kitartóan küzdő élet győzelme. Az ő élete által mi is győztünk, az *alma mater* szelleme győzött. S diákjai felnéznek arra, aki örökös tiszteletbeli diákká nemesült. Kitartás, becsület, konok székelység, tisztelet, mind az övé volt. És mi nyertünk élete által. Iskolát nyert az Erdélyi Unitárius Egyház, s benne bizalmat nyerhettünk, feladatot kaphattunk, saját tanári kart, egyházi oktatást.

A mi szenvedéseink ereje éppen olyan nagy volt, mint az ő akarata és nagy-nagy szeretete. A visszaszolgáltatott épületek, az egyházi iskolák fontosságának hirdetése és támogatása az ő szabad, szép lelkének győzelmei. Az ifjúságban, az iskolákban levő értékek felismerése erőssé tette őt – és minket is erőssé tett az ő hite. Hinnünk kell: bennünk rejlik az egyház jövője, hinnünk kell: bennünk van az Isten ereje, mert csak így érdemes az életnek nemes harcát megharcolni. [...]

Asztalos Klára, az Unitárius Nők Országos Szövetségének elnöke:

[...] Búcsúznak dr. Szabó Árpádtól az Erdélyi Unitárius Egyház egyháztársadalmi szervezetei, az Unitárius Nők Országos Szövetsége, az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége és az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet. Főpásztorunk tizenkét évi püspöksége alatt fontosnak tartotta megerősíteni az egyház tartóoszlopait. Hivatali elfoglaltsága mellett személyes jelenlétével minden alkalommal megtisztelte az országos nőszövetség évi konferenciáit, a lelkészszövetség által szervezett lelkész-család-találkozókat, az ifjúság számos rendezvényét. Véleményt nyilvánított a szervezetek munkájáról. Felhívta a figyelmet az egyház elvárásaira; egyházszolgálatra, összefogásra, egymás megismerésére buzdított. Kiemelte a nők szerepét az egyházi szociális munkában, a gyermekek vallásos nevelésében, kulturális és vallási önazonosságunk megtartásában. Támogatta az ifjúsági lelkészi tisztség és a Kolozsváron tanuló egyetemistákat megcélzó egyetemi lelkészség létrehozását. Mindig kifejtette, hogy az országos rendezvényeken túl az ifjúsági egylet lényege a helyi csoportok tevékenységének fokozása, valamint az unitárius öntudat megerősítése a fiatalokban. Hangsúlyozta, hogy az ifjakkal való foglalkozás jelenti az egyház megmaradásának kulcsát.

Emlékszem, ez év január 1-jén, a püspöki házban tartott szokásos újévi fogadáson, amikor már tudta, hogy betegségével együtt kell élnie, beszédében az Istenre bízta sorsát a költő szavaival mondván: „Isten kezében vagyunk, és ott vagyunk a legjobb helyen." Most már örökre megnyugodott az Isten kezében, akit hűséggel szolgált fél évszázadon át. [...]

Balázsi László, a Magyarországi Unitárius Egyház főjegyzője:

[...] Dr. Szabó Árpád szolgatársunk élete Krisztus szolgálatában, egyháza szolgálatában szentelődött meg. Elgondolkoztam azon, hogy ezt a hatalmas munkát hogy tudta elvégezni, honnan merítette a hitet, az erőt.

Mind tanítványai vagyunk, szolgáló lelkészek, így a Magyarországi Unitárius Egyházban a maroknyi lelkészcsapat is. Arra tanított minket, hogy egy lelkésznek a Biblia mellett ott kell lenniük klasszikusainknak is egy helyesírási tájékoztatóval együtt. Hangjáról azt mondta valaki: „szép hangú lelkész". „Egy hang voltam Isten kezében, és kár lett volna, ha el nem hangzik." Minket is így nevelt, így tanított, és így adott példát, mert valahonnan ő is merítette a Biblián kívül székely-magyar életéből, ősei erejéből. [...]

Csűry István püspök, a Romániai Református Egyház képviseletében:

[...] Amikor a bánatban mellétek állunk, meg kell fogalmaznunk az örömünket is. Hiszen a bánat akkor enyhül, ha az örömmel is szembe tudunk nézni. Örömünk az, hogy olyan férfiakat és nőket ajándékoz az Úr, akik itt, ezen a földön, a nemzet és az egyház szolgálatában hűséget tudnak felmutatni.

Dr. Szabó Árpád püspök ilyen volt. Amikor rá emlékezünk, az első dolog épp az jut eszünkbe, hogy hűséges tanúként élt és szolgált közöttünk. Amikor esküt tesz valaki az Isten színe előtt, s ebben az esküben benne van az, hogy az igazat és csakis a tiszta igazat fogom szolgálni. Diákokként, majd szolgatársakként azt tapasztaltuk, hogy ennek az igaznak az útján jár, ezen az úton próbált megközelíteni mindenkit. Példánk volt ebben a tanúságtételben. [...]

Köszönjük Szabó Árpádnak, hogy tanúbizonysága példa volt számunkra. Hisszük, hogy ha nemzetünket megtartja itt, a szülőföldön Istenünk, akkor abban a hitben élhetünk, hogy kiválasztottak vagyunk.

dr. Jakubinyi György, a Gyulafehérvári Római Katolikus Főegyházmegye érseke:

Isten áldja a gyászoló Gyülekezetet! Békesség Istentől! Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Amikor püspök-testvérem, főtisztelendő dr. Szabó Árpád nyugalmazott unitárius püspök temetésére jöttem, az 1Pt 5,2–4 jutottak eszembe, hiszen az ő életében teljesen megvalósult ez: részese volt az apostoli küldetésnek mint püspök, mint lelkész, mint teológiai tanár és mint rektor, és éppen ezért – ahogy Szent Péter elénk állítja az igazi lelkipásztort, az önzetlen munkást – mindezt az ő életében is megtaláljuk, s ezért a Péter-féle biztató sorok, az idézet zárlata, hogy „majd elnyeri a hervadhatatlan koszorút", ezt kérjük Istentől, és ezt reméljük.

Visszagondolva arra, hogy húsz évvel ezelőtt alakult meg a négy erdélyi magyar történelmi egyház nyolc püspökének állandó értekezlete, elmondhatom, hogy ebben az értekezletben dr. Szabó Árpád néhai püspök volt a legértőbb, legtudósabb és legaktívabb harcosa a felekezeti oktatás visszaállításának, amelyért a nyolc püspök ökumenikus küzdelmet folytatott az állammal. Tette ezt egyéni tapasztalata, a törvények ismerete, szaktudása alapján. Nemcsak kollégának, hanem egyenesen vezérnek tekintettük e téren. [...]

Tekintettel arra, hogy az unitárius biblikus tanszéket is vezette, gondolom, hogy most, Isten színe látásában örömmel hallja, hogy több bibliai szent számot fedeztem fel életében. Hogy neki kedveskedjek, hármat fel fogok sorolni ezek közül.

Tizenkét évig volt püspök. A tizenkettes szám jelenti az Ószövetség tizenkét törzsét, a teljes választott népet. Az Úr Jézus is tizenkét apostolt választott, hogy jelezze azt: az ószövetségi választott nép folytatása, beteljesítése az Újszövetségé, és – a Jelenések könyve szerint – a mennyei Jeruzsálem tizenkét alapkövén a Bárány tizenkét apostolának van a neve, és tizenkét trónuson ülve ítélik majd meg Izrael tizenkét nemzetségét. Mondhatjuk azt, hogy dr. Szabó Árpádot tizenkét püspöki éve teljesen ebbe az apostoli közösségbe emelte, a „tizenkettő" közé.

A másik szám a harmincas. A harmincadik püspök volt. Itt idézem Lukács evangéliumát (3,23): az Úr Jézus mintegy harminc éves volt, amikor megkezdte nyilvános működését. Mondhatjuk: dr. Szabó Árpád az erdélyi unitárius egyház harmincadik püspökeként az első, aki a kommunizmus bukása után elsőként a megújuló, demokratikus periódusban töltötte ki püspöki szolgálatát.

A harmadik szám a 75. Dr. Szabó Árpád 75. betöltött életéve után halt meg. A 75-ös szám kétszer szerepel a Bibliában, most csak az egyiket idézem. Az 1Móz 12,6-ban ez áll: Ábrahám ősatyánk vándorlása során elhagyta Háránt, és elindult az ígéret földje felé. Elmondhatom, hiszem és reméljem, hogy dr. Szabó Árpád a 75. életévét betöltve megindult az Ígéret Földje felé, amely az újszövetség szerint egyetlen lehetséges módon képzelhető el: az örök boldogságként. Éppen ezért búcsúzom tőle azzal a fohásszal, amellyel mi a Székelyföldön a sírba-tételkor búcsúzunk a halottól: Adj, Uram, örök nyugodalmat neki, és az örök Világosság fényeskedjék neki. Nyugodjék békességben, az Úr Jézus szent nevében. Ámen.

Adorjáni Dezső, az Evangélikus Egyház püspöke

Nem is olyan régen, két évvel ezelőtt egy felejthetetlenül szép és emelkedett ünnepi alkalommal az a megtiszteltetés ért, hogy mint egykori tanítvány, későbbi püspök-társ köszönthettem magam és egyházam nevében dr. Szabó Árpád testvéremet. És elmondtam akkor, hogy valamennyien, mi, emberek, ezen a földön vándorok vagyunk, utazók a tér és idő szorításában vergődő létben. Ahogy a Zsidókhoz írt levélben is olvassuk: nincs nekünk itt „maradandó városunk", hanem az eljövendőt keressük. Akkor még arról is szóltam, hogy bár ez a vándorút nagyon nehéz, sokszor igen göröngyös és sok benne az ismeretlen tényező, tartani a helyes irányt bizony nehéz dolog, mégis az a szép az egészben, hogy nem vagyunk egyedül az úton. Isten nagyszerű útitársakat adott mellénk, akikkel együtt, akiknek a segítségével vesszük ezeket az akadályokat, legyőzzük a fáradtságot, és – ami nagyon fontos – tartani tudjuk a helyes célirányt. Hát ilyen nagyszerű útitárs volt nekem Szabó Árpád testvérem mindvégig, akivel sokszor találkozott az életünk vonala úgy is, mint tanárommal, lelki nevelőmmel a teológián, évfolyamfelelős professzorommal, lelkipásztor-testvéremmel s aztán később püspök-társammal. Olyan útitársam volt ő, akitől sokat tanultam, aki, amikor kellett, bátorított vagy megdorgált és helyreállította a dolgokat, és akinek atyai-baráti áldásával kezdhettem meg püspöki szolgálatomat. Olyan útitárs volt ő, aki, ha kellett, előttünk törte az ugart, a járatlan utat.

folytatás a 6. oldalon

folytatás a 3. oldalról

Mutatta az irányt, és készségesen segített akkor is, ha botladoztunk. [...]

Hans Bruno Fröhlich esperes az Ágostai Hitvallású (szász) Evangélikus Egyház képviseletében:

[...] Az Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház ma együtt gyászol az unitárius testvér-egyházzal. Az Egyházi Főtanács nevében és a magam nevében őszinte részvéttel és imára kulcsolt kézzel állok itt, az ég felé tekintve. Köszönetet mondok azért, hogy testvérünk, dr. Szabó Árpád, az ökumenikus kapcsolatok iránt mindig jó szándékkal volt. Ez az együttműködés nem maradt csak hierarchikus szinten, hanem behatott a gyülekezetek életébe is. Szívesen emlékezünk rá, hogy 2007 januárjában Segesvárra látogatott. Ennek a látogatásnak az oka a segesvári egyházközségeink ökumenikus imahetének évfordulója volt. Ezen az ünnepségen dr. Szabó Árpád együtt celebrálta az istentiszteletet templomunkban a többi felekezetek püspökeivel és az érsekkel.

Megköszönjük a gondviselő Istennek, hogy nekünk adta őt, hiszen nemcsak a maga egyházát szolgálta, hanem nyitott szíve volt minden egyház iránt. Veszteség az ő halála nekünk is. Ezért gyászoljuk mi is, akik ismertük. [...]

Kelemen Hunor művelődési miniszter – Románia Kormánya, az egyházakért is felelős Művelődési Minisztérium nevében:

[...] Kolozsvár felé jövet próbáltam felidézni azt a jó néhány személyes találkozást, amelyben nekem is részem volt. A '90-es évek legeslegelején találkoztam dr. Szabó Árpáddal az *Unitárius Közlöny* szerkesztőségében, ahol rövid ideig megadatott, hogy segíthessek neki a lap szerkesztésében. Az első találkozó után azt mondtam, hogy „íme, egy 20. század végi humanista!" Nagy tudása, bölcsessége, műveltsége egy fiatal embert lenyűgözött. De igazából lenyűgözött az a szeretet, amellyel felénk fordult. Az a keresztény szeretet, megértés, amellyel – miközben segítettünk neki – ő tanított bennünket. Később, filozófia szakos diákként, újságíróként többször fordultam a Püspök úrhoz, és mindig azt a nyitottságot, azt a megértést és szeretetet tapasztaltam, amellyel első találkozásunkkor már megragadott.

Az elmúlt 14-15 esztendőben már politikusként, államtitkárként, képviselőként, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség egyik vezetőjeként találkoztam a Püspök úrral, és minden egyes alkalommal azt tapasztaltam, hogy véleménye meghatározó, igazságszeretete irányt mutató, kiegyensúlyozottsága, bölcsessége eligazít bennünket, amikor közös dolgainkról tanácskozunk, és ilyen alkalomra gyakran sor került. Nemcsak egyházfő volt, de a romániai magyar közösségnek egyik szellemi vezetője is. Intézményvezető, egyházfő és olyan szellemi vezető, akire odafigyeltünk, akire oda kellett figyelnünk. [...]

(Bálint Benczédi Ferenc püspök temetési beszédét és imáját a *Keresztény Magvető* 2010/3. számában teljes terjedelemben közli.)

Dr. Szabó Árpád és az Unitárius Közlöny

1990 júliusában dr. Kovács Lajos püspök köszöntője mellett dr. Szabó Árpád teológiai tanár írása jelent meg az újrainduló *Unitárius Közlöny* első számának címoldalán. A rendszerváltásnak mondott politikai átrendeződést követő első „szabad évben" az egyházi közvélemény előtt nyilvánvalóan kirajzolódott: élni kell a lehetőséggel, hogy az egyház az unitárius hívekhez minél szélesebb „sávban" szólhasson. Mindenki egyetértett ebben, de a későbbi püspöknek, Szabó Árpádnak oroszlánrésze volt a lap gyakorlati újraélesztésében is. A *Közlöny* kezdetben „a *Keresztény Magvető* mellékleteként" jelent meg (ez szerepel az első évfolyam impresszumában), és csak később önállósodott.

Szabó Árpád a *Közlöny* újraindulásától kezdve felelős szerkesztőként munkálkodott, és ő volt az, aki a havilap „elvi" arcélét is meghatározta. „Napjaink történelmi változásai, amelyek lehetővé tették újra megjelenését, sok tekintetben hasonlítanak ahhoz a korhoz, amelyben dr. Boros György útnak indította – írta az 1990-es/1-es *Közlöny*-számban. – Egy szabadabb, demokratikusabb és igazabb világ kibontakozását várjuk és akarjuk mi is. // Ezt az imádságban és munkában kiformált hűséget és kitartást, valamint a jelen valóságában fogant, de Istenre tekintő és jövőt építő reménységet szeretnők munkálni a lap sajátos eszközeivel. Nem melengetünk világmegváltó álmokat, de vajha lehetnénk egy parányi kovász, mely a holnap mindennapi élet-kenyerét éleszti."

Szabó Árpád mellett ez időben több unitárius közéleti személyiség is felzárkózott a nemes ügy munkálói közé, így Molnos Lajos (a '90 utáni első főszerkesztő), Gál Mária, dr. Rezi Elek; de munkával, tanáccsal, írással, lelkesedéssel Szabó Gyula író, Lászlóffy Aladár költő, Cseke Péter publicista, dr. Gaal György tanár vagy az akkor még egyetemi hallgató Kelemen Hunor is. „Ez most a mi aratásunk, az egyszeri és visszavonhatatlan, akár az életünk – írta Szabó Árpád a 2. *Közlöny*-szám címoldalán. – »Emeljétek fel szemeiteket, és lássátok meg a tájékokat, hogy már megértek az aratásra.« Az aratás Ura azt várja és kéri tőlünk, hogy késedelem nélkül, elkötelezetten, jelenünk és jövőnk iránti felelősséggel, de a hajdani aratók szent lelkesedésével és örömével álljunk be a munkába. Mert az aratnivaló sok."

Teológiai tanárként és az egyház megújulásának egyik „stratégájaként" Szabó Árpád fontosnak tartotta, hogy a *Közlöny* hasábjain megmutassa az olvasóknak az egyház önmeghatározását a nemzetközi vallási palettán is. Az 1990-es hamburgi IARF-kongresszusról beszámolva emellett ismertette azt az állásfoglalást, amelyet a szabadelvű vallások világszövetsége a romániai politikai változások nyomán 1990 közepén aktuálisnak és fontosnak tartott megosztani a világ közvéleményével: az állam alkotmányosan biztosítsa a lelkiismereti szabadságot, kezeljen egyenlő módon minden vallást, felekezetet és egyházat, illetve hatálytalanítsa az 1948-as államosí-

tási törvényt, és az egyházi épületeket, alapítványokat, iskolákat, birtokokat, könyvtárakat stb. adja vissza az egyházaknak. Sejtette-e vajon Szabó Árpád teológiai tanár és lapszerkesztő, hogy ezeknek az elvi kívánalmaknak/követeléseknek a beteljesítésében, a napi jogérvényesítési hercehurcákban, a bürokráciával és államideológiai megrögzöttségekkel való csatározásokban, a húzdmegereszdmeg politizálással való egyházi „bánásban" Isten vagy a sors vezérszerepet szán neki a későbbiekre? Hiszen püspökként, 1996-tól, az egyik legfontosabb, történelem diktálta teendője épp ez volt: a restitúció szorgalmazása. De akik ebben a hivatali kötelezettségben a napi felelősségek szintjén benne voltak, jól tudják, hogy nem csupán épületekről és erdőkről, hanem – és sokkal inkább! – nemzedékek mentalitásáról, lapító érdekszövetségek felismeréséről, a politikai akaratszabadság érvényesítéséhez szükséges bátorságról vagy épp „csak" a jóindulatról volt szó.

1990-ben azonban Szabó Árpád sokkal inkább volt teológus és lelkész, mint „egyházpolitikus". A *Közlöny* hasábjain ekként a vallási éledés, az unitárius hagyományokra és az egyházszervezetre való újra-rátalálás szorgalmazója, Dávid Ferenc lelki „portretistája", az örök reformációt hirdető prédikátor, illetve olyan teológiai tanár, aki fontosnak tartja fiatalok (ti. teológiai hallgatók: az ekkor elsőéves Pap Mária, a másodéves Sándor Szilárd, a harmadéves Kovács Sándor és Veres Ferenc László) bevonását is a „lapkészítésbe".

Legyen e pár bekezdés az *Unitárius Közlöny* mai szerkesztőségének csöndes főhajtása egykori elődje és munkatársa, dr. Szabó Árpád emléke előtt.

U. K.

Magyar unitáriusok Indiában

Amikor az IARF (a Vallásszabadság Nemzetközi Egyesülete) meghirdette 2010. évi kongresszusát, az első kérdés a szervezethez való viszonyunk vizsgálatáról szólt: mi közünk hozzád, indiai IARF? Azt hittük, az egykoron egyházunk által is alapított szervezet négyévente megrendezett közgyűlése idén a jövőjéről hivatott dönteni: továbbviszi-e elerőtlenedve kifejtett tevékenységecskéjét, vagy képes lesz átalakulni valami többé, esetleg visszatérvén eredeti céljaihoz? Erdélyi közösségünknek pedig arról kellett meggyőződnie, maradt-e köze egyáltalán mindahhoz, amivé az IARF mára lett. E kérdésekre kerestük a választ, amikor augusztus végén nekivágtunk „a nagy útnak". Továbbá az ICUU (Unitáriusok és Univerzalisták Nemzetközi Tanácsa) biztatásának hatására szándékunkban állt az indiai unitárius hittestvérekkel is szorosabbra fűzni az együttműködés szálait. Ez volt a szervezeti keret, amelybe utazásunk beilleszkedett, s ami által egyházunk nemzetközi kapcsolatait igyekeztünk erősíteni.

A látogatásra nyolcan indultunk útnak. Bálint Benczédi Ferenc püspök, Kovács István közügyigazgató, Czire Szabolcs teológiai tanár és Farkas Emőd EKT-tag az elnökség megbízásából az IARF-közgyűlésen hivatalos küldötti minőségben jelent meg. Koppándi Botond teológiai tanár, Czire Alpár középiskolai tanár és Gyerő Dávid előadótanácsos az ICUU megbízásából egészítette ki a csapatot, Elekes Botond főgondnok pedig a Magyarországi Unitárius Egyház képviseletében társult hozzánk. Az IARF ifjúsági összejövetelén az erdélyi nézőpontot Gergely Noémi egyetemi és Major László teológiai hallgató jelenítette meg. Az utazás kiadásainak többségét az IARF, az ICUU, a Testvéregyházközségi Tanács és az észak-amerikai unitárius univerzalista támogatási alap pályázata fedezte; a különbözetet a résztvevőknek maguknak kellett vállalniuk.

A látogatás első része egy saját költségen kivitelezett ötnapos kirándulás volt Észak-Indiában. A fővárosból, Delhiből induló utazásnak zarándoklat jelleget adott a végcél: a Dardzsilingbe, Kőrösi Csoma Sándor sírjához való eljutás. E célbaérésig azonban igyekeztünk értékelni a közbeeső többi látnivalót is, sőt a legértékesebbeket rögzítenünk is sikerült: erről Alpár és Emőd profi fényképei, valamint a Szabolcs és István videofelvételei tanúskodnak. A városok közötti több ezer kilométeres távolságokat éjszaka tettük meg vonaton, hogy időt nyerjünk – a hálókocsik kényelme sokkal jobb volt, mint reméltük, és így a nappali hőséget is jobban el tudtuk viselni.

Delhiben egy teljes napot a város szinte évezredes épített öröksége felkutatásának, valamint a mai látnivalók értékelésének szenteltük. A jelenkori vívmányok közül minden mást elhalványított a brit birodalmi versenyekből kifejlődött Nemzetközösségi Játékok előkészítése. Az indiai szervezők úgy tervezték, az egész várost felújítják a játékokra, ezért ottjártunkkor a belváros bizonyos részei leginkább építőtelepre hasonlítottak. A munkálatok azonban nem érintették a műemlékeket, így szájtátva bámultuk meg India legnagyobb mecsetét, a közel 900 éves Qutub minaretet, vagy a Gandhi tiszteletére emelt emlékművet. Ugyancsak itt szembesültünk először a társadalmi élet hihetetlenül széles skálájának minduntalanul kitapintható és elképesztő ellentétekben jelentkező valóságaival is, a szegénység, tisztátlanság, betegség, kiszolgáltatottság, igazságtalanság jelei többünknek testi fájdalmat okoztak.

A második napot Agrának és világhírű műemlékének: a Tadzs Mahalnak szenteltük. A fehér márványból épült és felületén virágmintákkal kifaragott vagy drágakövekkel kirakott mecset-szerű remekmű tulajdonképpen egy síremlék, amelyet egy reneszánsz indiai uralkodó építtetett szeretett feleségének. A másik látnivaló a Vörös Erőd volt, a király lakóhelye, amelynek vörös mészkőből emelt falai eredetien megőrizték a középkori élet nyomait, beleértve a háremet is. A harmadik napon Benáresznél bámultuk meg a hinduk szent folyóját, a Gangeszt. A várost az ország minden tájáról ide-

Gyerő Dávid

folytatás a 8. oldalon

Magyar unitáriusok Indiában

folytatás a 7. oldalról

zarándokló hívők teszik zsúfolttá, sokan a napkeltét a folyóban való rituális fürdéssel köszöntik. Mások minden pénzüket arra költik, hogy elhunyt családtagjuk holttestét idehozzák, mert hitük szerint a parton történő hamvasztás, illetve a hamvak Gangeszbe-szórása az újjászületéskor jobb sorsot biztosít a megboldogultnak. Egyet kellett értenünk abban, hogy India egyedi kultúrájának varázsát is, visszahúzó béklyóját is a hinduizmusnak köszönheti. A vallás India lakossága 80 százalékát ma is a kasztrendszer igazságtalan megkülönböztetésében tartja, és fő akadálya marad nemcsak az emberi jogok kibontakozásának – mint például a női egyenjogúság megvalósításának – , hanem a társadalmi változásoknak is – például az egészségügyi ellátás javulásának.

A negyedik napon végre eljutottunk a 2500 méteren fekvő s az angolok által hegyi üdülővárosnak kiépített Dardzsilingbe. A kanyargós utat mindenütt teaültetvények szegélyezték, a teaszedés a nepáli eredetű itteni nemzet, a gurka nép fő bevételi forrása. A gurkák helyzetével többszörös azonosságát fedeztük fel a mi erdélyi magyar létünknek, főként ami az önrendelkezés elnyerésére irányuló harcukat illeti. Első utunk természetesen a mára már műemlékként őrzött angol temetőbe vitt, ahol Kőrösi Csoma Sándor síremléke messziről szembe tűnik. A meghatódottság „kezelése" után csomakőrösi fekete földdel javítottuk fel a sír talaját, és mélyenszántó gondolatokat jegyeztünk be a hamar előkerült temetőőr által őrzött emlékfüzetbe. Búcsúzóul elénekeltük a himnuszt, és bár az eső elől visszavonultunk, gondolataink még sokáig a sír mellett maradtak. A mindent beborító sűrű köd megakadályozott abban, hogy a Himalája hegyvonulataiban gyönyörködjünk, pedig szép időben a világ három legmagasabb csúcsa is jól látszik a város határából. Lefelé az UNESCO által a világörökség részévé nyilvánított kisvasúton pöfögtünk, amelyet még mindig százéves, szénnel fűtött gőzmozdonyok vontatnak a keskeny sínpárokon.

Az utazás második részében a dél-indiai Kerala állambeli Kochi városba repültünk az IARF kongresszusra. Az óceán-parti államot a turistakalauzok „Isten saját országának" becézik (God's Own Country), jelezvén, hogy India legkeresztényibb, még a misszionáriusok által alapított területére értünk. Vége is lett a magunk elképzelései szerint alakított kirándulásnak, s megkezdődött az alkalmazkodás időszaka, amely ettől kezdve a hazautazásunkig meghatározta a tapasztalatainkat. E kongresszusi élmények voltak a legmostohábbak, és négy napig tették próbára a tűrőképességünket. Egyfelől a tárgyi körülmények miatt, hiszen a szervezők a küldöttek nagy részét egy katolikus bentlakásban szállásolták el, ahol a felszereltség tekintetében minden jel szerint megállt az idő. Ezenkívül a hőmérséklet éjszaka is 30 fok felett maradt, a szúnyogok kedvükre válogathattak a szőkék és a barnák között, az ételek közül pedig egyértelműen a banán vitte el a pálmát. Nem csoda hát, ha a végére mi is bekérezkedtünk egy-egy vacsorára a főként nyugatiak által belakott, légkondicionált szállodai éttermébe.

De nem is a körülményekkel, hanem a tartalommal volt a legnagyobb baj a kongresszuson: az IARF mai valósága nem sok jót ígér számunkra. A szervezet eredetileg az unitárius és szabadelvű keresztények világszövetsége néven alakult meg, és évtizedekig e tagságát kívánta egységbe fogni. A kelet-európai változások idejére azonban értékrendjében egyre inkább a felekezetközi párbeszédet szolgálta, a vallásszabadság eszméjének védelme pedig másodlagos fontosságúvá lépett vissza. Az unitárius és univerzalista egyházak többek között ezért is döntöttek úgy, hogy 1995-ben létrehozzák saját nemzetközi szervezetüket, az ICUU-t. Önmagában a vallások közötti párbeszéd szolgálatával nincs gond, de számunkra – sajátos erdélyi viszonyaink között – ez vajmi kevés gyakorlati kibontakozást ígér. A többségi nemzet felekezeteitől elválaszt a magyarsághoz való tartozás megkülönböztető bélyege, a magyar keresztény egyházak részéről viszont sajátos unitárius kereszténységünk vált ki tartózkodó magatartást. E tapasztalatok birtokában az IARF programajánlatába az utolsó évtizedben nem tudtunk bekapcsolódni, már csak amiatt sem, hogy az anyagi támogatásokat a nálunk szegényebb nemzetek fiainak és leányainak ítélték meg. Az előző, 2006-ban Tajwanban tartott kongresszuson egyházunknak nem is volt képviselete, csak a fiataloknak jutott némi morzsa egy ifjúsági pályázat osztalékából.

Az erdélyi küldöttség Kőrösi Csoma Sándor sírjánál (Czire Alpár fotói)

A kongresszuson szavazati jogunk gyakorlása mellett a szervezők meghívására egy alkalommal szakmai felelősséget is vállaltunk: a harmadik napi fő előadások műhelymunka-szerű feldolgozását. A téma a tudomány és a vallás viszonyát vizsgálta, ezt világította meg *Egészség és gyógyulás: ahol a tudomány és vallás találkozik* c. kiscsoportos előadásában Czire Szabolcs felkért előadó. Készülésének gyümölcsét elsősorban mi, hazaiak élveztük, a többé-kevésbé megoldott hírverés ellenére a felvezetés ugyanis csak keveseket érdekelt. Nem jutott jobb sorsra a többi napi téma feldolgozása sem, a részt-

vevők többségének érdeklődése más tárgy felé fordult.

Az IARF-fel két probléma van. Egyfelől régi értékrendje megkopott, céljai ellaposodtak, a lelkesedés elerőtlenedett, a szervezeti gyakorlat megöregedett, a hőskorból maradt hűségesek mereven ragaszkodnak a maradi szervezeti kultúrához, a szabályzatok és rendelkezések csak formális keretet nyújtanak az élettelenné vált tevékenységnek. Másfelől, bár mindezzel kapcsolatban fel-felüti a fejét egy-egy elégedetlenkedés innen-onnan, a másként gondolkodásnak összességében nincs elég ereje a változtatáshoz, és nem áll össze életképes alternatívát nyújtó elképzelés a szervezet megújítására. A legtöbb résztvevő – közöttük mi is – elkedvetlenedve hagyta hát ott a több kilátást ígérő rendezvényt, mert úgy érezte, hogy nem sikerült megtalálni a megújulásba való bekapcsolódás útját sem önmaga, sem pedig képviselt szervezete számára. Az európai régió egy pár lelkes „iarf-ese" búcsúzóul még megpróbált felvázolni egy területi tevékenységi tervet, aminek azonban a nagy célok hiányában nem sok értelme volt, sőt a mit akarunk?, merre tartsunk?, milyenek legyünk? kérdéseket teljesen válasz nélkül hagyta.

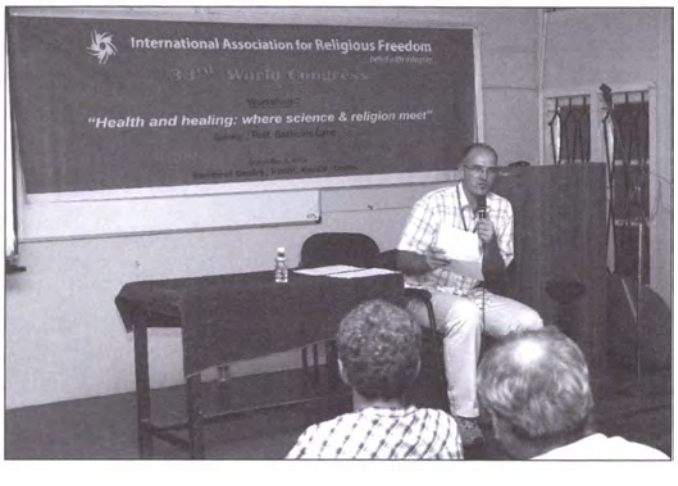
Az utazás harmadik része az északkelet-indiai Khasi Hillsben zajlott, ahová az ICUU égisze alatt érkeztünk meg, hogy az erdélyi és indiai unitáriusok közötti kapcsolatok kiépítésén munkálkodjunk. Teljesen délről visszarepültünk hát teljesen északra, a Himalája, Banglades és a Bengáli-öböl által körülvett háromszögbe. Az iderekedt háromnégy állam csak egészen későn, a 20. század második felében lett része Indiának, így az egységes állam erőltetettségét a kulturális, természeti, vallási, politikai és antropológiai tényezők minduntalan kiemelik. Ritkábban lelni nyomát a járulékaiban színes, zajos, koszos hinduizmusnak, sokkal több a keresztény templom. Az emberfajok inkább a közép-ázsiai mongoloid típusokra emlékeztetnek, termetük alacsony, bőrük sárgás, szemük ferde. Többen büszkén hívták fel figyelmünket arra, hogy a ruházat alapjaiban az európai divatot követi, az asszonyok szoknyát hordanak, nem szárit, a férfiak pedig nadrágot, nem pedig köténytt.

Khasi Hillsben, az öt unitárius iskola egyikében. Joway városa, Megalaya tartomány

Itt fent, viszonylagos elszigetelődésben, az indiai gazdasági-politikai érdekek háta mögött él az indiai unitáriusok közössége, egy Khasi Hillsnek nevezett, körülbelül a Székelyföld területéhez fogható helyen. A khasik tulajdonképpen egy, a számos törzs közül, amelyek a dombos vidéket belakják. Az unitáriusok története a 19. század elejéig nyúlik vissza, amikor skót és walesi kálvinista misszionáriusok egy lángoló érdeklődésű fiatal khasit megnyertek hitelveiknek. Az ifjú, polgári nevén Hajom Khissor Singh, nem tudott megmaradni a kálvini hit keretében, és a Bibliát tanulmányozva unitárius hittétek megfogalmazója lett. Az általa terjesztett vallást csakhamar angliai unitáriusok karolták fel, akik attól kezdve a növekedő közösség támogatói és befolyásolói lettek. Mára huszonegynéhány egyházközség alkotja a tízezer feletti lélekszám keretét, gondozásukról tíz lelkész és tizenpár segédlelkész felel. A legtöbbnek amerikai vagy angliai testvéregyházközségi kapcsolat biztosítja az Indián kívüli világgal való érintkezést.

Utunkat, amelyhez ICUU-érdekből egy angol és két német unitárius is csatlakozott, teljes egészében a házigazdák tervezték meg, ezért kivitelezésében nagyonis indiaira sikerült. Az állam fővárosában, Shillongban volt a főhadiszállásunk, itt vettünk részt egy, a lelkészekkel együtt tartott vezetőképző-szerű tapasztalatcserén is, ahol sikerült a két egyház közötti együttműködés távlatait is felvillantani. Az egyház központja egy másik városban, Jowaiban van, itt működik a legnagyobb, ezer lelkes gyülekezet is. A lelki élmények között fő helyre került egy esti tapasztalatunk, ahol Jowai negyedeiben ún. házi istentiszteleten vettünk részt. Úgy éreztük, a gyermekek és a fiatalok bekapcsolásából, az egyháztagok megmozgatásából, az erőteljes éneklésből, a szívből jövő imádkozásból sokat tanulhatunk. A városok közötti útról egy vidéki „kiszállásra" is letértünk, amelynek végén egy újonnan épített és meglepően jó karban tartott árvaházba látogattunk el. Az utolsó tapasztalatunk egy többórás istentisztelet volt, ahol az alapító emlékére való ünnepélyre készülve az erőtel-

Kiselőadás az IARF kongresszuson

folytatás a 10. oldalon

Magyar unitáriusok Indiában

folytatás a 9. oldalról

jes ifjúsági munkáról kaphattunk eleven képet.

A legfontosabb tanulságai az unitáriusokkal való együttlétnek azok voltak, amelyek vallási és emberi azonosságainkra néztek, a teljesen különböző kulturális és történeti háttér ellenére is. A világ legtöbb unitáriusával ellentétben ugyanis az indiai vallás is istenhívő, akárcsak a miénk, Jézust ők is mesternek vallják, akárcsak mi, s a Bibliából ihletést merítenek, amint mi is. Sőt, az oktatásra olyan erőteljes hangsúlyt fektetnek, amilyenre csak Erdélyben van példa. A nagyobb egyházközségekben felekezeti iskola működik, nem csak az unitárius gyermekeknek. A nagyobb városokban minőségi középiskolát tartanak fenn, ahol ösztöndíj segítségével sok rászoruló gyermek tanul. Minden egyházközségben önkéntesek által lelkesen működtetett nevelési tevékenység van. Igaz, a lelkészképzés tekintetében sok pótolnivalójuk akad, hiszen minden lelkészük önképzés útján készült fel munkájára. A világiak felelősségvállalásában, megmozgatásában, bekapcsolásában azonban jóval előttünk járnak. Mindezért a búcsúzásnál erősen éreztük: sok megosztani valónk van egymással.

Indiának kétszer örvendtünk nagyon. Először, amikor megérkeztünk, s kitárulkoztunk, hogy magunkhoz öleljük színes mássága-val együtt a megismerni vágyott világot. Másodszor, amikor telítődve a színek, szagok, ízek és ismeretek erejével, hazaérkeztünk, s a repülőtéren megsimogattuk az itthoni kisbuszt. A legvonzóbb ellentétek tapasztalatából is elég két hét – vallottuk, hálát adva Istennek, hogy megsegített az úton. De főként azért adtunk hálát, hogy nem Indiába, hanem Erdélybe születtünk, s hogy az unitáriusok sokféle nemzetsége közt éppen a magyar lehet a miénk. Ettől kezdve jobban értékeljük azt, amink van, s jobban örülünk annak, akik vagyunk – ez lehetne az utazás hazafelé szálló mondanivalója.

A befogadó

Tizenhét esztendő emlékképei sorakoznak fel bennem, amint megpróbálok néhány emlékező-köszönő sort írni néhai Szabó Lajosné, a mi almási Erzsi nénink tiszteletére. Ő volt az az asszony, aki minket, az ifjakat és az ifjúsági egyletet 1993-tól őszinte szeretettel befogadott. Ebben a befogadásban természetesen részt vettek a családtagok is. A férj, Lajos bácsi nagy türelemmel viselte, hogy fia vezetésével az ifjúság portyázó katonai alakulatként foglalja el a bennvalót. A nagyobbik leány sokszor családjával együtt állt az ifjúság szolgálatába, és olyan lelkesedéssel segített, hogy néha elszégyelltük magunkat felületességünkért. Hasonló türelmet és lelkesedést, sokszor kemény munkát fejtett ki a kisebbik leány is.

Ezzel az írással a befogadónak, a tápláló forrásnak szeretnék köszönetet mondani. Hallja-e, látja-e, tudja-e, ő, aki már lelkét visszaadta Teremtőjének, hogy most róla beszélünk? Hitem szerint igen.

Emlékszik-e, Erzsi néni, arra a csikorgó téli éjszakára, amikor éjfél előtt valamivel négy csonttá fagyott emberke lépett be az otthonába? A lelkünk is reszketett, úgy megfáztunk, pedig Lajos bácsi elénk jött Lövétére, hogy ne kelljen gyalogolnunk. Tapogatózó kérdéseinkre, nem vagyunk-e a terhére így karácsony előtt, azt válaszolta: „Dehogy, a fiam hozzászoktatott ehhez már a középiskolában. Neki ez a mániája."

Mint jólnevelt diákok meglátogattuk Bencző pap bácsit, aztán a szomszédokat, a vége aztán az lett, hogy minket is látogatni kezdtek, s a házban egyre csak többen és többen lettünk.

A rengeteg munka után, amit mi szereztünk neki vendégeskedésünkkel, Erzsi néni mindig leült közénk. Beszélgetett velünk, és mi éreztük, hogy nem udvariassági művelet alanyai vagyunk, hanem a féltő szeretet megajándékozottjai.

A batyunkba mindig jutott egy kis útravaló, de a legdrágább útravalót a szívünkben vittük el.

A szívünkben elraktározott útravaló mindig elegendő volt a következő visszatérésig. Nagyon megsokasodtak visszatéréseink, hisz a nyári táborozások valamelyik mozzanata – vagy maga a tábor helye, vagy az előkészítés, vagy az összegzés helyszíne – mindig az a kedves otthon volt, ahol Erzsi néni várt minket testi és lelki jókkal.

„Gyertek még, vigyázzatok egymásra, Isten veletek!" – így bocsátott el a hosszú évek során számtalanszor.

Eltelt tizenhét esztendő. A kacagó, fürge, élénk asszony, a minden nyáron táborozó, a mindig befogadó elindult a lombhullás felé. Fájó szívvel láttuk, hogy egyszer csak eljött az a nap, amikor már nem tudott egyszerre több helyen tevékenykedni úgy, mint amikor megismertük, aki hajdan vendéget fogadott, szénát csinált, állatot rendezett, utazott és szervezett, egy napon elgyengült. Mint aki tudja, hogy nincs visszaút, elfogadta sorsát, nem háborgott. A szeretet, amelynek tápláló forrása volt, sokszorozódva ömlött vissza rá. Lelke itta ezt a nagy szeretetet. Csüngött minden pillanaton, mint aki tudja, hogy nagyon sok mindent kell magával vinnie a búcsú alkalmával.

Amikor majd mi is visszaadjuk lelkünket Teremtőnknek, amikor majd testünk porrá változik, amikor majd valaki a kilencvenes évek végének és a kétezres évek elejének egyháztörténetét fogja írni, bizonyára nem fog kitérni arra a homoródalmási otthonra, amely az unitárius ifjúsági egylet újjászületésének tápláló talaja és védbástyája volt. A történésznek a nyomtatásban megjelent szövegek, könyvek, a megszervezett konferenciák, a táborok, az előadók, a megszólaltatott művészek, tudósok, jeles emberek lesznek fontosak.

Mi azonban, hajdani fiatalok tudjuk, hogy minden újjászületés szeretetből táplálkozik. Az ifjúsági egylet nem születhetett volna újjá, ha abban az otthonban minket nem szerettek volna annyira. Soha nem tudjuk megköszönni azt a tiszteletet, amellyel a tanuló ifjúságra néztek, azt az erős hitet, azt a tántoríthatatlan reménységet,

amelyet belénk tápláltak. E csodálatos környezet forrása, fénye, és melege volt Erzsi néni.

„Isten magával" – mondjuk most neki. Lélekben pedig újra ígérjük, hogy vigyázni fogunk egymásra. Vigyázni fogunk egymásra, most már nemcsak azért, mert tudjuk, hogy csakis a kitartó szeretet képes az újjászületés csodáját megteremteni, hanem inkább azért, mert megbizonyosodtunk arról, hogy nekünk is azt kell tennünk, amit Erzsi néni tett: befogadni és szeretni a lázongó, de tiszta lelkű ifjúságot.

Székely Kinga Réka

Harmóniasarok

Halottainkkal élünk

Vannak helyzetek, amikor minden elmélet és tapasztalati tudás ellenére az ember egyszerűvé válik, mert erre van szüksége, és nem bánja a történést. Már nincs gondosan felépített távolság, megszűnik rang és pozíció, nem számít a kor, nincs nemi különbség és nincs életsors-eltérés. Az erősség gyengeséggé hajlik, és mindketten az Úr tenyerébe fektetjük lelkünk.

Ott állunk egymás félelmetes közelségében, halljuk a lélegzetet, a koppanó csend mélységét, érezzük mindkettőnk halandóságát, és ettől marcangolón szenvedünk. A lét szépségeibe kapaszkodva tudatossá válunk, figyeljük a hátralevő időt. Ez egy olyan hely, ahol mindenki egyforma lesz, a jelen idő átalakul a múlt történéseivel együtt. Álmok és valóság egymásba ölelkeznek, és csak ülünk, fogjuk egymás kezét. Úgy, mint soha nem tettük.

Azzal fogadott, hogy már várt rám. Éreztem. Mégis nehezen szántam rá magam. Féltem. Mert tudtam, nagyon nehéz lesz. És nehezebb volt. Remélem, ő is tudta, legalább most az egyszer eszébe jutott, hogy milyen nehéz lehet nekem belépni oda, ahol ő van, és szembenézni a valósággal. Velem álmodott, erről mesélt. Mindig az álmokról mesélnek. Mennyire nehezen érthető, és mégis milyen világos nyelv ez.

Miközben őt hallgattam, néztem tekintetét, amit annyiszor kerültem. Nincs fájdalmasabb érzés, mint érezni a másik világ hangulatát, ami megérintette emberi létét. Őt figyelve régi képek elevenedtek fel bennem, a tisztelet és csodálat egyediségével, a sors eseményei, melyek összekötöttek, szépségek és mélységek, sikerek és összetörtségek, egy különleges összetartozás.

Engedtem, hogy fájjon. Szinte jól esett, mert elásott érzések kértek maguknak tért, hogy végre megbocsátást nyerjenek. Volt bennünk valami közös: mindketten a szépet láttuk a másikban, s az életet sirattuk, én lecsorgó könnyeimmel, ő megfakult szemével. Mindketten a magunk módján búcsúztunk. Tudatosan és vissza nem térő módon.

Az ajtón kilépve az elerőtlenedéssel szembesültem. Az állapottal, amikor az ember egy érzéssé válik. Szerettem volna beleüvölteni a világba az igazságtalanság hangját, de csak zokogtam. Eszembe sem jutott, hogy mivé lettem, mert minden ízületemmel érte imádkoztam az Idő Urához, hogy még adjon perceket, órákat, napokat. Amennyit lehet. Nem tudtam, hogy így is lehet könyörögni.

És ott álltam a kórház előtt a napsütésben reszketve, és végtelenül magányosan. Megszűnt a város, lakói eltűntek. Hova lettek? Elengedtem őt, és olyan üressé váltam, hogy mozdulni sem bírtam. Azt hittem, én is belehalok. Mert minden kedves hozzánk tartozóval egy kicsit meghalunk mi is.

Újra Őt hívtam, hogy segítsen, hallgassa meg dadogásom, mert képtelen vagyok egyedül átvészelni. Neki sírtam el bánatom és erőtlenségem. És jött. Értem jött, hogy velem legyen. Lágyan átölelt, arcomat megsimogatta, és fülembe súgott valamit. Éreztem az erőt, a szeretetet, amivel visszahozott a létbe, megtöltve élettel, és az összetartozás érzésével erősített. Meg lehet ezt köszönni?

Ferenczi Enikő

Húsz év testvériség

„Milyen messzire vetíti e kis gyertya fénysugarát! Így ragyogjon a jó tett a rossz világban!" – ezzel a mondattal kezdte Mary Donald, a magyarandrásfalvi testvérgyülekezet, a Harvard Unitarian Universalist Church képviselője az „amerikai áhítatot", gyertyát gyújtva az úrasztalán. Majd Dávid Ferenc példájáról beszélt, az újítás fontosságáról. Ha ő nem lett volna, nem ünnepelnénk a testvérgyülekezeti kapcsolat húsz évét.

Az „amerikai áhítat" előtt hagyományos erdélyi unitárius istentisztelettel kezdődött Magyarandrásfalván október 16-án a székelykeresztúri egyházkör testvérgyülekezeti kapcsolatok 20. évfordulója alkalmából tartott megemlékezés. Lőrinczi Lajos espere prédikációjában az irgalmas szamaritánusról beszélt, mondván: az 1989-es változások után az amerikai unitárius-univerzalisták voltak számunkra, erdélyi unitáriusok számára az „irgalmas szamaritánusok", akik sebeinket bekötözték, gyógyítani jöttek. Ahogy e testvérkapcsolat az évek során alakult, olykor az erdélyi unitáriusok is irgalmas szamaritánusokká váltak az amerikai unitárius zarándokok és gyülekezetek számára, mikor a

Moldován-Szeredai Noémi

folytatás a 14. oldalon

Az Egyházi Képviselő Tanács 2010. július 2-án Kolozsváron tartott ülésén hozott határozatok

(kivonat az ülés Ad 538/2010 szám alatt iktatott jegyzőkönyvéből)

Az EKT ülése 33 tag jelenléte által határozatképes volt. Három személy (Varró Margit, id. Szombatfalvi József, Balázs Sándor) hiányzását az elnökség utólagosan igazoltnak minősítette.

0. tárgy: **Napirend előtti határozatok**

– 31/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta az Elnökség által javasolt tárgysorozatot.

– 32/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a jegyzőkönyv hitelesítésére javasolt személyeket (Kecskés Csaba, Rüsz-Fogarasi Tibor, Demeter Domokos).

1. tárgy: **Jelentés a főhatósági közigazgatásról, döntés-előkészítésről és végrehajtásról**

Gyerő Dávid előadótanácsos a jelentést szóban kiegészítette Austin Fitzpatrick néhai angliai unitárius lelkész halálhírével, valamint Mikó Ferenc segédlelkész jelentésével egy Olaszországban tartott szabadelvűség-konferenciáról, amelyet Serveto és Biandrata emlékére szerveztek.

– 33/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a jelentésben foglaltakat, és szomorúan vette tudomásul a szóbelileg közölt halálhírt.

2. tárgy: **A medgyesi tragédia egyházi utóélete és tanulságai**

A jelenlevők hosszasan értelmezték a kialakult helyzetet, és gyakorlati javaslatokat fogalmaztak meg az azonnali és középtávú tennivalókra nézve.

– 34/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag megbízta az Elnökséget, hogy gondoskodjon Cseh Jolán özvegyen maradt tiszteletes asszony rendszeres segélyben részesítéséről.

3. tárgy: **Szakbizottságok jelentései, jegyzőkönyvei**

A Misszió Bizottság július 1-jei ülésének jegyzőkönyve

– 35/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT a jegyzőkönyvet egyhangúlag tudomásul vette.

Az Oktatási Bizottság július 1-jei ülésének jegyzőkönyve

– 36/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT a jegyzőkönyvet egy tartózkodással tudomásul vette.

A Kiadó-és Médiabizottság április 21-i ülésének jegyzőkönyve

Mikó Lőrinc pontosította, hogy a Mikó Imre-könyvvel kapcsolatban a javaslat tárgya az volt: az egyház vállalja a kiadást, a költségek felét előlegezze meg, majd az eladásokból azt visszanyeri.

– 37/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT a jegyzőkönyvet egyhangúlag tudomásul vette.

4. tárgy: **A Nyugdíjintézet Vezető Tanácsa július 1-jei ülésének jegyzőkönyve**

– 38/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT a jegyzőkönyvet egy tartózkodással tudomásul vette.

5. tárgy: **A 2010. II. évnegyedi lelkészi értekezletek**

– 39/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT a jegyzőkönyveket egyhangúlag tudomásul vette.

6. tárgy: **Egyházköri és egyházközségi ügyek**

A Nagyernyei Unitárius Leányegyházközség kérése társegyházközséggé való átminősítésére

– 40/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT a Misszió Bizottság javaslatára egyhangúlag úgy határozott, hogy formai hibák miatt nem hagyja jóvá a kérést. Egyben kérte az egyházközséget, hogy a formai hibák kiküszöbölése után újra terjessze elő a kérést az EKT következő ülésére.

A Marosszentgyörgyi Unitárius Egyházközség kérése az énekvezéri állással kapcsolatban

– 41/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT az Elnökség javaslatára úgy határozott, hogy az egyházközség kérését nem teljesíti, hanem az énekvezéri állami fizetést átutalja a Szabédi Unitárius Egyházközségnek.

7. tárgy: **Tájékoztatás a 2010. évi egyházköri közgyűlésekről**

– 42/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT a Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházkör közgyűlése által hozott 6. számú határozatot *(„Amelyik egyházközség az elmúlt évre az egyházköri díjat a következő év január 31-éig nem fizeti be az egyházkör pénztárába, abban az évben nem rendelkezik szavazati joggal az egyházköri közgyűlésen.")* 15 mellette, 0 ellene és 6 tartózkodó szavazattal semmisnek nyilvánította, mivel lényege alaptörvény-ellenes.

– 43/2010 (2010.07.02) számú határozat: Az EKT a Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházkör közgyűlése által hozott 11. számú határozatot *(„A közgyűlés teljes anyagát a jelenlevők két tartózkodó szavazattal elfogadják.")* 14 mellette, 0 ellene és 9 tartózkodással semmisnek nyilvánította.

8. tárgy: **A Főtanács 2010. évi ülésének előkészítése; javaslat tiszteletbeli címek adományozására**

– 44/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag jóváhagyta a következő tiszteletbeli címre vonatkozó javaslatot: a Kolozs-Tordai Unitárius Egyházkör kérésére tiszteletbeli gondnoki címet javasol idős Tókos Jánosnak, a Besztercei Unitárius Leányegyházközség volt gondnokának.

– 45/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT 2 tartózkodás mellett jóváhagyta a következő tiszteletbeli

címre vonatkozó javaslatot: a Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházkör kérésére tiszteletbeli énekvezéri címet javasol idős Cseke Eleknek, a Gyepesi Unitárius Egyházközség volt énekvezérének.

– 46/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT 1 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy a Marosi Unitárius Egyházkör kérését a szovátai társegyházközség gondnokainak tiszteletbeli gondnoki címmel való kitüntetését nem hagyhatja jóvá, hiszen senki nem viselheti egyidőben a rendes tisztséget és ugyanazon tisztség tiszteletbeli címét. Az EKT mindazonáltal az érintettek tudomására hozza, hogy egyházközségi munkájukat elismeréssel tartja számon, és az összeférhetetlenség megszűnése után a tiszteletbeli címekre vonatkozó kérést a Főtanácshoz továbbítja.

9. tárgy: **A Magyarországi Unitárius Egyház Zsinatának 2010. június 19-én hozott határozatai az egyházegyesítés tárgyában**

– 47/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT két tartózkodás mellett örömmel üdvözölte a Magyarországi Unitárius Egyház (MUE) Zsinatának 2010. június 19-én hozott határozatait az egyházegyesítés tárgyában, és megbízta az Elnökséget, hogy az Egyházi Főtanács soron következő üléséig a MUE Zsinata által kijelölt bizottsággal körvonalazza az egyesülés folyamatának tartalmi és formai kérdéseit.

10. tárgy: **Jelentés az elnökileg elintézett valláserkölcsi nevelési ügyekről**

– 48/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a VEN-jelentést.

11. tárgy: **Jelentés az elnökileg elintézett oktatási és iskolai ügyekről**

– 49/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta az oktatási jelentést.

12. tárgy: **A JZSUK jelentése a 2009–2010-es tanév munkájáról**

– 50/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium jelentését.

13. tágy: **A BMUG jelentése a 2009–2010-es tanév munkájáról**

– 51/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium jelentését.

14. tárgy: **Kimutatás a teológiai hallgatók éves vizsga-eredményeiről**

– 52/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a vizsga-eredményeket.

15. tárgy: **Tájékoztatás a gyakorló teológiai hallgatók egyházi gyakorlatáról**

– 53/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a tájékoztatást.

16. tárgy: **A 2010. évi lelkészképesítő vizsga jegyzőkönyve**

– 54/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a jegyzőkönyvet, és kimondta, hogy a vizsga elhalasztását kérő Andorkó Attila és Lőrinczi Botond gyakorló segédlelkész számára a szabályzat által megengedett utolsó lehetőséget a 2011. évi rendes lelkészképesítő vizsga jelenti.

17. tárgy: **Jelentés az elnökileg elintézett gazdasági ügyekről**

– 55/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a jelentést.

18. tárgy: **A 2010. év első félévi számvevőségi pénzmozgásai**

– 56/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta az előterjesztést.

19. tárgy: **Orbán Erika kórházlelkész kérése közüzemi költségeinek megtérítéséről**

– 57/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag úgy határozott, hogy az Elnökséget – a fizetési bizottság véleményének meghallgatása és átfogó szakmai beszélgetés nyomán – egy, a szakosodott lelkészek helyzetére vonatkozó javaslat előterjesztésére kéri, az EKT-nak egy következő ülésére.

20. tárgy: **A Kolozsvár-monostori Unitárius Egyházközség levele helyzete ellehetetlenüléséről**

– 58/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag úgy határozott, hogy az Elnökséget megbízza a kolozsvári unitárius egyházközségek vezetőségei közötti egyeztető beszélgetések megszervezésével, hogy a felmerült gondokat az érintett felek közösen tárgyalhassák meg.

A fentiek hiteléül

Bálint Benczédi Ferenc
püspök

dr. Máthé Dénes
főgondnok

Jegyzőkönyv-hitelesítők:

Kecskés Csaba, Rüsz-Fogarasi Tibor, Demeter Domokos

Húsz év testvériség

folytatás a 11. oldalról

nagy amerikai olvasztótégelyben és kulturális sokszínűségben hitet, lelki erőt és gyökereket mutattak fel.

Az erdélyi rész után következett az amerikai istentiszteleti rész, amelyben – Mary Donald beszéde után – Rodger Mattlage kapcsolattartó, a Concord Unitarian Universalist Church (Székelykeresztúr testvérgyülekezetének) tagja olvasta fel *Köszönetet mondunk* címmel a Keresztúr-köri testvérgyülekezetek hálaszavaiból készült összeállítást, amelyet erre az alkalomra írtak. Ebből egy részlet: „Köszönetet mondunk nektek, hogy beengedtetek az életetekbe, és magunknak, hogy beengedtünk titeket a mi életünkbe, és azért, hogy közös emlékeken osztozunk, amelyek mindig velünk lesznek azért, hogy együtt nevettünk, együtt sírtunk, énekeltünk, imádkoztunk és egyként voltunk együtt. Köszönetet mondunk értetek, Testvéreinkért, akik fenntartjátok és elmélyítitek hitünket."

A köszöntések során Berei István házigazda lelkész elmondta, hogy azért Andrásfalva az ünnepély helyszíne, mert a körben ez a templom épült az 1989-es változások után – nagyrészt testvérgyülekezeti támogatással. A program a szépen kimeszelt kultúrotthonban folytatódott, ahol elsőként Moldován-Szeredai Noémi tartott vetítettképes előadást *A testvérgyülekezeti kapcsolatok hatása gyülekezeteink életére* címmel. Feltette a kérdést: ki látott felhőkarcolókat a valóságban – s a jelenlevők jó része, köztük sok világi résztvevő is, látott, tehát

járt az Egyesült Államokban testvérgyülekezeti támogatással. Szó esett a lelki és teológiai hatásokról, sokrétű, életeket jó irányban megváltoztató testvérgyülekezeti kapcsolatokról, és arról is, hogy az öntudatos közmunka bizony sok helyen lanyhult a hathatós „amerikai pénz" és közmunka-segítség hatására. Majd Rodger Mattlage tartott nagyon megható, őszinte, hiteles előadást, válaszolni próbálván azokra a kérdésekre, amelyeket erdélyi unitáriusok tesznek fel az amerikai zarándokoknak: „Miért jösztök?" „Miért tértek vissza?"

Végül a székelykeresztúri kör gyülekezeti kapcsolatainak bemutatása történt három-három percben (mindenik egyházközség lelkésze vagy képviselője bemutatta a magáét).

Hisszük, hogy fontosak!

Fejlesztő foglalkozások
súlyosan sérült gyerekeknek Székelykeresztúron

A Gondviselés Segélyszervezet alapos előkészület nyomán szeptembertől székelykeresztúri irodájában útnak indította a helybeli és környékbeli súlyosan sérült gyerekeknek szánt fejlesztő foglalkozásait. A Hargita Megyei Gyermekvédelmi Hatóság által is támogatott kezdeményezést nagy örömmel fogadták az érintett szülők, ugyanis a székelykeresztúri kistérségben a családban nevelkedő sérült gyerekek számára nem létezik semmilyen rendszeres szakmai segítségnyújtás.

Tekintettel arra, hogy ilyen jellegű tevékenységek kivitelezését most első ízben vállalta szervezetünk, a foglalkozásoknak otthont adó székelykeresztúri irodánk termét is kellő módon fel kellett szerelnünk. A közelmúltban sikerült a hatósági előírásoknak megfelelő, gyógytornához szükséges terápiás eszközöket vásárolnunk, ugyanakkor beszereztük az átfogó fejlesztést elősegítő különleges játékszereket és a pszichomotoros fejlesztés tárgyi kellékeit.

A programot széleskörű felmérés előzte meg. Felkerestük az illetékes szakhatóságokat és családorvosokat, hogy körültekintően és hatékonyan válasszuk ki a megfelelő célcsoportot. Összetett terápiás szolgáltatásainkban tíz, családban nevelkedő súlyosan sérült (I. fokú) kiskorú részesül. A tevékenységek szakmaiságát három szakember biztosítja: Simó Orsolya szociális munkás, Bartha Márta pszichológus és Andrási Erika gyógypedagógus. A tevékenységek két síkon zajlanak: hetente egy-egy órás pszichomotoros és általános fejlesztés egyénre szabottan, melyeket a szociális munkás és a gyógypedagógus végeznek; emellett havonta egy alkalommal szülői tehermentesítő csoportos foglalkozás, melyeket a pszichológus és a gyógypedagógus vezetnek. Az egyéni fejlesztési terveket a szakemberek közösen dolgozzák ki. A 4 és 12 év közötti életkorú résztvevők zöme halmozottan sérült: vannak értelmileg akadályozottak, illetve mozgásukban korlátozottak. Mindezek függvényében a foglalkozások összetettek: az egyéni részvételűek mellett vannak kétszemélyesek, valamint kiscsoportos foglalkozások is.

Az iskolai tanév beosztásának megfelelően a foglalkozások 2011 júniusáig tartanak, majd az új tanév kezdetével újraindulnak. Közben a fontosabb közösségi eseményeket a gyerekekkel és szüleikkel megünnepeljük, így advent és karácsony, húsvét és pünkösd, anyák napja és gyermeknap, valamint a születésna-

pok megünneplése is szerepel tevékenységi tervünkben.

Programjaink célja a résztvevő sérült gyermekek fejlesztése, vagy adott esetben a jelenlegi fejlettségük visszaesésésének megakadályozása, ugyanakkor a családtagoknak lelki támaszt és szakmai tanácsadást nyújtunk a mindennapok kihívásaira. Nem titkolt vágyunk a gyerekek fokozatos bevonása a helyi közösségi életbe, mert hisszük, hogy ők is fontosak mindnyájunk számára. Őszinte szeretetük és ragaszkodásuk igazi tartókövei lehetnek közösségi életünknek, amelyet ajánlatos lenne megbecsülnünk és nagyobb mértékben gyakorolnunk viszonylagos egészséggel rendelkező emberekként.

Andrási Erika

Önsegítő csoport sérült gyereket nevelő családoknak Székelyudvarhelyen

Helen Keller írja: „A világ tele van szenvedéssel, de olyanokkal is, akik úrrá lesznek a kínon." Mottója lehetne ez az önsegítő csoportoknak.

Az önsegítés elemei át- meg átszövik mindennapjainkat. Hétköznapi értelemben általában akkor lehet önsegítésről beszélni, ha az egyén valamilyen önálló tevékenységet, cselekvéssort hajt végre, és ennek révén személyisége gazdagodik, lelki egyensúlya stabilizálódik, lelki funkciói magasabb szervezettségi szintre kerülnek. Ennek alapján önsegítésnek tekinthető a sikeres pályaválasztás, a harmonikus partnerkapcsolat kialakítása, a megfelelő munkahely megtalálása stb. is.

Társadalmunkban megindult az átmenet a „rokon alapú" szerkezetből a „szerződés alapú" szerkezet felé. Ez azzal is jár, hogy elvesznek a megszokott önsegítés formái, és ebből a hiányból táplálkozva nőhetnek ki a *szervezett* önsegítő csoportok. Európában a spontán önsegítő csoportok szaporodása nem gyors, viszont az önsegítés eszméje annyira elevenné vált a köztudatban, hogy nagyon sok az egyéni érdeklődés; különböző szakemberek mind gyakrabban ajánlják a krónikus életproblémákban szenvedőknek, hogy kapcsolódjanak önsegítő csoportokhoz.

Én tagja vagyok egy önsegítő csoportnak. A sérült gyerekek családjainak önsegítő csoportja Székelyudvarhelyről és környékéről gyűjti össze, akiknek szükségük van rá. Önsegítő csoportunk létrejöttének ötlete a szentegyházi Szent Gellért Alapítvány munkatársaitól származik. A **KiSérŐ** programuk Kiskorú Sérült Gyermekeknek és szüleiknek szóló önsegítő csoport, amelybe Szentegyházáról, Kápolnásról és Lövétéről kapcsolódnak be résztvevők. Ezt a programot honosították meg Székelyudvarhelyen is.

A székelyudvarhelyi csoportunk három éves múlttal rendelkezik, havonta egyszer találkozunk. Ezeken a találkozásokon mélyebb beszélgetésre, tapasztalatok megosztására, fogyatékkal élő gyermekeink fejlesztésére családias légkörben nyílik alkalom. Ahhoz, hogy a szülők nyugodtan beszélgethessenek, önkéntesek foglalkoznak a gyermekeinkkel.

Ezekre a találkozásokra tizenöt család jár rendszeresen Székelyudvarhelyről, Székelyvarságból, Zetelakáról, Homoródszentpálról és Székelykeresztúrról. Sajnos a vidéki családoknak többletterhet jelent eljutni Székelyudvarhelyre. Tájainkon a tömegközlekedés a testileg ép emberek számára is „kihívásokat" jelent, a vidéki autóbuszjáratokra sérült gyerekkel feljutni pedig kisebb csoda. Ezeknek az utazási akadályoknak a leküzdése érdekében pályázati lehetőségeket keresünk, hogy távolabb élő sorstársaink akadálymentesen tudjanak eljárni a csoportos összejöveteleinkre (saját vagy bérelt gépkocsival). Arra is számítunk, hogy ezáltal több udvarhelyszéki helységből csatlakoznak csoportunkhoz, mert tudjuk, hogy sajnos még vannak érintett családok a környékünkön.

Idén tavasszal férjem, Sándor talált rá a Gondviselés Segélyszervezet vonatkozó pályázati kiírására, amely alapján a Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházkör pályázati úton támogatást igényelt önsegítő csoportunk programjainak kivitelezéséhez. A megítélt támogatás (3000 lej) felhasználása folyamatban van.

Simó Melinda

Az árkosi unitárius egyházközség keretén belül működő Régeni Áron Dalárda – amelyben unitáriusok és reformátusok énekelnek együtt – őszi hálaadás ünnepén újabb meghívásnak tett eleget. Ez alkalommal a tusnádfürdői leányegyházközség tagjait örvendeztettük meg egyházi és világi kórusművekkel, Márk Attila énekvezér vezetésével. Az ünnepi istentiszteleten Székely János unitárius lelkész végzett szolgálatot, és Makkai Péter református lelkész tartott áhítatot – mindketten dalárdánk tagjai. A tusnádfürdőiek szeretetvendégséggel hálálták meg szereplésünket. (*Medgyesi Zelma*)

Ékszer a templom, ha kicsi is

Október 10-én hálaadó istentisztelet keretében ünnepelték a nagyernyei unitárius templom felszentelésének 100. évfordulóját. Az istentiszteleten a szószéki szolgálatot Bálint Benczédi Ferenc püspök végezte. Jelen volt Kecskés Csaba, a marosi egyházkör esperese, unitárius egyházi vezetők, a történelmi egyházak képviselői, Jánosi Ferenc polgármester és a gyülekezet vendégei.

„Harmincöt évvel ezelőtt itt kezdtem pályafutásomat, ez a templom ékszert jelentett számomra, hiszen egyszerűségében harmóniát sugároz. Hol lehet az istenimádat helye? Az igazi templom a lelkekben van. Mondják, Betlehemben minden van, csak kereszténység nincs. Hiába építjük a templomokat, mert ettől az emberek nem lesznek keresztények. Sajnos, mi is vasárnapi keresztények lettünk, nem visszük magunkkal a lelkületet a hétköznapokba. Arra kérjük Istent, legyen velünk, hogy ebben az összekuszált világban találjuk meg a helyes utat, hogy a búzát szétválaszthassuk a konkolytól" – mondta egyházi beszédében Bálint Benczédi Ferenc püspök a szépen felújított templomban.

Az unitárius hit közel négy és fél évszázada vert gyökeret Nagyernyében, azóta megszakítás nélkül működik itt egyházközség. Nemess Gyula helytörténész kutatásai szerint az ellenreformáció idején a nagyernyei unitárius egyházközség javai részben megsemmisültek, de az itteni reformátusoknak volt még annyi erejük, hogy a 18. században saját papot tartsanak. A 19. század elején az ernyei az iklandi egyházközség filiájává vált. A kis lélekszámú unitárius közösségnek a báró Bálintitt család segítségével 1910-ben sikerült új templomot építtetni. Ez a harmadik unitárius templom a faluban, amelyet Dávid Ferenc születésének 400. évfordulóján Ferencz József akkori unitárius püspök szentelt fel. Ekkor 33 unitárius élt a faluban. Nagyernyében az unitáriusok száma 2004-ben elérte a 100-at – ismertette az egyházközség történetét Pálffy Anna-Mária helybeli lelkész.

A százéves templom felújítása 2007-ben kezdődött. A külső-belső javítás Balog Csaba építkezési vállalkozó munkája. A felújítás során megjavították a tetőt, rendbe tették a cintermet, hőszigetelő ajtókat-ablakokat építettek be – ez Györfi József gondnok munkáját dicséri –, villanyáramot vezettek, hősugárzókat szereltek. Nemes Antal fafaragványokat, Csongvay Attila folyami követ, Györfi Rebeka festett üvegtárgyakat, a Pálffy lelkész-házaspár keresztelőkancsót ajándékozott az egyházközségnek, a nők kézimunkákat varrtak, amivel ízlésesen „öltöztették fel" a templomot. A hívek közmunká-

Nagyvilág

Egyházalapítás csak tízezer fő felett? Magyarországon véget akarnak vetni a „hitéleti biznisznek", de a régi közösségek megőrizhetik státusukat. Egyes hírek szerint formálódik az egyházakra vonatkozó törvény, a kormány egyértelmű célja: fellépni a „bizniszegyházakkal" szemben. A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumban olyan javaslatot készítenek elő, amely az egyházak taglétszámától tenné függővé, hogy az állam által elismert vallási közösségnek tekinthető-e. Az eddigi bejelentések szerint tízezer hívőre lenne ahhoz szükség, hogy egy közösséget egyháznak minősítsenek (ez az osztrák példát követi; ma száz fő is elegendő!). Szászfalvi László vallásügyi államtitkár szerint nemcsak a létszámot tekinthetik majd az egyházak elismerése kritériumának, hanem az alapítás évét is. (parokia.hu)

Egy thaiföldi hitközösség gondoskodni akar arról, hogy lelkészei jobban felkészüljenek a temetési szertartásokra – egy filmet mutat be nekik, amelynek címe: Hét nap a Mennyországban Az egyház vezetősége szerint a lelkészek által megnézett és megtárgyalt film lelkileg kellőképpen felkészíti őket e nehéz szolgálat elvégzésére. Ugyanakkor sok eligazítást ad arra nézve is, hogy a gyászoló család tagjait hogyan lehet kellő lelki támogatottságban részesíteni. A *Seven Days in Heaven* című film egy asszony életét mutatja be, aki azért tér haza, hogy édesapja temetését kellőképpen megszervezze. A jó ízlésű, diszkrét humor a főszereplő lelki traumájával keveredik, ez adja meg a film művészi alapját. (ziare.com)

Egyház által megkérdőjelezett Nobel-díjas A brit Robert Edwards, a mesterséges megtermékenyítés úttörője nyerte el az idei orvosi Nobel-díjat. Alig röppent fel a hír, a Vatikán Életvédő Akadémia vezetője máris megkérdőjelezte a díj jogosultságát, mert szerinte a „lombikbébi-eljárás" erkölcsileg nem feddhetetlen. Homológ formáját, azaz a házastársak saját ivarsejtjeivel végzett eljárásokat erkölcsileg elfogadhatatlannak ítéli, mert a nemi aktust elválasztja a nemző aktustól, így a gyermek létét megalapozó cselekedet nem a kölcsönös önátadás aktusa; a magzat életét az orvosok és a biológusok hatalmára bízza, sértve a szülők és gyermekek méltóságát és a magzat emberi jogait. (igen.hu)

Blaszfémiaellenes világtörvényt készített az ENSZ A vallások becsmérlése és rágalmazása ellen szóló határozattervezetről tart majd szavazást év végi ülésén az ENSZ közgyűlése. A tervezetet a 96 országot tömörítő Iszlám Konferencia Szervezete nyújtotta be, s már márciusban elfogadta az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága. Valószínűleg ugyanazt a szöveget fogják kisebb eltérésekkel szavazásra bocsátani az ENSZ közgyűlésén, várhatóan decemberben. Elemzők szerint a tervezet egyenesen a vallás- és lelkiismereti szabadság törvény által történő korlátozására „ad felhatalmazást" az ENSZ tagállamainak, amennyiben a vallás tisztelete, védelme az egyes országokban indokolttá teszi a fellépést. (hetek.hu)

• összeállította KBZ •

val járultak hozzá, hogy egy kis „ékszerré" tegyék a hajlékot, ahová várják az imádkozni vágyó lelkeket. A kis közösséget az önkormányzat, a megyei tanács, a Communitas, az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselőtanácsa, a nagyernyei származású Éltető Lajos, az amerikai Portland State University tanára, illetve a Portlandi Magyar Baráti Közösség támogatta – hangzott el a beszámolóban. A jó hangulatú, reményteljes ünnepséget szeretetvendégség zárta.

Mezey Sarolta

forrás: *Népújság*

Idősek vasárnapja

2010. tizedik hó 10-e – a számok érdekessége! De jelentős nap volt a **sinfalvi** gyülekezetben is! Első alkalommal tartottuk meg az idősek vasárnapját.

A 75 év feletti híveinket meghívóval értesítettük e rendezvényről. A huszonöt személyből tízen voltak jelen az ünnepségen. (Megjegyzem: a 25-ből 14 nő és 11 férfi, 13-an 80-an felüliek és van egy 90 évesünk is.) A templomban a Zsolt 90,12 alapján az öregségnek bölcs szívvel való megélését hangsúlyozta Pálfi Dénes lelkész. A prédikáció után vallásórás gyermekeink rövid műsorral köszöntötték időseinket, ezután a lelkész a jelenlevő ünnepelteknek egy-egy szál virágot és emlékképet nyújtott át. (Az otthonmaradóknak nőszövetségi tagjaink adták át e szerény ajándékot.) Az ünnepeltek részéről Köble István nyugdíjas tanító szólt mindarról, ami széppé teheti az idős kort – amire mindig kellene időt szakítani. Az istentisztelet végeztével sütemény és üdítő várt mindenkit nőtestvéreink jóvoltából. Melengető, jó érzés volt együtt lenni, megtapasztalni az egymásra figyelés örömét. Isten éltesse a sokat megélt idős nemzedéket, erőben, egészségben! (*Pálfi Ildikó*)

Gagyban is köszöntöttük a 70. életévüket betöltött testvéreinket. Sajnos nem mindenki lehetett ott azok közül, akiket az elmúlt években is köszöntöttünk. Beleszólt a betegség, az egyedüllét, a magány fájdalma, vagy éppen a halál. A templomban az egyházi beszédet követően Barabás Zsigmond polgármester köszöntötte az egybegyűlteket, és kiemelte a nap jelentőségét. Ezt követően Szász József alpolgármesterrel egy-egy szál virággal ajándékozták meg az ünnepelteket a Polgármesteri Hivatal nevében. A nőszövetség tagjai lelki ajándékot nyújtottak: verssel és énekekkel biztatták a szépkorúakat további kitartásra és hitbeli erősödésre. A köszöntőt követően Fazakas Irén-Matild elszavalta Papp Lajos-, Sík Sándor-, Juhász-Vedres Zoltánné és Magyar Ottó-versek következtek.

Az ünnepség ezután a Kultúrotthon klubtermében folytatódott, ahol ebéd, illetve szeretetteljes hangulat várta az ünnepelteket. Az együtt töltött órákat az élmények megosztása, viccelődés és nótázás koronázta. (*Gál Zoltán*)

Amikor a gyerekektől megkérdeztem, milyen ünnepre készülünk, egyszerre mondták: köszöntjük, nagymamákat és nagytatákat – pedig akkor még nem ismerték a vers tartalmát. Örvendtem, hogy a gyerekek is tudják: ha október első vasárnapja közeleg, az idős embereket köszöntjük, *az ő vasárnapjukon*.

Október 3-án **Sepsiszentkirály**on ökumenikus istentisztelet keretében köszöntöttük időseinket. Az unitárius egyházközség az idén már harmadik alkalommal szervezte meg az „idősek vasárnapját". Erre az alkalomra nemcsak a szentkirályi idős emberek kaptak meghívót, akik már a hetven évet betöltötték vagy még korosab-

folytatás a 18. oldalon

Idősek vasárnapja

folytatás a 17. oldalról

bak, hanem az elszármazottak is boldogan jöttek, hogy megkeressék a régi társakat, régi emlékeknek helyet adjanak. Itt, Szentkirályban 96 idős embert írtunk össze, és küldtünk nekik névre szóló meghívót vallásfelekezeti különbség nélkül. Az ökumenikus istentiszteleten mindhárom lelkész imájában, beszédében az öregkor szépsé-

geit méltatta még akkor is, ha sok gonddal és fáradtsággal van is tele a hosszú életút. Az ünnepséget a legfiatalabb korosztály képviselői, a gyerekek verses összeállítása tette magasztossá, valamint egy ifjú lány verse. Ezen a napon a nőszövetség is feladatot vállalt magára. Így a fehér abrosszal megterített asztal nem maradt üresen, egy napra bár elkényeztetjük egyházaink „érettjeit". Az emléklap, virág és édesség átadása alatt arcukat figyelve arra gondoltam: milyen büszkék lehetnek, hogy megérték ezt a kort, hisz nem mindenki éri meg.

Ahányszor ünnep van Sepsiszentkirályban, annyiszor van a kis társegyházunkban, **Botfalu-gyártelepen** is. A következő vasárnapon, október 10-én ott is köszöntöttük gyülekezeteink időseit. Itt is ökumenikus testvériségben gyűltünk össze, és mivel imaházunk kicsinek bizonyult a sok vendég befogadására, a katolikus egyházközség nyitotta meg ajtaját, hogy ott ünnepeljünk. Botfalu-gyártelepen az asszonyok csodás énekszámokkal örvendeztették meg a gyülekezetet, és a gyerekek s a tiszteletes asszony szavalatait színesítették. Az októberi hűvös idő ellenére mindkét helyen szép számban jöttek el, és hálásan köszönték meg ezt a szép napot. Amikor a sok finomság – a szorgos asszonyok keze munkája – Botfalun is az asztalra került, azt mondtam: íme, itt a nőszövetség! (*Adorjáni Gyöngyvér*)

Felemelő emlékezés színhelye volt a **nagyernyei** unitáriusok kicsiny, frissen felújított, új ruhába öltöztetett temploma.

Pálffy Anna-Mária tiszteletes asszony lelkeket szólító egyházi beszédéhez jól illeszkedett a vendégek ajándéka: egy csokor Vörösmarty-költemény. A versajándékot nem művészek, még csak nem is fiatal verskedvelők hozták, hanem egy tíz tagból álló hölgycsapat, akiket már „szépkorúaknak" szokás nevezni. A marosvásárhelyi székhelyű Unitarcoop alapítvány klubtevékenységének egyik fontos feladatául tűzte ki a jelentősebb történelmi és irodalmi évfordulók megünneplését. Ennek jegyében született meg az az összeállításuk, amely Vörösmarty Mihály gondolati líráját ölelte fel a költő kettős évfordulója (születésének 200., halálának 143.) alkalmából. A *Szózat* költőjének máig érvényes üzenete a szülőföldön való megmaradásról, az „itt élned, halnod kell" intelméről, úgy érezzük, mindenkiben visszhangra lelt.

Szép, lélekemelő vasárnap volt október 3-a a százéves templomot megtöltő hívek számára. Mindezért köszönettel tartozunk Barla Júlia nyugalmazott magyar szakos tanárnőnek, aki nagy türelemmel és szeretettel foglalkozott a szépkorúakkal. (*Antal Ildikó*)

Közösségben az erő

Október 16-án kétszáznál többen gyűltünk össze Kolozsváron az Unitárius Egyház Püspöki Hivatala épületének Dávid Ferenc-imatermében, hogy méltóképpen megünnepeljük az Unitárius Nők Országos Szövetsége megalakulásának 100. évfordulóját. Közelről és távolról érkezettek, mindannyian éreztük, hogy más ez az összejövetel, mint az évi közgyűlés és konferencia, éreztük és átéltük, hogy ott kell lenni egy ilyen történelmi eseményen!

A rendezvényt a Lakatos Csilla miskolci lelkésznő által tartott áhítat nyitotta meg, az alkalomhoz találóan felolvasott 100. zsoltárral. Ezt Bálint Benczédi Ferenc püspök megnyitó beszéde követte, amelyben a szónok kiemelte, hogy az ünnep alkalom a számbavételre és jövő-tervezésre egyaránt. Eredményes, lelket és gyülekezetet erősítő munkát kívánt a továbbiakra.

Asztalos Klára UNOSZ-elnök elmondta, hogy az 1989-es fordulat után, amikor a civil és egyházi szervezetek újjáéledhettek, illetve megalakulhattak, gyorsan nőtt a nőszövetségek száma városon és falun egyaránt. Most már 93 helyi nőszövetség működik az UNOSZ égisze alatt.

Az üdvözlések során Szilágyi Mátyás, Magyarország kolozsvári főkonzula, Bíró Rozália Nagyvárad alpolgármestere, Ferenczi Annamária, a Romániai Ökumenikus Nőfórum képviselője szólt az egybegyűltekhez. Dr. Gellérd Judit üdvözlő szavait Asztalos Klára olvasta fel.

(Molnár B. Lehel fotói)

Az ünnepi perceket követő előadások sorát dr. Kovács Sándor teológiai tanár nyitotta meg, visszaidézve az Unitárius Egyház korát a Nőszövetség megalakulásának idejében. Megtudhattuk többek között, hogy az 1885-ben Boros György kezdeményezésére megalakult Dávid Ferenc Egylet keretében kezdte meg működését a Nőszövetség. Az 1888-ban elindított *Unitárius Közlöny* valláserkölcsi havilapnak állandó rovata volt a *Nők Világa* – mint ahogy ma is az. A trianoni békeszerződés után, bár sok nehézséggel kellett megküzdenie, az egyháznak mégis volt ereje az újjászerveződéshez, s ebben a nőmozgalom képviselői is kivették részüket.

Időn és téren átívelő kapcsolatokról szólt dr. Ann Peart, a Brit Unitáriusok alelnöke. Megemlítette az angol Emily Sharpe alapítványát, amelynek segítségével több erdélyi papleány képezhette magát a londoni Channing Schoolban. Örvendetesnek tartotta, hogy a könnyebbé vált kommunikáció lehetővé teszi a szorosabb kapcsolatot a brit nők szövetsége és az UNOSZ között. Az előadó beszédét Veress Enikő tolmácsolta.

Sárai Szabó Katalin budapesti nőtörténész a *Női emancipáció, nőkép, női hivatás a 19. század végén, a 20. század elején* címmel tartott előadást. Az említett korban elsősorban a nő tanuláshoz, művelődéshez, hivatalviseléshez való jogaiért kellett síkra szállni, majd a választójogért folyt a küzdelem. Az első világháború után az egyházak életében is egyre nagyobb szerephez jutottak a nők – egyesületekben vettek részt, a sajtóban is hallatták hangjukat, véleményüket.

Az előadások közti szünetben megtekinthettük a díszteremben elhelyezett fotókiállítást, ahol régmúlt és jelen egyszerre elevenedett meg a pannókon.

Érdekes volt Jakabházi Vera összeállítása a nőszövetség történetéről a kezdetektől 1948-ig. Zsakó Erzsébet *Hinni és tenni* című könyve alapján három szakaszban mutatta be a nőszövetség létrehozói által bejárt, sokszor göröngyös utat, felsorakoztatva minden kor kiemelkedő egyéniségeit. A sok szép megvalósítás után 1948 februárjában az UNOSZ kénytelen volt tulajdonát az Egyetemes Egyház gondjaira bízni és tevékenységét beszüntetni.

Zsakó Erzsébet, az UNOSZ egykori elnöke az újraalakulásról beszélt. 1990-ben Kolozsvár után Brassó és Segesvár is megalakította nőszövetségét. 1992-ben az országos szervezet is újra létrejött. Az előadó örömmel szólt minden megvalósításról – szociális gondozás, hagyományőrzés, munkatársak képzése, a *Nők Világa* újraindítása – amellyel az UNOSZ-nak sikerült szervesen beépülni egyházunk tevékenységeibe.

Az utolsó húsz év konferenciáiról szóló összeállításával Szathmáry-Paskucz Viola mindannyiunkban felejthetetlen emlékeket idézett fel az összetartozásunkat jelképező vándorabroszról, az UNOSZ jelvényről, a zászlóról, a viszontagságos utazásokról és boldog találkozásokról.

Ezek után Asztalos Klára díszoklevelet adott át Szabó Magdolna és Zsakó Erzsébet tiszteletbeli elnököknek a nőszövetségben és nőszövetségért vállalt áldozatos munkájukért. Kecskés Noémi szívből jövő, keresetlen szavakkal köszönte meg Asztalos Klára elnök fáradhatatlan szervező munkáját. Ezután jelenlevők a 2000-ben elhelyezett emléktábla megkoszorúzásán vettek részt.

Az ünnepség állófogadással zárult.

Isten éltesse Nőszövetségünket, legyen erőnk és kitartásunk a szép megvalósításokat gyarapítni az elkövetkező száz évben is!

Pálfi Ildikó

100 éves az Unitárius Nők Országos Szövetsége

Asztalos Klárával, a szövetség elnökével Sándor Krisztina beszélget

Október 16-án, Kolozsváron ünnepelte fennállásának 100. évfordulóját az Unitárius Nők Országos Szövetsége. Sok ez, vagy kevés?

Először is helyesbítenem kell. Sajnos nem beszélhetünk az Unitárius Nők Országos Szövetsége fennállásának 100. évfordulójáról. Helyesebb úgy fogalmazni, hogy az Unitárius Nőszövetség megalakulásának 100. évfordulóját ünnepeljük, mivel a múlt század történelme megszakította, és 42 évre száműzte azt a nagyszerű munkát, amelyet elődeink elkezdtek és közel négy évtizeden át odaadással végeztek.

A történelmi hűség kedvéért azt is el kell mondanom, hogy az Unitárius Nőszövetség 1910-ben a Dávid Ferenc Egylet – az egyház kulturális szervezete – kebelében fejlődött ki annak nőtagozataként. Később, 1933-ban kivált, önállósult és felvette az Unitárius Nők Országos Szövetsége nevet. Az 1910. év azért számít a kezdetnek, mert akkor az unitáriusok nemzetközi kongresszusán, melyet egyidőben London, Kolozsvár és Berlin városokban tartottak, a kongresszus nőtagjai megalakították az amerikai, angol és magyar unitárius nők nemzetközi szervezetét. Ez indította el az erdélyi unitárius nőmozgalom szervezetté formálódását.

Hogy az elmúlt 100 év – leszámítva a kényszerszünetet – sok vagy kevés, arra azt mondhatom, hogy az eltelt idő értékét nem az évek száma adja, hanem az, hogy milyen tartalommal telítődött. Akár a múltat, akár a jelent vizsgáljuk, az Unitárius Nőszövetség úgy is mint országos szövetség, úgy is mint helyi szervezetek, igen sok irányú gazdag tevékenységet fejt ki. Szerénytelenség nélkül mondhatjuk, hogy a nőszövetség az egyház érző szíve, közösség megtartó magja.

Hogyan foglalná össze dióhéjban a szövetség történetét?

Ha az Unitárius Nőszövetség történetét dióhéjban szeretném összefoglalni, akkor Zsakó Erzsébet 2003-ban kiadott, *Hinni és tenni – az Unitárius Nőszövetség története* című könyvét hívom segítségül. Ez az átfogó, alaposan dokumentált könyv a szervezet történetét négy korszakra osztotta:

Az elméleti viták korát 1885–1910 közé tehetjük. Ez az előkészületek kora, amikor a feladatok kitűzése és tisztázása folyik, és megalakulnak az egyes vidéki nőegyletek. A második periódus az önszerveződés kora. Az 1910-ben megalakult Unitárius Nőszövetség a Dávid Ferenc Egylet keretében dolgozott 1933-ig. Az 1933 és 1948 közötti évek – a harmadik időszakban – a nőszövetség függetlenedésének szakasza, amelyet 42 évi kényszerszünet követett. És végül 1990-től tart a jelenkori időszak, a nőszövetség újjászületésének, újabb útkeresésének kora.

Miért van szükség napjainkban a nőszövetségekre? – tehetik fel a kérdést sokan, hiszen az esélyegyenlőség korában ez anakronisztikus jelenségnek is tűnhet.

Az elmúlt 100 év alatt társadalmunkban a nők helyzete sokat változott. A nők előtt sok lehetőség megnyílt: tanulni, a férfiakkal egyenrangú diplomát szerezni, vezető állásokat betölteni, önálló keresettel rendelkezni, ami lehetővé teszi a független életmódot is. Mindemellett nők maradtak a maguk sajátos lelkületükkel, gondolkodásmódjukkal, empátiakészségükkel, áldozat- és többletmunka vállalásukkal, közösségben való gondolkodásukkal, a családban betöltött szerepükkel. Azt gondolom, ezek azok a közös vonások, amelyek arra késztetik őket, hogy nőszövetségi munkát vállaljanak, sok más elfoglaltságuk mellett. Legtöbb helyen a nőszövetségekben az idősebbek, a nyugdíjasok tevékenykednek. Sokan vannak özvegyek, magukra maradottak, akiknek a nőszövetségi munka, az összejövetelek, a találkozások jelentik a közösséghez tartozást, a célt és feladatot, a magány feloldását. Ezek az élethelyzetek nem sokat változnak, így mindig vannak, lesznek az unitárius nők körében olyanok, akik igényelik a nőszövetséget. Ezért van szükség napjainkban élettel, tevékenységekkel teli helyi nőszövetségekre.

Mit emelne ki az elmúlt 100 év sikereiből, illetve kudarcaiból?

A sikerek és kudarcok számbavételénél külön kell elemeznünk az 1910–1948 és az 1990 utáni időszakot, hiszen teljesen más társadalmi, anyagi, mentalitásbeli különbségek, körülmények határozták meg a lehetőségeket és szükségeket. A két világháború között még nem volt általános a nők kenyérkereső munkavállalása, így a középkorú asszonyok is „teljes munkaidőben" foglalkoztak önkéntes nőszövetségi munkával. A múlt sikereiből kiemelném a szociális és a nőnevelés terén elért eredményeket. Szociális intézményt alapítottak Unitárius Otthon néven, amely magában foglalta a gyermekotthont, az

aggmenházat és az óvodával egybekötött Napközi Otthont. A nőnevelés terén csecsemővédelmi, gazdasági és háztartási tanfolyamokat szerveztek. Ebben az időszakban elkötelezett, rátermett asszonyok vezették a nőszövetséget. Elmondhatjuk, hogy szinte minden sikerült, amihez hozzáfogtak. Ez volt a nőszövetség aranykora.

1990 után mindent elölről kellett kezdeni, tapasztalat nélkül, új körülmények között. Talán a legnagyobb siker a szervezet kiépítése volt, amely azonos időben indult meg alulról és felülről. Miközben rendre alakultak a helyi nőszövetségek, 1992-ben Kolozsváron megalakult az országos szervezet Unitárius Nők Országos Szövetsége néven, amelyet 1997-ben törvényesen bejegyeztek. Ma hat köri és 93 helyi nőszövetség működik az országos szervezet keretében. Sikernek könyvelhetjük el a *Nők Világa* című rendszeres kiadványunkat is, amely most ünnepelte 10. születésnapját.

Ha kudarcról is kell szót ejteni, akkor megemlíteném, hogy a 90-es években létrehoztunk egy céget Unifolk néven kézimunkáink, kézműipari termékeink eladására. Sajnos, gazdasági szakértelem hiányában nem hozta meg a várt eredményt, és kénytelenek voltunk eladni.

Hogyan néz ki napjainkban az országos nőszövetség élete?

Az országos nőszövetség csak a „jéghegy csúcsa". A tevékenységek legnagyobb része a helyi nőszövetségekben zajlik. Országos szinten legnagyobb rendezvényünk az évi közgyűléssel egybekötött konferenciánk, melyet évente más-más helységben szervezünk. Ez rendkívüli lelkesedéssel várt és előkészített ünnep, megható mozzanatokkal: a nőszövetségi zászlók felvonultatása, a vándorabrosz átadása, az ünnepi istentisztelet és a kultúrműsor. Elhangzik egy vitaindító előadás, amelyet annak megvitatása követ. A résztvevők száma átlagban több mint 300. Ezenkívül évente szervezünk egy-egy vezetőképzőt és médiatanácskozást. A 30 tagú választmány évente négyszer tart gyűlést. A Nők Világa évente négyszer jelenik meg 40–48 oldalas terjedelemben, 1200 példányban. Az időszerű eseményekről havonta beszámolók jelennek meg az egyházi havilapban, az Unitárius Közlönyben. A helyi, köri és az UNOSZ évi tevékenységi jelentései füzet alakjában megjelennek az évi közgyűlésre. Az UNOSZ minden évben összeállítja a Lókodi Ökumenikus Öregotthon látogatási programját.

Mit vár az évfordulós ünnepségtől?

Az évfordulós ünnepség alkalom arra, hogy felelevenítsük, tudatosítsuk múltunkat, ugyanakkor megmutassuk értékeinket a külső világnak is. A megtett út áttekintése, elődeink jó példája buzdítson minket és a jövő nőszövetségi generációit összefogásra, közös munkára egyházunk szolgálatában. Szűkös anyagiakkal, de lelki gazdagsággal sokat tehetünk megmaradásunkért.

Mi a nők szerepe napjaink egyházában? Már vannak női lelkészek, presbiterek, gondnokok és esperes is az unitárius egyházban. Hogyan hatnak ezek a nőszövetségekre?

Valóban, napjaink unitárius egyházában a nők nemcsak a nőszövetségben juthatnak szerephez. A lehetőség adva van, és aki tehetséget érez magában, választhat, hogy milyen szerepet, hivatást vagy tisztséget vállal. Az elmúlt évtizedekben a nőknek szinte kötelező volt, főképpen városon, kenyérkereső munkát vállalni. Sokan végeztek egyetemet vagy szakmát tanultak. Mindez magával hozta a magabiztosabb fellépést, a képességek érvényesítését. Ennek hatása érezhető manapság főként a fiatalabb nemzedék körében.

A nők szerepe az egyházban, akárcsak az élet más területén is: képviselni a nők jogait, érdekeit, igényeit, a nők sajátos lelki világát bevinni a döntéshozatalba, a család és a gyermekek védelme, és ezáltal a jövő biztosítása.

Milyen lesz az UNOSZ 20 év múlva?

Valószínűnek tartom, hogy az elkövetkező húsz évben az UNOSZ vezetőségében generációváltásra kerül sor. Ezt egyrészt az idő múlása hozza magával, másrészt el kell ismernünk, hogy az utóbbi húsz évben felnőtt nemzedéknek egészen más körülmények és lehetőségek adódtak. Ezen értem a külföldi kapcsolatokat, nyelvtudást, a modern kommunikációs eszközök, technikai felszerelések használatát, a szabad mozgás lehetőségét. Mindez tágabb látókört, más elvárásokat eredményez. Ha mindemellett megmarad a közösség iránti felelősségérzet, az elkötelezettség, és nem uralkodik el a Nyugatról beáramló individualizmus, a túlzott feminizmus, az anyagi érdekek előtérbe helyezése, akkor jó kezekben látom az UNOSZ jövőjét. Adja Isten, hogy úgy legyen!

Minden *Nők Világa*-olvasó és -előfizető figyelmébe

Évente négyszer megjelenő kiadványunk, a *Nők Világa* ez év szeptemberi jubileumi számától kezdődően megújult, színes külsővel és újratervezett belsővel lát napvilágot.

A külső szolgáltató készítette technikai szerkesztés és nyomtatás a minőség javítása mellett megnöveli az előállítási költségeket. Ezért a lap ára mostantól a következőképpen alakul:

Szabadárusításban egy példány ára 2 lej

Előfizetés 2011-re négy lapszámra – postaköltséggel együtt! – 12 lej

Előfizetni a köri elnökök vagy az egyházközségek közvetítésével lehet, illetve személyesen Asztalos Klára elnöknél.

E-mail: klariasz@yahoo.com, telefon: 0740-685087

Aki idejében szeretné megkapni a Nők Világát, kérjük, fizessen elő legkésőbb 2011. január 31-ig.

FIGYELEM: Akik előfizettek az egész 2010-es évre, azokra év végéig nem érvényes az áremelkedés. Úgyszintén, akik Homoródszentpálon előfizettek 2011-re, azokat sem érinti az árnövekedés.

Egy hét kultúrák keresztтüzében

„Kedvezmény, kedvezmény... csak 50 rúpia... 45... 40... Jöjjön, üljön le! Kettőt adok 100-ért. Ez eredeti Kerala selyem, rózsafa, kézzel szőtt, elefántcsont." – Bocsánat, elnézést. Ön hova valósi?

Szinte visszhangzott az ilyen és hasonló kifejezésektől a kicsinek és nyugalmasnak nem mondható dél-indiai város, Kochi, szeptember elején, amikor először kb. 200 fiatal szállta meg egyik kis utcáját, majd pár nap múlva újabb 400–450 ember, a világ minden részéről. Kongresszus volt, s talán ez a 600 ember nem volt jelentős szám Kochi életében, de biztosan az volt a környező árusoknak, akiknek üzleteit rendszeresen ellepte egy csapat indiai szuvenírre áhítozó külföldi. Kongreszszus volt, de nem akármilyen. Mindenféle színű és vallású ember keveredett ott, és azon fáradoztak, hogy valamiképpen békét hozzanak a hatalmas ellentétek közé, és ha az egész világot nem is, de legalább egy kis részét változtassák meg és tegyék jobbá.

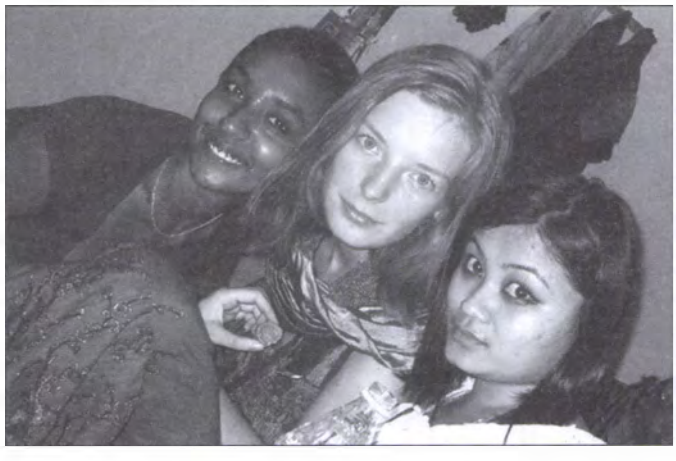
Fiatalokként ketten indultunk neki a nagy Indiának Erdélyből. Major Lacival mindketten úgy gondoltuk, ezzel a lehetőséggel egy meséskönyvbe csöppenhetünk, és, hogy végre megláthatjuk, hogyan is élnek a fűszerek hazájában. Éhes szemekkel érkeztünk Kochi városába, és ami a reptérről még csak külvárosi nyomornak tűnt, a hét folyamán rá kellett jönnünk, hogy általános valóság, bár a vékonyka tehetősebb réteg bizony szép házakban él e nyomor közepén.

Elszállásoltak, és a másfél napos folyamatos utazás után egyből belevágtunk a már megkezdődött konferenciába. A fiatalok külön és hamarabb kezdték a kongreszszust. Emberi jogokról és toleranciáról beszéltek, és terveket szőttek, hogy minél jobban hallathassák a hangjukat a „nagyok" előtt, azok előtt, akik a szervezetet igazgatják, hogy rádöbbenthessék őket, hogy mi vagyunk a jövő, és mi is tehetünk valamit azért, hogy a világ kicsit megváltozzon.

A barátkozás hangulatában teltek a konferencia napjai. Senki nem húzódott el a másiktól a színe vagy a vallása miatt. Inkább egy egészséges és tiszta kíváncsisággal fordultak hozzád, hogy megtudják a neved, megismerjék a kultúrádat. Amennyire nekünk különleges volt, hogy ők másképp néznek ki, annyira volt nekik is furcsa a mi fehér bőrünk és vallásunk. Így adtunk egy kicsit egymásnak abból, amink van, akkor, amikor tudtunk. Közös táncos esték voltak, amikor együtt próbáltunk lépni tibeti vagy indiai, afrikai dallamokra, ebédszünetek, amikor az állandó rizsevést feldobtuk egy kis beszélgetéssel a hagyományos ételekről mindenki hazájában. Néhány fiatalosan ellógott nagyelőadás alatt egy kávézóban összeülve a magunk ízlése szerint tartottuk az előadást, és teljesen szabadon elemeztük és hasonlítottuk össze egymás kultúráját.

Ez volt talán a legnagyobb ajándék. Azoknak a velünk egykorú, hozzánk hasonló, csupán más helyen élő fiataloknak a barátsága, akik ugyanolyan problémákkal küzdenek, mint mi: fiatalok próbálnak lenni egy világban, ahol nem mindig veszik számba őket, nem hallgatják meg, de harcolnak, valami jobbat akarnak, másképp szeretnének élni.

Persze a kongresszus folytatódott, megérkeztek a „felnőttek", illetve azok, akik csak a nagy kongresszusra voltak kíváncsiak. A nem teljesen rózsás körülmények közé, ahová minket elszállásoltak, egy részük helyet kapott, és meglepő módon ők is elérhetőbbek voltak még akkor is, ha az egyesület nagyjainak számítottak. Ugyanúgy fényképeződtek velünk, és megígérték, hogy elküldik a képeket, elkérték az elérhetőségeket, hogy majd különböző internetes közösségi oldalakon bejelöljenek, és így tarthassuk a kapcsolatot.

India különleges volt, még akkor is, ha egyáltalán nem az volt, amire számítottunk, ha nem volt olyan szép, mint a képeken, ha nem volt minden étel olyan különlegesen finom, mint az éttermekben lenni szokott. Különleges volt, mert e körülmények közt is az emberek barátságos volta meghaladott minden elképzelhetőt. Bár minden árus megpróbálta kihasználni, hogy nem ismerjük az árakat, akkor is jól esett náluk vásárolni, mert kiszolgálásuk hibátlan volt, bármit előkerestek, hátha épp arra lenne szükséged. És természetesen alkudozni is jól esett velük.

Különleges volt az indiai forgalom, amit itthon el sem lehet képzelni. Folyamatos tülkölés mellett a kisgyerek alszik a motorbiciklin, amelyre az egész család felült, és irtózatos iramban száguldanak. Különleges volt, mert azon kevesek közé tartozhattunk, akik egy teremben ülhettek a Dalai Lámával. Rájöhettünk, hogy kiemelkedő személyisége ellenére milyen egyszerű ember, jó humorérzékkel és sugárzó örömmel. Különleges volt, mert olyan kultúrákba láthattunk bele, amelyek nem is hasonlítanak a miénkhez, ám az emberek, akik benne élnek,

talán nem is lehetnének hasonlóbbak hozzánk. Még ha nem is egy fényképalbumba valók a helyek, amiket láttunk, az emberek mindenképpen bekerülnek egy olyan keretbe, amely a legszembetűnőbb polcán van az életünknek.

Most már azt hiszem, elég sok helyre utazhatnék, ahol szívesen várnának; ahol kapnék egy szállást; ahol ismerős arc fogadna; ahol lenne, aki ajánljon megnézésre érdemes helyeket; ahol lenne, akivel elbeszélgetni egy éjszakán át arról, hogy Kochiban miket éltünk át; és hogy mi történt velünk azóta... A kellemes csalódásokról és meglepetésekről, a város zajáról, a kongresszus hasznáról, a nagy, megvalósított ötletekről, és arról, hogy mikor találkozunk újra...

„Elnézést, te hova valósi vagy?" – mosolygós kérdés, amit már az utolsó napon nem kérdezgettünk egymástól, csak annyit súgtunk a távozáskor egy ölelésbe, hogy nagyon várjuk, hogy megmutathasd Te is a hazádat, és én is bevezethesselek egy kicsit az enyémbe. Talán nem maradnak hiába az elsuttogott ígéretek, és lesz folytatása annak, amit Indiában lázasan elkezdtünk: a nagy álmoknak, a megértésnek, az elfogadásnak és a harcnak az igazunkért. A szabadságnak.

Gergely Noémi

Szeptember 18-án egy 40 fős busz indult Debrecenbe a János Zsigmond Unitárius Kollégium szervezésében Hobo *Circus Hungaricus* porondszínházi előadására. A közel háromórás előadás élőzenekari rock-blues ütemei, az artisták, színészek és mozgásművészek lenyűgöző játéka kimondhatatlan látványt és élményt nyújtott azok számára, akik jelen lehettek az cirkuszi sátor ponyvái alatt. Külön megtiszteltetés volt a kollégisták számára, hogy előadás előtt és után is Földes László (Hobo) egy kis időt velük töltött, történeteket mesélt, és kimeríthetetlen energiáját nemcsak a színpadon, hanem a kollégisták közvetlen közösségében is megmutatta.

Dévai emlékzarándoklat

Hűvös, novemberi szél ébreszti Kolozsvárt. Az épületek álmos szemmel nézik a sietős járókelőket. Mindenki siet valahová. Én is közéjük tartozom. Késlekedve megérkezem az autóbuszhoz, ahol már várnak rám. Körülnézek, és hozzám hasonló tekinteteket pillantok meg. Felszállunk a buszra. Egyesek elszenderednek, mások olvasni próbálnak, vagy épp a legújabb élményeiket mesélik el egymásnak. Amint elindulunk, én is a társam vállára hajtom a fejem, és a busz kellemes ringatózása közben elalszom.

A Déva irányába tartó busz néhány órás utazás után megáll egy kis pihenőre. Egy otthon felpakolt szendvics, egy meleg kávé az automatából, egy kis nikotin-pótlás – és máris indulhat tovább a busz. A társaság már kezd élénkülni. Elcsattan néhány poén, kitörő kacagás tölti meg a buszt, majd előkerül egy gitár, és jól ismert dallamok fokozzák a hangulatot.

Így haladunk Déva fele. Amint megérkezünk, a vár aljánál próbálunk erőt venni a felfele úthoz. Kisebb-nagyobb csoportokban indulunk el. A várban az istentisztelet megkezdése előtt még a rég nem látott ismerősöket próbáljuk felfedezni. Az újratalálkozás öröme és a megemlékezés meghittsége feledteti velünk a hideg, novemberi szelet.

A megemlékezés lejártával kissé átszellemülve sétálunk le a dévai leányegyházközség imatermébe, ahol meleg tea és ünnepi műsor vár bennünket. Lassan indulunk vissza a kincses városba. Felszállunk a buszra, ki-ki megkeresve a maga helyét, és elindulunk. A hangulat egyre fokozódik. Gitár, ének, barátok, jókedv, indulás és érkezés.

A busz fáradtan gördül be Kolozsvár utcáira. A novemberi szél átlengi az éjszakai várost, miközben hazafele igyekszem. Fáradtan, de jókedvűen dőlök ágyba, hogy újraélhessem a nap élményeit, varázsát – az ünnepet.

Kertész Ágnes

Egy egyetemista találkozó margójára

Az októbert sok egyetemista azért várja, mert végre felkerülhet a nagyvárosba, felfedezheti Kolozsvár kincseit, sokan azért, mert végre ismét elszabadulhatnak otthonról, és végre újra kávézhatnak a rég látott osztály- vagy évfolyamtársakkal, sokan azért, hogy visszajöhessenek a pörgésbe, ahol sosem unalmas az élet. S vannak egy jó páran, akik azért, hogy ha már az előbb felsoroltakból minden megtörtént, akkor is jól érezze magát, és elvonuljon egy hétvégére egy csapattal valahova, egy nyugodt városkába vagy falucskába, és úgy igazán, egyetemistaként jól érezze magát.

Az idén október 22-e és 24-e között Tordatúrra vonult el egy kb. 50 fős csapat, ahol az évkezdésbe belefáradt egyetemista végre szabad lehetett egy kicsit, és a szórakozását egy kis szellemi feltöltődéssel ötvözte. A szórakoztató részét talán nem is kell részletezni, az egyetemisták ebből akár doktorálhatnának is. Ám, ezek a fiatalok meghallgattak néhány előadást is, amelyek egy kicsit hozzájuk szóltak, nekik és róluk, de főleg arról a világról, amelyben élniük kell. Rácz Norbert a globalizáció világába

Gergely Noémi

folytatás a 24. oldalon

Egy egyetemista találkozó...

folytatás a 23. oldalról

vezette be őket, ahol a McDonald's, a Coca-Cola és az internet sűrű pókhálójában talán Isten is felbukkanhat. Majd vallási vonalon Bálint Róbert, mészkői lelkész osztotta meg az amerikai álom általa átélt változatát, és azt, hogy az óceánon túl, az a nagyra becsült és irigyelt nemzet hogyan is éli meg lelkiségét és vallásos mivoltát. A szellem és a lélek megtelt végre egy csipetnyivel a világ nagy dolgaiból és egy késhegynyivel az ismeretlen mélységéből, egy tarisznyányival a barátságok felülmúlhatatlanságából, egy táskányival a mosoly leírhatatlan örömsziporkáiból, egy hátizsáknyival a pillantások sokatmondó csendjéből és talán egy porszemnyivel a szerelem tisztító mámorából. Ezzel felpakolva már egész más viszszatérni a kincses város forgatagába, az egyetem talán ősidők óta koptatott padjai mögé, a ködös novembert várva. Mert az egyetemista szabadnak született, és ha bármikor úgy érezné, hogy „ez a világ már nagyon szűk" neki, és a régi helyét nem találja, ha úgy érzi, már új kell és több, már az kell, hogy megértse, hol él, akkor fogja a tarisznyát, a táskát, a hátizsákot, és mindent, ami benne van s még bele lehet tenni, és elindul megkeresni azt a helyet, ahol jól érzi magát. Hogy ez a hely milyen?! Én talán Tordatúrhoz hasonlítanám, ahol kis közösségben egy egyszerű egyetemista is fontos, ahol megérthet és tanulhat, ahol taníthat és megmutathat, ahol adhat és szerethet, ahol minden többlet és felesleg nélkül... élhet.

VEN-kikötő

November a vasárnapi iskolában

A római naptár kilencedik hónapja (a *nona* jelentése kilenc). Nevezik még Szent András havának, illetve „enyészet havának" is.

1. Halottak napja – E napon emlékeznek meg az emberek a halottaikról, nemcsak nálunk, de más országokban is. Rendbe teszik a sírokat, virágokkal, koszorúkkal díszítik, gyertyákat gyújtanak eltávozott szeretteik emlékére. Részt vesznek az istentiszteleten, imádkoznak halottaikért. A régi ember nem félt a haláltól, úgy hitte, hogy a halál átváltozás. A régi ember általában otthon, családja körében halt meg. Készült a halálra. Előre elrendezte a dolgait, elbúcsúzott a szeretteitől, papot hívatott. Őseink hite szerint a túlvilágon minden fordítottja az eviláginak. Ezért a temető is a fordítottja volt a falunak. A sírok keletnek voltak tájolva, középen volt a nagycsalád feje, tőle balra a férfiak, jobbra a nők. Halottak napja körül a temetőben a sírokat rendbe tették, de ott nem volt szokás gyertyát gyújtani, koszorút, illetve virágot elhelyezni rajta. Ezen az estén a templomban állították fel a „mindenki koporsóját", a nép együtt imádkozott minden elhunytért. Az adományokat ide hozták, melyet a pap másnap szétosztott a szegények között. Nem volt szomorú nap.

A temető szent hely. Régen a temető a templom körül volt. A magyar ember régen nem tett követ a sírra, fából készült a főfa. A főfa majdnem mindent elárul arról, aki ott nyugszik.

Beszélgessetek arról, hogy ma hogyan emlékeztek meg halottaitokról? Milyen szokások élnek vidéketeken?

11. Márton napja – ezen a napon országszerte nagy lakomákat rendeztek, hogy egész esztendőben bőven ehessenek, ihassanak. Ilyenkor ugyanis már le lehetett vágni a tömött libát. Úgy tartották, hogy „aki Márton napon libát nem eszik, egész éven át éhezik", vagy „ha Márton lúdja jégre áll, karácsonykor sárban botorkál". Ezen a napon kóstolták meg az új bort is, azt tartották ugyanis, hogy a bornak *„Márton a bírája."*

15. Dávid Ferenc halálának évfordulója.

Tanuljátok meg:
Dávid Ferenc örökké él

Dávid Ferenc meghalt régen,
De csillaga fent az égen.
S míg csillaga rám ragyog,
Az ő követője vagyok.

Ez a csillag arra tanít,
Örömet tud adni a hit,
Örömet és boldogságot,
Széppé tenni a világot.

Dávid Ferenc meghalt régen,
De csillaga fent ragyog.
S míg csillaga rám ragyog,
Az ő követője vagyok.

19. Erzsébet – „Erzsébet megrázta a pendelyét" – mondták, ha ezen a napon havazott. Ez hosszú télre utalt. Olvassátok el Árpádházi Erzsébet legendáját.

25. Katalin – ezen a napon több helyen gyümölcsfaágat szoktak vízbe tenni. Ha ez karácsonyra kizöldült, a kíváncsiskodó lány hamarosan férjhez ment. „Ha Katalin locsog, karácsony kopog" – halljuk mindenfelől a régi megfigyelést.

30. András – házasságjósló nap. Vidékenként változtak a jóslási praktikák:

– A lányok férfi ruhaneműt dugtak párnájuk alá, azt remélve, hogy éjszaka megálmodják jövendőbelijüket.

– Szilvás gombócot főztek, mindenik belsejébe egy fiúnevet tettek, amelyik leghamarabb feljött a víz tetejére, az volt a jövendőbeli neve.

– Lefekvéskor háromszor megfordították a párnát, és a következőt mondták:

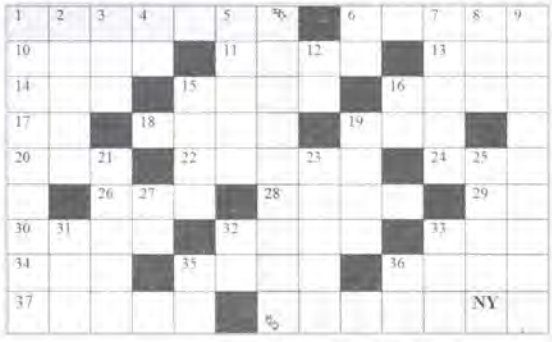
„Párnámat rázom, / Szent Andrást várom,
kutassa meg a jövendőbeli párom."

„Aki böjtöl András napján, vőlegényt lát iccakáján."(Hajdúszoboszló)

Az András-nap utáni vasárnapon kezdődik az advent. Ettől kezdve nem illik bálokat, lakodalmakat tartani – „András zárja a hegedűt."

Újvárosi Katalin

Mozdonysimogatás

Két barát beszélget:

– Hol voltál, haver?

– Kikísértem anyósomat az állomásra, utazott haza.

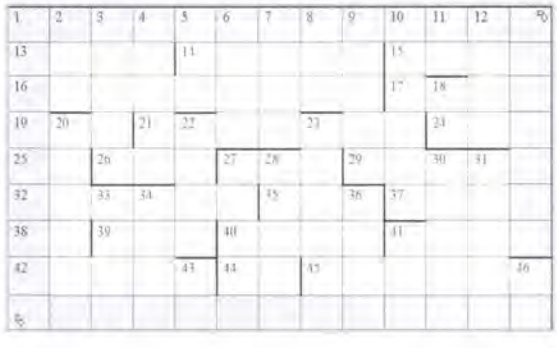
– És mitől vagy olyan kormos?

– ...! (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: **1. A vicc poénja.** 6. Ennél előbbre (két szó). 10. Maga mögött hagy. 11. Vadászkutya féle. 13. Lapos edény. 14. Légnemű anyag. 15. Angol villamos. 16. Bogár tojása. 17. Estefele! 18. Vége a sakkpartinak. 19. Hüvelyk. 20. Oroz. 22. Szertartás. 24. Szigligeti ..., színműíró volt. 26. Azon a helyen. 28. Kis anyagi részecske. 29. Korjelző rövidítés. 30. Lakatoló. 32. Mohamedán törvénytudó. 33. ... Maria, egyházi ének. 34. Elme. 35. Hatalmában tart. 36. Katolikus főpap. 37. Figyelem jelzője lehet.

Függőleges: 1. Valamilyen káros folyamat megakadályozása. 2. Földbe rejtő. 3. Vízpára. 4. Kígyóhang. 5. Lapu jelző. 6. Errefele! 7. Attila, másképp. 8. Szemmel érzékel. 9. Korban előrehaladott. 12. Ellenben. 15. Kézben fog. 16. Lombard folyam. 19. Magyar sakkozó (István). 21. Virág része. 23. Undorodó. 25. Fekvőbútor. 27. Állóvíz. 31. Nagy kártyalap. 32. Szigetlakó nép. 33. Öreg bácsi. 35. Járunk rajta. 36. Juttat.

Rendőrvicc

A székely egy biciklinek kinéző valamivel kerekezik a főúton, megállítja a rendőr, megvizsgálja a járművet, majd így szól:

– Lámpa nincs, 20 lej, fék nincs, 20 lej, macskaszem nincs, 20 lej, csengő nincs, 20 lej, a kontra nem fog, 20 lej, összesen 100 lej büntetést fizet!

– Cakkom-pakk? – kérdezi a székely.

– Bocsánat, ...! – szabadkozik a rendőr. (Poén a rejtvényben.)

Vízszintes: **1. A poén első része.** 13. Korai gyümölcs. 14. Pápai korona. 15. Örökség jelző lehet. 16. Sok-sok hullócsillag látható, ha a Föld ezzel találkozik. 17. Fegyelem. 19. Éveink száma. 21. Nedves. 24. Szófaj. 25. Angol fiúnév. 26. Arra a helyre. 27. Mely helyen? 29. Zúgolódik. 32. Fontoló. 35. Katedrális. 37. Amerikai politikus (Al), alelnök volt Clinton idejében. 38. Málha része! 39. Barázdabillegető! 40. Adósságot megad. 41. Magyar festő volt (Mór). 42. Iramot növel. 44. Paripa. 45. Olasz írónő volt , ... Fallaci.

Függőleges: **1. A poén befejező része.** 2. A máj váladéka. 3. Földalatti közlekedési eszköz. 4. Irányzat. 5. Hatás is van ilyen. 6. Igazgató, bizalmasan. 7. Marosvásérhelyi színész volt (László). 8. Mátka. 9. Főemlős. 10. Erős hangon szól. 11. Opus, röviden. 12. Körfolyosó. 18. Középen leír! 20. Arra a helyre cipel. 22. Zár vagy amerikai egyetem. 23. Néha ilyen a csapvíz. 27. ... anyó, Grimm-mese. 28. Régi, kör alakú színház. 30. Támadás. 31. Algériai város lakója. 33. Teremsport. 34. Eszes. 36. Amerikai cigaretta. 41. Angol fiúnév. 43. A zsák eleje! 46. Atmoszféra egyféle rövidítése.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina

Tördelés: **Péter Árpád**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: unitariuskozlony@gmail.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.org

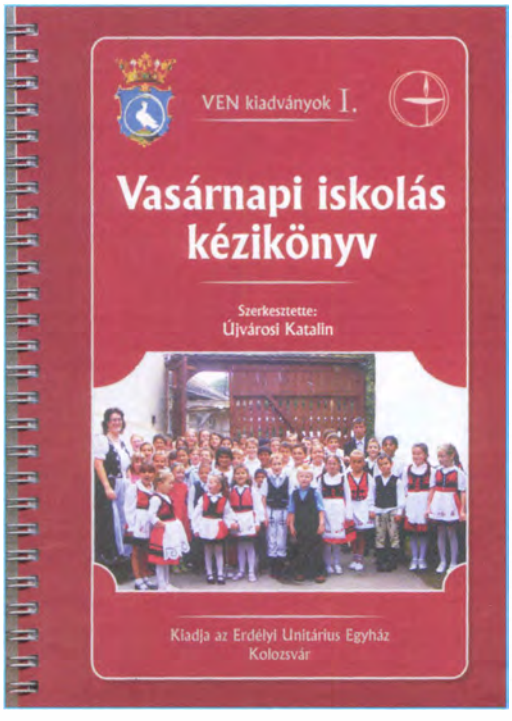
Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Vasárnapi iskolás kézikönyv

Az Erdélyi Unitárius Egyház vallárserkölcsi neveléssel foglalkozó munkatársainak jóvoltából új sorozat indult, a VEN Kiadványok. Ennek első kötete az Újvárosi Katalin által szerkesztett *Vasárnapi iskolás kézikönyv*, amely – talán mondanunk sem kellene – régi és sürgető igényt elégít ki, amikor négy évre beosztott „foglalkozási" terveket kínál nevelőknek-oktatóknak. A első év a nagyvilággal való ismerkedés (*A gyökererek erősítése*) célját követi, a második A *Lélek világát* célozza meg (Tízparancsolat, ószövetségi történetek). A harmadik egység *Jézus világát* – tehát főképp az Újszövetségét – állítja a vasárnapi iskolai tevékenység középpontjába, míg a negyedik év az *unitárius* gyermek világára összpontosít. A négy nagy fejezetet betlehemes játékok és karácsonyi műsorterv egészíti ki, végül forrásirodalmi jegyzéket találunk.

Dávid Ferenc: A megfeszített Jézus Krisztus szolgája (1567)

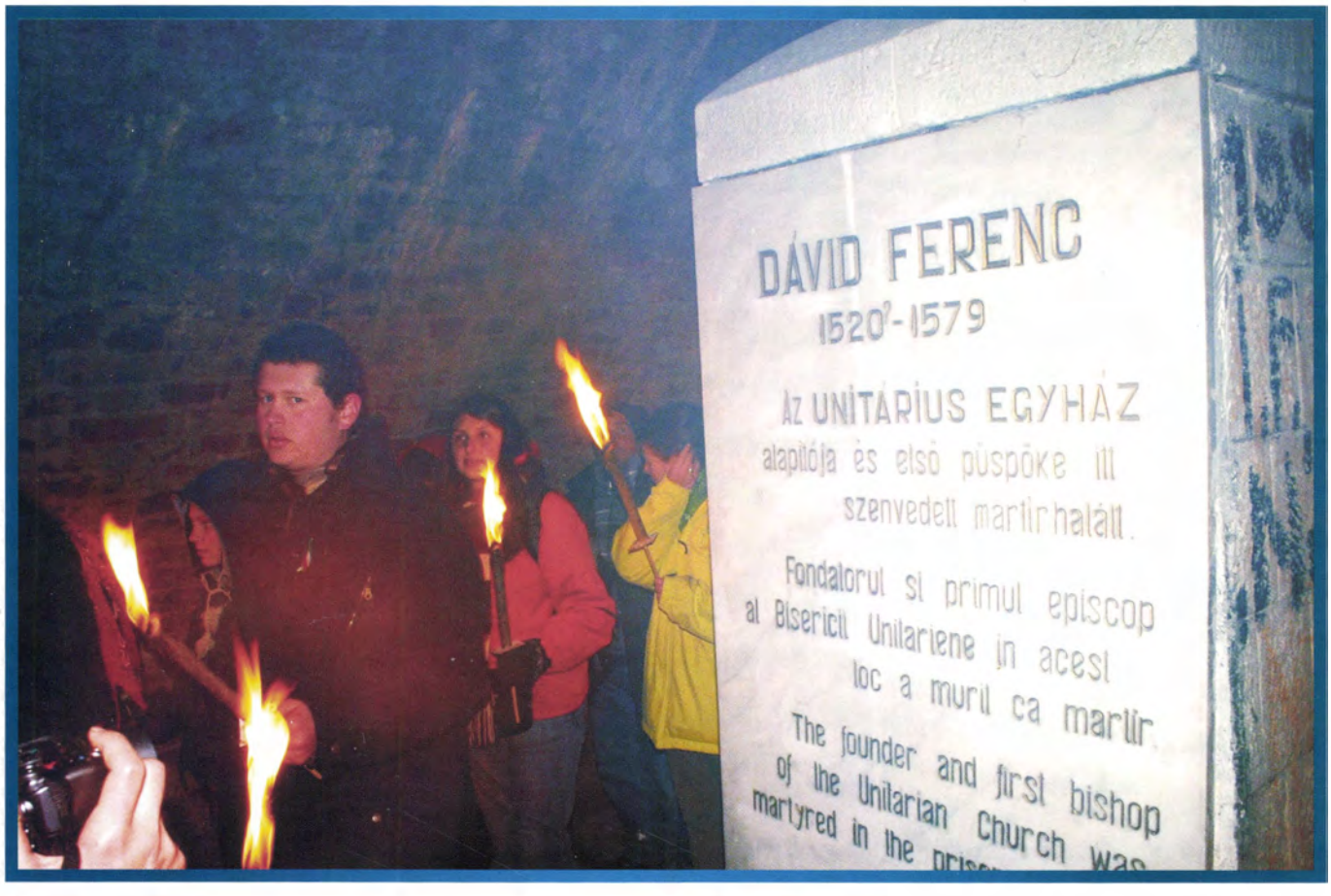
Dávid Ferenc 1579-ben bekövetkezett mártírhaláláig Erdély vezető reformátora, a három protestáns vallás első püspöke volt. Közvetlenül a történelmi jelentőségű, 1568. január 6–13-a közötti tordai országgyűlés előtt két alapvető művet adott ki. Az első a reformáció történetét beszéli el, különös tekintettel a szentháromság dogmájának keletkezésére; a második pedig útmutató a Szentírás jelképes, lelki értelmezéséhez. E kötet a két mű felújított – vagyis Gazdag Árpád által mai magyar nyelvre átültetett – változatát tartalmazza, megidézve a hagyomány szerint 500 éve született lángelme szellemét.

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő (Sepsiszentkirály), **Andrási Erika** gyógypedagógus (Székelykeresztúr), **Antal Ildikó** Unitarcoop programfelelős (Marosvásárhely), **Czire Alpár** tanár, fotográfus (Székelykeresztúr), **Ferenczi Enikő** kórházlelkész, mentálhigiénés szakember (Kolozsvár), **Gál Zoltán** lelkész (Gagy), **Gergely Noémi** egyetemi hallgató (Székelyudvarhely–Kolozsvár), **Gyerő Dávid** lelkész, EUE-előadótanácsos (Kolozs–Kolozsvár), **Kertész Ágnes** egyetemi hallgató (Fiatfalva–Kolozsvár), **Koppándi Benczédi Zoltán** lelkész (Lupény-Vulkán, Déva), **Medgyesi Zelma** ny. óvónő (Árkos), **Mezei Sarolta** újságíró (Marosvásárhely), **Moldován-Szeredai Noémi** lelkész (Csekefalva), **Molnár B. Lehel** lelkész, EUE-levéltáros (Kolozsvár), **Pálfi Ildikó** énekvezér (Sinfalva), **Simó Melinda** pszichológus (Homorodjánosfalva), **Székely Kinga-Réka** lelkész (Homoródszentpéter), **Tódor Csaba** lelkész (Homoródszentpál), **Újvárosi Katalin** lelkész (Székelymuzsna)

EGY AZ ISTEN.

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 20. (80.) ÉVF. • 12. SZÁM. • 2010. DECEMBER • ÁRA: 2,00 LEJ

A dévai Dávid Ferenc-emlékhely. Fotó: UK archív

Tevékeny emlékezés, testvériség

Állítólag meleg-rekord dől meg az idén. Soha még ennyire magas nem volt az évi átlaghőmérséklet, amióta egyáltalán mérik. Másfelől itt-ott már november végén megesett a hóköszöntés: a keskenyszemű gyerekek hamar magukhoz tértek, amikor a porcukros fákat meglátták.

Decemberi lapszámunk „csomópontjában" Balázs Sándor szentgericei lelkész adventi jelentést és hangulatot értelmező írása mellett számos unitárius pap karácsonyi emlékeiből állítottunk össze amolyan szubjektív mozaikot.

Az egyház-szerte megtörtént Dávid Ferenc-megemlékezések némelyikéről is „gyorsfényképet" adunk, hiszen november nemcsak az egyházalapító halálának emléknapját hozta el, hanem szimbolikus 500. születésnapját is. Ugyanakkor örvendetes sokszínűséggel tűnik fel a Gondviselés Segélyszervezet működése – kivált Székelykeresztúr körzetében. És két gyönyörű kapcsolatról is lehet olvasni: Kövend és Homoródszentpéter, illetve Sepsiszentgyörgy és a déli bányavidék unitárius testvériségéről. (U. K.)

A tartalomból:

2 *Mozaik egykorvolt és remélt karácsonyokról*
5 *Dávid Ferenc öröksége*
7 *Aranyos – Nagy-Homoród*
10 *Kommunikáció a beteggel*
17 *Virágok a temetőben*

„Amikor meglátták a csillagot, igen nagy volt az örömük." (Mt 2,10)

Az egyház hírei

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet november 6-án tizenharmadik alkalommal szervezte meg a Dávid Ferenc ifjúsági emlékzarándoklatot. A zarándokokat Vass Zsuzsánna, az ODFIE társelnöke köszöntötte. Az ünnepi istentiszteletet Kovács István sepsiszentgyörgyi lelkész, az EUE közügyigazgatója tartotta. Az istentiszteletet követően Bálint Benczédi Ferenc püspök, dr. Maruzsa Zoltán Viktor, a Nemzeti Civil Alapprogram munkatársa, valamint Demján Sándor, a Bolyai Alapítvány elnöke üdvözölte a jelenlevőket.

November 13-án Spanyolországban, Villanueva de Sijena-ban, Miguel Serveto szülőfalujában tartották a Szervét-emlékév (2011) nyitó ünnepségét, amelyet a reformáció kiemelkedő alakjának 500. születési évfordulójára hirdettek meg. A nemzetközi konferencián részt vett és előadást tartott dr. Kovács Sándor, a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karának tanára *Szervét Mihály szerepe az erdélyi unitárius mozgalomban* címmel.

November folyamán mindkét unitárius kollégiumban kiemelkedő iskolai rendezvényre került sor. A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban november 10–13. között kollégiumi napok, a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnáziumban pedig november 12–18. között iskolahét zajlott.

A Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközség szervezésében november 27-én az unitárius templomban megszervezték a VII. Unitárius Kórustalálkozót.

Október közepén hálaadó istentiszteletet tartottak a Marosszentgyörgyi Unitárius Egyházközségben, a templom avatásának 15. évfordulója alkalmából. Az évfordulós ünnepségen a MUE megbízott püspöke, Balázsi László végezte a szószéki szolgálatot. Köszöntő beszédet tartott Kiss Mihály nyárádszentlászlói lelkész, Baricz Lajos katolikus plébános, a szászrégeni unitáriusok részéről Demeter Judit, illetve Sófalvi Sándor Szabolcs marosszentgyörgyi polgármester.

Október 24-én a Brassói Unitárius Egyházközség szervezésében került sor a Brassóban élő székelyderzsiek találkozójára. Az ünnepi esemény istentisztelettel kezdődött, amelyet Demeter Sándor Lóránd székelyderzsi lelkész tartott, majd az asszonykórus bemutatta *Székelyderzs, ahol a történelem együtt él a faluval* című műsorának rövidített változatát.

November 5–7. között került sor a III. Nagyenyedi Magyar Napokra. A rendezvénysorozat keretében vasárnap unitárius napot szerveztek. Az istentiszteleten Bálint Benczédi Ferenc püspök prédikált, délután Kovács Sándor teológiai tanár bemutatta Kénosi Tőzsér János és Uzoni Fosztó István *Az Erdélyi Unitárius Egyház története* című munkáját.

Novemberben együttműködési megállapodás született az erdélyi magyar protestáns történelmi egyházak és a Szekuritáté Irattárait Vizsgáló Országos Tanács (SZIVOT) között. A református, unitárius és evangélikus püspökök, illetve a SZIVOT elnöke által aláírt egyezmény keretbe foglalta az egyházi közelmúlt-kutatáshoz szükséges iratgyűjtemények tanulmányozásának és másolásának törvényes lehetőségét, illetve szakmai elősegítését.

Kolozsváron november 11-én a Belvárosi Unitárius Egyházközség szervezésében került sor Tódor Csaba homoródszentpáli lelkész *Egy Isten, más palást* című könyvének bemutatójára. Fekete Béla bágyoni lelkész ismertette volt évfolyamtársának könyvét.

A marosvásárhelyi Bolyai téri Unitárius Egyházközség november 13–14-én ünnepelte a templom építésének 80. évfordulóját. 11-én a marosvásárhelyi Filharmónia tagjai előadásában ünnepi barokk hangverseny volt a templomban. 13-án előadás-sorozattal adóztak az 500 éve született Dávid Ferenc és Heltai Gáspár emlékének. Előadást tartott Pál János, dr. Rüsz-Fogarasi Enikő, Weisz Szidónia, Soós Zoltán és Tófalvi Zoltán. 14-én ünnepi istentiszteletre került sor.

November 19-én Budapesten megalakult a magyarországi Gondviselés Segélyszervezet, amely az azonos nevű erdélyi „ikerszervezettel" közös célokért kíván tevékenykedni. Az unitárius egyházi alapokon nyugvó, felekezeti korlátok nélkül működő új segélyszervezet küldetése az unitárius egyház ember- és közösségszolgáló hivatásának kiteljesítése, a szükségben és bajban levők segítése Kárpát-medence-szerte. Az alakuló közgyűlésen egyaránt részt vettek a Magyarországi Unitárius Egyház elnöksége által megbízott képviselők és az erdélyi Gondviselés Segélyszervezet által felkért személyek.

November 21-én a Kolozsvár-belvárosi Unitárius Egyházközség vendégei voltak a nagyajtai egyházközség képviseletében érkező lelkész és felesége, a Gazdag Miklós Polgári Daloskör, valamint az Áfonya gyermek-citerazenekar. A szószéki szolgálatot ez alkalommal Fekete Levente nagyajtai lelkész végezte. A Polgári Daloskör több énekszámot adott elő, az Áfonya citerazenekar pedig változatos népdalfeldolgozásokkal csalt mosolyt a vasárnapi gyülekezet tagjainak arcára.

December 4-én a csíkszeredai református templomban adták át az idei Julianus-díjakat. A kuratórium Bernard le Calloch francia diplomatát, egyetemi tanárt, a maradékfalvi (Szerémség) Mauer Oszkár vállalkozót, a nagyszebeni Kalmár Zoltán újságírót, Ráduly Róbert Kálmán csíkszeredai polgármestert, a tordai Pataky Józsefet, a Torda-vidéki magyar emlékek kutatóját és a newyorki George Patakit, a magyar ügyek amerikai szószólóját és támogatóját ismerte el évi kitüntetésével. Közülük Pataky József, a Tordai Honvéd Hagyományőrző Bizottság elnöke a helyi unitárius egyházközség tagja.

A lélek kenyere

Adventi gondolatok

Lassan, de biztosan erősödik karácsonyvárásunk, s ezzel egyidejűleg nő bennünk a feszültség, mert egyre nyilvánvalóbbá válnak a készülődés hiányosságai. Még ezt sem szereztem be, még azt sem tettem meg, sok esetben a kapkodás, az idegesség határozza meg hangulatunkat; röviden: ünnepi érzések nélkül, lélekben készületlenül talál a karácsonyesti harangszó. Van, aki – legjobb esetben – gyermekét idegesen elküldi a templomba, van, aki elmegy maga is – pedig úgymond' rengeteg még a dolga – a karácsonyesti műsort megnézni, de lelkéig nem jut el a szentséges áhítat, nem tud ráhangolódni az ünnephez méltó érzésekkel: igaz hittel, gyermeki szívvel, a világgal kibékülve karácsonyt ünnepelni.

Karácsony elmúltával fáradtan, igazi karácsonyi, ünnepi élmény nélkül, üresen ébredünk.

Tudomásul véve, beletörődve az újabb kudarcba, eljutunk a kritika szintjéig, és panaszkodunk: hej-hej, a régi karácsonyok nem ilyenek voltak! Valóban, a régi karácsonyok nem ilyenek voltak, mert azokat megelőzte az áhítatos, a belső békét, fegyelmet kérő, s ha kellett, parancsoló adventi előkészület, amely tudatosította bennünk a karácsonyi ünnepkör, egyáltalán *az ünnep* igazi értelmét, lényegét: „Az ünnep Isten ajándéka, más, mint a többi nap, s arra való, hogy hétköznapi mivoltunkból átlényegülve tiszteljük önmagunkban az embert. Sajnálom azokat, akik nem tudnak ünnepelni. Az ünnep önmagunk meghaladása, felemelése. Tiszta ünnepi ruhában és tiszta ünnepi gondolatokkal lehet csak ünnepelni, felülemelkedve a hétköznapokon s apró küzdelmeinken. Csak az ünneplőbe öltözött ünneplő ember tudja megérteni annak a kijelentésnek a nagyságát, hogy Isten az embert saját képére teremtette." (Wass Albert: *Hűség bilincsében*)

Kedves Olvasó! Kedves karácsonyra Készülni-akaró és nem pusztán Karácsonyt-váró! Ne haragudj, ha arra kérlek: szakítsd meg most az olvasást! Elég az is, ha összeérinted két kezed, és csendben magadba szállsz, imádkozva elgondolkozol, akárcsak a tékozló fiú, és vallomást teszel, hogy ünneptelenségednek te vagy az egyik, talán a legfőbb okozója: valamit valahol, valamikor te rontottál el, vagy legalább is valamit másként kellett volna tenned. „Atyám, vétkeztem!" Hangozzék el a te beismerő vallomásod is! A *tékozló fiú* visszafogadni kész atyához vezető útja, ez legyen a te adventi utad!

Adventben vagy. Eljött a belső revízió ideje.

Minden adott önmagunk megváltoztatásához, a megtéréshez, az önmegváltáshoz – köszönhetően szerető, és megtérő gyermekeit váró Istenünknek. Csak az „önrész" szükséges, csak a te részed hiányzik!

Reggel adj hálát az új napért, mert ez új kegyelmet, azaz lehetőséget is jelent. Mindig a meglévőnek örvendj, azért mondj köszönetet, soha ne siránkozz az elmúltért, a megváltoztathatatlanért. Örvendj a szűkös, de megbecsült kevésnek, ne feledd: a megelégedett ember boldog ember:

„Nézd a világot: annyi milliója,
S köztük valódi boldog oly kevés.
Ábrándozás az élet megrontója,
Mely, kancsalúl, festett egekbe néz.
Mi az, mi embert boldoggá tehetne?
Kincs? hír? gyönyör? Legyen bár mint özön,
A telhetetlen elmerülhet benne,
S nem fogja tudni, hogy van szívöröm."
(Vörösmarty Mihály: *A merengőhöz*)

A csalódások ellenére is előlegezd meg a bizalmat: az egészséges önbizalom és a másokba vetett bizalom a közösségformálás csodatevő ereje! „Légy magaddal szemben igényes, mással szemben bizakodó." (M. Scott Peck: *A rabbi ajándéka*)

Csak önmagaddal szemben légy elégedetlen: élj az úgynevezett szent elégedetlenségben, hogy holnap több szeretetet adj, mint amennyit a magad számára vársz, hogy másokat próbálj megérteni. De ne kolduld, követeld a magad megértését!

Megszületett lelkedben az adventet jelentő bizakodó hit? Gyulladozik lelked egén a békességet és jóakaratot sugárzó betlehemi csillag? Indulj a fénnyel, és add tovább!

„Emlékszel, mit tanítottam neked azzal a kicsi üveggel, amit ott leltünk az ösvény szélén? A nap ránézett a kicsi üvegre, s a kicsi üveg alávetette a fényt a szakadék aljára, ahova a nap sugara másként el nem jutna soha. Emlékszel? Nahát, mondtam volt azt is, és azt soha el ne feledd, hogy olyanok vagyunk mi is, mint az a kicsike törött üveg. Isten, fényét kell beletükrözzük az emberi világ sötétségébe… *Tükrözd az Istent, s ne félj semmitől.*" (Wass Albert: *Hagyaték*)

Balázs Sándor

A veszteség

A novemberi égbolt várakozóan borult Gödemesterháza fölé. A hely és az idő egyaránt mitikus hangulatot sugallt: egyfelől a pogány magyarokról szóló balladákat idézte, másrészt a karácsonyi ünnepre való készülődést. Mintha mindent az adventi várakozás töltött volna be.

A völgyben időnként vonatfütty törte meg a fenyvesek méltóságteljes csöndjét. A faluban vajmi kevés élet jele mutatkozott, csupán az itt-ott füstölgő kémények árulkodtak emberek jelenlétéről. A hegyoldalba épült kis menedékházból azonban annál élénkebb hangok szűrődtek ki. Kisvártatva deszkaajtó nyikorgása hallatszott.

A frissen hullt hó ropogott a talpuk alatt. Nagyapa a karjára akasztotta az élesre fent baltát, majd elindult a fenyves felé. Az alig hároméves Botond nem szűnt meg a felnőtteket kérlelni, hogy ölbe vegyék, vagy hogy valakinek a nyakából irányíthassa a menetet. Miután azonban belátta, hogy minden igyekezete eredménytelen, lemaradt, és egyhangúan kullogott a többiek után. A fenyvesbe érve sokáig haladtak az ösvényen, majd egy fiatal fákkal benőtt völgybe vezetett útjuk.

– Ez jó lesz – állapította meg nagyapa szűkszavúan, amint hosszas vizsgálódás után megállt egy növendék fenyőfa előtt, és már csattogott is a balta a fa derekán. A fenyő sírva engedelmeskedett a csapásoknak. Majd egy másik, egy harmadik fa jutott hasonló sorsra.

A fenyőfák otthon, a garázsban, vízbe állítva várták a karácsonyt. A szenteste előtti napon az egyikük útra kelt a templom felé, ahol csodálatos díszbe öltöztették. Botond is ott volt, kezdetben szorgosan adogatta a csillogó gömböket és színes szaloncukrokat, de hamar beleunt, és arcára ugyanaz az egyhangúság ült ki, mint a fa kiválasztásakor. A hároméves igyekezetével arra keresett választ, milyen a szerepe *neki* a karácsonyi ünneplésben.

Másnap, a karácsonyfa-ünnepélyen szülei naiv lelkesedéssel mutatták neki a karácsonyfát és az alatta elhelyezett ajándékokat, ő azonban kerek szemmel s a kisgyermek őszinteségével viszonozta:

– De ezt mi díszítettük fel tegnap!

Mi tagadás, az ajándékokban sem volt semmi új. Azokat is közösen tették a fa alá előző nap.

Egyetlen módon tudták csak vigasztalni:

– Ne búsulj, Botikám. Ezt a fát más gyermekek számára díszítettük fel, akikhez otthon nem jön az angyal. Neked azonban *igazi* angyal hoz *igazi* karácsonyfát... mert jó voltál.

És valóban, hazaérve már ott tündökölt a gyönyörű karácsonyfa. Mintha valóban igazi angyal hozta volna... És Botond úgy érezte, ez tényleg az övé.

Eltelt a karácsony, el az újév, eljött a karácsonyfabontás ideje. Botond délutáni álmából ébredve megdöbbenéssel vette észre a fa eltűntét. Kérdésére azt a választ kapta: az angyal vitte el... *mert rossz volt*!

Botond zokogva ült a lépcsőre:

– De én nem voltam rossz!

Apa ölébe véve próbálta vigasztalni:

– Dehogy voltál rossz, Botikám! Anyuka rosszul tudja. Csak hát... a karácsony sem tart örökké. Jövőre azonban szebb fát hoz az angyal, még szebbet, ha jó maradsz.

A lebontott karácsonyfa csonkja a tavaszi udvartakarítás során került elő a ház mögül, és jutott a száraz faleveleket, hulladékokat megemésztő tűzre. Botond éppen akkor érkezett haza, amikor a száraz fenyőfa lángjai felcsaptak az égre. Szeme megtelt könnyel.

– Ez az én karácsonyfám volt! – kiáltotta elképedt csalódással.

De már csak a fenyőcsonk és a megbarnult tűlevelek pattogtak a lángokban, és édes, égett gyantaillat szálldosott, mint egy ébredező felismerés.

Pavelka Attila

Mozaik egykorvolt és remélt karácsonyokról

A 60-as évek derekán történhetett.

Karácsony szombatja volt. A megszokott „szertartás" zajlott a családban. Előkerült a hatalmas zöld tál, az akkori „fürdőkád" (ma megmosolyogtatóan kicsinek látom). Édesanyánk szerre megfürösztött hármunkat – nővérünk, aki hat évvel nagyobb, már önálló volt ebben a tekintetben. Fel az ünnepi ruhát, és irány a templom, hiszen a többi gyermekkel együtt szavalni kellett.

Aztán újra otthon a családi körben... Angyalvárás. De az akkori szokás szerint kimondottan csak reggelre érkezett meg. Az ikerágy három részre elválasztva, mi pedig – mindenki a maga részében – álomra szenderültünk.

Este 9–10 lehetett, amikor mintha egy énekkar énekelte volna a *Mennyből az angyal*t. Felébredtünk. A „belső szobát" a konyhától elválasztó ablakhoz lopózkodtunk, és homlokunkat az ablaküvegre tapasztottuk. Csak a csodálatos éneket hallottuk. Nem láttunk semmit.

Karácsony reggelén tudtuk meg – felfogni még nem nagyon tudtuk –, hogy a karácsonyi ének egy rádióból szólva töltötte be hangjával a házat. Ez volt a második rádió a faluban, mi ilyet még nem láttunk és nem hallottunk.

De azt a rádiót most is hallom, és minden karácsonykor felerősödik bennem a hang. Azóta száll minden karácsonykor az az angyal a Földre a lelkemben.

Benedek Jakab

Egy kedves gyermekkori élményem tolakodott elő a minap. Ötödik vagy hatodik osztályos lehettem. Karácsony szombatján hazajöttünk a templomból, ahol tiszta lélekkel szavaltuk el a néhai Báró József pap bácsitól kapott versünket. Otthon már mi díszíthettük a fát, és utána diszkréten kivonultunk a szobából. Persze hallottuk, ahogy az édesanyánk-an-

gyal recsegteti az ajándékokat, ahogy viszi a fa alá, de úgy tettünk, mintha nem hallanánk. Egyfajta rituális játék volt.

Elérkezett a pillanat, amikor bemehettünk a fenyő- és édessütemény-illatban úszó nagyszobába, kutató gyermekszemekkel néztük, mit rejt a karácsonyfa ága. Azelőtt is láttuk, hiszen mi díszítettük, az együttbevonulás mégis megszépítette a karácsonyfát.

Amikor mindenki megtalálta a maga ajándékát, én azt hittem, roszszul látok. Az én csomagom volt a legkisebb, a két testvéremé nagyobb volt. Azonnal előtört belőlem a keserűség, ami a mindenkori nagyobb gyermekek testvérféltékenysége, hogy „bezzeg a kicsiknek..."

Ott volt a gombóc a torkomban és nagy erővel kívánt könnyekké összeállni, de nem akartam hagyni neki. Összeszorított fogakkal próbáltam jó képet vágni. Az idő csalódottan megállt. Láttam, amint a szüleim pajkosan összemosolyognak – persze észrevették csalódottságomat –, de nem tudtam mire vélni. Aztán, amikor látták, hogy nem veszem észre, amit kellene, szóltak: nézzek egy kicsit alaposabban körül a fán.

És ott volt az egyik ágon egy bordópiros bőrszíjas, kicsi karóra. Az első karórám.

Na eddig tartott a „visszafojom a könnyeimet" című dacos felvonás. Eleredtek, de már nem bántam. Szememet törölgetve, boldogan próbáltam fel az új órát. Annyira tetszett, hogy még évekig „hozzáöltöztem", mindenből bordópirosat kértem.

Demeter Erika

1985 karácsonyában az angyal – többek között – hozott egy könyvet is: Szunyogh Szabolcs *Jézus, az ember fia* című regényes Jézus-életrajzát. Annak idején természetesnek vettem – bár nem biztos, hogy nekem volt szánva –, hogy minden más ajándékkal egyetemben ez az ajándék is engem illet meg. Örömmel vettem kézbe a könyvet (néhány kép is volt benne), hiszen tudtam, hogy egy-egy ilyen papiros-gyűjtemény rengeteg tudást hordozhat magában.

Annyira tudtam olvasni, hogy a címet kibetűztem: Jézus, az ember fia… S itt mindjárt bajba is keveredtem önmagammal. Papfiókaként akkor már – hatévesen – természetes volt tudnom azt, hogy Jézus az Isten fia (értsd: legjobb prófétája, de hát a hatéves gyereknek még elég volt Isten fiaként ismerni Jézust). De hogyan egyeztethető akkor ez a tudás azzal, hogy ugyanaz a Jézus az ember fia is? Ez számomra dilemma volt. A bizonytalanságot megoldani kívánó szándékkal tettem hát fel a kérdést édesapámnak: most már tulajdonképpen kinek a gyereke Jézus, akinek születését épp ünnepeljük? Apám sem találta a hatéves gyermek számára a megfelelő választ, s „elintézett" annyival, hogy hát Jézus Istennek és embernek egyaránt gyermeke.

Évtizedekbe került, amíg megérett a válasz bennem, amíg megértettem, hogy apámnak igaza volt. Ez a karácsony ajándékozott meg a hitnek és Isten-ismeretnek azzal a csírájával, hogy tulajdonképpen magam is *Istennek és embernek egyaránt* vagyok gyermeke. Ma is hálás lélekkel gondolok vissza erre a karácsonyi pillanatra, életem egyik jelentős ajándékára.

Fülöp Dezső Alpár

A történet '88 januárjával kezdődik. Csontfagyasztó hidegben a jeges havon sorakoztunk névsorolvasásra. Fülünk majdhogynem lefagyott, de a sapkát nem volt szabad ráhúzni. Mozogni sem szabadott, haptákban vártuk az utasításokat: Vigyázz! Pihenj! Vigyázz! Pihenj! Vigyázz! Pihenj! Vigyázz! De nemcsak a vigyázz ideje alatt, de pihenjre sem volt szabad mozognunk. Csoda, hogy nem fagyott le a fülünk.

Ahogy kitavaszodott, a századot feloszlatták, mindenkit más-más egységekbe soroltak be. Jómagam munkaszolgálatra kerültem: szenet csákányozni, lapátolni, ütni-verni a nagyverővel a vagon oldalát, ha ráfagyott a fekete szén. Angyalbőrbe bújtatott pajtásaim büntetett előéletűek voltak, többségükben közvetlenül a börtönből rukkoltak be. Az én bűnöm az volt, hogy, már kétszer is első kieső voltam a felvételin, s ehhez még hozzájárult az is talán, hogy amikor megkérdezték, fogok-e még felvételizni, a válaszom egyértelmű igen volt. A rám szabott munkát a nagyverővel, a csákánnyal s a két tenyeremmel becsületesen végeztem. Amikor végre hazaengedtek egy pár napra, nem üres kézzel érkeztem vissza.

Karácsonyra ismét hazaengedtek! Nagyon szép karácsony volt, a legszebbek egyike! Nem fáztam, volt mit ennem, örvendtem szüleimnek, testvéremnek, barátaimnak. Az akkori rendőrparancsnok pedig megengedte, hogy ne menjek fel minden nap az örsre jelentkezni. Ennek is örvendtem, mert több időm maradt.

Elteltek az évek. A rendőrparancsnok nyugdíjba vonult. Most pedig, ha teheti, eljön a templomba együtt imádkozni, énekelni, az evangéliumra figyelni. Remélem, az idei karácsonykor is együtt énekelhetünk és imádkozhatunk közeli és távoli szeretteinkért.

Sándor Szilárd

Próbálok visszaemlékezni azokra a karácsonyokra, amelyeket gyermekkorom óta átéltem. Mindegyik alkalom más volt, és egyben szép is: a színek, a hangulatok, az ajándékok fa alá rejtése, templomi szerepléseink. Amikor már megtudtam, *kik az angyalok*, utána az volt a legszebb, mekkora örömmel bontották fel a családtagok az általam karácsonyfa alá csempészett ajándékokat.

Izgalmas és kiemelkedő karácsonyom mégis Olthévízen, elsőéves koromban volt. Török István lelkész családjában nem éreztem magam idegenül, evangéliumi hangulatban telt az ünnep. A közösség sem éreztette az első szolgálatom csetlő-botló esetlenségeit. Felemelő és meghatározó volt számomra először osztani úrvacsorát, palástban.

Az asztali imákat az alig pár éves Karola mondta. Esténként nem tévéztünk, inkább későig beszélgettünk. Jöttek a kántálók, magyarok, románok. Utóbbiaknak a „pénz- és szerencsehozó kecskéjét" kérésre meg kellett áldja a lelkész.

Karácsony első napján délután meglátogatta a lelkészcsaládot Veress László református lelkipásztor, aki régi ismerősként üdvözölt. Jó volt földivel, segesvárival találkozni ott is.

folytatás a 4. oldalon

Mozaik...

folytatás a 3. oldalról

Nemcsak a lelkészek, de a két gyülekezet tagjai is részt vettek a másik felekezet karácsonyfa-ünnepélyén, együtt imádkoztak. Isten úgy adta, hogy annak a karácsonynak a hangulatát, tartalmát semmi nem zavarta, nem volt rossz hír, nem voltak ünneprontó vagy kellemetlen események. Az első karácsony üzenete célba ért, megteremtette a békességet közöttünk.

Pitó Attila

Jó pár évvel ezelőtt, akkor történt, amikor a „nagyok" még kicsik voltak. Nagyapjuk friss nyugdíjasként az év nagy részét magyarországi vendégmunkásként töltötte. Advent kezdetén rendszerint mindig sok ajándékkal érkezett haza. Már másnap, első útja unokalátogatás volt. Ők leginkább a csoki-finomságokat rejtő sokablakos adventi kalendáriumnak örvendtek. Az esténkénti karácsonyos meséket az éppen soron következő kisablak kinyitása tetőzte be. Majd közösen megszámolták a még zárva maradottakat, ezzel mintegy „tisztázva" az angyal érkezésének pontos napját. Aztán a közösen elmondott imádság után kialudt a lámpafény, s a szoba csendjének sötétjében pár perc után már hallani lehetett alvásuknak leheletfinom pihegését.

Reggelente, ébredéskor a szokványos kérdésre: „hogy aludtál, mit álmodtál?", tőmondatos és egyforma, álmos feleletek hangzottak el. Egyik reggel azonban a kisfiú a kérdést meg sem várva lelkesen újságolta:

– Édesanya, az éjszaka azt álmodtam, hogy eljött az angyal, és elhozta a mennyezetig érő karácsonyfát, s alája nagyon sok ajándékot is tett.

– Na, és milyen volt ez az álombeli Karácsony, kisfiam?

– Szép volt, nagyon szép volt, de valahogy mégsem volt annyira szép, mint a valóságban!

Szülőkként sokszor elemlegettük a gyermeki léleknek ezt az őszinte megnyilatkozását, s boldogok vagyunk mindig, amikor eszünkbe jut, hogy a szeretet számukra az álomnál is szebb karácsonyokat tudott varázsolni.

Szén Sándor

Gyermekkoromban hozzánk sosem jött „az" angyal. Mi magunk voltunk angyalok egymás és önmagunk számára. A karácsonyfát együtt díszítettük: almát, diót, a tavalyról gondosan eltett, selyempapírba csomagolt szaloncukorkát, színes és fehér papírból általunk készített díszeket, hosszú kakasfüzéreket és évről évre kevesebb – és ezért értékesebbnek tűnő – üveggömböt aggattunk rá. Sosem felejtem el, milyen érzés volt édesapám ölelő karjából a fa tetejére feltenni a csillagot, majd csodálni közös művünk szelíd pompáját.

Az ajándékokat sem valamiféle megfoghatatlan lény lopkodta be a fa alá, mint valami „ellentolvaj". Mi magunk tettük oda az édesapánknak kötött gyapjúzoknit, az édesanyánknak spórolt pénzből megvett harisnyát és nagymamának a gyümölcsöt és az édességet. Játékot szinte sosem kaptunk, inkább olyasmit, amire amúgy is szükségünk volt. Szegényesnek tűnnek így újragondolva ezek a karácsonyok, de nekem gyermekként a lehető legszebbek és leggazdagabbak voltak. Ma már tudom azt is, hogy azért, mert együtt volt a család, és ünnepeltünk.

Vajon gyermekeimnek mit tudok majd átadni a régi karácsonyok szépségéből?

Rácz Mária

A puha hó mindent eltakar, és recseg a lábunk alatt, amint édesanyámmal, édesapámmal és két nővéremmel a házunktól nem messze eső templom felé indulunk. Amikor belépek a szépen kivilágított templomba, szinte földbe gyökerezik a lábam a csodálkozástól: az angyal már járt a templomban – de vajon az én ajándékom is ott van a karácsonyfa alatt?... A nagy izgalomban alig tudom elmondani a versemet, és már alig várom, hogy a *Mennyből az angyal*t énekeljük, mert ezt a csomagok kiosztása követi.

Amint a templomból kijövünk, édesapám észrevétlen eltűnik. Előresiet, hogy az előkészületeket elvégezze a fa körül. Amire a házhoz érünk, már égnek a gyertyák, s az égők a karácsonyfán, ez a csodás látvány fogad bennünket, amint hazaérkezünk. A csomagok kibontogatása előtt még az egész család együtt elénekli a *Csendes éj*t, majd elfogyasztjuk az ünnepi vacsorát, amely sok-sok finomságból tevődik össze. Nem hiányzik az ételsorból a cserépfazékban főtt töltöttkáposzta és a mákos meg diós bejgli sem, amelyek édesanyám keze és szeretete által lettek olyan finomak.

Így emlékszem gyerekkori karácsonyaimra. Az ajándékokra, amelyeket az évek során kaptam, nem emlékszem. De arra a szeretetre, békességre és nyugalomra, amely a karácsony ünnepét körülvette, arra igen, és ezt az érzést „mentem át" most édesanyaként kisfiam karácsonyaiba, és hasonló forgatókönyv szerint élem meg a felnőtt karácsonyaimat is.

Szász-Cserey Katalin

Kórház-lelkészi szolgálat

Orbán Erika,
Sepsiszentgyörgy,
0740-502563;

Katona Dénes,
Székelyudvarhely,
0266-213100;

Ferenczi Enikő,
Kolozsvár,
0740-063767;

Pavelka Attila,
Marosvásárhely,
0746-234917.

Novemberben egyház-szerte ünnepségek zajlottak Dávid Ferenc emlékére. Halálának (november 15.) napja mellett az idén az egyházalapító születésének 500. évfordulójáról is megemlékeztek, még ha Dávid Ferenc születésének éve, 1510, történetileg nem igazolható hagyománynak számít is. Alább csak néhány település, intézmény és egyházközség Dávid Ferenc előtti tisztelgéséről adunk hírt a sok közül.

Dávid Ferenc (1510?–1579) öröksége

November 19-én és 20-án Kolozsváron tudományos konferenciával emlékeztek meg Dávid Ferencről egyházalapító püspökünk születésének (jelképes) 500. évfordulóján. Az emlékkonferencián rangos hazai és ma-

gyarországi előadók mutatták be újabb kutatásaik gyümölcsét, és könyvbemutatók is voltak, de a zene kedvelői számára is jutott csemege.

Az előadások többsége természetesen történeti érdekű volt, elsősorban a 16. századi Erdély, illetve az unitárius (és szombatos) történetét érintőek. Érdemes felidézni az előadások címét, mivel a belőlük kiolvasható tematikai „színbőség" valóban jellemezte a konferenciát. Balázs Mihály: *Dávid Ferenc és a korai erdélyi humanizmus,* Újlaki Nagy Réka: *A korai szombatosság kiliazmusa (vagyis ezeréves váradalma),* Simon József: *A Pomponazzi-affér recepciója a magyar késő-reneszánszban, illetve Francken és Socinus párbeszéde a hitbeli megismerésről,* Horn Ildikó: *Az unitárius nemesség háttérbe szorítása a 17. század első éveiben,* Rüsz Fogarasi Enikő: *Kolozsvár és a lengyel unitáriusok,* Bíró Gyöngyi: *Dávid Ferenc és a kolozsvári könyvtárak,* Szegedi Edit: *Radecius Bálint és az erdélyi protestáns liturgikus hagyomány legitimizációja,* Káldos János: *A prédikáció a 16. század végének unitárius liturgiájában,* Kovács Sándor: *Az úrvacsora a 16–17. század unitárius liturgiájában.*

Különleges színfoltja volt a konferenciának Andrei Marga rektor (BBTE) előadása az állam és az egyház viszonyának történeti alakulásáról, illetve kortárs politikai-eszmetörténeti megalapozottságáról.

Az első napot két jeles könyv bemutatása is emlékezetessé tette. Horn Ildikó *Hit és hatalom* című munkáját a 16. századi erdélyi nemességről már havilapunkban is bemutattuk (októberi szám, hátlap). Az Újlaki-Nagy Réka által szerkesztett Korai szombatos írások című könyv vélhetőleg megkerülhetetlen forráskiadvány lesz a szombatos mozgalom kezdeteinek és első időszakának kutatói számára.

Ami a zenei pillanatokat illeti: a Concordia vonósnégyes (Márkos Albert, Béres Melinda, Király Erzsébet és Ortenszky Gyula) a marosvásárhelyi születésű, de kolozsvári felsőképzettségű, nagy nevet szerzett magyarországi zeneszerző, Orbán György *Madrigálok* című ötrészes sorozatát játszotta a püspöki házban rendezett esti fogadás elején. A második konferencia-napon pedig Kovács Sándor fent jelzett előadását illusztrálta kuriózumszámba menő hangfelvételen a kolozsvári Schola Gregoriana Monostorinensis három tagja, akik az 1729-es Toldalagi-graduálból tártak fel és szólaltattak meg hármat az úrvacsorai szertartás énekelt részei közül. (*J. T.*)

A Segesvári Unitárius Egyházközségben november 14-én ünnepi istentisztelet keretében emlékeztünk meg egyházalapító első püspökünk, Dávid Ferenc halálának 500. évfordulójáról. A gyermekek szavalatai és a gyülekezetnek az énekszámokba történő bekapcsolódása után került sor az április–június hónapokban meghirdetett, vallásos témájú rajzpályázat eredményeinek kihirdetésére és a díjak átadására. A zsűritag Sz. Kovács Géza

rajztanár-festőművész értékelőjében kiemelte, hogy „a rajzolás is Isten közelségébe emeli a rajz készítőjét". Bálint Sándorné Éva tanítónő-pszichológus könyvjelzőre írt idézettel köszöntötte a résztvevőket, majd sor került a díjak kiosztására. (*Benedek Jakab*)

folytatás a 6. oldalon

Dávid Ferenc öröksége

folytatás az 5. oldalról

November közepén Sepsiszentgyörgyön is bensőséges hangulatban emlékeztek meg Dávid Ferencről mártírhalálának emléknapján. Kovács István helyi lelkész ünnepi prédikációja után Ambrus Sándor zongoraművész gyönyörködtette a jelenlevő ünneplőket, Kató Sámuel gondnok Dávid Ferencről szóló verset olvasott fel, majd a Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet zenés-verses összeállítását hallgathatták meg, amelyet Orbán Erika kórházlelkész tanított be.

Tárgyi vonatkozásban Balázs Antal kopjafája lett a Dávid Ferenc-ünnepségsorozat emlékjele. E kopjafa – akárcsak a dévai imaháznak adományozott – egyházalapítónk születésének 500. évfordulóját hirdeti, fája a Nyikó-menti Csehétfalváról származik, egy 1813-ban épült istállóajtó részéből, belefaragva néhány sokatmondó szimbólum: kenyér, kehely, buzogány, láng, Dávid Ferenc-énekünk motívumai. (*Ferenczi Mária-Magdolna*)

Nagy volt az izgalom, készülődés a Dávid Ferenc-ünnepélyt megelőző hetekben. Tervezgettünk, sorra valóra váltak az álmok, és november 14-én elérkezett a beteljesülés.

Nagy volt a sürgölődés, mert nagy aznap, mikor főpásztor érkezik a gyülekezetbe. Harangzúgás közepette érkezett Ft. Bálint Benczédi Ferenc püspök, akit az egy-

házközség gondnoka köszöntött. Majd sorra érkeztek a meghívottak: Hunyadi László szobrászművész, Ütő László és családja, Fazakas Endre nyugalmazott esperes.

Id. Ütő Lajos 100 éve nyugalomba vonult lelkész sírjánál koszorút helyeztünk el, és egyben emlékeztünk arra az időszakra (1866–1910), amikor e lelkész egyházközségünkben szolgált. Ekkoriban épült fel az egyházközség temploma, lelkészi lakása, iskolája és kántori lakása. Id. Ütő Lajos ezért úgy vonult be egyházközségünk történetébe, mint „építő lelkész".

Az istentiszteleti szolgálatot Bálint Benczédi Ferenc végezte, aki az előttünk járókra emlékezett, példa értékűnek nevezte az 500 éve született egyházalapító mártírpüspökünk tevékenységét, és méltatta id. és ifj. Ütő Lajost, dicsérte a róluk való megemlékezést.

Az ünnepség központi részét a Hunyadi László szobrászművész által készített Dávid Ferenc-emlékplakett leleplezése és megáldása képezte. Ezt az emlékplakettet az 1933-as évben született küküllődombói atyafiak 70 éves kortárstalálkozójuk emlékére ajándékozták az egyházközségnek.

Majd az iskolások műsora következett. A gyermekek felkészülését Miklós Mária nyugalmazott magyartanárnő irányította önzetlen buzgalommal. Énekelt a küküllődombói asszonykórus és a Kisgyörgy József-dalkör, végül a Himnusz eléneklésével zárult az ünnepély.

A lélekemelő eseményt szeretetvendégséggel zártuk. (*Péterfi Sándor*)

Rendhagyó Dávid Ferenc-megemlékezés volt Marosszentgyörgyön is. November 14-én „teltházas" közösségben egy unitárius egyházi címert és egy Erdély-címert avattunk fel az ünnepi pompába öltözött, az ősz folyamán kívül-belül megújult, Ábrahám Dezső gondnokunk önzetlenségéből gyümölcsfa-csemetékkel körbeültetett templomban.

Mintegy hetvenöten voltak jelen ünnepi megemlékezésünkön, amelynek során az úrasztalán közszemlére helyeztük *Hunyadi László* unitárius *szobrászművész* Dávid Ferenc püspököt ábrázoló plakettjét. A vallásórások verses-dalos műsora látható és hallható bizonyítékul szolgált arra nézve, hogy Marosszentgyörgyön „megmaradunk, mert haladunk." A történelmi címerek leleplezését a témához kapcsolódó rövid tájékoztató követte.

Ezután a templomépület környékén nemrég ültetett gyümölcsfa-csemeték mellett hangzottak el bibliai áldáskérések oly módon, hogy a legnagyobb csemetefát az idén konfirmált tudhatta magáénak, életkori csökkenő sorrendben pedig a vallásórásoktól egészen a szüleik ölelésében csodálkozó – pár hónapja megkeresztelt – kisgyermekekig tizenöt fiatal élet kapott megbízást a gondozásukra.

Lelkes keblitanácsos asszonyaink jóvoltából friss kalács és bor mellett építhettük tovább kapcsolatainkat, amelyek oly fontosak egyházgyarapító munkánkban.

A kötetlen beszélgetések során ismét terítékre került a Polgármesteri Hivatalhoz és a Helyi Tanácshoz másfél évvel ezelőtt eljuttatott közgyűlési kérésünk, nevezetesen, hogy kérjük a jelenlegi Rózsa utca Dávid Ferenc utcára való átnevezését. Ennek mielőbbi megvalósulásáért, Dávid Ferenc püspökünk emléke marosszentgyörgyi ápolásáért őszutóban még egy félnapos, könnyű kategóriájú (U) kerékpártúrát kívánunk szervezni „ötszáz év öt unitárius temploma" megnevezéssel. (*Pálffy Tamás Szabolcs*)

Hídverés az Aranyos és a Nagy-Homoród között

Kilenctagú küldöttség érkezett Kövendről október második szombatján Homoródszentpéterre. Másnap együtt ünnepeltük az Idősek Vasárnapját, meghallgattuk Székely Miklós tiszteletes őszinte hangú ünnepi beszédét, majd közösen fogyasztottuk el a bográcsost. Az ünnepi műsor dalait újraénekeltük. „Sárgult levél elhullhatsz már, / fáágakon apró rügyek nőnek, / utánunk is mások jönnek, / ez a sorsa a mi életünknek." Az őszbe borult hajkoszorúk azonban újra megfiatalodhatnak, ha megkóstoljuk az ő borát, mondta a kövendi Jancsi bácsi, aki végigkínálta az asztaltársaságot. Jancsi bácsi és családja Tordáról költözött ki Kövendre, és annyira megtetszett neki az unitárius istentisztelet, hogy az egyházközség tagja lett. Mindez nem mondható el arról a majdnem kétszáz román anyanyelvű új kövendi lakosról, akik az 1990-es változás után találtak otthonra Kövenden.

Mi, homoródszentpéteriek, tizennyolcan viszonoztuk a látogatást november első péntekén. Mielőtt Kövendre érkeztünk volna, meglátogattuk a tordai régi és új unitárius templomot: azt a templomot, ahol hajdanán a vallásszabadság törvényét kimondták, és azt, amelyet az ellenreformáció kényszere miatt építeniük kellett a tordai unitáriusoknak.

A kövendi tanácsteremben meleggel, pálinkával és süteménnyel vártak a házigazdák. Jancsi bácsi borát megittuk, és valóban megfiatalodtunk – azért jöttünk el, mondta a botjára támaszkodó, nyolcvanhoz közel járó Dani bácsi. Családias légkörben töltöttük el a péntek estét, majd szombat reggel újra a tanácsteremben gyűltünk össze. A reggeli után megtekintettük a kövendi templomot, amely elkápráztatott szépségével és gazdag történelmével.

Csodálatosan ragyogó napsütésben érkeztünk meg Déva vára alá. Boldogan nyugtáztuk, hogy most az egyszer nem fogunk elkésni a várban tartandó istentiszteletről.

Egy helybeli román ember megkérdezte az egyik zarándokot, hogy miért ez a nagy tumultus. „Comemorarea a cincisute de ani al episcopului fondator" – mondja a zarándok. – „Vrei să spui cincizeci de ani?!" – válaszol rá az érdeklődő. „Cinci sute, domnule" – rakja helyére a zarándok a dolgot. „Aoleu" – ez volt a következtetés.

Ilyen helyzetekben mindig úgy képzelem magunkat, mint egy kacsacsőrű emlőst, amely ritkaságával csodálkozást ébreszt az őt szemlélőkben, de a krokodilok – ne adj Isten a bálnák – észre sem veszik, hogy létezik.

Nos ez a „ritka faj" hidat épít. Tipegve indulunk egymás felé: a nagy múltú, gazdag Kövend, a kicsiny és szerény Homoródszentpéterrel. De elindultunk. Szükségünk van egymásra. Szükségünk van arra, hogy meghallgassuk egymás élettörténetét, hitének küzdelmeit, csalódásait és reményeit. Egymást megismerve lélektől lélekig szaladnak a szeretet szálai.

Köszönjük a Gondviselés Segélyszervezetnek és Hargita Megye Tanácsának, hogy ezeket a találkozásokat anyagilag is támogatták.

Székely Kinga Réka

Idősek napja – hátterek

Templomozás után, közli a tiszteletes úr, Székely Miklós, hogy idősek napjára mehetnénk Homoródszentpéterre, a szülőfalujába. Szinte minden, általa szervezett kiránduláson részt vettem, most úgy gondolom, ide mások mehetnének, vannak a faluban nálam idősebbek. Nana! Elég idős vagyok, de még nem teher számomra a buszozás. Fogjam fel zarándoklatnak az utat – néhai Szabó Árpád püspökünknek is szülőfaluja Homoródszentpéter...

Lassan a testtel! Valami ijesztő dolog történt, amikor a szerpentines ösvényen a Dávid Ferenc hajdani cellája felé lépkedtem. Hibát követek el, lenézek a városra – elfog a szédület. Kis Antal karon ragad, azt tanácsolja, csak az ösvényre nézzek, magam elé. Ekkor már tudom, nem vagyok alkalmas minden kirándulásra. De fel kell menni, épp azért buszoztam! Gyülekezeti házat is avattunk Déván, a Csaba atya által létrehozott otthonnal szemben. Micsoda ember, benne vélem a hétköznapi heroizmust megtestesülni látni – hadseregnyi utcagyerek és nyomorult sorsát vállalta. Hogy is van ezzel az uni-

tárius vallással?! Alapítója Dávid Ferenc, épp ezért az értékeire adó nemzet körében részarányunk méltatlanul kicsi. Na de mi kupát nyernénk a „hagyománytisztelet" sportágban – meg is bélyegez érte a román sajtó.

Zarándoklat ez az út néhai püspökünk szülőfalujába. Olyasmit fejtegetek Illyefalván, hogy a Ceaușescu-féle falurombolás kismiska a maihoz képest. Semmi látvány – porlasztás. Nincs tehénfejő statárium, csakhogy most a tej nem kell a feldolgozónak, a zöldségünkre sincs igény. Politikusunk régiófejlesztésről hadovál esztendők óta. Falun munkahely? Amikor városon sincs? Mikor kerül terítékre a népességmegtartó vidék, táj fogalma? Szóljon, püspök úr, az érdekünkben!... Balavásáron árulják a hagymáinkat koszorúba fonva a viszonteladók. Nekik is meg kell élni... S hát nekünk?!

Korond a bazárok faluja, ahol nemcsak kerámiát vásárolhat az ember, hanem keretben Székelyhimnuszt is. Jancsi, az útitársam, kenyértartót vásárol. Igen, ennek a buszos társaságnak nyugdíja révén adatik mindennapi kenyér. De az utánunk következő feketemunkás generáció

Cserés Szabó Ferenc

folytatás a 8. oldalon

Idősek napja...

folytatás a 7. oldalról

megengedhet-e magának mondjuk egy szejkefürdői kirándulást az unitárius találkozóra?!

Farkaslakán rövidke beszédet rögtönzök a Tamási Áron-emlékműnél, fulladás környékez. Egy szűk ösvény vezet csupán az emlékműhöz. Annyira körbefogják, uralják a helyet a bódék, azt sejtetve: övék itt minden, sőt *alig férnek az emlékmű miatt*. Holott épp azért áll meg a buszozó, a vándor. A püspök úr alighanem szóvá tehette az állapotot – elköltöztek a bódék az út túlsó oldalára. Így a fejet hajtó nem a bazároknak tiszteleg.

A parajdi kürtőskalács után érkezem Homoródszentpéterre. Csokornyi ember a közösségi ház előtt. Megtapasztalhatom a szívélyességet, az emberi melegséget. Kezet fogunk, öleljük egymást – unitáriusok vagyunk. Jelenlétünkkel magasztosabb az idősek napja. Székely Kinga Réka imája után a falu szülötte, Székely Miklós beszél a szószékről. Rólunk, hozzánk szól mindkettő: ne hagyjon el az Úr öreg napjainkra. Csak Ő marad velünk. A család körében meghalni – manapság szinte kivétel. Anyáink fiai-lányai lennénk, de világgá megyünk. Marad a szülői ház velük, magányukkal. Aztán elmennek a mi fiaink-lányaink. Jelenlétük híján mellénk lopakodik kéretlenül a magány, az öregotthonban is cimborál velünk.

A kis asszonykórus szavalata, éneklése következik. Szinte vigyázzba állok, hogy szemügyre vegyem őket. Ilyen az ámulat – mint Szelykefürdőn. Ott magyar dalokat fújt egy élő, valóságos rezesbanda. Vajon azért nincs ilyesmi nálunk, mert aranyosszékiek vagyunk – vagyis szórvány?...

Mi mondható még a szeretet megnyilvánulásán túl a látogatásról? A házigazdámtól tudom meg, hogy a tiszteletes úr családját a vállalkozó szellemű, az amerikánus nagyapa tette módossá. Róla beszélgetnek az ágyban fekvő idős öregúrral, aki világtalan... Azt üzente lelkész fiának feddőn: nincs naptára, hogy annyi ideje nem látogatta? Most nem erről beszélgetnek, derűs az arca.

Szégyenérzetféle szorongás fog el, amikor meglátogatom a lókodi öregotthon tájékára került Margit nénit. Hajdani szomszédunk szinte ismeretlen, de a száj vonala azonosítja. Ott állok előtte a régi papilakban egy szál virág, egy darabka csokoládé nélkül. Jóvá kell tennem, a szentpéteriek viszontlátogatása alkalmával sikerülni fog.

Lelkek találkozása

A sepsiszentgyörgyi unitáriusok ősze a testvériség jegyében

Unitárius lelkek találkozása tette felejthetetlenné, boldoggá szeptember 4-ét, amikor Homoródszentpálon az országos nőszövetségi konferencián találkoztunk

és 5-ét, amikor a sepsiszentgyörgyi egyházközség nőszövetsége meleg kézfogással fogadta és ölelte keblére a lupény-vulkáni szórvány-egyházközség lelkészét, Koppándi-Benczédi Zoltánt és a lelkes nőszövetségi tagokat. Tódor Csaba tiszteletes szavaival élve mi, *az egyház szíve* találkoztunk, és érzem, tudom, hogy e metafora nem túlzó.

A nőszövetségi konferenciáról „forgatókönyv szerint" együtt jöttünk haza Sepsiszentgyörgyre a Zsil-völgyi kedves vendégekkel, átélve, „körültapogatva" a testvérkapcsolat fogalmát: keretet adni, feltölteni *tettekkel*. Hazakanyarogva a Hatodon nőtestvéreinket Váncsa Csilla nőszövetségi elnöknő fogadta be sepsikőröspataki panzió-otthonába. A lelkes csapat még aznap este meglátogatta Koppándi tiszteletes nyugalmazott lelkész nagytatáját és nagymamáját Árkoson – meghíva őket a vasárnap délelőtti sepsiszentgyörgyi istentiszteletre.

Vasárnap délelőtt Horváth Piroska tanárnő szívélyes vezetésével nőtestvéreinknek Szentgyörgy szépségeiből, értékeiből adtunk ízelítőt. Majd templomunkba hívott nagyharangunk. Egy lupényi nőtestvérünk meghatódva sóhajtott föl: épp úgy szól, mint a miénk, az „elhagyott otthoni", a szentmihályi – bárcsak megélhetnénk, hogy Lupényban is szóljon egy harang... akármilyen kicsi, csak harang legyen...

Az idős nagyszülők valóban eljöttek a soklépcsős templomba az unokát meghallgatni, *felnézni rá*. Még egyszer hálával fohászkodtak Istenhez, hogy unokájukat ezek a Zsil-völgyi asszonyok ilyen nagy szeretettel veszik körül egyházukban, házukban, a mindennapokban.

Az úrasztalára elhelyezett két gyertya és a lupényi nők által ajándékozott rózsaszálak nagy csokorrá alakulva magukért beszéltek.

Szabó Adél lelkésznő imája után Koppándi-Benczédi Zoltán prédikációja a lelkek találkozásáról, a mindennapi munkáért és kenyérért a Székelyföldről a Zsil völgyébe áthurcolkodó emberekről, a szórvány-unitáriusság megéléséről, a lámpagyújtogatókról, a világosság

megteremtőiről szólt – róluk, rólunk, akik testvérre találtak bennünk és mi bennük.

Nemes Előd, a megyei tanács részéről e testvérkapcsolat támogatásáról beszélt. Balázs Anti bácsi március 15-i ajándék kopjafáját megköszönve ez alkalommal is átvette a lelkész a miniatűr kopjafát – köszönet volt ez a köszönetért.

A nekünk hozott ajándék: a szimbolikus bányászlámpás, szén és sisak emlékeztetni fog minket a Zsil-völgyi unitárius lelkekre, élőkre és áldozatokra, a lelkek találkozására. Nagy Juliánna néni csipketerítője pedig díszítse otthonaikat, emlékeztesse őket, hogy szeretettel gondolunk rájuk!

Az Erzsébet-parkban meghallgatott térzene hangulata és a szép, őszies napsütés mintha intett volna: röpül az idő. A derűs légkörben elfogyasztott ünnepi ebéd után, *istenáldját* és *jószerencsét* kívánva fogadtuk meg, hogy meghívásuknak megpróbálunk mielőbb eleget tenni, és Isten akaratából – meg a magunk hozzájárulásával – novemberben mi fogjuk meglátogatni testvéregyházunk tagjait dalárdánkkal és nőtestvéreinkkel.

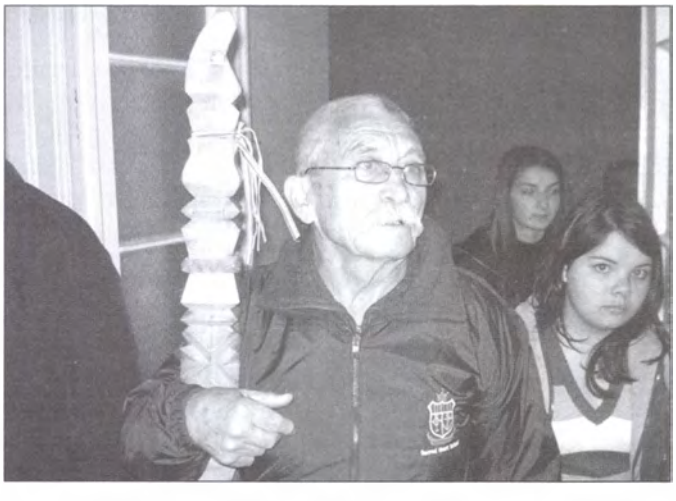
A lupényiak nyári látogatását viszonozva a sepsiszentgyörgyi Kriza János unitárius dalárda közel ötven tagja november 7-én Lupényba látogatott, ahol Koppándi-Benczédi Zoltán lelkész vezetésével a helyi unitárius hívek nagy szeretettel fogadták őket. Az „Összetartozunk" szórványprogram egy újabb fejezettel gazdagodott az egyházi kapcsolatok bővülése által.

A lupényi látogatás előtt azonban, november 6-án a szentgyörgyiek a tizenharmadik Dávid Ferenc Ifjúsági Emlékzarándoklaton is megjelentek. Ez alkalomból mintegy ötszáz fiatal és érdeklődő sereglett a felújítás alatt levő dévai vár udvarára. Az ünnepi istentiszteletet Kovács István sepsiszentgyörgyi lelkész tartotta, aki a modern világ bájainak gyakori csalfaságára hívta fel a figyelmet, arra kérve a fiatalokat, ne forduljanak el a hagyományoktól, és tartsanak ki hitük mellett, ahogyan Dávid Ferenc is tette. Ezt követően várjáték és üdvözlő beszédek hangzottak el, majd gyertya- és fáklyagyújtás közben koszorúzás volt Dávid Ferenc börtöncellájánál.

Az emlékező sereg a dévai unitárius imaházba vonult, ahol a sepsiszentgyörgyi unitárius dalárda Karácsony Gabriella zenetanárnő-karnagy vezetésével telt ház előtt lépett fel, majd Dávid Ferenc születésének 500. évfordulója alkalmából a népszerű és közszeretetnek örvendő Balázs Antal sepsiszentgyörgyi faragóművész kopjafát ajándékozott a dévai híveknek.

Esély mutatkozik az iskolai kapcsolatok bővülésére is, hiszen Gazdag Ildikó, a sepsiszentgyörgyi Berde Áron Szakközépiskola igazgatónője egy adománylevél kíséretében szakkönyveket ajándékozott a dévai Téglás Gábor Iskolaközpontnak.

Koppándi-Benczédi Zoltán és a lupényi gyülekezet tagjai örömmel várták a sepsiszentgyörgyieket, akik a vacsorát énekléssel köszönték meg, a magyar dalok hallatán a lupényi nőegylet tagjai táncra is perdültek. Az unitárius templomban fellépő Kriza János Dalárdát telt ház fogadta, az igényesen összeállított program és színvonalas előadás nyomán a fellépés végén a templomban felcsendült a taps.

„Hitte-e vajon Balázs Antal március 15-én, amikor kopjafát ajándékozott a lupényi egyházközségnek, hogy negyvenötödmagával találkozik november 6-án és 7-én e szórvány-egyházközség lelkészével, egyháztagjaival?" – tette fel a kérdést Koppándi-Benczédi Zoltán. De mindannyian éreztük, hogy a lupényiak látogatásának viszonzásánál több volt e zarándoklat. Éreztük, hogy mély gyökere van, nemcsak a rokoni szálak miatt, hanem a találkozások gyönyörűségéből fakadóan is. „Ó, mily szép és mily gyönyörűséges – mondja a zsoltáros is (133. zsoltár) –, ha a testvérek egyetértésben élnek!"

Ferenczi Mária-Magdolna, Nemes Előd

Édesvizek nyomában

A székelykeresztúri egyházközségben gazdag tevékenység folyik. Sokféle kiscsoport jön össze: vasárnapi iskolások, felnőtt vegyes kar, felnőtt színjátszók, olvasókör, nőegylet, a testvérkapcsolat ápolói, ünnepségek szervezői, ifjúsági egylet, főző csoportok, kismamaklub, kirándulók és mások. Most a kirándulások közösségépítő erejét szeretném hangoztatni. Általában, aki már részt vett valamelyiken, az kitartóan elmegy a többire is. Kirándulásaink mindenkori szervezői Bálint Júlia és Péterffy Miklós ny. tanár. A csapat eljutott Bécsig is, aztán Ópusztaszerre, Karcagra, Debrecenbe, Ajkára, és még jó pár anyaországi helyre. De szűkebb pátriánk egyes tájegységeire, a Gagy, a Nyikó, a két Homoród mentére, sőt Nagyajtára és Bölönbe is.

Ezen írás apropóját az adta, hogy október végén egy általunk kevésbé látogatott vidéket jártunk be. Útvonalunk: Zetelaki víztározó, Libán, Gyergyói-medence, Békási-szoros, Békási gyűjtőtó, majd ezt megkerülve Gyergyótölgyes, Borszék, Ditró, Bucsin-tető, Parajd, Székelykeresztúr. Egy napra elég hosszú volt ez az út. Így nem fért be műemlékek, nevezetességek meglátogatása. A táj nyújtotta a fő látnivalót, a méltóságos hegyek, sziklák, őszi színeikben pompázó erdők, a települések külső arculata kárpótoltak az út fáradalmaiért.

Számos édesvíz forrásvidékén haladtunk végig, hálával gondolva ezek életet adó erejére, a változás és az állandóság jelképeire. Útközben idegenvezetőnk, Miklós, aprólékos és pontos tájékoztatást nyújtott a bejárt földrajzi tájegység minden tudnivalójáról.

Mint minden jól sikerült kiránduláson, most is magas volt a hangulat, nótázás, tréfálkozás, társalgás váltotta egymást, és mind a negyvenkét utazó élményekkel feltöltődve tért haza.

Az együttlét lerövidítette a lélektől lélekig húzódó utat.

Czire Irma

Kommunikáció a beteggel

„Abban a világban, amit mi látunk, sohasem hallgat el a fájdalom. Ennek ellenére történnek gyógyulások – észrevétlenül befogadnak, majdnem magától kinyílik az ajtó, vagy néha egy ablak. Szabad lesz a kilátás az égre." (B. Reichelt) – Ez volt a mottója annak az orvos- és lelkigondozói konferenciának, amelyet a marosvásárhelyi Studium alapítvány szervezett november 6–7-én. A konferencia címe és témája ez volt: *Kommunikáció a beteggel*, helyszíne a szovátai Teleki konferenciaközpont.

A konferencián előadott dr. Egri László kézsebész, a Klinikai Lelkigondozók Ökumenikus Egyesületének (KLÖE) elnöke, valamint Szarka Miklós családterapeuta, a református egyház családsegítő szolgálatának vezetője – mindketten Budapestről.

„Nyitányként" Kántor Attila marosvásárhelyi református esperes áhítata szolgált, amelynek bibliai alapgondolata igazán alkalomhoz illő, témába vágó volt. A Jn 5,1–9-ben leírt történet, a Bethesda tavánál történt gyógyítás jelképes értékű. Ennek során Jézus megszólít egy önbizalmát vesztett embert. Amikor megkérdezi tőle, meg akar-e gyógyulni, a válasz „leleplezi" a beteget: nincs senkije, ömlik belőle úgymond' a „sürített panasz". A példázat üzenete – a magyarázat szerint – az, hogy „időnként", akárcsak a Bethesda tava, mozduljon meg a mi lelkiismeretünk is. Nem szabad elmulasztanunk azokat az alkalmakat, amelyeket Isten ad nekünk. Legyen emberünk, aki a betegség idején örömhírt mond, tanácsot ad, közvetít, meghallgat bennünket, mert a magunk erejéből sokszor nem telik erre. A „kelj fel és járj" felszólítás mindannyiunkhoz szól. Próbáljuk megtenni, és másokat is erre segíteni. Hogyan? – Erre nincs recept. A megoldás a mi hitünktől és szeretetünktől függ.

Dr. Konrád Judit marosvásárhelyi kórházigazgató a kórházakban fennálló kommunikációs zavar okait elemezte. Hangsúlyozta, hogy a beteg és ápoló személyzet között egyfajta „társas viszony" kell hogy kialakuljon, ugyanis „nem a betegséget, hanem a beteget kell gyógyítani". Ezért tartja fontosnak a jó kommunikáció létrehozását. Bakó Csongor István marosvásárhelyi katolikus kórházlelkész a tizenkettes résztvételi számból kiindulva vont alkalmi párhuzamot köztünk és az apostolok között, de a fává terebélyesedő mustármag, illetve a kórházlelkészi munka között is. Kérdése: kórházlelkészként hogyan tudok egy hullámhosszra jutni a beteggel? A választ ő maga adta meg: meghallgatás és odafigyelés által. Érdekes volt megkapni a feleletet arra a kérdésre is, milyen gyöngyszemeket (!) munkál az ember szívében a betegség. Márpedig nem mindig fedezzük fel a betegség közösségformáló és -erősítő hatását.

Az első előadás, *A kommunikáció jelensége a kórházban* feltárta előttünk a hallgatás-meghallgatás kommunikációs alapjait, technikáját, a kérdezés kudarcait és lehetőségeit, az intimitás kényszerét, lehetőségét és áldásait. Szarka Miklós előadása szerint az orvos épp úgy okozhat kárt is, mint ahogy gyógyíthat – pszichésen és szomatikusan ugyanabban a pillanatban. Nyilvánvaló, hogy a jó kérdezés az első lépés a gyógyulás felé. A pozitív kommunikáció példájaként a 41. zsoltárt idézte. A kórház – többek között – az a hely, ahol „az interaktivitás és párbeszéd elengedhetetlen", más szóval: a kommunikáció „élet vagy halál" kulcsa. Ennek tisztító funkcióját emelte ki, azaz *magamnak is* állandóan tisztulnom kell, különben „intoxikáció" következik be. Jelképes volt a zsoltárokból vett idézet: „Éjszakánként is oktatnak engem az én veséim."

Dr. Egri László bevezetésében az emmausi úton haladó tanítványok történetét idézte a lelkigondozásban elengedhetetlen kommunikáció modelljeként. Az előadó rávilágított arra, hogy a kórházi lelkigondozás nem „sürgősségi terápia". A lelkigondozónak kell odamennie a beteghez, amint Jézus tette a vitatkozó tanítványokkal, akikben végül megfogalmazódott a kérés: „Maradj velünk, mert esteledik, a nap is lehanyatlott már!" (Lk 24,29b). A történet alapján a lelkigondozói találkozásnak az alábbi mozzanatait határozta meg: 1. jelenlét (Jé-

zus „odalépett"), 2. meghallgatás („megkérdezte"), 3. az értelem keresése („kifejtette"), 4. ima („megtörte a kenyeret"). Eredményképpen a hallgatók (hívek, páciensek) a visszakérdezés által (pl. az irgalmas szamaritánus példázatában – Lk 10,25–37) eljutnak egy igazsághoz.

Szó volt a beszélgetés során felmerülő kommunikációs „dugókról", a lelkigondozásban használt jelképes „négy fül"-ről, amelyek az alábbi kérdésekre figyelnek: 1. mit gondolsz rólam?, 2. mi van benned?, 3. mit közölsz?, 4. mit kérsz?

Az *Orvos és lelkigondozó a kórházi rendszerben* című eladás során bepillantást nyertünk az ősi és középkori orvoslás korába. Majd a felvilágosodás korából nyertünk ízelítőt, amikor a szomatikus orvoslás és a spirituális dimenzió elvált egymástól.

Nem kis meglepetésemre szó esett a CPE-programról (lelkigondozói továbbképző) is, amely az 1920-as években indult az Amerikai Egyesült Államokban, holland közvetítéssel került Magyarországra, majd Erdélybe (2004-től mi, unitárius lelkészek is részt vehettünk ezeken a képzéseken). A CPE célja az isteni miliő (*milieu divine*) helyreállítása a lelki orvoslás (*spiritual medicine*) által. Ennek érdekében a legmotiváltabb, legfelkészültebb, legelkötelezettebb lelkigondozók kiképzésére törekszik.

Egy résztvevő arról számolt be, hogyan élte át betegként a kórházban zajló kommunikációt. A kerekasztal-beszélgetés során azt elemeztük, mit tudunk egymásról az orvos–kórházlelkész–beteg háromszögben.

Másnap a rossz hírek közléséről hallottunk előadásokat, kórházlelkészi és orvosi megközelítésben, majd az interperszonális (orvos–lelkész–beteg) kommunikáció lehetőségeiről. A rossz hírt „rossz közölni", mert az az életet, az egész jövőképet súlyosan negatív irányban befolyásoló információ.

A napi kerekasztal-beszélgetés témája a következő volt: *Miben tud segíteni a kórházlelkész az orvosnak – és viszont?*

Az előadások tartalma mellett érdekes volt az a megállapítás, amely szerint az egyesült államokbeli kórházak gazdaságossági okokból is alkalmaznak kórházlelkészt: azok a betegek ugyanis, akikért és akikkel imádkoznak, hamarabb gyógyulnak. Tehát kevesebb anyagi ráfordítás, gyógyszeres kezelés stb. szükséges az ő esetükben.

Pavelka Attila

Délutáni iskolai tábor Fiatfalván

A Gondviselés Segélyszervezet felzárkóztató programjának keretében szeptember első hetében a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek alkotta délutáni iskolai csoportoknak ötnapos nappali tábort szerveztek. A tizennégy fős csapatot négy segítő – Péter Annabella és Köblös Júlia óvónők, Takács Enikő tanárnő és Bartha Márta tanító-pszichológus – irányítgatta a programok kivitelezésében. A „délutáni tábor" célja elsősorban a szokásos iskolai élettel párhuzamosan működő délutáni (iskolai) kiegészítő tevékenységek bevezetése, a közösség összekovácsolása volt, emellett a szervezők a közös kirándulást, a viselkedési-magatartási formák fejlesztését, a kulturált étkezési szokások gyakoroltatását célozták meg.

Egy közös kezdő ebéd után a gyermekek és a segítők Segesvárra utaztak, ahol a város központjában tett séta után vár- és a templomlátogatás következett, illetve a középiskolával és a temetővel is megismerkedtek. Közben a vezetők a gyermekek szintjének megfelelő formában történeti és földrajzi vonatkozásban ismertették a várost és a meglátogatott épületeket. Az egyik legszebb élmény a templom volt, ahol idegenvezető mesélt a gyermekeknek. A csoport hazafelé menet Székelykeresztúr Segesvár fele eső falvait is megismerte – ezek a gyermekek ugyanis (kettő kivételével) soha nem jártak még Székelykeresztúr határán túl.

A második tábornapon a tegnapi élmények értékelése, játékos felelevenítése következett, majd közösségfejlesztő játékok, különböző viselkedési módok megbeszélése, bemutatása, festés, rajzolás, élménybeszámolók, népmonda-feldolgozás.

A harmadik nap témája a család volt – a gyermekek ezzel kapcsolatos történeteket, játékokat, verseket, énekeket mutattak be vagy beszéltek meg; majd a következő két nap ismét a kirándulásé volt a közeli dombokra, ahol közös mesélés, magatartási gyakorlatok, labdajátékok, csapatjátékok és természetesen a közös étkezés alkották a napi tevékenységeket.

Semmi kétség: a délutáni tábor igen jó hatással volt a gyermekek egyéni, közösségi és családi életére, de iskolakezdés előtt ismét felszította lelkesedésüket is, tágította ismereteiket, gazdagította lelki és szellemi perspektívájukat.

A Gondviselés Segélyszervezet kezdeményezésére indult felzárkóztató program azoknak a gyermekeknek nyújt segítséget, akik szociális helyzetük miatt rendszerint kimaradnak az ehhez hasonló élményekből. A segélyszervezet munkáját a Hargita megyei Gyermekvédelmi Igazgatóság is támogatta.

Bartha Márta

Kirándulás az összetartásért

A Medgyesi Unitárius Egyházközség vezetősége ajándékkirándulást hirdetett meg az egyháztagság körében. Negyvennégy férőhelyes autóbuszt béreltek, az útirány a Gyilkostó s a Békási-szoros.

A jelentkezés megtörtént, a helyek beteltek.

Az indulás reggelén aranyba sugárzott a keleti ég alja, ami jelezte, hogy derűs napra virradtunk. Szép számú csoport, nagymamák, unokák, fiatalok és idősebbek, összegyűltünk a templomunk előtt. Érdekes módon nem késett senki, a jármű is pontosan a helyszínen volt, úgyhogy idejében indulhattunk.

Utunk Segesvár felé vezetett, innen Parajd irányába fordultunk. Néhány üdvözlő szó erejéig beugrottunk egykori lelkészünk, a ma nyugalmazott Kiss Károly tiszteletes úrékhoz. Jó volt újra látni a lelkészcsaládot, mindnyájan örültünk a találkozásnak.

Továbbhaladva lassan feloldódott a hangulat, előbb még álmos dúdolgatások után, rázendült a dal. Kezdtünk „összerázódni". Parajdon csak úgy átszáguldtunk, aztán a Bucsin-tetőn – dacolva a morcos széllel – megreggeliztünk. A hangulat emelkedett, az énekszó is, a viccek, csipkelődések nem szűntek. Látszott, hogy mindenki jól érzi magát, és igazi közösségként robogunk úticélunk felé jelen. Gyergyószentmiklós következett, csak úgy integettünk a Salamon Ernő líceumnak, majd a gyilkos-tói útra kanyarodva megpillantottuk a fölfelé ívelő szerpentint. Ekkor a festői táj látványa valamelyest elhalkította dalunkat-hangunkat. Így érkeztünk meg a Gyílkos-tóhoz.

A szurdok útra guggoló szikláit megcsodálva még csecsebecsevásárlásre is futotta időnkből. Voltak, akik gyalog tették meg az utat a tótól a Békási-szoros átjáróiáig. Még egy rövid csónakázás is befért az időnkbe.

De hát... semmi sem tart örökké! Vezetőink, az idősebbek – hát ki más?! – felparancsoltak a buszra, s alig zendítettünk rá, máris a zetelaki vízgyűjtő gátnál fékezett vezetőnk, hadd bámuljuk az alkonyi nap csillogását a mesterséges tóban. Dalunk egyre bágyadtabb lett, ahogy körülvett minket az

Nagyvilág

Pakisztánban istenkáromlás vádjával halálra ítéltek egy keresztény asszonyt Az ítéletet november 7-én hirdették ki. A nőt halálra ítélték, valamint két és fél évnyi fizetésének összegével megegyező büntetést kell fizetnie. A harminchat éves Asia Bibi két gyermek édesanyja, mezőgazdasági munkásként dolgozik. Hírügynökségi beszámolók szerint a munkahelyén muszlim kolléganői megpróbálták meggyőzni arról, hogy szakítson keresztény hitével. Ő azonban, miután vallást tett keresztény hitéről, megkérdezte tőlük, mit tett értük Mohamed próféta. Pakisztánban börtönbüntetéssel sújtják azokat, akik megsértik a Koránt, Mohamed prófétа „káromlóira" pedig halálbüntetést szabnak ki. Gyakori jelenség, hogy a fundamentalisták az istenkáromlásról szóló törvény alapján hamis vádakkal illetik a vallási kisebbségek tagjait. Aggodalomra ad okot, hogy a kormány nem szándékozik változtatni az 1980 és 1986 között hozott törvényeken, amelyek következtében 1986 és 2009 között 964 embert tartóztattak le a Korán vagy Mohamed káromlása miatt. (Magyar Kurír)

Zarándoklatra ítélve Joseph McElwee ittas viselkedésért és egy rendőr szóbeli bántalmazásáért került bíróság elé, ám börtönbüntetését a bíró ítélete szerint kiválthatta egy zarándoklattal és az ott elmondott imákkal. Seamus Hughes bíró ítélete értelmében McElweenek Írország legszentebb hegyét, a Croagh Patrickot kellett megmásznia. Már be is mutatták azokat a fotókat, amelyek bizonyítják, hogy 13 barátjával együtt megmászta a hegyet, ahol Szent Patrik negyven napig böjtölt az 5. században. Az elkövető által inzultált rendőr a hegy közelében nőtt fel, és a bíró szerint a zarándoklattal McElwee megtapasztalhatta a környékbeliek igazi természetét. (igen.hu)

Internet-kritika a pápa részéről XVI. Benedek arról beszélt a Vatikánban, hogy az internet nem teszi humánusabbá az embereket. Mint fogalmazott: a világháló növeli a magány és elveszettség érzését az „elzsibbasztott" fiatalok körében. A pápa egy kulturális konferencián beszélve úgy vélte, hogy az internet olyan kommunikációs formákat alakít ki, amelyek nem emberbarátiak. XVI. Benedek szerint a világháló oktatási vészhelyzetet is teremtett. A pápa szerint a világháló használatával járó „zsibbasztó" hatásra „kreatív értelemmel kell válaszolni". Az egyházfő azonnali lépéseket szorgalmazott. Nem ez az első eset, hogy a katolikus egyházfő az internetet bírálja. Nemrég arról beszélt, hogy az új technológiák fokozott alkalmazása miatt ideje megkongatni a vészharangokat. Szerinte ugyanis ezek elmossák a határt a valóság és az illúzió között. (MTI)

Templomból csinált áruházat a Tesco Nagy-Britanniában Az épület három éven át üresen állt, aztán megvette az áruházlánc, és boltot alakított ki benne. Vasárnap immár nem harang és orgona szól a templomban, hanem a kasszák csilingelése, prédikáció helyett a hangosbemondó, az énekelendő zsoltárok számai helyett pedig az akciós árak lesznek jól láthatók. A volt metodista templom Bournemouth-ban van. Egykori lelkésze szomorúnak mondta a változást, de mivel egyháza eladta az épületet, nincs többé beleszólása, mi történjen vele. Emlékeztetett a kézenfekvő bibliai jelenetre, amelyben Jézus kiűzi a kufárokat Isten házából. A környék lakói azonban inkább üdvözlik a „profilváltást". „Ez az emberek mai igényeit mutatja. Fontosabb, hogy nem kell mérföldeket utazniuk a kenyérért, mint az ima és a vallás" – idézett a brit Metro újság egy közelben lakó 36 éves könyvelőt. (MTI)

• összeállította KBZ •

este. S amint lenni szokott, újból éreztük, hogy összetartozásunk viharverte várfalába ma is beépítettünk egy téglát. A gyönyörű kirándulás végén a közvélekedés egyértelmű volt: ehhez hasonlót máskor is kell szervezni, még ha nem is ajándékba. És természetesen meg is ígértük magunknak és egymásnak a folytatást. Gondnokunk, Elza néni, Erzsike néni és nem utolsósorban adakozó lelkű támogatónk – aki bár huszonnégy éve aradi lakos, de még mindig szeretettel gondol az itt hagyott egyházközségre –, Lajos Judit hálát ébresztettek bennünk, és köszönő szavainkkal nem is fukarkodtunk.

Szász-Fülöp György

Oktató-nevelő, családsegítő és közösségformáló tevékenységek a Gondviselés Segélyszervezet székelykeresztúri irodájában

„A gyerekek tiszta lappal jönnek a világra, önértékelésük a felnőttek bánásmódjának melléktermé ke. [...] Az a gyerek, akit megbecsüléssel kezelnek, jól reagál a vezetésre." (Polcz Alaine)

Új munkatársakkal bővülve novemberben már nyolc programot működtetett a Gondviselés Segélyszervezet székelykeresztúri irodája. A programok beindítását hosszas előkészítés előzi meg, hiszen a helyi közösség szükségleteinek megfogalmazásától fokozatosan jutunk el a kivitelezésig. Nem kis feladat a megfelelő szakembereket megtalálni, de az isteni gondviselés ebben mindeddig segítségünkre volt. Tevékenységeink között vannak régi, tavaly már jól bejáratott programok, de az idéntől sok új program is indult.

Kismamaklub

Programunk már a tavaly is nagy sikernek örvendett, és most felfrissült tagsággal indult újra. A célcsoportot áldott állapotban levő, valamint 3 év alatti kisgyereket nevelő édesanyák képezik – gyermekeikkel együtt. Tavaly a klub taglétszáma elérte a 40-et. A program célja a gyermeknevelési és mentálhigiéniai tanácsadás, illetve a csecsemőgondozás témájában folytatott kötetlen és irányított beszélgetés az anyaságra való felkészítés jegyében; a beszédkészség és a zenei anyanyelv kialakításának elősegítése, továbbá a szülők tudatos nevelésre való ösztönzése. A találkozások szerves részei a témaközpontú előadások – ennek tematikáját a klub tagsága jelöli meg –, illetve a „ringatós" foglalkozások, amelyek révén a magyar folklórkincs megszerettetését segítjük elő. Modern segédeszközök révén külön tevékenységként szervezzük meg a pszichomotoros fejlesztési programjainkat. A program vezetői: Bíró Enikő gyermek-szakasszisztens és Andrási Erika gyógypedagógus.

Babamasszázs

A havi háromszori találkozással induló kiscsoportos program irányítását Bíró Enikő okleveles babamasszőr végzi. A programban 1 év alatti kisgyerekek vesznek részt. Egy-egy csoportban 2–5 gyermek és anyuka vehet részt előzetes bejelentkezés alapján. A program célja a csecsemő harmonikus fejlődésének elősegítése, az anya–gyermek kapcsolat tudatos alakítása, a szeretetteljes érintéssel történő feszültségoldás.

Angol nyelvű játékos foglalkozások óvodásoknak

Heti rendszerességgel zajlik a program, amelynek célja az angol nyelv megszerettetése, a helyes kiejtés elsajátítása és fejlesztése, valamint a szóbeli felfogó- és kifejezőkészség fejlesztése révén az iskolai nyelvtanulás előkészítése. A kiscsoportos foglalkozás átlagos létszáma 8–9 fő. A foglalkozásokat Nagy Emese angol szakos tanárnő vezeti, segéde Balogh Réka szociális munkás.

Román nyelvű játékos foglalkozások óvodás korú és elemista gyerekeknek

E program november 22-től indult, és az előzetes bejelentkezések alapján két csoportban működik. A program célja hasonló az angol nyelvoktatáséhoz, csupán más szinten – a korcsoport függvényében. A programvezető Kibédi Ildikó román szakos tanárnő.

„Hisszük, hogy fontosak" – családban nevelkedő, súlyos fogyatékkal élő kiskorúak integrált terápiás fejlesztő foglalkozásai

Az egyéni és kiscsoportos tevékenységek szakmai irányítói: Simó Orsolya szociális munkás, Bartha Márta pszichológus és Andrási Erika gyógypedagógus. A program a Hargita Megyei Gyermekvédelmi Hatóság támogatását is élvezi. A programot az *Unitárius Közlöny* előző lapszámában részletesen ismertettük.

Néptánc-oktatás óvodásoknak

A csoport taglétszáma 17, és átlagosan 10–14 gyermek van jelen. A program célja a néptánc és a népzenei anyanyelv megszerettetése, játékos formában történő elsajátítása. Emellett célunk a gyermekek egészséges testtartásának megőrzése, fizikai erőnlétük fokozása és közösségi életbe való bekapcsolása. A foglalkozások szerves része a mondókák, népi gyermekjátékok, népdalok és népmesék elsajátítása is. A program vezetői: Nemes Annamária zene szakos tanár és Józsa Levente tánctanár.

Logopédiai foglalkozások

E program november végétől indult; célja a beszédhibák szakszerű javítása, segítségnyújtás és tanácsadás a családnak a különböző nevelési problémák esetén. A foglalkozások egyénileg zajlanak. A program vezetői:

Andrási Erika

folytatás a 14. oldalon

Gondviselés...

folytatás a 13. oldalról

Bartha Márta pszichológus és Andrási Erika gyógypedagógus.

Kisgyerektorna vagy mozgásfejlesztő foglalkozások óvodásoknál

E program is egy reális szükségletből körvonalazódott, ugyanis nagyon sok első osztályos gyermeknél vonalvezetési problémákkal, majd később diszlexiával, diszkalkuliával, diszgráfiával találkozunk, amelyek kialakulása a nem megfelelő mozgás-koordinációra vezethető vissza. Ugyanakkor egyre több a hiperaktív és viselkedészavaros gyermek is. Ezekkel a gondokkal még mindig nem tud eredményesen megbirkózni az oktatási rendszer és a családok. Sajnos az óvodáknak nincsenek megfelelő adottságaik a szükséges mozgásfejlesztési tevékenységek kivitelezésére, így ez a program az előbb felsorolt problémák megelőzésére, valamint az intézményesített testnevelési foglalkozások kiegészítésére hivatott. A foglalkozásokat nem segélyszervezetünk irodájában, hanem a Berde Mózes Unitárius Gimnázium tornatermében szervezik. A magyarországi új mozgásfejlesztési technikák felhasználására épülő foglalkozások célja a gyerekek mozgásának és mozgás-koordinációjának fejlesztése; a gyermekek mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése és ezáltal egészséges életvitel kialakítása; a mozgástapasztalatok bővítése és a készségek kialakítása; az értelmi struktúrák és szociális képességek fejlesztése mozgás által. A program vezetője: Andrási Erika gyógypedagógus és Simó Orsolya szociális munkás.

„Esélyt egy jobb életre a tanulás által" – szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztató programja Fiatfalván

A program szeptemberben indult, és a tanév ideje alatt működik. Lényege, hogy heti két alkalommal 3 órás foglalkozáson vesznek részt a gyerekek, akiknek a szakemberek igyekeznek megfelelő egyéni segítséget nyújtani a tanórákra való megfelelő felkészülésben, ugyanakkor sajátos fejlesztési tevékenységben is részesülnek. A program egyhetes előkészítő táborral indult és célcsoportja 12 fő. A programvezetők: Bartha Márta, Péter Annabella, Takács Enikő tanítónők. Ez a program is a Hargita Megyei Gyermekvédelmi Hatóság támogatásával működik.

Zuhanó szavak

avagy mivel foglalkozunk a Nagy-Homoród mentén

November 7-e, vasárnap, Recsenyéd 1 óra körül

Az itthoni, szentpéteri istentisztelet után a gyermekekkel próbáltuk a Dávid Ferencre emlékező műsort. Nagy figyelem nem volt a próbán, mert a gyermekek még a kövendi–dévai zarándoklat mámorában éltek. „Emlékszik-e, papnéni?..." Hát hogyne emlékeznék, hisz a tegnapi és a tegnapelőtti eseményekről van szó. Az idő rohant, az órára nézek: néhány perc múlva egy, Recsenyéden kell lennünk. Amire a kántornővel és Domi bácsival felérkeztünk Recsnyédre, már mindenki bent ült a templomban. A nyugodt szemlélő azt gondolhatná, valami nagy ünnepély szerveződött itt Recsenyéden, hisz annyi autó a templom körül, s a templomban rengeteg nép. Hamar rájöhetett azonban bárki, hogy itt nem egy szokványos ünnepély van készülődőben. Három rendőrautó, mindhárom tele rendőrrel a templom környékén. A templomban az első sorban a főispán, mellette a rendőrparancsnok, lennebb a községi hivatalosságok. Számítógépet és kivetítőt kezelő ifjú a másik padban. Kénos, Gyepes, Szentmárton, Szentpál, Szentpéter, Városfalva képviselői mellett a Kis-Homoród mentéről is jöttek: Almás, Karácsonyfalva emberei. Sok recsenyédi származású hazajött Udvarhelyről is.

Kezdődik az istentisztelet: *Megpihenni, megnyugodni, Hozzád jöttünk, Istenünk* – hangzik a jól ismert kezdőének. De most a szívekig hatol minden szava, s a férfi- és nő-arcokon leperegő könnyek jelzik, rajtunk már csak a jó Isten segíthet, mert sok mindenben csalatkoztunk. A lelkésznő a Timótheushoz írt második levélből vette beszéde alapgondolatát: „Mert nem a félelem lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erőnek, a szeretetnek, és a józanságnak lelkét."

A tekintetekből ragaszkodás, reménység sugárzott a szószék felé. Minden szó balzsam volt a háborgó, megfélemlített, megkínzott lelkeknek. Az emberek néha oda-odapillantottak a legfőbb hivatalosok padja felé: értik-e, érzik-e vajon ők, miről is van itt szó? Felfogják-e a félelem idegeket szurkáló fájdalmát? Felfogják-e a tehetetlenség béklyóját széttörni akaró halálmegvetés erejét?

Az istentisztelet véget ért, az áldás kimondatott.

A lelkésznő lejött a szószékről, a palástot a papi székre akasztotta, kijött a templom piacára, üdvözölte a megjelenteket, és felkérte a sokaságot, hogy félelem nélkül valljon. Miért gyűltünk össze a recsenyédiek kérésére? Azért, hogy megosszuk keserves tapasztalatainkat, amelyeket egyetlen garázdálkodó család okoz nekünk. Két nagy kérdés lóg a levegőben:

Mi az oka annak, hogy a községben lakó más ötszáz roma testvérrel kapcsolatosan soha semmi panasz nem hangzott el? És mi az oka annak, hogy egyetlen család garázdálkodását nem tudja megakadályozni a teljes községi rendfenntartó egység?

Mindannyiunk számára egyszerű válaszok vannak.

A községben lakó többi ötszáz roma testvér szabálykövető viselkedésével fenntartja a békét. A többi ötszáz roma testvér tudja, hogy a lopás bűn, minden értelemben. Csak ez az egy család nem akarja megérteni, hogy bűn a lopás – mondjuk valláso-

san –, sőt bűncselekmény – mondják jogi nyelven.

A második válasz pedig: azért nem *tudják* megakadályozni a garázdálkodást, mert nem *akarják*. Legalábbis nem akarták eddig. Mint mindenki mást, a garázdálkodó család a rendőröket is állandó fenyegetésben tartotta, ők pedig abban reménykedtek, hogy majd valahogy csendben elsimulnak az ügyek.

A recsenyédi templom padjai recsegtek-ropogtak, a rezzenéstelen csendet csak a sóhajok szaggatták. Aztán elindultak a súlyosan zuhanó, fájdalmas szavak. Küszködve a könnyekkel, a szégyennel, hogy mindez megeshetett rajtuk, az emberek vallottak:

– Megkorbácsoltak saját szekeremben, mert tudták, hogy félszeg vagyok, és nem tudok védekezni... – Hetente ellopták a kaszámat és a kapámat, majd tíz lej ellenében visszaadták... – Bejöttek a konyhámba, kinyitották a hűtőszekrényt és mindent elvittek... – Betörték az ablakomat... – Levették a szekerem számtábláját, megvertek, majd azt mondták, hogy kétszáz lejért visszaadják a táblát... – Disznóvágás után a padlásról elvitték az összes költséget, kosárral együtt... – Elvették a házkulcsomat, majd húsz lejért visszaadták... – A ruhaszárítóról lelopták a nadrágot, a blúzt, s mikor a fiam ment volna vissza a bentlakásba, nem volt, amit ráadjak. Amikor megismertem rajtuk a fiam ruháit, és kértem vissza, megvertek... – Ellopták a lányom dzsekijét, amikor kérte vissza, megpofozták... – A lovaik leették a lucernát, a búzát, a káposztát... – Amikor felbáláztuk a szénát, a kész bálákat felrakták a szekerükre és elvitték... – Amikor meghozták a nyugdíjat, megvertek, és elvették a nagyját... – Amikor felmentem Szentmártonba a szociális segélyért, hazafele jövet a kutyákkal leszedtek a biciklire, a pénzemet elvették... – Édesapámtól mindent elvittek, mert tudták, hogy egyedül lakó özvegyember, a házán öt zár van, a kapuján három, úgyis betörnek...

Nem lehet mind elsorolni, ami ott elhangzott. Döbbenet, keserűség, düh és mélységes szomorúság lengte körül a felszólalókat. Zuhantak a szavak, mint súlyos szikladarabok, szaggatták a békére vágyó emberek életét.

Hivatalos válaszokat kaptunk: türelemmel várjunk, járjuk a hivatalos utakat, tartsuk be a törvényt és így tovább. De már nyolc éve tudja a Nagy-Homoród mente, hogy a garázdálkodó felnőttek által elkövetett bűnök többsége még az iktatóból is „kiesik", mert a rendfenntartók nem iktatták azokat. Nincsenek hivatalos panaszok, nincsenek hivatalos tanúk, mondja rendőrparancsnok. Köddé váltak, mondják az emberek. A kiskorú garázdálkodót pedig nem bünteti a törvény. Pedig már a gyermekvédelem emberei is teljesíthetnék feladatukat azzal, hogy kötelezzék a szülőket: adják iskolába gyermekeiket; s ha azt a gyermeket saját szülei verik véresre, mert nem lopott eleget, akkor vegyék védelmükbe.

Kegyetlen világot élünk. Pedig semmilyen különleges körülmény nincs. Nincs háború, nincs pestisjárvány, nincs éhség, nincs fogság, s mégis minden van. Mert az emberek így, békeidőben is rettegésben élnek, mert a rendfenntartók a garázdálkodó pártján álltak – legalábbis eddig.

Lesz-e változás?

Életünk jóra-fordulásért imádkoztunk Recsenyéden vasárnap délután.

Székely Kinga Réka

V. Pataky József dicsérete

Megtiszteltetés számomra, hogy v. Pataky József érdemeit méltathatom a Julianus-díj átadása alkalmából. Pataky József – a Tordai Honvéd Hagyományőrző Bizottság elnöke – méltán érdemelte ki szűkebb és tágabb magyar közössége tiszteletét és megbecsülését. Kitartó és áldozatos munkája eredményeként 47 helyen, illetve helységben 2518 ismert és ismeretlen honvéd nyughelyét sikerült azonosítani és megjelölni kopjafás emlékoszloppal, turulmadaras obeliszkkel vagy márvány emléktáblával. S tette mindezt önzetlenül, „pénz és taps nélkül", a hősi halált halt honvéd katonák iránti kegyeletből, honfitársi tiszteletből, nemzete iránti szeretetből és felelősségből.

A II. világháborúban harcoló, hazájukat védő honvédek esküt tettek, amely így hangzott: „A hazáért, mindhalálig!" V. Pataky József elkötelezettsége, határozott egyénisége, katonás magatartása azt sejteti számomra, hogy a nemzeti múltat kutató és feltáró munkája során ő maga is *belső parancsként élte át a katonai esküt*, és a haza, a szülőföld védelmében „bajtárssá", „honvédővé" lett a szó valódi értelmében.

Nemcsak felismerte, hanem mélyen át is élte azt a felelősséget, amely a szűkebb magyar haza, a szülőföld, a szabadság és a nemzeti méltóság védelmében kell hogy megnyilvánuljon. Átérezte – éppen úgy, mint a honvédő katonák –, hogy a haza, a szülőföld védelme reá is bízatott. V. Pataky József azzal a hűséggel és bátorsággal állja ma is „Tordánál a csatát", mint honvédő elődei.

„A hazáért mindhalálig" jelmondat életprogrammá, létparanccsá vált számára, amely a naponkénti helytállásban, a példamutatásban nyilvánul meg.

Akkor meghalni kellett – ma *élni* kell a hazáért! Akkor honvédjeink „testük eleven torlaszát állították gátnak a ránk zúduló vörös áradat elle-

Józsa István Lajos

folytatás a 16. oldalon

V. Pataky József...

folytatás a 15. oldalról

nében" (Döbrentei Kornél), ma a becsületes munka, a „szív" és a „szellem" erejével kell küzdenünk a megmaradásunkért, az anyanyelvünkért, a nemzeti kultúránk fennmaradásáért és a jövőnkért.

Nekünk jól az eszünkbe kell vésnünk azt, amit Németh László fogalmazott meg: „A kevesebb joga az élethez az, hogy különb. A kisebbség jogosítványa, ha elit tud lenni." (Kisebbségi sors)

„A múltat nem lehet tőlünk elvenni. De az csak akkor a miénk, ha ismerjük" – fogalmazta meg Nemeskürty István irodalomtörténész –, és én hozzáteszem még: akkor a miénk, ha megbecsüljük azt, értéke szerint.

Legtöbbször az a baj, hogy fiataljaink – tisztelet a kivételeknek – nem tudják, hogy nekik nagyszerű elődeik is voltak, akikre méltán lehetnek büszkék, akikhez magatartásban, konokságban, kitartásban, bátorságban, áldozathozatalban, leleményességben hasonlítaniuk kellene. A többségi nemzet gondoskodik arról, hogy nagyjai a főterekre vagy a könyvek lapjaira kerüljenek. Nekünk meg kell tanulnunk újra és újra, hogy nagyjainkat mi kell hogy emlékezetünkben tartsuk, dicső tetteiket nekünk kell megőriznünk, vagy ami ennél is fontosabb: újraélnünk, mert ez ad önbecsülést, önbizalmat számunkra, másképp „tanyát ver" lelkünkben a csökkent-értékűség, a másodrangúság érzése. Ezért olyan fontos mindaz, amit Pataky József tesz. Azt mutatja meg a szórványban élő magyaroknak, hogy nekünk is vannak hőseink, nagyjaink, dicső csatáink, követendő eszményképeink.

Nekünk helyi nagyságokra van igazán szükségünk, akik életükkel példázzák a megmaradás útját. V. Pataky Józsefre, úgy érzem, találóak József Attila sorai: „Ha féltem is, a helyemet megálltam – / születtem, elvegyültem és kiváltam. (*Kész a leltár*)

Nem is olyan régen egy elgondolkoztató eszmefuttatást olvastam, amely így hangzik. „Halálra ítélt nép nincs; de vannak öngyilkos népek. Másképp, mint öngyilkosság által, soha egyetlen nép sem tűnt el a történelem színteréről. Egy nép úgy lesz öngyilkos, hogy elfelejti önmagát: elmosódik előtte saját egyéni rendeltetése, elfakulnak egyéni értékei, lassan kiszikkadnak teremtő forrásai. Mikor már minden értéklehetőségét betemette, megszűnik népi létének minden értelme és a történelem első szélfúvására lehull a népek fájáról." (Tábor Béla)

A 80. életévébe belépő Pataky József kitartó, áldozatos munkájával „hadat üzent" a felejtésnek. Sírkertek, emlékkopjafák, obeliszkek hirdetik: voltunk, vagyunk és leszünk! Hirdetik, hogy „adassék tisztelet a honvédő katonáknak, / testük eleven torlaszát állították gátnak, / a ránk zúduló vörös áradat ellenében / állták Tordánál a csatát fejtetőig vérben, / és nem haltak meg, válságos órán eljönnek, / mert utóvédként előőrsei jövendőnknek." (Döbrentei Kornél)

Arra kérem Istent, hogy adjon v. Pataky Józsefnek további erőt, egészséget, hogy még számos kopjafát állíthasson a feledés útjába, és szorgalmas, kitartó munkájával példázhassa a megmaradásunk útját.

Az elnémult harangok írója

Születésének 150. évfordulója alkalmából az 1860 és 1923 közt élt Rákosi Viktorra emlékeztek Nagyenyeden az Áprily Estek szeptember végi rendezvényén. A 19–20. századforduló korának nagyon termékeny és sokoldalú írója legmaradandóbban humoreszkjeivel, novelláival és regényeivel írta be nevét a magyar irodalomba. Jóllehet nem tartozott a korabeli magyar irodalom élvonalába, Schöpflin Aladár szavait idézve „írni tudott, elbeszélni frissen, jóízűen, zamatosan, tele élénkséggel, szuggesztív módon".

Műveinek mélyen hazafias tartalmával, patrióta lelkesültségével nemzedékek fiataljait nevelte az önfeláldozó hazaszeretetre. Ennek legszebb bizonyítéka a harminchat novellát tartalmazó *Korhadt fakeresztek* című könyve, amelyben az 1848/49-es forradalom és szabadságharc, illetve a kuruc függetlenségi háború névtelen hőseinek állít emléket.

Hozzánk, erdélyi magyarokhoz, felekezeti hovatartozástól függetlenül, legközelebb álló regényében, az 1903-ban megjelent *Elnémult harangok*ban, a számunkra legfájóbb valóságról, az egyre rohamosabban felgyorsuló elszórványosodásról rajzol tragikus képet.

Rákosi Viktor Erdély szerelmese volt. Nemcsak azért, mert életének zsenge, legfogékonyabb éveit Gyergyóditróban, orvos bátyjánál töltötte, hanem azért is, mert befutott író korában sűrű erdélyi útjai során szomorú tapasztalatokat szerzett: „Nézd, nézd az elpusztult nemesi udvarházakat... ahol megszülettek a Bocskayak, Bethlenek, Báthoryak... üresen állnak, gazdáik kiestek a nemzet munkájából, elvesztek a harcokban és szenvedésekben... Ez az a föld, melyre több vér hullott, mint eső...Ez a külső sánc, melyben ezer év óta folyik a dulakodás, hogy a belső várat a magyar megtarthassa... Láttam ezer romváradat óh Erdély, a letűnt vitézi múlt fájdalmas emlékeit... láttam ezer meg ezer temetődet, hová egész nemzedékek hanyatlottak, hogy téged az ellenségtől megvédelmezzenek." – írja egyik remek novellájában.

Az *Elnémult harangok* a legtöbbet szenvedett dél-erdélyi magyarság tragédiájáról szól. Főhőse, Simándy Pál magyargarabói fiatal, Hunyad megyei származású, Nagyenyeden és Hollandiában végzett református lelkipásztor, a rendkívül nehéz küzdelembe, a maroknyi református híve megmentéséért folyó harcba bukik bele: Bod Péter ősi temploma harangjainak elnémulásával egy időben az ő élete is megszakad anélkül, hogy fogadalmát teljesíthette volna.

A több mint egy évszázada megjelent regény témája ma időszerűbb, mint valaha, ezért számunkra is intő példa. Mindent el kell követnünk, hogy falvainkban, városainkban soha ne némuljanak el a haran-

gok! Erre hívta fel a figyelmet a rendezvényen részt vevő Vetési László, az Erdélyi Református Egyházkerület szórványügyi előadója is, aki sok száz felvételből álló gyűjteménye Fehér megyei anyagának megtekintése során, többek között, az abrudbányai unitárius templom sorsát villantotta fel képben és szóban, azét a templomét, amelynek elnémult harangja az enyedi unitáriusokat hívja napjainkban az egy Isten házába.

A rendezvény végén a regény első erdélyi kiadásának (Korvin Kiadó, Déva, 1909) példányaiból vásárolhattak az Április Estek hűséges látogatói.

Józsa Miklós

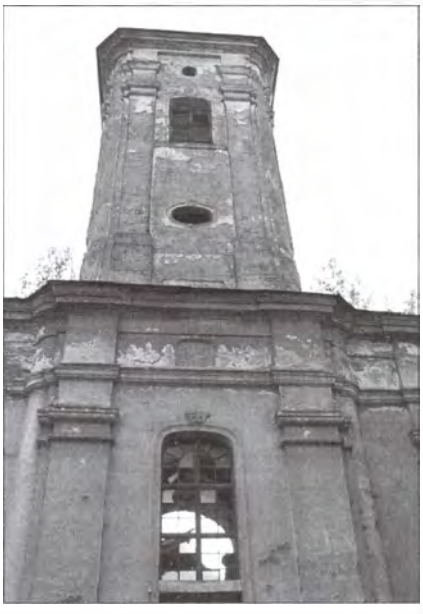
Az „elnémult harangok" tragédiája az unitáriusokat is súlyosan érintette; a legjellemzőbb példa talán épp az abrudbányai templom.

– Abrudbányán 1786-ban építettek szép, barokk stílusú templomot, amely valamikor a Ferencz József tér és az egész város ékessége volt. Sajnos, az évtizedek során sok csapás érte az egész várost, így az unitáriusokat, majd templomukat is. A legtragikusabb epizód 1849 májusában történt. Az érchegységi villongások idején a városban 182 unitárius lett a pogromok áldozata (ekkor halt meg Füzi Ferenc unitárius lelkész is, aki 1827 óta szolgált ott). 1927-ben pedig egy tűzvész végzett hatalmas pusztítást.

– A legnagyobb veszteség mégis az, hogy Abrudbányát elhagyta a magyar lakosok többsége, a megmaradottak pedig nem tudták fenntartani templomukat, amely egyre közelebb került az enyészethez.

– 1986-ban a templomot a helyi tanács tulajdonába adták. Felvetődött a lebontás gondolata is, amikor már bútorraktárnak sem felelt meg. Mint mondják, még az enyedi börtön fegyencei sem vállalták a lebontását.

– A 2007-ben alakult Abrudbányai Magyar Kulturális Egyesület 15 évre megszerezte a templom használati jogát. Szeretnék restaurálni, hogy méltó módon lehessen hasznosítani a továbbiakban – de sajnos nincs rá anyagi alapjuk. Támogatók segítségére számítanak.

Virágok a temetőben

Szabó Árpád püspök temetésén újra felmerült bennem a sokak részéről érintetlenül hagyott koszorúmegváltás gondolata. Nagyvárosi lelkészeink szinte naponta találkoznak a temetési szertartások után következő, azt lezáró mozzanattal: a sírhantot eltakaró temérdek koszorúval, amelyekre hiénákként támadnak az arra „rászorulók", a galád újrahasznosítók, vagy a temetőgondozó vállalkozás emberei, akik tévesen, de lelkesen ajánlják virágolajozó szolgálatukat, gondolván, hogy ezzel megakadályozzák a virágtolvajlást. Egyháztagokként mi is gyakran szembesülünk ezzel, s mégis tétlenül szemléljük, vagy adjuk hírül megbotránkozásunkat embertársainknak. Ki az, akinek nem fáj a már szinte szertartási elemmé fejlődött virággyalázás, koszorúlopás?

Úgy gondolom, van erre mindannyiunknak megfelelő megoldás, amihez nincs szükség semmilyen hatóság, polgármesteri hivatal vagy területrendészeti bizottság együttműködésére, döntésére, csak miránk, felekezeti és nemzetiségi hovatartozástól függetlenül. Csak rajtunk múlik, hogy elgondolkodunk-e a koszorúmegváltás gyakorlatán, és hogy alkalmazzuk-e. Nem újdonság, hiszen néhol már szokássá vált, hogy a gyászoló család kérésére a résztvevők a temetésre szánt virág vagy koszorú árát az egyházközségnek adományozzák. Ezzel az összeggel máshol is támogatni lehetne a templomjavítást, orgona-felújítást, fogyatékosokat, árvákat, öregotthont, szegényeket, olyan gyülekezeti tagokat, családokat, ahol a minimális betevő falat is mindennapi gond, ahol gyógyszerre sem jut, nehogy ruházkodásra, tanfelszerelésre. Folytathatnám a sort gyenge szociális helyzetben levő diákok bentlakásának megsegítésével. Felajánlhatjuk azt az összeget idős gyülekezeti tagok kórházi kezelésére, újságmegrendelésére, hiszen sokan még az *Unitárius Közlöny*re sem tudnak havi 2 lejt szánni. És még számtalan lehetőség van.

Annak, hogy ezt megtegyük, egyetlen akadálya van: ragaszkodunk a koszorús hagyományokhoz, amelynek valóban mély gyökerei vannak, mert az első valódi virágkötészeti emlékek a mezopotámiai kultúrából származnak, és az 1800-as évek végén már nálunk is megjelentek díszként a koporsókon a szalaggal átkötött babér- és rózsakoszorúk, rozmaringcsokrok. De ha csak azért ragaszkodunk hozzájuk, mert temetésre illik virágkoszorút vinni, akkor miért ne teremtenék hagyományt Unitárius Egyházunkban azzal, hogy az arra szánt összeget közcélú vagy akár személyi adományként hasznosítanánk?

Ha már belenyúlunk a mai világban szűkösre szabott zsebünkbe, mert elhunyt szerettünkkel életében nem éreztettük eléggé, hogy hozzánk tartozik, és lelkiismeretünk felhívásának mindenképp eleget akarunk tenni, akkor vigyünk csak egy-egy szál vagy csokor virágot a sírhoz. A többi árával inkább legyünk a közösségünk hasznára! A temetőgondozók dolgát is megkönnyítenénk, így olajozás helyett több időt szánhatnának a takarításra, és nem is éktelenkednének elcsúfított koszorúk hozzátartozóink sírjain. A virágtolvajoknak pedig nem érné meg belopózni a temetőbe, és mi magunk is nyugodtabbak lennénk, mert szerettünknek jócselekedettel maradandóbb emléket állíthattunk.

Bak Ágnes

Hármas ünnep

Hármas ünnepet tartottunk október 24-én a belvárosi unitárius templomban. A nagyszabású ünnepségen megemlékeztünk az országos nőszövetség megalakulásának 100. évfordulójáról, a 20 éve újjászerveződött nőszövetségről és Kedei Mózes volt esperes szolgálatának 20 éves jubileumáról.

A megemlékezést ünnepi istentisztelet keretében tartottuk. Kedei Mózes a Királyok 1. könyvéből választotta a textust: „Az Úr, a mi Istenünk, legyen velünk, miképpen volt a mi atyáinkkal, ne hagyjon el minket, el se távozzék tőlünk. Hanem hajtsa magához a mi szívünket, hogy járjunk minden ő utaiban, és őrizzük meg az ő parancsolatait, rendeléseit és végezéseit, amelyeket a mi atyáinknak parancsolt". Beszédében felelevenítette az unitárius egyház történetének fontosabb momentumait és a nőszövetség megalakulásának jelentős mozzanatát. Hangsúlyozta az asszonyok munkájának fontosságát és a nőszövetségek szerepét. Az 1990-es változások új lehetőségeket teremtettek a nőszövetségeknek. Kedei Delinke esperesné asszony kezdeményezésére városunkban az elsők között újraszervezik a nőszövetséget, és elindul a szervezet hatékony munkája.

A szószéki beszédet ünnepi műsor követte a következők szerint: a nőszövetség történetét Blénessy Jolán ismertette; a nőszövetség közös imáját Abrán Tünde olvasta fel; Bartalis János *Isten kezében* c. versét Gáll Emma olvasta fel; egyházi énekeket énekeltek a nőszövetség tagjai; ezután került sor az emléktábla leleplezésére és megáldására, majd a nőszövetség részéről való megkoszorúzására; A templomi ünnepséget Tikosi László gondnok méltató beszéde zárta. Emellett azonban kiállítás nyílt a Kriza János szeretetotthonban, amelyet a korabeli fényképekből és kézimunkákból állítottak össze a nőszövetség tagjai. Az ünnepi programot közös ebéd zárta.

Hogy alakult Székelyudvarhelyen a nőszövetség az indulástól kezdve? Ezt Zsakó Erzsébet könyvéből tudjuk meg. Már 1911-ben igény mutatkozott nőegylet szervezése iránt. Munkájukról ekkor még nem sokat írnak. Templomi ünnepélyt és műsoros esteket szerveznek. 1926 után nagyon élénk egyházi élet indul meg a városban. Összejöveteleket, vallásos estélyeket rendeznek, színdarabot tanulnak, megszervezték a hadi árvák gondozását, ünnepekkor a börtönbe élelmet vittek a raboknak, látogatták a betegeket, foglalkoztak a leányok vallásos nevelésével, elhelyezésükkel. 1931-ben segítik a beresztelki gyermek-üdülőtelepet, anyáknapi ünnepséget szerveznek. 1933/34-ben segítik a keresztúri iskolában tanuló gyermekeket, hozzájárulnak a templom villanyvilágításának bevezetéséhez. A hazai gyapjú felhasználására egy kis perzsaszőnyegszövő műhelyt indítanak, ahol 6–8 leányt tanítanak meg erre a mesterségre. Ezekben az években a nőegylet tagjainak száma változó: 40, 60, vagy akár 100 tag is tevékenykedett. 1941-ben minden vasárnapon műsoros délutánt szerveztek, és egy bibliakör is működött. 1943-ban 68 tag dolgozik, de csak 2 összejövetelt tartanak, mert nincs hol, a kultúrházat lefoglalta a katonaság. Ezután már megszűnik a nőegylet tevékenysége, csak néhány kitartó asszony tartja fenn csendben ezt a tevékenységet. Megemlítem időrendben azoknak a nevét, akik a nőegylet fénykorában vezették ezt a sokrétű munkát: Németh Albertné, Ébert Andrásné, Sigmond Józsefné.

1990. október 4-én újjáalakul a nőszövetség Kedei Delinke tiszteletes asszony kezdeményezésére. Közmunkát szerveznek a kultúrház használhatóvá tételére, amelyet 1991. január 21-én fel is avatnak. Karácsonyra 380 gyermeknek készítenek csomagot, a dalárdában 28 nő énekel. 1991 szeptemberében átszervezésre kerül sor, a városban két egyházközség alakul és a nőszövetség is kettéválik. Az 1. nőszövetség elnöke Kedei Mózesné. 1992/93-ban 104 tagjuk van, kézimunkakört, színjátszó csoportot szerveznek, beszervezik a nyugdíjas tanerőket a vallásoktatás megoldására, 1993/94-ben kosaras bált

szerveznek, szerepelnek Ürmösön és Székelyderzsben. 1995/96-ban segítik a lókodi öregotthont, 1998/99-ben Ópusztaszerre és Dévára látogatnak. 1998-ban pedig megalakul a székelyudvarhelyi köri nőszövetség; a továbbiakban is rendszeres munka folyik, millenniumi kiránduláson vesznek részt, felkeresik segéllyel Lókodot. 1999-ben az egyházközség kezdeményezésére megszervezik az első szejkei unitárius találkozót, amelynek lebonyolításában a nőszövetség is alaposan kiveszi a részét.

És mi a helyzet most Székelyudvarhelyen?

A felgyorsult életritmusban megváltoztak az igények és fontossági sorrendek életünkben. Ma a belvárosi unitárius nőszövetségnek 30 aktív tagja – akikkel szociális, kulturális, hagyományőrző tevékenységeket szervezünk – többnyire idősödő asszonyok. A különböző élethelyzetekből adódóan mások az elvárások, mások az igények, mégis azt tapasztaljuk, hogy szükség van a nőszövetség közös összejöveteleire, ahol az asszonyok megérzik a közösség összetartó erejét, megtalálják az érdeklődési körüknek megfelelő előadásokat, bemutatókat, ismereteket szerezhetnek napjaink eseményeiről. Hagyományőrző munkájuk során felidézik a múltat, és lehetőségeket keresnek a hagyományok átadására. Hiszik és tudják, hogy a múltra építkezve és a gyökerekből táplálkozva építhetünk szebb és jobb jövőt az eljövendő nemzedéknek.

Befejezésül Szabó Árpádné szavait idézem, aki egyházközségünkben tett látogatása alkalmával emlékkönyvünkbe a következőket írta: „A nőszövetségek mindig mindenkit tárt karokkal várnak és ölelnek magukhoz. Vigyázzuk, őrizzük tisztaságát, önzetlen szeretetét, amivel befogadja, testvérként, barátként tartja számon minden tagját. Ragaszkodjunk, védjük, óvjuk egyházunkat, hitünket, közösségünket, és így életünk szép, gazdag, nyugodt és reményteljes lesz. Isten adjon erőt, egészséget és sok-sok ünnepi alkalmat, ami közelebb visz egymáshoz, az egyházhoz és Istenünkhöz".

A nőszövetség ünnepi műsora után lelepleztük Kedei Mózesné egykori esperesné-asszony emléktábláját a belvárosi unitárius templomban. Szomorú emlékeket elevenített fel Kedei Mózes esperes, amikor méltatta az elhunyt kezdeményező készségét, szociális érzékenységét, jóra-törekvését és kitartó küzdeni akarását. Munkája elismeréseként állítottuk az emléktáblát a nőszövetség kezdeményezésére.

Ezután azt a kiállítást tekinthették meg az érdeklődők, amelyet a féltve őrzött drága kincsekből állítottunk össze. Nagyanyáink varrottas és szőttes kézimunkái mindenki tetszését elnyerték. A gyönyörű ünnepünk közös ebéddel zárult.

Blénessi Jolán

Arcok, vallomások és mosolyok

Október harmadik szombatján ünnepelni gyűltünk össze a kincses városban. Borús, esős idő fogadott Kolozsváron, amikor autóbuszunk megállt a Brassai Gimnázium előtt – jelezve, hogy megérkeztünk az emlékünnepség színhelyére.

Sietnünk kellett a Püspökség ülésztermébe, mert a kezdés időpontját jelezte az óra. A leszállással járó sürgésforgás és a járdai tumultus ellenére a tömegből kitűnt egy szőke nő világos kabátban, aki elhaladtában visszafordult, s barátságos arcával egy mosolyt küldött felénk. Érezte, hogy ugyanoda igyekszünk... Nem tudom, közülünk hányan figyeltek fel rá, hányan vették észre ezt a mosolyt, de én észrevettem.

Ismerősnek tűnt számomra ez az arc. Földiként figyelt fel ránk akkor, férje családja által kötődött vidékünkhöz. Pontosabban Székelykeresztúrhoz. Igen – ismeretlen ismerősként Bíró Rozália volt ez a nő, aki feleségként, anyaként és közéleti személyiségként szívhez szóló üdvözlő beszédet mondott. Személyisége barátságot, egymáshoz tartozást sugárzott.

Ezt az utcán kapott mosolyt próbáltam rávetíteni nőtársaim arcára ott, az ünneplő tömegben, és egy csángó faliképről való bölcs megállapítások idéződtek fel akaratlanul is bennem.

„A mosoly semmibe sem kerül, de sokat ad. / Gazdagabbá teszi azokat, akik kapják, és mégsem juttatja koldusbotra azokat, akik adják. / Egy pillanatig él csak, de az emléke örökké megmarad. / Senki sem olyan gazdag, hogy meglehetne nélküle és senki sem olyan szegény, hogy ne lenne gazdagabb tőle. / Boldoggá teszi az otthont, táplálja a jóakaratot. És a barátság biztos jele. / Nyugalom a megfáradtaknak, napfény a csüggedőnek, világosság a szomorkodónak. / Mégsem lehet megvenni, elkérni, kölcsönadni vagy ellopni, csak önként lehet adni."

Nőszövetségünk elnöke, Asztalos Klára is szelíd mosolyával ajándékozott meg bennünket. Tíz éve barátsággal, szeretettel és nagy odafigyeléssel követi munkánkat. Tanácsaira és személyes példamutatására mindig számíthatunk.

Elismeréssel, oklevéllel díjazták Szabó Magdolnát a tizenkétévi elnöki teendőiért, sikeres munkájáért. Magdolna asszonyt – dr. Szabó Árpád volt püspökünk feleségét – csak mosollyal az arcán tudjuk elképzelni. Természetes adottság nála a mosoly. Gyászoló özvegyként is mosolyt adott nekünk, részvétnyilvánítóknak. Maradjon is meg a mosolyt adó jósága!

Jóban-rosszban összekovácsolt minket az utóbbi húsz év munkája. Egy nagy család tagjainak érezzük magunkat. A százéves unitárius nőszövetségünkre háruló feladatok teljesítői akarunk lenni, követve példamutató elődeink munkáját.

Valahol Teréz anya lelki gyermekei is vagyunk, mert „úgy érezzük, hogy amit teszünk, csak egy csepp a tengerben. Anélkül a csepp nélkül azonban sekélyebb volna a tenger." Ezek vagyunk mi nők – a költői vallomás tükrében is.

„Adassék nekik gyönyörűség, / szerelmükért örökös hűség, / s adassék könny is, hogy kibírják / a világ összegyűjtött kínját." (Ratkó József)

Péter Irma

Jó, hogy van néhány közös dalunk ☺

„Hogy is néz ki egy bohóc?" „Ezeket a lufikat hogy kell tűrögetni, hogy állatka formájuk legyen?" „Hogy fognak örülni a gyerekek, ha majd meglátják..." Ezekkel a mondatokkal kezdődött minden azon a vasárnap reggelen az ODFIE-irodában. Ott ültünk heten. Mindenki szemében ott csillogott valami, csak akkor még nem tudtuk, hogy mi az. Virágokat, pillangókat festettünk az arcunkra, lufis állatkákat készítettünk, egyikünk bohócnak öltözött, majd elindultunk.

Ezen a vasárnapon elhatároztuk, hogy szebbé tesszük, ha csak egy kicsiny időre is, azoknak az életét, akiknek nem mindennap adatik meg a felhőtlen kacagás zamatos íze. Egy kórház gyermekosztályára érkeztünk november 14-én délelőtt. Ők is heten voltak. Meglepődtek, nem számítottak ránk. Az elején bátortalanok voltak, de nem kellett sok idő, volt vízfesték, némi kifestős könyv, és sokkal kellemesebbé vált a hangulat. Együtt festettük az óriási plakátokat, játszottunk, karkötőket bogoztunk, táncolni tanultunk, kifestettük mindenkinek az arcát...

És most már nemcsak a mi szemünkben csillogott az a bizonyos fény, már az övékében is láttuk, és akkor rájöttünk arra, hogy mi az. Az öröm és a felszabadultság fénye volt, mely világított nekünk, hogy közösen töltsük azt a pár órát a maréknyi szeretet nevében. (*Kedei Orsolya*)

Kolozsvári Unitárius Egyetemista Közösség

A kolozsvári élet nemcsak az egyetemekből és a kocsmázásokból áll, hanem sok tevékenység létezik az egyetem kínálta lehetőségek mellett is. Ilyen például a Kolozsvári Unitárius Egyetemista Közösség, rövidebb nevén KUEK, amely az egyetemisták számára biztosít jobbnál jobb tevékenységeket heti rendszerességgel.

Hadd meséljek egy kicsit a KUEK-ről: ezt a tevékenységi kört két évvel ezelőtt az akkor frissen kinevezett ifjúsági lelkész, Rácz Norbert hozta létre az ODFIE kereteiben. A tevékenységek elsődlegesen az unitárius bentlakás diákjait kívánták megszólítani, és általában a Kolozsváron tanuló egyetemistákat. Plakátokkal hirdették heti tevékenységeiket. Egy kis beszélgetés az egyetemi gondokról, kézművestevékenységek és rengeteg szórakozás..., mindezek mellett pedig kellemes társaság várta hétről hétre a bekapcsolódni vágyókat.

Idéntől az egyetemista tevékenységeket közösen szervezi az ODFIE és az ifjúsági egyetemi lelkészség. Továbbra is változatos programmal várjuk az érdeklődőket:

Hétfőnként 20 órától a Katakomba elnevezésű bibliakör zajlik, mely a Belvárosi Unitárius Egyházközség tanácstermében (Brassai Sámuel utca, 6 sz.) működik. Ebben az évben közös döntés alapján a halál kérdésével foglalkoznak, de emellett az élet céljával, Isten kilétével és a halál utáni élet kérdéseivel is.

Keddenként 20 órától néptánc kör. Itt az alapszintű lépéseket lehet megtanulni, amely minden tánchoz jól jöhet. Ez hetente az Unitárius Püspökség épületében (1989. December 21 u., 9. sz.), a teológiai hallgatók bentlakásának nagy tanulószobájában zajlik.

Szerdánként 20 órától a Hobó elnevezésű szociális kör megbeszéléseit tartják a Belvárosi Unitárius Egyházközség tanácstermében (Brassai Sámuel utca, 6 sz.). Ezeken a megbeszéléseken készülnek a kórházlátogatásokra és más szociális tevékenységekre.

Ugyancsak szerdánként 20 órától lehet edzésre járni a Ju Jitsu körre, amely alapszintű harcművészetet tanít az érdeklődőknek. Ez a János Zsigmond Unitárius Kollégium (1989. December 21 u. 9. szám) a kicsi tornatermében zajlik.

Az Ujjbegy kézműves kör minden csütörtökön 20 órától zajlik a Belvárosi Unitárius Egyházközség tanácstermében (Brassai Sámuel utca, 6 sz.), ahol a kreativitásodat tesztelheted! Elkészítheted a számodra legérdekesebb karkötőt, festhetsz üveget, fűzhetsz gyöngyöt és még ennél is színesebb a felsorolás!

Havonta egyszer sor kerül a CoolTúrára, amikor találkozási helyünket egy bizonyos kultúra életterévé varázsoljuk. Ehhez minden kelléket előkészítünk. Van zene, kép, étel, és vannak meghívottak, akiktől általában sok mindent meg lehet tudni az adott kultúráról. Ennek helyszíne az Unitárius Püspökség (1989. December 21 u. 9. szám) Dávid Ferenc-imaterme.

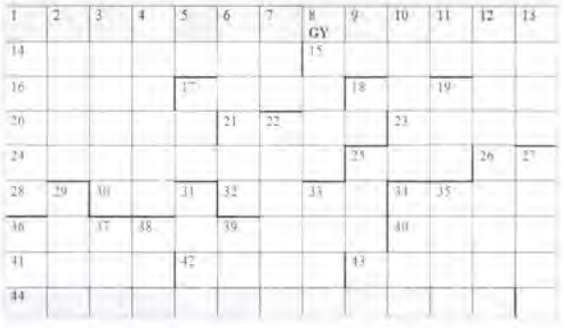
Vasárnaponként 18 órától az unitárius teológiai fakultással közös szervezésben LángÓl ifjúsági istentiszteletet tartunk, nemcsak unitáriusoknak a már említett Dávid Ferenc-imateremben. Gyakran hallani manapság, hogy a fiataloknak nem felel meg a hagyományos istentiszteleti forma. A LángÓl ifjúsági istentisztelet a jelen kihívásaival szembesülő, a vallásosságra nyitott fiatalok számára kérdéseket vet fel, elgondolkodtat, erősít, lelkesít...

Ha mindezek elolvasása után kedvet kaptál valamelyik tevékenységünkhöz, vagy esetleg tudsz egy ismerőst, akit érdekelne, akkor meséld el neki! Ha kedvet kaptál, hogy esetleg más városokra is kihassanak e tevékenységek, szólj nekünk, és mi elvisszük nektek, vagy segítünk, hogy ott is rendszeressé váljanak.

Elérhetőségünk:
egyetemista@odfie.hu,
telefon: 0744890133 (Palkó Zalán Koppány). Érdemes nyitott szemmel járni Kolozsváron, hisz plakátjaink hetente sok helyen fellelhetők! Várunk benneteket!

Palkó Zalán Koppány

Mikulás

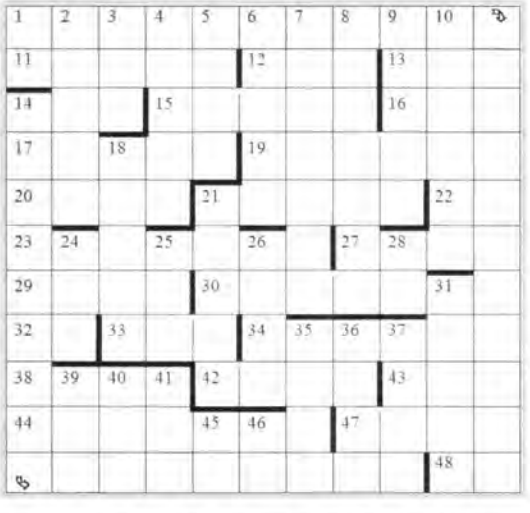

Milyen egy férfi és a Mikulás kapcsolata?
1. Van egy időszak, amikor hiszi a Mikulást.
2. Később nem hiszi a Mikulást
3. Felnőttként ő a Mikulás
4. Végül van egy időszak, ...! (Poén a rejtvényben.)

Vízszintes: **1. A poén első része.** 14. Nyelvtani művelet. 15. Gabonarakás. 16. ... Hacsaturján, örmény zeneszerző volt. 17. ... Lendl, cseh teniszsztár volt. 18. Hamisan játszó. 20. Gyomos. 21. Becézett Etelka. 23. Duplán: moszatféle. 24. Autó hivatalos bejegyzése más tulajdonos nevére. 25. Halkan mond. 26. Végtelen pad! 28. Félzsák! 30. Hajófar. 32. Körbevesz. 34. Parányi részecske. 36. Vallásos foglalkozás iskolában. 40. Hon. 41. Tamási személyneve. 42. Színültig. 43. Piskótatekercs. **44. A poén befejezése.**

Függőleges: 1. Konyhai fűtőanyag. 2. Francia forradalmár volt. 3. Hibát helyrehoz. 4. Magyar focista volt (Imre). 5. A nagy varázsló. 6. Tetejére dobó. 7. Nagyhatalom. 8. Valószínűleg bűnös. 9. Nitrogén és kén vegyjele. 10. Bibliai férfinév. 11. A végén oszt! 12. Színészek, komédiások régi pénzgyűjtési módja. 13. Orosz férfinév. 17. Bizony, a Halotti beszédben. 18. Csík eleje! 19. Vén. 22. A messze lévő. 25. A köröm anyaga. 27. Jorge ..., brazíliai író volt. 29. Csend jelzője lehet. 31. Magyar település, a „vizek városa". 33. Férfinév. 34. Amely helyen. 35. Nyugat-Szamoa pénze. 36. Lószerszám. 37. Tengeri halfajta. 38. Robbanószer. 39. Tagadás.

Karácsonyi énekek

Vízszintes: **1. Komár László karácsonyi dalának címe.** 11. Winnetou népe. 12. Ehhez hasonló. 13. A kéz része. 14. Paszuly. 15. Bicegős. 16. Lóbetegség. 17. Engedély nélkül elvesz. 19. Régi fenyítőeszköz. 20. Írószer. 21. Kártya letét. 22. Ruha tartozéka. 23. Gabonát levágó. 27. Pépes étel. 29. Ritka női név. 30. Van ilyen kamat is. 32. Meleg. 33. A Volga mellékfolyója. 34. „Már hó ... el a bérczi tetőt." (Petőfi: September végén). 38. Földbe rejt. 42. ... in fabula, a mesében a béka (latin). 43. Nóta. 44. Kiönt a folyó. 47. Fába jelt véső. 48. Amerícium vegyjele.

Függőleges: 1. Kicsinyítő képző. 2. Csődör. 3. Fogoly. 4. Tetőszerkezetet készít. 5. Bogár tapogató szerve. 6. Erdélyi költő volt (István). 7. Védelem. 8. Édesség. 9. Alaszkai folyó. 10. Könnyen megrémül. **14. Koncz Zsuzsa által énekelt karácsonyi dal, szövege József Attila verse.** 18. Dél-amerikai füves puszta. 21. Borít. 24. Izomban van. 25. Tesz. 26. A vizek városa Magyarországon. 28. Keresztül. 31. Szlovákiai folyó. 35. Becézett Andrea, angolosan. 36. Bot. 37. ... – kapok, verekedés. 39. Az albán pénzegység. 40. Becézett Ágnes. 41. Latyak. 45. Tetejére. 46. Rangjelző.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina

Tördelés: **Péter Árpád**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: unitariuskozlony@gmail.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Czire Alpár fotója

Lapszámunk szerzői: **Andrási Erika** gyógypedagógus (Székelykeresztúr), **Bak Ágnes** könyvtáros (Kolozsvár), **Balázs Sándor** lelkész (Szentgerice), **Bartha Márta** tanítónő (Székelykeresztúr), **Benedek Jakab** lelkész (Segesvár), **Blénessy Jolán** óvónő (Székelyudvarhely), **Cserés Szabó Ferenc** újságíró (Kövend), **Czire Alpár** tanár, fotográfus (Székelykeresztúr), **Czire Irma** ny. tanár (Székelykeresztúr), **Demeter Erika** lelkész (Erdőszentgyörgy-Böződújfalu), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Fülöp Dezső Alpár** lelkész (Ádámos), **Józsa István Lajos** lelkész (Torda), **Józsa Miklós** ny. tanár (Nagyenyed), **Kedei Orsolya** diák (Marosvásárhely), **Koppándi Benczédi Zoltán** lelkész (Lupény-Vulkán, Déva), **Nemes Előd**, a Kovászna Megyei Tanács Szórványprogram-felelőse (Sepsiszentgyörgy), **Palkó Zalán Koppány** egyetemi hallgató (Székelykeresztúr–Kolozsvár), **Pavelka Attila** kórházlelkész (Marosvásárhely), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy-Szászrégen), **Péterfi Sándor** lelkész (Küküllődombó), **Péter Irma** ny. tisztviselő (Szentegyháza), **Pitó Attila** lelkész (Tarcsafalva), **Rácz Mária** segédlelkész (Kolozsvár), **Sándor Szilárd** lelkész (Jobbágyfalva-Nyárádszereda), **Szász-Cserey Katalin** lelkész (Firtosmartonos), **Szász-Fülöp György** (Medgyes), **Székely Kinga Réka** lelkész (Homoródszentpéter), **Szén Sándor** lelkész (Siménfalva)